
200 Viser
om Konger Kemper
oc
Andre

[redacted]

Et
Hundrede Udvalde

Danske Viser,

Om
Allehaande merkelige Krigs-Bedrivt og anden selsom Eventyr,
Som sig her udi Riget
Ved
Gamle Kæmper, Navnkundige Konger, og ellers fornemme Personer begivet haver, af Arilds Tid til denne nærværende Dag.

Forøgede med det
Andet Hundrede Viser
Om

Danske Konger,

Kæmper og Andre,
Samt hosføyede Antegnelser,
Til Lyst og Lærdom.

KIØBENHAVN, 1739.
Trykt udi Hans Kongel. Majsts. og Universitæts Bogtrykkerie af J. J. Høpffner.
Og findes hos hannem til Kiøbs.

APPROBATIO.

Disse Danske Kæmpe-Viser, som v
Ærværdige, og Høj-lærde Man
Hr. Peder Syvs berømmelig Vin
lighed og Forfarenhed i Danske An
ter, ere samlede, og med gode A
ninger forklarede, tiene saa vel til F
e-Landets Histories Grund-vold
se, som ved deres offentlige Tryck
ges Fornøjelse.

..., d. 20. Junii
... 1695.

Johannes Jens
Bircherod.

Stormægtigste, Høybaarne
Førstinde og Dronning
Charlotta Amalia,

Dron[illegible]g til Danmark o
Norge, [illegible]nders og Goters, Fo
Land-Grevinde til Hessen, Førstinde i
Hirtsfeld, Hertuginde i Sleßvig, Holsten,
Stormarn og Dytmersken, Grevinde til
Oldenborg og Delmenhorst, Kassenelle
bogen, Diets, Ziegenhain, Nidda
og Skavenborg.

Allernaadigste Dronning,

Disse Viser
Vise hen til Viisdom,
Og undervise de U-vise,
At lære den gode
Og forkaste den onde Viis,

Til at fly Lyder,
Og følge Dyder,
Vandre den rette Bane,
Sky den U-rette Vane,
ade de Forige og Disse Tiders Undskab
Have de Gamle Historiers Kundskab;
nde de Onde Idretters Frydelige Ind-
gang,
ge Fremgang, men Sørgelige Udgang
Gode Gierningers Besværlige Begyn-
delse,
Men Herlige Endelse.
Saa at
om Ret er, bliver Roost, og med Beha-
Efterfølges.
om Uret er, bliver Uroost og med Mi-
hag forfølges.
Her mindes og findes
Gamle Ord, Gammel Tid,
Gammel Tale, Gammel Fiid,
Gammel Stiil, Gammel Fliid.

Nyt er ey altid Nyttigt,
Nyligt ey altid Nydeligt,
Nykommet ey altid Velkommet,
Nymere er vel for de Nygærige,

Men det Gamle, som er lenge Forholdt
Opholdt,
Vorder omsider Afholdt og Beholdt
Ej alleene af Olde men Alde.

T

Det Gamle er Gevt og Gemt,
Dog ej Forgemt eller Forglemt,
Ej slemt men Angenemt,
Bør at elskes for sin Ælde,
Og derfor Udspøres og Fremføres,
Til at høres,
Og Læses, som er Udlæst og Udledt.
Det Beste tidt af Verste,
Lidet af Meget,
Faa Smykker af mange Stykker.

De have
Adskillige Navn, dog ingen til Skade, m'
Hver til Gavn.

De ere
Listige og Lystige,
Ej saa Kunstige som Gunstige,
Ej Fyndige som Yndige,
Ej Artige som Tartige,
Kallede
1. Fordums Kvæder,
Som med deris Bikvæd, Omkvæd,
Gamenskvæd,
Udkvædes smukt
Med Gavn og Frukt,
Og ere i allehaande Tilfald,
J Kierlighed
Hiertelige dog tidt Smertelige.
J Hevngærighed
Kyndige dog ofte Syndige.

I Vold og Trodsighed
Glædelige, dog sidst Grædelige.
2. Stefiamal,
Med deris Gamle Stav og Maal
Af større Frihed end det ny Maal.
3. Drapa,
Om Drabelige Bedrifter.
4. Drapling,
Om mindre rigtige og vigtige Forr
ninger.
Det er
Om Ringe Ting.
5. Drotkvæd,
Som kvade om Drotters og Herrers
Idrætter.
6. Borgestu-Sange,
aar mand Sang med Klem og Klar
I Borgen uden Sorgen,
I Stuen ved Gruen,
Udi Ro og Mag
Til Velbehag.

Her sees Exempel paa
Haarde og Milde,
Spage og Vilde,
Skalcke og Gilde,
Hoor og Mord,
Skyld og Styld,
Slem Gerighed, Slemterighed;

Korteligen
Velgierning, Misgierning.

Her Loves og Lønnes
Hæderlige, Redelige,
Fredelige, Sædelige,
Venlige, Tienlige.

Her Lastes og Straffes
Arrige, Karrige,
Slemmere, Demmere,
Voldsmænd, Troldsmænd

Hundrede Danske Viser skrev tilf
En Præst for Hundrede Aar,
Og tilskrev dend Danske Dronning

Sophia dem;

Hundrede Danske Viser skrev sid
En Præst efter Hundrede Aar,
Og tilskrev dend Danske Dronni

Charlotta Amalia dem

Til Lystig Tids-fordriv
I dette u-lystige Liv;
Til Lyst, ej til Vellyst, ej til U-lyst.

Hvorfor
Disse Gamle Viser og Drotkvæ
Fra den Gamle Alder udrykte,
For den Ny Old udtryckte,

(a) 5

Og som overblevne Levninger,
Samlede af de Gamles
Halv-forgiette Idrette,
Fremvises og udkvædes
For den Danske Dronning,
Med min tidt udviiste, Gamle og Ny Ynsk

Dronningen, som er Astsæl og Ver
sæl Vorde fremdeelis Aar-
bod og Danebod

Nested i Stevens, udi Sommer-
Maaneden, Aar 1695.

Sat allerydmygeli
af
P. Syv.

Hto

nis Løb, ꝛc. Hvis lige fast ikke af Ve
is Begyndelse nogensteds er paafund
r giort, det nogen Mand læst hafver ell
d af at sige. Og der Eders Førstelig
aade hafver saadant altsammen flitte
 med stor Lyst og Forundring besee
maatte der endda for Storm og Uver
ld, fortøfve indtil paa den tredie Da
der ofver Bordet allehaande Viis, Ta
Snack sig begifven. Iblant andet ha
 den gode Mand, Tyge Brahe min Gu
ge Herre og gode gamle Ven, ogsaa rø
get hos Eders Naade, om min Perso
n der da ogsaa uværdig var ofvervære
, at jeg hafde vore Danske Historier u
r Hænder, og endogsaa beflittet mig
mle tilhaabe i nogle Bøger mange gam
anske Viser, til hvilke Eders Naade le
 formerke at hafve synderlig Lyst og A
geligheed at læse. Af denne Aarsage, h
r da Eders Naade strax begieret at jeg
 lade Eders Førstl. Naade bekomme s
nne gamle Digt og Viser, som da gaf
kiende at jeg skulde hafve en deel hos m
 paa Landet. Hvilken Ed. Førstl. Na
 Begiering, jeg da (som tilbørligt va
ofverbudet paa det underdanigste at føl
dog der hos ydmygeligen bedendis at Ed
Naade vilde paa en kort Tid hafve Ta
med mig, indtil saa lenge, jeg kunde ud
lie nogle af de Fornemmeste, og lade d
re

rifve og tilſkikke Eders Førſtlige Naa-
remtiden. Hvormed Eders Naade
a tilfreds, og efterdi Tiden hafver
ver forhalet ſig, hafver Eders Førſte-
aadis Hofmeſterinde, Erlig, Velbyr-
Gudfrygtig Frue, Frue Birrite Bil-
g her om nogle gange Mundtligen og
igen paamindt, At jeg ſaadant mit
vilde tiltænke og efterkomme. Men
lunde det er tilgaaet, da er mit For
deelis imod min Villie og Meening
idret udi adſkillige maader. En Part
for anden deſlige vigtigere Arbeyd og
Vandring er nødtvungen *til at* lade
ligge: Og en Part ogſaa at her udi
t Ringe Aarſag (dis verre) hafver be-
t ſig, at omgaaes med Viſer enten at
eller ſiunge udi midlertid. Nu er det
dis imellem kommen ſaa viit, at jeg
afver ladet indføre og forlegge et Nyt
kerj her udi Ribe, efterſom jeg da paa
n berette for Eders Førſtl. Naade at
ifde i Sinde, og Kongl. Majeſt milder
ønloflig Ihukommelſe, da og ſamme
med Tilſafn bevilget og priviligert.
jeg hafver nu ingenlunde lenger kunde
ned opholde Eders Naade, Gud gifve
at denne min ringe Tieniſte og Ar-
eellers maatte tekkis Eders Førſtl.
ide, *og findis ſaadant* at det kunde læſis
med

med Lyst, og mange til Nytte og Ga
Hvilket jeg visseligen forseer mig til, efte
saadanne Gamle Poetiske Digt hafve vær
udi Brug af første Begyndelse fast hos a
Nationer, og fører sine besynderlige man
oldige Gafn med sig, som her efter s
ntales. Saa at der og skulle findes ma
, som uden Tvivl skulle høyligen berø
e, at Eders Førstl. Naade hafver vær
arsage her til, at saadant er udgaaet p
renten, og blifver nu den meenige Ma
eddeelt. Hvilket er ogsaa i Sandhed
rømmelig Ting udi Førstelige Persone
de iblant anden stor Omhu, ville end o
a tenke paa saadanne Historiske Antiq
ter. Hvor af den Nafnkundige Key
AROLUS MAGNUS prisis og lofvi
ligerviis som hand tragted efter at gie
flig Manddoms Gierninger, saa lag
and og Flid paa, at ikke alleeniste ha
gen Mandelige Bedrift, kunde beskrif
aade i Historier og herlige Sang og Vi
en bar og en besynderlig Omhyggeligh
r de gamle Poetiske Digt, som vare lag
m hine fremfarne Kongers og Kæmpe
nderlige og priselige Idret, at de kunde f
vares, antegnis og brugis almindelig,
hver Mand kunde vide der af at sige, og si
ge, saa at hand self hafver ideligen øfvet
i saadanne Sange, at hand kunde til T

f

Danske Kongelige Huus er forvandt: D
est de Fromme og Vise Herrer, Kong
ijestets tilforordnede Regerings Raa
) hans Naades meenige Raad, og R
s Adel, og alle andre Stader her udi Lan
at vi tilsammen udi goed Fred og Roli
, kunde tiene den samme sande ævige e
e GUD, i ald Gudelighed og Ærlighe
refvet udi Ribe den 16 Junii, paa hvi
Dag syv Aar forleden, Eders Naad
ybaarne Søn, vor Allernaadigste Her
Printz CHRISTIANUS IV. er hyld
Viborg Lands-Ting, fast ved denne sa
Aars Tid, som hans Naade nu ogs
des til Opslo udi Norge. HERRen b
e Hannem med sine Engler paa a
s Veye, og ofvergyde hannem med
d Velsignelse, og sette en Guld-Kro
hans Hofvet. HErren sende hann
hielp af Helligdommen, og gifve hann
ngt Lif, altid og Evindelige, AMEN
no 1591.

Eders Førstelige Naadis
ydmyge og villig Tiene
Anders Søfrense
Vedel.

Fortale

Om Viserne i Almindelighed, og disse i Særdelished.

I.

Viser have altid været brugelige, ikke alleeniste her i Norden, men endogsaa her omkring i Tydskland og andensteds (1) kallede fordom Kvede, Kvedlinger, Kvedskapr; item Mærd, (2) Hrodur (3) Skaldskap, Jotnamiødur, o. a. m. (4) Og siden Mestersange, Kempe-Viser, og Gamle Viser. Men Poeterne kaldtes Skaldre, Greppar, (som kunde gribe og fatte noget) Kvedende mænd, Runemestere og Mestersangere. Skald blev saa et berømmeligt Tilnavn, som Hiarne Skald, Sigvard Skald, Torgeir Danaskald, og endeligen et Adeligt Navn, som førde en stor Rose i Skioldet, og en Rose mellem Toe vebnede Arme i Hielmetet.

2. Ligesom Sproget er Gammelt, Midelmaadigt og Nyt, saa og vore Ordsproge, Poeteri og Viser. Her handles for-
emmeligen om Viser af Mellemste Poeteri, hvortil henføres
lle i det Første Hundret, Men de Fleste i det Andet; i hen-
ede, at de Første høre til de Gamle, og Nogle faa af de An-
r, til det Ny og nu brugelige Poeteri.

3. Der vare mange Slags Vers i det Ældste Poeteri, saa-
ljom og det Ny. De Fleste bestode af et Sangvers, eller
tte smaa Vers eller Linier, (5) korte som Epigrammata eller
verskrivter; saasom og de i Gamle Tydske Tirol, Winsbek,
nhuser, Heldenbuch, o. a. f. De blefve derfor kallede Dra-
stuffur, Skamhendingur, ɔ: Et Slippe-Vers, som begyn-
' og slipper. (6) Der vare ellers Liliulag. Et slags Vers,

(1) Tac. Germ. Sic inveniuntur Cantilenæ Antiqvæ Dith-
rficæ Msc. in Bibl. Lindebrogiana Hamburgi. (2) Me-
m. Mære, Metrum facio. (3) Poema. (4) i Edda.
) Betænk: om Cimb: Sp: 11 Afdeling. Danske Gram. 83. S.
) Skamur ɔ: Brevis. Hending. Rythmi pars incompleta.

m overgik andre, som Lilien Urterne, Og Liomer paa Fe
m lysede for de andre. (7)

4. Viser, som Bien, gavne og glæde, give Lyst og Lær
Den meget Lærde Morhof siger (8) at de gamle Heltesa
ydskland indeholdte mange skionne Lærdomme; H
and slutter, at de ikke vare saadanne Barbarer, som de
ærdige Græker og Romere raabte dem ud for. Og noget
fter mælder hand, at de hafde deres Historier saaledis i
Vi ogsaa iligemaade. For dette burde mand at lade see J
Omhyggelighed til at opsøge, i hvor ringe det end kunde
eller være, i Betænkning, at sligt kunde medføre tidt en
nodelig Nytte til vore Historiers og Gamle Sagers K
kab.

5. Dog ere nogle af dem mesten indrettede til Tidsfor
hvor ej alting kand agtes saa nøje; saasom ej heller i Ro
erne (9) Faramond, og den nyligen udkomne Hildeg
(10) Item Engelhærd af Burgund, og Engeldrud en K
ge Dotter af Danmark. J hvilke der handles meget om
Norre Lande, men alt optænkt til at forsla tiden. De
og mange saadanne trykte i vort Sprog, med hvilke vore
er vel kunde holde monnet, Om de ej overgaa dem. Hin
mart ikke andet, end vore Gamle Eventyr, om hvilke og
erne siges Ordsprogs-viis: Alle Eventyr ere løgn, og alle
er sande. Saa at her er dog noget sandt og Historisk under;
her findes og adskillig gammel Skik og Sædvane, hv
mand ofte forgeves søger andensteds. Noget er og an
dis og Poetisk forvendt. Men her komme og tidt for,
danne sære og underlige Hændelser, og saa uformodelige
fælde, at mand kunde giøre af Viserne de skiønneste Rom
eller Romainer, som mand vilde ynske.

6. Her findes tidt Tropi og Forvendelser fra Ordenes
Betydning, udi at forøge eller formindske dend, og, so
sagde tilforn, Adskillige Skikker, Brug og Sædvaner, so
have været gængse, hvilket vel ellers i Antegnelserne til

(7) Liomer. Lys, Glands, Soleliom ɔ: Solskin. (8
terricht von der Teutschen Sprache. Kap. 6. (9) D
om Krigs og Kierligh. Jdrætter. (10) Reyne de Norv

skulde kunde været indfordt. (11) For Exempel, Vidrik vurderer sin Hest alt for hoyt: Vare nu alle disse Bierge Guld, Og alt dette Vand var Viin, Det vil jeg ej have for Skiænding i dag, o. s. f.

Sverket beskrives meget sterk. (12) Til min Alboga utht en steen Slog jag min hand foruthan meen. Svend Vonved siger: Jeg vil med min eene haand, Rykke fra dig alle dine land; Jeg vil med min eeneste taa, Slaa dig alle dine borge fra.

Hoj beskrifves at naae over Boge-Toppe, som Amos 2, 9. Amoriters Højhed var som Cedertræets Højhed og hand var sterk som Eegen; ja der tales om Bygning, op til Himmelen. (13) Og Israeliterne vare kun som Græshopper at regne mod Kamperne af Enaks Born. (14)

Sivards og Svend Vonveds Heste giorde meget hoje Spring, vidt over Murene.

Skibe beskrives ofte med Silke-segl, o. a. m. som Tyri Skib. Ezek. 27, 7. Dit Segl var af bestikket Silke af Egypten.

Skarpe og bidende Sverde berømmes, som Tirsing, at bíta jafnt jarn ok steina sem klæde (15) Een hug saa dybt udi Harnisk og Pandseret, som det havde været blødt Vand. (16) og Harald Haarfagers Sverd hug Jernlenkerne over, hvormed Dofra var bunden (17) men Kong Hagen Adelsteens Sverd, Kvernbiter, hug en Kvern ned til Øjet (18) Ingen havde seet bedre Sverd, end Gramur Regins Sverd, som sonderhug steenene. (19) Om Vermunds Sverd, Skrep, taler Saxo. Disse og fleere saadanne Sverde maa have været af det Jern Azzalo. (20) De gamle satte ellers høj Priis paa gode Sverde og hulde dem for deres ypperste Klenodier, lagde dem og i Graven til Ejermanden, som og tidt skjulte dem, naar hand ej havde de efterkommere, som hand vilde unde dem.

(b) 2 Det

(11) See meere i Bet. om Cimbriske Sprog, 116. S. (12) I Sv. Rimkronike. (13) Gen. 11, 4. Deut. 1, 28. (14) Num. 3, 34. (15) Her varar Saga. (16) Saxo 2 Bog i K. Rolfs Historie. (17) Thorar. Eric. Histor. Haldani Nigri. (18) N. Kron. 64. S. (19) Edda. (20) See meere Cimb. Spr. Bet. 116. S.

Det haver været Skik og endnu er, (uden at nogle opt
en ny Fransk Mode) at Verten gik selv for ind: Det
Vidrik Verlandsen, Hand kiendte saa vel hans sned:
lt selv her først indgaa, Jeg veed ej din Dørresæd. (
lvard Snaren Svend fører sommer i By. En gam
dvaue.

Gode Venner og Ektefolk, naar de reise langt fra hin
n, brøde en Guldring itu, og hver beholdt sit stykke; h
a de siden efter lang tid kiendtes, som M. Hildebrant
ru Jytte. eller brøde en Guldmønt over, og saaledis sk
t bud alleene betroes, som fremviste Stykkerne, saa
. Kilderik og Vinomar i de Franske Krøniker.

At Skrive-Kunsten haver været i brug her af Hedenk
s baade af Saxo i Amlets Historie, saa og gamle V
g jeg troer vel, at jo ældre Haandskrevne Bøger vi hav
dre. Min meget net-skrevne Davids Salter, er v
vore ældste Msc. hvilket Christina, K. Hagens Dot
orge, som blev givt til Spanien, haver ejed, og der i
d saaledis: Panna Saltar ate Junfru Kristin Doter
na K. g--f Fru Ingibior Ellin Doter, sem gefe Gud h
dat niota Saltarans, ok halfu bæter æstar mane finds.

Udi Høj olden begroves de i Høje, som havde gemee
avn af den fornemste, som der var lagd, eller hans Vec
ke der hvilede, eller som havde opkast Højen. F. E. V
i, Danshøj ved Lejre og andensteds, Olufshøj, Tulc
reshøj. o. a. f.

Her tales undertiden om, at Fosterne bleve henkas
ar de ej vilde opføde dem, hvilket var tilstedt blant He
ne, men holt og ved iblant os længe derefter, saasom og
e Levninger af Hedenskabet, om Selv-hevn, og Voldt
m, at kaste ypperlige Ting, som Penge og andet i G
den Døde; Hvorudover mand endnu ofte finder saat
endog i Kirkegaardene.

Det var Skik at give Lov ved Eed og Kamp; at indvies
muld, som kastedes over Jomfruen, som Klostergav sig.
Geistlige givtede sig. I Klosterne forvaredis Slegte-B

(21) I Langbeen Risers Vise. Manusc.

ne, hvoraf Sorte Broder Knud beviser at de vare Sysskende-Born, og Gud-Sysskende. (22)

Her findes vel adskillig Overtro; Som Sondags Drøm, som skulde have meere at sede: Om Spøgeri og Gengangere, som ej lengere skulde have Magt om Natten, end til Hanen goel. o. a. m.

7. De samme Ord komme tidt for i mange Viser. F. E. Midt udi den Borgegaard, Der axlede de deres Skind o. s. f. Maanetsdag derefter kom, Lod hand sit brøllup bo. (af de kunde skee Trolovelse og tillysning først) I Homero, de Græske Poeters Fader og Konge, findes og ofte det som beleees af Martiale (23) at handligesom fylder Bogen op med dette.

8. Dette er og noget, at Tid og Sted med andre-Omstændigheder komme undertiden ilde overeens tilsammen. Og M. A. Vedle siger ret, at sligt er skedt ved deres Misforstand, som den eene Vise og Digt haver blanded med den anden. F. E. At K. Holger Danske var Konge i Danmark og med Kong Tidrik af Bern skulde leved paa en tid. Item at samme Kong Tidrik kom her ind til Birking Skov, at søge Langbeen Rise, naar i en Haandskr. siges rettere, at det var Daner Kongens Mænd, som og er troligst. Vidrik slog hannem og sig : At det kunde spørges til Danmark, hand Langbeen Rise overvand. Naar dette skeede i Sieland, den fornemste Øe i Danmark; hvilket her, som ellers et hvert Stridbart Land kaldes Birtings Land. Og til ydermere Beviisning, findes ved en Miil fra Roskild Birke og Birking Skov, og der ej alleene Langbeen Rises meget lange Grav, men endogsaa et Hi Bakken, hvor hans huus var, og en Hule derhos, som de k de hans Bagerovn. Aar 1658. lod Rector Acad. M. Rasmus Brokmand noglesteds opkaste Jorden i hans Grav, men fand ikkun en krukke med Aske, og noget af et forrustet Sverd.

I den Vise De Rovere ligge for Norden Skov, haver Drosten adskillige Navne: Her Peder Hoseøl og ligesaa hos Hvitfeld, (24) I en Haandskr. Bog, Hr. Lovmand. I en

 Sleg-

(22) See mere i Antegnelser til A. Torsens Vise. (23) Epigr. 45. lib. 1. Τόνδ' ἀπομειβόμενος - - -
(24) Som 2 gange taler om ham i Kong Erik Menved.

Slegte-Bog, Herr Ove Rotfeld (hvis Skioldemerke va
Svanehalse, som hulde en Rosenkrands) som ihielslog de
fule Nat i Kløgel. De havde deris Kule i Sandiis
og Tøstegaard. I Strandsogn noget fra Viborg vises
u deres Stuve i en Høj, Hvorudi en Smed fand for i
lar, et Slagsverd, o. a. m. Siden er Hulen mesten tilluk
igen gaaer derind. Herregaarden hvor Drosten bode,
t være forandret til 4 Bøndergaarde og kaldes Serup,
moe nogle Milevegs fra Røverkulen.

9. Men lad være, at her i somme Viser fattes Tid
iteden, som dog ere Historiens Lyus? Det har sig ej l
derfedis med vore gamle Historier og Sagar. Der
der, hvoraf mand lidet vidste, eller det mand vidste var
det [illegible] (25) hos Grækker, Latiner og andre, som
iste [illegible]skeet var, uden af de gamles Frasagn og V
vo ville derfor negte dette alt? eller sige at det var f
saa gik det og med de Tydske og os. (26) Hos hvilke ti
en Viser og Vers vare Aarskrøniker; Ja de og sung
rminio efter hans død. (27) Saa var det siden Keiser
en Stores Lyst at samle og bruge saadanne gamle Viser.

Meget kunde været klart og vitterligt nok i de dage, m
den forglemt, fordi der mangle de rette Omstændighede
os. Ja endog de beste Historieskrivere have iblant de
n visse Handel, det som foregives eller troes i gemeen.
fremføres, ikke at de ville lyve, men vise Efterkomm
vad Folckes Meening og Tale paa de Tider har været
ler andet. Sligt er hvercken Løgn eller deres egen
en det almindelige Ry og Rykte. (29) Mand maa
ke strax udraabe det for Fabel, eller bruge et grovere Or
lde det Sladder og Løgn, som findes i Sagar og
en mand vilde lignes med Vopisco (30) som siger, at
ingen Historiskriver, som jo opdigter noget. Der er det,
Livius, hvor i Sallustius, hvor i Tacitus, og endeligen

(25) Ævum ἄδηλον καὶ μυθικόν. (26) Tac. G
Carmina unum memoriæ & annalium genus. (27) Id. A
2. (28) Eginh. in Vita ejus. (29) See videre Sherin
Præf. Orig. Angl. (30) in Avreliano.

e overbevises sligt. Saaledis dommer og een om
, og en anden om Maffeo, at hand blander saadanne
ig urimelige Ting i med de ypperlige Bedrifter, at
ned giør dem Urct, som ere sande. Saa siges Rice-
at skrive det som er Sandhed ligt. Timæus kaldes
ımmel Sanseløs Kærling, som uden Betænkning
vad forekommer (31); at jeg intet skal mælde om

iave Islænderne og andre, som have skrevet Saga-
er efter Semund Frode og Are Frode, ikke saa nøje
andhed i alt, og skulle derfor varligen læses; men e:e
ge for gamle Skikkers og Tings skyld, som mand af
at vide. Ligesaa i Edda, under og iblant Fabler
isse Historier. De Druider, som vare de første Me-
de Tydske Sange, skyulte ogsaa Historier under ad-
abler. (32) Det samme kand og siges om Viserne
ioget er Historisk, og noget opdigtet, noget sandt, og
derledis. Ere ikke alle disse saa rigtige i Historierne,
e os dog noget Historisk. Og de gamle settu sumt i
umt i Visur. Hvorfor og Viser ere som et gammelt
og Forfrædi, som mand finder i Fornum Bokum og
(33)

Nu skulde der noget sættes mod dem, som sige at Viser-
e gamle, men Opdigtede af Kærlinger og deres lige,
r fulde af Fabel og unyttig Snak. Til det Sidste er
varet, til det Andet skal nu svares. Om der end ere
a Vise-Hadere, saa ere der dog fleere elskere. For de
rifver jeg icke; Thi mand skal ikke kvæde Viser for en
) eller dend, som ej kand lide dem, men for de andre,
have været mange, endogsaa af de ypperste. Kong
ar den Første, har Lyst til Gamle Historier og Kæm-
35), Og at jeg ikkun skal tale om dem, som levede i nest
ae og denne Old, da mælder M. A. Vejle i Fortalen
rne, at Dronning Sophia havde synderlig Lyst og

 Be-

Γρᾳιοσυλλέκτρια. Suidas. (32) Goldast. Super
(33) Hvort henvises. Edda G. g. (34) Ordspr. 25,
) Som Vellejus gifver det.

Behag til at læse Danske Viser. Vore gamle Sagers fli
Udforsker, D. Ole Worm havde selv begyndt udi en Bo
'amle en Hob saadanne Viser, som endnu findes efter ham
Og at jeg skal forbigaa vore egne, da have og fremmede v
Omhyggelige for at vide vore Kæmpeviser. Canborin
Konrad af Høvelen indfører af dem i sin Bog (36) tr
gange med Berømmelse. Morhof veed og af dem at
(37) ja den lærde Fransos Palmerius, foragtede ikke v
Lands Sprog, om det end var ringe og udyrket, men l
deraf Ordsprøge og Sange. (38)

11. Med Visernes ælde er det rigtigt nok, endskiøndt de e
ien forandrede til det nu brugelige Maal. Thi en deel af
re Levninger af de allerældste Viser, som Saxo omtale
kriver udtrykkeligen, at hand har giort paa Latin Ver
Vers, hvad hand for sig i Dansken havde fundet, som Vel
et udtolker saaledis: Vore gamle Danske lagde mange
er paa deres Tungemaal, om sine og forfædrenes manl
Gierninger. Disse deres Fodspor haver jeg, som andre
e Monumenter efterfuld, og udsat og omvendt Vers
Vers, paa det at denne min Historie skulde ikke synes
n ny Digt, men beholde sit rette Fundament af gammel
ru Kundskab og vis Antiqvitet. (39) Siden er her skeet
Andring formedelst adskillige Regieringer, (40) Kriger,
el med Fremmede og Giftermaal, saa at Viserne ere vel
le old efter old, men endeligen Tid efter anden saaledis for
ede i Ord og Tingesterne selv, og tidt blandede to eller tre
inden, i synderlighed paa det sidste, der de komme i Afgan
foragt hos de fornemme, og bleve antagne af de ringere
oner. Saa førde de undertiden fremmede Ord og an
elvemt ind i dem, som hverken sagdes eller brugtes i S
skabet. Herudover findes og stort Forskæl mellem Viser,
ere lagde om den selvsamme Historie, som i Grimilds og

(36) Volkom. T. Gesant. Frankf. 1679. 12. (37) I
richt von T. Sprache. (38) Idem ibid. (39) Qvorum
giis seu qvibusdam antiqvitatis voluminibus inhærens
noremque veris translationis passibus æmutatus,
metris reddenda curavi, &c. Saxo in præf. (40) I

Aliæ.

Af disse samlede Vellejus en stor Deel, men bekiender, at hand har hiulpet nogle af dem, og bedred derpaa.

Saaledis haver det sig og med Heldenbuch, som bestaar af adskillige Viser, digtede af adskillige, enddog Volfram Eskilbach og Henrik Osterding (41) have samlet dem tilhobe. (42) Denne Heldenbuch, som i det forrige Hundret Aar er prentet, befindes flux anderledis end den Haandskrevne. Den Hoj lærde Morhof (43) fører og Exempler ind, hvorledis Efterkommerne have handled med de gamle Vers, sat ind, udel[...] og de gamle Ord efter eget Tykke forkeret til ny, hvor de var noget uforstandige. Item, de gamle Tydske Sange, som Tacitus ommælder, og Keiser Karl den Store haver forøget, ere af de Ny fordervede, ja Efterkommerne have forfalsked, fo[...] handled, og i utide fornyed dem. Saa er Hugo von Trymberg, en gammel Tydsk Poet, med utidige Tilsættelser og Ordenes Forandringer ilde tilred. Ligesaa klager hand og at være skeet i andre gamle Skrivter, at de gamle Ord forvandles og omvexles med Ny.

Den samme Beskaffenhed haver det sig ogsaa med vore Kæmpeviser; de ere meget forandrede, ligesom Sproget haver forandred sig; hvilket ingenlunde kand betage dem deres Gammelhed, at de jo have været af Arilds Tid. F. E. Haborgs Vise, hvorom Vellejus i sin fordanskede Saxo taler, troer jeg vel nesten at være den samme, som da blev siungen her i Norden, enddog Ordene Tid efter Tid, ja vel og noget af Meeningen kand være forvendt. Sterk-Odders Viser, enddog de vel i Saxonis Tid vare til, ere nu slet borte og uddøde, uden hvis Fodspor der endnu kand findes hos hannem. De gamle Danske Riimvers ere og nu meget forandrede, som kand sees af adskillige Salmer, den gamle Saga om Blanseflor og Flores, Gamle Riimkronike, Om Menniskens Levnet, af H. Mikels Mariæ Saltere; Item vore paa Pergmen skrevne Lovbøger og de samme siden prentede.

Hvad er det da, at nogen vil sige: det er dog kun nyligt optænkt Fabelverk med Viserne, en slet Stiil, en deel ogsaa

 imod

(41) Hvilke levede i Keiser Frid. I. Tid. (42) Glodastus in Notis ad Vinsb. (43) *Unterricht* &c.

imod Guds rette Dyrckelse og Øvrighed? Saadanne er
de fleeste Historieskrivere, siden Lærdommen kom i Afg
forige Hundrede Aar. Hvad feil ere der ikke i Lærd
n om Gud (44) hos de hellige Fædre? At jeg intet skal
Verdslige Vise, Læger og andre; dog kaste vi dem ikke
Benken; eller foragte den kostelige Malm, fordi der
Skarn og Sinder hos; eller det kiere Korn, fordi de
ib og Avner iblant; eller den yndige Rose, fordi den h
me. Virgilius sankede Guld af den gamle Poetes E
arn; Vi kunde ogsaa udlede meget godt, om de Ti
torier, Skikke, Brug, sære og gamle Ord, o. a. m. er
de gemeene Viser. Her kand, som i meget andet, udva
gode, og forkastes det, som er anderledis.

Jeg talede før om Heldenbuch, med hvilcken vore Viser
meget tilfælles (45) i Betraktning, at vi have indført m
m, af de udreiste Danskes, Cimbrers, Gothers, Lo
ders og Nordmænds Idretter, og de igien af vores. Ib
et findes meget i Heldenbuch om Fru Grimild, hvis N
ej alleene gængse nu hos os, men endogsaa for mange H
e Aar tilforn (46). Hun boede her og døde paa Hv
e og Kæmperne bleve slagne, men andre gifve for at
e i [illegible]land. Men Kæmperne boede heldst paa saa
der, som og Samsøe, Hielmerøe. Læsøe, o. a. f. fordi d
tteligen paa Søe-røveri kunde udfare.

2. Ligesom Viserne, saa vare og deres Mestre fort
s høyt agtede her i Norden. Af alle sine Hirdmænd
mænd) vurdede Harald Haarfager mest sine Skal
i havde og Kongerne i disse Nørre Riger, hver sine S
som vare iblant de fornemste Betiente. Udi Tydsk
...de de ogsaa deres Poeter, som udkvade i Forsamlinger
storier om Dyder og Lyder. (47) Ja Førster og Herrer h
og Poetiske Kamp, at der meenis, siden sligt blev aflagt,
det ej saa vel til, som tilforn; Thi mand fik da mindre Ly
Dyd og Frykt for Udyd. (48) Her Kæmpedes de med Sp

(44) Theologia. (45) See Bet om Cimbr. Spr.
S. (46) Hvorom Saxo. 13. Bog. (47) Hackenb. G
Med. Dissert. 6. (48) Goldast Præf. in Tirol.

maal og Svar, som Heidrick og Gestur blinde i Hervarar Saga og Svend Vonved i Visen; med Eventyr at fortæ paa rad omkring, og ligesaa med Viser at kvæde i Bor stuen. De kunde og med fortakte Ord udsiunge deres M ning og svare hin anden strax paa Timen, som Haldan og E ric i Saxo. Hvorfor der og sagdes om den, som ej i disse st ker var ovet: Hand duer hverken i Vise eller Eventyr; hv ket og huldes for spotteligt; ja de drukke hin anden til m erindet af en Vise. (49)

13. De kvade og Fordum Tid Viser, forend de sloges; h som andensteds. Dette var Skik i Grækerland, og naar T motheus sang, greb Alexander til Vaaben; ja og hos de ga le Tydske (50) De skreve Kredsen paa den Jord, Og siunge h anden en Vise. Biarkemaal blev siunget af Biarcke, og si i K. Olufs Tid i Norge, at egge Folket til Strid. (51) Li saa i K. Valdemars Hær imod K. Svend, kvad een en Vi dermed at sætte Mod i Folket. Viser bleve og brugte i an Tilfælde, nu udi Kierlighed, som K. Magnus Vise, (52) kaldtes af de gamle Britanner Aelskeliod; Nu i Gæstebud ja endog i forrige Old til fornemme Bryllupper og andre F samlinger. Ulf sang om Krigsfolkets Søe-Skade. (53) S rak (54) vil at mand ej skal forhindre Sang, som er ypper i Gestebud med Viser. Men i hvor meget det end haver v ret brugeligt i disse Lande, at kvæde Viser, saa haver det d siden taget jo meere og meere af.

14. Der ere mange yndelige Melodier, hvormed de gam Viser synges, og vel saa behagelige, som en Deel af de ny og saa afholdene Franske; enddog de, som en hob andet af vort eget loves ej deert af mange. Hr. Estats Raad og Præsident i Kiøbenhavn, Sl. Dr. Peder Resen fortalte mig engang blant andet, om Vilhelm Lange, Landsdommer i Jylland, hvorledis hand ej alleene selv sang Tonen, til den i Samsøes Beskrivelse ind-

(49) See Ordspr. 2 Part 72, 220. S. (50) Tac. Germ. Ituri in prælia canunt. (51) 1. Vise i Andet Hundr. (52) i det Andet Hundr. (53) Ultus cantibus nocturnis mersæ militiæ cladem celebrabat. (54) Kap. 32, 4.

indførde Vise (55) og Johan Lorents Orgemester dereft udsatte Melodien, men endogsaa vidste den til mange and Saa omhyggelig og forfaren var denne ædle, og for sin st Lærdom vidtberømte Mand, i disse vore gamle Viser, som mange agtes saa ringe, og snart gandske foragtes. Ja d Melodier ere og saa søde og velklingende, at mange af v Salmer, og end de bestlydende, synges efter deres Tone. S at vel ikke Spinde-Kærlinger ved Roken have paafundet, m snarere forblanded og forderved Viserne.

15. Der var Stav og Omkvæd, som endeel endnu kal Stevet endeel Staven. (56) Det seer mand i de gamle Sv Skalagrims og Haralds Gammans Viser. Disse Vikva kunde tidt gives ud for Ordsproge, Læresproge, og syndige L domme (57) F. E. Favre Ord fryde saa mangt et Hier Eja hvor Sorgen den er tung. Af Elskoven fanger ma Sorgen; Og mange andre i disse trykte Viser.

Dette skal ellers agtes i det Andet Hundret.

16. Nogle af de Første Viser ere gamle og kunde alle væ indførde i den gamle Stiil; Og der have end væ mange tilforn, som vi nu ej have, saasom Sterk-Odders V ser, o. a. f. Hvorom tilforn. Nogle af de Ældste gaa ogsaa paa Riim, ligesom disse. De Ferøeske Dr. Ole Worms V ere gandske paa den Maade, som vore, og ej efter de ga Skaldres Maneer. Vidriks, Habors og saadane flere V ser skulde og med rette tælles blant de Ældste, men efterdi de tid have været gængse, og derfor forandrede Tid efter an tillige med Sproget, saasom de siunge dem Old efter O kunde de henføres til de mellemste, hvoraf nu ere saa ma trykte. Tilmed synes og alle de Viser gamle, som handle, Se

(55) De vare syv og syvsindstyv. (56) Stef. Intercala versus. Stefjabalk-maal. Carmen constans intercalarib See og Bef. om Cimbr. Spr. 112. S. (57) Ref. The burd of a song. A. Le Refrain d'une balade, Clausula seu ver cantici intercalaris & sæpe repetitus. Clausula emphati *Vel ab Hispa* Refran ɔ: Proverbium, Epiphonema. Skinn.

dtes for ypperlige og mest berømte hos dem.

I det forige Hundrede Viser forandrer jeg intet i Or
ler Forklaringen derover, uden hvor der noget er for
Dog ere nogle faa af Viserne forøgede med nogl
Vers; Som i de gamle Haandskr. Visebøger er
. De ere samlede af Høilærde Mand M. Anders Ved
ellejo, som var Slots-Præst i Kiøbenhavn og siden N
istoriskriver, Sogne-Præst til Riber Domkirke og Ko
meget flittig Randsager i vor gamle Handel, som død
gl 74. Aar. Hvilken foruden disse 100 Viser, haver o
udkomme til Lyset Pavekroniken i Riim, Saxo pa
e, Adam Brem: med Antegnelser hos, paa Latine. Dans
rædiken over K. Fridrik den Anden, med Tid-Register
is sig i hans Regierings Tid tildraget havde; samt an
prædikener. Om de 7 Viise i Grækeland, med andr
Traktater. Alle disse ere trykte. Men hans Aars-Krøni
Christ. 4. Samt K. Svend Tveskegs Levnet og Or
s vidtløftige Historie, ere ej endnu udgivne. Denne
retning, haver jeg af een hans Afkomme, min gode Ven,
s Lavrensen, Velforordnede Skriver ved Archiverne.

Dette Andet Hundret Viser ere samlede fra Døde og Le
; Hines Haandskr. Bøger, disses levende Røst. Der ere vel

len nyere, og, i nogle af dem, Stavelse-tallet og Riimene rikt
gere, end i de mellemste. Her kunde vel og legges flere til
nemligen, om vore Sejladser til begge Indier, Søslage, v. a.

De mellemste kunde vel forbedres her og der med Riimen
og Stavelsernes Tal, men mig syntes, at det var best at lad
dem blive ved deres gamle, dog ansεelige Enfoldighed. De
er dog indført meget for Riimets skyld. F. E. J uger fem -
J alle dem. J uger ni - - J alle di.

Ei heller agtes her altid Forskæl paa Enfoldigt og Man
oldigt Tal i Navn og Tid-ord, (58) som vel dog haver vær
aget i Agt tilforn, som i alle andre rigtige Skrivter og al
firlig Tale, uden at det kand skee fielden i et langt Skrivt, t
mand af Kedsomhed kand falde hen i den gemeene Tale e
brug. (59) Andre Folk giøre jo ogsaa Forskæl her paa i der
Sproge. (60)

20. Fremmede Ord komme her ingen for, det jeg veed m
at erindre, i dette Andet Hundret, ej heller bør det dem at in
føres i Danske Skrivter. Enddog jeg fremfører en deel i Or
bogs Prøve i A. men ej i anden Meening, end at jeg jo se
heldst at de Danske bruges, som sættes derhos, og de and
skyes som i Fortalen. §. 10. gives tilkiende, eller og at sa
vanne ufornødne siden, om samme Ordbog skal nogen Tid u
komme, slet udelukkes.

21. Jeg forklarer noget af Viserne og efter dem indfør
hvad merkeligt did kand henføres: Saasom det og fordom v
brugeligt, først at synge Viserne, og dernest forklare og o
regne den gandske Historie, efter at Visen varført til End
som var derfor tidt af et meget kort Indhold, bestaaende i
eller faa Sangvers. Denne Udleggelse blev kaldet Urskyrin
hvilket Ord endnu er brugeligt i det Islandske Sprog. V
dette Middel kunde de disbedre beholde i Hukommelsen
fortplante denne Kundskab til Efterkommerne, den eene
den anden. Paa hvilken Maade en Deel af Viserne og Hist
rierne ere endnu beholdne. Saaledis vidste K. Svend
stritsen at fortælle vore Historier for Adamo Bremensi, ud

Tvi

(58) Sing. & Plur. Num. in Nom. & Verbis. (59) Tu
opere in longo fas est obrepere somnum. Hor. A. P. (6
Dansk. Gram. 103. S.

Trivl af Riim og Sangvers, efterdi hand saa kunde opregne dem alle, og end fleere, end Saxo haver, saasom samme Adam i sin Kirke-Historier bekiender. Paa samme viis haver Saxo af de gamle Skaldres Digt, og Bisp Absalons og andres Fra sagn, samled sine Danske Historier. I ligemaade er og den Nordiske Kronike indretted af Snorre Sturlesen, og samle over alt af Skaldrene, hvis Vers indføres allevegne i den Haandskr. men ikkun faa Steder i den trykte Bog. Dog er en deel af disse mine Forklaringer og Antegnelser lagde til hast, i henseende, at mand sigede med dette Andet Hundret, da det Første var alt kommet fra Persen.

22. Det Første Hundrede Viser ere deelede af M. Ander Vejle i 3 Parter, det Andet Hundret af mig i 2 Parter. den Første halve Deel om Konger, Store Herrer og Højfornemme Personer, og den Anden om ringere dog fornemme Folk Ellers kunde de og deeles i Komiske, som have en glædelig, og Tragiske, som have en sørgelig Ende; I Verdslige-Historiske og Bibelske-Historiske. F. E. Af de sidste; Adam var sig saa rig en Mand. Jobs Vise. Isaks Giftermaal. Jakobs og Esaus Trætte. Josephs Vise. Somsons Fængsel. Om David og Goliat. Om David og Jonathan. Om Absalon. Susannes Vise. Og af Ny Testamente, foruden Viserne over de Evangeliske Historier, Ch. Barndom (61) S. Peders, og andre Helgenes, F. Exemp. Dorothees, S. Karens, S. Mortens, o. a. f. Det var vel at ynske, at fleere af Bibelen bleve digtede og prentede, at disse Historier saaledis kunde blive bekiendte for Ungdommen, endbog her findes vel noget i disse, som ej alt er af Bibelen. Saasom i Jobs Vise, at hand gav Spillemændene Roerne af sine Saar, som bleve omvendte til Guld; hvilken Historie findis afmalet i et Kapell ved Roskilde Domkirke. Udi een af Ch. Barndoms Viser om Herode, som ej vilde tro det som sagdes om Christi Fødsel, med mindre den stegte Hane paa Bordet galede; Hvorpaa fulte strax: Den Hane slog ud sine Vinger og gool, Forinden Guds Fød-sels

(61) Historien er trykt, Kiøbenhavn 1508. 8. som holdes mest for opdigted; Hvor i findis mange Mirakler, kaldet derfor af Muhamedanerne det Femte Evangelium, og regnes ellers blant de Skjulte og Apokryfiske. See Hotting. Hist. Or. Diss. Theol. *ejusd. Hieron. Ep. Part.* 2. Tr. 2. ep. 25.

fels Time; Herodes faldt af sin Kongelige Stool, Saa s
ve begyndte at tvivle. o. a. m.

Hid henhøre ogsaa de, som ere lagde i Pavedommet; Hvo
tidt findes om Helgenes Paakaldelse, Gengangere, o. s. f.
de som ere om Trylleri, Omskabelser, o. a. m.

23. Synes nogen, at her findis nogle ringe Viser, saa
her dog fleere bedre, som tage de andre i Ledtog med sig. M
der burde intet agtes ringe, som kunde tiene til vore Hist
ers og gamle Sagers, samt Sprogets Oplysning. M
skal ikke forkaste noget sligt, i hvor ringe det end synes, og i
lade forbigaa, som her kunde være tienligt. Af lidet og li
kand dog blive en Samling, som kand være noget. Er
end et slet Indhold i somme Viser, saa er dog altid nogen L
dom derudi. Krumme er og Brød, Rugregn giver og Va
og de smaa Gryder have ogsaa Ører og kaage Mad. Tyl
dig at noget er ringe, gak det forbi; er det formeget? Læs
det deraf. Mand skulle efterfølge de Perser, hvilke, om
Gode var meere end det Onde, kiendte een fri. Og Hora
vil, at hvor der er meere smukt i et Vers, skal mand see
med de smaa Feil. Læs, kiend og hav Medlidenhed. (62)
ej af den Ondhed, at dømme intet for godt, uden det, som
tænker saa at være, enddog det er ondt; eller at agte intet
ondt, uden det dig mishager, dog det ellers er godt. C. Lucil
vilde ikke at hans Skrivter skulde læses, enten af de Lærd
thi de vidste formeget; ei heller af de Ulærdeste; thi de vidste
lidet. Hand vilde heller have Cælium, en maadelig lærd, end
Højlærde Persium til sin Læser. Kand derfor ikke sige med
ten Antimacho hvilken der alle forlode hannem, uden Plato,
de: Jeg vil læse fort; thi Plato er mig alle. Jeg
med ringere Læsere og Tilhørere, for hvilke alle jeg
beder GUD, at dennem bedre
kand vorde!

(62) Ἀναγνῶθι, Γνῶθι, Συγγνῶθι. ikke som
sagde: Ἔγνων, Ἀνέγνων, Κατέγνων.

[N]ogle Gamle og sære Ord, som i denne Vise Bog findis.

F. betyder Fortale.

A.

B.

Blikker, Blinker. Mico. 47.
Blomme. Blomster. 46.
Bo. Bygge, Giøre. 368.
Boje. Fængsel om Fødderne. 282. Bojæ Fe
Bonned. Et slags Segl. 260.
Bonke. Tectum Navis. 179.
Bør. Ventus. Tidt.
Bøs. Ond. 85.
Borgeled. Port i Borgen. Tidt.
Braad. Esca. Tidt.
Bratingsborg. En gammel Festning paa Samsøe. Ja enhver Festning. 39.
Bradelig. Snart. 124.
Brand. Fløy, rødskinnende som Ild. 131
Brast. Skade. 136.
Bretland. Anglia. 418.
Byrdig. Generosus. 488.

D.

Dagmor. Dagmodet. Aurora. 586.
Daane-Traa. Lipothymia. 432.
Danebod. Danskes Bod og Bedring. F.
Dane-skald. Dansk Poet. Fort.
Degen. Fornemme Mand. 410.
Donne, Dunne. Sonare. 26.
Døgn. Døyn. Dag og Nat. 217.
Dove-sverd. Hebetare. 423.
Drapa, Drapling. Et slags gl. Vers. F.
Drapustudr. Et kort Vers. Fort.

D

E.

F.

Formere. Forige. 165.
Fofnesbane. Dragens Ødeleggere. 399.
Forlide. ɔ: Tøve forlænge. 211.
Forskingres. Forfærdes og adspredes. 29.
Forfrædi, Frasagn. Traditio. F.
Fregder, Frek. Frimodig. 262. 690.
Frenke. Cognata. 285.
Fridle, Frille. Concubina. 353.
Friste sit Liv. Beholde. 210.
Frynd. Ven. 364.
Fro. Fornam. 433. Glad. 147.
Fus. Snar. 594.
Fylke. En vis Part af et Land. 408.

G.

Galdre. Signe, Trylde. 90.
Gam. Vultur. 141.
Gammens-kvæd. Frydesang. Fort.
Gangerpilt. Løbe-Dreng. 540.
Genkalding. Som græbes igien. 638.
Gepider. Et slags Goter. 30.
Gielder, Giald. Sono. 56.
Gille, Elske. 487. Tidt.
Giord, Giørel, Guldbrand, Guldbo
Gud, rum, Gunner, Grimer, G
ter. Egne Navne.
Giøslasti. Gavmildest. 394.
Giømme. Giemme. 474.
Giørligen. Grandt, Tilfulde i Gierningen. 2

Gisel. Straale. 178.
Glat. Slet, hvor glides af. 540.
Glembog. Förglemmelse. 13.
Glepsk. Daarlig. 231.
Graamand-been, Bles. Heste-Navne.
Gram. Rex. 394.
Gridske. Som er af Grækerland. 42.
Greppar. Poeter. Fort.
Gridskeligen. Grummeligen, som de Græ-
ker. 187.
Gudsøskende. Som have de samme Faddere,
som kaldes Gudfader og Gudmoder. 502.
Gulla-lytr. Guld-farved. 398.
Gynding. Gynger. 29.

H.

Haad, Haadings Barn-Ord. U-ekte-Barn
Ukvems-Ord. 479. 595.
Hagled Hest. Som med Hagel overstrød.
Haande-drægt. Naar mand drages med Hæn-
derne. 180.
Ham. Tegmen.
Hav-folk-mand-frue. Tidt.
Havgbue-eldur. Monticola, Ignis subter-
raneus. 414.
Hegte, Hætte, Holde. 376.
Heima. Verden. 417.
Helle-brud-dræt-Traa. Lipothymia. 432.
Heves ved. Lignes. 107.

J.

Jon

Kvede, Kvedling, Kvedskapr. Sang. Fo
Kveg. Kvig. Levende. 660.
Kver. Stille. Tidt.
Kynd. Natura. Mos. 564.

L.

Lakke frem. Komme sagtelig. 25.
Lavsesie. Løsøre. 618.
Leding. Krig. Ledingsmænd. Krigsfolk. 6
Legende. Historie eller Fabel, som læses. 62
Ledtog. Følgeskab. Jort.
Læst. Saaret. 37.
Lev. Lev-Brød. Panis. 270.
Lide. Clivus. Mons. Tractus terræ & m
ris. 100. 260.
Lillievand. Rankmo. Tidt.
Litverpr. Som falner, skifter Lyden. 655.
Liomer. Lys. Sole-Liom. Fort.
Lioflinger. Liosalfer. Dæmonis aërii. 41
Lodbroka æt. K. Lodbrogs Slegt. 398.
Lonne. Komme efter. 26.
Lover. Giver Lov. 172.
Løn i Løn. Clam. Lønebrev. Tidt.
Løbe-Skytte. Erro. Som skyder og løber.
Lundisk Klæde, fra London i Engelland. 37
Luur. Liud. Tibia. 538.

M.

Malfred. Kvinde-Navn.
Mareminde-Kvinde-Viv. Mare. 26. 49. 5

ader. Major. Pratum. 622.
adr. Mand. 394.
ande. Mandgive sig. 350.
andevid. Menneskelig Forstand, som her til-
legges en artig Hest. 124.
ægter. Formaar. 149.
ærd. Metrum. Fort.
ard. Smukt Pigebarn, Dukke. Tidt.
ave. Maage. Svogre, Slegtinge. 411
aveskab. Consangvinei.
ejn Vette. Ond Vette. 414.
estersang. Poëteri. Fort.
inde. Ostium. Fl. 334.
on. Momentum. Fort.
oer. Dynd, Jord. 378.
oes ene. ɔ: Moders eene, Solus, ut agnus
solius matris. 476.
ummeskandse. Larva. 320.
ure-hvid. Krid-hvid. 98.
yre. Morads. 420.
ysseling. Musculus. 85.

N.

emmer, Nam. Tager, lærer. 163.
ding. Skarn, U-ærlig. 416.
bel. Rosa nobilis. 277.
lavs. Nielus. Niels.
kken. Nykken. Neptunus. 510.
orden-elvs-land. *Nordalbingia*, 203.

R.

ig, Ragest. Hoj, Hojst. 547.
ikke, Hvalp. Hund. 69.
am. Sterk, Skarp, Ram=Rune. 616.
ane. Rimard. Roland. Egne Navne.
ast. Ro. 131.
in. Bruges for hver Flod eller salt Vand.
inder. Saar. Er til.
ise. Kempe. 414.
oman, Romans. Digt om sær Hændelse. F.
os. Hest. 40.
onner. Forsoger. Gavner. 412.
on. Prove. Ond til ron. 519.
ogen. Duggen. Tidt.
une. Skrive. Trylde med skrevne Figurer. 42.
Runemaal. 520. 616. Runemester. F.
uer. Angrer. 172.
ysk=galen. Furiosus. 132.
ygge=spend. Naar man spender Belte, som i
Tillemark. 180.

S.

ander. Salemand. Sejer. Sigfred. Sonne. Stefnir. (hvoraf maa skee Stefnsh.) Stig. Strange. Svegder. Sire. Sigrid. Signe. Svane. Folke=Navne.
aat i Jagt. σοῖχοι. 568.
amfelde. *Continuus.* 169.

Savn.

:red. Slegefru-Viv. Pellex. 530.
iterighed. Turpis actio. Fort.
nand. Fœnisex.
. Blod, ej skarp. 167.
ker. Smiler lidt. 478.
. Snar. 589.
nen. Nyligen. 148.
id. Desiderium.
j. Smuk. 568.
i sig. Skynde. 403.
ale. Sagitta. 358.
d, Stod, Vildhoppe. 223.
ker. Staar tidt. 179.
ik, Stinke. Fløj hen. 276. 286.
ling. Engelsk Mønt. 172.
d. Stiv og hvas. 69.
amal. Et slags gamle Vers. Fort.
lati. Højsinded. 394.
hed. Med striber og striger. 25. 213.
d. Extremitas. 286.
ink. Stiv, ubøjelig. 577.
e. Pergula. 530.
efur. Hest-farved som en Ræv. 567.
rtalfar. Ater dæmon. 414.
d-Brev, Hvor ved mand er haard;
ἄτειτ☉. 423.
dedetrok. Strud. 405.
de-nafne, Tirfing, o.a.f.F. Adelring. 77.
rken. Sverkind. Bølge. 115.

Svik.

Svik. Sek. Hore. 128. 147.
Syvnter. Uge, 7 Dage. 201.

T.

Taalsgod. Taalmodig. 372.
Tabesvenne. Perditi hominis. 111.
Tandfæ. Donum in dentitione. 39
Tartig. Tarvtig. Fornøden. Fort.
Tavelbord. Alveus. Sæpe.
Telige. Saadanne. 46.
Tene. Lange smale Kieppe. 156.
Tenge. Fløse. 158.
Tidlige. Tilig. 163.
Tidkove. Tidsfordriv. 144.
Tige. Canis species. 123.
Tillie, Tille. Tabulatum. 207.
Tinde, Tinding. Pinna muri. 392
Tosse. Tosseblanding, Greve, Kempe
Tove. Stort Reeb. 96.
Tørne. Støde paa. Tørning. Stød.
Tøsser. Bis. Sæpe. Trøsser. Ter. 3
Trampler. Traader tidt. 64.
Tram. Træde frem. Fige. 60.
Trojen. Trojeburg. Vare adskillige. 5
Tungmodighed. Mæror. 135.
Tylter Land. Mange Land eller Agre.
Tyst. Stille. Tagse. 166.
Tvede. Det som gaar udi tvende Part

V. U.

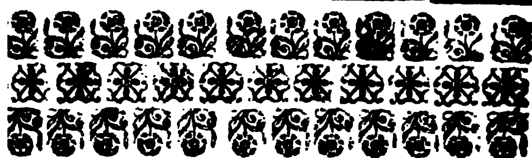
Ven-

Vende-dør og Flagre-led. Som vender flagrer, frem for en Port. 214.
Uhyre. Monstrum. 102.
Ufrist. Uforsøgt. 492.
Ulivs saar. Lethale vulnus.
Usnilde. Malus Mos. 156.
Usejr. Tab. 90.
Uskæmmet. Ubeskæmmet. 399.
Utyske. Spøgelse.

Y.

Ydde. Begynde. 565.
Ysike. Ung, som kand ydes og givtes. Tidt.

en første Part af denne Vise Bog.

Indeholder gamle Kiæmpe-Viser, hvad deres Kamp, Fegtning, og anden deslige Idræt været haver. Men paa hvad Stæd de have levet, er ikke til visse at sivet end hvad mand fast giette kand, og elave nogen Kundskab af de store Høye)re Stæder, som man vil vise at de have aa, og ere begravne. Saa sættes og unen mange Kiæmper at have været tilpaa en beskeden Tid og Plan, som dog ve levet tilsammen. Hvilket er skeet af Uforstand som den ene Digt og Vise haandet med den anden. Hvad som Histo-Sandhed er anrørendes, vide end og Børn, at det er en føye Ting at lide paa. m Poeten siger:

nia post obitum fingit majora vetustas
Majus ab exeqviis nomen in ora venit.

Gamle tage lidet, giøre meget der af,
ar Kiæmper og Konger ere lagde i Graf.
a gaar da Savn og f. st større Ry,
Gierningen var, udi Land og By.

A Hvad

Hvad ellers Kæmpernes Storlemmenhe Styrke og anden Vilkaar berører, som ove gaar de Mennesker der nu leve, deres Vext Kraft, det Stykke kand ikke noksom nu her fo handles, men skal i den Danske Krønikes tre Bog videre omtales. Thi det jo udi Sandh befindes og bevises, af adskillige Documen og Kundskaber, at disse gamle Helte, (som kaldes) have levet fast længer, og været M deligere større, stærkere og høyere, end den meene Mand er, som nu lever denne Dag.

Danske Kongers Navne og T

Enddog at der opregnes udi den anden Part af denne B fast alle de fornemste Viser, som ere lagde om vore D ske Konger og Dronninger, og deres Forvandte, saa ku dog ikke efterlades, at sætte her i Begyndelsen denne Digt, er saa got som ikkun et Register paa alle Danske Kong Navne, som haver regieret her udi Riget, fra den f Dan, og indtil vor Tid. Aarsagen dertil er denne, at d Viser i denne Bog kaldes for Historiske Viser, og ende og de meste Parten paa vore Danske Konger, Ja og nogle af Eldste ere holdne og regnede for Kæmper, som de ogsaa Sandhed vare mægtige Strids-Høfdinger, som Krøn udviser. Hvor om man skal have baade af dennem og andre Konger videre Beretning. Thi udi disse korte Vers k de ikke meere indtvinges, end der er befattet. Saa er og her i alle vore Danske Konger opregnede, men de alleeneste, som gemeene Tal medfører. Hvor om paa en anden sted grundeligere vil forhandles.

1.

lting af Gud i Himmel og Jord,
Regieres alt ved hans hellige Ord,
hand det selv monne skabe,
hans Forsyn og Guddoms Magt,
et vor egen Viisdom og Kraft,
idet da kand det drabe.
Saa er og Øvrigheds høye Stand
LD, og styres med hans Haand,
annem opholdes alleene:
annem er Tid, hos hannem er Stund,
aar til Menneskten ingenlund,
n at hinanden skal tiene.
Hand sætter i Sædet hvo hannem behager,
sætter og af dem hannem forsager,
maa der selv for raade:
ikke med i Kongernes Færd,
deres Daad en Bønne ey værd,
ia de sig forlade.
Indertiden opdrager han førstelig Æt,
ne efter anden af Kongelig Slegt,
Spiret hinanden af Hænder:
iden hand styrter og slaar omkuld,
igeligt Huus for Syndens skyld,
en anden tilvender.
Som man derpaa seer Eventyrs Spil,
het og der hvo aate vil,
hans Drift hin store:
og merke i Danmarkes Rige,
vore Konger saa mange tillige,
i nu drage her fore.
Der Syndflod Verden til Straf overgik,
r *for sig sit Tungemaal fik,*

Da monne sig Folket adsprede:
Enochs Afkom tog Asiam ind,
Europa falt Japhet udi Sind,
Africam tog Cham hin læde.

7. Af Japhet er Gomer den Helt saa stærk,
Hans Afkom først besade Danmark,
Og lode sig Kiæmper kalde:
Af Sem er Gether, af hannem opkomme
Gother og Gytthinger bolde og fromme,
Som holdes for Danske Mænd alle.

8. Da de efter første Jødiske Sed,
Havde levet en Tid, dem kiædes der ved,
Deres Oldinge og Dommere at høre:
De vilde da være og Guds Folk lige,
En Konge vilde have over alt dette Rige,
Som Enevolds skulde dette styre.

I. DAN den første Konning udi Danmark.

9. Det Aar som David udi Jødeland
Blev fød, og Saul den høye Mand,
Paa andet Aar monne reglere:
Da blev jeg vald saa dapper en Helt,
Kong Dan, at tage denne store Welt,
Danmarkes Krone at bære.

II. HUMBLE.

10. Efter Dan, som gav os Danske Mænd N
Jeg Humble hans Søn sad Kongelig Stafn,
Med rette lod jeg mig tykke:
Der jeg blev vald stod jeg paa en Steen,
Saa fast skulde alting være uden Meen,
Min Broder forspildte den Lykke.

III. LOTTHER.

11. Ligerviis som jeg til Riget kom,
Saa levde jeg uden Ræt og Dom,

Og mest de Beste forhadte:
Jeg tog fra dennem baade Kiør og Fæ,
Og giorde fri Mand baade Vaande og Væ,
Mit Liv der over jeg ladte.

IV. SKIOLD.

12. Min Faders Skade den giorde mig viis,
Jeg gav hver Mand baade Løn og Priis,
Og fordrede Alle til beste:
Jeg var ikke end vel femten Aar,
Saa stærk en Biørn jeg bandt og bar,
Der af mit Rygte sig reyste.

V. GRAM GULDKöLF.

13. Jeg fulde min Faders Manddom og Dyd,
Vant Sverrig, og slog Konning Sigtrud,
Med min Guldkølfve hin røde:
Jeg tog hans Daatter Graa til Egte,
Alle Konger og Kiæmper mod mig torde fegte,
For min Haand bleve de døde.

VI. SVIBDAGER. VII. GOTTORM.

14. Da jeg ved Livet og Riget havde skild,
Min Stif-Fader Gram den Herre saa mild,
Gottorm er og da dræben:
Hand min Halv-Broder og Konning var,
Over Danmark i fulde atten Aar,
Det var hannem saa i Skæben.

VIII. HADDING.

15 Jeg slog min Fader Svibdager ihiel,
Og Asmund hans Søn jeg meente med skiel,
Med hans to Sønner tillige:
Saa drog jeg bort i Østerland,
Og tvingde de *Konger under min* Haand,
De maatte for Danske Mænd vige.

IX. FRODE I. FREKNE.

16. Curland og Rysland, Elv og Rhin,
Engeland og Skotland vare alt min,
De maatte til Danmarkes Vælde:
Men Regner, som jeg i Sverrig indsætte,
Førde sig med mig i Kif og Trætte,
Mit Harnisk i Krigen mig qvælde.

X. HALDAN .. XI. ROE.

17. Haldan min Fader af Ergierighed,
Slog begge sine Brødre, efter Cains Sæd,
Og blev saa Konning alleene:
Jeg fløtte Hagekiøbing til Isefiords Havn,
Og gav af mig Roeskild sit Navn,
Der flyder min Kilde hin reene.

XII. HELGE.

18. Land Vendens og Saxens Konger bac
Jeg slog, og saa i Sverrig Hothbrode,
Som Roe min Broder dræbte:
Jeg drev Blodskam jeg viste ikke af,
Den Sorg lagde mig udi min Graf,
Saa dyre jeg den Lyst kiøbte.

XIII. ROLF KRAG.

19. Jeg drev Kong Atislef af Sverrig ud,
Det sveed i mangen Svenske Mands Hud,
Alt Landet skulde mig skatte:
Jeg gav det Hiartvar med Syster min,
Til Lether hand førde mig Skat udi Skrin,
Saa lidet jeg der af baadte.

XIV. HOTTHER.

20. Da Hiatvar havde slaget Rolf med S
Danske Mænd kom samnien og kaarede mig,
Til Krig og Orlogs møde;
Kongen af Saxen, som heede Gelder,

Jeg slog og Otthin med sin Søn Balder,
Udi Krig mod Boje jeg døde.
XV. RÖRICH SLYNGEBAAND.
21. Vender og Tydske og Svenske Mand,
De faldt mig alle tillige fra Haand,
Men Vender maatte mig tiene:
Jeg sætte Haardvendel og Fenge Brødre to,
Over Jutland, men Fenge tog hannem fra
Baade Liv og Viv hin væne.
XVI. VIGLET.
22. Der Amlet havde slaget sin Stif-Fader Fenge
Hand blev selv slagen det var ikke længe,
Hos Amletzbyl det skeede:
Jeg tog hans Huus-Frue Irmendrude,
Vi levde tilsammen i Glæde baade,
Til Døden os tog hin vrede.
XVII. VERMUND BLINDE.
23. Kong Atisleff i Sverrig med Falsk,
Stod mig efter Riget, det koste hans Hals
Det Kette og Vigge monne volde:
Fordi hand slog deres Fader Forvin,
Og ginge for hannem to for en,
Med Livet hand Laget betalde.
XVIII. VEFE SPAGE.
24. Ligesom min Fader var aldeeles blind,
Saa var jeg stum, dog kiøn i Sind,
Jeg loed ikke hver det vide:
Forend Kongen af Saxen os Kamp tilslo,
Og jeg da strax gik Eene mod To,
Lagde dem udi Dødsens Qvide.
XIX. DAN II. XX. HUGLET LILLE.
25. Vi begge *tilsammen baade* Fader og Søn,
Vare store til Navn og livet til Røn,

At vi derom ey lyve:
To Svenske Kiæmper slog jeg Huglet,
De andre vore Idret ere forgiæt,
Ingen Mand derfra vilde skrive.

XXI. ERODE II. STERKE.

26. Kong Frøger i Norge det saare fortrød,
At jeg for hannem ti Kiæmper slog død,
Paa Fredøe en Tid tillige:
Jeg lokket hannem af sine egne Fodspor,
Da slog hannem need til sorten Jord,
Hans Gud maatte hannem da svige.

XXII. DAN III.

27. Land Saxen som hørde Danmark med i
Forte sig med mig i Tvist og Trætte,
De vilde mig Skatten ey føre:
Jeg fylde med store Skibe og smaa
Aid Elven, mand kunde der over gaa,
De maatte mig tiene og høre.

XXIII. FRIDLEF I. SNARE.

28. Hvirvild af Halland med Kiæmper sine,
Bilde og Brahe, Bugge og Grundholm fine,
Dem monne jeg Seyer af fange:
Saa drog jeg ind til Hiberne Land,
Slog der for Fode baade Qvinde og Mand,
Deres Aande blev dem saa trange.

XXIV. FRODE III. FRED-GODE.

29 Min Manddoms Gierning og store Idre
Er af at sige saa vidt og bredt,
De staa til Mande-Minde:
Men at Guds Søn fødes i min Tid,
Der alting stod i Fred og Fryd,
Er værd at legge paa Sinde.

XXV. F

XXV. HIARNE SKIALD.

30. Jeg lagde Kong Frode det beste Gravskrift.
Om alle hans Krig og store Bedrift,
Thi fik jeg Kronen at bære:
Hans Søn Fridlef monne det fortryde,
Paa Hiarnø maatte jeg holde og bide,
Baade Land og Liv forsvare.

XXVI. FRIDLEF II. RASKE.

31. Kong Amund i Norge lagde jeg i Liig,
Med Tolv sine Kæmper de maatte mig viig,
Foruden hannem Biørn hin vilde:
Jeg tog hans Daatter Frogerte saa skiøn,
Og aflet med hende den Navnkundige Søn,
Mand kalder Kong Frode Gefmilde.

XXVII. FRODE IV. GEFMILDE.

32. Hanef og Sverting af Saxen Land,
To Konger jeg tvingde dem under min Haand
De maatte mig Skatten give:
Sterkodder i min Tid en Kiæmpe gief,
Slog Hame i Kredsen at hand der blev,
Sligt var hans Tidsfordrive.

XXVIII. INGILD.

33. Kong Sverting som min Fader opbrænde,
Sig selv derover saa skammelig skiænde
Hans Daatter tog jeg til egte:
Den gode Sterkodder det saare fortrød,
Thi blev det begge hendes Brødres Død
Vi agte dem ikke en Hegte.

XXIX. OLUF I.

34. Der mine tre Brødre hendøde vare,
Jeg eene fik Riget at staa fore.
Og levde i Fred *med Lyste:*
Jeg deelte det Kongelige Regiment,

Og mine to Sønner derom i foreente,
Førend jeg af Verden henreyste.

XXX. FRODE V. ROTBAGNE.

XXXI. HARALDI.

35. Harald min Broder skulde styre til Vand
Hver andet Aar, ogsaa til Land,
Som vi om Riget vare ligte:
Jeg kædtes der ved og lagde op Svig,
Og hannem med falsk sit Liv frasnig,
Hans Sønner de mig undvigte.

XXXII. HALDAN II. BIERGRAM.

36. Da jeg tre Aar havde styrt Danmark,
Mig lyste uden Lands at bruge Hoverk,
Jeg lagde alle Kæmper øde:
Sivard af Sverrig med sin Daatter Søn,
Amund og Tokke, Grim og Hartbeen,
Og fleere for min Kølf døde.

XXXIII. HARALD II.

37. Min Broder mig vigte og Riget overga
Af saadanne Mag siges sielden af,
At nogen vil vunden Spil give:
Kong Erik af Sverrig i fierde Strid
Mig slog, det Haldan saare fortrød,
Hand loed hannem strax aflive.

XXXIV. UNGVIN.

XXXV. SIVALD I.

38. Min Fader Kong Ungvin slagen blev,
Udi Kamp og Kreds, som hand selv skrev,
Regnold af Sverrig det giorde:
Otther min Svoger giorde mig Bistand,
Vi toge fra hannem baade Liv og Land,
Sterkodder ey tøve torde.

XXXV

XXXVI. SIGER.

39. Havburd bedrog min Daatter saa ven,
Thi maatte hand klæde Galge og Green,
Hun sig i Buie opbrænde,
Hans Broder Haagen ved Callundborg
Mig slog i Strid, Vedel giorde sin Sorg,
Lod dermed Troderskab kiende.

XXXVII. SIVALD II.

40. Jeg sligges med Haagen min Fader forraade
Hand flyde af Landet med sin Skibs-Flode,
Paa Valstædet maatte jeg blive:
Ingen var af Danske Kong Blod igien,
Foruden min Broder-Daatter alleen,
Det gav Aarsag at kive.

XXXVIII. HALDAN III.

41. Kong Sivards Broder Daatter Syrthe
For min manddom jeg fik til egte,
Den Herre af Saxen hende miste:
Dir hand med hende sad paa Brudebenk,
Jeg bar for hannem saa beest en Skienk,
Den naade til alle hans Gieste.

XXXIX HARALD III. HYLDTAND.

42. Min Fader med mig i Ungdoms Aar,
Regieret, der over sit Liv ombaar,
Jeg neppelig selv undflyde:
Da jeg havde vundet saa mangt et Land,
Min Søster Søn Ring giorde mig Modstand,
Jeg blev der vi saa stride

XL HETTE.

XLI. OLUF FROCKNE.

43. Kong Haralds Kiæmpinde mig Dronning Hetthe
Danmark at styre Kong Ring tilsætte,

Dog

Dog det kort Tid monne vare:
Oluf, Kong Haralds Søster Søn gief,
Blev Konge og stor Tyrannie bedrev,
Sterkodder slog hannem derfore.

XLII. OMUND.

44. Kong Ring i Norge jeg dræbte i Krig,
Og tog hans Daatter, som hand bad mig,
I sit sidste Testamente:
Syv Vendiske Konger i Sønner Jutland
Jeg slog, mig sende som føre var vaand,
De Vender deres Skat og Rente.

XLIII. SIVARD I.

45. Jutland og Skaane bleve tagen mig fra,
Baade Skat og Tynge der med lagt paa,
Saa ustadig er den Lykke:
Medi Simon som Skaane havde taget ind,
Jeg sloges, der blegnet saa mangt et Kind,
Vi hugges der begge i stykke.

XLIV. BUTHLE.

XLV. JARMERICK.

46. Da jeg af Vendiske Fængsel blev løst,
Min Farbroder Buthle hand blev saa tyst,
At hand skulde Cronen afsætte:
Sverrige, Venden og Sembe jeg vand,
Mig slog fire Brødre af Grekken Land,
At jeg deres Søster Loed rette.

XLVI. BRODER. XLVII. SIVALD III.

47. Naar Herrer og Konger i Orkesløshed
Tykke at ingen Ting komme dem noget ved,
Deres Tid uden Dyd fordrive:
Saa stakket og ont Rygte gaar der af,
Naar de ere raadne i deres Grav,
Hvad kand man om dem skrive.

XLVIII. SN

Og tog saa Riget uden ald Modstand,
Med Ludvig Keyser et fast Forbund
Paa Tro og Love jeg giorde.

LV. SIVARD II. RING.

53. Min Morfader var Kong Gøtrik milde,
Dog Ring mig trænge fra Kronen vilde,
Og Regner min Søn forskiude:
Der falt en Dag elleve Tusind Mand,
Paa begge Sider med blodige Pand,
Vi hverken Livet kunde nyde.

LVI. REGNER LOTHBROG.

54. Jomfru Thore jeg vant i Sverrig med Liste
Og slog to Orme, jeg torde det driste,
Thi maatte jeg Lothbrog heede:
Tre Sønner, Sivard, Ratbart og Biørn,
Jeg gav Tre Konge-Riger til Løn,
At de sig mandelig teede.

LVII. SIVARD III. SNOGöYE.

55. Min Fader blev kast til Orme-Mad,
Af Engelands Kong, i Taarnet hand sad,
Og døde der i stoer Pine:
Jeg lod Kong Helge opskiære og flaa,
Bestrødde hans Ryg med Salt det graa,
Hand kunde det vel fortiene.

LVIII. ERICK I. BARN.

56. Jeg tog fra Erik det Faderløs Barn,
Den Kongelig Spiir og blev saa kaarn,
Mig selv til liden fromme:
Min Broder-Søn Guthorm bød mig Strid
Jeg fik ey Leyde eller længer Tid,
Vi begge i Slaget omkomme.

LIX. ERICK II. UMILDE.

57. Det første at jeg fik Kongelig Magt,
Guds Ord at dempe jeg i havde i agt,

Han

Hans Tienere skiende og brænde,
Men der jeg Grunden bedre forstoed,
Udi Ribe en Kirke jeg bygge loed,
Og mig til Gud omvende.

LX. KNUD I. LILLE.

58. Gud naade det Barn som Fader gaar fra,
Naar hand skulde lide der mest oppaa,
Det jeg maa sørgelig klage:
For mig regieret en Høvding viis,
Thi lagdes mig til saa liden Priis,
Uden Skrift gik jeg af Dage.

LXI. ERODE VII. FROMME.

59. Tvende Lykke er altid bedre end en,
Jeg vand til Kronen alle Land igien,
For min Tid vare fra tagne:
Guds hellige Ord jeg stedse fri Rum,
I Riget at prædikes om og om,
Jeg var dermed opdragen.

LXII. GROM. II. ENGELLENDER.

LXIII. HARALD V.

60. Det er umueligt fast en Herre,
Tillige mange Riger vel regiere,
Thi maatte jeg Engeland miste:
Min Søn Harald var ond og arg,
Thi bleve Skribentere mod hannem karg,
Til Villie hannem intet viste.

LXIV. GORM. III. GAMLE.

61. Guds Ord jeg hadte, thi blev jeg blind,
Udi Dynte, som jeg var førre i Sind,
Stor Sorrig mit Hierte qvalde:
Min Dronning Thyre som kaldes Danbod,
Ved Jelling mig begrave loed,
Udi Høyen som jeg befalde.

LXV. HA-

LXV. HARALD VI. BLAATAND.

62. Paa mig sin Mynt vilde Otthe forny,
Dog hand var Keyser, hand maatte dog fly,
End bleve vi Venner hulde:
Jeg loed mig døbe med Svend min Søn,
Som mig betalde med Salkheds Løn,
Til Døden hand mig forfulde.

LXVI. SVEND I. TIUGSKEG.

63. For min Ondskab blev Gud mig vreed,
Med Fængsel og Udlendighed,
Siu Aar monne han mig straffe:
Jeg giorde Poenitentz og Bisper fire,
Befoel i Riget at lære og skire,
Alting efter Guds Lov skaffe.

LXVII. KNUD II. STORE.

64 Jeg havde fire Kongeriger under Haand,
Foruden Land Venden og Liefland,
Som jeg med Viisdom styrde,
Jeg drog til Valland og til Rom,
Hialp Keyser Hinrich min Svoger from,
Som det sig sømte og burde.

LXVIII. KNUD III. HAARDE.

65. Der Norge var falden mig geniisten fra,
Jeg frygtet Engeland skulde giøre ogsaa,
Derfore bar jeg stoer Fare:
Jeg deelte med Edvard det til halvt,
At Danske Mænd skulde ey miiste det alt,
To Aar stod jeg det fore.

LXIX. MAGNUS GODE.

66. Med haard Knud giorde jeg saadan Pag
At den skulle have begge Rigers Magt,
Som lengst af os kunde leve.
Jeg fik til Norge og Danmarks Rige,

agde Femten tusind Vender i lige:
Paa Lærskov Mark de bleve.

LXX. SVEND II. ESTERSöN.

67. Udi Roeskilde lod jeg et Mord
Paa Adelen giøre, som viit blev spurdt,
Thi satte mig Bispen i Bande:
Jeg giorde Poenitentz og blev afløst,
Bisskop Vilhelm gav nest Gud den Trøst,
Hand døde med mig af Vaande.

LXXI. HARALD. VII.

68 To Aar, det var og noksom Tid,
Jeg stod for Riget uden Gavn og Fliid
Jeg lod hver Mand selv raade:
Her Omnis det yndte saa meget vel,
At de maatte leve uden Ræt og Skæl,
Det gav dog Riget stor Skade.

LXXII. S. KNUD IV.

69. Juderne med Blak mig sloge ihiel,
Min Broder Oluf hialp Fønboerne til,
De vilde til Kirken ey tiende:
Den Ræt maa lide mon Almuen hade,
Men Gud vil aldrig sine forlade,
Gav mig sit Rige uden Ende.

LXXIII. OLUF IV. HUNGER.

70. Til min Broders Død var jeg Aarsage,
Thi lod mig Gud med Danske Mænd plage
i Aar vi dyr Tid lidde:
Vi vende os om og Synden fortrøde,
Gud obnet sin Haand gav Jordens Grøde,
Fra Hungers Nød os fride.

LXXIV. ERICK III. EIEGOD.

71. Fire Brødre efter en Fader bold.
Tage Danmarkes Krone og Spiir i Vold,

B Jeg

Jeg var blant dem den sidste:
Jeg lovet mig til den hellige Graf,
Jeg døde paa Cypern og lagde af,
Til Himmerig derfra reyste.

LXXV. NIELS.

72. Min Søn Magnus forrædeligen slog,
Min Brodersøn Knud af Venden Hertog
Jeg maatte derudi samtykke:
Thi blev han slagen og selv i Krig
Og jeg derefter udi Slesvig,
Os hørde ey bedre Lykke.

LXXVI. ERICK IV. EMUND.

73. Paa Urnehofvet sønder Jutlands Ting,
Som jeg blant Almuen stoed i Ring,
Mig slog der Plog hin sorte:
De Ribere Kannikker med deres Clerker,
Mig førde der fra til deres Domkirke,
Plog rømte og blev saa borte.

LXXVII. ERICK LAM.

74. Jeg holder mit Navn for ingen Skam,
At jeg var from, man kalder mig Lam,
Fred skal man dyre kiøbe:
Da jeg for Alderdom gik paa Lud,
Fra Verden mig gav og indtil Gud,
De andre om Kronen lod løbe.

LXXVIII. SVEND III. ERICKSöN.

LXXIX. KNUD V. MAGNUSSöN.

75. Det skeer naar to om en Ting kappes,
Det af den tredie ofte hensnappes,
End ville de Lodder selv deele:
Jeg tredtes med Svend om Danmarks Krone
I Roeskild By blev hand min Bane,
Hans Anslag maatte dog feyle.

LXXX. V

LXXX. VALDEMAR I. STORE.

5. Paa Graathe Heede jeg Svend nedlagde
ene tog Riget som Knud nu sagde,
fiende de Vender at kifve:
hvad paa denne Side Elfven vende,
er og Paven mig stødte i Hende,
er Danmarkis Krone at blifve.

LXXXI. KNUD VI.

7. Keyser Friederich lagde sig efter med falsk
ske Mænd at spende et Aag om Hals
tog saa usel en Ende:
fangde Grev Adolf af Holster Land,
k og Hamborg saa lykkelig vand,
for deres Herre de kiende.

LXXXII. VALDEMAR II. SEYR.

. Af Seyer fik jeg det rømmelig Navn,
markis Rige til Ære og Gavn,
Lykken tør ingen Mand lide:
Henrich af Sverin med Svig,
Litthø førde mig fangen med sig,
gik saa mangen til Qvide.

LXXXIII. S. ERICK VI.

. Min Broder Abel mig hos Sleßvig,
g Hofvedet fra med Falsk og Svig,
d maatte vel Cain hede:
Lægom hand kaste udi Møsund,
kunde dog ingenlunde slippe til Grund,
ldigheds Tegn Gud teede.

LXXXIV. ABEL.

. Hvad jeg med Synden min Broder fratog,
Gud fra mig med Sorrig hendrog,
nappet der af god Rønne.
regierede Aar ikke uden to,

Førre jeg blev slagen ved Milderbro,
Udi Iversteds Mersk hin grønne.

LXXXV. CHRISTOFFER. I.

81. Jeg havde ey Gunst af Leeg eller Lærd,
Vor HErre var ikke med mig udi Færd,
Jeg Erkebispen lod fange:
Der over kom Riget i Pavens Forbud,
Saa mig falt fra baade Sind og Mod,
I Ribe jeg døde af bange.

LXXXVI. ERICK VII. GLEPPING.

82. Galind og glepsker er den Mand,
Som Gud fratager sin rette Forstand,
Hannem er da fald i Vaande:
Jeg krenkede de Marsk Stigs Venne Viv,
Thi lod jeg i Finderup mit Liv,
Mig gik ey bedre i Haande.

LXXXVII. ERICK VIII. MENDVID.

83. Jeg kom for Erkebiskop Jens Grand,
Jeg fangen i Søeborgs Taarn ned vand,
Under Kirkens Band og Vrede:
Ellers havde jeg Mands Vid i mit Bryst,
Saa mig afgik alting med Lyst,
Udi Fred saa vel som Feide.

LXXXVIII. CHRISTOFFER II.

84. To gange rømte jeg af Danmark ud,
Og kom igien uden Bref og Bud,
Mig selv til Harm og Vaade.
Med tynde Lykke jeg førde Orlog,
Og tabte fast hvad som jeg paaslog,
Som det min Broder mig spaade.

LXXXIX. VALDEMAR III.

85. Børn ere ikke altid Forældre lige,
Men ofte deris Sind og Sæd fravige,

Som GUD uddeeler sin Gave:
Hvad som min Fader Christoffer havde brødt,
Det blev af mig altsammen vel bødt,
Og sæt med beste tillave.

XC. MARGARETA.

86. Tre Kongeriger, det eene med Gift,
Det andet ved Arf, det tredie ved Skift,
Ved Krig, fik jeg at styre:
Min Fange Kong Albert af Sverrige blev,
Som mig for Spot og Haan mest drev,
Hand stoed saa høye Eventyre.

XCI. OLUF V.

XCII. ERICK. IX. POMER.

87. Siden Oluf var død Margretis Søn
Hun keiste mig Frende i kuld og Køn,
Tre Kongeriger at tage:
Der jeg blev Ueens ald med mit Raad,
Jeg drog til Gudland med Rigens Klenod,
Og kom ikke meere tilbage.

XCIII. CHRISTOFFER III. BEIER.

88. Saa vel som Erick Morbroder min,
Var jeg af Danske Konge-Blod fiin,
Og sidste den Riget aadte:
Udi Nør-Jutland jeg sætte til rette,
De oprørisk Bønder mod mig torde fegte,
Saa lidet de deraf baadte.

XCIV. CHRISTIAN I.

89. Der fleere ey var af Kongelig Blod,
Danske Mænd til Riget mig kaare lød,
De Svenske mig og betenkte:
Jeg stiftet Høyskolen i Kiøbenhavn,
[illegible] Holsten først Hertugdoms Navn,
[illegible] mig Dytmersk [illegible]

B 3 XCV. HANS.

XCV. HANS.

90. Mand ligner Lykken ved Maanens S
Som falder af og voxer igien,
Som Stinnendes Glar monne brøste:
Saa gik det mig, jeg Sverrige Vand,
Og Dytmersk tabte, dog tvang paa stand
De Svenske sig mod mig ryste.

XCVI. CHRISTIAN II.

91. Salig er den Mand som selv er viis,
Saa den gode Raad følger ligerviis,
Usel er hand Konning Glippe:
Jeg falt udi Hoer og Tyranni,
Doc jeg havde under mig Riger tre,
Jeg maatte dem rømme og slippe.

XCVII. FREDERIC I.

92. I GUds Frygt var jeg stille og from,
Derfore jeg Spiir og Krone bekom,
Og i god Fred hendøde:
Min Broder Søn drog i Norge Land ind,
Blev fangen hen til Sønderborg end,
Maatte der sin Rede selv nyde.

XCVIII. CHRISTIAN III.

93. Der min Herre Fader afgangen var,
Vi tinkte all Fred med hannem henfoer,
Krig kom i alle disse Lande:
Jeg spegte de Lybske, og Greven uddrev,
Paven forsagte, ved Guds Ord blev,
Hand løste min Siugdoms Baande.

XCIX. FREDERIC II.

94. Den Tid haver jeg levet paa,
Mand sagde om mig, jeg var ogsaa,
Den Christen Kong alleene:
Thi maa de andre af Byrd og Blod,

Sig rose af Velde, men jeg af Gud,
Mig rømmer og hans Ord reene.

C. CHRISTIAN IV.

95. Gud give mig Naade som jeg hannem troer,
At træde i Faders og Forfaders Spor,
Fra onde Raadgivere mig vogte:
Paa Gud og Rætten jeg bygge skal,
Den vogest ey regnis i Kongernis Tal,
Der efter saa vil jeg tragte.

CI. FRIDERIC III.

96. Der Fienden havde Land og Jord,
Jeg var bestæd i Fare stor,
Lugt inden Stadens Porte,
Min GUd mig hialp til Lykk' og Gavn,
Dog alt saa nær som Kiøbenhavn
Da siuntis være borte.

97. Den veldige Gud og høyeste HErre,
Danmarkis Riges Formyndere være,
Alle Stater selv handheve;
Vi kunde hans Ord beholde og Fred,
Elske Ræt og god Samdrægtighed,
Med hannem i Evighed leve.

Hertugen reed fra Colding.

Der haver været En, som og gierne ville have alle vore Danske Konger udi en Digt, men som mig siunis, da haver hand tagen sig Vandet over Hofvedet. Men efterdi det er jo ogsaa losværdigt at giøre sit beste i et stort Arbeyd, haver vi ikke forskut denne Digt. Men bedret noget der paa og ladet den saa løbe hen med udi Tallet. Ellers maa den Gunstige og fromme Læsere tage alting i den beste Meening. Hvem det ikke vil *giøre, Hand kand* dog altid efter sin bidske *Natur, faa noget at mangle paa.*

II.

1. Hertugen hand red fra Colding By, og in Obenraa: Her holder Hertugens Mæ Hannem mødte en Kierling var Usky, der gaar Savnen fra: De komme ikke end.

2. Og hør du gode gammel Kierling, du est kundige Qvinde: Her holder Hertugens Mænd. beder du vilt ikke dølie for mig, det lengste at du ke minde: De komme ikke end.

3. Sanden vil jeg dig kiære Søn sige, jeg vil af dig live: Her holder Hertugens Mænd. mi des vel Konger i Dannemark, henved Halfti tesindstive. De komme.

4. Og først da mindes mig hannem Kong D han var her Konning først: H h H m. Efter h nem kom Humble og Lother hans Sønner, og Her Skiold den Drost. De komme.

5. Mig mindes og hannem Luse-Kong, hand Konning under Ø: Her h. H. m. Saa man Ulov den lagde hand paa, Saa skammelig fik h død: De komme.

6. Saa mindis jeg Gram med sin Guldkølf sexten de Konger vare: H. h. H. m. Som førde til Land og Vand, Indtil Kong Fridlef hin sna De komme ikke end.

7. Saa da kom hans Fader Kong Frode, h ligger ved Være Bro: h. h. H. m. Og da blev fød Høyestes Søn, Som Kiød og Blod tog paa. komme ikke end.

8. Fra Frode til Gøtrik mindis mig ret, Konger 8 og tive: h. h. H.m. Saa vise i Sind saa ke i Mod, Som Klerker der af mon skrive. komme ikke.

19. Ikke er jeg en Mareminde, at jeg har runken Haar: h h. Og ikke da est du Ridder bol for du haver kruset Haar.

20. Hertugen tog sin Hest med Spore, hand l at Veyen donne: h h h m. Kierlingen snørde si Støvle ad Been, hun lod fast efter lonne.

21. Hertugen reed og saa fast hand rende, Ki ling:n løb langt omkring: Her h. Hertugens Mæ End kom hun til Urnehovet, førend Dommeren sætte Lands-Ting. De komme ikke end.

De Longobarders Udgang af Danmark.

Denne Vise er lagt og digtet om de Longobarders Udfer Danmark. Aarsagen til deres Vandring setter S vor Danske Historieskriver, ind i Kong Snios Tiid, som gerede her Riget hen ved 600. Aar efter Christi Fødsel. at Aars Tid og Tal følges ikke eller rimer sig over et med som af andre skrives om den Tid at de komme først udi It en, og indtoge Lombardien. Hvilket skeede paa det Aa ter Christi Fødsel 568. Om hvilken Uligelighed giøres b videre Forklaring, som ikke er fornøden paa denne Sted.

Hvad som disse Longobarders Navn og Fæderne-Lan anrørendes, ere og ikke heller alle Skribentere lige ens hver andre. Men de maa disputere her om saa meget de ville, saa er Navnet dog alligevel af Danske Oprindelse. heller man vil at de skulde kaldes af deres lange Barder, Breder, det er Øxe, som man endnu nævner i Norge, eller ge Halvbarder som Kongens Dravantere gierne bære, ell hine lange Barder og Border, det er Jest og haarde som Isteuon havde Navn af, at de der paa have boed i den af Marsk have boet paa Mersk Landet. Som her vi deligere skal en anden steds ordeles i sin Tid.

Men at de ere udgangne først af disse Lande, vidner d Tungemaal og Sæder. Saa og adskillige Skribentere lus Diaconus og andre. Udi Besynderlighed bær her Vidnesbyrd den gamle Gudlandske Krønike, skrevet gamle Rim, iblant andre med disse Ord:

e og Aage de Hellede saa fro,
en de for Hunger af Skaa e drog,
ieddis de nest vorum gute Gutland,
gamle og ungum Qvindum og Man,
im Snekkum vorum halfsierdum Sti,
Handrum Mandum inden hverum de.
levnde sig Dinitende ja i sege kand,
r Ebbe som kom af Vendelbo Land.
den Aage var einum Gøding Køner,
de vai um baadum einum Muter Søner.
Item, følger iblant a. det fremdeeles:
odum de fik Longumbarder kaldum,
onien bestridde de ok met alum
ogum jaa ind om V-llandum dernest,
timedes dennum Lukkum allum best.
er vel skrevet, hed er vel spurt,
d de haver siden mandelikum giort.
nen siden de inden Vallandum kom,
er vel kind allum Verldum om.
d som her følger meere med, efter som og i Visen før-
ikke endnu her, men paa en anden beleyligere Sted
forklares.
at disse tvende Hoviismænd Ebbe og Aage vare hen
ge de Hamunder Aagsøn til Konning, og havde saa
iem imidlertid, førend de komme i Italien til Albui-
Konger, som førde adskillige Krig med adskillige Land-
skillige Lykke. Med Albuino vare de Tive Konger
ing Desiderium, som Keyser Karl Magnus over-
r de havde regieret udi Longobardia Fire Aar og to
e.

III.

er boede en Konning i Danmark, Konning
Snie loed han sig kalde: Hunger og Nød
var i hans Land, og stoer Mistrøst med alle.
a saa vel i Danmark.
Han skrev der Lov baade Haard og streng,
lde den *Meenige Mand holde*, Til Drukken-
Bestebud og Fraadseri, sig ingen fordriste skul-
e *maa*.

3. Men

3. Men Gud forøgte sin Hefn og Straf, fra A
til Aar dis meere: Jorden loed sig bruge der til, ing
Frugt saa vil hun bære.

4. Kong Snie til sig forsamlet sit Raad, d
Dom monne de affige: Den tredie Part af Fol
alt, dem skulde mand dræbe tillige. De maa saa
i Danmark.

5. Tredie Part af Folket i Landet var, det sku
mand slaa til døde. Thi de havde ikke til Gud de
Haab, at hand saa mange kunde føde. De maa s
vel i Danmark.

6. Ebbe og Aage vare ypperste i Raad', de va
to Hellede bolde: Deres Moder heder Gambaru
som de dette Oplag fortalde.

7. Udi Jutland boede den vise Frue, hun var
Vendelboers Ære: Saa ilde behagede hun de
Raad, hun soer det skulde ikke saa være. De ma
saa vel i Danmark.

8. Et slemmer Mord er aldrig hørt, end J vi
nu lade giøre: Forbyde det GUD denne Tiden
ond, Vore Fiender skulle komme til Øre. De ma
saa vel i Danmark.

9. Ville J mig lyde og følge mit Raad, jeg vil
der bedre underviise: Lodden J kaste paa gamle o
unge, hvilken Part af Landet skal reise. De ma
saa vel i Danmark.

10. Mig tykkes at være den beste Paafund, enl
dog jeg er en Qvinde: J lade dem seyle af Landet ud
at de kunde Søen overvinde. De maa saa vel
Danmark.

11. Alle da tyktis dem raadeligt, den vise Tale a
følge: Saa snart var Lodden paa Folket kast, og Sk
bene lagt for Bølge. De maa saa vel i Danmark.

12. Lod

Lodden den falt som den kunde best, de Unge
sig ryste: Af Landet skulle de fare bort, og
maatte de friste.

Ebbe og Aage vare ey sene i Ferd, de lode de-
r flye: Snekker saa havde de store og sterke,
dre end halvfierdesindstive. De maa saa vel
nark.

Ebbe hand førde de Juder med sig, en Ven-
ed sig kalde: Fra Skafven lagde den første
Skaane lode de Seylet falde. De maa saa
nmark.

Aage hans Broder ey dvældis ved, men Gyn-
frem monne sige: Af Halland og Blekinde
med, ret Mand og alle tillige. De maa
Danmark.

for Cimbrishafn de ginge til Skibs, Det var
r en Skare: Kongen og hans ædle Raad,
dem alle vel fare. De maa saa vel i Dan-

Saa seylede de først til Gutlands Vig, paa
ts Side, end mindre: De fafnet deris kom-
de kunde best, for Landmænd de hver anden
De maa saa.

De dvelde hos dennem udi Maaneder toe, og
der vel pleje: Et Tusind Mand udi Snekker
ølge var der til reede. De maa saa vel i
rk.

Til Ryland sætte de deres Kaas, der kastes
kker paa Sande: Den meenige Mand for-
s strax, de maatte dem gaa til Haande.
saa.

*Lykken var dennem baade mild og god, stoer
r de finge: De dvældis i Ryland nogle*

faa

saa Aar, Og ikke end meget lenge. De maa s
vel i Danmark.

21. Med Herre Skiold og Manddoms Ma
monne de sig Veyen rede: J hvor de skulde i M
ken slaaes, deres Styrke de beteede.

22 Lange B: eder og Halsbarder brugte de m
de lange Karie og bolde: Thi k llede mand dem
Longobarder, det Navn de endnu beholde: De m
saa vel.

23. Aage og Ebbe de døde dem fra, saa saare m
ne de det klage: En Høfvitzmand skulde de keise
ny, førend de kunde fremdrage. De maa saa.

24. Hagelmunder hede den Høfding fin, som
til Konning udvalde: For hans Manddom dog
deiig Sind, Monne han dem vel befalde.

25. Med hannem vunde de Pris og Seyer, H
de droge frem med alle: Der hand var død og la
Liig, En anden de strax omtalde. De maa saa
i Danmark.

26. Saa droge de frem fra Land til Land, Fors
te hvad Lykken vilde give: Paa sidste komme de i
nonien ind, der lystet dem da at blive. De maa
vel i Danmark.

27. Med Herulers Haab hulde de en St
monne dennem saa Mandeligen tvinge: Med
piders Hær giorde de ogsaa, Baade Bytte
Seyer de finge.

28. Albuinus var deres Konning gief, hans Na
er kiend saa vide: Hand drog den Romerske M
imod, Hand lærde dem ret at stride. De maa saa.

29. Paphie den meget berømde Stad, Bela
han tre Aar end meere: Han vand den Stad med s
Umag, med andre Steder fleere. De maa saa vid.

30. S

30. For Mande Liste, for Sverd og Pil, kunde hand sig vel forvare: For Qvinde Svig og lønlig Rad, fald hand i Dødsens Snare. De maa saa.

31. Rosenmunda hed hans Dronning snild, hun kunde den Falskhed raade: Hun loed sin Herre i Søfnen slaa, der var ikke anden Naade: De maa saa vel i Danmark.

32. Siden toges til Konger igien, den ene efter den anden i Sæde: De Romere tyktes da være got, ade fare den lange Feide.

33. Saa giordes der den stadige Fred, som mand vel meente hin trygge: Men Tiden lærde det anderledes, paa den var ikke at bygge.

34. De Romere bare der ved stor Nag, at see de fremmede Gieste: Thi falde de dem saa ofte i Land, og Krigen med dennem friste.

35. Der de ikke selv af egen Magt, dem kunde i Orlog bestande: De bades om Hielp af Kayser Carl, hand kom af fremmede Lande.

36. Naar mange Muus ere om en Kat, da nødes hand til at vige, Saa gik det med vore Longobarder, for Sanden maa jeg det sige. De maa saa.

37. Saa lagdes da need deres Kongelig Navn, Landet monne de beholde: Som de havde i to Hundrede Aar, under deres Haand at volde. De maa saa vel i Danmark.

38. Landet bærer Navn paa denne Dag, og saa til Verdsens Ende: Den Danske Adel og Ridderskab, lader sig endnu der kiende. De maa saa vel i Danmark.

Lang-

Langbeen Risers og Vidrich Verlandsens Kamp.

Der ere mange Viser og Digt lagd om Konning Tidrick Bern paa adskillige Tungemaal. Saa have vi Dan og haft vore indfødde Kiæmper udi hans Ferd. Hvorledis h om være kand med Historien, lader jeg hver sin Meening. M get maa herom have været. Thi Rogen (som mand ple at sige) kommer gierne fra Brandene. Og Herr Tid af Bern, haver ikke alleeniste været vort Folk forvant m Sproget alleeniste, men ogsaa i andre Maader, holden Ku skab med dennem, at de have været med hannem udi Krig Orlog naar der gavis Aarsag til. Thi vore gamle Forfæ haver giort mange Tog her ud af Riget, og indfaldet udi dre Herrers og Kongers Land, og dennem tvingd under Undertiden have vel Herrer og Førster begiert deres Hiel mod deres Fiender, naar de kunde dennem selv ikke bestaa, have der over indlagt stoer Pris og Seyr ved den Dan Magt. Saa haver det og været meget brugeligt udi gam Dage, at baade hine unge Adels Burse, og andre Strid re Vogehalse her af Riget ere uddragne at forsøge sig og l tee deris Manddom, og der over indlagt stoer Ære, og komne til statteligt Giftermaal, eller forhvervet kostelige B te. Dog Manddoms Ære og Dad, haver gielt mest i de D ge. Langbeen Riser som almindeligen næfnis i denne Vise, m ner jeg at være Risers Navn. Thi Riser paa gamle Dan bemerker Kæmpe, saavelsom paa Tydske.Sprog. Saa som faa at høre om Bermer Rise her efter, som mand ellers kal Bermeris, og mand af den Tydske Digt kand see om Konni Tidericks, og Mester Hildebrands Kamp imod Risen Si not, etc. Hvad Vidrich Verlandsøns Navn og Fødested s og hvad Bern er anrørendis, Findis ydermeere her udi ne Femte og den Tiende efterfølgendes Viser.

IV.

Konning Tidrick sidder udi Bern, Hand roser sin Vælde: Saa mangen haver hand tvu gen, Baade Kæmper og raske Helte. Der sta der en Borg heder Bern, og der boer i Konning Tidric

2. Ko

2. Konning Tidrick stander paa Bern, Og seer
nd ud saa vide: GUd give Jeg viste de Hellede saa
rke, mig torde i Marken bide. Der stander en
org for Bern, og der boer udi Konning Tidrick.
3. Det svarede Mester Hildebrand, Hand viste
Orloge og stride: Der ligger en Kiæmpe paa Bir-
ngs Bierg, tør du hannem vække og bide. Der
nder en Borg for Bern, og der boer.
4. Hør du Mester Hildebrand, du est en Kiæmpe
a sterk: Du skalt ride fremmest i Skoven i Dag,
g føre vort Skioldemerke. Der stander en.
5. Der til svaret Mester Hildebrand, Hand var
Kiæmpe saa viis: Herre jeg fører ikke eders Skiol-
merke i Dag, thi mig sømmer ikke den Priis. Der
nder en Borg for Bern og der boer i Konning T.
6. Der svaret Vidrich Verlandsøn, Hand talde
fuld god Hue: Jeg vil være den første i Hoben
Dag, igiennem de Birtings Skofve. Der stander
Borg for Bern, og der boer i Kon. Tidrick.
7. Det meldte hand Vidrich Verlandsøn, hand
arede det af Vrede: De Smede-Svenne mit
werd saa smede, det bider saa vel paa Staal som
læde.
8. De vare vel Tre Hundrede Kiæmper, de droge
Birtings Land: de ledte efter Langbeen Riser, de
annem paa Skofven fandt. Der stander en.
9. Det svarede Vidrich Verlandsøn, vi ville prø-
et underligt Spil: I lade mig ride i Skofven først,
om I tro mig dertil. Der stander en Borg.
10. I holder her alle Danner Kongens Mænd,
op under disse grønne Lvede, imeden jeg rider i Sko-
en frem, Jeg vil os *Veyen oplede.*
11. *Det var Vidrich Verlandsøn*, Han rider i

 Skoven

Skoven frem, Der fand hand saa liden en S
neder til Riser rand.

12. Det da svaret Konning Tidrick, jeg s
saa for mig: Finder du Langbeen Riser, du d
ikke for mig, Der stander en Borg for Bern,
boer i Konning Tidrick.

13. Det var Vidrich Verlandsøn, hand k
Birtings Hede: Der fant hand Langbeen
hand laa baade sort og leed. Der stander en B

14. Det var Vidrich Verlandsøn, hand
paa Riser med Skaft: Du vaagne op La
Riser, Mig tykkis du sover vel hart. Der
en Borg for Bern, og der boer.

15. Her haver jeg ligget i mange Aar, og
paa vildende Hede: Her kom aldrig den Kiæm
der mig torde vække og bide. Der stander.

16. Her holder jeg Vidrich Verlandsøn
Sverd saa got ved Side: Jeg skal dig af S
opvække, Saa saare da skalt du svide. Der
en Borg for Bern, og der boer.

17. Det var Langbeen Riser, hand vir
med sit Øye: Hveden kommer os denne S
der saadanne Ord lader lyde

18. Verland hede hand Fader min, en Sn
hand saa skiøn: Bodild hede min Moder, e
ning Datter ven.

19. Skrepping heder mit fuld gode Skiol
er udi mangen Pil skøt: Blank saa kaldis mi
Hielm saa mangt et Sverd haver det brødt. D
der en Borg for Bern, og der boer i K. Tidrick.

20. Skimming heder min ædle Hest. Er f
vilden Stod: Mimmering kalder mand mit S
er hærd i Kiæmpe-Blod. Der stander en Bor

Selv heder jeg Vidrich Verlandsøn, udi
ia er jeg klæd: Staar du ikke op, paa din
Been, jeg giør dig visselig vreed. Der stander
g for Bern, og der boer.
Hør du Langbeen Riser, jeg vil ikke at dig lyve:
holder her uden for Skofven, du skalt han-
katten give. Der stander en Borg for.
Alt det Guld som jeg ejer, det giemmer jeg
r Ære: Det vinder ikke en Staldreng af mig,
'al ingen Mand spøre. Der stander en Borg
n, og der boer.
Saa ung og liden som jeg er, Skalt du mig
finde: Dit Hofvet vil jeg hugge dig fra, og
negit Guld vinde. Der stander.
Det var Langbeen Riser, hannem lyster ikke
t sove: Ride fra mig du unge Heldt, om dig
nger at leve. Der stander en Borg.
Skimming sprang op med begge sine Been,
a Risers Side: Sønder da ginge hans Rib-
i, og saa begyndte de at stride. Der stander
rg for Bern, og der boer.
Det var Langbeen Riser, greb sin Staalstang
de: Hand slog et Slag efter Vidrich, at
gen i Bierget vende. Der stander.
Det var Langbeen Riser, hand agtet at staa
k: Hesten løb hannem rammet af, det første
hand miste. Der stander en Borg.
Det melte Langbeen Riser, og hand tog til at
ler: Nu ligger min Stang udi Bierget fast,
n var slagen med Hammer. Der stander en
for Bern, og der boer.
Vidrich loed sig *ikke forsömme*, hand var saa
i Hue: Vel op Skimming vendt dig om, og

 monne

monne du Mimmering noget due. Der stand
Borg for Bern, og der boer.

31. Hand tog Mimmering i baade sine Hæ
til Langbeen Riser hand rende: Hand hug saa
i Bryst, at Odden i Tarmene vende. Der stand

32. Da fik Langbeen Riser Saar, og vogn
første Søfn: Saa gierne havde hand det
giort, kunde hand have faaet den Øfne. Der
der en Borg for Bern, og der boer.

33. Forbandet være du Vidrich, og saa dit S
ved din Side: Du haver giort mig Saar i
Bryst, der af saa yppis min Qvide. Der stand
Borg for Bern, og der.

34. Jeg skal hugge dig Riser saa smaa, som
blæs iblant Støf: Uden du viser mig dit Lig
Fæ, som du haver i denne Skof. Der stande
Borg for Bern, og der boer.

35. Du lade det Vidrich Verlandsøn, du
mig ikke til Døde. Jeg vil vise dig til det Huus
takt med Guld hin røde. Der stander.

36. Vidrich reed og Riser krøb, saa vit ind a
Skofve: de funde det Huus med røde Guld
det skinde som brendende Lue. Der stander.

37. Her er inde meget meere Guld, end i dette
kand være: du tag her fra den store Steen, du
af Hengsel disse Dørre. der stander.

38. Det svarede Vidrich Verlandsøn, hand
tede for det Gilde: der pleyer ingen viis Kæmpe,
Styrke paa Steen at spilde. der stander.

39. Det er din mindste Konst, du kand din
vel vende: Jeg vil giøre meere med Fingre to,
Du med begge dine Hænder: der stander.

40. Saa tog hand den store Steen, hand

sin Hærde: Fuld vel Vidrich Verlandsøn,
et hannem saa ond en Færd. Der stander
g for Bern, og der.

Der er inde meget meere Guld, end Fimten
ormaa: Hør du Vidrich Verlandsøn, du
først indgaa. Der stander en.

Det svaret Vidrich Verlandsøn, hand ken-
l hans Snid: Du skalt selv her først indgaa,
en Kæmpe sæd.

Det var Langbeen Riser, hand ind at Dør:
Vidrich hug med begge Hænder, hand hug
Hofvedet fra. Der stander en Borg.

Saa tog hand det Mande Blod, smurde sig
st: Saa reed hand til Kong Tidrich, sag-
ære skammelig lest. Der stander en Borg
, og der boer i Kongen Tidrick.

Saa tog hand den døde Krop, og reyste den
j: Saa reed hand tilbage igien, sagde af
derlige Leeg. Der stander en.

Der holde I alle mine Staldbrødre gode, alt
me grønne Lide: Langbeen Riser haver mig
Dag, det er min største Qvide.

Haver du faaet baade Hug og Slag af Riser,
lde: Vi ville ride til Bern igien, og ingen
er meere spilde. Der stander.

Du vend dig Konning Tidrick, du vend dig
mig: Alt det Guld som Riser havde, det
: dig. Der stander en Borg for Bern, og
Konning Tidrick.

Haver du slagen Riser i Dag, det spøris o-
saa vide: Den Kæmpe fødis ikke i Verden
a jo vel med stride. Der stander.

Der var Konning Tidrichs Mænd, der di

monne Riser see: Saa lode de ad Skofven sta[...] Mand maatte vel ad dennem lee. Der stander.

51. De meente Riser skulde forvist sine lan[...] Been efter dem strekke: Ingen af dem saa tor[...] hannem bie, og ingen saa vilde hannem vække. D[...] stander en Borg for Bern, og der.

52. Det var Vidrich Verlandsøn, han gior[...] der af stor Spee: Hvor skulde I hannem levend[...] bie, I tør hannem ikke døder see. Der stander.

53. Vidrich stødte paa Kroppen med Skaft, s[...] Hofvedet dref i Mark: Det maa jeg for sandingen [...]ge, Riser var en Kæmpe saa sterk Der stander.

54. Saa toge de hans meget røde Guld, de by[...] det der paa stand: Vidrich hørde den beste Part t[...] Hand hvervet det med sin Haand. Der stander.

55. Ikke var hannem saa meget om Bytte, de[...] Seyr laa hannem i Sinde: At det kunde spøres [...] Danmark, hand Langbeen Riser monne over[...]de. Der stander en Borg for Bern, og der bo[...] paa Konning Tidrick.

56. Saa glade reve de til Bern igien, Konni[...] Tidrick glæddis allermest: Tog hand til sig Vidri[...] Verlandsøn, Maatte følge hannem allernest. D[...] stander en Borg for Bern, Og der boer paa Ko[...]ning Tidrick.

En Vise om de fornemste gamle Kiæmpe[...] og om Sivard Snaren Svends Kamp med Herr Humble.

Denne er fast den ældste Kiæmpe-Vise, som af Arilds [...] her indtil har været meget brugt i Danmark. [...] *indføris de fornemste Kiæmpers Navn og Skioldemerke* [...] *ellers i andre Digt og Viser mangesteds berøris.* Siv[...]

Sna[...]

Snaren Svend binder disse Kæmper til Kamp, og Lodden falder paa Unge Humble, som hand siden overvinder, og da g skienker hannem vunden Spil af Haanden, som man pleyer at sige. Hand skienker hannem Skimming sin Hest igien, som hand haver laant af Vidrich Verlandsøn, og lader sig fange og binde af hannem med Villie, men der hand seer Vidrich komme, da oprykker hand Egen som hand stoed bunden til, og gaar til sin Herris Gaard etc. Humble holder jeg fire, at denne unge Kiæmpe skal kaldis, og ikke Hummerlummer. Thi Humble er et gammelt Dansk Navn, som det sees af Kong Dans Fader Humble, Af hvilken Humble Ore i Sieland ved Ringsted haver faaet sit Navn. Vidrich som her og andensteds næsnis med Verlandsøns Tilnavn almindeligen meene nogle at skulde kaldis Vidrich Villandsøn, og at hand skulde været fød i det merkelige store Herret udi Skaane som endnu kaldis Villandsherret, og ligger begraven paa denne Side Sylleborgs Ore, ved Siisebeck Mølle, som de store Steene staa tilsinne paa denne Dag.

Hvad som Stæderne Hald og Brattingsborg er anrørendis, veed jeg ikke om man skal tage det Slot Hald derfore, al Herr Bugge siden haver fordret og sterket det med ny Bygning i sin Tid. Bratingsborg holder mand fore, at skulde være det Slot, som ligger saa got som mit paa Samsø, ved Tranberg Kirke, der som mand endnu seer hine saare dybe trefolde Graver og Volde med Muur, paa denne Dag. Nogle meente at Bratensborg skulle ligget udi Isvonis, Norden for Isvs der, som mand endnu paa denne Dag kand see Grundvolden og Murene, naar Vandet er klart og Adelveyen løber dertil, en stor Hul Vey fra Skofven af Vesten i Østen, som i fordum Dage haver været tør, forend Slottet er ødelagt. Til dis ydermeere Vidnisbyrd fører Villands Herret en Hammer udi sit Signet til Her Vidrich Villandsens Aamindelse.

Hvad her om kand være, lader jeg hver sin Meening. Sant og vist er det, at der haver boet merkeligt og sterkt Folk baade paa Samsø og de andre omliggendis Øer, som klarlige kand sees af allehaande sandfærdige Fodspor end ogsaa af de tvende Koldstæder, som tvende andre Slotte Vestborg og Hiorte-borg have staaet, og været befæstiget med Graver og Volde.

de, som endnu staa igien. Og have Kiæmperne og andre Orlogs Mænd gierne boet paa saadanne Øer i gamle Dage, fordi de letteligen kunde oprette sig gode Befæstninger, og have her snart udflugt til Søen, at søge efter Rof og Bytte, som forhværve dis i Krig og Orlog, og mand levede der med af i gamle Dage.

Saa haver og ikke Skaane været foruden Kiæmper, som det mange Stykker udvise, og besynderligen her ved Sylle-borg Øre, og fremdelis udi Bleging og omliggende Egn, hvor som hine store Klipper og Kæmpesteene findis med Rune-Bogstaver paa, etc. Hvor om paa en anden Sted.

V.

De vare siv og sivsendstyve, der de droge ud fra Hald: Og der de komme til Bratingsborg, der sloge de deris Tield. Det donner under Roß, de Danske Hofmænd der de udride.

2. Kong Nilaus stander paa høyen Tind, og ser hand ud saa vide: Hvi monne de Kæmper have deris Liv saa fal, at dem lyster her at stride. Det donner under Roß, de Danske.

3. Hør du Sivard Snaren Svend, og du haver vanket saa vide: Du skalt friste disse Kæmpers Vaaben, og til dem under Tielden ride. Det donner under Roß, de Danske Hofmænd der de udride.

4. Det var Sivard Snaren Svend, hand ind under Tielden treen: J ere mine Herre vel kommen J Danske Kongers Mænd. Det donner.

5. J lade det eder ikke fortykke, J tage det ikke for Spee: Dysten saa ville vi sammen prøve, eders Vaaben J lade mig see. Det donner.

6. Der stander i det første Skiold, en Løve vel fa-bert: Med Kronen af det røde Guld, det er Kong Tidricks Merk. Det donner under.

7. Der skinner i det andet Skiold, en Hamm-

og en Tange: Den fører Vidrich Verlandsøn, hand slaar og griber ingen til Fange. Det donner.

8. Der skinner i det tredie Skiold, en Gam saa rød som Guld: Den fører Helled Hogen, hand er en Kæmpe til fulde. Det donner under.

9. Der skinner i det fierde Skiold, en Ørn og hand er rød: Den fører hand Olger Danske, hand hugger de Kæmper til døde. Det donner.

10. Der skinner i det femte Skiold, siddendis Høg paa Hald: den fører Mester Hildebrand, hand v... det med Kæmper et Fald. Det donner under.

11. Der skinner i det siette Skiold, Linden den er grøn: den fører unge Herr Humble, Drönning Elenes ældste Søn. Det donner under.

12. Der stander i det syvende Skiold, en skiøn forgylden Spor: den fører hand Herr Hogen, fordi hand vilde vildere vorde. Det donner.

13. Der skinner i det ottende Skiold, tre Pile og de ere hvide: Dem førte han Vidrich Herr Stagesøn, mand maa vel paa hannem lide. Det donner under Ross, de Danske Hofmænd der de udride.

14. Der stander i den niende Skiold, Ulven alt saa sterk: den fører hand unge Ulv van Jern, hand brugte saa stor Hofverk. det donner under.

15. Der stander i den tiende Skiold, en Fedel og en Bue: den fører hand Falqvor Spillemand, hand vilde drikke og ikke sove. det donner.

16. Der skinner i det ellevte Skiold, en Lindorm end saa leed: den fører Orm unger Svend, hand frygter for ingen Mands Vrede. det donner.

17. Der kom frem det tolvte Skiold, der skinner paa brændende *Brand: den fører hand* Bran van *Visserlin giennem Herrers* og Førsters Land.

18. Der stander i det trettende Skiold, en Ta
saa rød af Guld: den fører Harald Gridske, hand
en Stoldbroder huld. Det donner.

19. Der stander i den fiortende Skiold, en Ka
og en Kiølve: dem fører den Munk Broder Alsi
hand kunde de Kiæmper stille. det donner.

20. Hand haver en Skæreknív ved hans Si
Skalerne ere Bly: Liden Kniv er ikke uden elleve
ne lang, som dingler ved hans Side.

21. Der lagdis frem den femtende Skiold, d
skinner tre dragne Sværd: dem fører Essemer Ko
gens Sønner, i alle deris Herrefærd. Det donner.

22 Der blev seet det sextende Skiold, en Ka
med Vinger hin brune: den fører Rigen Raad
gaard, som vel kunde digte og rune. det donner.

23 Der skinner paa det syttende Skiold, Hest
i saa hvid: den førde Greve Herr Gruncelin, ha
beder slaa og ikke bide. det donner under Roß,
Danske Hofmænd der de udride.

24. Der skinner i det attende Skiold, et Vildsv
og en Mand: det fører den Greve af Biergelide,
Sværd vel røre kand det donner.

25. Der skinner i det nittende Skiold, en Hun
og en saa rask: den fører Dyesteen Kiæmpe, hand
er en Vogehals uden Falsk. det donner.

26. Der skinner i den tivende Skiold, en Ro
iblant de Riis: Hvor Herr Normand kommer
Strid, der vinder hand stor Priis. det donner.

27. Der stander i det neste Skiold, en Kedel er
Kaaber: den fører Herr Mogens Olgersøn, hand vi
der baade Slotte og Borge.

28. Indkom andet og tivende Skiold, m
Sundheds forgyldte Merke: det førde hand He

Aßbion

i Milde, hand lærer de Kæmpers Ryg at
et donner under Ros.
Det var det tredie til tivende Skiold, en Arm
:nke: den førde hand Alver Lange hand pley-
æmper at skienke. det donner.
Der skiner i det neste Skiold, der skinner i et
, det fører Hr. Humble Jersing, hand er det
Værd.
Der skin i femte og tivende Skiold, En Falk
graa, den fører Kæmpen allerbest, som kal-
' Iver Blaa.
Der skin i siett' og tivende Skiold, der skinner
yd; det fører hand lille Memmering-Tand,
n Månd vil han fly.
Der kom frem det sidste Skiold, det var en Falk
: den fører Sivard Snaren Svend, fordi
de altid stride. det donner de Danske Hofmænd
ride.
Slig Kiæmpe og Merke var her, hvo kand
fortelle. Det var Sivard Snaren Svend,
nde ikke lenger dvele. det donner.
Er her nogen af Kongens Mænd, som Dy-
r at ride: Hand tøve, og ikke forlenge, hand
ig paa denne Hede.
Hvilken af eder J Danske Hofmænd, som Dy-
d ride best. Med hannem saa vil jeg ride i
m begge vore gode Heste.
De Kæmper kaste Tærning paa Tavle-Bord,
ning rand saa vide: Og de falt unge Humle
) skulde med Sivard ride. det donner.
Her Humble slog de Tavlebord sammen, hand
ke lenger *at lege: Det vil jeg* for sanden sige
inder bleve saa blege.

39. Det var ungen Humble, hand gaar den Frue-stue omkring: Saa gaar hand i Høyloft, for Kong Tidrick ind. Det donner under Roß.

40. Hør du V dr.ch Verlandsøn, du est saa fr en Mand: Du laane mig Skimming i Dag, je sætter dig derfor Pant.

41. Ikke fanger du af Skimming i Dag, forud du sætter got Pant: Løßning Skof og fem:en Bo ge, de beste udi dit Land.

42. Otte Borge de rigeste i Birtings Land, de sætter jeg dig til feste: Der til min Søster den Li Vaqnd, mig tykkis hun er den beste. Det donner.

43. Sivard hand er en Sterblind Svend, han seer ikke sit Glavind til Ende: Fanger hand Skim ming nogen Skade i Dag, du bøder det ikke med al dine Fre der. det donner under Roß, de Dansk Hofmænd der de udride.

44. Saa løber Sværdet i Sivards Haand, sor Kringlen ringler i Spore: du vogte dig unge Her Humble, du kommer ikke for den Daare

45. Borge ni og Riddere siu, dem sætter jeg di til Pant: Fanger Skimming nogen Skade i Da du tag min yngste Søster paa Haand.

46 Vare nu alle disse Bierge af Guld, og alt de te Vand var Vin: Det vilde jeg ikke have for Skim ming i dag, Jeg takker Gud hand er min.

47. Saa satte hand sig paa Skimmings Bag saa gladelig monne hand ride: Skimming tykti de underlig at være, At hannem stod Spore i Side.

48. Der skinner paa Humbles forgyldte Skiol som Solen om Midsommers Tide: HERRE GU naade mig fattige Svend, skal jeg her holde og bie.

49. Det første Red de sammen red, de Hellede va

de saa sterke: Sønder gik Humbles Sadel
hans Skiold saa langt i Marke.
Mig tykkis du est en saur unger Svend, din
nd du vel ride: Stat du af og giorde din Hest,
vil jeg dig bie. det donner.
Det andet Red de sammen red, de vare to
er baade, da brast begge deris Sadle i to og
le for Sadel Bue. det donner under.
Nu haver jeg dig fra Hesten stut, nu haver
det din Hest: Sig mig gode unge Humble
da kommen est.
Nu haver jeg vundet af dig Priis, Og Skim-
and er min: Sig mig ungen ysle Svend, af
og Afkom din. Det donner under Roß, de
Kiæmper der de dysten ride.
Kong Abelon er min Fader, En Konge over
gs Land: Dronning Eline er min Moder,
r jeg dig forsand. det donner under.
Dronning Eline er min Moder, En Dron-
f og fiin! Konning Abelon Haarde Staal,
dis Fader min.
Selv da heder jeg unge Herr Humble, En
e over Biertings Land: Af Kæmpe-Slegt saa
mt, som nogen Mand reyse kand.
Er Kong Abelon din Fader kier, da est du
nde: da giver jeg dig din Hest igien, jeg dig
e kiende. det donner under Roß.
Er Dronning Eline din Moder bold, hun
ld god Ven: Saa tage du nu Skimming
i est min Systersøn. det donner under.
Tage nu begge Skiolde Remmer, du binder
enne Eeg: Og rid saa til Kong Tidrick, du sig
t den Leeg. det donner under.

60. Indkom yngste Humble, var klæd i Kiort grøn: Nu haver jeg fundet min Hest igien, og bun den den skellie Svend. det donner.

61. Indkom Humble i Stefle og Spor, hand kaste sit Sværd paa Bord: Sivard staar i Skove bunden, hand taler ikke end et Ord. det donner.

62. Jeg haver været mig i den Lund, og fanget d Kæmpe god: Tog jeg Sivard Snaren Svend, ba hannem ved Ege Rod. det donner.

63. Hør du unge Herr Humble, og du farer med Tant: Det var alt med Villie giort, om Sivard bandst. det donner under Ros, de Dan Kæmper der de dysten ride.

64. Det var Vidrich Verlandsøn, og hand de alting vide: Jeg rider mig i Rosens Lund, og hvor Sivard monne lide. det donner under.

65. Vidrich taler til sin Dreng, legger Sadel Ganger graa: Jeg vil mig i Marken udride, og hvor Sivard maa. det donner under Roß.

66. Sivard hand stander udi Lunden, og seer ha Vidrich ride: Finder mig Vidrich bunden her, ha hugger mig Rifbeen fra Side.

67. Frem ad lakket Vidrich Verlandsøn, Skim ming monne under hannem skride: Sivard rykker Eegen med Roed, hand torde hannem ikki bid.

68. Dronning staar i høye Loft, og seer hun saa vide: Hisscd kommer Sivard Snaren Sven med Eegen ved sin Side. det donner under.

69. Det sparede Dronning Elene, Derhun saa Sivard komme, Saa mænd du giorde det af Nød, d togst op telige Blomme. det donnner under

70. Kongen stander ved Borgeleed udi sin Bry saa ny: Hisset kommer Sivard Snaren Svend han rer os Sommer i By. det donner. 71. D

…er gaar Dantz paa Bratingsborg, der dantzer de Heldte: der dantzer Sivard den sterblind Svend, Eegen under sit Belte. Det donner under Roß, de Danske Hofmænd de sammen ride.

VI.

Greve Guncelin, hvorledis hand slog …ntin ihiel, og overvant Herr Ifver Blaa, og fik …s Søster Salenta, og giorde siden et merkeligt Kæmpe-Bryllup med hende.

Det var Greve Herr Guncelin, han taler til Moder sin: Jeg vil ride mig op paa Land, og friste Manddom min. Vel op førre Dag, vi kom… over den Hede.

Vilt du ride dig op paa Land, og siger du mig saa: …kal jeg give dig Hest saa god, som mand kalder hin graa. Vel op førre Dag, vi komme.

Da skal jeg give dig Hest saa god, som mand kal…arl hin graa: Aldrig tør du spende Spor om …en heller drage Hielm paa. Vel op førre.

Ingen Kæmpe tør du støde, og ingen reddis fra; …nd du møder den Kæmpe, som mand kalder Ifver …. Vel op førre Dag vi komme.

Det var Greve Herr Guncelin, hand rider un… …rønne Lide; der møder hannem liden Tilventin, bad hannem holde og bide. Vel op førre.

Vel mødt ungen Tilventin, og hvor laa du i … Jeg laa mig paa Bratensborg, mand hugger …ld af Hat. Vel op førre Dag, vi komme vel.

Det var Greve Herr Guncelin, hand blikket un… …elm hin rede; Som men ved liden Tilventin, du …in egen Død. Vel op førre.

Det var Greve Herr Guncelin, hand sit Sverd …g; der var liden Tilventin, hand i stykke hug. Vel …e Dag, vi komme.

9. Saa reed hand til Bratensborg, hand stødt paa Port med Skaft; Er her nogen Kæmpe ind, som fegte tør af Magt. Vel op førre dag, vi komm vel over den Hede.

10. Det var Herr Ifver blaa, hand vende sig Vester; Hielp nu Ulf og Asmer Grib, jeg hører Kæm ve Røst. Vel op førre dag, vi komme vel over.

11. Det var Herr Ifver Blaa, hand saa sig u Øster; hielp mig Otthin du kand best, jeg hører H Guncelins Røst. Vel op førre dag, vi.

12. Det var Greve Herr Guncelin, kaste Hie over hviden Hals; det da hørde hans Moder ki over trende tylte Land vel. Vel op førre dag.

13. Den Frue hun vogner om midie Nat, og t ler hun til sin Herre; Raade nu den øverste Gud, a for vor Søn hans Ferd. Vel op førre dag.

14. Det første Red de sammen red, de Hellede va baade saa sterke; stak hand Herr Ifver Blaa, ha drev saa langt i Mark. Vel op førre.

15. Hør du Greve Guncelin, og vilt du lade mig ve. Jeg haver mig en Festemøe, og den vil jeg dig ve. Vel op førre dag.

16. Ikke vil jeg din Festemøe, i Egteskab vil jeg ve, Giv mig Salenta Søster din, med hende lad jeg mig nøye. Vel op førre dag.

17. Saa red de til Bryllup, som de kunde all meest; de bøde der til de Kæmper, som de kunde a lerfleest. Vel op førre dag vi.

18. De bøde Vidrich Verlandsøn, sterk Tidri ud af Bern; de bøde hid Holger Danske, for han vilde stride saa gierne. Vel op førre dag, vi.

19. De bøde Sivard Snaren Svend, hand sku de for Bruden ride, saa kom Langbeen Ridske han

os Brudgommen side. Vel op førre dag, vi
vel over den Hede.
De bøde ind Mester Hildebrand, hand bar for
Blus; Og hannem fulde de Kæmper Tolv,
og giorde got Rus. Vel op førre.
Did kom Folqvard Spillemand, hannem
de Kæmper lide; Did kom Kong Sigfrid
g selv til Angest og Qvide. Vel op.
Der var stolt Fru Grimild, og hun skulde
rede; De lode hendis Fødder med Jern be,
dis Fingre med Staal omsmede. Vel op.
Der kom frem Fru Gunde Hette, hun boede
den Field; Hun drak og hun dantzet, det
a got et Held. Vel op førre dag.
Der kom ind Fru Brynial, hun skar for
Mad; Hende fulde siu smaa Terner, i
Kiæmper de sade Vel op førre dag.
De fulde Bruden udi Kammeret ind, at æ
rokost; Hun aad der op fire Tønder Grød,
te hende allerbest. Vel op førre dag.
Vel serten Oxe Kroppe tog hun dertil, og
Svine Flykke; Siu Tønder Øll drak hun der
e hun tog til at hikke.
Saa fulde de Bruden til Salen hen, da tru
fast hendis Skind; de hugge vel femten Alne
ar, førre de kunde trenge hende ind.
De leede Bruden til Brudebenk, saa sagt de
nde need; Benken var af Marmersteen, den
Jorden ved. Vel op førre dag, vi komme.
De lagde for hende den beste Mad, hun aad og
e munde; Femten Oxen og Et fæde Svin det
en Mare Qvinde. Vel op førre dag, vi kom
over den Hede.

30. Det da gaf den Brudgom agt, hand h
det ikke vel; Aldrig saae jeg saa unger en Brud,
giorde i Fadet bedre skiel. Vel op førre dag.

31. Op da sprunge de Kæmper, og sammen d
rygte; Hvad heller vilde vi kaste med Stang,
og riddeligen fegte. Vel op førre dag.

32. De Kæmper begyndte Kredsen at skrive,
paa den grønne Mark: Det giorde de den
Brud til Ære, Lod see de store Hofverk.
op førre dag, vi komme vel over den Hede.

33. Den unge Brud sprang fra Brudebenk,
havde to Hænder sløve; Til hende sprang Lang
Ridske, god Eventyr monne de prøve. Vel op.

34. Der dantzede Bord og der dantzede Ben
Ilden sløv af Hat; Ud da løbe de Kæmper god
hielp nu Moder Skrat. Vel op førre dag.

35. Da begyntis en sterkere Rey, fra Ribe og
til Slie; Den mindste Kæmpe i Dantzen var,
Femten Alne under Knæ. Vel op førre dag, vi.

36. Den mindste Kæmpe i Dantzen var, va
Mimmering Tand; Hand var i denne Hed
Flok, den eeniste Christen Mand. Vel op førre
vi komme vel over den Hede.

Tre Viser om Frue Grimild og hendis Brødre.

Her efter følger tre Viser om Helt Hogen og Frue Gri
om hvilken Saxo Grammaticus skriver udi sin
Bog, udi S. Knud Hertugis og Martyris Historie.
af er lettelige at merke, at denne Digt er meget gammel.
hvad som Grimmilds og hendis Herkomstis Historie
rørendis, vil det falde forlangt, den her at beskrive, og
mer dog frem paa en anden og beleiliger Tid og Sted.
dis Fader var Nøgling, som og kaldtis Niding, og bode
den Øe, imellem Kiøbenhavn og Kroneborg, som kaldis

af Jomfru Hvenild, med hvilken Helt Hogen afflede sin Søn Ranke. Paa denne Øe kand mand endnu see Voldstæde, Graver og Grundmaal, som i Fordum Tid have standen disse fire Slotte, Nørborg, Sønderborg, Tarlshøy og Hammer. Hêr bode Fru Grimild, som havde først til Egte Herr Sigferd Horn, som videligen omtalis udi Heldenbog. Men til sin anden Gift, indbod hun begge sine Brødre Herr Hogen og Herr Folqvard, og loed dem begge dræbe, som Visen indeholder. Dog den Hvenske Kronike holder noget anderledis og siger: Der Folqvard havde slaget Fru Grimilds Kæmper ihiel, som hun havde udsæt paa hannem, at hans Brødre vare slagne paa Nørborg, af de andre Kæmper. Og der ved harmedis hand saare at hand drak et Horn fuldt ud af de Dødis Blod og døde saa hos de andre Kæmper. Saa drog hun ogsaa til Nørborg, og der hun formerkte, at Helt Hogen havde saaet overhaand over Nørborgs Kæmper, da giorde hun Pagt med hannem, at dersom hendis Kæmper slog hannem først engang til Jorden, da skulde hand ikke meere staa op, Men verrie sig som hand kunde best. Der med gik den listige Qvinde til, og loed strø Erter paa vaade Huder udi Porten og der grebe tre Kæmper tillige Helt Hogen an, og slog hannem paa Knæene, og fik der sit Banesaar, slog dog tilforn Kæmperne ihiel, og aflede paa Sønderborg med Jomfru Hvenild, efter Grimilds Samtykke, en Søn, paa det, det megtige og ædle Kæmpe-Slegt skulde ikke aldeelis undergaa Denne Helt Hogens Søn, ved Navn Rancke, hefnde sin Faders og Farbroders Død paa Grimild sin Farsøster, hvilken hand udførde med sig til Hammershøy, at vise hende Nidings Skat, som hans Fader havde efterladt hannem Nøgelen til. Thi der hand var kommen ind i Bierget med hende, da løb hand selv ud, og lugte Dørren for hende, saa blev sit hun der siddendis, og døde af Hunger.

VII.

Den første Vise om Frue Grimild og Heldt Hogen.

Det var stolte Fru Grimild, hun lader Mioden blande: *hun biuder til sig* de raske Ridder *af alle fremmede* Lande.

2. Hun bad dem komme og ikke dvele, til Orlo
og til Krig: Det var Hellede Hogen, forlod sit u
ge Liv.

3. Det var Hellede Hogen, hand gaar ud m
Strand: Fandt hand da den Ferge Karl, alt p
den hvide Sand.

4. Hør du goden Ferge Karl, du før mig o
Sund, jeg giver dig min gode Guldring, hand ve
vel femten Pund.

5. Jeg fører dig ikke over Sund, alt for dit G
saa rød: Kommer du til Hvenilds Land, da bli
du slagen til Død.

6. Det var Hellede Hogen, hand sit Sverd
drog: Det var den uselige Fergemand, hand
vedet afhug.

7. Hand strøg Guldringen af sin Arm, hand
den Ferge Karls Vif: Det skalt du have til V
gave, for Fergemands unge Liv.

8. Det var Hellede Hogen, vanker ud med
Strand; Fandt hand paa den Haf-Frue, som h
tis paa hviden Sand.

9. Hel dig, hel dig, kiære Haf-Frue, du est en k
stig Viv: Kommer jeg til Hvenilds Land, kand
beholde mit Liv.

10. Borge haver du bolde, og meget Guld
rød: Kommer du til Hvenøe Land, der bliver
slagen død.

11. Det var Hellede Hogen, so snart sit Sve
uddrog: Det var den uselige Haf-Frue, hand hen
Hofvedet frahug.

12. Saa tog hand det blodige Hofvet kaste det
for Sund: Skød hand Kroppen efter, de sam
dis baade paa Bund.

13. S

13. Herr Grimmer og Herr Germer, de støde den Snekke fra Land: Vred saa var dem Vejret og sterk saa var dem Vand.

14. Vred saa var dem Vejret, og sterk saa var dem Vand: Sønder da gik goden Jern-Ahre, udi Hellede Hogens Haand.

15. Sønder gik sterken Jerne-Ahre, i Hellede Hogens Haand: Med to forgyldte Skiolde, styret de Herrer sig til Land.

16. Der de nu komme til Lande, der skiuret de deris Sverd: Der stod saa stolt en Jomfrue, hun saa alt paa deris Ferd.

17. Hun var smal i Midie, til Maade var hun lang: Kort var hun i Live, hun prøvet en Jomfru Gang.

18. De gaa dem til Nørborg, som Porten var vaan at staa: Hvor ere nu den Portener, som her skulde vare paa.

19. Her da er den Portener, som ligger til Vegt og Vern: Viste jeg hveden I komne vare, eders Bud bar jeg saa gierne.

20. Hid saa ere vi kommen, af trinde Tylte Land: Frue Grimild ere vor Søster, og nu siger jeg dig sand.

21. Ind da kom den Portener, og stedis hand for Bord: Hand var snild i Tunge, hand kunde vel føye sine Ord.

22. Hand var snild i Tunge, hand kunde vel føye Ord: Her holder uden fore vor Port, to saa Velbyrdig Mænd.

23. Her holder uden fore Port, to saa Velbyrdige Mænd: Den eene hand fører en Fedel, den anden en forgyldte Hielm.

24. Hand fører *ingen Fedel for nogen* Herre Lon: *veden de ere kommen, de ere to* Hertuge Børn.

25. Det var stolte Fru Grimild, hun svøb Hofvet i Skind: Saa gaar hun i Borggaard, biuder sine Brødre ind.

26. Ville I gaa i Stuen, og drikke Miød og En Silke Seng om I ville sove, og tvende fruer mine.

27. Det var stolt Fru Grimild, svøber sit H i Skind: Saa gaar hun i Steen-Stuen fo sine Kæmper ind.

28. Her side I alle mine Mænd, drikke Miød og Vin: Hvo vil Helled Hogen slaa, al ste Broder min.

29. Hvo denne Priis vil forhverve, slaa Hogen til Død: Hand skal raade for mine og drage mit Guld saa rød.

30. Til da svaret en Kæmpe, en Høfding Land: Den Pris vil jeg indlegge, forvist med fri Haand.

31. Den Pris vil jeg forhverve, slaa Helle gen til Døde: Saa skal jeg raade for dine Bo for dit Guld saa røde.

32. Der til svaret Folqvar Spillemand, m store Jernstang: Alt skal jeg dig merke, før kommer her frem.

33. Hand slog af det første Slag, Femten per de laae: Ha ha Folqvard Spillemand, h rer du din Fedelbue.

34. Saa slog hand de Kiæmper, hand gio af en Bro: Og den var baade bred og lang, giorde dem stoer Uroe.

35. For oven vare de Huder, For neden smaa: Det volte Helled Hogen, hand falt der fo

36. Det var Helled Hogen, hand vilde igien

fik Banesaar.

End vog hand tre Kæmper, de vare ikke af de
te: Saa gik hand til Hammeren, sin Faders
monne finde.

End var Lykken hannem saa blid, hand fik
omfruis Esn. Det var stolten Hvenild, hand
ed hende en Søn.

Rancke heede den Kæmpe, Hand hefnde sin
s Død: Grimild qvaldis af Hungers-Qvide,
idings Skat uden Brød.

Saa drog hand af Landet ud, til Bern i
rdi: der var hand hos Danske Mænd, og lod
mddom tee.

Hans Moder blev hiemme igien, der af fik
sit Navn: Blant Riddere og blant Kæmper,
er saa vit af Savn.

VIII.

den anden Vise om Frue Grimild

4. Den Drøm hand haver at sæde, min Ki
Søn giv dem gem: Vogte dig fore din Syster,
er saa falsk og slem.

5. Det var Helled Hogen, hand reed frem med
Strand: Hand fant paa den Mare Vif, legte
paa hviden Sand.

6. Sig mig det gode Mare, du est en sandsi
Vis: Skal jeg slaaes paa Hvenske Land, og
de Kæmper med Pris.

7. Hør du Helled Hogen, du est en Ridder b
Nok saa haver du Lande selv, der til stoer W
Vold.

8. Du haver baade Guld og Sølv, der til b
Borge og Fæste: Kommer du paa Hvenske L
det bliver ikke for dit beste.

9. Du haver Gods og Velde, og der til m
Guld rød: Kommer du til Hvæn i Aar, du b
der slagen til Døde.

10. Det var Hellede Hogen, hand vredes ve
Ord: Hand slog den arme Mare Vif, falt n
sorten Jord.

11. Ligge du der og hvil, du fuule og leede S
qvinde: Fuld vel veed jeg at verie mig, og S
af Kæmper vinde.

12. De rede uden for den Port, jo to saa he
Mænd: De vare vel klædde i Silke, deris
ginge alt udi Spring.

13. De sloge paa de Porte, det gialt ind i det S
Hvor est du Portener, hvi lader du ikke op.

14. Det da meldte den Portener, saa listelig
der sit Skind, jeg tør ikke for min Frue, lade n
Fremmet ind.

15. Hand gik til Frue Grimild, spurte hend

krad: Her holder to Riddere for vor Borg, de bede mig strax oplade.

16. Det da svaret Frue Grimild, det er Folqvard Spillemand. Det er Helled Hogen, begge mine Brødre forsandt.

17. Neder ginge Fruer og Jomfruer, de stode da Ridderis Gang: De vare smale i Midie, og vel til Maade lange.

18. Det var stolte Frue Grimild, slog over sig Skarlagen Skind: Saa gaar hun udi Gaarde, vi bad de Hellede ind.

19. Her er Lov og Borgstue Ræt, at ingen Sverd maa drage; Mig tykkis det saa ilde være, siden Kong Sigfred blev slagen.

20. Jeg vog da Kong Sigfred, alt med min egen Haand; Jeg vog og Kong Ottelin, hand var saa sterk en Mand.

21. Da niiste jeg min Brynie god der til min Ganger graa Udi de kolde Vintre, der vi for Trojen laa.

22. Hun fulde hannem paa den Sal, Til hundrede Kæmper fine: Alle stode de imod de Riddere to, med dragne Sværd i Hænde.

23. Er her nogen Kæmpe iblant, som æde mit Brød: Der tør slaa min Broder, jeg giver hannem Guld saa rød.

24. Det da hørde Folqvard Spillemand, saa snart over Bordet sprang: Hannem glide Sverd af Skede, de Døre af Hengsel sank.

25. Der hand fik den store Staalstang, og da blev hand saa glad: Hand slog vel femten Kiæmper af Manddoms Styrke og Slag.

26. Eya sagde *Folqvard* Spillemand, nu gaar min *Fedel ret: Da slog Helled Hogen*, vel tive i samme Færd.

27. Det var stolte Frue Grimild, hun giorde s[ig]
saa vreed: Langt helder maatte du hiemme været, e[nd]
du til os udred.

28. Her er vel Hundrede Enker, førend du k[om i]
denne Strid: Det sparede Helled Hogen, det h[avde]
du selv saa slidt.

29. Det var Helled Hogen, hand løfte op h[ie-]
nen sin: Jeg brænder alt saa saare, Under Ha[l-]
sen Brynie min.

30. Jeg er baade træt og Mod, af gandske H[ier-]
te min: Give det Gud Fader i Himmerig, jeg ha[vde]
et Horn med Vin.

31. Hand strøg op sit Hielmenet, hand drak [af]
Manddeblod: In Nomine Domini, var Heldt H[o-]
gens Ord.

32. Nu ligger alle Grimilds Kæmper, slagne [ne-]
de til Jord: Det haver Helled Hogen, alt med [sin]
Broder giort.

33. Gud naade dig Folqvard Spillemand, so[m]
her hos ligger i Lig: Du brugte din gode Sta[al-]
stang, og det var uden Svig.

34. Vel fire tyve falt der for en, de kunde ikke fo[r]
hannem staae: Dem vog hand som en Kæmpe, fø[r]
re hand paa Jorden laa.

35. Ah hierte kiere Broder, uselig jeg hid reist[e:]
Saa-krank var mig i Skæben, at jeg dig her skuld[e]
miste.

36. Lever jeg enten Dag eller Nat, førend de ga[aer]
til ende: Min Søster skal det gielde, jeg skal hend[e]
slaa eller brænde.

37. Den kranke Skæben kom, og slogis hun der
til: Grimild lod Kong Hogens Søn, i Bier-
get svelte ihiel.

IX. De

IX.

Den Tredie Vise om samme Grimilds Forræderi imod sine Brødre.

Hlig Kæmper som Helled Hogen, og hans Brøder Folqvard Spillemand: Hvor finder mand dennem, der man nefne.

2. Frem da traad hun Bodild, Helled Hogens Moder; Mig tykkis det de Føler, at de alle døde vare.

3. Drømmen kand jeg fuld vel raade, jeg haver der til Forstand; Komme I til Hvenske Land, det skader for mangen Mand.

4. De Herrer monne udride, som Strømmen den vand Stride, der funde de en Mare Qvinde sov under de grønne Lide.

5. Vaag op, vaag op Mare Qvinde, du skiøne deylig Viv; Drager jeg til Hvenske Lande, monne jeg fordøje mit Liv.

6. Vend dig Helled Hogen, du est en Knegt saa bold; Du haver paa dit eget Land, saa mange Borge og Vold.

7. Du drag hiem til dit eget Land, lad fare denne Kæmpe Kiv; Kommer du til din Søster, det koster dit unge Liv.

8. Det var Helled Hogen, og hand sit Sværd uddrog: Det var usle Mare Mind, hand Hofvedet afhug.

9. Nu er jeg spaad, nu est du blaa: End drager jeg til Hvenske Land, Om jeg kand Børen faa.

10. Frem da ride de Hellede to, de funde den Fergemands Huus; Stat op goden Fergemand, og gak her ud til os.

11. Hør du hvad jeg siger dig, du før mig over Sund; Jeg *giver dig min gode* Guldring, hand *veyer vel femten Pund.*

12. Hav du selv din Guldring, jeg maa b
eye: Jeg kommer aldrig i den Stad, jeg bær
hannem Qvide.

13. Jeg kommer aldrig i den Stad, jeg lide
hende Nød; Jeg fører dig ikke over i Dag
Grimild mig det forbød.

14. Helled Hogen blev saa vred, alt baad
og Mod; Hand hug den Fergemand Hofve
saa viit da stank hans Blod.

15. Saa kaste hand det blodige Hofvet, u
Øresund: Saa kaste hand Kroppen efter, han
dem findis ved Bund.

16. Her Gynther og der Herr Gerlof, d
det Skib fra Land; Der de komme paa midie
da reyste dem Veyret til Haand.

17. Sønder da ginge de Ahrer, udi F
Spillemand's Haand: Helled Hogen styrde
Skiold, det Skib med nød til Land.

18. Der kaste de deris Anker, Alt paa d
Sand; Det var Hellede Hogen, hand træ
paa Land.

19. De andre tøvede ikke ret senge, men h
hand kunde best; Nystede sig mandelig, o
qvard Spillemand mest.

20. Ude da stander den Kurer, hand tramp
de Tinde; Her er kommen paa vort Land, to fa
Ædelinge.

21. Her er kommen paa vort Land, Kæm
saa modige Mænd; de ere klædde i Jern, der
ste komme springende frem.

22. Den eene hand fører en Høg, der skinne
i hans Skiold: Den anden fører en Fædel, e
rugis Søn saa bold.

Ud da staar Fru Grimild, hun kunde vel føye
rd; Hand fører ingen Fædel, eller tiener for
Bord.
De ere to friske Hellede, to ædle Hertugs
De ere ikke ukiende, vi ere tre Syskind-Barn.
Det var Greve Herr Guncelin, hand taler
Mænd: Her kommer Helled Hogen i Dag,
med hannem en Rend.
Vi ville fegte med dem i Dag, og slaa dem
øde: Saa maa vi volde hans grønne Skov,
et Guld saa rød.
Frue Grimild gaar sine Brødre imod, stoer
ar der forhaande: I være vel kommen, for-
elled Hogen alleene.
Det da melte Hellede Hogen, for inden ved den
et vil jeg med eder voge, om I jo ellers tør.
Ud da ginge de Sværde, saa saare fast de
e: Alle lide dem haardeligen ilde, den gammel
om den unge.
Sønder gik det gode Sværd, i Folqvard
mands Haand: Hand saae sig over den
and ramte en stoer Staalstang.
Hand slog i det første Slag, vel siu saa raske
end: I Drottens eget Navn sagde hand, nu
nin Fædel kiend.
Nu gaar min Fædel, I dantze og springe om-
Mig svedis af stoer Arbeyd, for inden min
e Ring.
Det var Herr Kong Guncelin, hand traad til
d frem: Hielp nu mod disse Hellede haarde,
llie os af med dem.
I slaa nu *alle mine gode* Mænd, som jeg giver
I lade jo ikke af, før Folqvard ligger død.

35. Hør du Søster Grimild, mig huggis saa dy[e]
Vunder: Du varst mig aldrig tro eller go, som
det nu befinder.

36. Jeg haver nu vaaget, i Dage og N[e]
siu: Jeg hefner vist min Bane, førend jeg m[i]
mit Liv.

37. Mit dyre Sverd er borte, og gode J[e]
stang i tu: Min Sorrig vilde jeg forglemme h[i]
jeg Verie saa.

38. Det svarede unge Obbe Jern, hand stod
nem alt saa nær: Jeg laaner dig mit gode Sv[erd]
min Broder havde saa kiær.

39. Mig tykkis du est en Helled from, Og
til meget sterk: Det kand jeg foruden falsk
paa din Fædelbue merke.

40. Jeg takker dig unge Obbe Jern, du
Kæmpe saa rig: Jeg og alle mine Brødre, tien[e]
igien uden Svig.

41. Saa hug hand Folqvard, det hørdis saa
udi Sky: Helder vilde hand mandelig døe,
skammelig rømme og fly.

En Vise om Mester Hildebrand.

Det lader sig ansee, at denne Mester Hildebrand haver
ret med udi mange Kæmpefærd, og fra sine unge
vandret allevegne omkring, og vil paa sit Alderdoms dage,
de Hiem igien til sit Land og Rige, og see hvorledis der sta[aer].
Og som hand nu kommer did, møder hannem paa Veyen
egen Søn Herr Allebrand som Fru Judte haver født det
me Aar, at Mester Hildebrand er dragen fra hende. H[er]
gyndis en haard Kamp imellem Faderen og Sønnen, og
at de havde forsøgt hver andre hvad de fører i deris Sk[iold]
maa Sønnen give sig, og bliver saa kiend af Faderen,
stort Glædskab paa det sidste.

er at merke, at denne Stad Bern, som her og an-
næfnes i de gamle Viser, skal have sit Navn af den
ofvitzmand, som kaldtis Brenno eller Landske Biørn
danske Maal og blev nefnd i fordom Dage Brenona
ona som Justinus skriver. Her efter haver mand
de Verona paa Latinske Sprog, som mand det fin-
Latinske Bøger. Den sigis her at ligge i Greken
i vel see af denne Aarsage, at de som der have hol-
i have meste parten Grekiske Sprog, og været de
Keysere af Østerleden undergifne, Som det ogsaa
g ansee af deris Historier, besynderligen udi Keyser
onis, og Justini Tid, &c. Der Kong Tidrick med
er og Gyldinger og siden de Longobarder og andre
land, have holden denne mægtige Bye for deris
.. Saa at mand haver seet meere til Over-Øvrig-
Sproget, som der var gengs, end til Landet i sig selv.
ækiske Tungemaal og Folk have af Arilds Tid
et myndige i Italien, som det giver den Deel af
ende, som kaldis Græcia magna.
Hildebrand kaldis ikke Hertug eller Første, men
at agte at Mester Navn gavis i fordom Dage,
ypperlige forfarne Førster, Høfdinger og kloge
Som det endnu en Deel brugeligt er udi Frankerige
i paa denne Dag.

X.

vil mig af Landet ride, det sagde Mester Hil-
ebrand: Hvem mig den Vey vilde vise, Til
Bern udi Grekenland. Hand er mig ukyndig
idi saa mangen god Dag, J tre og tredve
u Judte jeg ikke saae.
il du dig til Bern udride, det svarede Her-
on: Dig møder paa den Hede, en Ridder
ung: Dig møder paa den Mark, hin un-
llebrand: Det du varst end selv tolvte,
ner du ikke frem.
render hand til mig Allebrand, alt med et
d: Jeg skal hugge paa hans forgyldte
Skiold,

Skiold, der hand skal strømme i Blod. Jeg hugge paa hans Brynie, alt med et skermer S At hand skal have sin Moder at klage, ret baad og Dag.

4. Det skal du for ingen Deel giøre / det de Herr Tidrick af Bern: Alt for hin unge Allebrand, haver mig i sit Hierte saa kiær. skalt hannem venlig at spøre, for gode Villie At hand uhindret dig lader ride, igiennem Landen sin.

5. Saa stide hand paa sin gode Hest, hand Bernes Marck: Der kom hand i Arbeyde me med en Ridder sterk. Det var den unge Her brand hand til hannem rende: Og hør du d gamle Mand, Hvo haver dig til min Faders send.

6. Du fører dit Harnisk saa reent og klart du varst en Konge Søn: Det vil jeg fra dig der til din Hest vel skiøn. Du maatte vel h blevet, og giort mig ingen Umage: og da be den gamle at lee, og til den unge hand s gde.

7. Og skulde jeg hiemme blevet og giort gen Umag: Jeg er vant at ride, saa vel om Na Dag. At ride og med Kæmper fegte, det ha været min Sæd: Det siger jeg dig du unge M derfore graa er mig mit Skæg.

8. Dit Skæg vil jeg af dig rive, alt med min re Haand: Det dine Kinder skal strømme i alt paa din gamle Mand. Dit Harnsk og din gylte Hielm, det skal du mig opgive: Og du være min Fange i Dag, vilt du beholde dit Liv.

9. Mit Harnisk og min forgylte Hielm, vil je aflegge: Jeg troer vel Christi af Himmerig, je

dig verge. De stode af begge deris Heste, l de skarpe Sværd: Og saa begyndte de at t beste de havde lærd.

Det da var hin unge Herr Allebrand, hand vel i lag: Hand hug den gamle Hildebrand, et Skermer Slag. Saa sprang hand til, en, vel siu Fafne viit: Det siger jeg dig du and, det Slag haver dig en Qvinde lærd.

Skulde jeg det af en Qvinde lære, det vare mig ant: Jeg haver baade Ridder og Svenne, Faders Land. Jeg haver baade Ridder og udi min Faders Gaard: Og hvad jeg ikke ha det lærer jeg endnu.

Hvo sig paa gammel Keel skurer, hand fanger Smitte: Det siger jeg dig du unge Mand, saa i Dag paa mig. Hand greb hannem midt Midie, Alt som hand smalist var: hand slog tilbage, udi det grønne Græs.

Det var den gamle Hildebrand, hand slog til igien: hand slog hannem tilbage, hand falt en med. Du skrift for mig du Ulfve-Unge, din Fader vil jeg hede: Og est du end en Ulfve-rf mig skalt du ikke æde.

Du siger mig fast af de Ulfve, de løbe udi den Jeg er fød af Adel god, min Fader mig al-e. Min Moder heder Frue Judte, en ud-rtugind: Og saa var Hildebrand den gamle, riste Fader min.

Heder din Moder Fru Judte, en udvald Her- Da er jeg Hildebrand den gamle, allerkiæri-r din. Hand løste af sin gyldene Hielm, hand unnem for sin Mund: O GUD skee Lov og i ere baade karske og sunde.

16. Fader allerkiæriste Fader min, det Saar s
jeg eder gav: Det vilde jeg helder, udi mit Ho
havt. Og tie nu min allerkiæriste Søn, det S
er got at raade: Men Gud skee evig Ære, der os
sammen førde baade.

17. Det Slag det varet fra Middags Stu
Og indtil Aftens Tid: Opstoed hin unge Herr A
orand, hand hiem til Bern reed. Hand førde
sin gyldene Hielm, En Krands af røde Guld:
førde hand ved sin høyre Side, Hildebrand sin Fa
huld.

18. Hand ledde hannem ind udi den Sall, ha
sætte hannem øverst til Bord: Hand gav han
baade Øll og Mad, det var hans Moder i
Søn min allerkiæriste Søn, jeg havde det ikke tr
At du skulde sætte en fangen Mand, allerøverst
mit Bord.

19. Den fangen Mand som her sidder, ved e
brede Bord: Hand kom til mig paa den Hede, ha
slog mig neder til Jord. Hør du allerkiæriste M
der min, den Fange skal her være, det er Hildebr
den gamle, hand er min Fader kiær.

20. Det da var Fru Judte lille, hun blev gl
Hiertet der ved: hun tog et Glas og skienkte u
hun drak hannem selver til. Hand havde et
af en Guldring, Det holt hand for sin Mund,
loed hand i Glasset nedsiunke, for Frue Judte i sa
me Stund.

Ulf van Jern.

Denne er ogsaa en meget gammel Kæmpe Vise, om Ulf v
Jern eller van Bern: Hvorledis hand bedis om sin He
ris og Kongis Kongens af Danmark Hielp og Bistand,
at hefne sin Faders Død paa Kongen af Bratteus Ven

Ma

l skee haver været en Herre og Første over Vendel-
om have boet ikke alleeniste her i Riget udi Vendsyssel
a udi Fyen og andensteds omliggende Landskaft. Den-
taber Slagtningen og bliver selv slagen udi Kamp af
Verlandsøn. Er at merke Vidrichs ærlig Oprig-
r udi, at hand vil ikke falde sin Fiende udi Landet før-
redeligen atvaris. Som det og endnu holdis iblant
ske Ridderskaft paa denne Dag, at ingen Feider paa
den hand louligen ved andre Riddermænds Mænd elle[r]
ref det tilforn forkynder.

ne Vise findis tvende slags Omqvedning, som man[d]
er, Hvilke vi begge, sette til hver Mands Kaar.

XI.

t var ungen Ulf van Jern, hand ganger for
Kongen at stande: Ville I laane mig af eders
Mænd, min Faders Død at hefne. Det kla-
Svend, som fangen ligger paa Heden.

Jeg vil laane dig af mine Mænd, og selv vil
følge: Beder du Vidrich Verlandsøn, saa
r du din Villie. Men hand bærer Guld og
paa sin Haand.

Jeg vil laane dig af mine Kæmper, Og heldst
beste: Vidrich og sterke Tiderich, de kunde
mper friste. Det klager den Svend som fan-
ger.

De ere to Heldte sterke og bolde, som Stri-
e vundet førre: Der reddis for dem i alle Land,
is Navn monne høre. Men hand bærer Guld
[illegible] paa sin Haand.

[illegible] som Danner Konning, hand skinde som
[illegible] Lue: hvo af eder i Danner Svenne, vil
[illegible] til Hofve. Det klager den Svend
[illegible] ligger paa Heden.

[illegible] Guldbelt Stein, med Solf-
[illegible]

kar i hviden Hænde: hvilken af mine gode Hofmænd vil følge af Land min Frende. Men hand.

7. Alle da støde de Hette for Mund, og ingen to de Kongen svare: Foruden Vidrich Verlandsøn hand giorde der af en Pare. Det klager den Svend.

8. Det var Vidrich Verlandsøn, hand giorde d af en gammen; Det var som vi drukke Miød Skaale, kunde vi ellers komme sammen. Men ha værer Guld og Aumor paa sin Haand.

9. Tidrich blev saa fyrig udi Sind, hand ifre ved det Ord; hand hug Hofvedet fra Kæmper kaste dem for Kongens Foed. Det klager den Sve som fangen ligger paa Heden.

10. Det svaret Vidrich Verlandsøn, hand te paa Hæder og Ære; Skikke vi frem vor Sendeb vi komme udstaalne der. Men hand bærer Guld.

11. Det var ungen Hammer hin graa, og ha løber Østen af Bye; Hvert det Menniske hann saae, de felde baade Lød og Liud. Det klager den

12. Det var ungen Hammer hin graa, og hann skinde Guld paa Bryste: Og der kunde hve Høg eller Hund, følge den Svend til Geste. Me hand bærer Guld og Aumor.

13. Hannem skinde Perle paa Bryste, hver Ma undrede der ved: Ingen Fuel var under Solen s snar, der hannem kunde følge til Bed. Det Klag den Svend som fangen ligger paa Heden.

14. Indkom ungen Hammer hin graa, og stedd hand for Bord: Hand var snild i Tunge, hand ku de vel føye sine Ord.

15. Helside J Kongen af Bratens Vendel, de a dre vil jeg ikke nefne: J Morgen kommer Ulf v Jern, hand vil sin Faders Død hefne.

16. Lo

Langt heller maatte hand hiemme være, og
et Fæ under Lide: End hand tør sende mig
Bud, i Morgen med mig at stride.

Bedre var det hannem hiemme at være og kry-
rm under Hald: End hand skulde yppe den
s Kif, der som hans Fader fald.

Bedre var hannem hiemme at tøve, og krybe
Lorne saa stinde: Hans Fader stoed mig ey
en Et, hand staar mig selv halv mindre.

Hans Fader stod mig ey uden et Hug, midt
tings Halde, Det andet Hug jeg til ham slog,
ie den Herre falde.

Hør I Konge af blide Vendel, I holde Land
ge: Op da voxer den unge Rache, med hvas-
r i Munde.

Der er ingen Kæmper i Verden til derfore jeg
r: Foruden Vidrich Verlandsøn, og hand
r.

Der til svaret det Sendebud, det Ord giorde
stoer vaande: Det er Vidrich Verlandsøn,
riden skal forestande.

Det var en af Kongens Kæmper, hand svared
eed: Hvo hand er Vidrich Verlandsøn, hans
ir en Smed.

Jeg var en Smed paa Dofre Field, som
: de drukke inde: Vidrich dref der daare
et gangis mig aldrig af Sinde.

Femten Kæmper slog hand til Jord, hand ag-
r en Leeg: Jeg stoed saa nær jeg saa der paa,
nder giordis mig bleg.

Hør du goden Hammer graa, saa gierne be-
dig: Veedst du noget om Vidrich Verlands-
vellie det ikke for mig.

27. Saa end Vidrich i Høyeloft siug, Og kun sin Hest ey ride: Dog finge I vel de danne Sven eder skulde i Marken bide.

28. Det svaret Kongen af blide Vendel, hand rret som en Mand: Jeg møder i Morgen i Høfdin Storm, Om Hesten mig bære kand.

29. Opstod en af Kongens Kæmper, og saa hand paa: Vidrich er en Kulbrenders Søn, vi hannem vel bestaa.

30. Det fortrød hannem Hammer graa, h vredis ved det Ord: saa slog hand den Kæm hand falt død til Jord.

31. Det melte Kongen af Bratens Vendel, h blev saa vred i Moed: Hvi slogst du min gies Kæmpe, Til døde for min Foed.

32. Dertil svaret Hammer hin graa, jeg d det ikke for dig: Endnu kunde jeg det aldrig lide nogen spotter Vidrich eller mig.

33. Da svarede det Sendebud, Hand loed sig get tykke; Havde du været en ædel Mand, du de mig bødet at drikke.

34. Det var ungen Hammer hin graa, og h begynte at hikke: Hører I Kongen af Bratens V del, giver mig noget at drikke.

35. De baare ind atten Lester Øll, dem drak h i en drikke: Hand slog de Tønder for Kongens F de ginge i hundrede stykke.

36. Bortløb ungen Hammer hin graa, hand bis for Vidrich hin fromme: I hvedse eders Sp I skarpe eders Sverd, i Morgen vil Kongen kom

37. De rede all den mørke Nat, alt over *forte Hede*: Der skinde Lius som det var Dag, *udaf* Vaaben deris.

38.

Paa Biertings Hede sloge de deris Fane, en
iae mand der i slive: Det var saa mangen u-
Mand, som der maatte miste sit Liv.
De hugge med Sverd, de skøde med Bue og
om mest kunde volde: Ud saa gik den røde
og Ilden af deris Skiolde.
Det var Kongen af Biertings Wendel, gien-
ildene Hielm hand saae: hvem er fremmerst i
i Dag, Mit Folk saa ilde monne gaa.
Det svarede den lille smaa Dreng, der Kon-
allerneſt: Det er Vidrich Verlandsøn, sidder
sterke Hest.
Det svarede en af Kongens Kæmper, Thi
el Vidrich kiende: Det er Vidrich Verlands-
and rører Mimmering i Hænde.
Der til svarede Kongen igien, hand saae igien-
ielmen hin trange: Jeg strider ilde imod det
, der skinner i Hammer og Tange.

49. Det var Kongen af Blide Vendel, og han hug i saa fast: Ikke kunde Vidrich andet giøre, en bøde for hans kast.

50. Nu haver jeg standen dig atten Hug, vel fle re og ikke ferre: Du staat mig en for alle dem, alt f din Kongelig Ære.

51. Haver du staaen mig atten Hug, hvad de g ere eller ferre: Jeg staar dig lige saa mange igi og bliver ikke Kong dis verre.

52. Saa tog hand en Silke Traad, bant om Hielm saa rød: Det spør ikke min Fæstemøe, Smedsvend hugger mig til døde.

53. Vidrich taler til Mimmerig, Mimmeri monne du noget due: Det var ikke i hundrede A jeg hug af vi edere Hue.

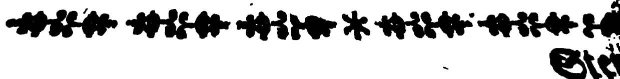
54. Saa fast holt hand om gyldene Haandfa at Blodet sprang af Negle Roed; Hand hug p Kongens forgyldte Hielm, at Odden i Sadelen st

55. Det var Vidrich Verlandsøn, hand ho under grønnen Lide; Er her nogen af Kong Kæmper, Som lyster her meere at stride.

56. Nu ligger Kongen af Bratens Vendel, hannem render Blod hin røde; Saa glad var gen Ulf van Jern, hand hefnde sin Faders Død.

57. Det var ungen Hammer hin graa, hand bl ker op med sine Øyen; De ligge nu alt og tie q som Muus i første Søfne.

58. Saa glade ride alle de Kongens Mænd, m Ulf van Jern fra Stefne; Takker hand Vidri Verlandsøn, hans Faders Død hand hefnde. D klager den Svend som fangen ligger paa Heden.

Ste

Sterck Tidrick og Olger Danske.

denne Vise om Tidrick van Bern og Kong Olger
anske er anrørendis, er vanskeligt at dømme paa, hvor-
skikker sig til de gamle Historier. Thi den merkelige
orste Tidrick van Bern, døde der mand skrev efter
yrd, 5 Hundret fiu og Tive. Og Olger-Danske som
it have været Kong Gøtrichs Søn, levede udi Key-
Magnus Tid hen ved 800 Aar efter Christi Fødsel.
denne vitberømte Heldt findis adskillige Meeninger
, som dog ikke alle komme over et med hver andre.
rfædre ville her med give tilkiende, at Danmark er
ongerige, og aldrig haver været udi nogen fremmet
Vold eller rolig og langvarig Hevd; Ey helder no-
været Skatskyldig andre fremmede Førster, Men me-
havt Magt og Herredom over andre Landskaft, af
have opbaaren Aarlig Skat og anden Herlighed,
adskillig Landskafts Historier noksom udvise, og i
sin Tid videre skal omtalis.

XII.

erk Tidrick boer sig udi Bern, med atten
Brødre gieve; Hver af dem havde Sønner
Tolv, stoer Mandom monne de bedrive. Nu
Striden Norden under Jutland.

Systere saa haver hand femtan, og hver haver
er Tolv; Den yngste hun haver trettan, de re-
for deris Liv. Nu stander Striden Norden
Danmark.

De ginge frem for Berner at staa, saa mange
Kroppe; Det vil jeg for sandan sige, de syn-
Bøge Toppe.

Nu haver vi stridet i mange Aar, mod Kæm-
Riddere sterke: Saa meget høre vi om Ol-
anske, hand boer i Dannemark. Nu stander
n Norden under Danmark.

[illegible] om Olger-Danske, hand boe

i Nør Jutland; Hand lader sig krone med røde G[...] hand vil ikke gaa os til Haande.

6. Sverting fik op saa stoer en Staalstang, [...]gynte der at true; Vel hundred af Kong Ol[...] Mænd, agter jeg ikke ved en Flue.

7. Hør du Sverting du sorte Svend, du agte[...] ikke saa ringe; Jeg siger dig Kong Olgers Mænd[...] ere saa raske Drenge.

8. De frygte ikke for Glavend eller Sverd, [...] heller for hvassen Pil; At stride er deris meste id[...] de agte det Børne Spil.

9. Det melte høyen Bermeriß, hand tog det [...] til giemme; Vi ride os til Dannemark, og see [...] Olger findis hiemme.

10. De droge ud af Berners Land, de vare at[...] tusinde i Skare. Kong Olger vilde de geiste, og [...] til Danmark fare.

11. Kong Tidrick sender Kong Olger Bud, [...] lod hannem saa tilbiude; Hvad heller vilt du st[...] med os, eller ogsaa Skatten yde.

12. Kong Olger blev saa vred i Hu, slig Sp[...] kunde hand ey lyde; Du bede hannem møde paa [...] ten Hede, vi ville der med hannem stride.

13. Skatten veed Dansk Mand intet af, ha[...] pleyer den selv at tage; Men ville I jo Skatten h[...] de, I skulle den ilde behage.

14. Kong Olger taler til Kæmper sine, hand g[...] dem Nymer tilkiende; Sterck Tidrick haver send[...] Bud, og Skatten vil hand hende.

15. Enten vil hand Skatten have, eller og St[...] den saa haarde; Ikke bliver hand den første Ko[...] der Danmark vinder i Aar.

16. Det da svaret den Kæmpe god, alt til Ko[...]

Sky; Mig tykkis Bern skal være os best, vi faa hv-
ken Læ eller Ly.

28. Det melte Vidrich Verla[illegible]n, hand holt u-
der grønnen Lide; Fuld lidet skulle I rose der af, I
vare Danmark at stride.

29. Den Tid de droge af Bern Land ud, vel att
tusind de vare; Fem og Halftrediesindstive, kom
hiem saa føye en Skare. Nu stander Striden
Norden under Jutland.

Løvens og Kong Tidericks Kamp imod Lind-Ormen.

Her haver vi atter en gammel Digt, om den Navnkundi
Konning Tidrick, hvorledis hand frelser Løven fra Li
Ormen, og kommer selv der over udi stoer Vaade og Livs F
re. Saa at Lindormen ogsaa vorder hannem mægtig, m
overvindis dog paa det sidste af sin egen Fange, og d
tillige udi Bierget med sine Elleve Unger. Løven beviser K
ning Tidrick Tro og Taknemmelighed for beviiste Velgi
ninger, forhielper hannem ud af Bierget, tager hannem paa
Bag, og bærer hannem hiem til sit Kongelige Huus og S
Hvad her kand være om i Sandhed, er troligt, at de ga
have holden denne Eventyr for et Taknemmeligheds Efte
fun. Som mand endnu daglige formerker, at umæle
Bæster kunde undertiden meere skønne paa Velgierninger, e
fornumstige Menniske.

XIII.

Det var Mester Kong Tidrick, hand skulde fr
Bern udride: Der fant hand den Løve og l
de Lind-Orm, saa ynkelig monne de strid
Den Lindorm hand tog en af.

2. De stride i Dage, de stride i to, den tredie Da
til qvelde. Det da var den lede Lindorm, den Løve
Græsset felde. Den Lindorm hand tog en af.

3. Det da raadte den Løve af Nød, der hand saa
Ko

ride: Du hielp mig Herr Kong Tidrick,
mig ved denne Qvide. Den Lindorm hand

u fri mig Mester Kong Tiderick, alt for den
Vold: Du fri mig for den forgylte Løve,
ører i dit Skiold. Den Lindorm hand.
om mig til Trøst du Konning god, du hielp
dit Navn: At jeg staar malet i din Skiold,
derlde som en Brand.
nge stoed hand Konning Tidrick, og tenkte
r paa: Jeg skal hielpe denne arme Løve, i
de det monne gaa.
Det var Mester Kong Tidrick, og hand sit
uddrog, hand fegtet med den lede Lindorm,
værd stoed alt i Blod.
en gode Herre loed sig ikke sømme, og hand
r fast: Indtil saa lenge hans gode Sværd,
Hialtet brast.
en Lindorm tog hannem paa sin bag, og He-
er sin Tunge: Saa lakket hand at Bierget
ine Elleve smaa Unger.
Hesten kaste hand for sine Unge, Og Man-
Braa: Æder I nu denne lille Brad, jeg vil
aa.
Ede I nu denne føye Bytte, Jeg maa at hvile
Naar jeg vaagner af Søvne igien, da skulle
den fange.
Det var Mester Kong Tidrick hand ledte i
omkring: Der fant hand det gode Sværd,
id kalder Adelring.
Hand fant der saa fast et Sværd, og to forgyl-
: GUd naade din Siæl Kong Sigfred, her
ladet dit Liv.

14. Jeg haver været med dig i mange slag, der til i Herre-Færd: Aldrig jeg nogen Tid viste, ut du var bleven her.

15. Det var Mester Kong Tidrick, vilde prøve om Sværdet kunde due: Hand Hug i den haarde Hald, at Bierget stod alt i Lue. Den Liondorm hand tog en af.

16. Det da var den unge Lindorm, saae Bierget staae i Lue: Hvo giør Bonden Ufred udi sin egen Stue.

17. Og den giorde sig saa meget vred, der til saa meget krus: Hvo giør Bonden Ufred, udi sit egen Huus.

18. Melte det de andre smaa, i Vraaen som laae: Vekker du vor Moder af Søvn, saa ilde vil det dig gaa.

19. Svaret det Mester Kong Tidrick, hand var i Huen saa gram: Jeg skal vekke din Moder af Søvn, alt ved saa kaalder en Drøm.

20. Din Moder vog Kong Sigfred, en saa Velbyrdig Mand: Det skal jeg paa eder alle hefne, med denne min høyre Haand.

21. Op da vaagnet den gamle Lindorm, hand blev der ved saa bange: Hvo giør mig denne Uro, hvad er denne for en Klang.

22. Det er jeg Konning Tidrick, mig lyster med dig at tale: I gaar bar du mig i Bierget ind, alt under din krogede Hale.

23. Du hug mig ikke Konning Tidrick, her er mit røde Guld: Det er fast bedre ladt end giort, vi blive hver anden tro og huld.

24. Jeg troer ikke paa din falske Fund, du vilt mig visselig daare: Du haver vaaget saa mangen Heldt, Det sømmer dig ikke fleere.

25. Hv

25. Hør du Mester Kong Tidrick, du hug mig ikke ihiel: Jeg viser dig din Festemøe, hun er i Bierget skiuld.

26. For oven ved mit Hovet, der ligger de Nøgle smaa: For neden ved mine Fødder, der kand du til hende gaa.

27. For oven ved dit Hofvet, det skal jeg tage paa: For neden ved dine Fødder, der skal jeg lade af.

28. Først vog hand den lede Lindorm, og saa hendis Elleve Unger: dog kunde hand ikke af Bierget komme, for Edder og Orme-Tunger.

29. Saa grov hand saa dyb en Hule, alt for sin venster Foed: At hand der ikke skulde omkomme, i Edder og Orme Blod.

30. Da bandet først Konning Tidrick, hand blev paa Løven saa gram: Forbandet da skal være den Løve, og faa baade Laster og Skam.

31. Det volte mig den snedige Løve, Gud give hende Meen: Havde hand ikke været malet i min Skiold, min Hest havde baaret mig hen.

32. Det da hørde den Løve saa prude, At Konen klaget sig saa: du staat selv fast Konning Tidrick, og graver med sterken klaa Den Lindorm.

33. Løven grov og Konning Tidrich hug, Bierget stod alt i gløde: Havde den Løve ikke faaet hannem ud, den havde sig sørget til døde. Den Lindorm.

34. Der hand havde veyet den lede Lindorm, og saa hendis Elleve Unger: Saa gaar hand af Bierget ud, Med Brynie og Skiold hine runge.

35. Der hand nu kom af Bierget ud, hand sørget for sin Hest: Paa hannem torde hand vel lide, de havde hver andre frist.

36. *Hør du Mester Konning* Tidrick, du skalt dig

ikke

ikke saa gremme: du sæt dig paa min brede Bag, saa listelig bærer jeg dig frem.

37. Hand red over de dybe Dale, og over de grønne Enge: Saa friit med hannem den gode Løve, lod den giennen Skoven trenge.

38. Løven og Mester Kong Tidrick, de bleve tilsammen baade. Den eene havde frelst den anden af Kummer og megen Vaade.

39. J hvor Konning Tidrick udi Marken reed, den Løve hos hannem løb: Naar hand atter stille sad, lagde den sit Hovet i hans Skiød.

40. Derfore de kalde hannem Løvens Ridder, det Navn bær hand med Ære: Alle de Dage dem Live vindis, de havde hver anden saa kiere. Den Lindorm hand tog en af.

Burmand og Olger Danske.

Hedenske Kæmper have været holden i gamle Dage saa vederstyggelige som halve Trolde. Hvilket her sees udi Burmand, som Kong Olger Danske her overvinder, Og frelser Jomfru Gloriant sin gode Ven Kong Karls Festemøe, som Visen siger. Men med Jselands Konning, som skulde være hendis Fader, holder jeg fore, at maa forstaaes nogen anden, hvo den nu været haver. Det er ikke muligt, og ikke heller fornøden, at vide eller randsage alting til Prikke, besynderlig i saadan Poetiske Legeverk, som er ikkun meest henrettet til et ærlig og lidelig Tids-Fordriv.

XIV.

Burmand holder i Fielden ud, hand lader sit Skiold vel skinne: Sender hand Bud til Jslands Kong, om hand haver Daatter hin venne. Olger Danske hand vant Seyr af Burmand.

2. Hør du Jselands Konning gode, du hør hvad jeg siger dig: Du skalt give mig din Daatter, Eller skifte dine Lande med mig. Olger Danske hand vant Seyr.

3. D

Jeg troer hannem vel med alle.
jeg haver hende en Konge bortgiven, Kong
er hans Navn: Kand hand hende ikke for
da ganger hun dig til Gavn. Olger Dan

Det var Iselands Konning, hand ganger i
nd: Det var Jomfru Gloriant hun staar
op igien.
ør du allerkieriste Daatter min, og her er Ti
f ny: Burmand holder i Fielden ud, hand
lt efter dig bie.
Burmand er saa Haard en Helled, Og hand
ke med Tandt: Hand vil endelig have dig,
gen vil hannem bestande. Olger Danske.
Det var Jomfru Gloriant, hun vilde ikke len
Her er en Fange i Taarnet inde, jeg tenker
al hannem bie. Olger Danske hand
... give mig ... e din, du Jomfru faur og

min Sand; Her er en Trold begierer mig, og det
forten Burmand.

14. Ikke vil jeg den fule Gast, jeg lover mig
Christen Mand; Kand du hannem i Kamp overvin
de, saa glad ganger jeg dig til Haande.

15. Her haver jeg ligget i Femten Aar, I Baan
og haarden fange; Vel vorde eder Jomfru Glorian
at I ville til mig gange.

16. Her haver jeg ligget i femten Aar, og lidet ba
de Hunger og Tørst; Saa liden er min Formue,
stride mod Trolden først.

17. Høre I goden Olger Danske, I hielpe mig
denne Nød; Førre jeg tager ved den lede Trold, lan
heller var jeg død.

18. Manden er grum og Hesten er gram, det sig
jeg eder for sand; Jeg haver det hørt og spurt forvis
hand bider med Ulve-Tand.

19. Og hverken vilde de andet æde, end Kiød
Christen Mand; Ikke da ville de andet drikke, en
Blod med Vdder bland.

20. Eders Fader gav eder saa fiin en Mand, Ko
ning Karl saa er hans Navn: Kand hand eder ik
for Trolden verie, saa ganger I mig til Haande.

21. Vel eder Jomfru Gloriant, At I vilde til mi
gange: I give mig Spise og Drikke saa goed, je
bryder med Burmand en stang.

22. Kunde I fly mig min Hest igien, der til mi
Brynie og Sværd: Jeg giorde det for eders skyl
jeg reed med hannem en ferd.

23. Kong Karl hand er min Stalbroder tro, har
skal det visselig spørre: Førre da skal jeg lade mit L
førre Burmand skal eder henføre.

24. Jeg vil skaffe dig Kaasten goed, den beste

lyster ad æde: Saa giver jeg dig din Hest igien, som dig lyster heldst at ride.

25. Jeg vil give dig Sværd saa sterk, som dig lyster at binde ved Side: Der til fanger du Glafvind saa fast, som du maatte vel paa lide. Olger Danske hand vant Seyr.

26. Hun tog Olger af det Taarn, de lode hannem Klæder skære: De satte hannem øverst til Bord, de lode der Maden indbære. Olger Danske.

27. Burmand kom der ridendis i Gaard, hand agtet den Jomfru bortføre; Olger Danske hand med hannem reed, hand fik hannem andet giøre.

28. De fegte i Dage, de fegtede i to, den tredie Dag til qvelde; Saa satte de dem paa en Steen, der vilde de Kæmper hvile.

29. Det var goden Burmand Kamp, hand taler til Olger Danske; Vilt du tro paa min Gud, da tager jeg dig til Fange.

30. Det da svaret hand Olger Danske, hand gad det ikke lidt; Naar du kommer til Helvede hen, sige at Olger sendte dig did.

31. Tilsammen rede de Hellede paa ny, de vare jo begge saa sterke; Sønder da gik deris gode Hielm, og Glafvindet fløy langt i Mark. Olger Danske.

32. De stridde saa lenge de stridde saa hart, de vare baade trætte og møde; Slagen blev hand Burmand Kamp, hand falt der død til Jord. Olger Danske hand vant Seyr.

33. Olger reed til den skønne Jomfru, J tage nu eders Festemand: Jeg haver dræbt med mit gode Sværd, den fule forgiftige Aand. Olger Danske hand vandt Seyr af Burmand.

Bermeriis og Orm unger Svend.

Denne Digt er fast af lige Eventyr giort', som Burmands Vise. Bermeris beyler til Danner Konnings Daatter, men Orm unger Svend falder imellem, og laaner sin Stiv-Faders Sværd Birting; Med hvilket hand slaar hannem ihiel udi Kamp. Siden kommer hand i ferd med Bermerises Søster-Søn Tord af Valland, hvilken som spotteligen berømmer sig der af, at hand haver slaget hans Fader Kong Sigfred af Irland ihiel. Dette fortryder Orm unger Svend, og derfore giver sig i Kamp med hannem, og dræber hannem med alle sine Svenne. Hvo denne Kong Sigfred haver været, der om veed mand ingen egentlig beskeden. Men udi Irland haver været Konger, som mand haver kaldet Gorm, Orm og Gormund, som en deel ere komne af Danmark. Hvilket Giraldus Cambrensis og andre Historie-Skrivere give tilkiende, og ydermeere paa en anden Tid skal forklaris.

XV.

Det var høyen Bermeriis, hand voxte over alle Mure: Hand var galen og aldrig viis, Ingen Mand kunde hannem styre. Men Skoven stander all udi Blomster.

2. Hand var galen og aldrig viis, og ingen Mand kunde hannem raade: Men hand havde lenge i Danmark blevet, da havde det været stor Skade. Men Skoven stander all udi Blomster.

3. Det var høye Bermeriis, hand binder sig Sværd ved Side: Saa rider hand til Kongens Gaard, som Kæmper monne slaa og stride. Men Skoven stander all udi Blomster.

4. Det var høye Bermeriis, hand gaar for Kongen at stande: Du skalt give mig Daatter din, og Bref paa halve dine Lande. Men Skoven.

5. Hel sidde I Danner Konning, alt over eders brede Bord: I skal mig eders Daatter give, og skifte med mig eders Jord.

6. Ent-

6. Enten skulle J mig eders Daatter give, og dee-
le med mig eders Land: Eller J skulle fly mig af eders
Kæmper, som mig i Krædtzen tør bestande. Men Sko-
ven stander all udi Blomster.

7. Ikke fanger du Daatter min, ikke Bref paa hel-
ten mit Land: Vel skalt du faa den Kæmpe goed med
dig tør fegte for Haand.

8. Det var Danner Konning hand svøber sit Hof-
vet i Skind: Saa gaar hand i Høyeloft, for alle sin
Kæmper ind.

9. Det var Dansker Konning, hand ganger ad
Borgstuen frem: Hvilken af eder J Danske Hof-
mænd, vil vinde denne Jomfru saa ven.

10. Her sidde J alle mine Kæmper tro / saa man-
ge som jeg giver Brød: Hvo vil mig paa Bermer
hefne, og taale for mig den Nød.

11. Hannem vil jeg give kiere Daatter min, og
hand skal bære den Pris: Hvo som tør vove den
haarde Gang, udi Kredtzen med Bermeriis.

12. Alle da sade de Kæmper stille, og ingen torde
svare et Ord: Foruden Orm hin unger Svend, hand
sad allernederst til Bord.

13. Foruden Orm hin unger Svend, hand sprang
over breden Bord: Det vil jeg for sandan sige, hand
talede et Manddoms Ord.

14. Vil J mig eders Daatter give, og skifte med
mig helvten eders Land: Da vil jeg den Kæmpe væ-
re, J kredtzen den Hellet bestande.

15. Vel vil jeg eders Daatter vinde, og æne for-
verve den Priis; Jeg tør vove den haarde gang, i
Kredtzen med Bermeriis.

16. Det var *høye Bermeriis*, hand sig over Axel
saae: Hveden er os disse Mysieling, disse bøse Ord
mme fra.

17. Jeg er ingen Myffeling, dog du monne mig saa kalde: Min Fader hed Kong Sigfred, hand boer i Bierget med alle. Men Skoven stander all udi Blomster.

18. Er Kong Sigfred din Fader, du est hannem ikke ulig: Du est vel snartig voxen, ikke meere end paa Femten Aars Tid.

19. Det var sildig om den Aften, der Solen gan-ger at hvile: Da lyster hannem Orm unger Svend alt til sin Fader at ride.

20. Det var sildig at Aftens Tid, de Svenne ride deris Heste til Bekke: Da lyster hannem Orm hin unge Svend, sin Fader af Søvn at vekke.

21. Det var Orm hin unger Svend, hand klappet paa Bierget saa haart: Det var meget stor Under, at Bierget falt ikke med en fart.

22. Det var Orm hin unger Svend, hand støde paa Bierget mit Liste: Der refnet baade Muure og Malmersteene, det nederst i Bierget røste.

23. Det melte Orm unger Svends Fader, i Bierget som hand laa: Maa jeg ikke med Freden være, ud den mørke Vraa.

24. Hvo da vekker mig saa Aarle, og giører mi saadan Meen: Kand jeg ikke med Freden være, a under disse haarde Steen.

25. Hvo er paa mit Bierg at bryde, og hvo gi mig denne Møde: Det vil jeg for Sanden sige, han skal for Birting døe.

26. Jeg er Orm unger Svend, kiere Fader d yngste Søn: Jeg kommer til dig udi min Nød, s gierne nu vider mig Bøn.

27. Est du Orm unger Svend, en Kæmpe rask snild: I Fiord gav jeg dig Guld, og Sølv, saa me du have vilde.

n Faders Død.

Du stød mig Birting op, bed mig hannem
rydde: Eller jeg skal Bierget over dig, i Fem
Stykker bryde.

Da fell hid neder din høyre Haand, tag Bir-
ting Side: Men bryder du Bierget over
fanger baade Angest og Qvide.

Saa stød hand hannem Birting op, at Od-
Jorden stod: Ryder du ikke god Lykke min
n, jeg bier det aldrig bod.

Hand ragte hannem Birting af Bierget ud,
d hannem Hialtet imod: Bliv du holdig og
sterk, at Kæmper falde for din Fod.

Det var Orm hin unge Svend, tog Birting
Dag: Saa lister hand at Kongens Gaard,
ud god Mag.

Det var høyen Bermeriis, hand blev der ved
n: Det sømmer ikke nogen Kæmpe, at fegtis

39. Saa høyt raabte høyen Bermeriis, og hand tog til at gielde: Nu var det aldrig nogen Kæmp Sæd, hin anden saa nederlig at felde. Men Sko- ven stander all udi Blomster.

40. Jeg var lav og du var høy, vi vare baade Kæm- per sterke: Jeg hug dig af udi Knæbeen, jeg kunde ikke lenger rekke.

41. Det var Orm unger Svend, tager Birting paa sin Bag: Saa gaar hand til Strande, udi sin fuld god Mag.

42. Det var Orm unger Svend, hand ganger paa hviden Sand: Det var Tord af Valland, hand kom der seylendis for Land.

43. Det melte Tord af Valland, stoed fremmerst i den Stavn: Hvo er os denne lille Mand, som gaar saa vide af Savn.

44. Jeg er Orm hin unger Svend, en Kæmpe bold og fiin: Jeg vog høyen Bermeriis, hand var kiere Morbroder din.

45. Vog du høyen Bermeriis, Allerkieriste Mor- broder min: Da vog jeg Irlands Konning, Hand var kiere Fader din.

46. Det var Tord af Valland, Hand spratte op Mold med Sværd: Du fanger aldrig for din Fa- ders Død, enten Pending eller Pendings Verd.

47. Der var Orm unger Svend, tog Birting i sin Haand: Da skal jeg have for min Faders Død, en saa Velbyrdige Mand. Men Skoven.

48. Det var Orm unger Svend, og hand sit Sverd uddrog, Og det var Tord af Valland, hand Hofvedet afhug.

49. Først vog hand Tord af Valland, og saa hans mange Svenne: Saa gaar hand til Kongens Gaard, alt til den Jomfru saavæn.

Svend Vonved.

Vise siungis ikke af en som af anden, og giøris stoer
skiel baade paa Navn og denne Svend Vonveds Be-
ogle kalder hannem Svend Urmand aller Normand,
oder Frue Ermelin. Nogle kalde hende Frue Ade-
elle denne hendis Søns Ferd og Bedrift anderledis.
nen og Meeningen her paa er korteligen denne, at
erAdelin, røster og afferdiger hannem med en underlig
at hand skal drage ud at hefne sin Faders Død. Og
r ud i fremmede Egn, og kommer der først i ferd med
e Vang, og sine Tolv Sønner, hvilke hand overvin-
der. Dernest kommer Diure Karl af Jagt imod han-
de kunde ikke anderledis foreenis om Byttet, da slaae
den en Kamp til, udi hvilken Herr Dyre Karl bliver
te slagen. Saaledis hefner hand sin Faders Kong Es-
paa hannem, og rider saa frem bedre udi Landet,
først i ferd med Tre Hyrder, den eene efter den anden.
som ingen vis Beskeden giver fra sig, den dræber

hannem til sin Moder, og drager saa hiem og betaler hende med sine Troldqvinder, og fester sig Kong Sigfreds Daatter.

XVI.

Svend Vonved sidder i Bure, hand slaar Guld-Harpen prude: Hand slaar Guld-Harpen m... der Skind, hans Moder kom der gangend ind. See dig ud Svend Vonved.

2. Ind kom hans Moder Adelin, hun maa vel være en Dronning fiin: Du skalt dig Sv... Vonved udride, med rige Kæmper at stride. S... dig ud Svend.

3. Og du skalt hefne din Faders Bane, en an... maa din Harpe laane: Den stund du rider af Lan... hen, det er mit Raad min kiere Søn.

4. Skal jeg fare af Landet hen, ret aldrig kom... jeg her igien: Jeg passer ikke paa Harpe-Leeg, Og ... giordis hand i Kinder bleg See dig ud Sv... Vonved.

5. Da skal jeg dig galdre i Dag, aldrig skal dig ... gen Mand skade: Seyr udi din høye Hest, Sey... dig selv allermest.

6. Seyr udi din Haand, Seyr i din Foed, ... Seyr udi alle dine Lædemod: Signe dig Gud Sa... te Drotten Dyre, hand skal dig baade vogte og styre.

7. Stiller eder nu kiere Adelin, I ere allerkier... Moder min: I tør ikke brygge, I tør ikke blande, ... agter ret aldrig igien til Lande. See dig ud.

8. I ynske mig ingen Useyr at faa, I vide ikke hv... min Reyse kand gaa: I hvor jeg rider i Mark ell... Hede, jeg agter saa lidet om Qvinde Vrede.

9. Naar Steen tager til Landet at flyde, Og R... ne begynde at vorde hvide: Da maa I vente Sve... Vonved hiem, alle mine Dage kommer jeg ikke igien.

10.

10. Alle mine Dage kommer jeg ikke igien, uden jeg hefner Faders Bane min: Herre og Svend jeg slaar hiel, saa fanger jeg for min Fader skiel. See dig ud Svend Vonved.

11. Frue Adelin blev i Sind saa vred, Jeg hør min Søn, du est ikke red: Jeg skal dig end bedre bevare, Saa visseligen skalt du ilde fare.

12. Her haver du det haarde Sværd, der lid ikkun paa i Herre Ferd; J hvor du rider ad Veyen fram, Du faa baade Laster og Skam. See dig ud.

13. Svend Vonved bant sit Sværd ved Side, hannem lyster med Kæmper at stride; Saa saare underlig var hans Forde, ingen Mand hannem møde torde.

14. Hans Hielm var blinkend, Hans Spore var klinkend, Hans Hest den var springend, selv var den Herre saa svingend.

15. Hand reed i Dage, hand reed i tre, ingen By saa kunde hand see: Eya sagde den unge Mand, er her ingen By i dette Land.

16. Hand rider sig at Veyen frem, der møder hannem Her Thule Vang: Her Thule med sine Sønner Tolv, de vare alle Riddere bolde. See dig ud.

17. Hør du det min yngste Søn, Harnsket skifte med mig saa giern: Pantzeret skifte vi mellem os, førend vi med denne Kæmpe slaaes.

18. Svend Vonved rykte sit Sverd fra Side, da lystet hannem med Kæmper at stride; Først da vog hand Herr Thule selv, og siden alle hans Sønner Tolv.

19. Svend Vonved binder sig Sværd ved Side, hannem lyster frem bedre at ride: Hand reed sig frem under Lide, der saa hand Dyre Karl bide.

20. Va

20. Bassen havde hand paa sin Bag, og Biørnen var i Armen lagt: Hver den Finger hand havd paa Haande, der spiller paa baade Harer og Hinde. See dig ud Svend Vonved.

21. Hør du dyre Karl deele med mig, eller jeg med Magt vil tage fra dig: Hvad helder vilt du Diuren skifte, eller med mig om Livet fegte.

22. Langt heller vil jeg slais med dig, end du skal faa mit Bytte fra mig: Ret aldrig blev jeg budet det Bud, siden jeg Esmer Konning vog.

23. Vog du Esmer Konning, da vogst du Fader min; Jeg tager for hannem ingen anden Bod, du bøder for hannem med dit eget Blod.

24. De skreve Kredsen udi sorten Jord, de Hellede vare begge saa haarde: Det vil jeg for sanden sige, De vilde hin anden ey vige.

25. De fegtedis i Dage, de fegtedis i to, den tredie giorde de og ligesaa: Men førend fierde Dag kom til qvelde, da monne hand Diure Karl felde. See dig ud.

26. Svend Vonved binder sit Sverd ved Side, hannem lyster da videre at ride: Hand reed frem for de store Høye, hand saae hvor Hyrden Fæet monne drive.

27. Og hør du Hiurde sige du mig/ hvis er det Fæ du driver for dig: Hvad er trindere end et Hiul, og hvor da drikkis den feiriste Juul.

28. Hvor da staar der Fisk i Flode, hvor er Fogel røde: Hvor da blander mand den beste Vin, hvor da drikker Vidrich med Kæmper sine.

29. Alt sad Hiurden hand tagde saa stil, hand kunde slet intet svare der til: Hand slog til hannem med Tange, der slap ud Lever og Lunge.

30. Saa kom hand til den anden Hob, der sad en Hiur-

Hiurde ved en Grav; Hør du goden Hiurde du siger mig, hvis er det Fæ du driver for dig. See dig ud Svend Vonved.

31. Hisset da ligger baade Borge og Feste, og der pleyer Kæmper altid at gieste: hand tog en Guldring af sin Barm, hand sætte den paa den Hiurdis Arm.

32. Her boer en Mand heder Tyge Nold, og hand haver Sønner de ere Tolv: Hand fører en Biørn udi sin Skiold, selv er hand verre end en Trold.

33. Hør du kiæriste Hiurde god, du løb hen til hannem mit Bud: Du bed hannem Tyge Nold saa graa, at hand vil hid ud til os gaa. See dig ud Svend.

34. Der de saae den Kæmpe komme frem, da skifte de deris Bytte blant dem: Nogle vilde have hans gode Sværd, og nogle hans Harnsk og Hest saa bert.

35. Den gamle troede sig allerbest, selv vilde hand have sin gode Hest: Sin Brynie og Glavind vilde hand ikke miste, før vilde hand Kæmpen med dem friste. See dig ud Svend Vonved.

36. Havde du end tolv til de tolv, og stoed imellem dem alle selv: Førre skulde du vrie Vand af Staal, førre du skulde qviste mig til det Maal.

37. Saa tog Svend Vonved sin Hest med Spore, hand sprang baade over Porte og Myre: Og saa tog hand Herr Tyge Nold, dertil hans unge Sønner Tolv.

38. Saa kaste han sin Hest omkring, Svend Vonved den unge Edeling: Og hand reed frem ad Bierg og Dale, ingen Mand kunde hand komme til tale.

39. Saa kom hand til den tredie Flok, der sad en Hyrde med gule Lok: Hør du goden Hyrde med dine Faar, du give mig vist Ansvar.

40. Hvad

40. Hvad er trinder end et Hiul, og hvor da drik-
kis den beste Juul: Hvor gaar Solen hen til Sede,
og hvor hviler døde Mands Fødder. See dig ud
Svend Vonved.

41. Hvem opfylder da alle Dale, og hvad klæder
best i Konge Sale: Hvo raaber høyere end en Tra-
ne, og hvad er hvider end en Svane. See dig ud.

42. Hvo bærer Skegget paa sin Bag, og hvo bæ-
rer Næsen under sin Hag: Hvad er sorter end en Slaa,
og hvad er rasker end en Raa.

43. Hvor da er Broen bredist, og hvem er Men-
nisken ledist: Og hvor da findis den høyeste Vey, og
hveden kommer den kaaldiste Drik.

44. Solen er trinder end et Hiul, i Himmelen hol-
dis den fauriste Juul: For Vesten gaar Solen til
Sede, for Østen hvilis den døde Mands Fødder.

45. Sneen fylder alle Dale, og Manden klæder
feirist i Sale: Torden raaber høyere end en Trane,
og Englene ere hvider end en Svane.

46. Viben bærer Skæggit udi sin Nak, Trolden
hand haver Næsen under sin Hag: Synden ere sor-
tere end et Slaa, og Sindet er rasker end en Raa,
See dig ud Svend Vonved.

47. Isen giør Broen bredist, og Padden er Men-
nisken ledist: Til Paradiis gaar den høyeste Vey; for-
neden driver den kaaldiske Drik.

48. Nu haver du Raad med vise Svar, alt det,
som jeg gav fore: Og nu troer jeg dig allerbest, du vilt
vise mig Kæmperne fleest.

49. Jeg viser dig til Sønderborg, der drikker de
Kæmper Miød uden Sorg: Der finder du Riddere
og Kæmper fleere, som sig tør fuld verie.

50. Hand tog en Guldring af sin Haand, hand

vet vel femten Bismer-Pund: Den gav hand den
mle Hiorde, at hand hannem Kæmper vise torde.
See dig ud Svend Vonved.

51. Svend Vonved kom der ridende i Gaard, Ud-
aar hand Randulf svøbt i Maard: Hør du dig din
oren Søn, hvad vilt du giøre her i mit Land.

52. Jeg vil med min eene Haand rykke fra dig all
ne Land: Jeg vil med min eeneste Taa, slaa dig al-
dine Borge fra. See dig ud Svend.

53. Du skalt ikke med din Haand, tage mig et min
niste Land: Langt mindre skalt du med din Taa, ta-
e mig min ringeste Borge fra. See dig ud.

54. Du skalt ikke med nogen dine Finger, slaa mig
mine Ledemod sønder: Jeg er dig alt for voxen og
terk, der skalt du strax vel af mig merke.

55. Svend Vonved drog sig Sverd fra Side,
et var hans Lyst med Randulf at stride: Først da
og hand Randulf selv, og siden Strandulf det fulde
kel. See dig ud Svend Vonved.

56. Saa vog hand storen Ege Under, saa vog hand
Ege Karl hans Broder: Saa vog hand meden det
and og rand, hand vog der Fienden selv paa stand.

57. Svend Vonved stak da Sverd i Skede, hand
gtet end da videre at ride. Hand fant paa den vil-
ende Mark, en Kæmp var jo saa sterk.

58. Sig mig ædle Ridder god, hvor da staar der
Fisk i Flod: Hvor da skienkis den beste Vin, Og
vor da drikker Vidrich med Kæmper sine.

59. For Østen staar de Fiske i Flod, for Norden
rikkis den Vin saa god; J Halland finder du Vi-
rich hiemme, med sine Kæmper og mange Svenne.

60. Svend Vonved tog Guldringen af sin
Barm, hand sette den paa den Kæmpes Arm; Det

sig du varst den sidste Mand, der Guld af Sven Vonved vant. See dig ud Svend Vonved.

61. Svend Vonved reed for høyen Tinde, hand bad de Vægtere lade sig ind; Ingen af dem ud til hannem ginge, saa monne hand over Muren sprin ge. See dig ud.

62. Saa bant hand sin Hest ved Tove, og gik der ind i Borgstue; Hand satte sig selv overst til Bord, og talede ikke et eeniste Ord.

63. Hand drak, hand aad og fik sig Mad, ikke spur de hand Kongen ad; Aldrig var jeg udi den Ferd, som saa mange forbandede Tunger var.

64. Kong Vidrich taler til Kæmper fem, binde I mig denne galne Svend; Binde I mig ikke den ne fremmede Giest, I tiene mig ikke best.

65. Tag du fem og tag du tyve der til, du kom og selv udi dette Spil; En Horen-Søn da blev du dig, uden saa er du binder mig.

66. Esmer Konning min kiære Fader, Og stolten Adelin min Moder; De mig det jo saa hart forbøde, jeg skulde mit Guld paa Skalke forøde.

67. Var da Esmer Konning din Fader, og Frue Adelin din kiære Moder; Svend Vonved est du Kæmpe skøn, der til min kiere Syster-Søn.

68. Svend Vonved vilt du hos mig være, dig skal times baade Hæder og Ære: Hvor du vilt i Landet fare, mine Riddere skulle paa dig vare.

69. Mit Guld skal være for dig uspard, naar du vilt giøre din Hiemfærd; Men dette lystet hannem ey at høre, hiem til sin Moder vilde hand fare.

70. Svend Vonved reed ad Veyen frem, hand var i Huen saa meget gram; Hand kom der ridendis i Gaarde, der stode Tolv Troldqvinder fore.

71. D

bære kand; Jeg skal give dig Hesten god, som Hofdrenge kalde Graamand.

4. De ledde Graamand af Stalden ud, Forgylt saa var hans Grime; Hans Øyen var liuse som klaren Stierne, og Ild sprang af hans Mile.

5. De ledde frem den karske Hest, hand binder op Hielm hin berte; Saa binder Sivard Sværd ved Side, det tvingde hans Moders Hierte.

6. Sivard kaste af sine Handske smaa, hans Hænder vare Mure hvide; Og selv giordede hand sin gode Hest, paa Svenden torde hand ikke lide.

7. Det var Sivard kiære Moder, var klæd i Kiortel rød; Sivard du est min største Sorg, at Hesten skal blive din Død.

8. Og hun fulde hannem saa langt af Leed, hende var i Hiertet saa vee; Du vogte dig vel for Graamand din Hest, hand kand saa mange Sned.

9. Hør I det min kiære Moder, og I tør ikke saa qvide; Men I have fød saa god en Søn, saa vel sin Hest kand ride.

10. Graamand hand tog ad Porten ud saa vel over Bekke som Bro; Saa trøst var Svenden i Sadelen sad, hans Støfle stode fulde af Blod.

11. Hesten hand render ad Heden ud, frem fore de brede Tinge; Det undrede Folket paa Tinge stode, den Hest hand kunde saa springe.

12. Udi femten Nætter og femten Dage, rende hand over Bierg og Dale; Hand kom for saa høyt et Huus, Portene vare i Laas med alle.

13. Dan Konning stander i høyen Vern, og seer hand ud saa vide: Hisset seer jeg en Dansker Hofmand, sin Hest kand hand vel ride. Saa lystig de render hand Graamand under Sivard.

14. Det

Det er enten en drukken Hofmand, som kand vel ride: Eller det er Sivard min Søster- g hand haver været i Stride. Saa listelig r hand Graamand under Sivard.

Graamand hand tog Mile for Land, og hand ver de Tinde: Der frygtet baade Fruer og er fore, saa mange som der var inde.

Der blegnet Fruer og skøne Jomfruer, under Skarlagen Skind: Dan Kongen hand gaar elig, imod kiere Søster-Søn sin.

Og det var Danner Konning, og saa tog hand tale mig til Skytter gode, de lade min Port Saa listelig da render hand.

Det var Sivard Snaren Svend, hand ind gens Port reed: Vel tredive vare de Fade- Qvinder, der daanede for Hesten i Knæ. Saa a render hand Graamand under.

Kongen taler til alle sine Mænd, jeg beder I ivard got: Det vil jeg for sanden sige, hand ingen Spot. Saa listelige da render.

Det var Sivard Snaren Svend, hand lod t der springe: Vel femten Alne over høyeste , saa fik deris Liv en Ende. Saa sørgelig da hand Graamand under Sivard.

Sivard drev fra Sadelbue, og Graamands : Alle da græde de i Kongens Gaard, ret in- der som lo. Saa sørgelig da render hand and under Sivard.

Mimmering Tandt.

den Mimmering Tandt blev rørt tilforn udi den fiette se: Enddog hand haver været liden, saa haver hand et sig til de beste, og indlagt Seyer med de Vildeste. mer hand i færd med en Kiæmpe som spotter hannem

fordi hand var ikke saa voxen i Kroppen. Men hand l[...] denne Kiæmpe, at Styrke og Manddom ere ikke bunden [...] Skindet og Kiødet, men bestaar meget meere udi mande[...] Hierter, Mod og Behendighed. Hand kommer paa det si[...] i Kamp med Vidrich Verlandsøn, hvilke sverge sig i St[...] broderskab, dog det varer ikke lenge, som det pleyer almind[...] gen at gaa til med store Herrer, hvilke for Ærgierigheds s[...] ikke gierne ville vige hver andre, &c.

XVIII.

Mimmering var den mindste Mand, som fød[...] var i Konning Karls Land. Mine skø[...] ste Jomfruer.

2. Den mindste Mand som fødder var, i Ko[...] Karls Land: Førend hand blev til Verden baar[...] da var hans Klæder til hannem skaaren. Mine.

3. Til Verden baaren, da var hans Klæder [...] hannem skaaren: Førend hand nam at gange, da b[...] hand Brynie hin tunge. Mine skøniste Jomfruer.

4. Førend hand nam at gange, da bar hand Br[...] nie hin tunge: Førend hand nam at ride, da ba[...] hand Sverd ved Side.

5. Nam at ride, da bant hand Sverd ved Sid[...] Det første hand kunde bære sit Sverd, da var hand [...] Kiæmpe værd. Mine skøniste.

6. Bære sit Sverd, da var hand en Kiæmpe vær[...] saa gik hand til Strande, som Kiøbmand laa fo[...] Lande.

7. Til Strande, som Kiøbmand laa fore Land[...] Hand saae sig under Lide, hvor en Ridder mon[...] ride. Mine skøniste Jomfruer.

8. Under Lide, hand saae hvor en Ridder mon[...] ride: Hand kom ridendis saa hastig frem, hans H[...] var som en Løve gram. Mine skøniste.

9. Hastig frem, hans Hest var som en Løve gram

Ridder faur og fiin, behøver dig ikke en liden Dreng. Mine skiønne Jomfruer.
Faur og fiin, behøver dig ikke en liden Skiold
Mig siunis du est baade liden og ung: Du ke bære min Brynie saa tung.
iden og ung, du kandst ikke bære min Brynie
: Mimmering vredis ved det Ord, hand Ridder fra Hest til Jord. Mine skiønne.
Ved det Ord hand slog den Ridder fra Hest
: End giorde hand hannem meere Meen, hans Hofvet imod en Steen.
Meere Meen, hand slog hans Hofvet mod en
Saa satte hand sig op at ride, med andre vilde hand stride.
op at ride, med andre Kiæmper vilde hand
Der hand kom i grønnen Lund, der møder Vidrich Verlandsøn.
grønnen Lund, der møder hannem Vidrich søn: Vel mødt her du Ridder god, vilt du n skiøn Jomfru.
Ridder god, vilt du fegte for en skiøn Jomfru:
et Vidrich Verlandsøn, jeg møder dig om und. Mine skiønniste.
Vidrich Verlandsøn, jeg møder dig om jeg er
De fegtede i Dage de fegtede i to, ingen af n kunde Seyer faa. Mine skiønniste.
e fegtede i to, ingen af hver anden kunde
: Saa fore de sig i Staldbrødre Lag, og det til Dommedag. Mine skiønniste.
Staldbrødre Lag, og det skulde vare til
ag: Hvor skulde det vare den Tid saa lang, ikke vare til Aften kom. Mine skiønniste

Berner Riis og Orm unger Svend.

Her haver vi atter en anden Vise om Berner Riis og Or unger Svend, noget anderledis end den vi havde kort t forn. Meeningen er fast eens udi begge, men Navn og Or stende ulige. Jeg holder fore at det som mand siger alminde ligen, Bermer Riis skal være Berner Riise, at hand hav været en Berner Lands Kiæmpe. Thi Riise bemerker dog lers Kiæmpe paa vort Danske Sprog. Derfore følger jeg de ne Meening, og lader hver sin egen uformeent. Det gield dog ikke saa høyt at giøre her saa vid Vey af, enten ved Na eller Omstends Forandring.

XIX.

Det var høyen Berner Riis, hand var saa st en Uhyre: Hand var grum og der til leed, i gen Mand kunde hannem styre. Men Sk ven staar all udi Blomster.

2. Det var høyen Berner Riis, hand lader Breve skrive: Og sender hand dennem Danner Ko ning, og lader hannem saa tilbiude. Men.

3. Jeg siger dig Danner Konning, alt om jeg en Mand: Du skalt give mig Daatter din, om vilt eye dit Land. Men.

4. Det da melte Danner Konning, svarede ha saa der til: Jeg giver hannem aldrig min Datter, d gaa mig hvor Gud det have vil. Men.

5. Det var Danner Konning, hand sad over br den Bord: Hand klaget sin Vaande saa haardelig alt for sine Kiæmper gode. Men.

6. Er her nogen af mine Mænd, Mig vil ov Berner hefne: Da giver jeg hannem Datter mi der til halv mine Lande. Men.

7. Alle da sade de Kongens Mænd, de talede ik et Ord: Foruden Orm unger Svend, hand fuld s svare torde: Men Skoven staar all udi.

8.

8. Vil I give mig den Jomfru fiin, og der til Rige og Land: Da vil jeg voge mit unge Liv, alt for den Lille Vand. Men Skoven staar all udi Blomster.

9. Det var høyen Berner Riis, hand sig over Axel saae: Hvo er os denne Mysseling, denne Kamp vil tage paa.

10. Jeg er ingen Mysseling, endog du monne mig saa kalde: Kong Sigfred hede min Fader, den lede Lindorm hannem felde.

11. Var Kong Sigfred din Fader, hvor finder mand Kæmper slig: Alt est du bradelig voxen, du seer hannem ikke u-lig.

12. Det var sildig om den Aften, der Natten den dref paa: Da lystet Orm unger Svend, ud til Bierget at gaa. Men Skoven staar.

13. Hand klappet saa paa Bierget, det refnet i haarden Hald: Det hørde hand inde i Bierget saa, saa høyt det i Bierget giald.

14. Hvo klapper her paa Bierget, hvo vekker mig af Søvn hin haard: Kand jeg ikke med Freden ligge, under denne sorten Jord. Men.

15. Det er jeg Orm unger Svend, Allerkieriste Søn din: Saa gierne bedis jeg Hielp af dig, Allerkieriste Fader min.

16. Jeg haver mig vissed en Kamp, med Berner Riis hin sterkke: Du deele med mig det beste Sværd, som er i Danmark. Men.

17. Ikke vil jeg dit hvide Sølv, ikke helder dit Guld saa rød: Jeg beder saa gierne om Birking, at vinde saa ven en Møe.

18. Du fanger ikke mit gode Sværd, er lagd i Guld saa rød: Uden du hefner din Faders Død, blev dræbt paa Grummer Øe.

19. Gierne vil jeg hefne eders Faders Død, vist jeg hvo hannem slog: Eller jeg vil voge mit Liv der paa, og aldrig meere til eder gaa. Men Skoven staar all udi Blomster.

20. Men kand jeg ey af Birting faa, Og ma dette Sværd ey nyde. Da skal jeg slaa den haard Steen Hald, og Bierget over dig bryde.

21. Hand bød hannem Klodden og Hialtet frem Og ønskte hannem Lykke i Haand. Bliv du heldig i Hænderne stærk, og verie dig som en Mand.

22. Der hand havde faaet det gode Sværd, v hand i Hiertet fro: Nu hielpe mig Gud i Himmeri jeg Seyer vinde maa.

23. Saa glad var Orm hin unge, der hand Birting i Hænde: Hand hug Tre Alne i haard Steen, det ikke i Birting kiende.

24. Det var Orm unger Svend, gaar Borgstuen ind: Hvor ere nu de gode Hofmænd, Aftis vare saa bøse i Sind. Men.

25. Alle da sade de Kiemper stille, og ingen to svare et Ord: Foruden høyen Berner Riis, ha sprang over breden Bord. Men.

26. De skreve Kredsen paa den Jord, som skulle baade i gaa: Er det ikke andet for en Ma mod mig i Striden skal gaa.

27. Hør du Orm, du liden Mand, alt hvad jeg ger dig: Veed du noget af Birting, du dølie det i for mig. Men Skoven staar.

28. Hvad skal jeg af Birting vide, min Fader Bierget død: Havde jeg ellers Birting, hand ku vel hielpe i Nød.

29. Men du haver ikke din Faders Sværd agter jeg lidet din komme: Gak af Kredsen du

ig, det gaar dig lidet til fromme. Men Sko-
all udi Blomster.

Ikke passer jeg paa Birting, du kand til mig
: Jeg vil felde dig første Slag, din Hals
nekke. Men Skoven staar.

Det svaret Orm unger Svend, hand var saa
u: Da skal jeg hugge dig i dine Knæ, om
pyre kand naa.

Det var Orm unger Svend, hand kaste
t om med alle: Hand hug Berner af i Knæ,
til Jorden monne falde.

Nu haver jeg været i atten Stride, fleere og
: Aldrig var det Kiæmpe Sæd, saa nederlig
r at saare. Men Skoven staar.

Du Berner lad dine store Ord, og nu est du
ige: Jeg holder for dig den Jomfru skiøn,
kunde bedre gange. Men.

Der hand havde veyet den lede Jedt, da leng-
nem hiem til Lande: Der mødte hannem
g Alf, alt paa den hvide Sand.

Velkommen fauren unger Svend, udaf de
ande; Haver du intet om Ormer spurt, om
vorden til Mand.

Ikke er det lenge jeg hannem saa, alt til den
stefne; Da svor hand om den øverste
and skulde sin Faders Død hefne.

Det var ungen Herre Alf, hand stødte op
ned Sværd; Aldrig fanger Orm for Fader
ten Guld eller Pendings Værd.

End undte hannem Gud den Seyr at vinde,
ner Riis den lange; End maa hand hefne sin
Død, Baade Guld og Pendinge at fange.
Skoven staar all udi Blomster.

G 5 40. Det

40. Det da meste Giord og Alf, vilt du det sige forvist; At Orm haver Berner slagen, vi vilde hannem ikke miste. Men Skoven staar all udi Blomster.

41. Est du Giord og est du Alf, I dølie ikke eders Navn; I have slaget min Fader ihiel, hans Død saa vil jeg hefne. Men.

42. De droge ud deris gode Sværde, Kiæmper saa vare de gode; De fegtedis vel i Dage tre, saa vit da rant deris Blod.

43. Det da svarede den Haf-Frue, hun talde saa got et Ord; Hør du Orm unger Svend dit Sværd det er forgiort.

44. Du kast dit Sværd tre gange omkring, du stik det siden i Jord: Afsvends kaste hand Sværdet omkring, saa lyde hand det Qvinde Ord.

45. Den fierde Dag at qvelde, der Klokken var end fem: Da slog Ormer de Kæmper to, drog saa til sit Land hiem. Men Skoven staar all i Blomster.

46. Det var Orm unger Svend, kom i Danner Kongens Gaard: De toge mod hannem med Hæder og Ære, baade Kongen og alt hans Raad. Men Skoven staar all i Blomster.

47. Der var Glæde over all den Gaard, saa faurt at lyde der paa: Danner Konning gav sin Daatter bort, Orm unger Svend hende tog. Men Skoven staar all i Blomster.

Hvitting Helfredsøn og Isald Konning.

Konning Tidrich berømmer sig af sin Manddom og megen Velde, og meener at hand skal ikke have sin Lige udi noget Land. Der af yppis en Krig, at Bran Herr Vifferlin siger hannem af Konning Isald udi Birtings Land, som vel kunde

heves

hevis ved hannem udi Styrke og Velde. Hvilket fortryder Konning Tiderich, og giører strax rede med alle sine Kiæmper, og drager ind udi Kong Isalds Land, og overvinder hannem med alle sine Kiæmper. Her opregnis fast alle de gamle Kiæmper, som udi fordoms Tid haver været Navnkundige af Mandoms merkelige Bedrift. Hvis Navne og Skioldemerke ere tilforn opregnede udi den femte Vise, udi denne Bog.

XX.

Kongen raader for Borgen, og saa for alle Land: Og saa for mangen rasker Heldt, med dragen Sværd i Haand. Meden Kongen raader for Borgen.

2. Lad den Bonde raade for sin Bo, den Hofmand føre sin Hest: Kongen udaf Danmark, hand raader for Borg og Feste. Meden Kongen raader for Borgen.

3. Konning Tiderich sidder paa Bratingsborg, og seer hand ud saa vide: Ingen veed jeg i Verden til, der kand være min lige. Meden Kongen.

4. Svarede hand Bran van Visserlin, thi hand havde vandret saa vide, End vil jeg vise eder Kiæmper gode, der med eder tør stride.

5. Hand heder Isald Konning sin, og bygger paa Bertings Lande: Og hand haver dem i følge med sig, som strider med Ulfve hin gramme.

6. Hand haver den i følge med sig, som strider imod Biorne Land: Hand vil intet andet æde, end Kiød af Christen Mand.

7. Hver den Dag, der Östen Dagis, da fersker hand sin Mund: Med Orme og Padder, og anden Urud, thi hand er kommen af Helvedis Grund.

8. Det var Isald Konning, og saa tog hand paa at tale: Nu til min smaa Dreng, I bede hannem til mig gaa. Meden Kongen raader.

9. Her

9. Hør du vakker unger Svend, du skalt mit ...
rinde bortride: Til Kongen af Bratens Borg, ...
agter med hannem at stride. Meden Kongen raa...
for Borgen.

10. Enten bed hannem Skatten yde, eller ...
paa Krig og Feide: Hand maa visselig vare paa, ...
jeg giver hannem ingen Leide.

11. Det svaret Vakker Unger Svend, han...
saa kræng i Tale: Jeg skal føre eders Budskab fr...
skulde jeg end leggis i Dvale.

12. Ind kom liden smaa Dreng, og stedbis h...
for Bord: Høre I det Konning Tiderich, min H...
haver send eder Ord. Meden Kongen raade...
Borgen.

13. Enten skulle I den Skat udgive, som ...
var i fiord: Eller I skulle møde min Herre i M...
der bliver saa stort et Mord.

14. Ikke vil jeg den Skat udgive som jeg var ...
drig van: Førre skal jeg til Birtings Land, og ...
mit Sværd af Spaan.

15. Svarede det Hvitting Helfredsøn, hand ...
de saa høyt at lee: Skulle I til Birtings Land i ...
da vil jeg være paa reed. Meden.

16. I fiord var du paa Birtings Land, og der ...
ste du din Hest: Som Menved Hitting Helfred...
du sidder her hiemme best.

17. Bliver jeg hiemme paa Brattensborg, da ...
ste jeg Foed og Haand: Haver jeg ikke Hest at ...
paa, da løber jeg med af Land.

18. De rede ud af Brattensborg, saa mange H...
te trøste: Der maatte Steenen refne ved, og Jor...
under dem brøste. Meden Kongen.

19. Der red ud Konning Tiderich, med Løven i ...

Me-

Der hos skinde den gyldene Krone saa vit
e Marke. Meden Kongen raader for Borgen.
Der reed Vidrich Verlandsøn, hand fører
Hammer og Tange: Der rede Esmer Kon-
ønner, de våre baade sterke og lange.
Det var rigen Raadengaard, hand var en
e saa sterk: Det var Konning Herr Sigfred,
førde Kongens Merke. Meden Kongen.
Efter fulde Sivard Snaren Svend, med Pi-
re hvide: Saa kom Brand Her Visterlin,
n vilde hand vige. Meden Kongen.
Dernest reed Helled Hogen, hand var en Ro-
lomme: Der reed Folqvard Spillemand, med
Sværd i Haand.
Der reed ungen Ulf van Jern, og hannem bar
a Stien: Efter reed ungen Herr Humble, og
r Sigfredsøn. Meden.
Der reed Gynt her Herr Gertast, med Pilen
penter Bue: Der reed Sonne Folqvardsøn,
ar saa modig i Hu.
Der reed liden Grimmer, med sin forgyldte
e: Der reed Seyr hin Raske, hand vilde for
[illegible].
Og det var haarden Angelfyr, hand taler til
Herr Guncellin: Hvo som ikke anden Hest
a, den løbe med paa bare Been.
Saa kom Mester Hildebrand, hand sad saa
a Hest: Eftre fulde Munk Broder Alsing,
ente disse Kiæmper nest. Meden Kongen.
Der reed Orm unger Svend, hand var saa
Sinde: Alle da vare de glade og trøst, de ag-
[illegible]eder at vinde.
De rede ud af Brattingsborg, [illegible] kunde
allene

allerbest: Efter løb Hvitting Helfredsøn, thi han havde ingen Hest. Meden Kongen raader for Borgen.

31. Saa lenge løb hand Hvitting, hand blev Huen saa vred: Hand slog en Kiæmpe fra Hesten need, og satte sig op og reed.

32. Det var Herr Kong Tidrich, hand sig tilbage saa: Nu seer jeg den Hofmand ride, som førre var at gaa. Meden.

33. Hør du Hvitting Helfredsøn, du giv mine H... vel giem: Du skal drage til Bertings Land, og ... os Skatten hiem.

34. Det var Hvitting Helfredsøn, Tog til saa h... at lee: Skal jeg drage i Bertings Land, vi blive i... Kiæmper tre.

35. Jeg faar dig Vidrich Verlandsøn, den an... Tidrich van Bern: Disse ere de beste Orlogs-M... som stride med Kiæmper gierne.

36. De satte dem paa deris Heste, de rede langt af Leed: Det vil jeg for sanden sige, de v... Hu saa vrede. Meden Kongen raader for.

37. Kuren stander paa Verne, og seer han... saa vide: Hisset seer jeg de Kiæmper tre, mig t... de ere saa vrede. Meden Kongen.

38. Den ene er Hvitting Helfredsøn, hand ... her i fiord sin Hest: Det maa I tro om I ville, h... bliver os en haarder Gest.

39. Den anden er Vidrich Verlandsøn, ... Hammer og Tang i Merke: Den tredie er Tid... van Bern, Ere alle Kæmper sterke.

40. De satte deris Heste udi Borregaard, ... Slottet ginge de ind: Det maatte hver Mand ... dennem see, de vare saa vrede i Sind.

41. ...

41. Saa toge de den Portener, de hugge hannem i Stykker smaa: Saa ginge de i Stuen ind, for Kongen monne de staa. Meden Kongen raader for Borgen.

42. Svaret det Isald Konning, og talede hand et Ord: Hveden ere de tabe Svenne, som staa her for vort Bord.

43. Melte det Kongens Skenker, som skienkte baade Miød og Vin: Tage vi til vore hvasse Spiude, vi drive dem tilbage igien. Meden Kongen raader for Borgen.

44. Det var Hvitting Helfredsøn, hand tager den Skenker i Skæg: Hand slog hannem under Øret, at Hiernen stank paa Væg.

45. Det var Hvitting Helfredsøn, hand giorde der af en Leeg: Hand kaste det døde Lig paa Bord, hvo plokker mig denne Steeg.

46. Og frem træn Tidrich van Berne, drog Sværd af forgyldene Kausle: Hand hug paa Isald Konning, at Odden stoed i hans Nasle.

47. Frem træn Vidrich Verlandsøn, og hand hug sig en Ring: Hand hug fyrretyve Kiæmper ihiel, og selv løb hand omkring.

48. Indkom Kongens Moder, gammel og graa, hun græd: Det maa tro hvo der vil, der yppedis fuld ond en Leeg. Meden Kongen raader.

49. Det var Hvitting Helfredsøn, hand hende med Sværdet hødte: Køb hun sønder hans gode Sværd, det brast udi femten stykke.

50. Køb hun sønder hans gode Sværd, at det i Hialtet brast: Hand tog hende om begge Been, hand slog hende i saa fast. Meden.

51. Hun skabte sig i Trane Ligne, hun fløy saa høyt i Sky;

i Sky; Hvitting udi Fæder Ham, hand lader s
efter sig. Meden Kongen raader for Borgen.

52. De fløye udi Dage, de fløye udi to, og hver
da finge de Ro; Saa fik hand Tranen om baade s
Been, hand ref hende i Stykker smaa.

53. De rede ud af Birtings Land, med dra
Sværd i Hænde; Alle da ligger de Kiæmper de
det monne saa fast paa kiende. Meden Kongen r
der for Borgen.

Liden Grimmer og Kamper af Birting Land.

Denne Digt er fast lige eens Meening med Burmands
Berner Rises Viser. Thi her paa endis de gamle Kiæmp
Kamp meste parten, at de slaaes enten for Styrke s
at bevise, eller Land at eye, eller Frenders Død at he
eller og for Jomfruer deris Ære skyld. Er vel muel
at en deel, saa skeed er i Sandhed, og en part er og
tilsæt af hine gamle Danske Skialdrer og Sangem
re, 2c. Vimmings Høy som her nefnis, holder jeg fore, at
ge udi Skaane, som enten Vimmings Høy Øster eller Ve
Kirke nu ligge. Hvor udaf Vimmings Høy Herret ha
sit Navn. Og findis der udi den liden Aa, som løber ned
Dybeck, ved Athel Veyen en stor Kampesteen med Rune B
staver paa, som videre skal omtales udi Danmarkes Ri
Beskrivelse og Antiqvitatibus Danicis.

XXI.

Grimmer hand gaar paa Gulfvet, hand kand
lege med Sværd; J give os Jomfru In
borg, Udi vor Herris Ferd. Nu feyler ha
Grimmer af Landet.

1. Mig tykkis du est saa liden, du kand dig ikke y
hygge; Hvor du kommer blant andre Kiæmper,
driver dig alt til rygge. Nu feyler hand Grimm
af Landet.

kke er jeg saa liden, jeg kand mig jo vel verie:
g slaaes med Kæmper, mit Sværd kand jeg
Nu seyler hand Grimmer af Landet.
Kamperen boer paa Birtings Land, hand er en
saa bold; Kand du hannem til Jorden felde,
aaster maa du volde. Nu seyler hand Grim-
Landet.
Grimmer tager ad Dørren ud, baade med Harm
g: Hvad Svar fik du af Fader min, sagde
mfru Ingeborg.
Kamperen boer paa Birtings Land, et Kæm-
n monne hand bære: Kand jeg hannem til
a, da fanger jeg eder med Ære.
Det melte hun den unge Møe, min Fader vel
raade: Kamperen er eder alt for sterk, hand
er i stor Vaade. Nu seyler hand.
Men jeg skal laane eder Hielm saa god, som J
l paa lide: Jeg faar eder Brynie saa haard,
værd skal ey paa bide. Nu seyler.
Jeg skal give eder Glafvind goed, Og Har
m J maa bære, det Vaaben er ikke i Verden
ider udi skal skære. Nu seyler hand.
Jeg skal give dig Sværdet, Og faa dig det i
, det bider saa vel det haarde Jern, alt som du
Vand. Nu seyler hand
Kamperen staar paa Bertingsborg, og seer
d saa vide: Hvad er det for et lidet Vrag her
til os fremskride.
Det var liden Her Grimmer, hand styrer sin
e i Land: Det var storen Kamper hand rekker
n hviden Haand.
Du vare velkommen liden Grimmer, her til
ig ingen Vaande: Jeg giver dig min Søster

Daatter/ og helten af mine Lande. Nu feyler han
Grimmer af Landet.

14. Ikke ville jeg Jomfru Ingeborg, skulde spo
det hiem til Lande: At jeg skulde tage din Søst
Daatter, Og gaa dig saa til Haande.

15. Vi ville gaa os paa Vimmings Hog, og d
skal Striden staa: Enten skulle vi Livet lade, fo
vi af Kredtzen gaa. Nu feyler hand Grimmer
Landet.

16. Svarede der til Kamperen, hand havde
rask en Haand: Jeg skal have det første Hug, d
udi mit Land. Nu feyler hand.

17. Det første Hug der Kamperen hug, hand
saa grammer i Ord: Da hug hand liden Grim
falt ned til sorten Jord.

18. Op da stod liden Grimmer, hand dvalt e
ret længe; Og du skalt stande mig et igien, f
Solen ganger til Senge.

19. Det andet Hug kom Grimmer til, hand
med høyre Hænde, hand hug i Kamperens for
Hielm, at Odden i Hiertet vende. Nu feyler.

20. Det melte Kamperen samme stund', h
falt der død til Jord: Give det Gud i Himmerig,
viste min Broder Ravengaard.

21. Saa glad var liden Grimmer, den S
havde faaet en Ende: Hand tog der Guld og m
Sølv, førde hiem til Jomfruens Lande.

22. Nu ligger hand Kamperen slagen, og han
rinder Blod til bode: Igien lever Grimmer un
Svend, tager bort hans Guld det røde.

23. Grimmer hand dveldis der ikke lenger,
hand den Seyer havde vunden: Saa glade sey
alle hans Mænd, at de den Bytte havde funden.

24. Jo

24. Jomfruen stander i Høyeløft, og seer hun ud imod Strande: Hisset seer jeg min Festemand, hand legger sin Snekke paa Sande. Nu seyler hand Grimmer af Landet.

25. Tak saa have Grimmer hin unge, hand holt saa vel sin Tro: Monats Dag der efter kom, hand loed sit Bryllup boe: Nu seyler hand Grimmer af Landet.

Tord af Hafsgaard og Tosse Grefve.

Tord af Hafsgaard sender sin Broder over til Norge til Tosse Grefven om sin Hammer som hand haver funden. Hvilken hand ingenlunde vil antvorde fra sig med andre Vilkaar, end at de skulle give hannem deris Søster, Jomfru Fridlefsborg til Egte. Men de skuffe hannem, og sender deris Fader udi hans Sted, saa at der holdis et selsomt Bryllup, at Bruden slaar Brudgommen og Gesterne ihiel, og drager saa der fra med Hammeren 2c. Er fast lige eens Digt og Fabel med Grefve Guncelins Vise, som er tilforn omskrevet.

XXII.

Det var Tord af Hafsgaard, rider over de grønne Enge: Der tabte hand sin Hammer af Guld, Og borte var den saa lenge. Saa vinder mand Sverkind.

2. Det var Tord af Hafsgaard, hand taler til Broder sin: Du skalt fare til Nordnes Field, og liuse efter Hammer min. Saa vinder mand.

3. Saa var Lokke Leyemand, setter sig udi Fædre Ham: Saa fliver hand til Nordnes Field, alt over det salte Vand. Saa vinder mand.

4. Mit udi den Borgegaard, og der agselet hand sit Skind: Saa gaar hand i Høveloft, for læden Tosse Grefve ind. Saa vinder mand.

5. Være velkommen Lokke Lejemand, du vær velkommen her: *Hvor stander til udi Hafsgaard*, og

hvor stander Landet der. Saa vinder mand S[illegible]
kind.

6. Vel stander til paa Hafsgaard, og vel stande[r]
Landet der: Tord haver sin Hammer mist, derfo[r]
da kommer jeg her.

7. Ikke fanger Tord sin Hammer igien, du fa[r]
harnem saa for Ord: Under femten Fafne og Fire
tyve, der ligger hand grafven i Jorde. Saa vinder.

8. Ikke fanger Tord sin Hammer igien, end [illegible]
jeg dig saa: Med mindre I give mig Jomfru Fr[il]
lefsborg, med alt det Gods I aa.

9. Det var Lokke Lejemand, setter sig udi F[illegible]
Ham: Saa fløy hand tilbage igien, alt over [illegible]
salte Vand. Saa vinder mand.

10. Mit udi den Borgegaard, der Agseler [illegible]
sit Skind: Saa gaar hand i Borgstue, for [illegible]
Broder sin. Saa vinder mand.

11. Ikke fanger du din Hammer igien, der [illegible]
du lide paa: Med minde hand fanger Jomfru Fr[il]
lefsborg, og alt det Gods vi aa. Saa vinder.

12. Der til svarede den stolte Jomfru, paa [illegible]
ken som hun sad: I give mig helder en Christen Man[d],
end denne Trold saa leed.

13. Da vilke vi tage vor gamle Fader, saa vel [illegible]
børste hans Haar: Førre vi hannem til Nor[illegible]
Field, for mig hand Brud fremgaar. Saa vinder.

14. Førde de den gamle unge Brud, førde hen[de]
i Bryllups Gaard: Det maa jeg for sanden sige, [illegible]
var ey Guld for Kægeren spard. Saa vinder.

15. Saa toge de den væne Brud, sette hende pa[a]
Brudebenk: Forre da gik hand Tosse Grefve, hann[illegible]
lystet for Bruden at skienke. Saa vinder.

16. Femtan Oxe Kroppe, dem aad hun op, der [illegible]
[illegible]

Tredive Svine-Flykke: Siu hundrede Brød hendis Maaltid var, førend hun begered at drikke. Saa vinder hand Sverkind.

17. Vel Tolv Lester Øll dem drak hun ud, førend hun kunde Tørsten slykke: End drak hun ud den Hanke Balie, saa tog hun til at hikke.

18. Tosse Grefven gaar ad Gulfvet frem, sine Hænder monne hand vride: Hvi den er os den unge Brud, hun vil saa meget æde.

19. Tosse Grefve taler til Kielder Svend, forsømme du Tappen ikke: Her haver giest saa underlig en Brud, saa meget vil hun drikke.

20. Svarede det liden Lokke, og smiler hand under Skind: J Otte Dage haver hun ey ædt, saa saare da stunder hun hid. Saa vinder hand Sverkind.

21. M. elte det leden Tosse Grefve, og saa tog hand paa: J kalde mig at de Taffel Svenne, bede dem for mig indgaa. Saa vinder hand.

22. J hente mig ind den Hammer af Guld, jeg vil den gierne ombære: Kand jeg ellers ved Bruden Killis, enten for Skam eller Ære.

23. Otte da vare de Kiæmper, som Hammeren bare ind paa Træ: Saa lagde de den saa snildelig, vert over Brudens Knæ.

24. Det da var den unge Brud, tog Hammeren fin Haand: Det vil jeg for sanden sige, hun vende den som en Vaand.

25. Først slog hun Tosse Grefve, den Trold baade læd og laug; Saa slog hun de andre smaa Trolde, at Dørren den giordis dem trang. Saa vinder hand Sverkind.

26. Sorgfuld da vare de Geste, og alle de Nordes Mænd: De finge Hug og dødelige Saar, det

af saa blegnedis Kind. Saa vinder hand Sværkind.

27. Det var Lokke Leyemand, monne sig saa vel omtenkke: Nu ville vi fare hiem til vort Land, og spone vor Fader en Enke. Saa vinder hand Sverkind.

Alf i Odderskier.

Alf eller Ulf i Odderskier haver tvende Sønner, Helmer Kamp og Angelfyr. De bedis begge til Kongens Daatter af Opsal. Og kommer der over udi saa haard en Kamp at de paa begge sider giver hver andre deris Bane Saar. Og end kommer Faderen til dennem, førend de døe, og dræber selv udi sin Harm Helmer Kamp, og begge Brødre blive saa lagd udi en Grav. Blandis her Historie og Fabel tilsammen, som udi saadanne Digt brugeligt er.

XXIII.

Alf hand boer i Odderskier, er rig og bold med alle: Saa raske da haver hand Sønner to, de lade sig Kæmper kalde. Og nu driver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

2. Alf hand boer i Odderskier, hand haver de Sønner saa snilde: De ville til Kongens Daatter bede, alt udaf Opsals Felde. Og nu driver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

3. Det var ungen Helmer Kamp, hand beder sadle sin Hest: Vi ville ride hos op paa Land, og Kongens Daatter at feste.

4. Det var ungen Angelfyr, hand beder opsadle sin Hest: Og vi ville ride til Opsal, skulde Jorden end under os bryste. Og nu driver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

5. Der de komme i den Borggaard, der agselet de deris Skind: Saa ginge de udi Høyeloft for Kongen

aa Haand: Konge giv mig Daatter din, og
aa selv af Land.
Melte det Kongen af Opsal, svarede hand saa
Ikke giver jeg min Daatter Mand, uden
have vil.
laver Tak kieriste Fader min, at I satte
hos mig: Jeg lover mig Ungen Helmer
hand bliver vel Mand for sig. Og nu driver
aa hviden Sand for Norden.
Ikke vil jeg havi Angelfyr, hand er saa led en
Saa er Fader og saa er Moder, og saa er
ed alle. Og nu driver Ulfven.
Det svarede ungen Angelfyr, hand blev i Hu
: Vi gaa os til Borggaarden, vi fegte der
baade. Og nu driver Ulfven paa.
Det melte Kongen af Opsal, hand svarede saa
Sværdene de ere skarpe og Drengene ere raa
aa ve! øve got Spil.
Ulf hand stander i Odderskier, hand lyder

hans Sønner ginger til Død. Og nu driver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

16. Sig mig ungen Helmer Kamp, Søn allerkieriste min: Hvorfore rinder dig Blodige Strømme, saa stride fra Kiød og Been.

17. Det svarede ungen Helmer Kamp, sin Vaande hand klagede saa: Det giorde Angelfyr Broder min, hand kunde ikke Jomfruen faa.

18. Jeg haver vel femten U-lifs Saar, de ere med Edder bland: Havde jeg ikkun et af alle dem, jeg kunde ikke leve en stond.

19. Hør du ungen Angelfyr, og kieriste Søn min: hvorfor sider dit gode Sverd, saa ilde i Haanden din. Og nu driver Ulfven paa hviden Sand.

20. Derfore sidder mit gode Sværd, saa ilde udi min Haand: Jeg haver vel atten U-lifs Saar, det er min høyeste Vaande. Og nu driver.

21. Jeg haver vel atten U-lifs Saar, og ere mig alle saa onde: Havde jeg ikkun et af dem, jeg levde ikke en Stunde. Og nu driver Ulfven.

22. Det var Alf af Odderskier, hand vrider op Egen med Roed: Hand slog til Ungen Helmer Kamp, det hand falt død til Jord.

23. Nu da ligger de Kæmper to, de ligge baade i en Grav: Og Kongen giver vel Daatter sin, den Svend som hun vil have.

24. Sørger hand Alf af Odderskier, hans Sønner ere slagne ihiel: End raader Kongen af Opsal, for kieriste Daatter sin selv. Og nu driver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

Svend Felding.

Om denne Svend Felding, hvo og hveden hand haver været, ere adskillige Meeninger. Visen siger at hand have

Staald skulde været, Og hand der skulde bundet paa
ernlænker, og det saa dannet, at Vandet af den Bek
fulde Løbet igiennem Staalden. Men dette er vist og
lig og Velbyrdig Mand salig Jørgen Rostrup, paa
kofgaard udi sin Tid fant paa fornefnde Gaard en
undvold og Nederdeel af et Huus, som Svend Fel-
e boet paa. Og sees der endnu paa denne Dag Vind-
Dørre der paa. Og er tilstæde en mægtig stoer Kaa-
e, som der blev funden udi Grunden under den grønne
Der fandtes og samme Tid et Harnisk og et langt bret
som en Tid lang hengde der i Borgstuen. Udi Seluf
findis indtegnet fore udi Calendario, paa Latine
at den gamle Svend Felding er død paa S. Matthiæ
Dag. Hans Hustru Aase paa S. Michaelis Dag.
Daatter Ingret paa S. Povels Omvendelsis Dag,
Søn paa neste Søndag efter Aske Onsdag. Men
r her, at Aars Tallet er ikke her os antegnet. Saa
e kand vide til visse paa hvad Tid, enten Svend Fel-
unge eller gamle haver levet. Her fandtes vel
elig lang Kampesteen, liggendis strax inden Kir-
, med Sex Vers Rune Bogstaver paa, hvilken til-
de ligget op imod Choret. Bogstaverne vare meste
kiendelige og en deel henslidne. Haver uden Tvivl
ne Sleatis Ligsteen, som videre skal omtalis en an-

de mild og bliid, hand giordet sig med sit Sværd.

2. Svend Felding lover sig en Pillegrims gang, alt ind til Rom at gange: Og det lovet hver Danske Pillegrim, at hand skulde did komme.

3. Og de rede ud af Dannemark, de vare ikke Pillegrime uden to; Og de geste dennem udi en Stad, hand heder Høfdingsø.

4. Og de geste dennem udi en Hofvet-Stad, hand heder Høfdingsø; Og de geste dennem en stolte Jomfru, hun var saa væn en Møe.

5. Hun sætte Svend Felding øverst til Bord, blant andre Riddere i Skare: Og i da spurde den stolte Jomfru, alt hveden de kommen vare.

6. I ere ingen fattige Pillegrim, os haver i Aften gest; Jeg seer det paa eders Skiorte smaa, hun er med røde Guld fest.

7. Jeg seer det paa eders Skiorte smaa, hun er med røde Guld fest; At I er Kongen af Dannemark, thi ville I vide vort beste.

8. Ikke er jeg Konning af Dannemark. Og jeg rider ey saa sterk; Jeg er en fattig Pillegrim, fød i Dannemark.

9. Hør I det min stolte Jomfru, I lader eder ikke fortykke; Der fødis end Børn i Dannemark, og end hver med sin Lykke.

10. Og alt da sad den stolte Jomfru, der hun syde Silke-Søm; Hver en Søm alt der hun syde, hendis Øyne runde udi Strøm.

11. Og høre I det min stolte Jomfru, og hvi sørge I saa saare; I siae mig noget af eders Vaade, Jeg løser eder af denne Fare.

12. Her er en Riser paa vort Land, hand vil vort Land forøde; Og hand vil ikke have andet til Kaast, end Fruer og Jomfruer til Føde.

13. Der

13. Her er en Trold paa vort Land, hand vil vort Land fordrive; Uden vi kunde faa den samme Mand, som Dysten tør med hannem ride.

14. Jeg haver det alle mine Dage hørt, de Danske Mænd ere saa fromme: Jeg takker nu Gud i Himmerig, her maatte en af dennem komme.

15. Og havde jeg Hest og havde jeg Harnisk, min Ryg var ret til maade; Da vilde jeg for eder min stolte Jomfru, med hannem bryde en Stage.

16. Og de lede frem tre hundrede Heste, og de vare alle hvide; Den første Svend Felding sin Sadel paa lagde hand bugnet til Jorden som en Tige.

17. De lede ud de Spanske Ørs, deris Dyne vare meget liuse; Svend Felding strøg dem Tomme over Hofvet, saa snart lode de sig kyse.

18. Og det var Herre Svend Felding, hand klager sig saa saare: Og havde jeg en Hest af Dannemark, havde ædt af Dannemarks Foer.

19. Jeg førde mig udaf Dannemark, vel femten gode Guldringe; Havde jeg en Hest af Jutland, de skulle alle for hannem springe.

20. Og der kom gangendis en Møller-Mand, saa listelig over denne Mark; Og jeg haver mig en dannebroget Hest, er fød i Dannemark.

21. Og jeg haver mig en dannebroget Hest, er fød i Sæbylund; Hver den gang hand til Møllen gaar, hand bær vel femten Pund.

22. Høi du goden Møller, du lad mig Hesten see; Ere vi begge Danske to, vi bestyre vel Valske Tre.

23. Den Tid den Hest og hand kom frem, hand var som Mølleren sagde; Med høyen Hoft og breden Bringe, Svend Felding sin Sadel paa lagde.

24. Hand drog af sine Handske smaa, hans Hæn-

der vare meget hvide; Og selv giordet hand sin god Hest, paa Svendenstorde hand ikke lide.

25. Hand giordet sin Hest med Sadelgiord, og saa med Sadelgiorde Tre; Det første Hesten hand rakte sig, og sønder ginge alle de.

26. Hand giordet Hesten saa overmaade fast, og mest alt over det tykke; Hesten falt for hannem paa Knæ, og Giorden udi ti stykke.

27. Og jeg gik mig af Dannemark, med femten gode Guldringe; Havde jeg en Sadelgiord for den nem, da vilde jeg lade dem springe.

28. Sende I Bud saa bradelig, hen over den grønne Hede; I lade den skønne Jomfru tilsige, hun lader Sadelgiord rede.

29. Femten vare de stolte Jomfruer, som slynge de Guld med alle: Førend de kunde faa den Sadelgiord, Svend Feldings Hest kunde holde.

30. De Fruer af Hummer de Fruer af Pommern, og m. ige Jomfruer fleere: De slynget baade Guld og Silke Tøg, som Dannebroge skulde bære.

31. Det var aarle om Morgen, den Sadelgiord var rede: Siu Alne lang og Qvarteer tyk, fem Spande udi sin Brede.

32. Den Tid den Hest hand var nu giord, og da var hand saa vred; At ingen af Østerige Kongens Mænd torde til hannem see.

33. Og hør du det min gode Hest, og haver du Mandevid; Jeg skal dig en Prikke linne, alt før jeg stiger til dig.

34. Og hør du det min gode Hest, du spiller som Bukke-Kid; Her maa I see alle Tydske Riddere, hvad Danske Mand haver for Sæd.

35. I tage nu det kronet Spir, jeg haver det forlo-

ɔrlovet at føre; J henter mig hid en Skudemand
g megter hende vel at røre.

36. Det første Reed de sammen rede, Dievelen
and var fuld sterk; Deris Heste begge i Knæene
inge, og Sperene drev i Mark.

37. Og det er ingen Dyst at ryde, jeg vil ikkun He-
en prøve; Du møde mig i Morgen paa denne
Stæd, jeg skal dig en Krog-Stød give.

38. Svend Felding gaar sig om Kirkegaard, la-
er sig fuld vel berette; Og saa loed hand sin Brynie
eslaa, vor HErre loed hand i sætte.

39. Og høre J det min stolte Jomfru, J lader eder
ke fortykke; Enten skal hand Sadelen rømme, eller
Halsen udi tre stykke.

40. Og de fulde ud af Staden med, tillige baade
Mand og Qvinde: Give det GUd Fader i Himme-
g Svend Felding hand maatte vinde.

41. J legge nu bort det smale Sper som J ere van
føre; J tage mig hid min gode Staalstang, udi
Danmark loed jeg den giøre.

42. Det andet Reed de sammen rede, de Hellede
ire begge saa vrede; Troldens Hals brast sønder
o, hans Hofvet dref langt i Hede.

43. Hans Hofvet udi ny, hans Ryg udi fem, hans
een i femten stykke; Sa reed hand til den stolte
omfru, hannem lystet da først at drikke.

44. Ud da ginge de Riddere ni, de toge Svend
lding af Hest; Lande og Rige vi eder antvorde,
omfruen om J ville feste.

45. Jeg haver mig en Jomfru fest, udi Øster-
ads Konge-Rige; For siu Tønder af det røde
uld, jeg vil hende ikke svige.

46. J lade ikkun bygge et murede Huus, forv-
end

de ... dingsø; I spare der aldrig for Da
... enten god Viin eller Brød.

Der spares ikke for Danske Hofmænd, e
eller fuld got Brød; De bede got for S
Feldings Navn, hand er for langen Død.

Svend Felding fører Dronning Jud ind i Danmark.

At denne Svend Felding skal være den samme som de mere Vise omtaler, siunis ikke troligt. Thi denne Hi lader sig ansee at være noget yngre end den anden formere Om det haver været den unge Svend Felding eller en a nefnd efter dennem eller udi Slegtet, lader jeg hver sin ning. Dog stemmer det over et, med den almindelige at hand haver været Slegfred, og dog i stor Ære, A Myndighed. Som det var Sædvanligt med Fredle-V baade her udi Riget og i Norge udi gamle Dage. Det at der er kommen en Nag imellem hannem og den unge D ning, som hand haver førd Kongen i Landet, og den kan endis, med mindre end at hun giører en af sine beste Kæmpe paa hannem, som binder hannem til Kamp. Udi hvilken K Herr Svend beholder Marken, og dræber Herr Peder ve, en af hendis fornemste Mænd hun haver førd i La med sig. Hvor udaf hun haardelige fortørnis, dog hun kand fremme sin Villie som det tilbørligen er, at hverke Høye eller Lave lade sig tage Regimentet fra, af den ford lige Eva, om hvilken der siges: Qvia obedivisti voci u tuæ &c. Dersfore kom all Ulykke.

XXV.

Der stunder indtil Danmark, saa mangen a Mand; Did komme fleere Tydske Ridd end jeg nu nefne kand. De stunde indtil D mark.

2. Det var Danner Konning, hand heder Svenne to: I bede Herr Svend Felding, i S for mig indgaa.

3. ...

3. Ind kom Herr Svend Felding, og steddis hand for Bord: Hvad ville I Danner Konning? hvorfore have I send mig Ord. De stunde ind til Danmark.
4. Hør du kiære Svend Felding, du skalt nu Vende bortfare: Du skal indtil Tydskland at hente min Hiertens kiere.
5. Skal jeg fare til Tydskland, og hente eders Hiertens Kiere: Da vide I vel Danner Konning, jeg hand ikke alleene være. De stunde indtil.
6. Hundrede Riddere saa vel Jernklædde, og dem skulle I mig faa: Selv vil jeg min Kiortel og Kaabe, med Maard og Sabel underslaa. De stunde ind til.
7. Vunde de op deres forgylte Seyl, saa hønt i forgyldene Raa: Saa seyle de ind til Tyskland, vel mindre end Maaneder to.
8. Der kaste de deris Anker, alt paa den hvide Sand: Det var Herre Svend Felding, hand træder først paa Land. De stunde indtil.
9. Mit ud i den Kongens Gaard, og der agselet de deris Skind: Saa gaa de udi Høyeloft for Kongen og Dronning ind. De stunde.
10. Hel sidde I høybaarne Konning, alt over eders breede Bord: Kongen udaf Danmark, hand haver sendt eder Ord. De stunde indtil.
11. Tage I disse Danske Ridder, og sætte I dem til Bord: Det skeede ikke med det seeniste, hand vider Herrer Ord. De stunde indtil.
12. Det svarede Herr Svend Felding, det første hand Judte lille saa: Skam da faa dine Hænder to, som dine Dyne skulde toe.
13. Skam da faa den Tieneste Qvinde, som dig holde Vandet tilbære: Det er sæd i Dannemark, de Qvinder holdes til Tugt og Ære.

14. Hør du Herr Svend Felding, du spotte mi
ikke af Harm: Jeg haver det for sanden spurt, du e
et Slegfred Barn. De stunde indtil Danmark.

15. Er jeg end et Slegfred Barn, da haver je
Frender hin beste; Da maa jeg slide Skarlagen r
og ride med hundrede Heste.

16. Det er aldrig saa arg en Skalk, haver han
et par røde Hose: Hvor hand kommer i Tydskland
hand kalder sig være en Rose. De stunde ind t
Danmark.

17. Det er aldrig saa arg en Svik, haver h
en spranget Hue: Hvor hun kommer i Danm
hun lader sig kalde en Frue.

18. Hvad hielper os vi tøve her, Tiden den m
ne stride; Min Herre hand lenges hvor os m
gaa, det vilde hand gierne vide.

19. Ville J følge, da er det Tid, jeg giør min H
re hans Villie: Den Gud som eder sammenfø
kand eder og snart atskille.

20. Det var Herr Svend Felding, tog Ju
lille i sin Arm: Satte hand hende i Bonken ned,
giald i hver hendis Tarm.

21. De vunde op deris forgyldte Seyl, saa h
i forgyldene Raa: Seylede de ind til Danmar
mindre end Uger to.

22. Det var Herr Svend Felding, hand st
sin Snekke til Land: Det var Danner Konni
hand render sin ganger paa Sand.

23. Det var Herr Svend Felding, hand ve
op med sin Hat: Herre J sprenge ikke i Ørs i D
vi have ikke Fryden faat.

24. Toge de strax den unge Brud, førde hen
paa det Land: Hende tinjes baade Hæder og

af Qvinde som Mand. De stunde ind til
ark.
De satte hende udi den forgyldene Karm, med
ene besæt; Den gaf hende Danner Kon-
re hand tog hende til Egte.
Lidet Got mand høyt skal sætte, og sielden se
er er saa mangen udi Brudskebens Ferd, saa
g løber det Spil. De stunde ind til Dan-

Det svarede Jomfru Judte lille, det første
rudehuset saae; Skam da faa de Tømmer-
om her lagde vind paa.
Skam da faa de Tømmermænd, som her to-
og Mad; Saa saa hand Herr Svend Fel-
om var Høfvitzmand der ad.
Det melte Herr Svend Felding, hand kunde
ot ey lide; Vende I eders Vogn omkring,
skland lade I skride.
Stolpene ere af Silie, og Naflene ere af Eeg;
urde ikke Jomfru Judte lille, hos Danner
ng at ligge.
Det melte Herr Peder Kæmpe, hand var en
sterk, i Dag saa vil jeg dyste med dig, om Ørs
drede Mark.
Nok saa haver jeg Guld og Pendinge, og der
dings Værd; Jeg vil dyste med dig i Dag,
Jomfruers Ære.
Det første Reed de sammen rede, de Hellede
aade saa sterk; Sønder gik Svend Feldings
deres Skiolde dref langt i Mark.
Da loe hun Jomfru Judte lille, hun smilet
Skarlagen skiøn. Saadanne ere alle mine
ænd, jeg førde i Danmark ind.

I 35. Det

35. Det var Herr Svend Felding, hand ... til det Brudehuus; Herre, I laane mig eders ... i Dag, jeg er af Dysten fuus. De stunde ind til ... mark.

36. Det svared Danner Konning, hand ... egen Byrd; Saa gierne laaner jeg dig Graab... men du haver ikke Bles her. De stunde i... Danmark.

37. De lede Graabeen af Stalden ud, var ... som en Orn; I saa hannem Herr Svend Feld... hand er jo ikke et Barn.

38. De ledde ud Snaren Graabeen, de ... Guldsaddel paa; Det er vel meere end Vintre ... hand sidst Solen saa. De stunde.

39. Det andet Reed de sammen reede, de He... vare saa vrede; Da knælede Herr Peder Kæ... Hest, hans Hofvet dref langt i Hede.

40. Da græd Jomfru Judte lille, af Har... Hænderne slog; Uselig jeg hid til Danmark kom, ... sterkeste Hellede to. De stunde.

41. Da loe hand Danner Konning, hand ... de under Skarlagen rød; Saadanne ere alle de ... ske Hofmænd, Som jeg giver Klæde og Føde.

42. Aarle om Morgen det var Dag, Frue J... krævde Morgen Gave; I give mig Herr Svend ... dings Hofvet, og andet vil jeg ikke have.

43. Jeg skal give dig rige Borge og Slot, ... til stor Rigdom at volde; Du fanger ikke af ... Danne Svenne, som jeg skal Landet med holde.

44. Det svarede Herr Svend Felding, hand ... for sig alleene; Knæler jeg for Judte lille i Dag, ... bryste strax begge mine Beene. De stunde in... Danmark.

Ribolts Kamp med Dragen og Aller hin stærke.

...or denne Konning af Opsal eller Aller haver været, kand ...ntet vist foregives. Maa vel skee, denne er en Svensker uden Tvivl gammel, som siunes af denne Eventyr, om Drage, som mand i fordum Tid haver havt meget at ...ned. At mand meente der skulde været saadanne Diur ...n skulle ligge under Jorden udi store Bierge, paa Guld ...ld og saadanne dyrebar Liggendefæ. Haver dog ikkun Sathans Spøgeri, som hand haver koglet med for dem ...ede udi den Hedenske Blindhed og Vildfarelse, &c.

XXVI.

...eg seer saa mangt et Orlog Skib, under deris ... forgyldene Brande: Der er Aller Kæmpe hin sterke, hand agter sig hid til Lande. Det r. r. e.

...aste de deres Anker paa den Grund, de glæd... ...den Havn: Tog hand Aller Ahre i Haand, sprang af fremmer Stavn.

Der de komme udi den Borggaard, der agselet ...es Skind: Saa ginge de udi Høyeloft, for ...gen af Opsal ind.

Hel sidde I Kongen af Opsal, en Herre over ...Nord: Ville I mig eders yngste Daatter give, ...e mig god Ansvar.

Det var Kongen af Opsal, hand tovede ikke ret ... Vi drage først under Vidrichs Vold, og prø... vore Hof-Drenge.

Saa snart var Brynie af Bielken tykt, og ...n over Hofvet kast: Saa senkede de under Vi...s Vold, de gave sig ingen Rast.

Ribolt tog sin Staalstang paa Bag, hannem ...at see den Dantz: Hand tenkte paa Seyer af Al...vinde, hand tenkte paa Ære-Krantz.

8. De sloge sammen med all deris Magt, ingen vilde hin anden vige: Saa mangen Heldt satte Livet til, sin Herre ey vilde svige.

9. Aller hug, fast meere hand stiød, hand sprang i Kongens Snekke: Kongen hand blegnet som et Lig, under sit forgylte Tekke.

10. Tak have rige Herr Ribolt, hand var saa sterk i Favn: Hand slog Aller i Hafvet ud, over Kongens forgylte Stavn.

11. Aller kom udi saa liden en Baad, saa rasklig monne hand ro: De skiøde til hannem med hvasse Straale, hannem kunde dog ingen naa.

12. Kongen af Opsal vender sig om, og seer udi den Søe: Hisset seer jeg en ryst galen Mand, hand seyler som Fuglen fløy.

13. Jeg er ingen ryst galen Mand, men mig tvinger Havsens Nød: Dragen haver borte mit meget røde Guld, thi var jeg heller nu død.

14. Er det Aller som du siger af, du dølie det ikke til Skade: Du sige os af det Fæderne Land, den Drage ville vi vel raade.

15. Hvor kunde I komme til det Land, og træde den Drage under Foed, Her er imellem saa dybt et Vand, og Vinden er eder imod.

16. Er her imellem den stride Strøm, vil Børen ikke med os staa: Da hugge vi ned den store Skov, vi giøre der af en Bro.

17. Høre I det rige Herr Ribolt, kunde I Dragen overvinde: Da giver jeg eder Kolebrand, og andet hvad der er inde.

18. De vunde op Seyl saa høy udi Raa, saa finge de Børen hin blide: End komme de der som Dragen var, førre Aller fik det at vide.

Herr Ribolt støtte paa Bierget saa hart,
ngen monne hand oplette: Giv mig Kole-
t gode Sværd, eller jeg skal med dig trætte.
kke fanger du Kolebrand i Dag, det Sværd
i kiær: Det kommer aldrig udi din Haand,
vet i mig er.
De sloges i Dage de sloges i to, den tredie Dag
: Herr Ribolt stoed saa Mandeligen, den
onne hand felde.
Saa tog hand det røde Guld, som hand kun-
st bære: Der hand kom under Vidrichs
dte hannem Tidende verre.
ongen af Opsal er slagen ihiel, der af saa yp-
vide, slagne ere alle din Brøder siu, som
ed hannem stride.
ette fortrød hannem rige Herr Ribolt,
i saa gram i Hu: Da gik Kolebrand i hans
om brendende Ild og Lue.
e sloges i Dage de sloges i fem, førend den
ende: Herr Ribolt hug paa Allers Brynie,
i i Hiertet vende.
e Kongens Mænd gaar i Gaarde, og Bol-
slaar: De spottede den nøgen Herr Ribolt,
rtel saa paltug var.
ine Klæder ere refne som I maa see, for
i vil jeg det kiære: Vi sende til hende den
Bev, den sømmer dig best at bære.
et da svarede den Jomfru fiin, for hun Herr
nde: I spotte ikke saa denne fremmet Mand,
e maa vi hannem hende.
legge bort den graa Hampe Bev, den bør
t slide: Fast bedre da er det Silke Tield, paa
der hannem at brede.

30. Hand vog Aller den Kæmpe sterk, hand kunde hannem ey undvige: Saa hefnde hande min Faders Død, sine sin Brødres tillige.

31. Der lever ingen i all Verden til, min Faders Lande skal have: Tager jeg selv den Ridder bold, det bliver min Morgen-Gave. Det v. h.

r. r. e.

Her indtil have vi hørt de fornemste gamle Kæmpe-Viser, som gengs have været iblant den meenige Mand, og kand dette holdis for den første Part af denne Vise-Bog. Den Anden Part er om Kongernes Bedrift og den Deel som dennem kommer ved, udi Besynderlighed og allermest om vore egne Danske Konger og Dronninger, om hvilke vi skulle faa nogle smukke gamle Viser at høre. Udi den Tredie Part af denne Bog, sette vi Adelske Personers og andre merkelige Mænds Bedrifter, og seldsomme Eventyr som sig i Riget begivet haver.

Den

Aine Bondens Hustru af Villenskof.

i denne og disse Ni eller Ti efterfølgende Viser gives
jaa megen Underlighed, med Konge-Børns Forskabelse
den Tilfald, som dennem i deres Ungdoms Aar er veder-
Er ikkun Poetiske, som fast alle gamle Landskabs Hi-
, saa vel som vore Danske ere beblandede med, og opteg-
Tidsfordrift, at man med saadanne seldsomme og u-færd-
e Hendelser, vilde bevege Menniskens Tungmodighed
og Glædskaf. Vil og nogen giøre her paa anden My-
iske Udleggelse, som og Citees Forskabning, hyn giorde
yssis Staldbrødre, det være hver Mand fri fore.

I.

Der ligger en Vold i Vester Haf, der agter en
Bonde at bygge: Hand fører did baade Høg
og Hund, og agter der om Vinteren at ligge.
lde Diur og Diurene udi Skoven.

Hand tager med sig baade Hund og Hane,
agter der lenger at være: De vilde Diur i Sko-
e, de give fast over hannem kære.

Hand hugger Eeg, og hand hugger Silie, og

6. Op da stoed den første Trold, og seer hand sig omkring: Vi gaa os til Bondens Gaard, og holde med hannem det Ting. De vilde Diur og Dyrene udi Skoven.

7. Hand hugger her bort all Skou og Skiul, det er os meget til Brast: Hand skal give mig Hustru sin, saa faa de Skam og Last.

8. Alle de Trolde i Bierget vare, de lætti sig i en Dantz: De lakkede sig at Bondens Gaard, saa lange hengde deris Svantz.

9. Hunden hand giør i Gaarden, Hiorden tuder i sit Horn: Ørnen skriger og Hanen galer, som Bonden havde givet sit Korn.

10. De vare Siu og Hundrede Trolde, de vare baade grumme og lede: De vilde giøre Bonden et Gæstebud, med hannem baade drikke og æde.

11. Bonden udaf Villenskof, de Trolde igiennem Vindvet saae: Hielp mig nu JEsus Mariæ Søn, disse Trolde de agte mig paa.

12. Hand slog Kors i hver den Vraa, og mest udi hans Stue: Forfærdedis nogle de Trolde der ved, de fløye at villende Skove.

13. Somme fløye Øster, og somme fløye Vester, nogle fløye Nør paa: Nogle fløye ned i dybene Dale, jeg troer de ere der endnu.

14. Det da var den mindste Trold, hand ind at Dørren træn: Hand vilde ikke for Tegnelse fly, hand agtede Bonden stor Meen.

15. Den Hustru fant det snilde Raad, hun satte den Trold til Bord: Hun sette for hannem baade Øl og Mad, gav hannem saa gode Ord.

16. Hør du Bonden af Villenskof, hvad jeg her siger til dig: Hvo haver givet dig den Forlof, at du maatte bygge hos mig.

17. Vilt

17. Vilt du bygge og boe hos mig, du skalt det have i minde; Du giv mig kieriste Hustru din, og hende saa vil jeg vinde. De vilde Diur og Diurene udi Skoven.

18. Det da svaret den uselige Bonde, som Gud gav hannem i Sinde: Eline hun er mig saa kier, fra mig tager du ikke hende.

19. Hand svarede Trolden som hand torde best, lad mig min Hustru beholde: Tage du bort baade Gods og Pendinge, det giver jeg dig at volde.

20. Da skal jeg tage baade Eline og dig, og træde eder under min Foed: Saa vil jeg tage dit Sølv og Guld, og skiule det under min Boed.

21. Bonden og hans gandske Stunde, de rædis af stor Nød: Langt bedre er hun eene fordervet, end vi ere alle forød.

22. Op da stoed den vildragdige Bonde, hand var saa fuld af vaande: gav hand Eline Hustru sin, den unge Trold i Haande.

23. Da blev hand fro og sprang omkring, hand tog hende i sin Arm: Hun blev bleg om Kinder mest, hendis Hierte var klemt med Harm.

24. Det da melte den bedrøvede Qvinde, hun fel der saa modige Taare: HErre Gud naade mig elendige Viv, min Lykke blev mig saa haarde.

25. Jeg aadte mig saa væn en Mand, som gange naatte paa Jord: Skal jeg nu med denne lede Trold, nødis til at drive Hoer.

26. Hand mindte hende først og anden gang, hun giordis i Hiertet saa vee: End blev hand den lediste Dievel, Mand kunde med Øyen see.

27. Der hand vilde minde den tredie gang, hun raabte paa Mariæ Søn: *Da miste hand den lede Trolde Ham, og blev en Ridder saa skiøn.* 28. Dets

28. Dette skeede under Linden saa grøn, den Ridder blev løst af Vaade: Dem skeede hverken Last eller Brast, begge saa være de glade. De vilde Diur og Diurene udi Skoven.

29. Hør du kieriste Eline, og du skalt blive min Viv: Alt det Guld i Engeland er, det vil jeg dig nu give.

30. Jeg var mig saa lidet et Barn, der mig faldt Moder fra: Min Stifmoder mig fra sig hensende, jeg blev til Trolden hin graa.

31. Jeg vil give din Huusbonde Gave, Guld og megen stoer Ære: Som mend ved Eline Bondens Hustru, du bliver min Hiertens kiære.

32. Du ædle Ridder vi takke nu Gud, som os haver frelst af Vaade: Love du dig en Jomfru væn, med Glædi saa leve I baade.

33. Kand jeg dig selv til Egte ikke faa, din Daatter vil jeg have: For alle dine Velgierninger stor, du faaer ikke anden Gave.

34. Tak have du Eline du vise Qvinde, jeg vil dig prise og ære: Kand jeg dig ikke med Venskab faae, da maat du hiemme være.

35. Den Bonde hand bygger nu paa sin Øe, og ingen giør hannem umage: Hans Daatter bær Kronen i Engelond, hund haver saa gode Dage.

36. Nu haver Eline Bondens Hustru, forvunden baade Angest og Harm: Hun er Moder at en Dronning, sover i Kongens Arm.

37. Først da fødde hun Daatter sin, og saa denne unge Konge, De takkede Gud paa alle Sider, det maatte saa vel afgange.

38. Nu sider Eline lilles Daatter, hun raader over alt det Rige: Eline, lever med Bonde Mand sin, de ere hver andens lige. De vilde Diur og Diurene udi Skoven.

Gen-

Hermand Gladen Svend.

m og underlige Indfald have vore gamle Danske
eter hafd. Adskillige Eventyr have de taget sig føre,
udi, og digte deris Viser. Saa at mand vel maa
i baade med de Grækiske og Latinske Poeter, som paa
Fabel have mest erligen stafferede sig. Med denne
e de gamle uden Tvivl betegne den onde Fiendes Ar-
g at mand giører et daarligt Løfte af et ubetenkt
løver udi sin Nød, det som mand neppeligen kand
sin Død. Er her hos opsæt Kierligheds Spegel, udi
es at mand tit og ofte give sig i Vaade og Fare for hver
undertiden begge fare ilde derover, og Sagen bliver
isbedre rc.

II.

ngen og vor unge Dronning, de side over bre-
en Bord: De bleve dem saa mangt at tale,
lt om den salte Søeferd. Saa fliver hand o-
Riin.

Kongen og vor unge Dronning, de seylede sig
d: Saa ilde var det for dennem begge, at
ngen ikke hiemme blev. Saa fliver.

Deris Skib begyndte at stande, saa stakket fra
gd: Der kom flivendis den vilde Ravn, vilde
em ned i Qvag. Saa fliver.

Er her nogen under Bølgen skiult, som Skibet
aa: Jeg giver eder baade Guld og Sølv, I la-
ren faa. Saa fliver hand.

Hør du det du vilde Valravn, du siunk os ikke
d: Guld og Sølv saa skalt du faa, vel fem-
emer Pund. Saa fliver

Guld og Sølv det agter jeg ikke, jeg bedis en an-
de: Det du haver under Beltet dit, det vil jeg
ve.

Guld og Sølv det haver jeg selv, det dig ikke
aa: Det sidder under din Linde saa skiøn, jeg
aa hart attraa.

8. Jeg

8. Jeg haver ikke andet under min Linde, end min Nøgle smaa: Sender mig Gud levendis til Land, jeg lader mig fleere slaa. Saa fliver hand over ad Riin.

9. Saa tog hun de Nøgle smaa, hun kaste dem ud for Borde: Bort da fløy den vilde Valravn, va glad hand fik det Ord.

10. Dronningen ganger paa hviden Sand, hun fik saa stoer en Harm: Merkte hun Germand Gla den Svend, at hand var qveg i Barm.

11. Det var ikke der efter foruden Maaneder fem Dronningen ganger i Høyeloft, hun føder en Sø saa væn. Saa fliver hand.

12. Født blev hand en Aftens tid, de Christnede hannem om Nat: De kallede hannem Germand Gladen Svend, de dulde hannem meden de maatte.

13. Fostrede de hannem udi Vinter, og vel i Vinter Ni: hand blev til den geviste Dreng, mand vilde med Øyen see. Saa fliver hand.

14. Saa vel hand treves, saa vel hand voxte, Hest kunde hand vel ride: Saa ofte hans kiære Moder hannem saae, saa sørgeligen monne hun qvide.

15. I vide mig det kiere Moder min, I give mig her paa Svar: Hvi gremmer I eder saa jammerligen, naar jeg for eder fremgaar.

16. Hør du Germand Gladen Svend, jeg maa for dig vel qvide: Du varst dig saa meget liden, jeg maatte dig Trolden give.

17. Hør I det kiere Moder min, I lade bortfare eders Vaande: Hvad Lykke GUd mig give vil, den kand mig ingen forunde.

18. Det var om en Torsdag Morgen, saa aarle om den Høst: Oben stoed den Fruerstue, der kom saa væn en Røst.

19. Sil

19. Ind da kom den ledište Gam, hos Dronningen satte hun sig: Mindes eder Allernaadigste Dronning, hvad I haver givet mig. Saa fliver hand over ad Riin.

20. Hun soer om Guld, hun soer om Mend, og alt det hun sværre maatte: Hun viste sig hverken Daatter eller Søn, den hun i Verden aatte.

21. Bort da fløy den ledište Gam, hand gav saa slemt et Skrig; Hvor jeg finder Germand Gladen Svend, da er hand given mig. Saa fliver hand.

22. Der Germand var fulde Femten Aar, hannem lyster en Jomfru at love: Kongens Daatter af Engeland, den Allerskiønište Jomfru.

23. Saa saare da monne hannem lenges, hiem til sin Festemøe: Hvor skal jeg over Havet komme, hen til den omflot Øe.

24. Det var Germand Gladen Svend, tog over sig Skarlagen Skind: Saa gaar hand i Høyeloft, for sin kiere Moder ind.

25. Ind kom Germand Gladen Svend, var klæd i Skarlagen rød: Moder laaner mig eders Fædre Ham, alt over den salte Søe.

26. Min Fædre Ham henger saa høyt paa Krog, alle de Fædre vende neder: Drager du bort i fremmede Land, jeg seer dig aldrig meere.

27. De Vinger de ere saa brede, de ere saa vide under Sky: Lever jeg mig til Sommer Dag, jeg lader mig verke en ny.

28. Hand sætte sig i den Fædre Ham, hand fløy saa langt over Søe: Der mødte hannem den vilde Ravn, de hviltis der under Øe.

29. Hand fløy op og hand fløy ned, hand fløy alt saa Trøst: Der hand kom der midt paa Sund, and hørde saa læd en Røst.

30. Vel mødt Germand Gladen Svend, hv[...] haver du været saa lenge: Du varst dig saa liden o[...] Sped, din Moder mig dig skienkte. Saa fliver ha[...] over ad Riin.

31. Du lade mig fare, du lade mig fløve, at tale me[...] Festemøe min: Naar jeg kommer tilbage fra hei[...] vi sankis her begge igien.

32. Da skal jeg dig merke, hvor som du fløyer fre[...] Hvor du kommer blant Ridder og Svenne, du ska[...] mig ikke forglemme. Saa flyver hand.

33. Hand hug ud hans høyre Øye, drak helle[...] hans Hierte Blod: End kom hand til sin Festemø[...] Bur, for Villien den var goed.

34. Hand satte sig paa den Jomfrues Bur, sa[...] Blodig og saa bleg: Alle de Jomfruer i Buret va[...] de tabte baade Skemt og Leeg.

35. Alle da sade de Jomfruer stille, gave det saa li[...] det i giem: Foruden stolten Jomfru Adeluts hun ka[...] ste baade Sax og Søm.

36. Alle da sade de Jomfruer stil, de tabte baad[...] Lyst og Gammen: Foruden hin stolte Jomfru Ad[...] luts, hun slog sine Hænder sammen.

37. Velkommen Germand Gladen Svend, hvo[...] haver I været i Leeg: Hvi ere eders Klæder saa bl[...] dig, hvi ere eders Kinder saa bleeg.

38. Farer vel kieriste Jomfru Adeluts, Jeg maa fr[...] eder bortflive: Den skal have mit unge Liv, mit Øy[...] monne af mig rive.

39. Saa tog hun en Sølvslagen Kam, selv kem[...] te hun hans Haar: For hver det Haar hun paa ha[...] nem kemte, hun felde saa modige Taare.

40. For hver den Lok, hun paa hannem ridde, hu[...] felde saa modige Taare: Alt forbandede hun han[...]

Mode[...]

, hans Lykke havde giord saa haard. Saa fli-
d over ad Riin.
Det var stolten Adelutz, hun tog hannem i sin
Forbandet være din onde Moder, som os for-
nne Harm.
Hør I kiere Jomfru Adelutz, I bande ikke Mo-
: Hun kunde intet her udi volde, hver skal ny-
:den sin.
Hand sætte sig i Fædre Ham, hand fløy saa
ıder Sky: Hun sette sig udi en anden Ham,
d fast efter kny.
Vender eder kiere Jomfru Adelutz, I bende
ı igien: Eders Høvelofts Dør staar aaben,
legle ligge paa Steen.
Enddog min Lofts-Dør aaben staar, mine
ligge paa Steen: Dog skal jeg eder følge saa
om I finge eders Meen.
Alle de Fugle som hun saae og mødte, dem klip-
n saa smaa: Foruden den lediste vilde Ravn,
kunde hun ikke naa.
Det var stolten Jomfru Adelutz, hun fløy ned
ı Strand, Hun fand ikke af Germand Gladen
, foruden hans høyre Haand.
Saa fløy hun saa vred under Sky, den lede
it møde: Hun fløy Vester og hun fløy Øster,
et hannem selv at døde.
Alle de Fugle som komme for hendis Øye, dem
hun sønder i try: Der hun mødte den vilde
hun klippet hannem sønder i Ti.
End fløy hun saa lenge paa vilden Heede, til
Sorgen døde: Det var alt for Germand Gla-
end, hun lide den ynkelig møde. Saa fliver
er ad Riin.

Vers

Verner Ravn.

Denne Vise følger den forgangen fast udi Meeningen vi Digt. Vil og det samme paaminde, som om den andet tilforn blev rørt. Er vel fast saa seldsomt, som det Ovidius udi sine Forvandlings Bøger foregiver. Saa at fremmede Nationer som af os med Herre-Skiold ere overvundne, skulle og ikke udi saadanne Poetiske Paafund sinnis at være os over Haanden. Ingen skal være forbunden til at taae meere her af end hannem selv got sinnis. For Tidkort er det paafunden, for det samme skal det og annammis, og øves uden Vantro og Misbrug

III.

Ravnen hand fløyer om Aften, om Dagen hand ikke maa: Den skal have den kranke Lykke, den gode kand ikke saa. Men Ravnen fløyer om Aften.

2. Alt fløyer Vilden Verner Ravn, saa høyt over de Mure: Der blev hand var stolten Irmindlin, saa sørgendis i hendis Bure.

3. Hand fløy Sønder og hand fløy Nør, hand fløy saa høyt i Sky: Saa hand Jomfru Irmindlin saa sørgendis side at sy. Men Ravnen.

4. Hør du liden Irmindlin, hvi græder du saa saare: Er det for Fader, Moder eller Broder, du felder saa modige Taare. Men Ravnen.

5. Det var Jomfru Irmindlin, hun ud af Vinduet saae: Hvo er den mig trøste vil, og høre paa min Uro: Men Ravnen fløyer om Aften.

6. Høre du vildene Valravn, og fløye du hid til mig: Alle mine sønlig Angest og Sorg, dem vil jeg tælle for dig. Men Ravnen fløyer.

7. Min Fader gav mig en Kongens Søn, vi vare hver andens lige: Min Stifmoder hannem forsende saa langt i Øster Rige.

8. Saa

Ravn: Men Stifmoder hannem forskabte, og
annhem i fremmede Lande. Men Ravnen.
Høre I Jomfru Irmindlin, og hvad ville I
de: Jeg fører eder til eders Festemand, om I
med mig flyve.
Jeg vil dig give det røde Guld, der til det Sølv
de: Kand du føre mig til min Festemand, og
mig ved denne qvide.
Have I selv eders Sølv og Guld, og eders ri-
ve: Den første Søn I med hannem afler, den
af eder have.
Saa tog hun den Ravne Fod, lagde paa sin
Haand: Hun soer om sin Christelige Tro, at
hilde faa den Søn.
Saa tog hand Jomfru Irmindlin, sette hen-
i sin Bag: Saa fløy hand over det vilde Haf,
til megen Umag.
Det var vilden Verner Ravn, hand hviltes
Tinde: Nu sidde vi Jomfru paa det Huus,
Festemand er inde.

19. Saa drukke de deris Bryllæp, med Glæ[de]
megen Roe: Fyrretyve Ugers Dag der efter kom, [hun]
fødde en Søn saa fro, Men Ravnen fløyer om A[ften].

20. Det var vilden Verner Ravn, hand sett[e]
paa de Tinde: Hvad I mig lovet kiere Irmindlin[g],
dragis eder vel til minde.

21. Saa saare hun græd og Hænder hun slog,
det var ikke en Møe: Dig skal have den vilde [Ver-ner]
ravn, og det vil koste din Død.

22. Der kom flyvendis over det Huus, en R[avn]
der var saa leed: Saa saare da græde baade Fruer
Møer, Saa hart deris Hænder vred.

23. Udgik til hannem Herr Nilaus, og bød [han-]
nem Guld og Borge saa bold, der tilbød hand h[an-]
nem helften sit Land, maatte hand sin Søn beho[lde].

24. Fanger jeg ikke det lidet Barn, da skalt du
fortryde: Jeg skal slaa dig selv ihiel, og øde skal je[g]
Rige.

25. Tog hun saa det lidet Barn, svøbte det i
den Lin: Far vel Allerkieriste Søn min, skyldig e[r]
udi Døden din.

26. Saa bare de ud det lidet Barn, som saa[e]
Moderen og dide: De græde saa mange i Huset v[ar,]
paa ferde var der stoer Qvide.

27. Ravnen tog Barnet i sin Klo, saa glæ[d]
monne hand klukke: Herr Nilaus stoed og saa[e]
paa, saa hierteligen monne hand sukke.

28. Saa hug hand ud hans høyre Øye, [og]
helften hans Hierte Blod: Saa blev hand til
skiønniste Ridder, der kunde paa Jorden gaa.

29. Hand blev til saa deylig en Ridder, mand
ver med Øyen seet: Det var hand Irmindlins B[ro-]
der selv, som lenge havde været forgæt. Men Rav[nen]

30. [...]

Alle de Folk som der hos stode, de fulde paa
Beene: De bade til Gud Fader i Himmerig,
n fik Liv igien. Men Ravnen fløyer om Af-

Nu sidder Fru Irmindlin glad, foruden al
og Qvide: Nu haver hun baade Broder og
g sover hos Herr Nilaus Side. Men Rav-
d fløyer om Aftenen.

Dalby Biørn.

udaf saadanne Digt ere tagne, kand mand fast ingen
eskeden vide. Hvad helder der skal være nogen Histo-
ning under, eller ogsaa at det er ellers digtet og paa
or Tidkort Skyld. Udi Trondelag i Norge, som de vil-
: lever paa yderste Norske Grentzer, der fra høres og
isfillig Eventyrlig Handel. Jeg holder det fore, at
s Vildfarenheds Aand haver sin Magt hos de Van-
judelige Hedninge. Thi den er snarlig kommen paa
som letteligen springer. Hvor til er et sandfærdigt
t siden Guds Ords klare Lius er optend her udi Riget
, da veed mand saa got som intet at tale om saadanne
e. Uden hvis som endnu holde til med den Babyloni-
ske, og lidet agte GUds udtrykte Ord, de endnu lam-
ave paa begge Beenene, ꝛc.

IV.

er gaar en Biørn paa Dalby Hede, hand er
baade sterk og fæd: Oxen og Heste dem legger
hand øde. Men vi bære Fryden i Danmark.
Oxen og Heste dem legger hand øde: De Bon-
ære fast ilde ved, at dem skal tvinge den Biørn
. Men vi bære Fryden.
At dem skal tvinge den Biørn saa læd: Thi
e Alle et nyt Raad paa, hvor de skulde Biør-
ibe og slaa. Men vi bære.
Hvor de skulde Biørnen gribe og slaa:

lode de Svin paa Skoven gaa, det hørde den Bi[ørn] paa Braaden laa. Men vi bære Fryden i Danmar[k]

5. Det hørde den Biørn paa Braaden laa: Han melte et Ord som hand kunde best, hvad haver jeg faa[et] her for Geste.

6. Hvad haver jeg faaet her for Geste: Biørn[en] ned af Braaden foer, en Christen Mand der for han[nem] nem staar. Men vi bære.

7. Eu Christen Mand der for hannem staar: E[n] liden stund de rygtis ved, den Biørn hand slog d[en] Mand der ned. Men vi bære Fryden.

8. Den Biørn hand slog den Maud der ned, d[a] kom ridendis en Hofmand-fast, hand hørde B[ondens] Bondens Hierte det brast.

9. Hand hørde hure Bondens Hierte det brast: Biørnen taler til hannem med Vrede, du tør i[kke] rende, jeg er til reede.

10. Du tør ikke rende jeg er til reede: Jeg sk[al] dig fuld vel møde, du maa mig baade true og høde.

11. Du maa mig baade true og høde: Haver [du] Spiud og raske Hænder, da haver jeg Kløer og hvas[-] se Tænder. Men vi bære.

12. Da haver jeg Kløer og hvasse Tænder; D[e] baardes i Dage de baardes i To, den Tredie gio[rde] de lige saa.

13. Det tredie giorde de ligesaa: Den fierde Dag at qvelde, da monne Biørnen den Hofmand felde.

14. Da monne Biørnen den Hofmand felde: Ik[-] ke da vinder du Seyer af mig, du stolte Ridder det si[-] ger jeg dig.

15. Du stolte Ridder det siger jeg dig: En Kon[in-] gens Søn for Snimen jeg var, En Dronning mig til Verden bar. Men vi bære.

16. En

En Dronning mig til Verden bar: Min
der mig forskabte, hun vilde jeg blev evindelig
Men vi bære Fryden i Danmark.
Hun vilde jeg blev Evindelig fortabt: Her ha-
bet paa vildende Skov, giort Bonden stoer
g megen U-lov.
Giort Bonden stoer Brast og megen U-lov:
Vinter og Sommersens Tid, de nyde for mig
'ed. Men vi bære.
De nyde for mig ingen Fred: De kunde min
der volde, Thi hun loed mig fortrylde.
Thi hun loed mig fortrylde: Hun bant dette
aand om min Hals, det giorde hun af stoer
Men vi bære Fryden.
Det giorde hun af stoer Falsk: Kand du det
bryde, dit Liv saa skal du nyde.
Dit Liv saa skalt du nyde; Jeg vil hielpe dig
e, Mariæ Søn som alting monne raade.
Mariæ Søn som alting monne raade, Hand
i dig dette haarde Baand, saa vel det megter
re Haand.
Saa vel det megter hans høyre Haand, den
d giorde over hannem Kors, det Baand det
hand var løs. Men vi bære.
Det Baand det brast og hand var løs, hand
Ridder saa bold, sin Faders Rige fik hand
Men vi bære Fryden.
Sin Faders Rige fik hand at Volde: Den
d fik saa goden Løn, Den Kongens Søster
Men vi bære Fryden.
Den Kongens Søster saa væn, de levde til
med Glæde og Ære: Hans Stifmoder gik
eget verre.

28. Hans Stifmoder gik det saa meget være: H
sprang bort i Flintesteen, saa fik hun baade Lar
Meen. Men vi bære Fryden i Danmark.

Hedebyes Giengangere.

Det eene som det andet Fabel og Eventyr, digtet af
gamle Skialdrer. At mand ved saadanne underlige
tast, vilde drage Menniskens Tanker til Forundring,
Deel, som usædvanlig, maa vel skee, aldeelis u-trolig
Thi at de som en gang ere døde, skulle saa staa op og løbe
kring, som magge af U-forstand meene, det er jo intet, og
den Hellige Skrift. Ellers maa mand fordrive Tiden
læse saadant, at see Hedenskafs Forblindelse, og takke G
Naadens Tid, udi hvilken vi ere besøgte.

V.

Jeg reed mig ad qvelde, jeg lagde min Hest
Helde. Saa vide da ganger der Ord af.

2. At qvelde, jeg lagde min Hest i He
Jeg lagde mit Hofvet til en Tue, saa gierne da
jeg der sove. Saa vilde da ganger der.

3. Til en Tue, saa gierne da vilde jeg der sove:
første Søvn der jeg fik, den døde Mand hand til
gik. Saa vide da ganger der Ord af.

4. Der jeg fik, den døde Mand hand til mig
Og est du en udaf min Æt, da skalt du føre min S
i Rætte. Saa vide da ganger.

5. Udaf min Æt, da skal du føre min Sag i R
te: Og du skal fare til Hedeby, der boer alle mine F
der Ti. Saa vide da ganger.

6. Til Hedeby, og der boer alle mine Frender
Der bode ogsaa min Fader og Moder, der til
Syster og kiære Broder. Saa vide da ganger.

7. Fader og Moder, der til min Syster og k
Broder: Der boer liden Kirstine min venne Vi

hun forraadde mit unge Liv. Saa vide da ganger der Ord af.

8. Min venne Viv, og hun forraadde mit unge Liv: Baade hun og hendes Qvinder fem, de qvalde mig udi en Silke-Seng.

9. Qvinder Fem, de qvalde mig udi en Silke-Seng: De felde mig udi et Knippe Høe, te førde mig ud til vildene Høy. Saa vide da ganger.

10. Knippe Høe, de førde mig ud til vildene Høy; Den samme Svend som jeg trode best, hand rider nu min gode Hest. Saa vide da ganger.

11. Som jeg trode best, hand rider nu min gode Hest; Hand æder med mine Sølvbundne Knive, hand sover hos mit venne Liv. Saa vide.

12. Sølvbundne Knive, hand sover hos min venne Viv; Hand sidder over mit brede Bord, Hand spotter mine Børn med u-hofvisk Ord. Saa vide da ganger der Ord af.

13 Mit brede Bord, hand spotter mine Børne med u-hovisk Ord: Hand giver dennem saa lidet Brød, hand spotter dem for deris Fader er død. Saa vide da ganger der Savn af.

14. Saa lidet Brød, hand spotter dem for deris Fader er død: Hand rider paa Skoven med mine Hunde, hand beder de vilde Diur i Lunde.

15. Med mine Hunde, hand beder de vilde Diur i Lunde: For hvert det Diur hand beder i Have, da vekker hand mig ud af min Grav. Saa vide da.

16. Beder i Have, da vekker hand mig ud af min Grav: Men skal jeg alt hiem til hannem gaa, saa ont et Moed det skal hand faa! Saa vide da ganger der Savn af.

Rosmer Hafmand.

Om denne Rosmer eller Rismer ere trende Viser lagde, hvis med sin Omqvedning, saa almindelig haver det været med saadan Gækkeri og Kogle-Spil i gamle Dage. Ja hvad ville vi tale paa de Gamle, Efterdi vi udi vor Tid have baade seet og hørd dennem, som lode sig understaa, at de skulde havd Kunstskaf med saadanne Hafstrolde. Thi udi Sandhed maa mand vel saa kalde dennem, efterdi det befindis udi Sandhed, at være ikkun Sathans Spegelfegtning, hand kand jo forskabe sig til Liusens Engel, hvorfore skulde hand ikke giøre udi Hafvet og paa Jorden, det som argere og slemmere er.

VI.

Der boer en Frue i Danmark, Frue Hillers lille lader hun sig kalde; Hun lader bygge en Borg af ny, den skinner over Danmark med alle. De maa saa vel i Danmark.

2. Hendis Døttre bleve hende staalne fra, hun ledte efter dem saa vide; Dis lenger hun ledte dis mindre hun fant, sig selv til Angest og Qvide. De maa.

3. Og hun lader bygge et Skib af ny, med sine forgyldene Brand; Og det lader hun saa vel besette, Med Riddere og raske Hofmænd.

4. Stolt Hillers lille fulde sine Sønner til Strande, alt baade med Tugt og Ære; Og de seylede de vilde i Otte Aar, det var hendis høyelig kiære.

5. Og de seylede ville i otte Aar, de Tider giordis dem saa lange; Og de seylede for saa høyt et Bierg, paa Landet monne de gange. De maa saa.

6. Og det mælte Jomfru Svane lille, i Bierget som hun kunde best; Hvo ere os disse fremmede Svenne, os have i Aften gest.

7. Og det mælte den yngste Broder, hand var i Talen saa snilder; Vi ere tre fattige Enkers Sønner, saa lenge da seyle vi vilde.

)i Danmark ere vi fødde og baaren, Frue
lille heder vor Moder; Vor Syster blev os
ta, vi hende endnu ikke finder. De maa saa
nmark.
g est du fød i Danmark, Fru Hillers lille
n Moder; Det kand jeg for dig ey dølie, du
ngste Broder. De maa saa vel.
Og hører du det min yngste Broder, hvi blev
iemme; Havde du hundrede og tusinde Liv,
der ikke et af dem.
Hun satte hannem udi den mindste Vraa, hun
Huset see, hun bad hannem for den øverste
and skulde hverken græde eller lee.
Rosmer kom af Seland hiem, og hand tager
nde; Jeg lugter det paa min høyre Haand,
Christen Mand inde. De maa saa vel.
Her fløy en Fuel hen over vort Huus, med
Mands Been i Munde: Hun kaste det ind,
det ud, det snariste som jeg kunde.
Hun reede til hannem saa got et Bad, hun
paa hannem med Liste, Her er kommen min
Søn og hannem kand jeg ikke miste.
Her er kommen min Søster-Søn, fra beggis
drene Lande; Min Herre I give hannem tryg-
, I ville hannem ikke bande.
Er her kommen din Søster-Søn, fra begge
rderne Lande; Jeg svær det ved min høyeste
giør hannem aldrig vaande.
Det var høyen Rosmer-Kong, hand heder paa
e to; I bede stolten Svane lilles Søster-
r mig i Stuen indgaa.
Det var Svane lilles Søster-Søn, hand skul-
Rosmer indgange; Hans Hierte rystet, hans

Krop den skalv, saa reddeligen monne hand stand
De maa saa vel i Danmark.

19. Saa tog Rosmer hendis Søster-Søn,
hannem paa sine Knæ; Klappet hand hannem
listeligen, det blev baade gual og graa.

20. Det da svarede stolten Svane lille, I
Herr Rosmer til Minde; At I have ikke
smaa, at klappe saa lidet et Kind.

21. Der var hand paa det Femte Aar, saa leng
hannem hiem til Lande; Hielp nu Søster Svane
le, jeg settis paa hviden Sande.

22. Det var stolten Frue Svane lille, hun
for Rosmer at stande; Svenden haver saa
Havet været, nu lengis hannem hiem til Lande.

23. Haver den Svend saa lenge i Havet været
stunder hand hiem til Lande; Jeg skal give hannem
Kiste med Guld, gaar hannem saa vel til haande.

24. Give I hannem en Kiste med Guld, gaar han
nem saa vel i Haande; Høre I det min ædle Hiert
kiære, I bære dem begge til Lande.

25. Det giorde stolten Frue Svane lille, alt
saa megen liste; Hun tog der af det røde Guld,
lagde sig selv i Kiste. De maa saa vel.

26. Og hand tog Manden paa sin Bag, og
sten i sin Mund; Saa gik hand den lange Vey,
op fra Havsens Grund. De maa saa vel.

27. Nu haver jeg dig til Landet baarn, du
baade Soel og Maane; Jeg beder dig for din
ste Gud, du nefn ikke Jomfru Svane.

28. Rosmer sprang i Havet ud, at Vandet
op i Sky; Der hand kom i Bierget ind, stolt
ne lille kunde hand ikke see. De maa saa vel.

29. Der hand kom i Bierget ind, da var hans

re

neste borte, Saa sprang hand saa vit om Bierget, til Flintesteen lede og forte. De maa saa vel i Danmark.

30. De vare glode i stolten Hillers lilles Gaard, de glæddis saa mangelund; Hendis Børn vare kommen til Venner hiem, som længe havde været af Lande. De maa saa vel i Danmark.

Den Anden Vise om Rosmer Hafmand.

Ligervis som de findis udi sig selv, saa sætte vi disse Tre Viser den eene efter den anden: Hvis Uligelighed her er paa færde, det kunde de volde, som enten Digten have først giort eller ogsaa forandret.

VII.

Bukke Been og Elver Steen, og fleer kand jeg ikke nefne; De lode sig bygge saa haard en Knar, til Island monne de stefne. Jeg bryder aldrig min Tro.

2. De stode Skibet i Havet ud, det brommet som Biørnen hin vrede; Hviden Gaas til Grunden sank, det voldte Trolden hin lede. Jeg nimmer aldrig.

3. Det var ungen Roland, hand søgte paa Havsens Bond; Og der fant hand en liden grøn Sti, som laa til Elines Bur. Jeg bryder aldrig min Tro.

4. Roland gik ad Bierget frem, hand saae de Gnister drive; Mig maa vorde af hvad HErre GUd vil, jeg maa her visseligen blive.

5. Det var ungen Roland, hand kom der ridendis i Gaard: Det var hans Søster stolten Eline, hun stod vel svøbt i Maard.

6. Og Roland ind at Bierget gik, sine Hænder kunde hand ikke røre; HErre Gud naade dig fattige Mand, hvad havde du her at giøre.

7. Melte det Eline var ukiend, hvi kommer du un-

ger

ger Svend her: Hvad haver du Bref eller Bud med dig, bedre maatte du hiemme være. Jeg bryder aldrig min Tro.

8. Gak du dig i Stuen ind, saa fraasen og saa vaad: Men kommer hand Rosmer Riser hiem, hand river dig alt saa smaa. Jeg bryder aldrig.

9. Sidde du neder du uselig Mand, og varm du dine Beene: Kommer hand Ridsker rekkendis ind, hand steger dig paa disse Teene.

10. Hiem kom Rosmer Rekke Been, og hand blev vred og gram: Saa vist da er her kommen ind, en Christen Qvinde eller Mand. Jeg nimmer aldrig.

11. Det var stolten Eline lille fremtraad, hun soer alt hvad hun kunde: Her fløy en Krage nu over vort Huus, med døde Mands Been i Munde.

12. Rosmer skrigede og sprang omkring, her er vist Christen Mand inde: Siger du mig ikke Sandhed uden Falsk, jeg vil dig stæge og brænde.

13. Eline lille tog over sig Kaaben blaa, hun gik for Rosmer at stande; Her er en Svend af Island kommen, hand er saa nær min Frende.

14. Er her en Svend af Island kommen, og er af Byrd din lige: Jeg vil hannem svære baade Tro og huld, jeg vil hannem aldrig svige.

15. Det varede ikke fulde to Aar om, at ingen mand hannem kiende; Og det var stolten Fru Eline, hun blev saa bleg om Kind.

16. Hand var der fast udi to Aar, og lenger hand ey vilde; Stolten Eline blev med Barn med hannem, der af kom megen Usnilde.

17. Der stolten Fru Eline dette fornam, hun gik for Rosmer at stande; Ville I give denne fremmede Svend, Orlof hiem til sine Lande.

18. Vil

Vil den Svend hiem til sine Lande igien, og si-
et forvist; Da vil jeg give hannem Sølv og
og legge hannem det i en Kiste. Jeg bryder al-
Tro.

Saa tog hand det meget røde Guld, og lagde
Kiste; Stolt Eline lille lagde sig indenfore,
det ikke viste. Jeg nimmer aldrig.

Hand tog Manden under sin Arm, og Kisten
Bag; Saa loed hand under det salte Vand
listelig i sin mag. Jeg nimmer aldrig.

Nu haver jeg dig ført til Land, som du seer
Maane; Og jeg giver dig den Kiste med
in ganger dig vel til haande.

Jeg takker dig Rosmer gode Mand, du haver
paa Sande; Jeg siger dig for Tiden ny,
Eline er med Barn. Jeg bryder.

Da rand Taare paa Rosmers Kind, som
driver for Elve; Havde jeg ikke soret dig
s Troe, da vilde jeg dig her svelge.

Rosmer loed saa fast ad Bierget staa, som Hin-
r for Hiorte; Og der hand kom til Bierget
var Eline lille borte.

Stolt Eline tog unge Roland om Haand, de
gammen og lise: Den eene den anden for-
neen, hand maatte hende Veyen vise.

Rosmer blev i Huen saa vred og gram, hand
Eline komme; Hand blev til en Kampesteen
er staar hand en Dumme. Jeg bryder al-
Tro.

Tredie Vise om Rosmer Hafmand.

nil have atskillige Poeter og Danske Skialdrer, ta-
forteen slags Eventyr, og den hver efter sit Hovet
befattet udi Sangviis. Ligervis som vi og fo-

atskil-

atskillige Poeter have tracteret en slags Materie, dog ikke hver paa en Maneer eller Form. Nogle kalder denne Havtrold Rosmer, nogle Rusmer. Hvilket jeg holder føre at være Rismer, og bemerker enten Kæmpe, den som Kæmpe-Styrke, eller meere end den gemeene Mands Mandom haver. Findis og Hellene lille af andre at næfnis Hille lille eller Helleslef, ꝛc. Som den Forandring udi andre Viser ogsaa andensteds findis. Thi kand hver tage, læse og siunge hvad hannem best behager. Det er dog lige saa meget hos det eene som hos det andet at vinde og bekomme, som tilforn her om noksommeligen er rørt.

VIII.

Islands Konning lader bygge et Skib, saa nær ved Islands side; Og der det gamle Raad var død, det gik de Svenne til Qvide. Der de singe Fred, udi Havet ud da seylede de Normænd.

2. Rosmer løber i Havet ud, og monne min Konst ikke due: Alle de Skibe velte hand til Grund, de vare vel siu sinde tive.

3. Alle da siunke de ærlige Kongens Mænd, saa hver og en for sig; Foruden hin unge Aller Kongens Søn, hand fant den liden grøn Sti.

4. Hand fant paa saa lidet et Huus, med sine fire gyldene Tenge; Det gaa mig ligesom HErre Gud vil, og her skal jeg indgange. Der de singe Fred, udi Havet ud da seylede de Normænd.

5. Det var Aller Kongens Søn, hand ind ad Dørren træn: Det var stolten Frue Eline lille, hun stood hannem op igien. Der de singe Fred.

6. Sidde du neder du uselig Dreng, og varm dine Been saa kolde; Men kommer hand rekkendis Rosmer hiem, hand vil dit Legem volde.

7. Sidde du neder du uselig Dreng, og varm dine fraasne Beene; Saa mend ved Aller kommer Rosmer hiem, hand steger din Krop paa Teene.

8. Sid

8. Sildig om Aften kom Rosmer hiem, det var et Aftens Qvelde; I hvad haver du giort af Christen Mand, som du haver havt i Velde. Der de singe Fred, udi Havet ud da seylede de Normænd.

9. Her fløy en Fuel alt over vort Huus, med Christen Mands Been i Munde; Jeg vende mig om, jeg kaste det ud, det snariste der jeg kunde. Der de singe.

10. Det var stolten Fru Heline lille, hun ganger for Rosmer at stande: End er her kommen en liden Dreng, er fød udi mine Lande.

11. Er der kommen en liden unger Dreng, er fød udi dit Rige: Da skal jeg holde hannem tryggeligen Tro, jeg vil hannem aldrig svige.

12. Hand var der udi Otte Aar, hand kunde sin Manddom ikke styre: Hand aflede med Eline et Barn saa fiin, saa stille monne de det føre.

13. Det var stolten Fru Eline lille, hun ganger for Rosmer at bede: Svenden haver her saa lenge været, det er ikke alt af kede. Der de singe Fred.

14. I lade hannem fare hand er min Slegt, I give hannem Guld hin røde: Bliver hand lenger i Bierget lugt, hannem lengis vist til Døde.

15. Haver hand her saa lenge været, og agter nu hiem til Lande: Jeg giver hannem en Kiste med Guld, den ganger hannem vel til Haande.

16. Ville I give hannem Kisten med Guld, I faa hannem den paa Haande: Saa ilde lykkis hannem den Gave, uden I sette hannem paa Sande.

17. Det var stolten Frue Eline lille, hun farer saa vel med liste: Hun gaar sig udi Lønkammer ind, og legger sig i den Kiste. Der de singe.

18. Hand tog Kisten paa sin Ryg, og Manden ved sin Haand; Saa ginge de sammen den lange Vey igier

igiennem det salte Vaad. Der de finge Fred udi Havet, ud da seylede de Normænd.

19. Nu haver jeg dig til Landet fort, du skiene Solen hin klare: Til Fader og Moder, til Søster og Broder, saa gladeligen maa du fare. Der de finge

20. Havder du givet mig Gaver skønne, og mig til Landet baarn: Rosmer jeg kand det ikke dølle, Fru Eline er med Barn. Der de finge Fred.

21. Rosmer blev saa underlig der ved, og han rand Taare paa Kinde: Havde jeg ikke foret dig Tro-heds Eed, jeg skulde dig siunke til Grunde.

22. Rosmer løber ad Havet ud, og hand tog at raabe: Borte var stolten Frue Eline lille, til stoed den Taabe. Der de finge Fred.

23. Jo lenger jo meere hand Rosmer vred, paa Frue Helene kalde: Saa fløy hand bort udi den Flint, og blev saa borte med alle. Der de finge Fred udi Havet ud, da seylede de Normænd.

Elver Høy.

Hvad saadanne Spøgeri haver paa sig, ordelis vitlig paa andre Stæder. Hvorfore at de Gamle have lagt fer og Digt her om, er tilforne givet tilkiende. De Gamle tvivl vilde med denne Digt, betegne og advare, at unge ikke letteligen skulle ved søde og smigrendis Ord lade sig og forføre, som ofte skeer.

IX.

Jeg lagde mit Hovet til Elver Høy, mine Øyne de finge en Dvale: Der kom gangendis to Jomfruer frem, som gierne vilde med mig t Siden jeg hende først saae.

2. Den eene klapped mig ved hviden Kind, anden hvisket mig i Ore: Du stat op fauren ungen Svend, om du vilt Dantzen røre.

3. Vi

Baag op fauren unger Svend, om du vilt
i røre: Mine Jomfruer skulle fore dig qvæde,
te dig lyster at høre. Siden jeg hende først

en eene begyndte en Vise at qvæde, saa faurt
Qvinde: Striden Strøm den stillis der ved,
e var van at rinde. Siden jeg.
Striden Strøm den stilles der ved, som førre
at rinde: De liden smaa Fiske i Floden svam,
deris Fiende. Siden jeg hende.
lle de Fiske i Floden vare, de legte med deris
Alle smaa Fule i Skoven vare, begyndte at
Dale: Siden jeg hende først saae.
ør du fauren unger Svend, og vilt du hos os
Da ville vi kiende dig Bog og Rune, der til at
krive. Siden jeg hende først saae.
eg skal lære dig Biørnen at binde, og Bassen
eg; Dragen som ligger paa det meget Guld,
me af Land for dig.
De dantzet ud og de dantzet ind, alt i den Elver
Alt sad fauren unger Svend, og støtte sig paa
rd. Siden jeg hende først saae.
Hør du fauren unger Svend, vilt du ikke med
Da skal Sverd og hvassen Kniv, legge dit
dvale. Siden jeg hende først saae.
Havde Gud ikke giort min Lykke saa goed, at
havde slaget sin Vinge; Vist havde jeg ble-
ver Høy, alt hos de Elver Qvinde.
Det raader jeg hver Dannis Svend, som ride
hofve; Hand ride sig ikke til Elver Høy, og leg-
er at sove. Siden jeg hende først saae.

Saa vinder den Svend sin Jomfru.

Maa vel skee at vore gamle Danske Poeter have villet forstaa noget andet under disse Dinskabninger, som her og andenstieds omtalis. Saa at Kiærlighed vindis og bædes ved Kiærlighed. Og ingen er saa forvilt og forvend med Sind og Hierte fra en anden, at det staar jo til med liste at omvendis.

X.

Jeg tog Oxen paa min Bag, jeg vilde det Træ nedfelde; Der kom den Svend som Skoven aatte, hand stak sit Skaft imellem. Saa vinder den Svend sin Jomfru.

2. Hugger du ned min Fædrene Skov, og giører du mig den Vold; Falder det Træ og hører jeg det, saa dyre skalt du det undgielde. Saa vinder den.

3. Du lad mig hugge dette eeniste Træ, og giør mig ingen Møde; Fanger jeg ikke af vilden Fugl, jeg sørger mig selv til Døde.

4. Hør du fauren Yske Svend, og vil du lyde mit Raad; Du fanger ikke af denne Fugl, uden du haver tammen Brad. Saa vinder.

5. Hand skar Braden af sit Bryst, hengde den paa Linde Qviste: Brystet svedte og Braden sprak, fuld önder var Fuglen at miste.

6. Ned flöy fauren liden Fugl, med sine Vinger hun ryste; Hun loe der til, om hun forstod, hvad Manden brugte for Liste.

7. Hun hakket, hun pikkede jo saa fast, den Brad saa vel monne smage; Jo lenger jo meere hun aad der af, dis bedre det monne behage.

8. Neder fløy fauren liden Fugl, satte sig paa hviden Sand; Hun blev til den skiønniste Jomfru, hun gik den unger Svend til Haand. Saa vinder den Svend sin Jomfru.

ens Daatters af Vendel ulykkelige Giftermaal.

: Digt er opsæt Lykkens og Ulykkens Spegel. Den e Frøikken var lenger Liv forelagd, men Egteskabs dgang maatte hun forsøge. Vendels Land. hos Vendsyssel dersom mange Grever have holden e Dage, &c.

XI.

ev født saa sped udi Bur, blant Fruer og dre Møer; Svøbte de mig udi Silke La-, og saa udi Skarlagen røed. Der ingen lde min Sorg alt vide.

a tidlige fik jeg Stif-Moder, hun var mig Hun lagde mig i et forgyldte Skrin, hun id for Flod.

eene Bølge bar mig til Land, den anden ig fra; End giorde HErre Gud min Lykke eg kom paa Grunden at staa. Der ingen.

Flod dref mig med sig til Land, den Ebe fra; Aldrig hørde nogen et Konge-Barn, ine Bør monne faa.

a sidste giorde Gud min Lykke saa goed, at le mig til Land, der kom gangendis saa vild paa den hvide Sand.

kom gangendis Ulven hin graa, hand tog Mund; Saa førde hand mig saa listelig, rønnen Lund.

samme Ulv var mig saa blid, hand lagde et Træ; Der kom løbendis saa rask en bær mig i sin Læ. Der ingen Mand.

a fostrede hun mig udi Vinter, og saa udi o; Først nam jeg at krybe, og siden nam jeg Der ingen Mand skulde.

9. Der var jeg udi Otte samfelde Aar, udi den vilde Skov; Jeg sov saa mangen søder Søvn, for inden den Hinde-Bov. Der ingen Mand skulde min Sorg alt vide.

10. Jeg havde ikke andet til Klæder og Skiul, end som den grønne Lind; Ikke saa havde jeg anden Foster-Moder, end som den vilde Hind.

11. Der kom ridendis frem en Ridder, en Ridder meget Bold; Hand sloed min Fostermoder ihiel, alt paa den grønne Vold. Der ingen Mand.

12. Hand slød ihiel min kiere Fostermoder, og giorde os denne Vold; Hand svøbte mig i sin Kiortel blaa, og lagde mig i sit Skiold.

13. Den samme rigeste Ridder, føstred mig i sit eget Buur: Der var jeg hos hannem saa lenge, jeg blev hans egen Brud. Der ingen Mand.

14. Hand havde sig omspurt og ledt, min Fader var en Grefve: Udi Vendels Land over Slotte og Borg, en Herre der hand monne leve.

15. Den første Nat vi sammen sov, kom mig til megen Qvide; Der kommer hans Fiender ridendis i Gaard, de sloge hannem ved min Side.

16. Den første Nat vi sammen laae, blev mig til Angest og Harm: Hans Fiender brøde den Brude-huus Dør, de sloge hannem i min Arm.

17. Saa ginge da mine Venner i Raad, gave mig en anden Mand; Prioren var hand af Closteret, Herr Nilaus saa heede hand. Der ingen Mand.

18. Det første jeg udi Closteret kom, de Nonner mig vel kiende: De sore om den øverste Gud, at Prioren var min Frende.

19. Saa fulde de hannem for oven den By, der tenede de hannem ihiel: Jeg stoed saa nær jeg saae

der

der paa, jeg lide ikke meget vel. Der ingen Mand skulde min Sorg alt vide.

20. Paa ny da ginge mine Venner i Raad, gave mig min tredie Gift: Kongens Søn af Engeland, hand hede Herr Engelbret. Der ingen.

21. Saa vare vi sammen udi Vinter, ja vel i Vinter Ni: Det vil jeg for Sanden sige, Jeg fødde de Sønner Ti. Der ingen Mand skulde.

22. Saa kom der Orlog paa det Land, mig til stor Sorg og Qvide: De sloge ihiel Herr Engelbret, og saa mine Sønner Ni.

23. De sloge ihiel baade Sønner og Mand, det maa jeg høyeligen kære: Den tiende Søn de af Landet tog, jeg seer hannem aldrig meere.

24. Nu er min Sorg saa mangefold, som Jomfruer de spinde Guld; HErre GUd glæde Herr Engelbret, hand var saa dydefuld.

25. Nu vil jeg mig i Closter give, i Closter under De: Jeg vil mig ret aldrig Mand give, jeg vil i Sorgen døe. Der ingen Mand skulde min.

26. Ald min lønlig Sorrig, den vil jeg træde under Foed: dislænger det jeg sørger, disværre da er min Bod. Der ingen Mand skulde min Sorg alt vide.

Erland Kongens Søn tager Eline unge Axelvolds Moder til Egte.

Nogle Danske Viser, som indholde gamle Historiske Bedrift, Være endeel om Elskofs Handel. Hvorfore vi have gaaet mange forbi af saadanne Viser, og dem spard til en anden Tid, om Aarsagen givis at mand i fremtiden skulde lade saadanne udgaa for sig selv. Men efterdi denne Digt rimer sig noget med disse formere, have vi ladet den løbe her med i Tallet. Thi at dette skulde være en sandfærdig Historie, holder jeg ingenlunde for. Ellers maa vi lade det blive, som vi det finde for os uforandret i sin Meening.

XII.

De Kongens Mænd ride paa Volde, de bede baade Hiorte og Hind: De funde under den Lind saa grøn, et saa lidet Kind. Udi Loftet der sover stolten Eline.

2. Toge de op denne lille Mard, svøbte hannem i Kaaben blaa: Førde de hannem til Kongens Gaard, de lode hannem Fostermoder faa.

3. Førde de hannem til Kirke, Christnede hannem om en Nat: Kallede de hannem ungen Axelvold, de dulde hannem meden de maatte.

4. Fostrede de hannem i Vinter, udi fulde Vinter tre: Hand blev et det væniste Barn, mand vilde med Øyne see. Udi Loftet der sover stolten Eline.

5. Fostrede de hannem saa lenge/ hand var vel femten Aar: Hand blev til den gjeveste Svend, som rider i Kongens Gaard. Udi Loftet.

6. De Kongens Mænd gaar i Gaarde, de skiude med Stang og Steen: Frem triner ungen Axelvold, hand skiuder dem alle til Meen. Udi Loftet der sover stolten Eline.

7. Bedre maatte du gange udi Høyeloft, og lede efter Moder din: End du gaar her paa Volde, og skiuder os saa til Meen. Udi Loftet der sover.

8. Svarede det ungen Axelvold, hand blev i Kinder saa bleeg: Jeg skal vide hvo min Moder er, førend jeg kommer i eders Leeg.

9. Det var ungen Axelvold, hand var saa tyst i Sind: Saa gaar hand i Høyeloft, adspør kiere Foster-Moder sin. Udi Loftet der.

10. Hør I det kiere Foster-Moster, hvad jeg spører eder at: Vide I noget om Moder min, I sige der over brat.

11. Hør

11. Hør du det kiære Axelvold, hvi tager du saa paa: Jeg veed din Moder hverken levendis eller død, det siger jeg paa min Tro. Udi Loftet der sover stolten Eline.

12. Det var ungen Axelvold, og hand tog til sin Kniv: I skulle mig enten min Moder vise, eller det skal kaaste eders Liv.

13. Da gak du dig i Høyeloft, dine Ord maa du vel føye: Du kald hende kiære Moder din, som bær Guldkrone hin høye.

14. Det var ungen Axelvold, og svøber hand sig i Skind: Saa gaar hand i Fruerstue for Fruer og Jomfruer ind. Udi Loftet der sover stolten Eline.

15. Her sidde I Fruer og saa I Møer, Jomfruer og høviske Qvinde: Der til og min allerkiæriste Moder, om hun ellers er her inde.

16. Alle da sadde de stolte Jomfruer og ingen torde svare et Ord: Foruden hin stolten Fru Eline, hun satte sin Krone paa Bord.

17. Her sidde I min rette Moder, med hvide Hænder og sløve: Hvor er den Søn I fødde i Løn, I bære Guldkronen hin høye.

18. Lenge da stoed stolten Eline, hun svarede ikke et Ord: De samme Kinder som førre vare røde, bleve sorte som den Jord.

19. Hun tog Guldbradsen af sit Bryst, hende kom saa mangt i Hu: Aldrig fik jeg nogen Søn udi Løn, nu hielpe mig Gud og vor Frue. Udi Loftet der sover stolten Eline.

20. Hør I det kiære Moder min, tykkis eder ikke være stoer Skam: At I have det saa lenge duld, været Moder at slig en Mand.

21. Hør I det allerkiæriste Moder, hvad jeg mon-

ne eder sige: Vide I noget af Fader min, I maa det ikke tie. Udi Loftet der sover stolten Eline.

22. Gak du dig udi Høyeloft, du maatte vel føye dine Ord: Du kald den være kiære Fader din, som Riddere tiene til Bord.

23. Gak du dig i Kongens Sal, for Ridder og Hofmænd ind: Seer du Erland Kongens Søn, du kald hannem Fader din.

24. Det var ungen Axelvold, hand agseler Skarlagen Skind: Saa gaar hand i Kongens Sal, for Danner Konning ind.

25. Her sidde I baade Riddere og Svenne, og drikk baade Miød og Viin: Og saa min allerkiæriste Fader, om hand ellers er her inde.

26. Hil fidde I kiære Fader min, jeg kaldes et Hitte-Barn, Det klager jeg allermeest for eder, tykkis eder ikke være stoer Skam.

27. Alle da sadde de Kongens Mænd, de fortiet som en Jord: Foruden Erland Kongens Søn, hand svarede det første Ord. Udi Loftet der.

28. Det svarede Erland Kongens Søn, og saa tog hand paa: Ikke er jeg Axelvold din Fader, enddog du siger nu saa.

29. Det var ungen Axelvold, og hand tog til sin Knif: I skulle enten min Moder egte, eller det skal kaaste eders Liv. Udi Loftet der.

30. Det var mig stor Spot og Haan, blant Riddere og Ridder Mænds Mænd: At jeg skulde holdis et Fridle Barn, og er en Konge-Søn.

31. Hør du ungen Axelvold, du est en Første saa fin: Du give mig din Moder Eline, til kiæriste Hustru min. Udi Loftet der sover.

32. Det var faurt i Kongens Gaard, og Lyst at
høre

høre paa, Axelvold gav sin Moder bort, hans egen Fader hende tog. Udi Loftet der sover stolten Eline.

33. Det var ungen Axelvold, slog op med hviden Haand: J Gaar var jeg et Hitte-Barn, i Dag er jeg Kongens Søn. Udi Loftet der sover stolten Eline.

Orm unger Svend.

At der haver været stor Venskab i fordum Tid imellem Danmarkis og Engelands Indbyggere, befindis end ogsaa af disse vore gamle Danske Viser. Hvad denne Digt er anrørendis, der om findis intet i Historier. Orm er et gammelt Navn, som brugeligt haver været baade her i Riget og Engeland, og er fast det samme som Gorm eller Gutorm, det er, gode Orm eller Orm hin gode. Hvad Qvinde Liste bedrive kand, sees af dette Exempel; Undertiden til det beste, undertiden til det verste, at Falsk slaar gierne sin egen Herre paa Hals, som mand pleyer at sige.

XIII.

Det da var den gamle Greve, hand vogner om midie Nat: Fortalde hand Dronningen sine sterke Drømme, baade sløt og over brat. Af Engeland.

2. Mig tyktis det jeg paa Vandet var, hos dig Allerkiæriste min: Der kom stridendis en Orm frem, hand vilde mig Freden formeene. Af Jutland.

3. Mig haver drømt saa underlige, det er ikke Tant eller Snak: Der kom en Orm udaf din Barm, saa ilde hand mig stak.

4. J ligge nu ned min ædle Herre, J give det ikke gjæm: Vel udi Tredive samfelde Vinter, da varer en Søndags Drøm.

5. Somme de stande udi tredive Vinter, og somme ikke uden et Aar: Som mend ved stolten Mette

 lille,

lille, derfore sørger jeg saa saare. Af Engeland.

6. Det var ikke efter uden Dage to, hun fik saa stor en Harm: Da merkte hun Orm unger Svend, at hand var qveg i Barm.

7. Hun det hulde, hun det dulde, saa vel monne hun det giemme: Greven fik intet at vide der af, det volte hans sterke Drømme.

8. Frue Mette lille ganger i Høyeloft, alt med saa megen Liste: Der fødde hun det Førstelige Barn, at Greven det ikke viste.

9. Fostrede hun hannem udi Vinter, udi Vinter fleere end fem; Den gamle Greve hans Fader var, hand saae hannem ikke i dem.

10. Det var stolten Frue Mette lille, hun samler Guld i Skrin: Saa sender hun hannem til Engeland, til kiæriste Søster sin.

11. Hun sende hannem til sin Moder Søster, var Dronning udi Engeland: Der var hand i Femten Vinter, hannem gik saa vel i Haand.

12. Der var hand i Femten Vinter, var holden i Agt og Ære: Kongen og Engelands Dronning, de havde hannem begge saa kiære.

13. Hand tog Dronningen i sin Arm, klappet hende ved hviden Kind: Det saae Engelands Konning, saa listelig under Skind.

14. Det frygtet Orm hin unger Svend, at Kongen hand det saae: Thi loed hand sig Pillegrims Klæder skære, af Landet monne hand gaae. Af Engeland.

15. Pillegrims Klæder dem loed hand skære, tog Staven i sin Haand: Saa gik hand den lange Vey, hiem til Danmarks Land.

16. Der hand kom til sit Fæderne Land, saa lidet

viste

viste hand af Qvide: Hand kiøbte sig Hestog Sverd i Haand, hiem til sin Moder at ride. Af Engeland.

17. Det var Orm unger Svend, hand kom der ridendis i Gaard: Ud stod stolten Frue Mette lille, hun var vel svøbt i Maard.

18. Vær velkommen Orm unger Svend, allerkiæriste Søn min: Hure lider Engelands Konning vold, og kiære Moder Søster din.

19. Vel da lide de ædlinge To, svarede hand over brat: Som mend ved min kiære Moder, de sende der tusind gode Nat.

20. Det var stolten Frue Mette lille, hun hannem i Armen tog: Ud da stoed den gamle Greve, hand værdeligen derpaa saae. Af Engeland.

21. Det da melte den gamle Greve, sin Søn hand ikke kiende: Hvo er os denne fremmede Gest, i tage saa venligen om Hænde.

22. Fast helder motte I det fare lade, end bruge her saadant Spil: Jeg skal slaa denne Pilegrims Mand, det koste mig hvad det vil.

23. Det var Orm hin unger Svend, hand vrædtis ved det Ord: Saa drog hand sit gode Sværd, og slog sin Fader til Jord.

24. Lenge stoed stolten Frue Mette lille, hende tyktis det være stoer Møde, Saa stride rand hende Taare paa Kind, hun saae sin Herre der døde.

25. Nu haver du veget din Fader, giort mig den sørgelig Harm: Nu vil jeg slaa mig selv ihiel, og legge mig i hans Arm.

26. Haver jeg veget min kiære Fader, saa lidet jeg der af viste: Langt heller vil jeg døe end leve, baade Land og Rige miste.

27. Du tie over Orm unger Svend, og sige du ikke

ikke saa: Dine Synder skal du angre og rue, Aflosning skalt du faa. Af Engeland.

28. Saa loed hun reede en Spedalske Drik, gav den sin Søn at drikke: Hun lover hannem det saa sandelig, hannem aldrig skulde skee Lykke.

29. Nu haver du drukket den Spedalske Drik, dig blegner Haand og Foed: Alle de Mestere i Verden er til, de skulle ikke raade dig boed. Af Engeland.

30. Det er dig bedre for din Siæl, end du dig selv skulde døde; Nu maattu gange hvor du vil, dine Synder skaltu bøde.

31. Hand tog Staven i sin Haand, monne fra sin Moder gange: Hand gik før Engelands Dronnings Bord, med Sorg og megen Tvang.

32. Det melte Engelands Dronning, og saa tog hun paa: Hvo lover os denne Spedalske Mand, ind til vort Bord at gaa.

33. Hand kunde sig ey lenger dølie, sine Hænder hand sammen slog: Ikke er jeg anden Spedalske Mand, end den I udi Armen tog.

34. Eder mindis I mig udi Armen tog, det giorde eders Herre vee: Det tyktis hannem saa ilde være, med Dyne der paa at see.

35. Saa drog jeg saa langt af Land, jeg frygtede for hans Vrede: Det maa jeg for sandingen sige, mig selv til Angist og Møde.

36. Tyktis dig det saa ilde være, at jeg det skulde spørie: Skulde det end kaaste mig tre Tusinde Sterling, jeg lader dig Helbred giøre. Af Engeland.

37. Det var Engelands Konning from, hand legger det Guld i Skrin: Saa sende hand hannem den Mester til Haande, saa langt over salten Rhin.

38. Den Mester hialp hannem ved sin Konst, hand

hand blev en Held saa fin: Det giorde Kongen af Engeland, hand gav hannem Søster sin. Af Engeland.

39. Nu haver Orm hin unger Svend, forvunden baade Angist og Harm: Nu er hand en Første saa giev, sover i Kongens Søsters Arm. Af Engeland.

40. Hand sover sig saa gladelig, ved Kongens Søsters Side; Hvad Lykke Gud haver en Mand forseet, hand skal den visselig bide. Af Engeland.

St. Oluf Konning i Norge.

Denne Wise om Sanct Oluf Konge i Norge, er en Poetiske og ikke en Historiske Digt. Thi vi finde intet saadant i de Norske Krøniker, at hand skulde trættis med sin Broder Harald om Norge. Dette findis udi St. Olufs Historie, at Harald hans Halvbroder var ikkun Femten Aar gammel, der St. Oluf blev slagen paa Stikklestad i Norge den 29 Dag Julii, Aar efter Guds Byrd 1028. Det her om talis, at hand skulle seylet igiennem Bierge og Dale, holder jeg fore skal forstaaes, at hand haver flyd for sine Fiender, Og dragen sine Skib over Fielden af en Havn udi en anden. Som vi og læse, at der hand flyde for Hogen Jarl ind i Viggesund, loed hand sig der hugge en gang Vey igiennem paa den anden side, skrivis at der haver været en stoer Forsamling af onde Aander og Spøgeri i ferd med hannem, hvilke hand skulde dreven fra sig med sine Gudelige Bønner. Og hand drog saa deden giennem Guldbrands Dal og Hedmarken ind til Sverrig, og der fra til Rysland, som Historien her om videre formelder.

XIV.

Oluf Konning og hans Broder, de trættis dem om Norge Skær. Det er saa faurt i Trondhiem at hvile.

2. Hans Broder, de trættis om Norge Skær. Hvilken af os best seyle kand, hand skal være Kong i Norgis Land. Det er saa faurt i Trondhiem at hvile.

3. Best seyle kand, hand blive Konge i Norrigs Land.

Land. Hvo af os som først kommer hiem, hand Kronis til Konge over ald denne Egn. Det er saa faurt i Trondhiem at hvile.

4. Først kommer hiem, hand bliver sig Konge i Landet alleene. Det svarede Harald Haardraade, det være som du nu sagde.

5. Harald Haardraade, det være som du nu sagde. Men skal jeg seyle i Dag med dig, da skalt du skifte Skib med mig.

6. I Dag med dig, da skalt du skifte Skib med mig. Thi du haver Ormen hin snare, hvort skulde jeg med Oxen fare.

7. Ormen hin snare, hvort skulde jeg med Oxen fare. Ormen er saa snar som Sky, Oxen driver saa langsom til Bye.

8. Snar som Sky, Oxen driver saa langsom til By. Hør du Harald hvad jeg siger dig, hvad dig tykkis, synis og mig.

9. Jeg siger dig, hvad dig tykkis, synis og mig. Er mit Skib noget bedre end dit, saa gierne da maa du tage mit.

10. Bedre end dit, saa gierne maa du tage mit. Saa tag du Ormen hin glade, og jeg tager Oxen hin lade.

11. Ormen hin glade, og jeg tager Oxen hin lade. Først ville vi til Kirken fare, førend vi røre ved Seyl eller Ahre.

12. Til Kirken fare, førend vi røre ved Seyl eller Ahre. St. Oluf hand gaar om Kirkegaard, som Guld da skinner hans deylige Haar. Det er saa faurt udi Trondhiem.

13. Om Kirkegaard, som Guld da skinner hans deylige Haar. Saa brat kom Bud for Oluf Konning.

nd, og nu seyler Harald Broder din. Det er
urt i Trondhiem at hvile.
Oluf Konning ind, og nu eyler Harald Brø-
. Da lad dem seyle som seyle vil, Guds Ord
t vi lyde til.
Som seyle vil, Guds Ord saa ville vi lyde til.
l er vor HErris Ord, Svenne tager Vand,
til Bord.
Vor HErris Ord, Svenne tager Vand, J
l Bord. Vi gaa til Bord, vi faa os Mad,
nde vi os Stranden ad.
Vi faa os Mad, saa skynde vi os Stranden
Saa ginge de dem til Strande, som Oxen laae
nde.
Til Strande, som Oxen laa for Lande. Saa
de til Stranden udbare, baade Anker, Tov
e.
Udbare baade Anker, Tou og Ahre, St. Oluf
i fremmer Stavn, fri frem Oxe i JEsu Navn.
Udi fremmer Stavn, fri frem Oxe i JEsu
St. Oluf tog Oxen ved hviden Horn, gak
du gik i Korn.
Ved hviden Horn, gak nu som du gik i Korn.
og til saa fast at skride, efter stod Bølgerne jo
de.
Til at skride, efter stoed Bølgerne jo saa stri-
and viste liden Dreng op i Raa, see om vi
Harald naa.
Op i Raa, see om vi kunde Harald naa. Jeg
meere til all Verdens Priis, end Toppen udaf
ris.
All Verdens Priis, end Toppen ud af Ege
Jeg saae under Norrigis Land, Silke-Seyl
i Rand.
25. Vne

25. Under Norgis Land, Silke Seyl og Guld i Rand. Jeg seer under Norrigis Skær, hvor Ormen Silke-Seyl bær.

26. Under Norge Lands Side, Ormen saa saare fremskride. St. Oluf klappet Oxen paa Lende, du maatte end noget bedre fremrende.

27. Paa Lende, du maatte end noget bedre fremrende. St. Oluf slog Oxen ved sit Øye, langt bedre maa du ad Havet drive.

28. Ved sit Øye, langt bedre maa du ad Havet drive. Da begyndte Oxen at beise saa, de Baadsmænd kunde ikke paa Bonken staa.

29. At beise saa, de Baadsmænd kunde ikke paa Bonken staa. Saa tog hand Bast og sterken Line, der med bandt Baadsmænd sine.

30. Og sterken Linie, der med bant Svenne sine. Det da melte den Styres Mand, og hvor da seyle vi nu frem.

31. Den Styres Mand, og hvor da seyle vi nu frem. St. Oluf drog af sine Handske smaa, og selv maatte hand til Styren gaa.

32. Sine Handske smaa, og selv maatte hand til Styren gaa. Vi seyle frem ad Bierge og Klippe, den neste Vey som vi kunde hitte.

33. Ad Bierge og Klippe, den neste Vey som vi kunde hitte. Saa seylede de over Bierge og Dale, de bleve som de vare Vand hin klare.

34. Bierge og Dale, de bleve som de vare Vand hin klare. De seylede over den Feld saa blaa, ud da løbe de Trolde saa smaa.

35. Den Feld saa blaa, ud da løbe de Trolde saa smaa. Hvo seyler over mit Guld saa rød, og hvo da giør min Fader denne Møde.

36. Mit

36. Mit Guld saa rød, og hvo da giører min Fader denne Møde. Stat du der og bliv til Steen, indtil jeg kommer tilbage igien. Det er saa saurt i Trondhiem at hvile.

37. Bliv til Steen, indtil jeg kommer tilbage igien. Saa seylede de over de Skaaner knolde, til Steen bleve de forte Trolde.

38. De Skaaner Knolde, til Steen bleve de sorte Trolde. Udstaar Kierling med Rok og Teen, St. Oluf; hvi seyler du os til Meen.

39. Med Rok og Teen, St. Oluf, hvi seyler du os til Meen. St. Oluf med dit røde Skeg, hvi seyler du igiennem min Kielder-Veg. Det er saa.

40. Dit røde Skeg, hvi seyler du igiennem min Kielder-Veg. St. Oluf sig tilbage saae, stat du der og bliv til Kamp hin graa.

41. Tilbage saae, stat du der og bliv til Kamp hin graa. Saa seylede de foruden all Meen, der vigte for dem baade Stok og Steen.

42. Foruden all Meen, der vigte for dem baade Stok og Steen. De seylede som de kunde allermeest, ingen Mand kunde Dyne paa dem feste.

43. Kunde allerbest, ingen Mand kunde Dyne paa dem feste. St. Oluf spente Buen for sine Knæ, Pilen falt bag det Seyle-Træ.

44. For sine Knæ, Pilen falt bag det Seyle-Træ. Hand stød ud af fremmer Stavn, Pilen falt bag Oxen i Havn.

45. Af fremmer Stavn, Pilen falt bag Oxen i Havn. St. Oluf trode saa vel vor HErre, derfore kom hand tre Dage førre.

46. Saa vel vor HErre, derfore kom hand tre Dage førre. Harald blev i Huen saa vred, hand

skabte sig til en Orm saa leed. Det er saa faurt i Trondhiem at hvile.

47. I Huen saa vred, hand skabte sig til en Orm saa leed. St. Oluf hand var en Gudfrygtig Mand, thi blev hand Konge i Norriges Land. Det er saa faurt i Trondhiem.

48. En Gudfrygtig Mand, thi blev hand Konge i Norriges Land. St. Oluf gik i Kirken ind, hand takkede Gud af Hierte og Sind. Det er saa.

49. Udi Kirken ind, hand takkede Gud af Hierte og Sind. St. Oluf gaar om Kirkegaard, der skinner en Gisel af hans Haar.

50. Om Kirke Gaard, der skinner en Gisel af hans Haar. Den Gud vil hielpe, hand kommer vel frem, hans Fiender faa baade Laster og Skam. Det er saa faurt i Trondhiem at hvile.

En anden Vise om St. Oluf Konning i Norge.

At mand haver tillagt St. Oluf, at hand skal have havt saa meget at bestille med disse Trolde, som udi Viserne omtalis, holder jeg fore, at skal forstaaes der ved, at hand formedelst Guds reene Ord, som hand stiftede og forfremmede i Norge, Island og andre omliggende Øer, haver forhindret Satans Spøgeri, hvor med de onde Aander haver forførd den simpel Almue i gamle Dage i Norge, saa vel som udi andre Landskab under Hedenskabs Vildfarelse og Blindhed. Saa at Satan ikke haver havt den Magt siden den Tid, som hand havde tilforn hos Vantroens Børn Saa findis vel ogsaa udi S. Olufs Historie, at hand ofte haver været i stoer Livs Fare, og er der af dog underligen hiulpet, udi Mirakels-Viis, af Guds skinbarlige Raade og synderlige Undsætning. Hvilket med disse Digt gives tilkiende, at den som sig forlader paa Gud, bliver ikke forlat, men fanger Magt og Seyervinding ved HErrens Navn, som er det faste Taarn, til hvilket den Retfærdige flyer, og bliver hiulpen.

Det

XV.

Det var Sanct Oluf Konning saa bold, hand raader for Norges Land: Guds Ord hand styret og Rætten hand bød, skulde holde baade Qvinde og Mand. Der skinner Soel som Guld hin røde udi Trondhiem.

2. St, Oluf lader sig en Snekke bygge, det skeede udi Marstrand: Hand agter til sig Hornelummer, de Trolde til megen vaande.

3. Det da svarede den Styremand, hand stod paa Bonken hin breede: Til Hornelummer paa var aldrig god Havn, der ere de Trolde saa leede.

4. Det melte Oluf Kong af fri Mod, hand sprang først i den Stavn: Kast paa Oxen baade Reeb og Tov, lad gaae udi JEsu Navn.

5. Saa fast hand knyste, saa fast hand puste, hand monne mod Bølgen skride: Saa seylede de ind for Hornelummer, de Trolde til megen Qvide.

6. Jedten hand stalker ud med de Bierge, ud med de Klipper blaa: Der saae hand St. Oluf Kong, og Oxen under hannem gaae.

7. Øyne havde hand som en brendende Baal, med Munden monne hand skingre: Negler havde hand som Bukke Horn, stoede alle ud for hans Fingre.

8. Skeg havde hand som en Heiteman, slog neder til hans Knæ: Rumpem havde hand lang og lodden hans Klør var slemme at see.

9. Aldrig kom her nogen Snekke for Land, enten nu eller nogen sinde: Jeg kunde jo med min eeneste Haand, drage den i Bierget ind.

10. Det svarede hannem St Oluf Kong, hand leed sig ikke forlange: Kast paa Oxen Bast og Baand, forsøg hvre det ville gange.

11. Hand tog Oxen om Horn og Stavn, hand agtet at giøre hannem vee: Strax sank hand udi Klippen need, saa dybt over begge sine Knæ. Der skinner Soel som Guld hin røde udi Trondhiem.

12. Her staar jeg udi Steen nedsiunket, her maa jeg nu fortøve: Rygge-spend og Haande-dregt, det vild jeg med dig prøve.

13. Du tie nu qver, du fuleste Gast, du bliv forvend til Steen: Stat du der, til Domme-Dag, og giør ingen Christen Mand meen.

14. Ud kom løbendis den gammel Kierling, saa saare monne hun sige: Hun raabte saa høyt, hun saae saa bredt, St. Oluf bad hun bortvige.

15. Det da undrede de andre smaa Trolde, som sadde i Bierget igien: Kierligen talde ikkun et Ord, hvad gik hende da til meen.

16. Monne hand ikke der Rødskeg være, som os haver lenge hødt: Komme vi ud med vore Jernstange, hand bliver lidet af os bøt.

17. Det skeede der udi Hornelummer, det skeede ret aldrig føre: Det Bierg blev med Vand omlugt, mand fant der ingen Dørre.

18. Saa satte de Rumpen paa deris Hofvet, de vilde paa dem indrykke: Halsen gik dem ned for Bryst, deris Ryg i alle smaa stykke.

19. Nu takker hver Mand den gode GUd, og saa St. Oluf hin gode: Nu seyler hver Mand til Hornelummer, og times der ingen Vaande: Der skinner Soel som Guld hin røde udi Trondhiem.

St. Knud Konning udi Danmark.

Hvad som denne Konning Knuds Historie er anrørendis, er den videligen beskreven af Saxo Grammatico, udi hans Kronikes Ellefte Bog. Saa her giøres ikke lang Fortale

tale behof paa denne Sted. At hand saa høyligen be- kommes for sin Dyd og Fromheds skyld, findes vel saa udi Sandhed at have været. Men at nogle giøre saa megt der af, volde Papistiske Skribentere, og en deel kommer her af, som ellers almindeligen skeer med de gamle Bedrifter, som Poeten siger:

Omnia post obitum fingit majora vetustas:
Majus ab exeqviis nomen in ora venit.

St. Knud Kong blev slagen udi Otthense, Aar efter Guds Byrd 1078. den 10 Dag Julii efter Middag.

XVI.

Solen skinner saa klar om Dagen, alting giver hun goed styrke, det er nu kommen saa vel i Lag, at borte er Natten hin mørke. Den ædle Herre de vog med Uræt.

2. Danmark sig glæder og fryder med skel, og stander i feiriste Grøde: Utydske og Trolde ere slagne ihiel, og Afguderi er øde. Den ædle Herre de vog med Uræt.

3. Af Kongelig Blod en Konning bold, loed sig Gud fast behage: Hand gav hannem Riger og Lande i Vold, hand skulde hans Ord fremdrage. Den ædle Herre de vog med Uræt.

4. Kong Knud saa hede den Herre from, Kong Svend hans Fader de kalde: Der Harald hans Broder var lagd i Lig, de Danske hannem udvalde.

5. Hans Dyd og Fromhed loed sig tee, til Gud sit Hierte hand vende: Med GUds Ord og retfærdige Dom, loed hand det merkeligen kiende.

6. Rætte Bødere giorde hand med skel, at hver sit eget maatte nyde: Saa strængeligen loed hand straffe Uræt, paa dem som Loven monne bryde.

7. Den Christen Kirke holt hand udi agt, den reene Lærdom handheve: Klerkeriet som føre var forsmaad, i hans

i hans Tid vare saa gieve. Den ædle Herre de vog med Uræt.

8. Hand gav dem Frihed mangelund, bød hver Mand dennem at ære: Fordrister sig nogen at giøre ver imod, sin Straf den maatte hand bære.

9. Kirker og Kloster bygde hand af ny, baade Gods og Rente tillagde: Saa rundeligen bleve de Lærde forseet, hver sin Nødtørftighed havde.

10. Paa Dalby Kirke det kiendis endnu, dissliges paa Lunde Domkirke: Hvad hand i Roskilde haver stiftet til beste, de love de vise Klerke.

11. Hand tog i sin Kongelig Værn og Skierm, som hand det soer og jette: Kirken og hendis Personer alle, at ingen dem forurette.

12. Thi vorte her Lærde Mænd i Landet op, som Bogen havde lærd til Prike: Hver takkede Gud som hand kunde meest, for saadanne Gaver og Lykke.

13. Havde nogen paa sin Forbedring og Lyst, i fremmede Land at fare: Hannem gaves Guld og Pending i Haand, hand torde ey Trygler være.

14. Der med komme lærde Mænd hiem til Land, som Riget med Æren kunde tiene: De vare forsøgt i Sæder og Sprog, og meest Guds Lov him reene.

15. Hofmod og saadanne Letfærdigheds Tid, havde ingen Platz til Hofve: Uden smiger og Achitophels Art, de meente deris Herre med love.

16. Alt hvad Harald hans Broders Tid, var kommen af Skik og Lave: Lod hand med Flid oprette igien, og til sin Ordning drave.

17. Hvad Riget tilhørde der tenkte hand paa, at det til Riget maatte blive: Da Ræt og Fred i Landet var sæt, til Orlog monne hand sig give.

18. Prytzen og Churland greb hand an, de hannen

nem til Haande ginge: For deris Herre og Hofvet over sig, de hannem med Glæde udsinge. Den ædle Herre de vog med Uræt.

19. Til Engeland som hans Broders Tid, fra Danmark sig atskilde: Hand agtet at drage med gandske Krigs-Magt, og giøre dem hiemme et Gilde.

20. Thi bød hand Leding om alle Land, hver skulde sid rede og ryste: De lyde hans Bud af alle Skipershavn, de vare i Modet saa trøste.

21. Udi Limfiord lagdis den Flode ind, imod den Vester side: Hans Broder Oluf tilsagde hannem Hielp, der paa saa monne hand lide.

22. Men Oluf var Cain mod Broder sin, hans Liv og Riget attraade: Hand holt hannem op paa falsker Fund, paa smigrende Ord og gode.

23. Jo lenger Kong Knud sin Broder fortøved, jo mindre hand hannem sende: Der Kost og Spise, fortæret var, saa gik hannem Folket fra hende.

24. Oluf gik med Trædskhed omkring, den meenige Mand forførde: Hand klagede sin Broder at legge paa Skat, og tvinge med Loven sin haarde.

25. Vilde ikkun menige Mand følge hans Raad, det skulde dem give stoer Baade: Hver skulde sig liste hiem til sit Huus, og Kongens Flode forlade.

26. De fulde hans Raad og listig Forgift, og meente de giorte med rette: Ustadig er Almuen i Hu og Sind, saa snart Velgierning forgætte. Den ædle.

27. Dan Kongen formerkte sin Broders Svig, til Sleßvig loed hand stefne: Der fant hand sin Broder Utro, hand vilde det paa hannem hefne.

28. Toge de Oluf som Kongen det bød lagde hannem i Jern og Bolte: Der hialp ey Broderskaf eller Forbøn, Løn som Skyld forvoldte.

29. Der af gik Rygte og Tidende sterk, Almuen monne da forskrekke: Kong Knud den Haan og spot ske Oprør, efter Loven paa dem vilde vrekke. Den ædl Herre de vog med Uræt.

30. Thi skulde de enten deris Aadel lade, og der til Halsen miste: Eller de skulle rømme Landet ud, Lykk eller Ulykke at fr ste.

31. End var den Herre saa mild og goed, dem Straf loed hand formilde: Ustraffede skulde de blive hver Mand, om de ellers Tiende vilde.

32. Vilde de udgive deris Tiende hvert Aar, til Guds Huus og deris Præste: Hand vilde dem være i Faders Stæd, handheve dem til det beste.

33. De Vendelboer vare saa stive i Sind, saa traadzige mod deris Herre: Maatte de for hannem ey nyde Fred, det skulde end gaa hannem verre.

34. De sloge sig sammen med vebnede Haand, de vilde hannem plat fordrive: Til Fyen saa drog den ædle Kong, hand agtet udi Freden at blive.

35. Den arge Ref som Blak mand kaldte, hand lagde for Kongen saa slet sin Tale: Hand bad hannem tøve og holde Foed, denne Feide vilde hand forhale. Den ædle Herre de vog med Uræt.

36. Med Almuen talede hand udi Løn, og bad dem fri fremfare: Saa brugte hand Judas sin Forræderi, og Kongen kom i deres Snare.

37. Hand meente at Blak førde Alting til Fred, da førde hand mest til Feide: Hand trode hannem vel, hand torde ey ved, at tro paa falsker Leide.

38. Dette maa vel kaldis med Ræt og Skæl, paa Blakkis Hest at ride: Et andet at meene, et andet at sige, dem daare som der paa lide.

39. Saa trengde sig Juderne frem udi Fyn, ti

Otthen

Otthense monne de haste: Fynboerne glæddis og hiulpe fast til, deris rette Herre at forkaste. Den ædle Herre de vog med Uræt.

40. Udi Sanct Albans Kirke det skeede, den Herre sin Bøn der giorde: De brøde op Dørre og fulde der ind, den ædle Herre der myrde.

41. Den første Mand der blev slagen, var Blak den falske Forrædere: Saa sloges der fleere af Kongens Mænd, Bendicts hans egen Broder.

42. Den fromme Konning der Livet lod, saa vel med Gud det meente: Kirken og Klerker med Tro og Flid, med Liv og Blod hand tiente.

43. Thi staar hans Rygte og ærlige Navn, saa vel hos Mand som Qvinde: For saadanne Dad med stort Eftersavn, fra Tid til Tid til Minde.

44. Hans Legem det hviles under sorten Muld, hans Siæl hos HErren monne være: Saa skulle Guds tro udvalde Børn, den varendis Krone bære.

45. Gud give os Naade, sin Ære at søge, det Evige at betenke: Denne Verden foragte med all sin Væsen, som os kand Glæden forkrenke.

46. Langt bedre det er for Guds Sag døe, end Verdens Guld at eye: Langt bedre det er hos Gud at leve, end vandre paa Syndernis Veye.

47. Guds Ord det bliver, denne Væsen forgaar, og monne saa snart bortfare: Thi elske sig hver det Liggendefæ, til ævig Tid kand vare. Den ædle Herre de vog med Uræt.

St. Knud Hertug.

Denne Hertug Knud var Konning Erich Eyegods Søn, som var St. Knud Konges Broder, begge Svend Estrithsøns Sønner. Denne Hertug Knuds Historie findis udi Saxonis Krønike i den Trettende Bog. At hvo som ly-

ster der noget videre om at vide, kand der læse hvad ydermeer vinstendige Vilkor her medfølger. Ved Harrested Kirke Sæland, en Miil Vegs Nordost fra Ringsted, vises endnu denne Kilde som her omtalis udi Visen, og haver været stor Misbrug hos i gamle Dage under Pavedommet. St. Knu Hertug blev slagen, Aar efter Guds Byrd, 1130. den syvend Dag Januarii for Middag.

XVII.

Nu ville vi qvæde om Hertug Knud, det beste kunde paafinde: Hand var over Slesvig Herre prud, trofast af Hierte og Sinde.

2. Urætvished den lagde hand ned, med sine u vise Domme: Saa mangen Mand der glædes og mest udaf de Fromme.

3. Hans Dyd og oprigtige Manddom, gik Sa udaf saa vide: Hand blev bekynt alle Landskaf det monne hans Fiender fortryde.

4. Magnus hans egen Farbroder Søn, fortr hannem være sin Lige: Thi lagde hand Raad mo hannem udi Løn, hvorledis hand kunde hannem svig

5. Hand sende til Knud sit visse Bud, at møde u Harrested Lunde: Hand vilde der tale med hanne et Ord, det var af Falskheds Grunde.

6. Hertugen trode sin Frende saa vel, vilde sig lade afraade: Der motte være under hvad være kun de, hand vilde hannem der møde.

7. Den neste Nat efter Siette Dag, fra Nyt-Aar Dag at telle: Hertugen lagde sig der udi Mag, u Harrested monne hand hvile.

8. Aarle den anden Dag timelig Tid, alleene gio de hand sig rede: Til Magnus sin Frende hand he reed, som hand loed hannem ombede.

9. De Herrer de komme i Skoven sammen, b gynte indbyrdis deris Tale; Det blev Hertug Knu

foru

foruden Gammen, hans Frende lagde hannem udi Dvale.

10. Strax motte hand see en megtige Hær, Jern-klæd af Skoven udkomme: Der yppedis snart en anden Færd, ikke meget paa Hertugens Fromme.

11. Thi spurde hand Magnus i Venlighed ad, hvad saadant skulde betyde: Om der var Falsk og Forræderi oplagt, og hand sin Tro vilde bryde

12. Hand svarede strax, nu er det best, at vi her Riget skifte: Hvo efter min Fader skal være det nest, vi det imellem os bytte.

13. Saa snarlig hand sit Sverd uddrog, den anden det ikke forvente: Saa vredeligen hand til Hertugen hug, det paa hans Hofvet kiende.

14. De andre Forrædere fulde hannem paa, med Sværd og hvasse Spiude: Saa gridskeligen de alle paa hannem sloge, hand maatte ey Leiden nyde.

15. Saa lagde de ned dette ædle Blod, foruden all Skyld og Brøde: Det volte at hand var from og goed, det monne hannem Magnus fortryde.

16. Hand tenkte hand kunde sin Fiende med List, og saaledis tage af Live: Da blev hand Konning i Danmark visst, ingen skulde hannem derfra drive.

17. Hans Agt hannem feilede mangelund: thi hand paa Uræt fordriste: Hannem hialp ey falsk Paa-fund, sit Liv der efter hand miste.

18. Udi Fotevig blev hand slagen ihiel, med Biper sex vel gieve: Det skeede af GUd med Ræt og Skæl, at de saa straffede bleve.

19. Paa stæden som Hertugen blev myrt, monne strax en Brynd opvelde: Uskyldigt Blod haver med sig fort, sit Tegn ved klaren Vandkilde.

20. At bygge paa GUd, et Tryghed stoer, hand vil

vil Sine ey undfalde: Hand straffer alvorligen Falsk og Mord, baade her og hisset med alle.

Kong Erich Emune og Sorte Plog.

Denne Konning Erich Emunes Historie beskriver Saxo udi sin Krønikes Fiortende Bog i Begyndelsen. Men der settis anden Aarsag til hans Død end her udi Visen. At Sorte Plog skulde eskeet sin Krigs-Besoldning af Kongen, og det hand den skulde faaet, som en Bonde med sin slagede over Plog Sorte. Og i det som Kongen vilde forhiulpet Bonden til sin Ret, slinger Plog hannem forrædeligen ihiel paa Tinget. Men paa hvad Ting det skulde være skeed, nefnis ikke andet, end det skulde være skeed Sønden Ribe, hvilket troligt er, efterdi Historien medfører at hand samme Tid holt Herre-Dage udi Ribe, og Liget er did fort og lagt i Choret udi Domkirken, der som hans Begravelse endnu findis paa denne Dag. Nogle meene at det skulde være skeed paa Vidings Herrets-Ting, men udi Sandhed holdis føre at det er skeed paa Urnehovet Ting, der som Sønder Judlands Ting haver været holden i gamle Dage, og endnu nefnis at skulde holdis af Kongen og Hertugerne Aarlig ved samme Landsbyn, ikke langt fra Bredsted Kiøbsted. Kong Erich Emne blev slagen Aar efter Guds Byrd 1139.

XVIII.

Aarlig om Morgen Lerken hun sang, under saa grøn en Lide: Herr Carl klæder sig for sin Seng. Kongen af Danmark lader det hefne.

2. Hand drog paa sin Skiorte saa skiøn, under saa grøn en Lide: Der til stukken Trye med Silke grøn. Kongen af Danmark.

3. Bukkeskinds Støfle drog hand paa Been, under saa grøn en Lide: Forgyldte Spore spendte hand omkring. Kongen af Danmark.

4. Forgyldte Spore spendte hand omkring, under saa grøn en Lide: Saa rider Herr Carl eene til Ting. Kongen af Danmark.

5. Herr

5. Herr Carl rider ad Veyen frem, under saa grøn en Lide: Saa mange Under da prøver hand. Kongen af Danmark lader det hefne.

6. Herr Carl hand ganger ad Tinge frem, under saa grøn en Lide: Der rømmer for hannem saa mangen Mand. Kongen af Danmark.

7. Dan Kongen heder paa Svenne Ni, under saa grøn en Lide: I binde Herr Carl lade mig det see. Kongen af Danmark.

8. Op da stode de raske Svenne Ni, under saa grøn en Lide: De bunde Herr Carl, loede Kongen det see. Kongen af Danmark.

9. De førde Herr Carl for oven den By, under saa grøn en Lide: De lagde hannem paa en Steile af ny. Kongen af Danmark.

10. Saa brat kom Bud for Herr Plog ind, under saa grøn en Lide: Dan Kongen lader steyle Broder din.

11. Her Plog sprang over breden Bord, under saa grøn en Lide: Hand gav derfore ikke mange Ord. Kongen af Danmark lader det hefne.

12. Bukkeskinds Støfle snørde hand ad Been, under saa grøn en Lide: Forgyldte Spore spendte hand omkring.

13. Forgyldene Spore spendte hand omkring, under saa grøn en Lide: Saa rider Herr Plog eene til Ting.

14. Saa fast hand reed, end faster hand rende, under saa grøn en Lide: Sin gode Fole der over hand sprende.

15. Her Plog hand ganger ad Tinget frem, under saa grøn en Lide: Dan Konning hand stander hannem op igien.

16. Havde

16. Havde jeg her været førre i Dag, under saa grøn en Lide: Da havde det været bedre i Lag. Kongen af Danmark lader det hefne.

17. Min Broder er lagt paa Steyle uden Brøde, under saa grøn en Lide: Dan Konning det ganger eder vist til Møde. Kongen af Danmark lader det hefne.

18. Men havde jeg kommet for Timer fem, under saa grøn en Lide: Saa visselig skulde hand fuldt mig hiem.

19. Nu er min Broder ved Livet skilt, under saa grøn en Lide: Dan Konning eders Tro, oz den er spilt. Kongen af Danmark.

20. Dan Konning meldte et Ord med Skæl, under saa grøn en Lide: Din Broder fortiente sin Død saa vel.

21. Naar hver maa raade med Vold og Sværd, under saa grøn en Lide: Er Loven ikke en Bøne værd. Kongen af Danmark.

22. Min Broder var saa dannis fuld, under saa grøn en Lide: Vi kunde hannem løse med Sølv og Guld. Kongen af Danmark.

23. Dit Sølv og Guld passer jeg ey paa, under saa grøn en Lide: Loven sin gang jo have maa.

24. Du maatte saa lenge tale der om, under saa grøn en Lide: Du kand vel nyde den samme Dom.

25. Dan Konning heder paa Riddere Ni, under saa grøn en Lide: I binde Herr Plog lade mig det see.

26. Est du Dan Konnings Mand for dig, under saa grøn en Lide: Da baste og bind du selv nu mig.

27. Kongen drog af sine Handske hvide, under saa grøn en Lide: Herr Plog hand ryster med gyldene Spiude.

28. Først

28. Først vog hand fire, saa vog hand fem, under saa grøn en Lide: Saa vog hand Dan Konning og alle dem. Kongen af Danmark lader det hefne.

29. Der hand havde veget de Kongens Mænd, under saa grøn en Lide: Saa aag hand sin kiære Broder hiem.

30. Til Ribe førdes det Kongelig Liig, under saa grøn en Lide; Det hviltis under Marmorsteen hvid.

31. Her Plog hand rømmer af Landet ud, under saa grøn en Lide: Af hannem fik mand ikke anden Bod. Kongen af Danmark lader det hefne.

Herr Tidmand.

Denne Herr Tidmands Vise, sette vi nest hos Sorte Plogs Vise, af denne Aarsage, at mange haver været udi denne vrange Meening, at de have tagen Herr Tidmand udi Kong Erichs Emmes stæd. Maa vel skee fordi at disse Synderboer her nefnis i denne Vise. Men det er langt en anden Historie, som sig haver til dragen paa Sønder-Herritz Ting Norden for Aarhuus, der som det gamle Herre-Sæde Biørnholm ligger. Og et andet Herret til et Skilsmis der nest op til, kaldis Nør-Herret.

XIX.

Marle om Morgen det var Dag, Herr Tidmand klæder sig for sin Seng, og hand drog i sin Skiorte saa skiøn. Det lover alle de Sønderbo.

2. Hand drog i sin Skiorte skiøn, og Silke Trøye var herlige grøn; De Bukkeskinds Støfle snørde hand ad Been.

3. Bukkeskinds Støfle snørde hand ad Been, Forgylvede Spore spendte hand omkring; Saa drog hand til Sønder-Herritz Ting. Det lover alle de Sønderbo.

4. Sa-

4. Saa rider hand til Sønder-Herrits Ting, hand kræver ud Skat af Adeling; Siu Skeppe Rug af hver Mands Plog. Det lover alle de Sønderbo.

5. Siu Skeppe Rug af hver Mands Plog, hver Fierde Svin af Olden Skov; Op da stod den gamle Mand. Det lover alle de Sønderbo.

6. Op da stoed den gamle Mand, den Skat vi aldrig udgive kand; Og forend vi skulle den Skat udgive. Det lover alle de.

7. Og førend vi skulle den Skat udgive, føre skulde hver Mand paa Tinget blive; I Sønder-Herrets Bønder staar sammen i Ring.

8. I Sønder-Herrets Bønder staar sammen i Ring, I lade ikke Herr Tidmand komme levendis af Ting; Det første Slag den gamle Mand slog.

9. Det første Slag den gamle Mand slog, hand slog Herr Tidmand ned til Jord: Nu ligger Herr Tidmand, hannem rinder Blod.

10. Nu ligger Herr Tidmand, hannem rinder Blod, Endnu gaar Plogen i sorten Jord, og end gaae Svin paa Olden-Skov. Det lover alle de Sønderbo.

Unger Sverke, Konning udi Sverrig.

Udi Sverrig var stor Ueenighed, imellem Konning Erichs og Konning Karls Affkom, som indbyrdis trættedes om Riget med hver andre, og undertiden den eene, og undertiden den anden, af hver sin Slegt, er kommen til Regimentet. Paa det sidste, som det pleyer almindeligen at gaa til, kunde de ikke anderledis skifte det end med Sverdslag. Der over bliver Konning Carl Konning Sverkes Fader slagen af Konning Knud, Konning Erichs Søn. Og der hand afdøde, kommer Kong Sverke til Regimentet, og forfølger siden hans Børn og Affkom. Hvilket fortrød Almuen meest i Oplandene, saa at de sætte sig op imod hannem, at hand blev foraarsaget at bede Konning Valdemar

deinar om Bistand. Hvilket hand bekom saa meget dislettiligere, efterdi de fornemmiste Adel her udi Riget vare besvogret med hannem. Thi Konning Sverke havde Herr Ebbe Sønnis Søns Daatter til Egte. Derfore vare de Danske dis villigere til at følge paa Svenske Tog. Dog det var dennem ikke meget lykkeligt. Thi begge Partene bleve saa got som aldeelis nedlagde ved Lene udi Vester Gylland. Der blev baade Ebbe selv, som var Høfvitzmand for Folket, og begge hans Brødre Lauritz og Jacob slagne, med mange andre Navnkundige Mænd paa begge Sider. Dette skeede Anno Domini 1208. den 31. Dag Januarii. Toe Aar der efter sterkede Konning Sverke sig paa ny, og blev slagen med Hertug Folke, og mange andre ved Gestelbro, Anno Domini 1210. Dog Visen kommer ikke aldeelis over et med Historien, om det ellers er om denne Sverke, som vi meene. Thi om den gamle Sverke kand det neppeligen forstaaes, som levede Aar 1140.

XX.

Det var unge Sverke, gaar for Dan Konning at stande; Min ædle Herre J det ikke fortryde, jeg klager for eder min Vaande. Thi føre de Riddere deris Skiolde, der græder saa mangen.

2. Min Fader er slagen ihiel med Svig, og jeg af Landet dreven; Dan Konning J laane mig af e[...] ders Mænd, jeg kand det ærligen hefne.

3. Jeg vil laane dig af mine Mænd, baade Sæ[...] landsfar og Jude; disse ere de beste Mænd, som baa[...] de kand hugge og skiude.

4. Jeg vil laane dig Engelbret, og der til Her[...] Carl graa; Der er ingen i Sverriges Land, som een kand mod hannem staa.

5. Jeg vil laane dig Herr Offe Dyre, med sit for[...] gyldte Horn; Hand hugger ned for Foed i Strid[...] som Bønder de meye Korn.

6. Det var om en hellig Søndag, der Messe[...] var god at høre; Sverke hand rider til Dresur[...]

hand lader sit Folk overføre. Thi føre de Riddere deris Skiolde, der græder saa mangen.

7. De lagde ud med deris Snekker fra Lande, det var saa faur en Flode; De vare vel sju og fiersinds tive, foruden de andre smaa Baade.

8. Ungeste Sverke stander i fremmer Staven, og seer hand ud i Sunde: HErre GUD lade os enten Seyer vinde, eller synke her ned til Bonde.

9. Saa kaste de deris Anker, alt paa den hvide Sand; Og det var unge Konning Sverke, hand træn der først paa Land.

10. Først drog ungen Engelbret, og saae hand Herr Carl grad; Saa kom ungeste Sverke selv, hans Banner var guul og blaa.

11. Det meldte hand ungen Engelbret, og saa tog hand paa; Herr Sverke I sende vore Fiender Bud, I lade dem Feide-Bref faa.

12. Bort da reed den raske Smaadreng, hannem skinde Guld paa Hænde; Der kunde hverken Hog eller Hund, følge hannem Dag til Ende.

13. Ind da kom den liden Smaadreng, og stoddis hand for Bord: Hand var snild og kreng i Tale, hand kunde vel føye sine Ord.

14. Det da meldte hand uden Gammen, der til gav hand goed Efne; Sverke min Herre haver sendt eder Bud, sin Faders Død at hefne.

15. Hure da tør du uselig Dreng, biude mig Eggen hin hvide; Hans Fader stoed mig ikke uden et Hug, hand bier mig ikke udi Strid.

16. Høre I Sverrings Høfding bolde, I kunde det ikke forunde; Op da voxer den liden Hund, med hvassen Tand udi Munde.

17. Det da var den liden smaa Dreng, hand sprang til

til Gunger røed; Det vil jeg for Sandhed eder sige, hand reed som Fuglen fløy. Thi føre de Riddere deris Skiolde, der græder saa mangen.

18. Hil sidde Junge Konning Sverke, og Kæmper saa have I fromme; I sadle eders Hest, I drage imod, eders Fiender monne nu komme.

19. De droge frem ad Bierge og Lide, og Lene monne de det kalde; Der lagde de af deris Kaaber blaa, de førde sig i Brynie alle.

20. Tilsammen da droge de ædle Herrer, det var saa ynkelig en Leeg; Det var ont at stande udi Strid, som Sønnen Faderen sleeg.

21. Frem da rede de Danske Hofmænd, de førde saa godt et Moed; De sloge ned de Vester Gyllands Mænd, hvor de føre frem for Faed.

22. Konning Sverke hug og Sverting bed, der giordis saa varmt om Hænde; Det var saa ynksommelig en Strid, som Faderen ikke Sønnen kiende.

23. Konning Sverke hug og Sverting bed, og Hielmene de giordes røede. Det var stoer Ynk i Striden at stan, som Sønnen slog Faderen til døde.

24. Det var unge Herr Engelbret, blæser i forgyldene Horn: Saa vog hand de Vester Gyllands Mænd, som Bønder de meye Korn.

25. Det var Sverriges Hofding saa brad, hand hug med Sverd saa fast; Ikke kunde ungen Sverke uden et giøre end bøde for de Kast.

26. Nu haver jeg staaden Dig femten Hug, ja flere og ikke ferre; Du stander mig et for alle dem, alt for din Hofdings Ære.

27. Det var unge Konning Sverke, hand dyr ikke lenger bidde: Hand hug den Hofding i forgylde Hielm, at Odden i Sadelen midde.

28. De Danske de stoede saa Mandelig bi, de Svenske til liden Fromme: Langt heller de vilde paa steden døe, end fra Herr Sverke romme. Thi føre de Riddere deris Skiolde, der græder saa mangen.

29. De Svenske vare to og tre mod en, thi blev i Krigen stor Nød; Saa mangen Ridder der blegnet om Kind, saa mangen Hofmand blev død.

30. De vare dem vel otte tusinde Mand, der de af Danmark fore hen; Vel neppelig Fem og Femstig Mand, Komme hiem til Landet igien.

31. Imellem baade Bierge og dybene Dale, der gielder baade Ugle og Ørn; Der græder saa mangen Ydske Enke, og halv fleere Faderløse Børn.

32. Imellem de Bierge og dybe Dale, der gielder baade Ugle og Ravn. Der græder saa mangen smuk Festemøe, haver mist sin Festemand.

33. De Fruer de stande udi Høyeloft, de vente deris Herre skal komme; Hestene de komme blodige hiem, og Sadlene de vare tomme.

34. Konning Sverke vinker giennem gyldene Hielm, Haver nu denne Striid en Ende; Flygtig Mand ey mister sit Mod, hand kand en gang omvende. Thi føre de.

35. Mine Fiender ere slagen, mine Maue ere døde, det giør mig Hiertens Vaande: Men lever hand Sverke Aar og Dag, hand kommer igien til Lande.

36. Her er tabt og her er vunden, her sørgis paa begge Sider: Saa vel troer jeg Dan Konning god, til hannem jeg henrider.

37. Min Fader er slagen med Falsk og Svig, og skal jeg Landet romme: Saa ilde skal det de Oplændiske Bønder, og deris Medfølg bekomme.

38. Og førre da skal jeg lade mit unge Liv, og Blod

og

Kamp og Strid, som tager bort Liv og Ære.

10. Den eene den anden fordærver i Grund, naar de tilsammen fegtis: Saa kommer den Tredie tager det bort, uden Sværdslag hannem ey negtis. føre de Riddere deris Skiolde, der sørger saa igen.

En unger Frøiken føris af Danmark til Sverrig.

Hvis Daatter denne unge Danske Frøiken haver været, eller paa hvad Tid hun er udførd benefnis ikke her udi Vi- Saa kand det og ikke heller letteligen siges forvist om det er været Konning Valdemars Seyers Syster, Dronning isse, som Kong Erich af Sverrig badis om og fik, paa det Forbund som skeede imellem Rigerne efter Kong Sverkes de og Afgang, som nyligen tilforn er omtalet.

XXI.

Min Herre haver fest en Rosens Blomme,
Christ unde hende vel til Sverrig at komme.
Det hielper saa lidet at qvide.

2. En Rosens Blomme, Christ unde hende vel til Sverrig at komme: Der til svarede den Ridder saa min Herre lader hente den Jomfru hid.

3. Den Ridder saa rig, min Herre lader hente den Jomfru hid: De vunde Seyl i forgyldene Raa, De til Danmark i Maaneder to.

4. Forgyldene Raa, de seile til Danmark i Maaneder to De kaste deris Anker paa hviden Sand, Svenske Fruer træn der paa Land.

5. Paa hviden Sand, de Svenske Fruer træn der paa Land: Mit ud i den Borggegaard, de Fruer svøbte sig i Sabel og Maard. Det hielper saa lidet at qvide.

6. Borgegaard, de Fruer svøbte sig i Sabel og Maard: Og der aflagde de deris Skarlagens Skind, saa gaar de for Danner Konning ind.

7. Skarlagens Skind, saa gaar de for Danner Konning ind: Hil sidde I Danner Konning over eders Bord, Kongen af Sverrig haver send eder Ord.

8. Over breden Bord, Kongen af Sverrig haver send eder Ord: Hand sender eder Ord og bliden Tale, hand vil eders Daatter til Dronning have.

9. Og bliden Tale, hand vil eders Daatter til Dronning have: Det melte Danner Konning der til, det er ikke nok at have vil.

10. Den Konning der til, det er ikke nok at have vil: Forend hand skal den Jomfru vinde, der om maa Terning paa Taflebord rinde.

11. Den Jomfru vinde, der om maa Terning paa Taflebord rinde; Det første Guld-Tavel paa Borden rand, den Svenske Konning den Frøiken vand.

12. Paa Borden rand, den Svenske Konning den Frøiken vand: Og der blev Silke paa Jorden bred, den Jomfru blev til Stranden udleed.

13. Paa Jorden bred, den Jomfru blev til Stranden udleed: De kaste deris Anker paa Svenske Sand, uden Danske Frøiken træn først paa Land.

14. Paa Svenske Sand, den Danske Frøiken træn først paa Land: Det melte Kongen som hand stoed, I være velkommen Jomfru god.

15. Som hand stod, I være velkommen Jomfru god: Det talede hand til den Ridder rig, hun maa

vel

vil være voris Jesulig. Det hielper saa lidt at qvide.

16. Ridder rig, hun maa vil være voris Jesulig: saa lede de frem de herlige Ørs, de vare med Sølv og Guld beströd.

17. De herlige Ørs, de vare med Sølv og Guld beströd: I sætte eder op og hviles her paa, stolte Jomfru I skulle ikke lenger gaa.

18. Hviles her paa, stolte Jomfru I skulle ikke lenger gaa: Var jeg i min Faders Land, da fik jeg Karm og Kiøresvend.

19. Min Faders Land, da fik jeg Karm og Kiøresvend: Der til svarede de Svenske Fruer, I føre os hid ingen Judske Sæder.

20. De Svenske Fruer, I føre os hid ingen Judske Sæder: Sadel af Sølv og forgyldene Mile, der med pleyer Svenske Jomfruer at ride.

21. Forgyldene Mile, der med pleye Svenske Jomfruer at ride: Sadel af Sølv og langen Spange-Mile, saa ride vi Svenske Fruer til Gilde.

22. Langen Spange-Mile, saa ride vi Svenske Fruer til Gilde: Og det haver været gammel Sæd, saa lenge vi leve, vi blive der ved.

23. Gammel Sæd, saa lenge vi leve, vi blive der ved: Ridder og Svenne de ride til Herredag, Fruer og Jomfruer de age med Mag.

24. Til Herredag, Fruer og Jomfruer de age med Mag: Vore Skioldmøer bære sig den Priis, som reede i Krig efter fordum Viis.

25. Bor sig den Priis, som reede i Krig efter fordum Viis: Naar Danske og Svenske faa Tydske Mands Sæd, da vee dem begge Landskaf ved.

26. Tydsk Mands Sæd, da vee dem begge Landskaf der ved: Der var stor Lyst og megen meere

Gammen, de unge to Ædeling bleve given tilsammen.
Det hielper ey lenger at qvide.

27. Megen meere Gammen, de unge to Ædeling bleve given tilsammen: Og Kongen tog sin Kieriste i Arm, stolte Jomfru I leve hos mig uden Harm.

28. Sin Kieriste i Arm, stolte Jomfru I leve hos mig uden Harm: Saa mangen god Dag de sammen monne være, de levede udi Fryd med Tugt og Ære.
Det hielper ey lenger at qvide.

Konning Valdamar afferdiger sine Legater efter Dronning Dagmar.

Konning Valdamar, Valdamars Søn, som kaldes Valdemar Seyer, var tre gange gift. Først havde hand til Egte Dronning Ingeborg, Henrich Løves af Saxen Lands Søster. Med hvilken hand aflede ingen Børn. Siden badt hand om Kongens Datter af Behmer Land, Margreta som kaldtis for sin Deylighed og Dydighed med Tilnavn Dagmar. Hvorfore hun ogsaa berømmis, som vi høre her efter, som det sig bør. Hvad som Historien udi sig selv er anrørendis, findis der om videligere Beskeeden udi Kong Valdemars Historie, som her er ikke fornøden at beskrivis. Thi vi give her en Vise-Bog, paa en anden Tid, med det første, nest Guds Hielp, en fuldferdige Krønike. Det Tredie Kong Valdemars Gifft, var Dronning Berngerd, Kongens Daatter af Portugal, som her efter skal omtales.

XXII.

Konning Valdemar og Herr Strange, de sidde over breden Bord: Og de begynte indbiurdis at tale, saa mangt et gammel Ord. Der fejler Herr Strange imod Dronning Dagmar.

2. Hør du Herr Strange hvad jeg siger dig, du skal fare af Landet ud: Og du skal fare til Behmer Land, og hente min unge Brud.

3. Det svarede Herr Strange Ebbesøn, saa snildelig

nnit hand svare: Skal jeg indtil Behmer-
se, hvo skal da med mig fare. Der feyler Hr.
e imod Dronning Dagmar.
)u tager til dig hin unge Herr Limbek, og saa
luf Lykke: Du tager hin rige Herr Peder
g fleere efter din Tykke.
ager du Bispen af Sæland, hand er saa lær-
Land: Og saa Herr Albert af Eskelsiø, sine
føye Land.
et var ungen Herr Strange, hand gaar
en Strand: Hannem fulde Konning Val-
ke, med mangen Velbiurdig Mand.
Saa seylede de dem over salten Søe, vel udi
ir try: Det neste de kunde for Behmerlands
de vare i Hue saa frie.
)e strøge Seyl, kaste Anker paa Sand, de
hver til Land: Saa faur da var den Herre-
Herr Strange den fremmerste Mand.
er de komme noget op paa Land, der skikkede
Bud: De lovede Kongen af Behmer Land si-
ire Danner Kongens Raad.
De havde med hannem at tale udi Lon, som det
monne somme: Og da blev Silke paa Jor-
d, de skulde for Kongen indkomme.
Hil sidde I Kongen af Behmer Land, I ere en
ned Ære: Kong Valdemar af Danmark gi-
Bud, om eders Daatter saa kiære.
I Herrer tager Handklæde og Vand, I sætter
til Bord: I være velkommen udi vort Land,
eder Ansvar goed.
Saa bare de ind det Taflebord, de Tavel af
hin reene: Herr Strange hand skulle med
i lege, og tale med hende alleine.

14. Kongen hand ganger udi Høyeloft, og rædder med Dronning sin: Her ere de Lenser af Dannemark kommen, de bedis om Daatter min. Der først giver Strange imod Dronning Dagmar.

15. Vil hand Kong Valdemar af Dannemark, vil hand vor Daatter have: Vi give hannem hende den mægtige Mand, og dertil dyrebar Gave.

16. De lagde paa hende det røde Guld, fulde hende i Salen ind: Herr Strange den Ridder fauer og fin, hand staar hende op igien.

17. Den Tredie Skaftavel de sammen drog, den var af røde Guld: Herr Strange hand vant den Mødeling god, ind i Kong Valdemars Vold.

18. De slog over hende det Silke blaa, fulde hende i Salen ind: Her maa I see den Frøiken selv, udi Tugt og Sæder og fin.

19. Det lide fast ad Aften silde, det var, den Dand skulde have en Ende: Herr Strange den vise Høfding og klog, skulde følge den Brud til Senge.

20. Saa fulde de den Frøiken til Senge, alt til den Ridder goed: Herr Strange med megen Tugt og Ære, imod den Frøiken opstoed.

21. I sige mig Herr Strange forvist, meden vi ere eene to: Er hand Konning i Dannemark, baade fauer og fast i Tro.

22. Det da svarede hand Herre Strange, hand op i Solen saae: Som mend ved Danner Konning, hand er langt skiønner end mine To.

23. Der blev Silke paa Jorden lagt: De fulde den Frøiken til Strande: Hun bød sin kiære Forældre god Nat, saa lagde de ud fra Lande.

24. Det var Kongen af Behmer Land, hand monne sin Daatter lære: Naar du kommer i Dannemark

ind

ld, du tænker paa Hæder og Ære. Der seyler Herr Strange imod Dronning Dagmar.

25. Dydelig, Gudfrygtig, from og god, det skalt du altid have til Fiid; Det deele med alle dine Undersaatte, du bliver deris Haab og Liid.

26. Saa lagde de Herrer deris Snekke fra Lande, de vare baade glade og fro; Saa seylede de dennem til Dannemark, vel mindre end Maaneder to.

27. Og det var Frøiken Dagmar blid, hun kom for Mandøe udi Land; Og det var Kongen af Dannemark, hand kaste sin Ganger paa Sand.

28. I sige mig Herr Strange Ebbesøn, førre vi komme nærmere Land: Hvo er den dristige Skelle-Svend, som rider paa hviden Sand.

29. I være velkommen Dronning Dagmar, I sige der sagt fra: Det er Kong Valdemar af Danmark, som trende Konge-Riger aa.

30. Min naadige Frue Dagmar god, hand er en Første baade mægtig og bold: Hand haver Borge og rige Feste, der til tre Riger i Vold.

31. Skam faa du Strange om jeg vil, saa vel da kand en kuve: Mig tykkis at Kongen af Dannemark, hand haver ikke uden et Øye.

32. Høre I det min skiønne Jomfru, hand er en Orlogs Mand: Hand haver vundet til Dannemark, igien all Nordenelvs Lande.

33. Hand er Mand og der til Første viis, og tør paa sine Fiender see: De fly for hannem baade Øster og Vester, naar hand i Huen er vred.

34. Hvo Land og Liv ellers voge vil, og prøve god Orlogs Spil: Er hand en Første af Mod og Blod, hand skal og sette til.

35. *Høre I det min skiøn Jomfru fiin, I skulle vær*

glad og fro: Denne Færd skulle I ret aldrig fortrykke, saa lenge I leve maa. Der seyler Herr Strange imod Dronning Dagmar.

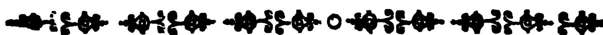
36. Og all den Stund I leve maa, jeg vil eders Tiener være: Alle de Adel i Danmark bo, de skulle eder elske og ære.

37. Saa drukke de deris Bryllups Høytid, udi saa god en Stund: Konning Valdemar og Dronning Dagmar, saa vel hver andre aand.

38. Der glædis ved baade store og smaa, den Fattige med den Rige: Der glædis Bonden og Borger meest, af Hiertens Grund tillige.

39. Hun kom uden Tynge, hun kom med Fred, hun kom goden Bonde til Lise: Havde Danmark altid saadanne Blomster, mand skulde dem ære og prise.

40. Alle saa mange i Danmark vare, de monne Dronning Dagmar behage: Saa lenge hun levede paa Jorden her, de havde saa gode Dage. Der seyler Herr Strange imod Dronning Dagmar.

Dronning Dagmars Hiemferd til Danmark.

Det er vist og sant som mand siger, at mand tyer gierne som mand er kommen af. Det er ikke Hiertens Verk, at Daatter drager i Moders Serk. Ligervis som denne fine og dydige Dronning Dagmar havet været optugtet og paamindt af sine kiære Forældre, saa haver hun ladet det samme paakiende udi sit gandske Levnet udi all Dydeighed og Fromhed. Hvorfore der ere lagde saa mange smukke Digt om hende til evig Amindelse, saa lenge som Verden staar. Hvilket ærligt Rygte er hende bedre, end hun havde været en Keyserinde over all Jorderigs Kreds og Velde, som Syrach vidner, sigendis: Et got Navn bliver evindelige, og er vissere end tu finde store Liggendefæ af Guld.

XXIII.

Det var Behmer Lands Dronning, hun tager sin Daatter at lære: Naar du kommer i Danmark ind, dig vides baade Hæder og Ære. Den Frøiken kom af ædle Behmer Land.

2. Og naar du kommer i Danmark ind, da vidis dig Hæder og Ære: Du lad ikke Skat over Bønderne skrive, saa have de dig saa kiære.

3. Den første Bøn du beder din Herre, den Herre saa mild og fiin: Du beder hand lader Biskop Valdemar ud, allerkiæriste Morbroder sin.

4. Og der var Silke og Skarlagen rød, paa Jorden strax udbred: Det var den unge Frøiken Dagmar, hun blev til Strande udleed.

5. Saa vunde de op deris Silke Seyl, saa høyt i forgyldene Raa: Saa seylede de til Danmark ind, fast minder end Maaneder to.

6. For Mande de kaste de deris Anker, alt paa den hvide Sand: Toge de hin unge Frøiken Dagmar, de løfte hende først paa Land.

7. Toge de hin unge Frøiken Dagmar, de løfte hende først paa Land: Valdemar Konning af Danmark hand rekker hende hviden Haand.

8. Der var Silke og Skarlagen rød, saa vit paa Jorden udbred: Dagmar fulde baade Fruer og Møer, hun blev paa Riber-Huus leed.

9. Saa aarle om den Morgenstund, lenge førend det var Dag: Det var ungen Frøiken Dagmar, hun krævede sin Morgen-Gave.

10. Den første Bøn jeg beder eder om Allerkiæriste Herre min: I lade Biskop Valdemar ud af Taarnet komme, for Sleat og Frender sin.

11. Den anden Bøn I unde mig vist, Jeg beder

eder

eder jo saa gierne: I give alle de Plogpendinge til, og Fangere løs af Jern. Den Frøiken kom af ædle Beh- mer Land.

12. Den første Bøn I tie saa stille, I tie Frøiken Dagmar saa qver: Kommer hand ud Bisp Val- demar, hand giør eder Enke i Aar.

13. Hun tog Guld Kronen af sit Hovet, og satte for Kongen paa Bord: Hvad skulde jeg i Danmark, maa mig ikke vides et Ord.

14. I hente mig jnd Ridder Herr Strange, og saa unge Junker Knud: I skulle henfare til Oringsborg, og løse de Fanger ud.

15. Der hand kom af Tornet ud, da kunde hand ikke gange: Jeg haver her sæt paa tolvte Aar, de Tide var mig saa lenge.

16. Hans Søster tog Guld Kam af sit Skrin, hun kemte hans gule Haar; For hver den Lok der hun hannem ridde, da felde hun modige Taar.

17. Hør du kiæriste Søster min, og du græd ikke for mig; Fuld vel skal jeg hefne min Harm, om jeg et Aar er qveg.

18. I tie qver Bisp Valdemar, lader ikke eders Vrede regiære; Kommer I atter paa Sobongs Taarn, jeg sær eder aldrig meere.

19. Ikke kunde Biskopen lade sin Harm, før hand maatte Landet romme; Det fortrod Dronning Dagmar meest, hand kunde ikke bedre skiønne.

20. Der var stoer Glæde over all Danmark, Dagmar var kommen til Lande: Der levede i Fred baade Konger og Bonden, uden Skat og Plogpen- dings Vaande.

21. Christ signe de unge Ædlinge To, de lenge monne sammen leve; Guds Ord, Retferdighed, Dom

Haar og Skiel, for hver Mand at handheve. Den Friheden kom af ædle Behmer Land.

Dronning Dagmar spaaes af en Haffrue, at hun skal døe udi Barnfødsel.

Det som ellers almindeligen siges, at alle Eventyr, som vi kalde, det er Eventyrs Saffn, ere Løgn, og alle Viser ere Løbe, findes sig ikke saa at være udi Forfarenhed. Thi vore Danske Poeter have saa vel brugt deris Frihed, som enten de Latinske eller Grekiske Poeter i deres Materie og Digt. Det lader sig her saa vel som andensteds see, besynderligen med denne Haffrues Spaadom. Og hvad ville vi sige om det gamle fremfarne, efterdi vi og udi vor Tid have hørt om saadanne Fantasi ikke meget uligt, fra Samsøe faa Aar forleden. Digt er Digt. Og er ikke meere at tage der af end vel til Maade: Thi Guds Ord ere vore Fødders Liius som David siger. Hvo det ikke haver, hand vandrer i den skadelige Mørkhed.

XXIV.

Den Konning hand lader en Haffru gribe, den Haffru dantzer paa Tilie: Og den lader hand i Taarnet knibe, for hun ikke fremmet hans Villie.

2. Dronningen beder paa Svenne to, den Haffru dantzer paa Tilie; J bede den Haffru for mig indgaa, for hun skal fremme min Villie.

3. Ind kom Haffruen og stedes for Bord, den Haffru dantzer paa Tilie: Hvad ville J Dronning, hvi sende J mig Ord; Jeg kand ikke fremme eders Villie.

4. Dronningen klapper paa Hiundet blaa, den Haffru dantzer paa Tilie: Du fiode Haffrue og sidde her paa, thi du skalt fremme min Villie.

5. Ville J saa forraade mit unge Liv, den Haffru dantzer paa Tilie: Her ligger under den hvasse Kniv hvre skulde jeg fremme eders Villie.

6. Beed

6. Veedst du det, saa veedst du meere, den Haffru dantzer paa Tilie: Du sige mig af mine Skeben mee- re, saa kand du fremme din Villie.

7. Veed jeg din Skeben, Jeg siger dig den, den Haffru dantzer paa Tilie: Du lader mig vist paa Ilden brende, thi fremmer jeg ikke din Villie.

8. Du føder Sønner saa bolde tre, den Haffru dantzer paa Tilie; Dit unge Liv forspilde de, saa fremmer jeg nu din Villie.

9. Skal det mig for dennem ikke bedre gaa, den Haffru dantzer paa Tillie: Sig mig hvad Skæbne skulle de faa, saa kand du fremme min Villie.

10. Den eene skal Konning i Danmark være, den Hafru dantzer paa Tilie; Den anden skal Krone af røde Guld bære, saa kand jeg fremme din Villie.

11. Den tredie skal være saa viis een Mand, den Haffru dantzer paa Tilie; Dit unge Liv lader du for hannem, nu haver jeg fremmet din Villie.

12. Dronningen svøber sit Hovet udi Skind, den Haffru dantzer paa Tilie: Hun gik i Loftet for Kongen ind, thi hun havde fremmet hendes Villie.

13. Høre i allerkiæriste Herre min, den Haffru dantzer paa Tillie; I give mig denne Haffru fin, for hun haver fremmet min Villie.

14. Jeg giver ikke den Haffru Liv, den Haffru dantzer paa Tilie; Thi hun forraade mine Snek- kiu, da fremmet hun ikke min Villie.

15. Dronningen sortnet som en Jord, den Haffru dantzer paa Tilie: Hun daanet all død for Kongens Bord, for hun fremmet hendis Villie.

16. Min kiere I tager det ikke saa nær, den Haf- fru dantzer paa Tilie; Følge hende til Strande med alle dine Møer, men hun haver fremmet ders Villie.

17. H

Hun klædde den Haffru i Skarlagen røed, den dantzer paa Tilie; For hun havde spaad hende i Død, saa fremmet hun hendes Villie.

Dronningen taler til alle sine Møer, den Haf- ntzer paa Tilie; I følge denne Haffru ud til hi hun haver fremmet min Villie.

Den Haffru sættes paa Bølgen hin blaa, den dantzer paa Tilie; Dronningen græd og in- lo, saa havde hun fremmet hendes Villie.

I tør ikke græde, græd ikke for mig, den Haf- itzer paa Tilie; Himmeriges Døer staar aaben . Nu haver jeg fremmet din Villie.

I Himmerig skalt du bygge og boe, den Haf- itzer paa Tilie; Der fanger du først baade Hvi- ioe. Nu haver jeg fremmet din Villie.

onning Dagmars dødelige Afgang.

rviis som tilforn er omtalet, at de som danske Viser have ort, have brugt stoer Poetiske Frihed, med seldsome og fast e Ting fore at give: Saa sees det samme end ogsaa af ærværendes Digt, besynderlige om denne sin Dronning, ulde være beden til Livet igien, siden hun var død, og aa up med sin Herre Konning Valdemar. Hvilket jnes ved det, som mand almindeligen hører om de Børn lde græbes op igien af Forældrene. Er intet bevent om saadanne Mirakel, som nu ikke skee meere udi vor Uden saa var, at Dronning Dagmar haver ligget udi a eller Daanetraa, som vi kalde det paa vort Danske og er kommen til sig igien, og talede paa ny, efter at hun ligget Maalelos, tilforen en føye Tid. Dronning Dag- ide ud Ribe den 24. Maji Aar 1213. og blev ført Lig til ed, ligger paa Venstre Side hos Kong Valdemar be- , og Berngerd paa den høyre Side.

XXV.

Dronning Dagmar ligger i Ribe siug, til Ring- sted monne de hende vente; Alle de F..uer

De

Danmark ere, dem lader hun til sig hente. Udi Ring-sted hviles Dronning Dagmar.

2. I hente mig fire, I hente mig fem, I hente mig af de Vise: I hente mig liden Kirstine, og Herre Carls Søster af Rise.

3. I hente mig unge, I hente mig gamle, I hente mig af de Lærde; I hente mig liden Kirstine bold, all Ære saa er hun værd.

4. Ind kom liden Kirstine ad Døer, hun skinde saa rød af Guld; Hun kunde ikke Lyset paa Kronen see, hendis Øyne vare Taarefuld.

5. Liden Kirstine ind ad Dørren træn, med Tugt og fauren Sinde; Dronning Dagmar staar hende op igien, saa vel hun faunede hende.

6. Kand du læse og kand du skrive, og kand du læse min Pine; Da skalt du slide Skarlagen rød, og ride paa Gangere mine.

7. Kunde jeg læse og kunde jeg skrive, Jeg giorde det jo saa gierne; Det vil jeg for Sanden sige, eders Pine er haarder end Jern.

8. Det var liden Kirstine, tog Bogen og der udi saae; Hielpe eder GUd Fader i Himmerig, eders Pi-ne er haarder end Staal.

9. Hun tog Bogen udi sin Haand, saa sørgelig der udi læste; Hielp os Christ i Himmerig, at I eders Liv kunde friste.

10. Hun tog Læsten og den hellige Bog, hun læste alt hvad hun kunde; Det vil jeg for sandingen sige, saa saare hendes Øyne de runde.

11. De fulde hende ud, de fulde hende ind, det lide jo lenger jo verre: Medens det kand ikke nu bedre være, I sende Bud efter min Herre.

12. Vil Gud det have, det maa saa skee, og Døden staar

[illegible] mig føre; I sende strax Bud til Skanderborg, I finde min Herre der. Udi Ringsted hviles Dronning Dagmar.

13. Det da var den liden Smaadreng, hand loed ikke lenger forlide; Og hand rygte Sadel fra Bielken ned og lagde paa Ørs hin hvide.

14. Og det da var den anden Smaadreng, sette sig til Gangere reed; End reed hand langt hastiger frem, end [illegible] Falk hand fløy.

15. Kongen hand stander paa Høyelofts Bro, og seer hand ud saa vide; Og hisset seer jeg min liden Smaadreng, saa sørgelig monne hand qvide.

16. Hisset seer jeg den liden Smaadreng, saa sørgelig monne hand traa: Nu raade GUd Fader i Himmerig, alt hvre det monne med Dagmar gaa.

17. Ind da kom den liden Smaadreng, og stedes hand for Bord; Hand var snild i Tale, hand kunde vel føye sine Ord.

18. Dronning Dagmar haver mig til eder send, med eder talte hun saa gierne: Hun lenges baade fast og overbrat, saa saare monne hun sig væne.

19. Dan Konning hand slog Tafleburd sammen, at alle de Terning slunge: Forbiude det GUd Fader i Himmerig, at Dagmar skulde døe saa ung.

20. Der Kongen drog af Skanderborg, da fulde hannem Hundrede Svenne; Og der hand kom til Gridstedbro, fulde hannem ikkun Dagmars Dreng.

21. Der hand reed over Randbyl Hede, da fulde hannem femten Svenne: Der hand kom over Riber Bro, da var den Herre alleene.

22. Der var stoer Ynk i Fruer-Stue, der alle de Fruer græde: Dronning Dagmar døde i liden Kirstins Arm, der Kongen reed op ad Stræde.

23. Det var Danner Konning, hand ind-ad ...
ren træn: Det var liden Kirstine hin bolde, hun ...
hannem Haanden igien. Udi Ringsted hviles ...
ning Dagmar.

24. Og hør I Herre og naadige Kong, I ...
hverken sørge eller qvide: Og i have faaet en ...
Dag, er skaaren af Dagmars Side.

25. Jeg beder eder alle Jomfruer og M...
beder eder hver og alle: I bede en Bøn for ...
mars Siæl, at hun maatte med mig tale.

26. Jeg beder eder Fruer og Hoviske ...
saa mange som her er inde: I bede en Christen ...
for mig, at jeg maatte tale med hende.

27. Saa fulde de paa deres bare Knæ, saa ...
som der var inde: Dem hørdes deres Bøn og ...
lig Graad, hand monne hende levendes finde.

28. Dronning Dagmar reiser sig op af ...
hendes Øyne vare blodige røde: Ah min Edle ...
Kong Valdemar, hvi gior I mig denne Møde.

29. Her tør ingen Mand ræddes for mig, jeg ...
ikke ondet Ont giort: End at jeg min Silke ...
smaa, om Søndagen haver snørd.

30. Den første Bøn den jeg eder beder, den ...
mig saa gierne: Alle Fredløse Mænd, dem g...
Fred, og lade alle Fanger af Jern.

31. Den anden Bøn jeg beder om, den kom...
der selv til fromme: I tage ikke ved Berngerd i ...
hun er saa beesk en Blomme.

32. Den tredie Bøn og største Begiere, I ta...
vel til vare: I lade ikke vor kiære yngste Søn, ...
udi Leding fare. Udi Ringsted hvilis.

33. I lade hannem Konning i Danmark ...
naar I gaa selv til døde: Berngerd vil eder en ...

føde, som hannem agter at forøde. Udi Ringsted hviles Dronning Dagmar.

34. I tage liden Kirstine til eders Viv, hun er saa stolt en Jomfru: Men gaar det eder anderledes i Hænde, da kommer I mig i Hu.

35. Denne Bøn som I nu bede mig om, den vider jeg eder saa gierne: Jeg tager aldrig liden Kirstine til Viv, eller nogen Verdens Terne.

36. Ville I ikke ægte liden Kirstine, og ey nogen Jorderigs Terne: Da skulle I fare til Portugal, alt efter saa beest en Verne.

37. Havde jeg ikke mine Ermer om Søndag snørd, og ikke der Striger paa sat: Da havde jeg ikke syndet der med, og havt saa ond en Nat.

38. Høre I det min ædle Herre, ville I meere af mig vide; Der sidde Guds Engle i Himmerigs Rige, de monne fast efter mig lide.

39. Nu er det Tid jeg farer her fra, jeg maa ikke lenger dvæle: Himmerigs Klokker de ringer efter mig, mig lenges hen til de Siæle. Udi Ringsted hviles Dronning Dagmar.

Dronning Berngerd.

Nyttet, pleyer mand at sige, følger Manden til Huset. Saa gaar det her til med Dagmar og Berngerd. Den eene skikket sig vel, og loed et ærligt Navn efter sig. Den anden for sin Udydelighed, er og ikke forget, men læt til det beste. Derfore sættes det til Exempel, saa vel for de Høye som Lave, Rige som Fattige. &c. Begyndelsen af denne Vise, er os ikke kommen til Hænde. Det vi have bekommet, have vi ogsaa meddeelt. Det maa og være nok som her om, uden der var meere Fig og Dyd paa ferde at tale om.

XXVI.

Marle om Morgenen lange før Dag, Morgen-Gave hun krævede for sig: Give I mig kiære

Herre Samsø, og en Guldkrone af hver en Moe. Vee da vorde hende Berngerd.

2. Kongen svarede hand Berngerd saa, Jomfru noget mindre I bede maa; Der er saa mangen fattig Moe, formaar det ey alt for sin Død. Vee da vorde.

3. Min kiære Herre lader det saa være, I lade ikke Fruer Skarlagen bære: Min Herre denne Ben maa I mig vide, I lade ikke Bonde-Søn goed Hest ride.

4. Hvad Fruer best kand kiøbe for sig, det skal vel hver maa slide for mig: Formaar hand Bonde-Søn Hest at føde, for hannem legge vi den ikke øde.

5. Min kiere Herre lade vi det gaa, I lade vore Land med Jern-Lenker beslaa: Saa kommer der ingen ud eller ind, Uden Told, Mand eller Qvinde.

6. Hvor skulle vi saa meget Staal faa, vi kunde baade Land og Vand beslaa: Min kiære Jomfru I fare i Mag, over eder vil ellers komme stoer Klag.

7. Vi ville fare til Ribe i Vinter-Leye, der finde vi saa mange gode Smede: Vi smede baade Nøgle og Laas tillige, Plog-Jern og Lundstikke maa ikke svige.

8. Den Bonde skal føre Kul og Ved, den Borger skal betale den Smed: Herre I lade eder sige og raade, I skulle der af vel finde stor Baade.

9. Min Fader var en Konning for mig, hand havde en Fader til Konge for sig: Uden slig Paafund Danske Konger sig føde, og legge ikke Bønder og Borger strax øde.

10. Kiere Herre hvad tør Bonden meere ved, end Vendre, Øer og Flagre Leed: Hvad skal Bonden med meere i Boe, foruden to Øxen og en Koe.

11. Hvilken en Bondekone som føder en Søn, hun giver mig en Øre Guld skiøn; Men føder hun Daatter sig saa ven, hun giver da helften for hver og en.

12. Den

12. Dan Konning gik til Seng at hvile, hannem lystet da ey lenger at dvele: Det første at hannem faldt Søvnen paa, hannem tyktes Dagmar for sig staa. Vee da vorde hende Berngerd.

13. Herre nu have I faaet den beeste Blomme, som jeg eder spaade til liden Fromme: drage I udi Aar i Leding hen, I lade ikke Berngerd blive hiemme igien. Vee da vorde hende.

14. Tage I for meget af hendes Smiger, det græder det Barn i Vuggen ligger: I tage hende med, det er mit Raad, selv skulle I kiende eder der af baade.

15. Den Herre lader biude over alt sit Land, udi Leding at fare hver tiende Mand: Min kiære Frue I ere det værd, at I forsøge med os denne Ferd.

16. Den første Pil udi Leding blev skudt, den blev udi Berngerds Hierte brut. Mand saae der ingen sine Øyne væde, som kunde for Berngerd sørge eller græde. Vee da vorde hende.

17. Og nu ligger Berngerd i sorten Jord, endnu haver Bonden Oxe i Gaard: Nu ligger Berngerd i sorten Muld, de Danske Mænd, ere deres Konning huld. Vee da vorde hende.

18. Nu ligger Berngerd i æviig Uro, endnu haver Bonden baade Hest og Koe: Saa ilde hører Berngers Rygte og Navn, saa lidet var hun paa meenige Mands Gavn. Vee da vorde hende.

19. Langt bedre er stakket at leve med Ære, end ilde med hver Mands Klage og Kære: Langt bedre er vel or Død at høre, end Verdens Guld med Spot adspore. Vee da vorde hende Berngerd.

Konning Valdemars Fængsel.

Hvad Aarsag der haver været til Konning Valdemars Fengsel, findes ikke udi Visen, men maa paa en anden

Sted videre forklares, som det sig henhører. Paa denne Tid havde Kongen af Danmark megen Rettighed baade udi Pommeren og Mekelborg, som hans Herre Fader for hannem havde forhvervet, ved Herre-Skiold. Det var da got at føre Krig i Danmak. Hver Bonde nytte sit eget, holdtes ved skellige Ræt, og øvedes dagligen i Krig tillige med Ridderskabet. Og da vare de sorne Brødre, og da torde de kaste Ryggen til hver andre. Men siden er det affalden, Kong Valdemars Lensmand Johan Gans paa Grabo blev for urettet af de Grever af Sverin, hvilket fortrød Kong Valdemar, og han derfore refsede dennem. Men de tenkte hannem det efter med Svig og grebe hannem paa den Øe Lite under Fyn, ikke langt fra Foborg, som jeg meener. Saa hand maatte løse sig dyre af Fengsel, dog Greve Hinrich af Sverin vant ikke meget der over.

Qvo non pertingit Leonina,
Assuenda est vulpina.

XXVII.

Jeg vil eder en Vise qvæde, om I ville den ellers høre: HErre GUd giver andet maatte stande udi Fred, og Kongen sin Villie at giøre, I rider ey.

2. Der var en Konning i Danmark, Kong Valdemar riig og bold: Nok saa havde hand Borg og Feste, baade Land og Riger i Vold.

3. Vel fem Konge-Riger dem aadte hand, dem vil jeg for' eder nefne: Saa ilde giorde sorte Greve Hinrich, hand skilde hannem ved sin Efne.

4. Det første var Danmark, det andet Gothland, den maatte den Herre ikke nyde: Det tredie var Mekkelborgs Grund og Sand, deris Tro saa monne de bryde.

5. Det Fierde var Vendel under Øe, som ligger under Vester Søe-Side: Det Femte var Nordalbingiske Land, som ligger ved Elven hin stride.

6. Toge de bort denne kronede Konning, hand hed-

ede Kong Valdemar, og det stoed saa udi otte Aar, t Landene stoed alle i Fare. I rider ey.

7. Og det lidde fast ad niende Aar, den Herre tager il at lange: Og sender hand Bud til Danmark hiem, eder løse saa ædel en Fange.

8. Hand sende Bud til Danmark ind, til kiære Sønner sine: I giøre det for eders egen Ære, I løse ders Fader af Pine.

9. Og de rede dem til Stevne og Ting, og skreve id Breve saa vide: De begiærede baade Guld og Sølv, at løse deres Fader af Qvide. I rider ey.

10. Sex Tusind Mark Sølv blev der veyet, der Hundrede Ørs med Lad: Saa mindeligen takkede le hver tro Mand, som enten laante eller gav.

11. Tak have Edle Jomfruer og Fruer, de vare deres Herre saa huld: De sparde for hannem ey Linde eller Kæde, og ikke deres Røde Guld.

12. Saa glade vare alle de Danske Hofmænd, deres Herre var løst af Qvide: De begyndte en Vise af ny at qvæde, Greve Hinrich bad dennem bide.

13. Tøve I her endnu en liden Stund, det kand n føye Ting Skade: Vi have en Tidende nylige spurt, vi ville med eder om raade.

14. Kongen stander i fremmer Stavn, og seer hand ud saa vide: I Danske Hofmænd legger Aher for Bord: I tro ikke paa hans Leide.

15. Kong Valdemar gaar til Styre at staa, hand seylet over striden Strømme: I Danske Hofmand giver Vand i Seyl, I tro ikke paa hans Drømme.

16. De vunde op deres Silke Seyl, saa høyt i forgyldene Raa: Saa seylede de til Danmark, vel mindre end Døsne tu.

17. Lever hand noget Kong Valdemar Seyr, hand

hand hevner forvist sin Skade: Der over kom fore Greve Hinrichs Land, udi Sorg og megen Vaagnde. I rider ey.

18. Saa glade vare alle de Danske Mænd, deres Herre var løst af Møde: Som Englene vare paa Paaske Morgen, Vor Herre stod op af Døde.

19. Saa lidet baadte hand af de Danske Guld, hand meere for mindre miste: Thi er det best Falskhed overgive, paa Gud og Sandhed driste. I rider ey.

S. Erich Konning udi Danmarck.

Aar efter Guds Byrd 1250. Neste Aften for St. Lauritz Dag, blev denne fromme Herre og Konning slagen forrædeligen af sin egen Broder Hertug Abel udi Sleßvig. Hand var Konning Valdemars Seyers Søn, og havde taget Riget efter sin Fader, som hand regierede paa det niende Aar. Der var idel U-eenighed imellem hannem og hans Broder, til hvilken hand meener hans Broders Hustru skulde været stor Ophaf. Og der han med aabenbare Feide kunde ikke fange Overhaand over hannem, brugte hand Machiavelliske, ja Cainiske Paafund mod hannem, han lokkede hannem til sig paa gode Tro og Leide, men der han havde faaet hannem i Snaren, saa ringede hand for hans Liv med en hast. Hvilket hans Ugudelige Mord blev hevnt af GUD baade paa hannem, og de andre som vare i Raad og Daad med hannem. Som vi det dagligen forfare, at GUD straffer Mord, Falskhed, Løgen, Tyranni og den umettelig Gierighed, at ikke mange rose sig der af, alt forlenge forgiefs.

XXVIII.

Som Cain begyndte imod Broder sin, Abel hin gode og fromme: Lagde sig derefter med Falsk og Svig, uskyldeligen hannem omkomme. Saa falsk hand Broderlag rønte.

2. Som Cain begyndte med Mord og Drab, paa sin egen Broder at Feide: Saa findes endnu hans

lige fleere, som i hans Fodspor træde. Saa falsk hand Broderlig rønte.

3. De lade det ikke medens Verden staar, de Onde de Gode fortrykke: Saa gik det Erich Konning Valdemars Søn, hand nød ikke bedre Lykke.

4. Hans Broder mand Hertug Abel kaldte, hand maatte vel Cain hedt: Thi hand sin Broder med Forræderi, loed myrde foruden all Brøde.

5. Hand bød til sig til Sleßvigs By, Kong Erik paa Tro og Love: Hand fafnede hannem med smigrende Ord, saa Ont hafde han i Hue.

6. Hand spiste hannem vel og drak hannem til, som Joab monne hannem grysse: Han legte med hannem, og drog Guld-Tavel, som Judas monne hannem kysse. Saa falsk hand Broderlag rønte.

7. Det Gilde det blev saa ynkelig end, hand loed Broder sin udlede: Til Miosund som den Forrædere var, Laue Gudmandsøn til rede.

8. Den ædle Herre udi Skibet indtræn, hand saae sine Fiender opstande; Hand blev der ved baade bleg og tyst, hand viste hvad var forhaande.

9. I være velkommen min ædle Herre, haver Tak, I vilde os giæste; Det meldte Hermand Kirkeverder den Skalk, Herre ikke alt for eders beste.

10. De grebe den ædle Konning goed, udi Hals og Haar tillige; Eders Tid er kommen, I skulle her døe, all Verden I god Nat sige.

11. I hente mig Præsten jeg beder der om, jeg maa mit Skriftemaal giøre: I give mig jo den liden Frist, at jeg Guds Ord maa høre.

12. Den Præst var rede, det Skriftemaal giort, det varede ikke ret lenge: Hans Broder traade frem med trotzige Ord, og monne fast paa hannem trænge.

13. Det

13. Den Tid er kommen, den steder her, du sk[…] mig Kronen lade: Du sig mig hvor din Liggende[…] staar, den kand dig intet baade. Saa falsk ha[…] Broderlag rønte.

14. Udi Graabrødre Closter i Roskilde By, m[…] kiæriste Klenodie er inde: Du lede i den beslagne K[…] ste, den Skat kand du der finde.

15. Det Ord var neppeligen talt af Mund, d[…] Herre de Hovedet afhugde: De kaste baade Kro[…] og Hovet for Bord, og saa til Lande de droge.

16. Det uskyldig Liig det sloges til Land, det ku[…] de ikke siunke til Bonde: De Fiskere sette deres Ga[…] udi Søe, den Herres Legem de funde.

17. Dog det var bunden til Steen og Jern, d[…] flode til hviden Sande: Og der løb ud den meeni[…] Mand, de bare det op til Lande.

18. Saa Hæderlig de den Herre begrof, Me[…] Hiertens Suk og Taare; Hans Broder hand l[…] og efter den Skat, til Roskilde monne hand fare.

19. Hand brød op Kisten og sterken Laas, hvo vil[…] hannem det formeene: Hand fant en Munke-Kap[…] lang og graa, det var den Skat alleene. Saa fals[…] hand Broderlag rønte.

20. Saa fandt hand Spot og bluedes ved, s[…] Broders Forsæt kiende: Hans Hierte og ond[…] Samvittighed, begynte da først at brende.

21. Det gik hannem ilde i alle hans Færd, saa sk[…] ket monne hand regiere; Toe Aar gav Gud hannem Frist og Rum, sit syndige Levnet at bedre.

22. Det hialp dog ikke hans Straf var nær, han[…] kom de Friser paa Haande: Hand blev ved Liv og Kronen skilt, I hvor hand siden monne Lande. Saa falsk hand Broderlag rønte.

23. Saa

Saa gik det og Laue Gudmandsøn, og Her-
irkeverde: Paa dem blev giort det ynkelig-
), som mand nogen Tid hørde. Saa falsk
roderlag rønte.
Hvad mand med Synd og Falskhed faar,
ge med Sorg bortgange: Thi lade sig ingen
) er viis, efter saadanne Bytte forlange.
k hand Broderlag rønte.

:di her tales meget om vore Danske Konger, og
mdte, siunes det ikke fra Værdet, at mand beseer den
rønike, hvorledes her med henger tilsammen, besyn-
d Slegtskabet belanger, som forklares udi de Danske
Genealogia og Herrestamme, hvilket vi gierne hav-
sæt, og havde vel kunde skikket sig, havde ellers Leylig-
t sig, og dette ikke skulde været videre forklaret paa
ed som med det første skal skee.

ørste Vise om Marsk Stig Andersøn,
es at Konning Erich Glipping besov hans
huus-Frue, udi midlertid, at hand var udi
Sverrig i Leding.

ser som ere lagde om Marsk Stig, de have altid va-
meget gengse her udi Riget. Dog faae vide ret Be-
orledes det henger tilsammen med Historien i sig selv.
et mindste, at mand haver ikke vist at nevne hannem
te Navn. Thi almindeligen haver mangen læst og
Marsti, og det meget vrangeligen. Thi hans rette
Stig. Og fordi hand var Rigens Marsk, da kaldtes
sk Stig, eller Her Marsk Stig Andersøn. Liger-
nand nu vilde sige paa denne Dag, om den Vel-
herre Peder Gyldenstiern: Her Marsk Peder Gyl-
Thi det end og brugeligt haver været hos de Ro-
ette det eene Navn for det andet. Hans Afkom ha-
af de Hvider, og den gamle Skialm Hvides Afkomst,
es at have ført en hvid Stierne, som de Gylden-
1 føre en guul Stierne. Af hvilken Slegt de Paar-
s at have deris Ophaf. Saa som Jacob Paars

Greve

Greve af Halland var af fød, som her efter skal omtales. A hvilken Adelig Stamme ogsaa Ranild Jonson havde sin M... derne Herkomst, som her efter skal røres og omtales. D... vilde falde formeget langsommeligt, dersom mand skulde fo... telle, hvad Aarsag der var til den Svenske Krig, som Kong E... rich Glepping forskikkede Herr Marsk Stig til at giøre He... tug Magnus og hans Broder Hertug Erik Hielp imod dere... Broder Konning Valdemar i Sverrig, som havde S. Er... Valdemars Søns Daatter Sophia til ægte. Det hør... hen til en anden Sted. Men dette er fornemmeligen at me... ke, at Herr Marsk Stig, ikke ubesindeligen griber ind paa s... Herre og Konning, men drager selv til Skanderborg og sti... ner hannem udi gode Mænds Overværelse, og siden paa a... mindelige Lands-Ting til Viborg redeligen hannem undsige...

XXIX.

Marsk Stig hand ud af Landet foer, Og van... baade Hæder og Ære: Hiemme sidder He... Kong Erik, hand lokker hans Hiertens Kiær... Men Fruen sidder i Siælland, saa mangt der hu... sørger.

2. Kongen hand skriver Herr Marsk Stig ti... hand skulde hans Høvitzmand være: den stund han... borte i Leding var, han Voldtog hans Hiertens kiær... Men Fruen sidder i Siælland.

3. Kongen hand sender Herr Marsk Stig Bud... hand skulde i Orlog fare: Selv vilde ... d Konge... hiemme være, og tage hans Hustru vare.

4. Ind da kom den liden Smaadreng, han va... vel svøbt i Maard: Her holder Konning Eriks ... den Smaasvend, noget uden for vor Gaard.

5. Opstod ungen Marsk Stig, hand klædde si... for sin Seng: Saa gik hand i Gaarden ud, at ta... med Kongens Dreng.

6. Høre I det unge Herre Marsk Stig, jeg tal... med eder uden Svig: I skulle fare til Konge...

Gaa...

, nu strax saa følge I mig. Men Fruen sidder
land, saa mangt der hun sørger.
Hør du liden kiæriste Smaadreng, alt hvad jeg
i dig: Veed du noget af Kongens hemmelig
du dølie det ikke for mig.
Intet veed jeg af Kongens Raad, førre I faa
øre: Foruden I skulle i Leding i Aar, og Kon-
danner at føre.
Herr Marsk Stig ind ad Dørren træn, hand
Fruen saa gram: Som mend v.d stolte Frue
org, Nu vil min Drøm gaa frem.
Jeg drømte det min gode Hest, hand løb til
Staad: Det volder jeg bliver slagen ihiel, min
r hand løber mig fra.
I tie quer min ædle Herre, I sige nu ikke saa,
Christ af Himmerig, eder vel bevare maa.
Det var unge Herr Marsk Stig, hand rider i
ns Gaard: Og ude staar Danner Konning,
ar vel svøbt i Maard.
Hør du ungen Herre Marsk Stig, jeg faar dig
t giøre: Og du skalt fare udi Leding i Aar, min
r skalt du føre.
Skal jeg fare i Leding i Aar, og vove for eder
: I vogte mig skiønne Frue Ingeborg, hun
en en Viv.
Det svarede unge Konning Erik, hand smiler
Skarlagen Skind; Hende skal ikke blive mee-
skade, end hun var Syster min.
Fuld vel skal jeg Frue Ingeborg vogte, fuld vel
hende giemme: Saa hende skal ikke vorde mee-
skade, end I vare selv her hiemme.
Det var unge Herr Marsk Stig, hand drog
et hen: Igien sad skiønne Frue Ingeborg
mig

med Angest og megen Meen. Men Fruen sidder i Siæland, saa mangt der hun sørger.

18. Det var Konning Herr Erik, hand beder legge Sadel paa Hest: Vi ville ride op paa Landet, hin skiønne Frue Ingeborg at fæste.

19. Hil sidde J Frue Ingeborg, og ville J være mig huld: Da sy J mig en Skiorte af Silke, bestikke den vel med Guld.

20. Syer jeg eder Herre en Skiorte, og legger den med Guld: Spører hand det unge Herr Marsk Stig, hand bliver mig aldrig huld.

21. Høre J det stolte Frue Ingeborg, J er en Lillie Vaand: J maa vel være Allerkiæriste min, meden Marsk Stig er ikke i Land.

22. Det da meldte Frue Ingeborg, hun var saa væn en Viv: Førend jeg skulde saa Herr Marsk Stig svige, førre skulde jeg lade mit Liv.

23. Høre J stolten Frue Ingeborg, og ville J være min Kiære: Hver den Finger paa eders Haand, den skal det røde Guld bære.

24. Marsk Stig haver mig Guld-Ringe given, og Kiæder om min Hals, Sommend ved Konning Herr Erik, Jeg bliver hannem aldrig Falsk.

25. Det lovede J unge Herr Marsk Stig, den hand af Landet foer: At J skulde mig saa vogte og vare, som jeg eders Søster var.

26. Det var skionne Frue Ingeborg, det var hendes største Qvide: Baade aarle og silde, Tid og Stund, Kong Erik monne til hende ride.

27. Det var Herre Kong Erik, hand giorde hende meget verre: Den stund at Marsk Stig i Leding var, Voldt og hans Hiertens Kiære.

28. Det var ungen Herr Marsk Stig, hand kom

fr

ing hiem: Saa sterke da vare de Tidende der
n ginge igien. Men Fruen sidder i Siæland,
ngt der hun sørger.
Der hand kom til Landet hiem, hand reed sudi
ard: Ikke vilde stolten Frue Ingeborg give
n et eeniste Ord.
Det var unge Herr Marsk Stig, hand ind
rren træn: Ikke vilde stolten Frue Ingeborg
hannem op igien.
Lenge stoed hand ungen Marsk Stig, og tenk-
d ved sig: Hvorfore monne ikke min væne Hu-
age noget bedre imod mig.
Det meldte skiønne Frue Ingeborg, og hende
Laare paa Kind: I være velkommen Herre
k Stig, og kiæreste Herre min.
Hør I unge Herr Marsk Stig, hvad jeg
for eder kiære; Kong Erik haver mig Vold-
og skild mig ved min Ære.
Den Tid I ud af Landet foer, var jeg en Rid-
frue; Nu er jeg Dronning i Danmark, det
saa lidet due.
Den Tid I ud af Landet drog, var jeg en Rid-
Viv; Nu er jeg Dronning i Danmark, det
mit unge Liv. Men Fruen sidder i Danmark,
gat der hun sørger.
Det var ungen Herre Marsk Stig, og tog
til sin Kniv; Havde det mig en anden sagt, da
det koste hans Liv.
Jeg skal aldrig nogen Søvn sove, udi eders
Arm; Førend jeg fanger hevet Konning Erik,
d os ved denne Harm.
Jeg skal aldrig nogen Søvn sove, Frue In-
ig hos eders Side; Førend jeg fanger ſ..gen
P Qvide.

den lede Voldsmand, som mig haver giort denne Uvide. Men Fruen sidder i Siælland, saa mangt der hun sørger.

39. Lenge stoed hand unge Herr Marsk Stig, og tenkte hand ved sig; Skal jeg hevne paa Kongen denne Uræt, Jeg sender hannem Bud for mig.

40. Marsk Stig lader vebne sine gode Hofmænd, i Brynie og Pantzer Ring; Saa rider hand til Skanderborg, og stevner hand Kongen til Ting.

41. Og det var Dansker Dronning bold, hun ud af Vindvet saae; Hisset holder hand unge Herr Marsk Stig, hvort hand vil ride paa.

42. Og hisset rider hand unge Herr Marsk Stig, hand rider for Sonden Aa; Hver den Svend hand med sig haver, den lignes ved Duen hin graa.

43. Det var unge Herre Marsk Stig, hand ind ad Dørren træn; Det var Dansken Dronning saa klog, hun spaatter hannem meget til meen.

44. Vær velkommen duß van Huß, du være velkommen here; Bliver du Kong i Danmark i Aar, det kommer dig lidet til Ære. Men Fruen.

45. Og ikke heder jeg duß van Huß, hvorfore spotte I mig saa: Jeg kiender vel Peder Haddingson, hand i eders Arm laa.

46. Skal jeg ikke have her anden Bod, for all min Sorg og Vaande: Jeg klager paa Lands Ting for meenige Mand, hvre mig er gangen i Haande.

47. Først klager jeg min store Elende, hvad Retten sig give vil: Fanger jeg da ikke anden Bod, vi bruge et andet Spil. Men Fruen sidder i Siælland, saa mangt der hun sørger.

Den

Anden Vise om Herr Marsk Stig,

Des hand paa Viborg Lands-Ting gav Kong
h Sag, at hand havde Voldtagen hans Huusfrue,
og derfore opsagde hannem ald Huldskab
og Mandskab.

forn er rørt om Herr Marsk Stigs Afkom, og hvorledes
t Konning Erik Glepping Voldtog hans Huus-Frue
dlertid at hand var udi Leding i Sverrige, og vo-
fit Liv imod sine Fiender. Nu følger en anden Digt,
des at hand haver redeligen og aabenbarligen paa al-
ig Lands-Ting undsagt Konning Erik. Hvilket Kon-
ver vel gaaet til Hiertet, saa hand uden Tvil, havde vel
seet, at det havde været ugiort som giort var. Dog
avde ikke formodet sig til, at hannem skulde gaaet der
over, som her om efterfølger.

XXX.

Marsk Stig vogner om midiv Nat, og taler
hand til sin Kiære: Og mig haver drømt saa
underlig, Gud raade hvad det skal være. Min
Herre hin unge Herr Marsk Stig.

Jeg drømte om mit store Skib, var vorden saa
en Baad: Borte var Staven og Styre med
og Landet kunde vi ikke saa. Min ædle Herre
unge Herr Marsk Stig.

Jeg drømte om mine Rakker smaa, var vorden
ade Svin: Og de havde brut min Urtegaard,
ist mine Urter omkring. Min ædle Herre.

Og jeg drømte om mine gode Hofmænd, vi
over breden Bro: Min Ganger han slog mig
r sig, og løb til vildene Staad.

Det meldte stolte Frue Ingeborg lille, hun svar
sin Herre saa: Det veed alleene Gud i Himmie-
hvorledes Skeben skulle gaa.

I ligge og hvile min ædle Herre, I give det ikke
mu: Det betyder vore Venner og gode Mænd, de

føre os Skatten hiem. Min ædle Herr hin unge Herr Marsk Stig.

7. Og det er hverken Bønder eller Borger, enddog du siger nu saa: Det er vist Herre Konning Erik, mig vil til Lands-Ting bestaa.

8. Herr Marsk Stig lader vebne sin hundrede Mænd, og alle i Jern hin haarde: Saa rider hand til Viborg By, hand Kongen vel møde torde.

9. Fremmerst rider hand ungen Marsk Stig, hand var i Hu saa trøst: Efter rider alle hans gode Hofmænd, og dennem skinde Guld paa Bryste.

10. Det var ungen Herre Marsk Stig, hand ind ad Dørren træn: Det var Ridder og Ridders Mænds Mænd, de stode hannem op igien.

11. Saa gaar hand ad Lands-Ting frem, sin Vaande der klager hand: Det fortrød baade Bonde, og Borger tillige, og saa hver ædler Mand.

12. Og mig er skeet saa stoer en Last, det maa jeg harmelig kære: Min Hustru er for mig Voldtagen, det er saa stoer Vanære.

13. Opstod Herr Kong Erik saa snart, hand bød hannem hviden Haand: Vær velkommen ungen Herr Marsk Stig, her hiem af fremmede Land.

14. Det svarede hand Herr Marsk Stig, hand var i Sind saa vred: Saa ilde jeg min Møde spilte, der jeg i Orlog reed.

15. Jeg var mig uddragen i Leding, at vove for Riget mit Liv: Hiemme sad Herr Konning Erik, Voldtog min venne Viv.

16. Det svarede hand unge Konning Erik, hand smilde under Skarlagen Skind: Frue Ingeborgs Ja og Villie, var lige saa goed som min.

17. Der til svarede hand unge Marsk Stig, hand

var

var ikke meget glad: Det pleyer at være et gammelt Sprog: Spot og Skade følges ad. Min ædle Herre hin unge Herr Marsk Stig.

18. I have Voldtagen min kiære Hustru, og ført os i denne Nød: I mindes det unge Konning Erich, hvors Liv der med forbrød.

19. Herr Marsk Stig ganger ad Tinget ud, og tager hand af sin Hat: I drages til minde hver ærlig Mand, jeg haver her Kongen undsagt.

20. Hør du unge Herre Marsk Stig, du lad bortfare slig Ord; Jeg giver dig baade Borg og Feste, baade Guld og grønnen Jord.

21. Ikke skiøder jeg dine Borg og Feste, de komme mig ikke i Hu; Jeg vilde den Gjerning var ugiort, imod den bolde Frue.

22. Otte af det beste Slotte her er udi Danmarkes Rige hin bolde; Dem giver jeg dig til Feirings Bod, du maa dem vel beholde.

23. Ikke da rider du Marsk Stig saa sterk, jeg kand mig jo vel bare; Og vilt du ingenlunde være min Ven, jeg bær der lidet af Fare.

24. Ikke rider jeg saa sterk over Mark, I kunde jo være min Lige; Og have I det ikke førend hørt, at Magten for Konsten maa vige.

25. Ikke er jeg sterk, ey heller saa streng, Jeg kand eder Veyen formeene; Mand finder dog stundum en Miønde saa karsk, en Hiort kand bede alleene.

26. Ikke fører jeg de Slavende saa mange, som eder forhindrer den Paß; En liden Tue kand hende sig saa, den velter saa stoer et Læs.

27. Saa rider hand hin unge Herr Marsk Stig, hiem til Frue Ingeborgs Bur; I være velkommen min ædle Herre, jeg haver eders Manddom spurt.

28. I frygte ikke Kongen eller all hans Magt, hand er saa feig en Mand; Hannem maa ikke lide enten Leeg eller Lærd, over alt hans gandske Land. Min ædle Herre hin unge Herr Marsk Stig.

29. Jeg haver mig en Søster-Søn, hand tiener hannem jo saa nær; hand giver os Bud om Kongen i Løn, naar hand allene er.

30. Naar I have veyet det Parder Diur, som sove og drikke monne lyste; Kong Erik i Norge hand staar der eder bi, med Skib og Mand hin treste.

31. I drage til Hielm, I bygge der Slot, som ingen kand overvinde; Jutland og Sieland der ligger omkring, saa nær med andre smaa Lande.

32. Saa lenge I leve, I blive en Herre, Min Sorg ganges mig til døde; Saa gierne jeg lever og skilles her fra, naar I have hefnt min Vaade.

33. Net aldrig var jeg glad eller frø, siden Skepping giorde mig Vaande; Christ signe eder Marsk Stig i allen Færd, og gaa eder vel i Haande.

34. Christ signe vore Døttre det unge Blod, for dem bær jeg stoer Qvide; Saa vist i Aar legges jeg i Lig, de Ædelinge fare saa vide.

35. For ærlig Sag er ærlig Svar, det tør sig ingen skamme; Det vogner dog op, det bliver ikke borte, naar Gud vil Retviis domme.

36. I lide Mand lille hvad Gud vil føye, hand vil eder ingenlunde svige; Findes vi ey føre og tales ved, vi findes i Himmeriges Rige. Min ædle Herre hin unge Herr Marsk Stig.

Den Tredie Vise om Marsk Stig, hvorledes hand slog Konning Erik ihiel i Finderup.

Der Herr Marsk Stig havde louligen undsagt Konning Erik, som vi nu have hørt, da er det saa henstaaet udi nogl

Aar

indtil at Marsk Stig saa sig Esne, og overfalt saa
en udi Finderup, som Visen formelder, paa St. Cicilæ
Aar efter Guds Byrd 1286. Mand meener at Ranild
on Frue Ingeborgs Søster-Søn, skulde forraad Kong
hvilket vel mueligt er. Thi det uden Tvivl haver for-
den gandske Slegt, og de derfore have besoret sig tilsam-
baade Svogerskab og Mandskab, og hevnt denne spottelige
ning paa Konning Erik. Som dog ellers for sin Haard-
ar ilde lid baade af den Geistlig og Verdslig Stat. Thi
holdt selsom Huus i sin Tid, og lydde ingen god Raad.
fore hand haver faaet Gleppings Tilnavn, ikke af Klip-
som mange her til Dags have vrangeligen meent, men
hand var Glepsker, det er Rasinde og afsindige, og foer
f sted udi alle sine Raad og Daad. De fornemmeste som
ed Herr Marsk Stig, der hand slog Kongen ihiel, nevnes
Greve Jacob Paars af Halland, Ove Dyre, Jacob
efoed, Aage Kagge. Herr Claus Hallandsfar, Herr Ty-
ildgaard, Herr Peder Paars, Ranild. Hvilke gave
em 56. dødelige Saar, og alle udi Brystet, undertaget et
j udi Hovedet, som udi første Anløb skeede med en Kniv.
her om videre skal tales udi hans Historie. Hans Lig
ørt til Viborg, og ligger begraven udi Dom-Kirken.

XXXI.

De ere saa mange i Danmark, som alle ville Her-
rer være: Og de ride dennem til Riber Bye,
og loede sig Klæder skere. Og nu staar Lan-
di Vaade.

De loede sig Klæder skere af ny, udi graa Mun-
Lige, Det giorde de ikke af anden Sag, de ag-
res Herrer at svige.

De vogte hannem tit, de vogte hannem ofte, de
hannem alle Tide: Allermeest udi den kranke
nd, hand skulle til Finderup ride.

Det volte hun Frue Ingeborg, Herr Marsk
s venne Viv: Hun lagde med Ranild det svi-
Raad, det koste Kong Erik sit Liv.

5. Ranild hand var hendes Søster Søn, hand tiente Kong Erik saa nær: Hand siger hannem af Hiort og Hind, hvor de i Skoven er. Og nu staar Landet udi Vaade.

6. Jeg vil vise eder Hiort og Hind, de spille udi den Lund: I ride der bort med Rakke og Miønde, alt paa saa kort en Stund.

7. Konning Erik beder den liden Smaadreng, legge Saddel paa Ganger graa: Vi ville ride til Nør Jutlands Ting, og see hure Landene maa.

8. Hand bad alle sine gode Hofmænd, i Viborg om Herberg at høre, Hand tenkte mindst paa den store Svig, som Ranild agtet at giøre.

9. Saa reed Ranild den lønlige Stig, at Kongen det ikke viste: Det vil jeg for Sanden sige, hand giorde det med stoer Liste.

10. De hissede Hiort, de hissede Hind, og saa efter rasken Raa: De hissede dem den Dag saa lang, den mørke Nat gik paa.

11. Det meldte Herre Konning Erik, hannem var om Hierte vee: Nu hielpe os Gud og S. Gertrud, vi ere udaf vor Lee.

12. Der saae hand sig lidet omkring, udi den tykke Busk: Fant hand paa saa lidet et Huus, der brende baade Ild og Lius.

13. Hand gik sig udi Huset ind, og vilde der Lykken friste: fant hand der saa skiøn en Jomfru, som nogen vilde Øyne paa fæste.

14. Saa listelig tog hand hende udi Arm, og hilsede hende over brat: Høre I det min skiønne Jomfru; jeg sover hos eder i Nat.

15. Det da svarede den faure Jomfru, saa hiertelig der hun loe: Svare I først min ædle Kong Erik,

Fru

Ingeborg I besov. Og nu staar Landet udi
ro.

. Svare I først baade for Guld og Mand, saa
en herlig Møe: I have ved Ære og Lempe
det vil dog vorde eders Død.

. Viide I det min skiønne Jomfru, da vilde I
meere: I sige hvre lenge jeg leve skal, jeg vi-
er Løn og Ære.

. Svarede det den skiønne Jomfru, Give I
mine Ord tro: Det spørit ad den liden Krog,
ders Sværd henger paa.

. Ville I vide paa dem visse Tal, I telle paa
Belte: I vogte eder for de graa Munke-
e, de skiule saa raske Heldte.

. Det var Herre Konning Erik, hand efter
Jomfru tog: Hun blev borte imellen hans
der, saa snart hun sig forslog. Nu stander.

. Saa lenge den Jomfru med hannem talde,
ode hand Ild og Lius: Saa snarligen hun var
len hannem fra, hand stoed i tykken Riiß.

. Det var Ranild der Kongen spurde, hand
annem saa for Svar: Vi ride nu af denne tyk-
Skov, medens Maanen skin ikke klar.

Her ligger en Bye de Finderup kalde, den lig-
r allernest: Drage vi did i Aften at hvile, det
allerbest. Nu stander Landet.

. Og did saa ville vi ride at bede, indtil at
nen opskin: Som mend ved Herr Kong Erik,
keer slet ingen Meen.

. Saa rede de dem til Finderup Bye, og bades
om Huus: Det var silde og langt ud ad Af-
ukt var baade Ild og Lius.

Saa stallede de ind i Finderup Lade, og ingen

Mand dennem kiende: Det kom ikke udi Kongens Sind, det skulde saa gange i Hænde. Og nu staaer Landet udi Vaade.

27. Det meldte Herre Konning Erik, alt med saa stor Uro: Kand du lukke saa vel den Dør, som jeg dig der til tro.

28. Lukke du den Lade Dør med Stang, som jeg dig der til troer: Du tenke paa unge Herr Marsk Stig, du tenk alt paa hans Ord.

29. Jeg sette derfore Pind og Stang, og der til Bielke hin tykke: Ikke er den Mand af Qvinde fød, den skal med Hænder oprykke.

30. Marsk Stig min Svoger er snart til finde, og underlig i sine Ord: Som mend min ædle Herre Konning Erik, hand sidder over sit Bord.

31. Viben vil verie for hver den sted, som udi Marken monne staa: Hun kand ikke verie den lille Tue, som hun skal bygge paa.

32. Det var ikke anden Pind eller Stang, som monne for Dørren staa: Det vil jeg for Sanden sige, det var to Halmstraa.

33. Det var ikke anden Bielke hin tykke, som hand til Dørren opreyste: Det var en Halmneg, læt og blød, som Veyret strax fra blæste.

34. De vare ikke bradere i Laden lagt, der gik fulder af Ord, Saa kom hand stolte Frue Ingeborgs Bud, udi den Bondens Gaard.

35. Der kom ridendes i den Gaard, de Munke i Kappe graa: De tøvede ikke ret saare lenge, de viste hvor Kongen laa.

36. De stødte paa Døren det var uden Skempt, de stødte med Glavend og Spiud: Du stat op Herre Konning Erik, og gak hid til os ud.

37. D

Det svarede unge Herre Ranild, og saa tog
aa: Ikke er her Konning Erik inde, I tør
rig two. Og nu stander Landet udi Vaade.
Hand kaste over sin Herre med hast, tillige
Hør og Straae: Hand pegte saa giørligen til
ted, som Herr Kong Erik hand laae.
De slugte de Vox Liuse ud med alle, som de
Herre skulle brende: Alle da sade de smaa
e tyste, saa saare deres Hyrte rande.
Hør du Ranild Jonsøn min Dreng, og vilt
e mit Liv; Jeg giver dig min Søster saa ven,
rder din egen Viv.
Saa fast hug han udi breden Borde, saa
aarden Balk; Og hand hug hid og hand hug
and varde hannem som en Skalk.
De stunge hannem ind ad Bryste Been, at
som de kunde mest; Med sextan og fyrreti-
elige Saar, saa ynkelig blev hand læst.
De stunge til hannem med Sværd og Spiud,
e hannem ingen Frist; Der de havde vejet
le Herre, saa søgte hver til sin Hest.
Dette skeede om en S. Ceciliæ Nat, saa hele
re de Tide: Den Herre blev slagen, Frue In
blev dog ikke skild ved Qvide.
Hvo vil nu ride til Viborg Bye, og følge den
Liig: Og hvo vil ride til Skanderborg, og
ingen Tidende sige.
Ingen vil riide til Viborg Bye, og følge den
over Hede: Det da var den liden Smaa-
hand skulde til Dronningen ride.
Det da var den liden Smaadreng, han løb
nger lide: Hand strøg Sadel af den Ganger
and lagde paa Ors hin hvide.

48. Hil sidde I min naadigste Frue Dron[...] vel klæd i Skarlagen røed: veyen er hand [...]ning Herre Erik, i Finderup ligger hand død: [...] nu stander Landet udi Vaade.

49. Dette skalt du have for Tidende ny, [...] de ere ikke gode: Baade Klæde og Føde udi [...] Gaard, saa lenge som jeg maa raade.

50. De stunge hannem ind ad hviden Bryst, [...] ud ad Venstre Side: I vogte fuld vel den [...] Herre, all Danmark bær for Qvide.

51. Vogte I vel eders Rige og Lande, og vo[...] I vel eders Boe: For Alting vogter den unge H[...]re, som Danmark skal forestaa. Og nu stand[...] Landet udi Vaade.

Den Fierde Vise om Marsk Stig, hvorlede[...] hand med sin Anhang drager ind paa Hielm, og bygger der et Slot, hvis Grundvold sees der endnu paa denne Dag.

Der Konning Erik var slagen, som er omtalet, strax pa[a] andet Aar der efter blev Dannehof holden udi Nyborg, o[g] blev der dømt paa Marsk Stig og hans Anhengere 27. Ridder[s] Mænds Mænd tilsammen, som bleve sagt fra deres Fred, o[g] deres Gods under Kronen. Men Marsk Stigs Slegt og nest[e] Arvinge beholt hans Gods, som ikke blev sagd i Feld, ford[i] at hand havde lønligen undsagt Konning Erik. Thi rømt[e] de alle ind til Kongelle i Norge, som Konning Erik indga[v] dennem, og giorde dem stor Hielp med Skib og Folk, og fei[]dede paa Danmark indtil paa fierde Aar, Anno Domini 1290. Thi da intog Marsk Stig først Hielm, og bygde der et fa[st] Slot med dobbelt dybe Grave runt omkring, som det endn[u] findes paa denne Dag. Her holt hand Huus paa femte Aar, at hand døde og blev begraven, som meenes, udi den Kirke paa Helnes Anno Domini 1295. Efter hans Afgang ere de andre vorden Uvens, og derover en Part straffet paa Livet, og en Part død i Udlendighed.

XXXII.

De vare vel siu og siufindstive, de mødtes paa den Hede: Hvad skulle vi nu begynde for Raad, den Herre er slagen til døde. Men vi ere dre[ven] af Danmark.

2. Den Herre er slagen og lagt udi Lig, vi have [vo]r Fred forbrudt: Vi kunde i Riget ey bygge eller [bo]e, vi ere af Landet udskudt.

3. Og vi ville ride til Skanderborg, og Dronnin[ge]n ville vi gieste: Vi høre nu hvre den Frue hun [ta]r, førre vi af Landet reyse.

4. Hun plejer at spotte og drive for Spee, hun [m]aatte det nu forgætte: Nu er der Ild udi Spot[te]rens Huus, hun maa det lide med rette.

5. Og Marsk Stig setter sig til sin Hest, hand [a]gtede det saa ringe: Og saa rider hand til Skan[de]rborg, hand lader sin Ganger springe.

6. Det var Dansker Dronning saa bold, hun [stan]d af Vindvet seer: Hisset kommer hand ungen [H]err Marsk Stig, med Jernklædde Hofmænd [fle]ere. Men vi ere dreven af Danmark.

7. Velkommen Marsk Stig selvgiort Konning, [d]u faa din rette Løn: Lever hand unge Konning [E]rik i Aar, du napper vel der af Røn.

8. Ikke er jeg en selvgiort Konning, enddog du si[g]er nu saa: Alt var det Drost Herr Loumand, sidst [d]in arm hand laa.

9. Saa lidet agter du Konning Eriks Død, saa [li]det agter du den Qvide: Medens du haver Drost [H]err Loumand, at hand sover hos din Side.

10. Og skam faae alle de Hellede lede, som min [k]ære Herre vog: Saa faa baade du og alle dine, mig [t]er slig Sagden paa.

11. Det

11. Det meldte Herr Christopher saa brat, han var udi Sind ikke blød: Alt er denne her vel ringe Bod, for min kiære Fader Død. Men vi ere af Danmark.

12. Det meldte liden Herr Erik Eriksen, saa den som han monne være; Forvist skalt du af Danmark romme, om jeg skal Kronen bære.

13. Og skal jeg ud af Landet romme, og ligge paa Vandet hin kolde: Saa mangen Enke den skal giøre, og heldst udaf de bolde.

14. Og skal jeg romme af Danmark ud, og ligge udi Skov og Skiul: Min Føde vil jeg udi Danmark hente, baade Vinter, Sommer og Juul.

15. Saa reed hand fra Skanderborg, slog med høyre Hænde; Saa reed hand til Meldern hiem, Frue Ingeborg der at finde.

16. Det var unge Herr Marsk Stig, hand tog hende i sin Arm; Nu ligger vegen Herr Konning Erik, dig giorde baade Spot og Harm.

17. Hvad heller vilt du en fattig Qvinde være, og følge en Fredløs Mand; Eller du vilt være en Slegfred Viv, og bære det Hadings Navn.

18. Ikke vil jeg bære det Hadings Navn, kunde jeg en Dronning blive; Tak saa have I min ædle Herre, den Udyd tog af Live.

19. Grever og Ridder vi have til Slegt, og flere udaf de fromme; Ikke reddes I for det lidet Barn, for hannem af Landet at romme.

20. Greve Jacob af Halland og Herr Peder Paars, med Jacob Blaafoed tillige; Aage Kag og Herr Claus Hallandsfar, Ove Dyre, de vil ey svige.

21. Kong Erik af Norge m. Konning ...

gik hannem Haanden hin hvide; Hand er paa Hest og Skib saa rig, I maa vel paa hannem lide. Men vi ere drevne af Danmark.

22. I lade opbygge et Huus paa Hielm, I lade det bygge saa fast; Saa reddes I ikke for Pil eller Skud, ey heller for Blide-Kast.

23. Nu haver jeg baaret min Sorg i Løn, i Vinter ni ey ferre; Mit Hierte det er i Qvale lagt, I have god Nat min Herre.

24. Herr Marsk Stig to hende i sin Arm, Gud lade os begge vel fare, Mig tykkes nu være meest paa mit Gavn, jeg priser de Norske Skære.

25. Herr Marsk Stig drog til Hielm saa brat, og saa tog hand det ind; Det vil jeg for sanden sige, der blegnet saa mangt et Kind.

26. Marsk Stig bygger et Huus paa hielm, hand bygte det i saa brat; Det siger jeg eder paa min Tro, tre Dage og en Nat.

27. Marsk Stig lader bygge et Huus af Ny, med Mure og høyen Tinde; Der laa fore baade Tydske og Danske, de kunde hannem intet afvinde.

28. Den Bonde hand ganger paa Marken ud, og saaer hand der sit Korn; Hielp os Gud Fader i Himmerig, og haver nu hielm faaet Horn.

29. Gud naade os arme Bønder graa, at Elepping skulle regiære; At hand til Verden ufødder var, da havde det gaaet os bedre.

30. De store Ege i Skoven staa, naar de udi Storm omfalde: Da slaa de neder baade Hassel og Birk, og andre smaa Ymper med alle.

31. Hvad Konger og Høvdinger sig forsee, det gaar ud over de Arme; Thi naade os Gud vi fattige Bønder, og sig over os forbarme. Men de ere drevne af Danmark.

Der

Den Femte Vise om Marsk Stigs Døttre.

Naar Visen er død, da flyer Bierne vilde, som mand pleyer at sige. Saa er det gaaet ikke alleeneste med disse tvende Marsks Stigs Døttre. Men ogsaa med de andre som vare paa Hielm efter hans dødelige Afgang. Thi der hand var død, Anno Domini 1295. Kom der Ueenighed iblant dennem selv indbiurdes, og der over forøfrede Kong Erik Meneed Hielm, og ødelagde udi Grunden deres Befæstning. Saa ere da disse tvende unge Jomfruer, hvis Navn er ubekiend, foraarsaget at komme hen udi fremmede Land, med denne ringe og føye Medhav, som de kunde paa den Tid have. Udi Sverrige ere de ikkun passelige vel antagen, hos den unge Konning Byrge. Men Konning Erik udi Norge haver tenkt paa deres Fader og deres Retfærdige Sag, og annammet dennem til sig. Dog deres Tid er ikke vorden lang, førend de af Sorg ere hendøde. Som det almindeligen gaar.

Et dolor & morbus lethi fabricator uterq; est.

XXXIII.

Marsk Stig haver de Døttre to, saa kranke Skæben monne de faae; Den Eldste tog den Yngste om Haand. Og de fore vide om Verden.

2. Den Eldste tog den Yngste ved Haand, saa ginge de dem til Sverrigs Land; Kong Byrge hand kom fra Stevne hiem. Og de foere vide om Verden.

3. Kong Byrge hand kom fra Stevne hiem, Marsk Stigs Døttre ginge hannem ud igien; Hvad for Qvindfolk monne I være.

4. Hvad for Qvindfolk monne I være, og hvi staa I saa silde here; Og vi ere Marsk Stigs Døttre baade, Og de fore vide om Verden.

5. Vi ere Marsk Stigs Døttre baade, saa gierne bede vi om eders Naade; I skynde eder snarlig af min Gaard.

6. I skynde eder snarlig af min Gaard, eders Fader vog min kiære Morbroder; Ikke maa vi udi Kong Eriks Død. Og de foere vide om Verden.

7. Ikke maa vi udi Kong Eriks Død, vi fare saa vide alt efter vort Brød; Den Eldste Søster tog den Yngste om Haand. Og de foere vide.

8. Dend Eldste Søster tog dend Yngste om Haand, saa ginge de dem til Norriges Land; Kong Erik kom fra Tinge hiem.

9. Kong Erik kom fra Tinge hiem, Marsk Stigs Døttre ginge hannem igien; Hvad for Qvindfolk monne I være.

10. Hvad for Qvindfolk monne I være, hvad have I udi mit Land at giøre; Og vi ere Marsk Stigs Døttre baade.

11. Og vi ere Marsk Stigs Døttre baade, saa gierne bede vi om eders Naade; Kunde I brygge og kunde I bage.

12. Vi have ey lært at brygge eller bage, eller noget sligt Embede at mage; Men vi kunde spinde det Guld saa røed.

13. Og vi kunde spinde det Guld saa røed, det lærde os Moder førend hun døde: Og vi kunde veve saa vel i Rør. Og det foere vide om Verden.

14. Og vi kunde veve saa vel udi Rør, som Dronningen selv og alle hendis Møer: Vi kunde Guld spinde og veve i Lad.

15. Vi kunde Guld spinde og veve i Lad, men aldrig bliver vort Hierte ret glad: Siden Fader og Moder de ginge os fra.

16. Siden Fader og Moder de døde os fra, da er vor Kaabe baade Paltug og graa: Havde Marsk Stig levet og bleven i Landt. Og de foere.

17. Havde Marsk Stig levet og bleven i Lande, det havde ikke gaaet os saa udi Vaande: Havde Frue Ingeborg ikke saa død. Og de foere vide om Verden.

18. Havde Frue Ingeborg ikke saa død, vi havde ikke lid denne Jammer og Nød: Konning Erik meldte et Ord med skel.

19. Konning Erik meldte et Ord med skel, eders Fader jeg kiende saa giørligen vel: Hand var en Mand til Mund og Haand.

20. Hand var en Mand til Mund og Haand, som findes kunde udi et Land: Saa slog hand over dem Skarlagen Skind.

21. Kong Erik slog over dem Skarlagen Skind, saa fulde hand dem i Fruerstue ind: Hand bad dem hverken sørge eller græde.

22. Hand bad dem hverken sørge eller græde, hand skulde dem være udi Faders sted, den ældste Søster Veven trende.

23. Den ældste Søster Veven trende, den yngste vevet den ud til Ende: Og hun vov i den første List.

24. Og hun vov i den første List, Jomfru Marie og JEsum Christ: Og hun vov i det andet Rør.

25. Og de vov i det andet Rør, Norgelands Dronning og alle hendis Møer: De vov Hiort og de vov Hind. Og de foere vide.

26. De vov Hiort de vov Hind, de vov sig selv med blegen Kind: Og saa vov de med Fingere hin snare.

27. Og saa vov de med Fingre hin snare, Alle Guds Hellige Engelske Skare: Den yngste Søster hun Veven affelde.

28. Den yngste Søster hun Veven affelde, hun gav den Dronning med megen snilde: Hun felde der ved de modige Taare.

29. Hu

29. Hun felde der ved de modige Taare, Gud give det I vor Moder vare: Var I vor Moder eller Søster kiære. Og de foere vide om Verden.

30. Var I vor Moder eller Søster kiære, vi finge baade Løn og der til Ære: Det hielper os ikke et eeniste stykke. Og de foere vide.

31. Det hielper os ikke et eeniste stykke, vi maa alt nyde den kranke Lykke: Den ældste Søster blev siug og laa. Og de foere vide.

32. Den ældste Søster blev siug og laa, den yngste ganger hende til og fra: Den ældste Søster af Sorg hendøde. Og de foere vide.

33. Den ældste Søster af Sorg hendøde, den yngste lever efter med Sorg og Møde: Kongen gav hende sin yngste Søn.

34. Og Kongen gav hende sin unge Søn, hun var hannem værd den Jomfru skiøn: De levede sammen med Ære. Der de havde faret vide om Verden.

Den Siette Vise om Marsk Stig.

Tilforne er omtalet, hvorledis Marsk Stig med sine Anhengere haver hevn sig paa Konning Erik, nu røres her ogsaa noget om det samme. Maa vel skee, at de have lagt deris Raad sammen udi Ribe, og indtagen Riber Huus, siden at de have dræbt Kongen. Med List og Lempe have de indtagen Slottet, som paakiender. Og ikke haver end Qvindfolk været de slemmeste i Spillet, som det lader sig anse: Mands List ere behendige, men Qvinde List u-endige. Dog begge Deele ere u-bestendige. Saasom vi af denne Marsk Stigs Historie noksom formerke.

XXXIV.

Og der gaar Dantz paa Riber Gade, Slottet det er vundet: Der dantze Riddere baade fro og glade. For Erik Konge hin unge, med D- saa vare de.

2. Der gaar Dantz paa Riber Bro, Slottet det er vundet: Der dantzer Riddere med udhuggen Skoe. For Erik Konge hin unge, med dem saa vare de.

3. Fore da dantzer hand Riber Ulf, Slottet det er vundet: Hand var Kongen tro og huld.

4. Saa da dantzer hand Tage Muus, Slottet det er vundet: Hand var Høvitzmand paa Riber Huus.

5. Saa dantzer hand Herr Salten Sees, Slottet det er vundet: Og saa hans rige Svogre tre.

6. Saa da dantze de ædle Limbekke, Slottet det er vundet; Og de vare Kongen alt forsterke.

7. Efter da dantzer hand Byrge Grøn, Slottet det er vundet: Og siden saa mangen Riddere skiøn.

8. Saa da dantzer hand Hanke Kand, Slottet det er vundet: Og efter hans Frue, hun heder Frue Anna. For Erik Konge hin unge.

9. Nest da dantzer hand Ridder Rank, Slottet det er vundet: Og efter hans Frue Fru Bengerd Blank.

10. Saa da dantzer hand rige Valravn, Slottet det er vundet: Med hans Frue haver ingen Navn.

11. Saa da dantzer hand Iver Helt, Slottet det er vundet: Hand fulde Kongen over Belt.

12. Lenge da stod hand Ranild Lange, Slottet det er vundet: Førend hand vilde i Dantzen gange.

13. Var det ikke for mit faure Haar, Slottet det er vundet: Saa vist jeg med udi Dantzen gaar.

14. Var det ikke for min Rosens Kind, Slottet det er vundet: Da skulde jeg træde den Dantz om kring. For Erik Konge hin unge.

15. Og Ranild Lange udi Dantzen traad, Slottet det er vundet: Begyndte en Vise, og fore hand qvad. For Erik Konge hin unge.

16. Med Liste hand qvad, saa lœt hand sprang, Slottet

Slottet det er vundet: Alle de Riddere efter hannem sang. For Erik Konge hin unge, med dem saa vare de.

17. Op da stod hun Spendel Sko, Slottet det er vundet: Og hun gav Ranild Lange sin Tro.

18. Hendes Haar det var udi Silke flæt, Slottet det er vundet: Hun traadde den Dantz for alle saa ræt. For Erik Konge hin unge.

19. Og de dantzer dem paa Slottet ind, Slottet det blev vundet: Med dragne Sværde under Skarlagen Skind.

20. Aldrig saae jeg en Ridder Dantz, Slottet det blev vundet: Vinde saa Slottet med Rosens Krantz. For Erik Konge hin unge, med dem saa vare de.

Den sivende Vise, hvorledes Ranild bliver udslegger med sin Festemøe Algrevens Daatter.

Man lader sig ansee af denne Vise, at Ranild Kong Eriks Cammerdreng, haver været en unger Festemand, der hand var med at forraade sin Herre. At hand siden Konning Erik er slagen, beder om sin Festemøe og bekommer hende, en Medfølgerinde i sin Udlendighed. Hvo hendes Fader haver været, om hand haver været af vore Indlendiske eller Udlendiske Grever, nevnes her ikke. Vel mueligt det haver været af de Grever, som af to eller tre slags vare paa denne Tid her udi Riget.

XXXV.

Ranild beder legge Sadel paa Hest, det er mig ofte forre sagt, hin rige Algreve vil jeg geste: Endog jeg er udlagt af Venner og Frender mine.

2. Og Ranild kom der ridendes i Gaard, det er mig ofte forre sagt, udstod Algreven var svøbt i Maard.

3. Her staader I Algreve svøbt udi Skind, det er

mig ofte førre sagt, ville I lade følge mig liden Kirstine. Enddog jeg er udlagt af Venner og Frender min.

4. Det da meldte hendes Moder, fiin, det er mig ofte førre sagt, ikke da haver du Festemøe her.

5. Og kand jeg ikke min Festemøe faa, det er mig ofte førre sagt, jeg brender op alt det Gods I aa.

6. Forend du brender vort Gods til Meen, det er mig ofte førre sagt, du tage din Festemøe, rider saa hen.

7. De sloge over hende den Kaabe blaa, det er mig ofte førre sagt, løfte hende paa Ranilds Ganger graa.

8. De havde ikke andet til Brudeseng, det er mig ofte førre sagt, end Skov og Marck og ny slagen Eng.

9. Og havde I ladet Kong Erik leve, det er mig ofte førre sagt, da havde vi vel i Landet bleven.

10. Hand slog hende over Tavle-Bord, det er mig ofte førre sagt, for Gester skulde mand føye sine Ord.

11. Hand slog hende ved Kinde rød, det er mig ofte førre sagt, jeg volte dog ikke Kong Eriks Død.

12. Skoven haver Ørne og Marken Øyne, det er mig ofte førre sagt. Liden Kirstine vi ere af Landet drevne. Enddog jeg er udlagt af Venner og Frender mine.

Den Ottende Vise, hvorledes Ranild Jonsen stevnes for Roeskilde.

Mand meener at her skulde været tvende Ranilder med, at slaa Kong Erik ihiel. Om den unge Ranild, som var i Kongens Kammer, er denne Vise Digtet. Hans Moder Old Oldemoder var Ingefred Biskop Absolons Søster. Af hvilken Herrestamme fast alle de andre Marsk Stigs Anhengere have deres Ophav. Der Hielm var opgiven, siges der at Ranild skulde givet sig ind i Graabrødre Closter udi Roeskilde, og havt der Beskiermelse af de mægtigste Mænd udi den Geistlige Stat, som vare hans Slegt og Blods-For-*vandte.* Men Konning Erik blev forlovet af Paven, at hand

maatte

maatte bryde Closteret og søge og fange der Ranild. Hvilket ogsaa skeede, at hand blev forraad ved sin egen Hund, hos den Brynd, udi hvilken hand havde sin Udgang af Muren, udi hvilken hand havde sit Kammer. Hvor fra hand havde adskillige Løngange, og end en besynderlig ind udi Kirken, saa hand kunde staa inde udi Alteret og høre Guds Tieneste. Som det Hul er os viist for nogle faa Aar forleden, førend fornevnde Graa-Brødre Kirke blev afbrøt. Dog andre havde vel her om en anden Meening. Siden at hand var steylet tog Klerkeriet, som var hannem forvandt, ham ned af Stenlerne, og førde hannem med Proceß ind i Byen, og loed ham em begrave i Kirken. Dette skeede Aar efter Guds Byrd 1294.

XXXVI.

Det springer nu saa vide om Land, at Ranild er tagen til fange: Hand havde ikke kommet fra Hielm i Aar, havde hand vist det skulle saa gange: Nu giøres paa Ranild det ynkelige Mord, som hannem er spaad for lange.

2. Ranild ind ad Dørren træn, hand bød god Dag sin Herre: Og saa hver den ærlig Hofmand, som tiener til Hove med Ære: Christ vogte hver Dannemands kiære Barn, fra Ulykke fri at være.

3. Mindes eder Herre Kong Erik, I ville det ikke forgiette: Jeg tiente udi eders Faders Gaard, den giæveste Svend hand aatte: Saa tit bar jeg eder i min Favn, som jeg det vel formaatte.

4. Jeg mindes du tiente i min Faders Gaard, for Pendinge og for Klæder; Men du forraade min Faders Liv, som en Utro Forræder; Men skal jeg Kronen bære i Aar, til Steylen de dig udleder.

5. I hugge af mig baade Hænder og Fødder, I lade mine Øyne udstinge, I giøre af mig det ynkeligste Mord, mit arme Liv kand tvinge; Men all den Pine jeg lide skal, Jeg lider for Synderne mine.

6. Vi hugge af dig ey Hænder eller Fødder, du maatte

maatte beholde dine Øyen; Dog skalt du faa den ynkeligste Død, som du monne vel fortiene. Og all den Straf du lide skal, det skeer for Faderen min.

7. De fulde Ranild af Roeskild ud, hand vred sine Hænder saa saare; Alle de Fruer i Staden vare, de felde for hannem Taare; Hand bød dem alle Tusind god Nat, de bade hannem alle vel fare.

8. Lede de Ranild for oven By, hand saae de Steyler opstande; HERRE Christ du vogte hver Dannes Svend fra saadan høyelig Vaande; Men havde jeg bleven paa Hielm i Aar, ey havde saa gaaet i Haande.

9. Og havde jeg nu en fuldtro Ven, som mig mit Bud vilde bære; Hen til hin sørgendes liden Kirstin, hun vilde sig holde med ære; O Christe signe mine Børn saa smaa, og saa min Hiertens Kiære.

10. Jeg beder eder alle i Christne Folk, som savnet er over den Hede; I læse et Paster noster for min Siæl, GUd milde for mig sin Vrede; At jeg maa fare i Aften bort, til Himmeriges Roe og Glæde.

Dronning Ingeborg, Erik Menveds.

Konning Erik Menved var ikkun tolv Aar gammel der hans Fader blev slagen, og blev siden kronet paa Tredie Aar der efter, og giorde kort Tid der efter sit Bryllup med Frøiken Ingeborg, Kong Magnus Ladelaasis Daatter af Sverrige, som her om tales udi Visen. Hand aflede med hende otte deylige Børn, som alle hendøde udi deres unge Dage, hun døde Anno Domini 1313. den 11. Novenbr. Kort Tid der efter at hun var udkommen af den Forvaring, udi hvilken hun var indlagt i Clare Kloster udi Roeskilde, af denne Aarsage. Kongen blev hende vred, fordi at der havde faldet uforvarendis, som hun reyste imellem Abramstrup og Holbek, hendes sidste Barn, en sexten Uger gammel Søn af Vognen fra hende,

Halsen i tu paa sig. Men Kongen loed sig formilde, at komme ud med det første: og de døde saa begge, paa et Aars Tid, den eene efter den anden.

XXXVII.

Det var Her Konning Erik, hand reed sig under Øe: Feste hand sig Jomfrue Ingeborg, hun var saa væn en Møe. I bede for dem som Krönen skal bære.

2. Det da var den Svendske Droninng, Hun tager sin Daatter at lære: Skalt du Dronning i Danmark blive, lad Bonden ikke over dig kiære:

3. Skatte du ikke den Fattige Bonde, forinden sin Kiortel graa: Fattes dig enten Guld eller Sølv, du kand det dog vel faa.

4. Jeg haver været i din Faders Land, i femten Aar med ære: Der er hverken fattig eller rige, som noget skal over mig kiære.

5. Svarede det stolte Jomfru Ingeborg, hun svarede med stor snilde: Skulde enten Bonde eller Borger mig skylde, da loed det mig saa ilde.

6. Det melte den unge Hertug bold, og hand var Kongens Broder: HErre Christ signe det unge Liv, som saa vilde svare sin Moder.

7. Der blev Silke og herlig Sindal, saa viit paa Jorden breed: Det var stolte Jomfru Ingeborg, hun blev til Stranden udleed.

8. Og de vunde op deres Silke Seyl, Gud unde dem Boren hin blide: Seylet de dem til Dannemark, mindre end Maaneder to.

9. De strøge Seyl og kaste Anker, alt paa den hvide sand: Det da var den unge Konning, hand leder sin Ganger paa Sand.

10. I være velkommen Jomfru Ingeborg, I ere mi

min Hiertens Kiære: Den første Bøn I bede om, den vider jeg eder til Ære. I bede for dem Kronen skal bære.

11. Den første Bøn jeg beder eder om, den vi mig saa gierne: I give mig alle de Fanger løs Marsk Stigs Døttre af Jerne.

12. Den anden Bøn I bede mig om, aller ste Festemøe: Men Marsk Stigs Døttre giv ikke løs, de skulle i Taarnet døe.

13. Det var Jomfru Ingeborg, hun blev i saa modt: I ærlige Mænd som førde mig hid mig af Landet ud.

14. I vende eder om Jomfru Ingeborg, Villie vil jeg giøre: Aldrig bede I mig om den jeg vil jo gierne giøre.

15. Den Konning hand taler til sin Drost, de de Fanger lostage: I lade Herr Marsk S Døttre ud og heden af Landet drage.

16. Det var stolte Jomfru Ingeborg, vild paa Danske Jord gaa; Førend hun fik de F af Jern, og de maatte for hende staa.

17. Saa dydelig var Jomfru Ingeborg, prisede Mand og Qvinde: De takkede GUD mangefold, at hun var kommen til Lande.

18. Der var stor Glæde i Fruer Closter, de N ner læse og siunge: End var der meere i Kong Gaard, de legte med Danske Tunger. I bede dem som Krunen skal bære.

Konning Erik tog ind udi Mekel-borger Lund.

Denne Vise siunes at være lagt om Kong Erik Me Tog udi Mekelborg. Thi hand udi sin Tid nogle drog der ind, som udi hans Historie fortelles, at Ao. 1311

ok slog Margreven af Brandenborg til Ridder med firetive andre Førstelig Personer unge og gamle. Og andet Aar der efter, der Staden havde sæt sig op imod sin Herre, drog hand der ind med den Danske Magt, og tvingde dem, og bygde det Slot Denskeburg ved Vernoumindet, som mand endnu paa denne Dag veed af at sige. Men skal det være den Navnkundig Marsk Stig som her nevnes, da er mueligt, at det er skeed udi Erik Gleppings Tid uden at Navnet er forseet.

XXXVIII.

Kongen lader biude over all sit Land, hand lader dem der til vare først hans Riddere og saa hans Mænd, at de skulle med hannem fare. Hand agter ind til Vendiske Land, som ligger under Danmarks Krone: Det er saa ilde gangen i Haand, det klages saa mangelunde. Mand hørde der siges af, Konning Erik førde saa sterk en Hær, alt over det Øster Hav.

2. For Hviddanger lagde de ind deres Skib, de lode deres Harnske did hente: Det raade Gud Fader i Himmerig, naar vi skulle dennem vente. De seylede over den salte Søe, de Danske vare fro og glade: Danmark dennem strax af siune gik, Christ av lov der de qvade. Alt med saa megen Gomme, og der de komme for Rostok ind, de favnet saa vel deres komme.

3. De dveldes der fulde otte Dage, de Herre laae den Stad: De vare vel siu Tusinde til Hest, hver Mand var fro og glad. Og det var om en Onsdag Morgen, og end tre Timer for Dag: Det var saa mangen rasker Heldt, sig vebne loed i Plad. De lode fortekke med Guld deres Ørs, de havde røde Vaaben-Roke paa, der udi sade hvide Kaars.

4. De rede ud ad Sønder Port, deres Harnisk skinde saa vide: Herr Marsk Stigs Banner det frem

fremmerste var, saa faa finder mand hans Lige Her Ove Drostis Banner var nest, saa herlig i tre Stykke: De lovede Pending til hellige Stæder, Gud vilde dem unde god Lykke. De droge fra Skæren saa trygge, den Dag de Seyer monne vente, de vilde ikke drage til rygge.

5. De droge tre Mile saa hemmelig, det Raad gav Herr Johan: De sende to Munke paa Kundskab ud, de vare af Doberan. J bede de Herrer fortiene deres Leen, ellers vi deres Gods vilde brende: J bede de Danske tænke der paa, saa giørligen vi dem kiende. De ere os vorden vrede, men førend de komme af Tydskland ud, der skal saa mangen Mand svæde.

6. De vare vel Fiorten Tusind Mand, af Wißmar monne de ride: De lovede Pending til hellige stæder, de Danske maatte dem bide. De mødte hver andre ved et Barfred, alt paa en Platz saa grøn: Deres Spotske Ord dennem lidet hielp, de nappede der af Røn. Der maatte da vige de Tydske Mænd, som førre havde brut deres Tro, thi Gud vilde have det hevnt.

7. Dette skeede alt om Fredag god, og en Time for Non: De Tydske maatte for Danske Mand vige, hand vilde dem ikke skone. Forre da rider hand Kong Herr Erik, med sine Brødre to: J bruge eder nu J Danske Hovmænd, som eder Magt ligger paa. Det staar til Gud og eders fri Mod, vi vinde baade Slotte og Feste, Vi træde vore Fiender under Fod.

Kong Byrge i Sverrige lader tvende sine Brødre svelte ihiel udi Fengsel.

Dette grueligt Mord som Kong Byrge i Sverrige, lod giøre paa sine to Brødre Hertug Waldemar, og Hertug Erik

Fe-

fkede udi Nykiøbing i Sverrige, Aar efter Guds Byrd 1317. Aarsagen der til var den store Had og Avind, som var optend immellem Brødrene, at Hertugerne meente, at de havde forlidet af Riget, og Kong Byrge meente, at hand var Eenevolds Konning, og havde Brødrene fortenkte, at de stode hannem efter Livet og Regimentet. Der af kom den langvarige Feide imellem dennem, udi hvilken Kong Erik Mendved af Danmark loed sig bruge, fordi at hand havde Kong Byrges Søster, Dronning Ingeborg, og Kong Byrge der imod havde hans Søster Dronning Sophia til ægte, og derfore lagde sig udi og giorde stor Bekostning, at fordrage dennem. Dog det haver tagen en ond Ende, som Visen ogsaa formelder. De tvende Brødre ere med Kong Byrges Villie og Vidskab fangen og død i Fengsel. Men Kong Byrge maatte selv rømme Landet indtil Danmark, og der hand fik tidende at hans Søn Magnus var fangen og Halshuggen til Stokholm, døde hand siden af Sorg med sin Dronning, og ligger begraven i Ringsted hos andre Danske Konger deres Forvandte. Men den arge Ridderrød Her Johan Bronk, som brykede det Gilde udi, blev med sit Parti lagt paa Stevler paa det Bierg uden for Stokholm, som af hannem siden fik Navn, og kaldes Bronkebierg.

XXXIX.

Frue Ingeborg haver de Brødre Tre, for Sverrigs Krone deres Liv lode de: For usand Sag saa bleve de Herrer undlivet.

2. De Brødre tre, for Sverriges Krone deres Liv lode de: De Herrer skulde til Sverrige ride, Frue Ingeborg bad dennem hiemme bide.

3. Til Sverrige ride, Frue Ingeborg bad dennem hiemme bide: Frue Ingeborg stander udi Helsingborgs Port, mine kiære Brødre I ride ikke bort.

4. I Helsingborgs Port, mine kiære Brødre I ride ikke bort: Det da meldte de Brødre begge tillige, os lenges fast til vort Fæderne Rige.

5. Begge tillige, os lenges fast til vort Fæderne Rige: Vi have saa lenge hos eder dveld, vort Hierte

der

det er fast I os qveld. For usand Sag saa bl[...] de Herrer undlivet.

6. Hos eder dveld, vort Hierte det er fast i os qve[...] I tøve hos mig i Dage fem, Medens jeg forteller m[...] sterke Drøm.

7. I Dage fem, medens jeg forteller min [...] Drøm: Jeg drømte eders Kaaber var af Bly, m[...] ædle Brødre I vare udi.

8. Kaaber vår af Bly, mine ædle Brødre I [...] udi: og de vare spendte omkring eders Hals, [...] vist betyder det eder stor Falsk.

9. Om eders Hals, saa vist betyder det eder [...] Falsk: De Herrer lyde ikke Fru Ingeborgs Raa[...] De rede til Sverrige samme Dag.

10. Fru Ingeborgs Raad, de rede til Sver[...] samme Dag: Og der de komme paa hviden Sa[...] der mødte dennem Bronk den u-tro Mand.

11. Paa hviden Sand der møtte dennem Bro[...] den u-tro Sand: I være velkommen, I Brød[...] baade, I drikke Juul med min Frues Naade.

12. I Brødre baade, I drikke Juul med m[...] Frues Naade: De Herrer de ganger ad Nykiøbing[...] Gade, og der møder dem det falske Raad.

13. Nykiøbings Gade, og der møtte dem det fa[...] ske Raad; I legge eders Brynie udi vor By, I ga[...] til Slottet i Hof-klæder ny.

14. Udi vor By, I gaa til Slottet i Hof-klæde[...] ny; De Herrer ind ad Dørren træn, og Kongen han[...] staar dem op igien.

15. Ad Dørren træn, Kongen hand staar dem o[...] igien; I være velkommen I Brødre baade, ville I [...] drikke Juul med vor Naade.

16. I Brødre baade, ville I drikke Juul me[...]

vor Naade; De Herrer tog Vand de ginge til Bord, de talede saa mangt et alvorsomt Ord. For usand Sag saa bleve de Herrer undlivet.

17. De ginge til Bord, de talede saa mangt et alvorsomt Ord; Velkommen mine kiære Brødre baade, maa jeg ikke eene for Landet raade.

18. Mine kiære Brødre baade, maa jeg ikke eene for Landet raade; Vor kiære Broder maa hand vel være, hand maa ey eene udi Landet regiere.

19. Maa han vel være, hand maa ey eene udi Landet regiære: De aade og drukke en føye Stund, saa fant Bronk paa et andet Fund.

20. En føye Stund, saa fand Bronk paa et andet Fund; I gode Herrer hvad ville I giøre, ville I drikke og Dantzen røre.

21 Hvad ville I giøre, ville I drikke og Dantzen røre: Og de dantzer ud og de dantzer ind, og Bronk hand skienker i den klare Vin.

22. Og de dantzer ind, og Bronk hand skienkte den klare Vin; De Herrer stod paa Gulvet og qvad, men Bronk og Kongen ginge i Raad.

23. Paa Gulvet og qvad, men Bronk og Kongen ginge i Raad: Hertug Valdemar taler til Broder sin, Erik vi drikker for megen Vin.

24. Til Broder sin, Erik vi drikke for megen Vin, vi vogte os vel for Bronkes Svenke, han kand saa mange Skalke Renke.

25. Bronkes Svenke, hand kand saa mange Skalke Renke; Hertug Erik slog op med høyre Haand, skulde vi os frygte i Fæderne Land.

26. Med høyre Haand, skulle vi os frygte i Fæderne Land, *Vi ere hidkommen paa Tro og Leide, vi vide her intet af nogen Feide.*

27. Tro og Leide, Vi vide her intet af noge de; De drukke og dantzet den Dag til Ende, saa ne de Lius og Blus optende. For usand Sag s ve de Herrer undlivet.

28. Den Dag til Ende, saa monne de Li Blus optænde; De Herrer de skulde til Seng at hviles paa Silke og Bluster blaa.

29. Til Senge gaa, at hviles paa Silke og ster blaa: Saa bleve de fulde i Taarnet ind, gen gik med under Skarlagen Skind.

30. J Taarnet ind, Kongen gik med under S lagen Skind: De viste ikke andet end det var G men, førre hand slog alle de Dørre tilsammen.

31. End det var Gammen, førre hand slog Dørre tilsammen: Hertug Erik verget sig s Mand, saa lenge som Sværd og Senge stolpe r

32. Som en Mand, saa lenge som Svæ Sengestolpe rand: Der Sengestolper ikke lenge de vare, den Herre maatte nøgen ad Taarnet far

33. Lenger kunde vare, den Herre maatte nøg Taarnet fare; De Herrer de lide der Nød og T af Frost og Kuld, og Hungers Tvang.

34. Nød og Trang, af Frost og Kuld og Hu Tvang: Vi give dig Bronk det Guld saa røe give os Vand og det tørre Brød.

35. Det Guld saa rød, du giv os Vand o tørre Brød: J fange her ikke udi Sverriges enten Brød eller en kold drik Vand.

36. J Sverriges Land, enten Brød eller en drik Vand, vi troer vor kiære broder Kone saa hun lader os jo ikke svelte ihiel.

37. Broder Kone saa vel, hun lader os jo ikk te ihiel; Den fromme Dronning saa vel vi tro

Halm at sove paa. For usand Sag bleve de
undlivet.
Saa vel vi tro, hun giver os Halm at sove
Vi ere saa saare af Hunger kryst, vort Hierte
i Livet maa bryste.
Af Hunger kryst, vort Hierte paa os i Livet
ryste: Bronk hand harmedes ved de Ord, hand
Nøgle i salten Fiord.
Ved de Ord, hand kaste de Nøgle i salten
Det var stor Ynk at høre paa, de aade hver
Skuldrene fra.
At høre paa, de aade hver andre Skuldrene
Det var en større Harm og Qvide, Brødre aa-
det af hver andens Side.
Harm og Qvide, Brødre aade Kiød af hver
Side: Det var stor Ynk og end meere Harm,
ødre døde i hver andens Arm.
Og end meere Harm, de Brødre laae døde
andens Arm: Og det stod i Maaneder fem
Byrge hand kom af Leding hiem.
I Maaneder fem, Kong Byrge hand kom
ig hiem: Hvor ere mine Brødre, hvort drog
, hvi skienkte I dem ikke klaren Viin.
Hvort droge de hen, hvi skienkte I dem ikke
Viin: Og det da melte det lidet Kind, Bronk
em i Taarnet ind.
Det lidet Kind, Bronk vand dem i Taar-
: Kong Byrge hand ind ad Vindvet saae, stor
ar som hans Brødre laae.
At Vindvet saae, stor Ynk var som hans
e laae: Hør du Bronk hvad jeg siger dig, hvor
Nøgle som jeg fik dig.
Hvad jeg siger dig, hvor bleve de Nøgle som
R jeg

jeg fik dig: Hielp mig Gud af all min Nød, jeg kaste dem i den salte Søe. For usand Sag saa bleve de Herrer undlivet.

49. Af all min Nød, jeg kaste dem i den salte Søe: Skam faa du Bronke du arge Daare, saa ilde du der mod mig giorde.

50. Du arge Daare, saa ilde du der mod mig giorde: Nu er jeg skild der med tillige, ved Nøglene til Sverriges Konge-Rige.

51. Der med tillige, ved Nøglene til Sverriges Konge-Rige: Haver jeg forraad eders Brødre baade, da maa I eene for Sverrige raade.

52. Eders Brødre baade, da maa I eene for Sverrige raade: Og det fortrød Hertugens Venner, den Sorg de ret aldrig forglemmer.

53. Hertugens Venner, den Sorg de ret aldrig forglemmer: Kong Byrge maatte romme med Dronning sin, Halshuggen blev Magnus hans væne Søn.

54. Med Dronning sin, Halshuggen blev Magnus hans væne Søn: Men Bronk blev lagt paa Steyle og Hiul, og fik saa Løn, som hand havde skyld. For usand Sag saa bleve.

55. Paa Steyle og Hiul, og fik saa Løn som hand havde skyld; Mange Høfding i et Konge-Rige, kunde sig der om ey vel forlige.

56. I et Kongerige, kunde sig der om ey vel forlige: Den eene den anden vist vige maa, undertiden de alle monne undergaa.

57. Vist vige maa, undertiden de alle monne undergaa: Falsk og Svig ikke lykkes ret lenge, paa sidste vil det sin Herre fortrenge.

58. Ikke lykkes ret lenge, paa sidste vil det sin Herre for-

[illegible]trenge: At stoele paa GUd og Retvished, giver [illegible]rede og Ro med langvarig Fred. For usand Sag saa bleve de Herrer undlivet.

Kong Hogen Hogensøns dødelig Afgang udi Kirkevog paa Orkenøe.

Om Norske Konger ere lagt mange skiønne Digt af Landsens indfødde Skialdrer. Som vi det befinde udi den gamle Norske Krønnike, at fast paa hvert Blad, indføres og fremdrages, Vidner af saadanne Norske Poeter om Kongernes Bedrift. Denne Vise om Kong Hogen Hogensøn, har været brugelig her udi Riget, som siunes, dog den ikke beskedenlig fortelles, hvorledes til er gaaet med denne hans Færd og Skotiske Tog, som hand giorde ind i Skotland med to hundrede Skibe, og indlagde der stor Pris og Ære. Men ingen Ting er fuldkommen her paa Jorden. Der hand havde Sagen best, og agtet at ligge udi Vinterleye udi Kirkevog paa Orkenøe, at fuldende sit Krigs-Tog udi Foraaret, see, da bliver hand dødsiug, og kort Tid der efter døde der den 15. Dag Decembris, Aar efter Guds Byrd 1262. Liget blev ført til Bergen og begravet i Domkirken tredie Dag før vor Frue Dag i Faste.

XL.

Det er nu skeed udi vor Tid, som spaad haver været for lange; Den ædle Helled Herre Hogen, hand haver under sig Norge fangen. Og saar er min Haand af min Brynie.

2. Biuder hand ud over Norges Rige, saa mangen Velbyrdig Mand: baade med Skib og Verie god, hand agter sig til Skotland.

3. Vyder hand ud over Norge saa vide, saa mange som Sværd kunde bære: Vor nogen iblant som mindre var, hand havde Løv hiemme at være.

4. Det var Helled Hogen Konning, hand seer over alle de Leed: Hvor er Ulf Arnfindsøn, hvi følger hand ikke med.

saare lide hand maa. Og saar er min Haand af min Brynie.

16. Og der var Hellede Hogen Kongen, hand ginget for Oluf at stande: Hure da lider dig Oluf Ansindson, og hure gaar dig i Haande.

17. Jeg haver saa ont i Brystet min, mig tykkes mit Hierte monne svide: Den gode Gud som alting haver skabt, hand give den Nat maatte lide.

18. De vogede over Oluf Ansindsøn, og vel udi Nætter to: Men det var Hellede Hogen Konning, sin Bane monne hand der faa.

19. Og det var Oluf Ansindsøn, hand gav der op sin Aand; Det var Hellede Hogen Kongen, holt hannem Voxlius i Haand.

20. Da harmede hand sig Konning Hogen mest, sin Søn kunde hand ey lade; Hand fik Soet og siug hand blev, hans Raad de bleve uglade.

21. Nu have J vunden baade Seyr og Pris, og disse fremmede Lande; Skulde J her døe og gange os fra, saa ilde gik os i Haande.

22. Min Tid er kommen, jeg kand ikke vige, mit Testament J skrive; J holde det fast alt efter min Død, hvad jeg en hver vil give.

23. Min Søn Kong Magnus jeg raade vil, hand haver Guds Lov for Oyne; Hand elske Dom og Retfærdighed, saa vel skal det hannem rønne.

24. Præster og Enker skal hand forsvare, saa bliver hand Konning lenge; En Fredløs Mand hand giver ey Fred, og Tiuven lade hand ophenge.

25. En Bøn vil jeg ud af eder bede, den anden vil jeg tigge; J lade mig legges i Mariæ Kirke, som Kongerne pleye at ligge.

26. Der kom Bud for Bergen ind, og ingen

Mand det kiende; Død var den ædle Konning [illegible]-gen, hand var St. Olufs Frende. Og saar er min Haand af den Brynie.

27. Paa Orkensøe døde den Konning god, en Løverdag monne det være; Nest efter St. Lucæ Dag forvist, de miste deres Konning og Herre.

28. Fra Kirkevog lagde de ud med Skib, til Bergen monne de seyle; Der blev undfangen den Herris Lig, som hand begiærede at hvile.

29. Hand var en Konning fregder og bold, som mand veed af at sige; Der findes ey mange paa denne Dag, med rette kunde være hans Lige. Og saar er min Hand af den Brynie.

Greve Gert af Holsten bliver slagen af Herr Niels Jepsøn udi Randers.

Efter Kong Erik Menveds Død, kom hans Broder Christopher til Kongeligt Regiment, dog med ulige Lykke og Fremgang. Thi hand udi sin Tid haver for sin Halvbroders Greve Johans af Vagerland skyld, ført sig udi en aabenbare Feide med Greve Gert at Holsten, og nogle andre Førster som hulde paa Grevens Haand. Hvilken langvarige Krig var baade hannem selv, og hans Børn og gandske Riget meget skadelig og fordervelig. Og den gode Herre Greve Gert selv, spand ikke helder Silke der ved, sætte sig i en stor Bondeløs Gield, og lod paa det sidste Livet i løbet, som denne Vise formelder. Thi der Konning Christopher med tvende sine Sønner var hendød, og Riget stod Kongeløst fast udi ni samfelde Aar, giorde det Danske indfødde Ridderskab hver sit beste, at uddrive fra sig disse skadelige fremmede Giester, som vare for vel vand til at hente Bytte her udaf Landet ind i Holsten. Blant andre haver denne ærlige Danske Heldt og Velbyrdige Ridder, Herr Niels Jepsøn sæt sig op imod Greve Gert der hand kom ind udi Jutland, Anno Domini 1340 Elleve tusinde Mand sterk, og lagde sig udi Randers, saa got som midt udi Landet, og lod brende og røve allevegne omkring sig. Herr Niels

Niels er selv udi egen Person dragen til hannem, og der de ikke er vorden eens med hver andre om Dagtingen, haver hand redeligen undsagt hannem, og derom overilet hannem og slaget hannem ihiel udi Randers den 1 April, Anno Domini 1340. Denne Greve Gert kaldes Gerardus Calvus, det er en kullede Greve, fordi hand var noget Flenskallet, ꝛc.

XLI.

Greven samler alle sine Mænd, hand drager af Slesvig frem; Og aldrig saae nogen Mand flere slig, enten før eller siden dem.

2. Greven drog i Danmark ind, hannem fulde saa faur en Skare; Fire Bannere og Fire og Tive hvo torde imod hannem fare.

3. Greve Gert hand vilde til Randers ride, og did lod hand sig raade; Det var hannem for langen Tid spaad, hand skulde sit Liv der lade.

4. Ikke vilde hand lade det blive fordi, hannem lystede det at friste; Riddere og Svenne, Bønder og Bomænd, dennem vilde hand hiemme giæste.

5. De vare vel 18 tusinde Skytter, foruden Ridder og fribaarne Mænd, tilsammen fyrretyve tusinde, og hvo kunde stride mod dem.

6. Greven sende Niels Ebbesøn Bud, at hand skulde til hannem ride; Hand sagde hannem Fred og Fredlighed til, saa tryg skulde være den Leide.

7. Greven hand mødte Niels Ebbesøn, Norden ved Randers Strande; I være velkommen Niels Ebbesøn, og hure gaar der i Haande.

8. Greven ragte Niels Ebbesøn Haand, dermed de taledes sammen; Saa lidet da var der Skemt blant, og end fast mindre Gammen.

9. Hør du kiære Herr Niels Ebbesøn, du være velkommen her; Hure staar Hoven i Nørre Jutland hvad er for Tidende der.

10. Hvre lider dine Frender og Mave saa rige, de til din Hiertens Kiær; Hvad helder ville I fegte med mig, eller Fred af mig begiære.

11. Vel staar Hoven i Nørre Jutland, baad Mand er trøst og fro; Komme i Herre med Feid eller Fred, hvad skulle vi lide paa.

12. End haver jeg nu i Nørre Jutland, baade Frender og rige Mave; Eders Naade de skulle rede være, ville I det af dem have.

13. Niels Ebbesøn du est en konstig Mand, og der til est du from; Hvre du kand ikke den rette Vey ride, du rider saa langt der om.

14. Hør du Herr Niels Ebbesøn, vilt du mit Ærende bortride; Hvor mange Svenne haver du med dig, som du tør vel paa lide.

15. End haver jeg nu blant Juderne hin faste, baade Venn og der til Frende; Saa gierne da skulle de fange med, og mod deres Fiender stande.

16. Alt haver jeg tredive Svenne med mig, saa danne som de nu ere; Hvad helder de ere fleere eller ferre, jeg haver dem alle lige kiære.

17. Og haver du tredive Karle med dig, da er det vel til Maade: I gaar holt du i Herr Bugges Gaard med hundrede Heste i Plade.

18. Niels Ebbesøn svarede saa overbrat, hand trinde en Fod tilbage: Og er det enten Ridder eller Svend, som mig den Løgn paa sagde.

19. Og er det enten Mand eller Qvinde, mig det tør sige til; Jeg skal aldrig vige for hannem en Fod, førre jeg fanger svaret der til.

20. Hør du kiære Herr Niels Ebbesøn, vi ville der om ey tale; Du rider hen til Herr Bugge din Ven, om hand vil Troskab holde.

21. S

21. Skal jeg eders Ærende fare her fra, og til Herr Bugge henride; Hvad skal jeg hannem paa eders Vegne, det lader I mig først vide.

22. Herr Bugge hand haver mig lenge undsagt, Ogsaa hin unge Povel Glob; Herr Anders Frost er en af dem, og fremmerst udi eders Hob.

23. Og selv haver du Niels Ebbesøn, nogle Hofmænd ride hos dig; Og de have været udi mit Brød, og ere nu rømte fra mig.

24. Først er hand hin unge Eske Frost, og saa hans Brødre to; Foruden min Ja, foruden min Minde, de af min Tieneste drog.

25. End fleere jeg haver til Villie giort, dog de mig nu forsmaa: I lide fast paa Herr Bugges Raad, I see hvre det vil gaa.

26. Her Bugges Raad veed jeg ikke af, hvad hand vil lade eller giøre: Anders Frost haver været eders Tienere tro, I skulle ikke andet spør.

27. Her Anders Frost den duelig Mand, for svarer saa vel sin Ære: Ville hand af eder Orlov have, hvi vilde I hannem det veire.

28. Det haver været sæd i Danmark, I tør det ikke saa klage: At hvilken Svend som ikke vil tiene, da maa han Orlov tage.

29. Og der er ingen tilsammen viet, uden Munken og hans Kappe: Hofmand rider og Hofmand bier, hvor hand kand tiene til Takke.

30. Det da svarede hannem Greve Herr Gert, hannem lystet det ikke at høre. Ingen maa fra sin Herre bortfare, naar hand lyster hannem at føre.

31. Hør du det kiære Nils Ebbesøn, du staker alt for lenge: Enten skal du af Danmark romme, eller jeg skal lade dig henge.

32. Fredelig est du hen kommen til mig, Fredelig maa du henride: Lod jeg det ikke alt for min Sjæl, du skulde faa andet at vide.

33. En Forstelig Leide have I mig given, om jeg den ellers maa nyde: Have I Greve Gert noget ont i sinde, det kand eder selv fortryde.

34. Tyve maa I udi Galgen lade hænge, hagde for Ravn og Ørn; Saa lettelig jeg ud af Danmark, ey rømmer fra Hustru og Børn.

35. Men skal jeg rømme af Fæderne Land bort, fra Hustru og fra Børn saa smaa: Uselig skulle I vist sige der af, at I mig nogen Tid faae.

36. Ride du bort Niels Ebbesøn, jeg vil dig ingenlunde høre: Eller jeg bryder min Brynie paa dig, som jeg tør fuld vel giøre.

37. Aldrig saa nogen mig end saa red, jeg torde jo fuld vel skelve: Høre I Greve Gert, I see vel til, og Mandelige vogte eder selv.

38. Du snakker mig meget til Meen og Mod, Niels Ebbesøn efter din Villie: Til i Morgen est du Fredlig for mig, til Solen ganger til hvile.

39. Denne Dag ogsaa den anden til qvelde, dem maa du have til frist; Er jeg en egte Greves Søn, jeg bliver saa snart din Gest.

40. Greve Gert I er en hastig Mand, der til en Herre saa from: Hvor I med Magt kunde ikke komme frem, I ride en anden Vey om.

41. Bortreed Herr Niels Ebbesøn, slog op med hviden Haand: Greve Gert I lade eder mindes vel, saa snart kommer jeg igien.

42. Niels Ebbesøn reed ad Veyen frem, hand hug sin Hest med spore: og Efter holt Greven og alle hans Mænd, og ingen hannem følge torde.

43. Saa reed hand bort med snaren Ferd, kom hiem udi sin Gaard: Han klagede sig for sin væne Hustru, spurde hende om beste Raad.

44. Hil side I kiæreste Moder min, og hvad give I for Raad: Greven vil mig af Landet uddrive, hand undsagde mig i gaar.

45. Tvende Kaar lagde han mig for uden skemt, den Tredie var ikke god: Jeg skulde hannem sverie eller romme af Land, eller henges, hans Ord saa stod.

46. Hvad Raad kand jeg optænke eller give, jeg er en bly som Qvinde; De verste Raad de bleve eders beste, kunde I dem ellers paafinde.

47. De verste Raad de ere nu best, kunde vi dem ellers paafinde; Enten den Greve ihiel at slaa, eller Huset over hannem brende.

48. I lade eders Heste til Smidie skikke, og lade dem der beslaa; Alle de Hager dem vende I frem, eders Spore ingen kiende maa.

49. Alle de Hager dem vende I ind, paa Sporet kand eder ingen kiende: I lade det aldrig nogen Mand vide, I lærde det af en Qvinde.

50. I æde og drikke min Dannes Svenne, hver giøre sig fro og glade; Naar denne Nat forgangen er, da fange vi Dagen i Stad.

51. Ikke kommer Dagen førend Soelen Skin', saa faa vi Tidende ny; Hvilken Svend sin Herre er fast og tro, hand maa ikke fra hannem fly.

52. Op da stode de Hovmænd saa treske, de toge der Tieneste paa ny; For uden Niels Ebbesens Søster Søn, hand vilde da fra hannem fly.

53. De Hovmænd sore saa høy en Eed, de vilde opsætte deris Liv; Og ride med hannem saa dristelig frem, hvor hand vilde yppe den Kiv.

54. S

54. Saa rede de dem til Fruerlund, der bunde d[illegible] deres Heste; Saa ginge de dem i Randers [illegible] kullede Greve der at gæste.

55. Det var Herr Niels Ebbeson, hand [illegible] Randers Bro; Hvilken Svend som ikke [illegible] med, hand tage sig Orlov nu.

56. Frem da gik hand liden Svend Tro[illegible], [illegible] trode hannem allerbest; Min Herre I give mig [illegible] paa Stand, og dertil Sadel og Hest.

57. Hand begiærede Orlog og fik, der til [illegible] Sadel og Hest; Den samme Dag førend Aften[illegible] hand tiente sin Herre best.

58. Niels Ebbeson selv til Dørren reed, som han[illegible] fik da i finde; Han stotte der paa med skarpe[illegible] Spi[illegible] som Greven selv var inde.

59. I stande op Herre af Søfvn saa brat, I lad[illegible] mig til eder ind; Eders kiære Broder Greve Henrich[illegible] hand haver mig til eder send.

60. Est du hid sendt af Broder min, du lad dig ikke forlange; Møde mig i Morgen udi Closter-Kirke[illegible] mellem Messe og Ottesang.

61. I lade eders Dreng til Dørren gaa, tage Bre[illegible] vet som eder er send; Og nu er Ribe saa hart belagt[illegible] og Colding den er brend.

62. Ribe er bestaaldet en saa hart, Colding og Ve[illegible] del er brend; Det vil jeg for sanden sige, Niels Ebbe[illegible] søn hand er hengt.

63. Og er det sanden du siger for mig, da ere de Tidender gode; Du skalt holdes i Ære og Agt, saa len[illegible] lenge vi leve baade.

64. I lade nu op, I tøve for lenge I lade det Bu[illegible] indgaa; Geyer er vundet, og Landet er tvingt, er [illegible] som hand siger fra.

65. S[illegible]

65. Greven hand ud af Vindvet saae, hand saae blanke Spiude; Saa usel jeg til Danmark kom, Niels Ebbesen holder her ude.

66. De støtte paa Dørren med Skiold og Spiud, de Nagler ginge alle i stykke; Est du her inde du kullede Greve, en Skaale vi dig til drikke.

67. Dusidde her ned Niels Ebbesøn, vi ville os bedre forlige; Sende vi Bud efter Hertug Hinrich, og saa Herr Clans Krumdige.

68. Ikke da sagde du saa udi gaar, alt ud ved Randers Strand; Du vilde da enten lade mig henge, eller jeg skulde rømme af Land.

69. Det svarede Grevens liden smaa Dreng, hand var Niels Ebbesøns Frende; Lader du dig med Ord saa giekke, hver Mand da blive I skiende.

70. Og det da meldte den sorte Svend, fordi hand var ikke hvid; Vi legge nu ned denne lange Tale, vi lade de Sværde bide.

71. Ikke haver jeg Slotte eller faste Borge, At giemme saa rig en Fange; I spare nu ikke de skarpe Sværde, saa fast I lade dem gange.

72. Saa toge de den haarde Voghals, udi sin gule Lok; Saa hugde de hannem sit Hovet fra, alt over den Senge-Stok.

73. Den Tid at Greven var slagen ihiel, og da loge de paa Tromme; Det var Herr Niels Ebbesøn, hand vilde af Byen gange.

74. Hand hastede strax ad Byen ud, hand torde ey lenger bie; Der mødte hannem Herr Ove Hals, hand vilde hannem det forbiude.

75. Og hør du det Herr Ove Hals, du giøre mig ingen Skade; Du est min Svoger huld og tro, du maa os fare lade.

76. Hul-

76. Fuld vel veed jeg vort Svogerskav, saa nær som de monne være; Men du haver slagen min Herre ihiel, jeg lader dig ikke fare.

77. Faaret breger og Gaasen kæger, og Hanen gal paa Halde: Herr Ove Hals blev Veyen trang, ad de Holster monne hand kalde.

78. Hand kunde de Danske ey lenger bestaa, ad de Holster monne hand kalde; Greven blev om Dagen slagen, og ikke om Natten med alle.

79. Saa droge de ud deres gode Sverd, Niels Ebbesøn vilde ikke vige; Her Ove Hals hand Hovedet fra hug, saa lagde de det tillige.

80. Niels Ebbesøn kom til Randers Bro, der vanket saa gode Hug; Det fant hand da hin liden Svend Trøst, som føre Orlog tog.

81. Niels Ebbesøn gaar over Randers Bro, de Holster efter hannem haste; Efter gaar hand hin liden Svend Trøst, og Broen hand efter hannem kaste.

82. Tak have Niels Ebbesøns Søster-Søn, hand var sin Morbroder tro; Hand kaste i Fiorden de Fieler saa brat, de Holster funde ingen Bro.

83. Niels Ebbesøn, geste sig en Kierling, hun havde ikkun toe Leve; Den eene gav hun Niels Ebbesøn, hand slog den kullede Greve.

84. Gud bevare din Siæl Niels Ebbesøn, Du varst en Dansker Held; Saa gierne havde du dit Fæderne Land, ved fremmede Giæster skild.

85. Christ signe og hver god Danne Svend, som baade med Mund og Haand; Uden Skempt og Tant med Flid og Tro, vil tiene sit Fæderne Land.

Herr Niels Bugge bliver slagen imod Kongelige Leide

Tilforn blev rørt om den skadelige Feide, som Kong Christoffer

ført udi med Greve Gert. Hvor udaf megen U-
er foraarsaget sig, iblant andet ogsaa denne, at det
dderskav er vorden indbyrdes Splidagtig, saa at, der
istopher var rømt af Landet fra dennem, da ere nog-
ill at velle Hertug Valdemar af Slesvig til Kon-
di Riget, efterdi hand var af det Danske Kongelige
den store Kong Valdemars Afkom. Enddog der
Fordeel eller Forbedring hos, efterdi hand da var
nger Fent paa sit tolvte Aar, og Greve Gert hans
r skulde være hans Formyndere. Derfore fortrød
Christoffer, det hand kom i Landet igien, og havde
hevnt sig paa de Danske Herrer, som vare med at
Hertug Valdemar i hans Fraværelse, dersom hand
de seet sig Raaderum der til. Men der hans Søn
Valdemar kom til Regimentet efter hannem, ha-
det hevnt, baade paa Herr Bugge, som Visen omta-
a Herr Vandelbo og andre deres Anhengere. Hvad
en i sig selv være kand, disputerer vi ikke her. Det la-
see, at Herr Bugge haver været en frommer redelig
Mand, som vel maa skee, alting giorde i den beste
, og vilde ikke lettelige tage sin Eed igien, som hand
ed goed Beraad havde giort, som ogsaa hans From-
te staar om hannem udi den smukke Vise, om Kon-
n af Engeland, hvilken lidde Skibbrud under Bor-
) det samme paß, som strax her efter skal omtales.

XIII.

rr Bugge hand bygger op Hald med Ære,
hand agter den ikke i fremmet Mands Vare.
De ride saa fri giennem Danmark.
ald med Ære, hand agter den ikke i fremmet
Være: Herr Bugge sidder over sit brede Bord,
af Danmark sender hannem Ord.
Sit brede Bord, Kongen af Danmark sender
Ord: Hand sende hannem Ord og bliden Ta-
an skulle hand sig forlade. De ride saa fri gien-
nmark.
bliden Tale, der paa skulle hand sig forlade:

Ind

Indkom det Bud og steddes for Bord, min Naadigste Herre haver send eder Ord. De ride saa fri giennem Danmark.

5. Og steddes for Bord, min Naadigste Herre haver send eder Ord: I komme saa brat og drages til Minde, udi Othense By skulle I hannem finde.

6. Og drages til Minde, udi Othense By, skulle I hannem finde; Fredlig til og Fredlig fra igien, I følge Herr Bugge, I være ey seen.

7. Og Fredlig fra igien, I følge Herr Bugge og være ey seen: Herr Bugge hand raader med Huusfrue sin, om hand skal drage til Kongen hen.

8. Med Huusfrue sin om hand skal drage til Kongen hen: Frue Ingeborg tager til Sølvbunden Kniv, som med Herr Bugge det kaaster eders Liv.

9. Sølvbunden Kniv, som mend Herr Bugge det kaaster eders Liv: Herr Bugge I giøre som jeg eder raader, I blive paa Hald, denne Reise I lader.

10. Som jeg eder raader, I blive paa Hald, denne Reyse I lader. I sætte eders Bord med Danske Hovmænd, troer ikke paa Kongens Leide-Brev end.

11. Med Danske Hovmænd, troer ikke paa Kongens Leide-Brev end: Herr Bugge hand lydde sin Frues Raad, hand sende Kongen et Bud imod.

12. Sin Frues Raad, hand sende Kongen et Bud imod: Paa Hald vil jeg hans Naade bide, hvad helder hand vil storme eller stride.

13. Hans Naade bide, hvad helder hand vil storme eller stride: Indkom Bud, sagde Kongen saa, Hvad Svar hand af Herr Bugge monne faa.

14. Herr Bugge monne faa: Kongen hand slog sin Haand imod Bord, Herr Bugge paa Leide vil ikke tro.

15. Sin

15. Sin Haand imod Bord, Herr Bugge paa eide vil ikke tro: Strax sende hand hannem baade eide og Brev, saa venlig hand hannem det tilskrev. De ride saa fri giennem Danmark.

16. Baade Leide og Brev, saa venlig hand hannem det tilskrev, Vil hand ikke paa min Leide tro, ine Søster-Sønner skal Gissel staa.

17. Min Leide tro, mine Søster Sønner skal Gissel staa: Herr Bugge fik Brev, paa Leide hand trode, af ingen vilde hand sig lade fraraade.

18. Paa Leide hand trode, af ingen vilde hand sig lade fraraade: Fru Ingeborg bad hannem sig besinde, g agte paa Legen den sidste Ende.

19. Sig besinde og agte paa Legen den sidste Ende: Jeg haver saa lenge lyd paa dine Raad, jeg maa kiøt rømme af Landet ud.

20. Paa dine Raad, jeg maa skiøt rømme af Landet ud; Saa silde om Aften hvedste de deres Spiude, aa aarle om Morgenen monne de udride.

21. Hvedste de deris Spiude, saa Aarle om Morgenen monne de udride: Hans Frue hun græd og Hænderne slog, at hand imod hendes Raad bortdrog.

22. Og Hænderne slog, at hand imod hendes Raad bortdrog: Medens I jo endelig ville bortfare, hvo skal her hiemme paa Hald tage vare.

23. Ville bortfare, hvo skal her hiemme paa Hald tage vare: Knud Bugge hand er min ældste Søn, hand varer der paa til jeg kommer hiem.

24. Min ædste Søn, hand varer der paa til jeg kommer igien: Og de rede op ad Randers Gade, de vare tre hundrede klædde i Plade.

25. Ad Randers Gade, de vare tre hundrede, klædde i Plade: Herr Bugge og hans Dreng allene,

maatte ride til Kongen uden Meen. De ride saa fri giennem Danmark.

26. Hans Dreng alleene, maatte ride til Kongen uden Meen: Herr Bugge hand ind ad Dørren træn, Dan Kongen hand stod hannem op igien.

27. Ind ad Dørren træn, Dan Konning hand stoed hannem op igien: Lenge stoed Herr Bugge og tenkte ved sig, hvi monne min Herre staa op imod min.

28. Og tænkte ved sig, hvi monne min Herre staa op imod mig: Velkommen Herr Bugge du Velbyrdige Mand, hvorledes staar Hoven i Nørre Jutland.

29. Du Velbyrdige Mand, hvorledes staar Hoven i Nørre Jutland: Og saa staar Hoven i Nørre Jutland, som J kunde spørge af hver en Mand.

30. J Nørre Jutland, som J kunde spørge af hver en Mand: De drukke i Dage de drukke i fem, Herr Bugge gav det saa lidet i giem.

31. De drukke i fem, Herr Bugge gav det saa lidet i giem; Paa sidste begyndte Kongen at spørre, Herr Bugge ville J vor Villie ey giøre.

32. Kongen at spørre, Herr Bugge ville J vor Villie ey giøre: Jeg hører J bygge saa overmaade fast, J agte ey Pil eller Blide Kast.

33. Saa overmaade fast, J agte ey Pil eller Blide Kast: Ville J med Villie ey for os vige, J skulle der usel selv af sige.

34. Ey for os vige, J skulle der usel selv af sige: Ville J os svære og gaa til Haande, vi give eder Slotte udi vore Lande.

35. Og gaa til Haande, vi give eder Slotte udi vore Lande: Min Tro vil jeg ey bryde for Guld, den jeg haver soren, jeg bliver hannem huld.

36. Ey bryde for Guld, den jeg haver soren, jeg bliv

bliver hannem huld. Da skulle I vente baade Orlov og Krig, indtil I fanges og legges i Lig. De ride saa fri giennem Danmark.

37. Baade Orlov og Krig, indtil I fanges og legges i Lig: Hvad helder det I ville storme eller stride, Ni Vinter vil jeg paa Hald eder bide.

38. Storme eller stride, Ni Vinter vil jeg paa Hald eder bide: Kiære Herr Bugge skrepper ikke saa stort, I kom ikke inden Halds Porte.

39. Skrepper ikke saa stort, I kom ikke end inden Halds Porte: Og mig haver leidet saa Dannes en Mand, den unge Kong Valdemar saa heder hand.

40. Saa Dannes en Mand, den unge Kong Valdemar saa heder hand: Hand sende mig Leide, det Førstelige Blod, og mig haabes hand holder saa vel sine Ord.

41. Det Førstelige Blod, mig haabes hand holder saa vel sine Ord: Herr Bugge I skulle med Fred hiemfare, To mine Søster-Sønner skulle eder vare.

42. Med Fred hiemfare, to mine Søster-Sønner skulle eder vare: Kongen sende de Medelfar Mænd Bud, Herr Bugge skulde de træde imod.

43. Medelfar Mænd Bud, Herr Bugge skulde de træde imod: Og førre I lade hannem leven undgaa, baade mine Søster Sønner skulle I slaa.

44. Leven undgaa, baade mine Søster-Sønner skulle I slaa: Herr Bugge hand rider ad Medelfar Gade, der mødte de Borger vare klædde i Plade.

45. Medelfar Gade, der mødte de Borger vare klædde i Plade: De mødte hannem baade til Hest og Foed, og alle vare de hannem imod.

46. *Til Hest og Foed, og alle da vare de hannem imod: Først rider Kongens Søster-Sønner værn*

de voget deres Liv som ærlige Mænd. De ride saa fri giennem Danmark.

47. Søster-Sønner væne, de voget deres Liv som ærlige Mænd: De Medelfar Mænd, Christ give dem Trade, de vog Herr Bugge i fredelig Leide.

48. Christ give dem Træde, de vog Herr Bugge i fredelige Leide: De Medelfar Borgere, Gud give dem Skam, de vog uden Skiel den Velbyrdige Mand.

49. Gud give den Skam, de vog uden Skiel den Velbyrdige Mand: Men havde hand lyd sin Hustrues Raad, da havde det været hans egen Baade.

50. Sin Hustrues Raad, da havde det været hans egen Baade: Saa snart kom Bud hiem til Halds Porte, hin gode Herr Bugge hand er alt borte.

51. Til Halds Porte, hin gode Herr Bugge hand er alt borte: Frue Ingeborg slog sine Hænder sammen, de Guld Ringe stunke imod den Skammel.

52. Sine Hænder sammen de Guld Ringe stunke imod den Skammel. Og hun slog Haand imod breden Bord, hvo kand nu tro paa Kongelig Ord.

53. Mod breden Bord, hvo kand nu tro paa Kongelig Ord: End holt hun Hald et Aar eller saa, og meere kand jeg ey sige der fra. De ride saa fri giennem Danmark.

Kongens Søn af Engeland.

Hvo denne Kongens Søn af Engeland haver været, formeldes ikke udi Visen, ey helder røres noget om, enten udi vore Danske eller de Engelske Historier. Men i det at Herr Bugge her nevnes, sinnes det at være skeed hen ved Aar efter Guds Byrd, 1330, eller ved det Pas. Og da var Edvard den Tredie nyligen kommen til Regimentet, og tog Greve Vilhelms Daatter, Philippa af Holland til ægte. Saa udi saadanne Ferd haver kundet dragen sig til med denne unge Her

Herres Skibs-Flode, er ikke optegnet forvist. Men dette er endnu udi Mande Minde hos meenige Mand, som boer hos Bauneberg, at der skulde i gammel Dage saadan en Førstelig Person af Engeland lid Skibbrud, og til en Amindelse pryder Staby Kirke med en forgyldt Tavle og et nyt Taarn, &c.

XLIII.

Kongens Søn af Engeland, hannem skinner Guld paa hviden Haand, Og hannem skinner Guld paa Sadelbue: Men Vøren blæser dennem Vesten ind for Danmark.

2. Og hannem skinner Guld paa Sadelbue, hand havde Trolovet saa stolt en Jomfrue: Den Kongens Søn lader virke en Knar.

3. Den Kongens Søn lader virke en Knar, slig en kom aldrig paa Vandet førre: Den var forgyldt imellem begge Bord.

4. Den var forgyldt imellem begge Bord, der paa stoed skrevet vor HErres Ord: Den var forgyldt imellem begge Stavn.

5. Og der stoed malet i fremmer Stavn, den Kongens Søn tog sin Jomfrue i Favn: Foruden da stode de Løver smaa.

6. Foruden da stode de Løver smaa, hver anden var guul, hver anden var blaa: Udi det Skib der stod et Mast.

7. Udi det Skib der stod et Mast, det havde fem Hundrede Nobel kaast: Og paa det Mast der hengde en Fløe.

8. Og paa det Mast der stod en Fløe, slig en kom aldrig i Vester Søe: De Anker vare lagt med røden Guld.

9. De Anker vare lagde med røden Guld, de Seyle vare alle af Agger-Uld: Hver den Tove som der var inde.

10. Hver den Tove som der var inde, de vare befæst med Silke-Tvinde: Hver den Tov og hver det Baand. Men Børen blæser dennem Vesten ind for Danmark.

11. Hver den Tov og hver det Baand, vare slagen med Jomfruens egen Haand: Deres Seyl var af hin Silke saa skier.

12. Deres Seyl var af hin Silke saa skier, saa mange Vindver paa Skibet monne være: For oven det Seyl der stander et Kaars.

13. For oven det Seyl der stander et Kaars, vor HErre JEsus være med os: Den Konge tager sin Søn at lære.

14. Den Konning tager sin Søn at lære, Min kiære Søn du tenk paa Ære: Du tenk paa Hæder, du tenk paa Ære.

15. Du tenk paa Hæder, du tenk paa Ære, du lad ikke Pendinge din Herre være: Du spar ikke Sølv eller røden Guld.

16. Du spar ikke Sølv, du spar ikke Guld, du giv dine Svenne som dig er huld: Den Konge fulde selv sin Søn til Strand.

17. Den Konge fulde selv sin Søn til Strand, Og Ridder og Svenne skøde hannem fra Land: Den Kongens Søn tog af sin Hat.

18. Den Kongens Søn tog af sin Hat, Fader og Moder I have god Nat: Baade Fader og Moder og hovisle Qvinde.

19. Baade Fader og Moder og hovisle Qvinde, GUd lade os alle med Glæde findes: De vare ikke kommen uden lidet fra Land.

20. De vare ikke kommen uden lidet fra Land, da blæste saa stor Uvenr paa Strand: Da blæser det Veyer og mørken Sky.

21. Da

21. Da blæser der Veyr og mørken Sky, de viste dennem hverken Land eller Ly: Saa kaste de ud deres Anker huld. Men Boren blæser dennem Vesten ud for Danmark.

22. Saa kaste de ud deres Anker huld, som tredive Vinter havde ligget i Skiul: De kaste deres Anker i villende Hav.

23. De kaste deres Anker i villende Hav, som tøffer havde været paa den hellige Grav: I Dannes Svenne værer trøst og fro.

24. I Dannes Svenne værer trøst og fro, det Tov er med Silke-Tvinne snod: Hand haabtes da, det var uden all Fare.

25. Hand haabtes da, det var uden all Fare, den Herre tog paa en Vise og qvad: Og det sleede langt for midie Nat.

26. Og det sleede langt for midie Nat, det sterke Tov var sønder ragt: Den Herre sætte sig paa Gyldene Skrin.

27. Den Herre sætte sig paa Gyldene Skrin, med Sorrigsfuld Haand under blegen Kind: Det var stor Ynk at see der paa.

28. Det var stor Ynk at see der paa, det Skib Jogs alt i Stykker smaa: Den Herre hand kom dog leven til Land.

29. Den Herre hand kom dog leven til Land, Gik Sorrigsfuld hos den stormede Strand; Den Herre hand gik, hand klagede sig saare.

30. Den Herre hand gik, hand klagede sig saare, Jeg tenker jeg haver ikke u-retfærdig Vare; Foruden saa liden en Ganger røed.

31. Foruden saa liden en Ganger røed, den tog jeg fra en Faderløs Møe; Vil GUD jeg kommer vel

 hjem

hiem igien. Men Vøren blæser dennem Vesten ind for Danmark.

32. Vil GUd jeg kommer vel hiem igien, da skal jeg give hende toe for een; Som hand det talede udi samme Sinde.

33. Som hand det talede udi samme Sinde, da kom til Lands hans forgyldte Skrin; Og der kom gangendes en Kokke-Dreng.

34. Og der kom gangendes en Kokke-Dreng hand giorde den Herre saa store Meen; Hand havde med sig de Svenne fem.

35. Hand havde med sig de Svenne fem, Herr Eske Frost reed selv med dem; Den Kongens Søn hannem rand Taare paa Kind.

36. Den Kongens Søn hannem rand Taare paa Kind, Christ bedret jeg kom for Boubierg ind; Jeg er nu kommen saa ilde at holde.

37. Jeg er nu kommen saa ilde at holde, Er kommen i Herr Eske Frostes Volde; Men havde jeg kommen i Herr Bugges Leen.

38. Men havde jeg kommen i Herr Bugges Leen, da havde mig røvet hverken Ridder eller Svend; Mig røvet Herr Eskes mindste Kokke-Dreng.

39. Mig røvet Herr Eskes mindste Kokke-Dreng, Jeg skal det hevne, om jeg kommer hiem; Vil Gud det jeg maa blive i Live.

40. Vil Gud det jeg maa blive i Live, Jeg skal det Kongen af Danmark tilskrive; Det første Herr Bugge de Tidende monne faa.

41. Det første Herr Bugge de Tidende monne faa, hand sende efter hannem sine Sønner to; Hand sende efter hannem de Svenne fem.

42. Hand sende efter hannem de Svenne fem,

Lod hente hannem strax til Hald og Hielm; Herr Bugge undfik den unge Herre. Men Børen blæser dennem Vesten ind for Danmark.

43. Herr Bugge undfik den unge Herre, De Danske lode hannem til Engeland føre; Der bleve de undfangen med Skenk og Ære; Men Børen blæser dennem Vesten ind for Danmark.

Dronning Margrete Valdemars Daatter, overvinder og fanger Konning Albret af Sverrige.

Anno Domini 1363. blev Konning Albret Hertug Albrets Søn af Mekelborg indført i Sverrige imod Kong Magnus Smeg, hans egen Morbroder. Hvilken hand fortrengde og fangede paa Sanct Matthiæ Dag, og holt paa sivende Aar fangen, indtil hans Søn Kong Hogen af Norge, som havde Dronning Margrete, hialp hannem ud af sit Fængsel. Men der Kong Albret begyndte at holde selsomt Huus, med Krig at føre i Skaane, og der over sætte sig i en stoer Baand-Løs Gield, saa at hand nøddes til at indrømme de Tydske Rigens Læn og Slotte, og beskatte Landsaatterne til den anden Skade og Tvang, som de lidde igien af de Danske ved Fiendtlige Indfald: Da bleve nogle af de fornemmeste i Riget, med største Parten af Almuen foraarsaget, at begiere af Dronning Margrete i Danmark, at hun vilde undsætte dennem, de vilde svære hende Huldskab og Mandskab, og kiende hende for deres rette Dronning og Øvrighed. Af hvilken Aarsag hun rystede sig, efterdi Kong Albret tilforn havde for-urettet hendes Hosbond Kong Hogen og hans Fader, og giort ubillig Indfald udi Skaane, og der med tilsendt hende nqvems og spaadske Ord, som Visen det ogsaa formelder. Saa er det da kommen til en aabenbare Feide og standende Strid, som skeede paa Falen i Vester-Gytland, Anno 1388. St. Matthiæ Apostels Dag, som var den 21. Septembris. Der blev Kong Albret fangen med sin Søn Erik, og med Hertugen af Mekelborg og Stargara, og Greve Johan af Holsten, og Greve Otte af Reppin, hans Huus-frues Fader, og nogle andre merkelige Herrer, som hulde paa hans

hans Haand. Og maatte sidde udi Fængsel paa svenske Aar, og saa tage ind lige med den samme Skeppe, som hand tilforn havde udmaalet til Kong Magnus, som her om videre tales udi Dronning Margretes Historie.

XLIV.

En standende Strid i Sverrige, ogsaa i Vester Gytland: Konning Albret og hans gode Hovmænd, da agte sig ud af Land. Fordi da ligger Svenden udi Bojen.

2. Og det springer nu saa vide, saa vide om Sverrigs Krone: Konning Albret med Rytter og Knegte, Og de ville ind til Skaane.

3. De sparde ikke Kirker, de sparde ikke Kloster, og intet hvad Gud tilhørde: Det maatte undgielde saa mangen Mand, som aldrig slige giorde.

4. Konning Albret sidder paa Axelvold, hand lader der de Lønbreve skrive: Sender hand dem til Helsingborg, Dronning Margrete at overgive.

5. Det svarede hun Dronning Magrete, der hun de Feide-Breve saae: Nu raade GUd Fader i Himmerig, mig haabes det bedre skal gaa.

6. Og det forbiude den øverste GUd, den Sorrig skulde mig hænde: Men vil GUD og de Danske Mænd, paa Veyen vi hannem vende.

7. Og hun skrev hannem et andet igien, som Gud gav hende til raade: Udi Medelby i Vester Gythe-land, der skulle I finde vor Naade.

8. Hand skrev hende et andet igien, som hand fik i Hu og Sinde: Det skal aldrig mine Landmænd spørge, jeg redes for nogen Qvinde.

9. Det var Dronning Magrete saa brad, hun beder paa Svenne to: I tale til Tydske Herr Paro, *bede hannem* for mig indgaa.

10. Og høre I kiære Herr Paro, ville I hielpe mig

mig af Vaande: Og ville I drage i Striden for mig, udi min Sted at stande. Fordi da ligger Svenden udi Bojen.

11. Det svarede hand Herr Paro, hand var en Mand saa falsk: Ikke drager jeg til Sverrig udi Strid, for tredive tusinde Mark.

12. Det var hin ædle Dronning Magrete, hun lod det Lønbrev skrive: Sende hun det til Skanderborg, Herr Iver Lykke at give.

13. Saa silde om en Aftens Stund, da bleve de Breve udsende: Saa aarle om anden Morgens Tid, de komme den Herre til Hænde.

14. Indkom hand Herr Iver Lykke, og steddes hand for Bord: Ville I mig noget min naadigste Frue, hvorfore sende I mig Ord.

15. Og høre du det Herr Iver Lykke, saa venlige beder jeg dig: Og vil du fare til Sverriges Land, at stande i Strid for mig.

16. Svarede der til Herr Iver Lykke, hand var en Mand uden Falsk: Og jeg vil drage til Sverrige i Aar, skulle det end koste min Hals.

17. Saa skrev hun Kong Albret igien, og hverken bedre eller verre: For Axelvold i Gytheland, der møde vi med vor Hær.

18. Det svarede hand Konning Albret, hand agtede den Seyer at vinde: Vilde hun ikkun den gode Frue, sidde hos sin Rok at spinde.

19. Og hand taler til sine gode Hovmænd, alt over sit breede Bord: Dronning Magrete og de Danske Mænd, saa mangt et spottefuldt Ord.

20. Vi ville forlove vor Klæde-Sæd, og Hetten ville vi ey bære, Førte vi saa vunden all Danmark, til Sverig med stor Ære.

21. Vi

21. Vi ville forlove vor Klæde-Sæd, aldrig med Sverd udride: Førre vi saa vunden all Danmark, og sove hos Dronningens Side. Fordi da ligger Svenden udi Bojen.

22. Og de rede ud af Axelvold, med fire tusinde Heste: De havde saa stadelig i Hu og Sind, de Danske vilde de gieste.

23. Og de rede over de grønne Enge, vel atten tusinde i Skare: De hørde ey Messe den signet Sondag, saa ilde monne de fare.

24. De Danske sig og ey somme lode, de mødtes alt paa den Hede: At stride og fegte mod Kong Albret, det var deres største Glæde.

25. Det skeede om en hellig Søndag, der de monne Messen høre: Siden fore de til Øresund, og lode sig over føre.

26. Og de rede over de Skaanske Bierge, og over de grønne Enge: Det var stor Lyst at see der paa, hvorledes deres Heste monne springe.

27. Og de rede ind over Sverriges Grentze, de vare i Modet saa trøst: Og der stoed Folk og undrede paa, Jorden ey under dem brynste.

28. Melde det Her Fikke Olufsøn, hand saae de Danske Mænd komme: Ikke ville vi stride mod dem i Dag, det gaar os lidet til fromme.

29. Det meldte Herre Konning Albret, hand reed under grønnen Leide: Est du redder for Dansk Mands Sværd, da rid hen til en Side.

30. Aldrig saae I mig være saa red, jeg torde jo fuld vel skelve; Konning Albret I see vel til i Dag, I kunde forvare eder selv.

31. Ikke skal det nogen Tid spøres om mig, jeg torde jo yppe den Kiv; Den fremmeste Mand jeg være

vil

være vil, der først skal voge sit Liv. Fordi da ligger Svenden ud i Bojen.

32. Og meldte hand det Herr Iver Lykke, Hand saae de Svenske komme: I holde fast sammen I Danske Hovmænd, de Svenske skulle for os rømme.

33. Det var Herr Fikke Olufssøn, sin Hest kunde hand vel ride; Saa dristelig reed hand de Danske imod, sit Glavende først at bryde.

34. De Pile stunke saa høyt i Sky, de Glavende ginge i stykke; I træde nu frem I Danske Krigsmænd saa raabte Herr Iver Lykke.

35. Det første Rid de sammen reed, de Heldte vare alle saa sterke; De Svendske maatte vige og give sig tabt, de miste der Kongens Merke.

36. Meldte det Herr Konning Albret, jeg maa paa Steden blive; Den første Mand udi all denne Hær, jeg vil mig fangen give.

37. Saa blev hand fangen, det var uden Skemt, de spente hannem Bojen om Foed; Saa førde de hannem til Helsingborg, den Danske Dronnig imod.

38. Det var Herr Konning Albret, hand ind ad Dørren træn: Det var hans Frenke Dronning Margrete, hun stoed hannem op igien.

39. I være velkommen Konning Albret, mig haver fast efter eder langet: I skulle være Fadder ad det Barn, jeg haver ved Munken fanget.

40. I Fior vi eder til Barsel bade, og da vilde I ikke komme: Nu ere I kommen til Kirkegang, eder selv til liden fromme.

41. I kallede mig Margrete Munke-Deje, den vil jeg ikke være: Det sømmer fuld ilde en fattig Qvinde, end siden en Dronning monne være.

42. I kallede mig Margrete Munke-Deie, det

monne

monne I paa mig lyve: Saa sandelig hielpe mig Gud af Nød, det kom mig aldrig i Hue. Fordi da ligger Svenden udi Bojen.

43. I have forsoren eders Klæde Sæd, at Hetten skulde I ey bære: Førre I fik vundet all Dannemark til Sverrige, med stor Ære.

44. Den Kongelig Eed som I have soret, den skulle I ikke bryde: I skulle os gieste paa alle vore Slotte, og Taarnet skulle I nyde.

45. Svarede hand hende Konning Albert, I ere en Velbyrdig Frue: Beviser mig Naade, I ere vor Byrd, saa liden er min Formue.

46. Min kiære Hertug I sige nu saa, det skulde I have sagt os førre: Der i skrev ud den Spot og Spee, som i uden Sag lod høre.

47. I hente mig ind femten Alne Vadmel, lader skære denne Herre en Hette: Saa føre vi hannem til Mekelborg, og lade der Struden tilsætte.

48. Kong Albret gaar ad Kiøbenhavns Gade, hannem sømmer baade Pris og Ære: Og femten af de Svenske Riddere, den Strud monne efter hannem bære.

49. Hun lagde over hannem en Kaabe saa tung, og den var støbt af Bly: Hun bad hannem sidde der under saa lenge, til hand spurde de Tidende ny.

50. Og der sad han udi Vinter siu, hun lod sig da miskunde: Saa drog hand hiem baade fro og glad, og døde paa Mekelborgske Grunde. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

Konning Christoffer nedlegger de oprørske Bønder udi Nørre Jutland.

Efter at Konning Christoffer var kommen til Kongelige Regimente

gimente, efter sin Morbroder Kong Erik, begyndtes straz paa Tredie Aar et Oprør af Bønderne i Nørre Jutland, som ihielsloge Kongens Tro Mand og Raad Herr Eske Brok, og indtoge med deres Hovetzmand Hinrich Tagesøn St. Jørgens Bierg i Haanherret. Der bleve de belagde af Kong Christoffer, og overvunden af hannem paa Torsdagen udi Pintze Uge, Aar 1441. Paa Valdsteden blev 1835. Bønder slagne, og de andre benaadet paa en temmelig Skat. Men Hinrik Tagesøn blev selv femtende lagt paa Steyle, baade for dette Oprør og andre sine udedidiske Gierninger, som en anden Sted skal omtales.

XLV.

Hertugen udaf Beier Land, hand er en Herre saa rig: Der er ingen udi all den Egn, som hannem kand være lig.

2. Det var Kong Christoffer hin bolde, hand skrev de Breve omkring: Biuder hand dermed alle sine Mænd, at de møde hannem til Ting.

3. Og ind da kom det Sendebud, hand sagde sin Herre saa; Eders Morbroder os ikke følge vilde, hans Huusfrue raade fra.

4. Kand jeg ikke min Morbroder faa, alt for den bøse Frue: Da vil jeg prøve de Danske Mænd, og see hvad de monne due.

5. Det var unge Kong Christoffer, hand kom der ridendes i Gaard: Og ude stod stolte Fru Cicil lille, hun var vel svøbt i Maard.

6. Hør I stolte Frue Cecil lille hvad jeg spor eder ad: Er min Morbroder hiemme, I sige det over brat.

7. Var eders Morbroder hos mig hiemme, Jeg dulde det ikke med list: Men kommer hand ud af Landet i Aar, da bliver hand slagen forvist.

8. Det var unge Konning Christoffer, og klagede

hans

hand sin Vaande: Mig ere afffaldne mine egne der, de ville mig gaa fra Haande.

9. Mine ædele Mænd, I starde mig bi, gere og lyge saa: Det skal være saa ringe en de Vender som Erik at slaa.

10. De Vender samledes sammen i Sk vel over Skov som Hede; De først demmen v.g hand, Hinrik Tagesen var til rede.

11. De reiste sig op hver Mand af Huus, de i Vensyssel Land: De meente sig have strax Spil, de havde ikke bedre Forstand.

12. Og de rede frem for Aalborg Sund for Huseby Veyle: Fore da reede deres Hove de maatte alt klæde en Steyle.

13. Og de rede frem ad Agersborg Grun frem ad Agersborg By: Der satte de Ild paa gens Gaard, den stoed saa hent i Sky.

14. Det første Rid de sammen rede, de H vare baade saa sterke: Det var Marsk Stig Pa hand vigte saa langt i Mark.

15. Det andet Rid de sammen reed med Sk og skarpen Svær: Det var Hinrich Tagesø Liv maatte hand lade der.

16. Det var Hinrich Tagesen, hand verde saa vel: Siden hand kom paa sine Knæ at sta Mænd slog hand ihiel.

17. Det var Hinrich Tagesøn, hand saae i Sky: Nu da rende de Morsinger bort, og Forrædere af Ty.

18. Og først da rømte de Morsinger, og Forrædere af Ty: Efter da stode de Vendelboe de vilde ikke fly.

19. Efter da stode de ædle Vendelboer, og de

ikke fly: Saa bygde de dem en Vogenborg, derfore [...] de deres Liv.

20. Hertugen udaf Beier-Land, og saa hans brune Fole: De ligge begge i Veyen omkast, saa dybt i Hersby Huole.

21. De Bonder de bleve der slagen paa Sted, saa mange som ikke kunde romme: Endnu er Herr Christoffer en Kong, de Danske Mænd til Fromme.

Konning Christian den Første bliver Herr Iver Axelson vred, for sin Ustadighed.

Udi midlertid at den store Ueenighed og Oprør haver været udi Sverrige, udi Kong Christians den Førsie hans Tid, haver de Svenske lagt sig efter Gothland, og beslolledc Konning Erick af Pommeren, paa Visby Slot, som hand endda havde under sig. Men Konning Christian giorde hannem Undsætning, og tog Slottet og Landet ind, og efter at Kong Erick er dragen hiem til Pommeren, sætte hand Hr. Oluf Axelson til Hovitzmand over Landet. Og der hand var hendød, antvordede hand hans Broder Herr Iver Axelsøn det efter hannem. Herr Iver tog og fleere Lan baade i Findland og Sverrige efter sin Broder, og gav sig udi Svogerskab med Herr Carl Knudsen, og andre fornemme Rigens Mænd, og blev derover saa meget modig, at hand paa det sidste, holt saa got som hverken med de Danske eller Svenske, saa at hand skrev Kong Christian til, at hand agtet ikke længer at svare hannem som sin rette Landsherre. Hvorfore Kong Christian beslollede samme Aar 1467 Lills, og indtog det St. Mickels-Dag, ogsaa Sylesborg om Midfaste-Tid der nest efter. Men Herr Iver gav sig siden aldeeles fra de Svenske, og ind til Konning Hans, som sætte Herr Jens Holgersøn til Hovitzmand paa Gothland i hans Sted.

XLVI.

Det var Herr Iver Axelsøn, Hand sidder paa Gudland Skære: Hand siger hand vil til Sverrige fare, og hente sin Hiertens Kiære. Herr Iver hand bryder den sterke Bølge for Gudland.

2. Herr Iver hand sepler til Stokholms By, Carl Knudsens Daatter at gieste. Det sige alle som det hør eller spør, det bliver ikke for hans beste. Herr Iver hand bryder 2c.

3. Og de vunde op deres Silke-Seyl, saa høyt forgyldne Raa: Seylet de dennem til Sveriges Skære, vel mindre end Dosne to.

4. Kaste de deres Anker ud paa Sande, og gin-ge de dem i Land: Der varede paa det Sven-ske Raad, som toge Herr Iver om Haand.

5. Midt udi den Borggaards Plats, der afselede hand sit Skind: Saa gaar hand paa Stokholms Huus, for Sverriges Høvding ind. Herr Iver 2c.

6. Det var Herr Iver Axelson, hand ind ad Døren træn: Det var Herr Carl Knudson, hand stander hannem op igien.

7. Hil sidde I Herr Carl Knudson, en Høvding over Sverriges Rige: Og vil I give mig eders Daatter, om vi ere hver andres Lige.

8. Skal jeg eder min Daatter give, som raade skal for eders Boe: Da skulle I drive Kong Christian ud, ogsaa de Bisper to.

9. Det svarede hun Jomfru Magdalena, Hun svarede et Ord saa brat: Ville I drive Kong Christian af Land, jeg sover hos eder i Nat.

10. Det var Herr Iver Axelson, hand lader de Breve skrive: Og sender hand dennem til Dan-mark, Kong Christian at overgive.

11. Og bort da reed det Sendebud, som Brevet havde i Hænde: Paa Montergaarden i Malmøe Bye, der monne hand Kongen finde.

12. Og ind da kom det Sendebud, og stedes hand

for Bord: Hand var snild og kundig i Tale, hand kunde vel foye sine Ord. Herr Iver hand bryder den stærke Bølge for Gudland.

13. Hil sidde I Konning Christian, en Herre gild og gief: Hilser eder Herr Iver Axelson, her have I hans Brev. Herr Iver hand brød 2c.

14. Meldte det Konning Christian, der hand de Breve saae: Aldrig havde jeg det nogen Tiid troet, Herr Iver skulde skikket sig saa.

15. Jeg haver hannem faaet baade Slotte og Feste, at raade til troer Hænde: Men det kom aldrig i mit Sind, hand skulde saa snart omvende.

16. Lever jeg Konning denne Vinter over, og end vel kortere Tid: Den selvgiort Konning og hans Svoger; De skulde mig bede om Fred.

17. Og det var Konning Christian, hand kaste det Sølv paa Bord: Det giver jeg dig Herr Jørgen tro, som aldrig brød sine Ord.

18. Konning Christian hedte paa liden Smaadreng, du følger dette Bud i Stue; Du lader hannem spise som det sig bør, kom ikke hans Herre ihu.

19. I giøre hannem Tieneste som det sig bør, I giøre hannem ikkun got: Hans Herre skal os betale det Laug, som os haver giort denne Spot.

20. Du følger dette Bud i Skræder-Stue, du lad hannem Klæder skære: Selv skal betale den Skræder-Løn, Iver Axelson hans Herre.

21. I have Tak Konning Christian, I ere en Herre saa prud: Eders Navn og Gave jeg prise vil, Jeg kommer af Landet ud. Herr Iver hand bryder den sterke Bølge for Gudland.

Konning Hans fæster Frøyken Kirstine, Churfyrstens Hertug Ernstis Daatter af Saxen.

Aar efter Guds Byrd, 1477, sendte Konning Christian den Første sine Legater til Hertug Ernst, Churfyrst af Saxen og Marggreve af Landt-Misen, og lod begiære hans Daatter Frøiken Kirstine, paa sin Søns Vegne. Og bleve de saare vel undfangen, og finge et got Svar, paa deres Ærende. Thi strax om Sommeren der efter lod Hertug Ernst fornævnte Frøiken indføre i Danmark ved sin Broder Hertug Albert, med stor Herre-Pragt og Prydelse. Og stod Konning Hanses og Dronning Kirstines Bryllups Høytid paa Kiøbenhavns Slot neste Søndag for vor Frue-Dag Nativitatis, Anno 1478.

XLVII.

Konning Hans hand sidder paa Kiøbenhavn, hand lader de Lonbreve skrive: Og sender hand dennem til Nørre Jutland, Herr Erick Otteson at gieste.

2. Det var Herr Erick Otteson, der hand de Lonbreve saae: Hand skød Vartaffel og Terning fra sig, bad sadle Ganger graa.

3. Og de ledde ud hine skionne Ørß, lagde paa forgyldene Mile: End red hand til Kiøbenhavn, førend hand lystet at hvile.

4. Ind kom Herr Erick Otteson, og steddes hand for Bord: Hvad ville I mig min naadige Herre, hvi have I sendt mig Ord.

5. Høre I Herr Erick Otteson, I er vor egen Mand: I skulle fare til Misen i Aar, bede om den lillie Vand.

6. Og det var Herr Erick Otteson, hand blev saa brat at svare: Skal jeg ind til Misen Land, jeg kand ikke eene fare.

7. Det

7. Herr Verner Paßberg af Holbeck-Huus, befa- [...]ler jeg med eder fare: Herr Claus Ronnaw paa [...]ringborg, eder følger saa faur en Skare.

8. Der blev udlagt de Skib paa Strande, De [...]aadsmand glædes derved: Den blide Vor saa [...]erlig stod, saa vel deres Skib fremskred.

9. Og vunde de op deres Silke-Seyl, saa høyt [...] forgyldene Raa: De sætte Dannebroge i fremmer Stafn, de lode til Saxen staa.

10. Kurren stander paa høyen Værn, og seer [...]and ud fra Lande: Hisset seer jeg de Danske Skib, [...]e føre forgyldne Brande.

11. Jeg seer saa mange af de Danske Skib, de [...]øre forgyldene Brande: Christ signe hende liden Kirstine, de agte hende vist til Haande.

12. Og de lagde ind udi den Havn, kaste Anker [...]aa hviden Sand: De ædle Herrer af Danmark, [...]e trine der først paa Land.

13. Midt udi den Borgegaard, der agselede de deres Skind: Og saa gaa de i Høyeloft, for Hertugen af Saxen ind.

14. Hil sidde I Marggreven af Misen-Land, baa- [...]e I og eders Kiere: Den unge Konning af Dan- [...]emark, beder om eders Daatter med Ære.

15. Hand tog til sig de lukte Breve, og læste hand [...]er paa: Lov være GUd i Himmerig, at jeg denne Daatter aa.

16. I ædle Riddere, I tage Vand, I gaa med os [...]l Bord: I tove hos os en liden Tid, vi vilde eder [...]lnsvar god.

17. Vare de dem der udi Maanet, og de varede [...]tre: *Ikke kunde de Froiken Kirstine faae alt med* [...]*res Øyne at see.*

18. Den klare Dag dages for Østen, og den bleeg blaa: De ædle Riddere udaf Dan[mark] de gaa for Hertugen at staa.

19. Det var Hertug Ernst af Misen Lan[d] kalder paa Drosten sin; I lede Hin unge K[irstine] Kirstine for os i Sahlen ind.

20. Og ofte da vare de Misenske Fruer, Haar baade børste og flette: Fire de vare Førstinder, hendes Hovet-Guld paa satte.

21. De satte paa hende det Hovet-Gul[d] skinde som en Lue: Det var belagt med Steene, det somte den skiønne Jomfrue.

22. Det var Hvde Kirstine saa bold, hun Dorren fram, hendes Fader og hendes Fa[rbrødre] tre, de stande hende op igien.

23. Hendes Fader og hendes Farbrødre stande hende op igien; De ædle Riddere af mark, de ragte hende Haanden uden Meen.

24. Det var Hertug Ernst af Misen-Land heder paa Smaa-Svend sin; I hente og Vartaffel, bære det i Stuen ind.

25. Hertugen kaste de Terning fra sig, af røden Guld; I kaste Herr Verner Paßb[erg] I ere Kongen huld.

26. Det var Herr Verner Paßberg, han de Terning fra sig; Kaste I for mig Herr Ronnaw, thi I ere ældre end jeg.

27. Og det var Herr Claus Ronnaw, ha[n kaste] de Terning fra sig; Kaste I Danmark[s] mester for mig, I ere langt ypper end jeg.

28. Det var Herr Erick Otteson, tog i sin Haand; Hielp nu Gud Fader i Him[mel] jeg vinder den Lille Vand.

29

29. Den første Guld-Terning paa Bordet rand, det løb som det skulde være; Den Danske Hofmester den Jomfrue vandt til Kongens Hiertens Kiære.

30. Lange tænkte Frøiken Kirstine ved sig, og hende rand Taare paa Kind; Skal jeg fare til Danmark ind, saa langt fra Moder min.

31. Det var Hertugen af Saxen Land, hand tager sin Daatter at lære; Det vil jeg for sanden sige, det var af Tugt og Ære.

32. Vær kiær at Inder kiære Daatter min, de ere baade trygge og tro; Stunde du ey efter Sverriges Krone, uden du den med Lempe kand faa.

33. Du bede got for fattige Enker, som Faderløse Børn skulle føde; Du bede got for de fattige Fanger, lad dem i Taarnet ikke døe.

34. Og skatte du ikke den fattige Bonde, jeg det ikke have vil; Men fattes dig enten Guld eller Sølv, du sige din Fader til.

35. Saa snart da var den sorte Jord, Med Silke saa vit overbred; Det var Frøiken Kirstine lille, hun blev til Karm udled.

36. De blæste saa sterk i Trometer, i deres forgyldene Lud; Saa førde de den Frøiken til Strand, de kallede hende Danmarkes Brud.

37. Saa vunde de op deres Silke Seyl, saa høyt i forgyldene Raa: Saa seylede de dem til Danmark, fast mindre end Uger toe.

38. De strøge Seyl, lod Anker falde, alt paa den hvide Sand; De ædle Riddere af Danmark, de løfte den Jomfru paa Land.

39. Den grønne Jord blev vit og bret, med Silke og Sindal strød; Den unge Konning med Riddere Skare, drog sin kiære Brud imod.

40. De mødtes paa den grønne Vold, Christ give det bliver til Gavn; Den Herre fra Hesse, den Jomfru fra Karm, de toge hver anden i Favn. Der kom aldrig saa riig en Jomfru til Danmark.

Konning Hans drager ind i Dytmersken, og mister et stort Antal Krigs-Folk.

Denne Digt er lagt om den Krig som K. Hans med sin Broder Hertug Frederich af Holsten førde mod de Dytmersker Anno Domini 1500. hvilket gik dennem u-lykkeligen, af denne Aarsage, at de paa den u-beqvemmeste Tid om Aaret gribe det an, fordristede formeget paa deres egen Styrke og store Krigs-Magt, og der over foragtede deres Fiender, som havde indtagen Fordeelen før dennem, og derfore beklemte dennem paa nogle trange Diger, at de før Vand og U-vejr kunde ikke komme til at slaa deres Slagt-Ordning, og komme til at Drebning med dennem. Dette Slag stod den 17 Dag Februarii paa fornevnte Aar, hart ved Heinmingsted i Dytmersken. Og bleve der nedlagde og druknede i Digerne, og af stort Uvejr omkomme hen ved 4000 Mænd, foruden fornemme Adels Personer, baade af Riget og Hertugdommene, som vare 360, med tvende Grever, Adolf og Otte af Oldenborg. rc. Et ynkeligt Spetackel og merkeligt Exempel, at ingen skal foragte sin Fiende, besynderlige paa de Stæder, som u-lige findes Fordeel.

XLVIII.

De Fugle have faaet saa underlig et Raad, de vilde saa gierne have af den Braad, som var opædt og alt fortærd, for langen Tid af en anden Herd; Og mangen Mand kom til Vaande.

2. Og der kom fluende en Flok af Star, de vidste ey Veyen hvort de vilde fare; De havde i agt at flue saa gent, havde det ikke bleven dem formeent; De maatte der blive paa Hede.

3. De brode af Qviste og bygde Bolig, de meente de skulde der sidde rolig; Saa mangen bliver sve-

... med stor Uroe, af den man best undertiden monne tro; Det maatte disse Starre undgielde.

... Og der kom fluende en Flok med Svaner, de stridde under den forste Banner; De sloge ud deres Vinger brede, saa dybt udi Dynd saa maatte de træde, de Danske Hofmænd til Skade.

5. De Duer komme fluende af et Taarn, dem blev saa snart deres Vinger afskaarn; Som Snee da vare deres Vinger hvide, de reves som Ulven Faaret monne slide; Der var ikke Fred at vente.

6. I hvo som Uglen tager til Hog, hand er ey selv ret fuld vel klog; Om Dagen hviles hun under Ege-Blade, om Natten sider hun i Bondens Lade, hvo derpaa lider farer ilde.

7. Grif og Gam de sloges sammen tillige, de vilde ikke for hver andre vige; De andre smaa Fugle løbe bort med Skamme, de agtet det ikke som efter monne komme, de rømte af fremmede Land.

8. Gert Falck sin Manddom lod hand tee, hand vilde ikke længer paa Steden bie; Hand saae saa høyt over breden Hede, hand torde ikke verge sin egen Rede, de andre ligger ved Balger Side.

9. Og Ebbe Gied saa monne hand hede, Christ give deres Siæle Himmeriges Glæde; Den som er kildt ved Paradiis, hand fanger hverken Roe eller Liise, GUd veed hvem Danmark den Skade voldte.

10. Den gamle Orn, og hannem rand Taare, hand tog sin gode Hest med Spore: Saa foer hand til sit Rede hiem, hand gav denne Færd saa vel i Giem, hand agter denne Spot at hevne.

11. Og de vare atten tusinde sterke, der de droge over Dige og Mark: Men der de droge tilbage igien.

igien, som førre rede Fire, der reed nu en, det siger den med monne være.

12. Den Vise hun er ikke lagt om Fugle, den er om Krigs-Mænd fine og ædle: Kong Hans hand førde sin Hær med Magt, Udi Dytmersken blev den nederlagt, det staaer saa lenge til Minde.

13. Hand tænker at hevne den Bonde Hovmod, om hand er fød af Kongeligt Blod; Hand meener at Grisen betale skal, hvad som haver brødt den gamle Galt, det gaar dem ud for Gande.

Konning Christian den Fangen.

Denne Vise meenes at skulde være digtet af Konning Christian den Anden, udi hvilken hand beklager sin Forseelse og Elendighed. Er vel et merkeligt Exempel, at ingen fordrister sig paa sin egen Vælde og Magt. Thi ingen er kommen saa høyt i Sædet i denne Verden, at hand udi sin egen Formastelse kand jo falde, naar GUd tager Haanden bort. Og salig er den som GUd revser i denne Verden, at hand kand kiende og af Hiertet fortryde sin Forseelse, og indfly til GUd om Naade og Venskab. Thi denne Verden er dog forgængelig med all sin Herlighed, men GUds Ord varer æwindelig, og de som der paa hendøe, bekomme Ærens ævige og u-forgængelige Krone.

XLIX.

Christe GUd jeg vil dig ære, for din Naade og Miskundhed: Dog Lykken monne fra mig være, som mig gav Konge-Navn. Over tre Konge-Riger, af hvilke jeg maatte undvige: Med Hustru og Born saa skionne, HErre tag mig til Naade igien.

2. Jeg haver ogsaa forlaaren min Dronning kysk og reen: Af Keyserlig Blod var baaren, Elisabeth Allerkiereste min: Hun havde ingen skyld med alle, lad hende dig vel befalde: Vær hende miskundelig, thi Skylden findes all hos mig. 3.

3. Erlig haver du mig straffet, for min Utaknemmelighed: Paa min Magt haver jeg traadtzet, og paa min Veldighed. Hvad som mig tykte alleene, det maatte mig ingen formeene: Holdt det for en skreven Lov, O HErre kom mig ihu.

4. Ret af Guddommelig Naade, vilt du og give til: Og frelse mig af all Vaade, jeg veed ey hvort jeg vil. Til dig flyer jeg alleene, thi du kand Verden formeene: Hendes Sind og trædske Raad, O HErre hielp mig af Nød.

5. Nu vilde jeg reformeere Klerckeri og Ridderskab: De ville intet af mig lære, derfore gave de mig Straf. Jeg foragtede meest de Beste, derfore maatte romme mine Feste: Og vandre i fremmede Land, du HErre mig hielpe kand.

6. See HErre, jeg mig forlader, paa dig, du est saa tro; Jeg beder for dennem mig hader, jeg tænker og intet der paa; Dine Domme de ere underlige, din Haand kand ingen undvige; Jeg finder min Brøst og Skyld, O HErre vær du mig huld.

7. Kunde mig det ogsaa hende, inderlig der om bedes jeg; min Villie vilt du omvende, din aldeeles at være lig. Din Villie er stedse den beste, vi ere ikkun fremmede Gieste; O GUD over os miskunde dig, og giv os Himmerig.

8. Du haver mig nylig læret, alt med dine hellige Ord; Salomon det samme begæret i Skriften, som der staar; Dine Børn i Verden straffer, og siden ey lenge platzer; Jeg veed du HErre est sand, los mig af Syndsens Baand.

9. Sandelig mig meere end glæder, din trygge og trofaste Tilsagn; I hvilken du os tilsiger, Synde-

Dere,

dere, som æret din Søns Navn, de samme skulle Him-
merig erve, du HErre monne saadant forhverve;
Alle dem som dig frygte kand, Unge og Gamle,
Qvinde og Mand.

10. REX JUDÆORUM HERRE, Pilatus
skrive lod; David monne mig og lære, at du est
sød og god. Hvem dig vil endelige ære, hannem vilt
du Naadig være; Giv mig nu ret Forstand, send
mig den Hellig Aand.

11. Danmark mit Fæderne Rige, der til hende
jeg adtraa; Kunde det saa skee med lige, gik alting
vel tilgaae. Foruden Blods Udstyrtning; Det
hielper en saare ringe Ting; O GUD løs vel min
Baand, jeg sætter min Sag i din Haand.

Konning Friderich den Første annammes efter Kong Christian II. til Konning udi Danmark.

Efter at Konning Christian II. var rømt af Danmark, blev
hans Farbroder Konning Friderich I. vald igien udi hans
Sted, Anno Domini 1523. Og var da lang Tid stor indbyrdes
U-eenighed her udi Riget, og nogle endda lode sig forføre og
ophylde paa hans Haand, hvilke have digted denne Vise her-
om, hvilken vi lade blive ved sin værd som den i mange Aar
er siungen her i Riget. Thi med Viser vinder eller taber man
hverken Land eller Riger. Der hører alt meere til, og den
som det Spil regiere, sider her oven fore. Hand er den, som
Daniel siger, der omskifter Tid og Stund, det er, sætter hvert
Rige og hver Monarch sin Termin fore, hvor længe de skulle
vare, og hand afsætter Konger, og indsætter Konger, &c.

I.

Alle smaa Fugle i Skoven er, de giver paa
Høgen stor Klage: Han river af dem baa-
de Feire og Dun, og vil dem af Skoven
jage. Men Ørnen bygger i Felden ud.

2. Saa fløye de op i Eege-Top, de lagde et Raad
ny: Hvorledes de skulde en Konning faae, den
de fra Hogen fri. Men Ornen bygger i Fel-
ud.

3. Frem da traade den u-selige Krage, hun var
sørgefuld: Reise vi os den gamle Ørn, jeg
han vorder os huld.

4. Det var alle de andre smaa Fugle, de sva-
ede Ja dertil: Nu er Ørnen vorden Fugle-Kong,
lenge som Guld han vil.

5. Til da svaret den stolte Hog, vi stede det in-
de: Og skal den Ørn være Fugle-Konge,
legger os øde i Grunde.

6. Det da spurde den gamle Ørn, han blev
da vred i Hue: Og slog han til den stolte Hog,
lt med sin skarpe Kloe.

7. Der ved da glædes de andre smaa Fugle, og
singe hver med sin Stemme: I Lunden var Fryd
og Fuglesang, alt der som Ørnen var hiemme.

8. Sammen da sankes den Hoge-Hær, den skin-
e baade Skov og Kier: Og vi ville os til Lunden
are, og giøre den Ørn et Blær.

9. Det da hørde den simpel Due, hun fløy til
Ørnen, og sagde Og nu da kommer den Hoge-
Hær, han agter at giøre dig Skade.

10. Til da svaret den gamle Ørn, saa baade
hans Øyne de runde: Saa mange Muus de biide
n Kat, thi maa jeg rømme af Lunde.

11. Bort da fløy den gamle Ørn, alt med sine
Unge saa smaa: De andre smaa Fugle de bleve
ga vilde, de vidste dem ingen Raad.

12. Nu sidder Hogen i Eege-Top, og breder han

ud

ud sine Vinge; De andre smaa Fugle i Skoven er, dem monne saa jammerlig trenge. Men Ornen 2c.

13. Nu sidder Kragen paa baren Qvist, og svelter hun over sin Kloe: Uglen skiuler sig i Elle-Trunte, jeg venter hun haver U-roe.

14. Viben hun løber i Agger-Reen, alt med sin høye Top: Høgen han kommer der flyende frem, han tager og æder hende op.

15. Nu sidder alle de andre smaa Fugle og tie saa qver som Steene: De have nu mist deres deylig Sang, vil GUd de faae hannem igien.

16. Nu er der Sorrig og Graad i Lunde, som føre var Fugle-Sang: De fattige smaa Fugle ynkes mig over, dem Tiden skal være saa lang.

17. Hunden ligger under Bordet og sover, og Reven i Gaase-Sti: Naar Tiden er, saa vogner han op, sine fattige Giess at fri.

18. Katten han ligger i Gaarden syg, og alle Mand vil hannem hade: Muusen raader selv i fattig Kones Pose, hun gior hende fuld stor Skade.

19. HErre GUd da hielpe den fattige Orn som flyer i vilden Hede: Han veed sig hverken Læ eller Ly, som han tor bygge sin Rede. Men Ornen han bygger i Felden ud.

Konning Christian III. væles til Konge udi Danmark, og fordriver med stor Lykke Greve Christoffer af Oldenborg, med sine Anhængere.

Efter at Konning Friderich var hendød Anno Domini 1533, stod Danmarkes Rige paa tredie Aar Kongeløs, og gik da seldsom til her udi Riget. Thi de vare mange som hulde sig til Regimentet, iblant andre kom Greve Christophff af Oldenborg

er ind i Riget, med de Lybskers Hielp og Bistand, gav fo-
han hyllede sig Almuen til paa Kong Christian den fangne
vegne. Dermed drog han Borgerskabet af Kiøbenhavn
almøe til sig, og indtog nogle fornemme Slotte og Byer,
i Sædland, Skaane og Fyen. Men han beholt dennem
ænge, thi det Jydske Ridderskab med nogle de andre for-
neste af Rigens indfødde Adel, kejsde sig Hertug Christian
ing Friderichs Søn til Skydsherre og Konning. Og de
e sig med hannem, og nedlagde først Grevens Folk i Fyen,
iblant vare tvende Grever, Greve Johan af Høye, og
e Claus af Tekkelnborg, foruden andet gemeent Folk, ved
Tusinde, som bleve paa Valsteden. Dernest drog han
il Sædland, og belagde Kiøbenhavn fast Aar og Dag,
d han tvingde Borgerne til at opgive Byen Anno 1536.
a drog da Greven af Landet, og hans Anhængere Skipper
ent, Marcus Meyer, Lange Hermand, Jacob Bullenve-
nge hver en selsom Afgang og u-lykkelig Henfærd. Saa at
t kom da paa det sidste til Fred og Rolighed. Og Kon-
Christian blev kronet med Dronning Dorothea i Kiøben-
i vor Frue Kirke af D. Johan Pomer, det 12 Dag Augu-
nno Domini 1537.

LI.

Al Øvrigheds Vold at være, er sandelig skikket
af GUd: Hvem dem ikke holder i Ære, han
gior imod Guds Bud. Thi vil jeg troelig raa-
aade Ædel, Fattig og Rige, speyle sig udi mange
ds Skade, derover er kommen i Vaade; af Op-
k U-christeligt Svig.

. Der man skrev Tusind Femhundrede, og tre
Tredive Aar, bleve Danske Mænd saare bekym-
, der de deres Konning ombaar: Den Christelig
ste og Herre, ved Navn Kong Frederich, Ri-
s Raad strax sammen komme, en Konning at
e til fromme, efter Rigens gamle Skik.

. Medens der kom da noget andet iblant, GUd
e disse Lande straffe: Det Norske Raad kunde
ikke

ikke komme frem, hver havde selv nok at skaffe. De Lybske saae da deres Fordeel, til Malmoe ogsaa til Kiøbenhavn, lode de udgaae deres Lønbreve, som de med listig Paafund udskreve, Danmark til saa liden Gavn.

4. Bogbinderen og saa Jorgen Mynter, behagede den Tidende vel: Kunde vi blive to mægtige Regenter, vi glemme baade Eed og Skiel. Med Guds Ord ville vi Sagen smykke, Konning Christians Navn der til, saa kunde vi Danmark raade, at Adelen skulde der lidet af baade, som os fortroer saa vel.

5. De vidste deres Anslag var ikke trygge, uden de skulde have et Skin: En Herre maatte de dertil bringe, som vare ret efter deres Sind. Greve Christoffer Domherre af Kølne, han var deres rette Mand, deres Eed og Troe de strax forgiette, med Greven vilde de deres Liv opsætte, den Danske Adel drive af Land.

6. Jorgen Bullenveber og Marcus Meyer, begynte udi Lybek dette Spil: Som de havde lærdt udi Mynster, de vilde der hielpe til. Udi Danmark skulde det nu saa gange, ligesom paa Himmelen ere alleene Sool, og Maane tillige baade, saa skal en Konning og Dronning raade, Adelen skulde man det formeene.

7. De Lybske de sade saa rede til spring, Hertug Christian vilde de gieste: Deres Rytter og Knegte sloge de udi Ring, de Holster ikke meget til beste. Udi den Wärsel fulde de dem i Land, de rovede og brendte forfoed, saa vidt som de droge fram, det var deres egen store Skam, de teede deres Bonde-Hofmod.

8. Den Herre han lod sig ikke forskrekke, han samlede sit Folk tilsammen: Han agtet at give dem Paßbart sterk, det skulle de sporge uden Gam-

ma

De andre Lands-Herrer vise og fromme, de
med sig, skal det saa gaae, da bliver ingen
Lande, fange de Lybske først overhaand, da
den under som mindst formaa.
Den Herre fik Hielp og stor Bistand, de Lybske
Da løbe: At Holster Dore den blev dem trang,
den monne heise for Svøbe. De grebe da an
jad i Sinde, som de Jørgen Munter tilskreve,
e med Skib udi Øresund, det var alt giort paa
Fund, Christoffer den navnkundige Greve.
Den Greve lod Breve udskrive, til Kiøb
og meenige Mand: All Adel skulde de fordri
ingen lade leve udi Land. Han vilde til Pris
tte, give baade deres Liv og Gods, strax mon
Adelen overfalde, brænde og plyndret deres
med alle, mange miste deres Liv derhos.
Smaa Land ginge hannem strax til Haande,
Bønder og Borger tillige: Han lovet dem vel
Qvinde og Mand, han vilde dem ey undvige:
ng Christian vilde han indhendte, som var
det bortromt med alle, nu meere end ti sam
laæ, derpaa saa dristig han foer, i Landet
han indkaldes.
Den gamle Frue Anna Holgers uden skiel,
Brev og Leide, Lod han udi Ringsted slaae
g for sine Fødder nedtræde. Dog nogle vilde
i undskylde, at det skulde været hañem haardt
t Borgerne af et galend Opsæt, agtet hverken
eller Ret, det gik dem lidet til gode.
Der Greven havde saa under sin Magt, smaa
og Der med alle: Paa Jutland giorde han
og lod Skipper Clement fremkalde. Han

gav hannem Skib og der til Folk, og bad hannem Landet tvinge, vilde de ey gaae hannem strax til Haand, han skulde dem tvinge med Vidie og Brand, og sig med Magten fremtrænge.

14. Den gandske Adel udi Nørre Jutland, med deres jevnlige fleere: De sende deres Bud til Hertug Christian, tilbode hannem Kronen med Ære. Den Herre loed sig ey somme, han rystede sig til Hest og Foed, Aalborg loed han indtage, sine Fiender og strax nedlagde, Skipper Clement kom i stor Nød.

15. Der Greven fornam det Vederspil, Marcus Meyer loed han forskrive: Fra Lybek at drage de Skaaninger til, han skulde der med dem kive. Hannem lykkedes der sit onde Forsæt, han indtog Vardbierg med stoer Liste, men Skaaninger med Svenskes Bistand, hannem snarlig igien overvand, sit Liv maatte han der miste.

16. Udi Fyen begyndtes og strax en Kiv, med sande vil jeg det sige: Hertug Christians Folk og Reysetøy med den Jydske Hob tillige. Herr Johan Ranzow en Feldt-Overst fiin, hannem fulde Herr Erick Krumdige, Peder Ebbesøn og anden Adel god, af Danske som havde saa frit et Mood, de vilde der Greven ey vige.

17. En Miil fra Medelfart stoed dette Bad, de Ovæste vare saa skarpe: Der blev saa mangen Bonde u-glad, som blev der død paa Marke. Tre tusinde Mand der lagdes ned, de andre ad Aßnes loede stande, elleve Falkneter og elleve Slanger, de loede der staae, de vare saa bange, dem gik saa ilde udi Haande.

18. Der Greven saadanne Tidende fik, Hertug

Albert af Meckelborg loed kalde: Vi danne vor Sag i en anden Skik, eller vi forjages med alle. Deres Hær de skikkede hen over til Fyen, siu hundrede Heste og ni Fennike Knegte, Svenborg monne de indtage, der fra til Faaborg loede de drage, de vilde da først til at fegte.

19. To Greber maatte der lade deres Liv, af Hoye og Tekkelnborgs Lande: To tusinde Mand blev i denne Kiv, som hviles i Oxeberg Sande. Hertug Albert blegnet der ved om Kind, han tænkte det er nu Tid at komme, til Sædland igien til Greve Christoffer, vi have her ilde gaaet til Offer, vore Folk ere slagne vore Tasker ere tomme.

20. Hertug Christian den Herre saa bold, han tøvede ikke ret længe: For Kiøbenhavn lagde Skantze og Vold, den Greve dermed at trænge. De Borgere sig holdte saa Mandelig, de aade baade Heste, Katte og Hunde, der var ey Raad til Øll eller Brød, derfore da blev saa mangen død, de piintes saa mangelunde.

21. Paa sidste maatte de dog give sig, og Greven af Landet vige: Der Krogen og Vardbierg hørde sligt, de gave sig og tillige. Lang Hermand oploed Kalundborg, Marcus Meyer lagde de paa Steyle, de Lybske deres egen Skib forlode, og romte ad Soen med smaa Baade, ad Trauen monne de seyle.

22. Saa blev da stilt dette store Oprør, af GUds besynderlig Naade: Der glædes da de som sørgede føre, og længe havde liidt stoer Vaade. Det næste Aar som efterkom, der Alting var kommen i Lave, den ædele Første Hertug Christian, fik Krone og Spir med *Kongelige Navn*, som han da burde at have.

23. Thi ville vi alle af Hiertens Grund, GUd love og priise tillige: Som frelste os af vore Fienders Haand, gav Fred udi dette Rige. Det var alt for vore Synders skyld, han haver os straffet saa naadelig, vilde os dog ikke forøde, hialp os af all vor Sorrig og Møde, thi skee hannem Lov evindelig, Amen.

Konning Christian III. Christelig Afgang af denne Verden.

Der Konning Christian III. havde regieret gandske Christeligen og vel udi Danmark hen ved 24 Aars Tid, henkaldede hannem den Allsommægtigste GUd i Himmerig, og han hendøde sagtmodeligen paa Koldinghuus paa Nyt Aars Aften Anno Domini 1559. Hvad hans Levnet og Regement er anrørendes, loed han efter sig dette Rygte, med faa Ord at sige, at man haver med all Rette lignet hannem ved de fornemmeste Gudfryctige Konger, som nogen Tid have regieret af Verdsens Begyndelse. Som i sin Tid skal omtales udi hans Historie. Villie nu være fornøyet med denne ringe Digt, som min salig gamle Skolemester Niels Bredal i Vedel haver ladet hannem til Amindelse.

LII.

Vi kunde formerke baade Aarle og silde, at hvo vel lever døer aldrig ilde, Døden kand hannem ey Skade giøre: Saa monne det Konning Christian gaae, en salig Afgang den monne han faae, som vi nu fanger at høre.

2. Paa Kolding-Huus det Slot med Ære, den Dag nest efter Jule-Aften monne være, begynte den Herre og sagde: Hos mig haver været en Ven saa god, han haver mig trøstet med et frit Mood, det mig gandske vel behagede.

3. Han sagde, nu strax Nyt Aar gaaer ind, skulde jeg min Sorrig og Sygdom forvind, og aldrig meere at qvide: Det er min Alvor, jeg siger eder

sandt,

sandt, det er ikke Drømme, Skiemt eller Tant, der paa maa J fast lide.

4. Hvem det skulde været, han dog ey rørde, ey heller hannem nogen derom spurde, men nu kunde vi befinde: At det haver været GUds Engel forvist, som hannem skulde trøste i Angest og Brøst, og give hannem Tiden tilkiende.

5. Strax efter da reede han sig derpaa, at han den Tid af Verden vilde gaae, loed Alting rede giøre: Vilde nogen formindske hannem Dødseus Fare, og sige hans Liv skulde længer vare, han maatte det ikke høre.

6. De monne Lægdom til hannem frembære, han den forskiød, med all Verdens Ære, hen, hen, vi det ey maa lide: Vort Haab det ikke der efter monne staae, vi have nu andet at tænke paa, her er ikke lang Tid at bide.

7. Paa Nyt-Aars Dag betidligen om Morgen, han tænkte hvad hannem var sagd tilforn, han loed ey længer forhale: Han giorde sin Skriftemaal, den var god, annammede Christi Legem og Blod, monne GUd Altingest befale.

8. Doctores og Mestere vare der tilstede, hannem at trøste vare alle tilrede, dog kunde de selv bekiende: At de større Trøst af hannem monne lære, end nogen udaf deres egen monne være, hvor skal man saadant finde.

9. Dronningen hun gik hannem til og fra, hvad af vilde vorde, hun visselig saae, hun vrier sine Hænder saa saare: For Graad kunde neppelig tale eller see, det giorde hende i hiertet saa vee, han maatte ikke med hende være.

10. Hun sagde, min Herre, min Herre saa god, forlader hvis jeg haver brodt eder imod, det meere alt med det Mindre: Han svarede, Dorothea vor Hiertens Kiære, det lang Tid siden forgæt monne være, af gandske Hu og Sinde.

11. Hvi græde I saa og monne saa lade, denne Verden kand os dog intet baade, om vi det alt kunde vinde: Her er ikke trygt at bygge eller boe, skulle bort naar vi der mindst tænke paa, all Verdsens Mand og Qvinde.

12. Her hielper ey Sølv, her hielper ey Guld, GUD være os naadig, bliid og huld, til hannem vil jeg hiemfare: I lade vor Ligkiste være tilrede, I alle til GUD for os vilde bede, han os i Troen bevare.

13. Altingest maa efter GUds Villie være, I lade vore Børn optugte med Ære, GUd stedse dyrke og bede: Det kand dem komme til Lykke og Gavn, dermed toge de hver anden i Favn, det var ikke alt af Glæde.

14. De Børn ginge frem med Suk og Graad, fulde paa deres Knæ, for Sengen de sad, de hulde sig saare ilde: Kiære Herre Fader, I os forlade, hvad vi have eder i nogle Maade, fortørnet af Ungdoms Vansnilde.

15. Hand lagde sine Hænder paa dennem baade, ønskede dem Lyk, dertil GUds Naade, GUd styre for eder og raade: Til hannem sætter all eders Liid og Haab, og ikke paa Verden slaaer eders Snaab, da bliver eder aldrig at skade.

16. Rigens Raad han der formanet paa ny, ved Johan Friis og Anders Barby, at de sig troe lade finde: Efter hans Afgang, som altid tilforn, som

de hannem havde jæt og sorn, og vilde for GUd bekiende.

17. Først at GUds Ord maatte holdes ved Magt, GUds Tienere holdes i Ære og Agt, at GUd tilbørlig kunde dyrkes: Hver mand maatte holdes ved Ret og Lige, den Fattige saavel alt som den Rige, og meenig Fred kunde styrkes.

18. Hvad vi til Kirker og Skoler monne give, at det stedse og altid kunde blive, ogsaa til Hospitaler deslige. At ingen det sig fordriste vil, at tage der fra, men heller legge til, og intet derfra at snige.

19. Vor elskelig Dronning og Børn saa smaa, som ikke have Landet fore at staae, at I dem fordre og fremme: Som I os det pligtig monne være, med ærlige Underholdning, Stats og Ære, af gandske Hierte og Sinde.

20. Hertug Friderich eders udvalde Kong, i alle maade I vel undfange i Raad og Gierninger alle: Efter vor Afgang det ey forgæt, I holde den Troe, I have hannem jæt, og ingenlunde hannem undfalde.

21. Vor daglige Tiener Mester Povel og fleere, som os lang Tid have tient med Ære, det skulle I lade dennem nyde: At de maa glædes udi mange Aar, at de have tient i Kongens Gaard, og aldrig det fortryde.

22. Dette her vor yderste Testament, skulle I fuldkomme, og ikke forkrænke, som I for GUD ville svare: Han ragte dem alle sin Haand saa brat, og sagde dem alle den sidste god Nat, saa mange som de monne være.

23. De sørget og græde som de vel maatte, de havde heller mist alt det de aatte, end de vilde hannem

nem ombære: Han var selv ved saa frit et [...] loed læse og siunge mangen Psalmen god, al[...] til Lov og Ære.

24. See slig stor Naade monne GUd h[...] tee, et Hierte maatte vel græde og lee, han [...] Hænderne sine: Og sagde, HErre GUd je[...] mer til dig, annamme min Siæl, forsk[...] mig, for din Sons Død og Piine.

25. Der Klokken var fire, og Aftenen k[...] døde den Herre baade mild og from, GU[...] hannem til sig kalde: J Odense hviiles den [...] hans Lig, hans Siæl den lever i Himmerig, [...] give vi findes der alle, Amen.

Konning Friderich II. med sine Farb[...] tvinger de u-lydige Dytmersker under sig [...] Kriigs-Magt.

Tilforn er omtalet, hvorledes at Konning Hans for[...] forleden, førde et megtig Tal Krigsfolk ind udi [...]sken, at tvinge Landet under sig, men med saare lide[...] Saa at han miste der fast største Parten af sin gandske [...] maatte selv romme igien ud af Landet. Som ogsaa de[...]me nogle gange tilforn er vederfaren de Holster Herre[...] med liden Fordeel have førdt Krig her i Landet og ta[...] u-bagdelig Skade, saa at baade Herre og Knegte er ble[...] dertiden tillige med hver andre nedlagde. Hvilket alti[...] fortrødt deres Efterkommere, efterdi at Keyserlig M[...] selv haver undt og skødt fra sig til dennem dette Land, og [...] Rettighed som hannem derudi kunde tilfalde. Derfor [...] baade Konning Friderich og hans Herre Faders Brødr[...] tug Adolf og Hertug Hans giort et samdrægtigt Tog [...] Landet, strax om Sommeren, efter at Konning Christi[...] der Hukommelse, var hendøed. Hvilket Tog er dennem [...]gen afgangen, saa de have faaet en herlig Seyervinding [...]umph, og det gandske Lands Jndbyggere er gangen dem [...] Haande, og føret dennem og deres Efterkommere til [...] Lydighed.

LIII.

Vel an, vel an udi Guds Navn, af Krig og Feide gior vi af Savn, som nylige er skeedt for lande: De Rytter og Knegte have vunden stor Priis, med Vaaben og Verie efter Krigs viis, udi de Dytmerske Lande.

2. Der man skrev Tusinde Fire hundret Aar, Fire og Halvfierdesindstive det var, saae man en Konning udride: Af Dannemark med Pillegrims Stav, han agtet sig til den hellige Grav, den Reys blev kyndt saa vide.

3. Konning Christian den Forste af det Navn, af hannem ganger langt vide Savn, Keyser Friderich monne han gieste: Han hannem undfik efter Forstelig viis, gav hannem en Skenk til Ære og Priis, Dytmerske Land og Feste.

4. Han gav hannem Brev, og Segel der paa, Pave Sixtus det stadfeste ogsaa, han kom saa hiem til Lande: Skrev strax de Dytmerske til der om, deres myndige Legater til Rensborg kom, Kongens Villie at forstande.

5. Keyserlige Brev loed han dem see, de sore det skulde ret aldrig skee, Danmark skulde over dennem raade: De vilde der voge baade Gods og Liv, Land og Stæder, Born og Viv, det dem maatte lidet baade.

6. Det stoed saa udi sex og Tive Aar, Konning Hans den ædle Herre tog sig for, de Dytmerske Bonder at tvinge: Hans Anslag blev forseet saa lemmelig, saa han undkom der neppelig, mangen Heldt maatte der da springe.

7. Deres store Hofmod, Spee og Spot, haver Gud

Guld i Himmelen dog fortrot, en Første haver han udkaaren: At hevne den Skade og store Uret, Hofmod og slemme Gienstridighed, som Danmark var vederfaren.

8. Konning Friderich den Anden af det Navn, Danmark og Norge til Ære og Gavn, til Førstedommet en Herre: Forend hans Naade tog Kronen paa, stor Lykke monne hannem til Haande gaae, stor Priis og Kongelig Ære.

9. Der nu Hans Naade det forstod, Knegte at forskrive til Haand og Foed, Hertug Adolf at være deres Herre: Rytter og Knegte lod hand forsamle, med Førsterne af Holsten monne hand forhandle, de Dytmersker at forfære.

10. Hertug Hans af Holsten, den Første god, Hertug Adolf hans Broder, det ædle Blod, Krigs-Herrer mægtig og giæve: De giorde med Kongen et Anslag saa got, at hevne de Bønders Hofmod og Spot, med hannem de vilde døe og leve.

11. Saa got komme sammen de Ryttere fri, og Knegte, som lyster med Førsten at kri, de Hoffinder af Slot og Feste: Og anden Adel velbyrdig og god, sig lydig og troe befinde loed, med Rystning, Mand og Heste.

12. Der man skrev Tusind Femhundrede Aar, Ni og Halvtrediesindstive det var, saae man de Fenneker flyve. Den anden og tivende i Maji forvist, haver Kongen først i Landet indreist, de Dytmerske at forsøge.

13. For Alverdorp kom den Konning god, med Rytter og Knegte til Hest og Foed, de Herrer og desslige: Det var saa mangen stolter Mand, sa

Ry

Vidderlig bevisle for sand, der lærde de Bonder at krige.

14. Fire Faner Rytter vel berøst, Tredive Fenniker Knegte vare vel trøst, den Greve monne de forbide: Greve Antonius af Oldenborg den kiønne Heldt, et Regiment Knegte haver han udvelt, at hielpe de Herrer at stride.

15. Der den U-lykke monne nu tilstande, som Gud loed komme de Bønder til Haande, de maatte det Lag betale: For U-lydighed og Hofmod stort; de Danmark og Holsten have længe giort, de Herrer loed ey længer forhale.

16. I Junii Maanet den anden Dag, de Herrer om Aftenen fik det Anslag, fra Alversdorp monne de drage: Vi droge for Meldorp med all vor Hær, den sterke Gud var i vor Færd, vor Fiende maatte ilde behage.

17. En Time for Dag komme vi der fore, at storme og Krj var vor Alvore, de Skandser have vi indtaget: For Klokken slog Otte finge de den Bye, der maatte man høre Anskrig og Ry, vore Fiender have vi forjaget.

18. Volf Skønevesér en Overst god, i Stormen han sit Liv der loed, dertil to hundrede Knegte: Sex hundrede Dytmerske lagde vi ned, der blegnet saa mangen Kind derved, med Moed saae man os fegte.

19. Den syvende Dag derefter kom, Brunsbyttel, og fleere Sogne derom, have vi indtaget med Ære: Tre hundrede toge de Herrer til Naade, loed dennem undkomme af den Vaade, mangen Dytmerske doblet dere.

20. Al

20. Af Meldorp sildig den tolfte Dag, droge vi fem Miile den Nat med U-mag, til Tillebrygge ere vi komne: Om Morgenen fand vi aabenbare, vore Fiender vare romt med gandske Skare, de Skandser vare ledige og tomme.

21. For Hemmingsted laae de med deres Magt, os der at møde vare deres Agt, vi Heide snarlige søgte: Vore Fiender skulle der lidet af lee, det giorde dem i deres Hierter vee, der maatte de med os fegte.

22. De søgte og Heide med all Magt, os der at forraske havde de i agt, de lode os til sig komme: De traade saa tapper os der imod, vore Førster slet u-forfærdet stoed, det galt vore Rytter fromme.

23. Vi havde der gandske haarde Kaar, vore Knegte ikke fremkommen var, de vare baade mødige og trætte: Stor Ære bør det Førstelige Blod, Adelen og de Rytter god, de monne saa frit indsætte.

24. Vor Konning sig først i Orden loed see, sin Kionhed og Mood loed han betee, hans Fiender det maatte friste: De Herrer af Holsten traadde mandelig frem, saa vore Fiender det haardelig fornam, de vare dem skadelige Gieste.

25. Men Kongens gode og tro Hoffinde, loed sig i Krigen ærlig befinde, at værie deres Herre og Konge: De holdt med Kongen i første Led, sin Hierter maatte der glædes ved, de monne saa frilig fremgange.

26. Vort Reise-Tøy var saa knap til Haande, det Slag det varet ey halve længe, GUD hialp der aabenbare: Dog vi vare mødige og saare forsmagt, af lange Hold, Arbeyd og Vegt, vore Fiender vi ikke sparde.

27. D

De Bonder havde nu lært at krige, de vilde os
eeles ey vige, saa kom vore Knegte til Haande:
ge der sammen tredie gang, vi giorde de Bon-
yen trang, dog de saa hart monde stande.

Dog de stoede længe lod sig ey tvinge, de maat-
fter vor Pibe springe, de bleve der lagt i Lige:
inde bleve slagne udi det Slag, af GUD kom
dan Plage, for de vilde Kongen ey vige.

Hertug Adolf blev der ilde saar, de andre
ikke bedre Kaar, Erick Podebusk maatte o-
Marcus Rönnow desligest og Anders Fris,
uis von Anselt ligervüs, mangen Held
der da sukke.

En Befæstning havde de Bonder forvart,
avde de et Mood saa stort, Hamhuus haver
aldet: Snarlig vi det der oberfald, vi savne-
n udaf vor Tal, stor Lykke er os tilfalden.

De andre vilde ikke til Haande gaae, vi
da til at sætte der Ild oppaa, vilde det al-
afbrænde: Til Marsk gav Flugt og en stor
ll Herrerne giorde de deres Anrob, de vilde
aae til Haande.

Den tivende Dag, der Freden var giort,
nde haver de Herrer soret, deres Underdane
:: Og antvorde fra dem Skyt og Land, og
tre Fester til Forsternes Haand, og kiende
deres Herre.

Saa haver nu GUD dem hiemme sogt, de-
adselig Mood er nederbogt, det er slet ne-
et: Deres Spot og Sprog om Forster goed,
lt med deres Hierte-Blod, Marken haver
r beholdet.

34. Saa lader os giøre vor GUd stor Tak, for saadan sin Naade i denne Sag, beviise vor Konning og Ære: GUD give hannem Lykke og langvarig Spiir, over alle sine Fiender Triumph og Seyr, GUd være hans Skiold og Verie. Amen.

Om det merkelige Falckenbergs Slag, som Konning Friderich II. beholdt imod de Svenske, den 20 Octobris, Anno Domini 1565.

Om den langvarige Svenske Feide, som sig udi vor Tid haver begiven, ere vel allehaande Viser, som det almindeligen gaar til, giort og udgivne, hvilke vi af Aarsage ikke kunde alle her indsætte. Iblant andre er denne artige Digt om den merkelige Seyervinding, som vi behulde over vore Fiender ved Falckenberg, ogsaa udgangen, og endnu gængse iblant den meenige Mand. Hvilken vi have her ogsaa indført, til en Amindelse, at kiende GUds Haands kraftige Nærværelse, og at bede alvorligen den Alsommægtigste GUD i Himmelen, at hand vil give Fred og Rolighed i Landet og Riget, at vi kunde tiene hannem i all Gudelighed og Ærlighed. Thi det haver ikke den Meening med sig, der vi her indsætter adskillige Viser om Krig og Feide, at man der ved skal opvekkes til Krig og Orlog, eller nogen Nation der over bemerkes, men meere at bede om Fred, og afbede Blods Udstyrtning. Thi Krig fører almindeligen Lande og Rigers Fordervelse med sig, som den daglige Forfarenhed lærer, og en viis Poet haver sagt:

Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.

LIV.

Vel er det sande i Lesten staar, den sterke sit Huus at giemme: Men kommer der den som meere formaar, da trænges den Sterke at romme.

2. Der JEsus Christus GUds ævige Søn, slog sig med Dievelens Rige: Da fald os til den Seyr saa skiøn, og hin den sterke maatte vige.

3. Hvor

3. Hvorfor vi og vor Kiempe god ville stedse love og prise: Med Tro og Bøn falde hannem til Foed, og hannem all Tack beviise.

4. Og sinnge der af til evig Tid, i de tilkommende Slegte. At hand os her, vor Broder blid, vilde hielpe saa vel at fegte.

5. Den samme Fyrste endnu saa sterk, sin Christen at forsvare: Bruger saa manget stolt Hofverk, at hand kand os bevare.

6. Dog stiller hand sig saa trolig an, at naar os mest monne qvide, Da træder hand først her paa vor Plan, og hielper os mandelig at stride.

7. Alleene hand sig og giemme vil, at skifte den Seyr til maade: Og hvem at Lykken skal falde til, vil hand alleene og raade.

8. Thi hand og eene af Guddoms Mod, haver alle de Lodder at volde: Saa skifter hand efter sit vise Raad, hvort hen den beste skal falde.

9. Hand veed og eene at give Trøst, naar Tid og Stæd er inde: Vi takke dig kiere JEsu Christ, som hielper da dine at vinde.

10. Saa hialpst du og i denne Strid, der vi vore Fiender fagte: Lov skee dig GUd i ævig Tid, som Danmarkes Krone forøgte.

11. Der man skrev tusind fem hundret Aar, og fem og tredsindstive: Den tivende Dag i Octobri staar, saae man de Fennicker flyve.

12. Mod Falckenberg hen ved den Aa, som der løber ud saa stride: Alt paa den Platz, der deylig laa, der lyster de Svenske at bide.

13. Vi dennem vel ofte havde budet til, om de deres Ære vilde volde: At prøve med os et Rytterspill, og mandelig mod os holde.

14. Eil-

14. Enddog at de vel ofte lod, som de vilde med os mode: Dog torde de aldrig holde os Fod, at vi dem ret kunde soge.

15. Men stedse med forhonisk Ord, lod de sig merke og kiende: Og saa med Brand og grusomt Mord, over arme smaa Born og Qvinde.

16. For Elßborg vi to Maaned for, lod dennem tilbiude med lige: At de vilde holde en Slagtning der, og ærligen mod os stride.

17. De gave der Svar, at de ogsaa, det samme af os vilde have: De skulde os føre en [illegible] paa, den os skulde ilde behage.

18. Saa holdt vi vor Slagorden fast, og vogted vore Fiender at komme: Men der vi rygte lidt frem udi, begyndte de strax at romme.

19. Der toge de hen blant Klipper og Steen, og anden deres Vey at rende: Men nu da vare de kommen igien, og vilde saa lade sig kiende.

20. En grusom Hob vi bleve der vaer, som jeg vel sige torde: Der floy en Fennick, for hvert det Aar, som Christus levde paa Jorde.

21. Men sytten vare de Faner bold, de Ryttere slog ud saa vide: De Svenske sig meget hoffærdig holt, deres Heste maatte dantze og skryde.

22. De lode sig tykke, under Heste-Been, at kunde de Danske leg ode: Thi vore havde saa ringe Anseen, og siuntes at ey torde mode.

23. Dog haver det ærlige Danske Blod, og ærlige Tydske deslige, sig ikke forfærdet for sligt et Mod, som Svensken vist af at sige.

24. Men strax vort Folk den Kundskab fik, hvad Fienden havde ret i Sinde: Hver til sit Harnisk og Verie gik, og lod sig villig befinde.

25.

25. Saa rockte vi strax hen mod den Sted, som Gud vilde skifte den Lykke: Vi fore vel stille, dog glædes derved, at Svensken vilde bide til Prikke.

26. Vores Fennicker sytten, vores Faner siu, det var den Magt vi havde: Men Christus var for andre siu, og andre sytten tillagde.

27. Med hans Magt, og det Himmelske Raad, og siden med Krigsmænds Forde: Da fegtet den Danske Konning god, og Ære og Priis hiem spurde.

28. Men der vort Folk var kommen saa, som Gud vilde Striden skulde stande: Da er det Glæde at tænke derpaa, hvad hver tog sig til Haande.

29. Som Fuglen under den høye Sky, og Fisken i Floden hin breede: Saa glædes vor Danske Hær paa ny, der de deres Fiender skulle søge.

30. Mand haver ey hørt i tusind Aar, noget Folk med større begiere: Været dragen imod den Hob saa stor, enddog de ferre monne være.

31. Jeg vil og Feldt-Øversten sige fra, som vel er værd at nevne: Hand og sin Ære beviste da, der hand kunde see sin Evne.

32. Først skikket hand hver hen i sin Sted, som hannem burde vel at holde: Saa trøstet hand Folket og raade til med, at hver sin Ære skulde volde.

33. Hand bad dem tenke deres Færnlands Priis, og gamle Forældres Kempe: Og at de hver deres Konning viis, havde lovet for hannem at kempe.

34. At Rogtet gaar, hvor hver for sig, skulde sig og findes lade: Saa villig og frimodelig, som det sig burde med alle.

35. Thi bør det os du Ridderskab, der til at tenke med snilde: At vi Banrygt og saadan Sag, med mandelig Dad kunde stille.

36. Her holder nu for os paa den Plan, vor Fiender, som de ville bide: Og spottelig sender os Ord og Haan, om vi tør med dem stride.

37. Derfor er det mit Ord i Dag, for GUd som alle skal dømme: At hver hand holder sig hos sin Sag, og tenker sin Ære at giemme.

38. Hver tenke den æbig Spot og Spee, som hannem skal følge til Døde: Om hand tør ikke sin Fiende see, og dristelig mod hannem møde.

39. Her tenke og hos hver redelig Mand, hvad den kand komme til Ære: Som uspard for sit Fæderne-Land, beviser sig tro at være.

40. Den GUd som os haver skabt og giort, til hvilken vi maa lide; Hand giver vel Raad og Manddom stort, og hielper os visst at stride.

41. Det er vel sandt, at vi ere faa, og hine vel mange fleere: Men Seyren mon dog i Himlen staa, var de end dobbelt meere.

42. Saa haver og GUd i fordum Tid, beviist de Danske sin Naade: Jeg haabes hand er i Dag os blid, og hielpe vil selv at raade.

43. I see men til I Danske Mænd, der til i Tydske bolde: Fattig og Rig, baade Herre og Svend, at hver sig ret kand holde.

44. Vi ere nu kommen til denne Bro, hvor ingen med Ære kand vige. Hver meene hin anden med Hierte og Tro, saa bliver GUd paa vor Side.

45. Her hos skulle I og ey paa mig, nogen Tvigel eller Argvaan drage: Jeg vil eder føre saa flittelig, som GUd min Siæl skal tage.

46. Seer I nu til, at I giør saa, som I af GUd vil hende: Jeg vil der fremmerst i Spitzen staa, og lade min Ære der kiende.

47. D

47. Du eeneste GUd som alt formaa, og all vor Trøst mon være: Du hielpe os vel at komme her fra med ævig Priis og Ære.

48. Der hand saa talet, kunde man forstaa, hvad hver havde mest i Sinde: Man aldrig større Glæde saae, end man der strax kunde kiende.

49. Feldt-Oversten var en unger Mand, og Daniel mon hand hede: En Rantzow, fød i Holsten Land, som sig saa ærlig tede.

50. Hand gav det Folk og da sligt Moed, med saadan Ord til Minde: At hver en Mand til Hest og Fod, blev fri og trøst til Sinde.

51. Der robte og hver udaf sit Leed, at hand skulde fri indsette: De vilde hannem følge som det burde ved, og ingen sin Ære forgætte.

52. Der tede og GUd sin store Miskund, som vi maa vel bekiende: At Veyr og Regn saa mangelund, begyndte de Danske at tiene.

53. Der blæste den Dag et Veyr saa stærk, og os allmest til Skade: Men nu der vi skulde prøve vort Verk, da vendes det os til Baade.

54. Der af blev Folket meget frit, og strax beklende tillige: At de formerkte at GUd saa blid, vilde hielpe de Danske at stride.

55. Saa drog da Oversten noget frem, vilde see hvor hine tog Stade: Men som hand lidet paa Veyen kom, stod hannem et Gierde til Skade.

56. Saa raabte hand der de Gravere i Ring, som Skantzer og Volde monne kaste: I kaste mig det Steengierde omkring, og lader eder drabelig haste.

57. Efterdi jeg seer os gives Tid, saa lader os Veyen slette: Mig tykkes at Dantzen vil strekke sig vid, naar vi komme ret i Trætte.

58. Der det var giort, da drog hand frem, vore Fiender holt lige stille: Saa sende hand ud Trometer fem, og bod de Svenske til Gilde.

59. Kom her, kom her, saa blæste vi ud, de Svenske sig ey forsomde: Men strax sende lige saa mange imod, og lod og blæse det samme.

60. Der vi det saae, greb hver strax til, hvad hannem kom best til Haande: Her vilde nu yppis det store Spil, som spaaed var af for lange.

61. Saa kom de Svenske os dragen imod, vi dem med Ære undfinge: Det blev beviist til Hest og Foed, hvor vi til Gildes monne ringe.

62. De Hovidtzmænd alle hver ved sit Navn, I hvad man dem mon kalle: Beviste deres Ære, med Styrke og Gavn, og trolig indsætte de alle.

63. Moritz Podebusk, og Hack Holgerson, og Josva von Qvalen med Ære: Frantz Banner og Peder Gyldenstiern, Hennick Tornaw, mon Ritmester være.

64. Den første Dræbning førde Oversten for, og Moritz vi Podebusk kalle: Mod fem Faner Svenske, hvor under dog var, en Tydsk Fane, sterk med alle.

65. Den anden Dræbning Hack Holgerson, og Josva von Qvalen giorde: Og saa Frantz Banner mod Faner sex, som Tydsk og Svenske de forde.

66. Da dræbte og strax Peder Gyldenstiern, og Hennick Tornaw tillige: Og Muse-Fanen mod andre fem, af Findske og Sverriges Rige.

67. Der traadde og da vort Fodfolk frem, nest Platow og Strickfod baade: Som redeligen og beviste dem, og lod sin Ære der raade.

68. Med andre Friborne og Fattige med, saa

mans

mangen stolt Heldt til Prikke: Som af frit Mod og god Beskeed, gandske sterckelig monne indrykke.

69. Der gik da an det store Bad, som tilreed var for lange: De Danske gav paa og følgedes ad, de Svenske dem svedtes af bange.

70. Et herligere Slag i tusinde Aar, skeed' ikke i disse Lande: Som mindre uden Forraskels var, det kand mand sige for sande.

71. De Svenske sig holt paa den Dag reckt, og mandelige de sig vorde: Der stridde baade Rytter og mangen Knegt, som sig vel verie torde.

72. Dog stod det Bad ey lenge paa, før mand Spolvand mot give: Saa mangen fri Heldt der under laae, som lod sit Blod der blive.

73. Strax blev der split vor Fiendes Hob, som Livet kunde nogenlunde berie: De andre vare da traad ned i Qvob, som før havde grebet til Verie.

74. Saa løb de Svenske som hver kunde best, og sig kunde best undrykke: De Danske fulde efter til Foed og Hest, og festelig paa dem tryckte.

75. Der togs faa Fanger, lidt Byt og Rof, der hver forfulde sin Fiende: Baade Danske og Tydske foruden Straf, lod sig der mandelig kiende.

76. Vort Fodfolk var engang i Nød, men Reystoget dem undsætte: Saa blev der mangen Svensk Mand død, som lystet at høre den Trætte.

77. Der laa saa tykke som Løf paa Træ, baade Vaaben, Folk og Heste: Hvor mangen der blunte, som gierne vilde see, og heldst udaf de beste.

78. Saa maatte det store Tyranni, paa den Tid noget betales: Og uden Tvivel hen til sin Tid, vil det end bedre undgieldes.

79. En Christen Første som fører Krig, bør sig

dog findes lade: En Christen Mand, og slaa men fri, paa dem som ham gior Skade.

80. Hans Fiender og verhaftig Mand, maa hand fordrive med rette: Men Qvindfolk, Børn og nyttigt Land, bor hannem at spare med slette.

81. Enddog at det iblant kand skee, at en for Aarsage store: Maa trenges til at lade sig see, den hand ey gierne giorde.

82. Det er en stor Elendighed, Krig og mod GUd at føre: Og heller Tyrkens store Grumhed, end Christi Mildhed giøre.

83. Dog kommer GUd det smukt igien, og alt betal til Prikke: Naar en Voldsmand end skiønest meen, at det er glemt hver Stykke.

84. Det siges vel og, at en Krigsmand bør ikke barmhiertig være: Men det skal have sin rette Forstand, om hand vil fri med Ære.

85. Hvem ey sin Fiende tør gribe an, og vil sin Uven spare: Naar hand ham seer paa rette Plan, den fører sig tit i Fare.

86. Der bør hand hannem at legge ned, og lade sin Styrke kiende: Og da fuldgiøre sin Ære og Eed, som hand hos GUd vil finde.

87. Men fattig uskyldige Børn og Folk, og andre ælendige Qvinder: At myrde og rive paa Spitz og Dolck, kand ingen stor Pris med vinde.

88. Saa giorde der nogle i Rodneby, og Lykkeby deslige: At større Uræt og Morderi, kunde faa vide af at sige.

89. De vilde bevise at de var Krigs, for de kunde Qvindfolk døde: Og store Ord tale efter gammel Viis, og arme smaa Børn leg øde.

90. Det Vold og andre slig Stykker med, vilde G-

GUD selv vedergiøre: Naar hand men finge dem paa den Sted, som hand vil Regenskab høre.

91. Dog ville vi ey paa denne Tid, om saadant meere skrive: Men blive her hos den Dag saa blid, som GUd os Seyr mon give.

92. Paa hvilken den Svenske maatte vige os fra, og rende af Marken med Forde: Enddog de lidet tilforne saa, viste meere end nok til Orde.

93. Først jaget vi dennem deres Feltskyt af, vel Stykker halvtrediesindstive: Som Svensken, der hand nu Flugten gav, maatte lade paa Marken blive.

94. Hand det nok brugte den samme Dag, men sig til liden Baade: Thi GUD vende det saa vel i Lag, at vi finge ingen Skade.

95. Hvorfore vi hannem og takke her, og stedse ville love og prise: At hand saa naadig udi vor Fær, vilde sig vor GUd bevise.

96. Saa der de romde, da toge de til, de Moser og Aaer at søge: Jeg det for sandingen sige vil, der blev og mange døde.

97. Vort Folk der skiød saa mangen Mand, og fleere for Strømmen mon rinde, Thi vi saae Heste kom over til Land, og ingen kunde Folken finde.

98. Men nogle, der de var kommen hist, paa hin Side Aaen med lige. Da greb til Stade fire Faner vist, og vilde da mandelig bide.

99. Der maatte mand see et lystigt Raad, hvad da vor Øverst mon giøre: Hand stillet der strax sit Feldtskyt paa, og lod sine Klokker høre.

100. Saa ringte hand for deres Siæle saa vel, og dræbte da vist tillige: Hvor mangen stolt Mand der skods ihiel, kand mand ey nok af sige.

101. Hvo da havde seet de andres Færd, hvor hver tog til at rende: Der rende baade Stoffe, Spor og Sværd, og søgte hvor hver kunde Lende.

102. Det var det sidste vi dem saae, thi Natten vild over os volde: Og Skove og Moser det for os laa, saa nøddes vi til at holde.

103. Dog havde vi haft en halv Miil til, som jest og slet havde været: Jeg det for sandingen sige vil, der havde vel fleere blevet.

104. Sex Tusind Svenske bleve paa den Sted, saa dantzet de os til Villie, foruden de andre, som mand ey veed, og ingen kand rettelig tellie.

105. Der siunket sig mange hen i den Aa, og mange i Moser mon blive. Som ingen kunde vide at sige fra, og ingen ved Navn kunde skrive.

106. Af vores blev ved Fem hundret Mænd, baade Dansk og Tydsk de bolde: Der over blev nogle saaret og skend, som dog deres Liv kunde holde.

107. Vi miste og der nogen Adel god, dem til stor Priis og Ære: Steen Rosenspar af Danmarks Raad, som sig kunde mandelig værie.

108. Hand var en from Gudfrygtig Mand, baade dristig og sterk til hende: Som nu og for sit Fæderne-Land, vilde lade sin Troskab kiende.

109. Her blev og død saa mangen Heldt, baade Adel og andre deslige: Som vel med Tiden kunde blive formeldt, om nogen vilde der af skrive.

110 Saa hør det sig en Adels-Mand, sin Konning og Herre at tiene: Hvo sig saa holder til Land og Vand, ham bør de røde Steene.

111. Thi det er vist, i fordum Tid være skeed, og vel med rette: For Troskab, Styrke, Mandom og Flid, er Skiold, og Hielm tilsette.

112. D

112. Det vide de vise Hoveder vel, hvorfor de Alle mon være: Og hvor at hver sig holde skal, at giemme sit Navn med Ære.

113. Sex Rytter-Faner finge vi der, og fem de Fennicker skionne: Mand havde og vel bekommet fleer, hvem det havde søgt alleene.

114. Der kastes vel Fennicker mangen Tid, og vare der ofte nedslaget: Men ingen af os tog det til Jid, der vi vore Fiender jaget.

115. Der Natten kom nu drivend paa, blæst vor Trometer tillige: Saa lode vi strax da af at slaa, os burde ey lenger at stride.

116. Men der vort Folk kom sammen igien, og hver besøgte sin Fane: Da maatte mand see foruden Meen, hvem bleven var paa den Bane.

117. Dog at vi dennem vel havde kier, og kunde vel seet de levet: Saa glæde vi os dog i den Færd, at de med Ære var blevet.

118. Der fik vor Folk da Byt vel fast, og megen skion Ting at eye: De havde det tient foruden Last, det maa jeg friligen seie.

119. Vi bleve der paa det samme Sted, vore Døde vi komme til Jorde: De Svenske vi og lod samle med, og dennem det samme giorde.

120. Dog at de sielden af Christelig Skik, vilde Danskes Lig begrave: Og burde dog ikke at giøre sligt, og gaae saa slet af Lave.

121. Men strax vore Fiender der under laa, vor Øverst, hvad monne hand giøre? Hand lod et Bud til Kongen gaa, Som hannem skulde Tidende føre.

122. Hvem kand nu tænke det Hierte og Sind, som Kongen af Danmark hende; Der hannem kom Tidende i Kammer ind, som Øversten til hannem sende.

 123. Hv

123. Hand ragte i Himmelen første sin Haand, og GUd mon takke og love, Saa bad hand for hver ærlig Mand, som hannem holdt Tro og Love.

124. Derneft lod hand skrive Breve og Bud, til alle sine Kirker og Lande; Og bød dem takke den himmelske GUd, som dennem havde friet af Vaande.

125. Hand bad dem bede, at frem udi, vilde GUd deresVærn og være; Og hielpe hans Folk i fleere slig Kri, at prøve sin Tro og Ære.

126. Dette er det Slag Kong Friderich, mand monne den Anden kalde; Vant af de Svenske saa mandelig, for Falckenberg med alle.

127. Du ævig og hellig Trefoldighed, som est en GUd den sande; Du deele hannem Raad og Middel med, ret at regiere sine Lande.

128. Du vilt hannem holde udi din Haand, og til det beste regiere, Ah GUd! du hielp og hver den Mand, sit Færnland meen med Ære.

Konning Christian IV. udvald Konge til Danmark og Norge, &c. beklager sin Herre Faders Afgang, og fortrøster sig paa GUd, eftersom hans Sprog og Symbolum linder:

PIETAS REGNA FIRMAT.

Gandske saare klageligt og sørgeligt er det for menige Danmarkes Indbyggere, at vi saaledes skulde miste vor Naadigste Herre og Konning, milder og høyloflig Ihukommelse Konning Frederich II. saa got som paa hans beste Alder, der hand nu var kommen ret til Forfarenhed og Viisdom. Ja vist maatte mand klage, at hand er henrykt paa den Tid som ikke alleeneste hans Naades Høybaarne Børn udi deres umyndige Aar, men meenige Landsaatter, og vel andre omliggende Nationer, kunde saare ilde have mist hannem, om det ellers havde været GUd Allmægtigste hans Villie. Men det er alt som David siger udi Psalmen: Ipse nos fecit, & non ipsi nos: Og ligerviis som hand haver skabt os paa den Tid vi

ited som hannem behagede, saa tager hand os ogsaa bort
a den Tid og Sted, som hannem selv synes. Dermed skulle
troe os, bede og forhaabes til den gode GUd, at hand lader
nne vor Naadigste unge Herr Printz og udvalde Konning
kkeligen opvoxe, og daaligen forfremmes i Naade og Viis-
om baade hos GUd og Menneskken, saa hand kunde blive be-
vem til Kongeligt Regimente, GUd selv til Lov og Ære, og
igerne til Gavn og Beste. Udi denne Meening er denne
terfølgendes Wise lagt og giort paa hans Naades Navn og
Sprog, som første Bogstave af hvert Vers og Rim i sig selv
viser.

LV.

1.

Christe GUd og Mand jeg maa dig klage,
vad Sorg mig hendes i Ungdoms Dage,
aadløs staaer jeg i Vaande,
g haver min kiere Herr Fader mist,
om du haver tagen til dig forvist,
'hi er stor Graad for haande.

2.

g tenkte, min Fader i mange Aar,
t leve med mig udi Fred og Flor,
lu er forspilt den Glæde:
og gives hannem Lov og Eftersavns Priis,
n Herre gudfrygtig, from og viis.
levnes hand af alle saa vide.

3.

rederich en Heldt i Hierte og Mod,
Førstelige Dyder af Kongeligt Blod,
r hand vel værd at romme:
etfærdig var hand og miskundig og blid,
et samme skal og være min største jd,
fter Ræt og Sandhed dømme.

4.

m mig din Tiener og unge Barn, O Herr

O HErre til Hielp, som er udkaarn,
Nest dig, over Danmark at raade:
Ieg min Indgang eller Udgangs Ferd,
Nogenlunde at styre, kiendes mig ey værd,
Giv mig din Hellig Aands Naade.

5.
Ieg bedes ey Velde, ey Ære eller Guld,
Du trofaste GUd vær mig ikkun huld,
At jeg dine Bud maa lære:
Noglen til Viisdom og ret Forstand,
Min GUd, er dig at frygte forsand,
Af Hiertet dyrcke og ære.

6.
Regiere min Tanke, at jeg ret vel,
Kunde giøre paa Ont og Got Forskæl,
Paa Ræt og U-ræt merke,
I alle mine Anslag stor og smaa,
Efter dit klare Ord den rette Vey gaa,
Thi saadant Riget monne sterke.

7.
Alle Løgner, Bagvaskter og Hyenskalke,
Som alting til det verste udtolke,
Ret ingenlunde hos mig leve:
Efter tro Raadgiver og vise Mænd,
Gior jeg min Flid af Hu og Sind,
Naar jeg skal Sandhed prøve.

8.
Af dig jeg bedes, min HErre, min GUd,
Fred, Fremgang, Seyr, Liv, Lykke og Raad,
I all min Tid tillige:
Retsindig at føre dette verslig Sverd,
Med dig jeg kunde paa sidste blive værd,
AT leve i Himmeriges Rige.

FINIS.

Den Tredie Part af denne Viise-Bog.

Udi hvilken findes nogle faa besynderlige Viser om Adelske Personer, og ellers andre merkelige Mænds Bedrift og seldsom Eventyr. Ere af begge Slaug, ligesom de andre, en Deel med Fabel og Eventyrske Handel forblandet, en Deel Historiske Sandsavn, eftersom udi Fortalen er nok-som tilforn tilkiendegiven, og herefter udi beleylige Sted rores skal. Thi det er alt Poetiske Art og Frihed medgiven, som og Horatius formelder:

Pictoribus atqve Poetis
Qvidlibet audendi semper fuit æqva potestas.
Poeter og Malere have lige Frihed.
Altid at digte, hver efter sin Sæd.

Spanie Land og Myckleggaard, rc.

Denne er ogsaa en gammel Dansk Viise, som haver altid været almindelig her udi Riget. Om her skal være noget Historiske under, kand mand ikke sige for vist. Er vel muligt at her kand være noget om, og med Tiden er gaaet Folk af Minde, som med mange saadanne Bedrifter skeed er. Myckleggaard bemerker en stor Hovet-Stad, som og Navnet i sig selv udviser. Hvorfore hine gamle Norske have ogsaa kaldet den store navnkundige Constantinopel Myckleggaard. Thi Myckle bemerker stor og meget, og Gaard, Stad og By, saa vel paa vort Danske som Hebraiske, Armeniske, Persiske, Puniske og Vendiske Sprog.

I.

Spanie Land og Myckleggaard, de ligge saa langt af Lee: De Herrer sende hver andre Bud

Bud, der af saa yppes deres Vrede. De ædelige Sonner og de rige.

2. Det var Knud af Mycklegaard, hand taler til Broder sin: Og du skalt indtil Spanie Land, og føre did Sendebreve mine.

3. Melte det Peder lille saa brad, hand var saa viis en Mand: Saa vist kommer jeg her aldrig meere, drager jeg i Fiende Land.

4. Og skal jeg kiere Broder bortfare, med Bud og Breve dine: Det vil jeg for sanden sige, jeg kommer her aldrig igien.

5. Hand tog Posen paa sin Bag, og Pillegrims Stav i Hænde: Saa gik hand til det Fergested, som ingen Mand hannem kiende.

6. Det var paa en tredie Pintzdag, de løbe ud af den Minde: Det var paa en anden Jule-Dag, vor HErre dem Havnen sende.

7. De kaste deres Anker ud for Bord, alt paa den Spanske Sand: Det var Peder Bendit-sons, hand træn der først paa Land.

8. Mit udi den Borgegaard, der agselet hand sit Skind: Saa gaaer hand udi Høyeloft, for Spanie Lands Konning ind.

9. Hil sidde I Spanie Lands Konning, alt over eders brede Bord: Tage I nu de Lønbreve af mig, eder sendes fra Myklegaard.

10. Det var Spanie Lands Konning, der hand de Lønbreve saae: Saa tog hand ud den liden Kniv, skaar dem i stykker saa smaa.

11. Melte det Peder Benditson, han stod der lidet fra: Hvad stod udi de Breve skrevet, me-dens de ikke læses maa.

12. Ikke tor du sperge om Tidende Ny, de Breve

Breve ere dig ikke best: Som mend ved Peder Benditson, du est en kienter Giest. De ædelige Sonner og de rige.

13. Syv Tonder af det hvide Solv, dem skattet din Fader fra mig: Men otte Tonder af det rode Guld, vil jeg ikke have for dig.

14. Jeg var mig saa lidet et Barn, for inden min Fostermoders Arm: Jeg det aldrig nogen Tid horde, min Fader giorde eder Harm.

15. Hor du Peder lille Benditson, haver du ey fore det hort: Det da skal den liden Griis gielde, som gammel Svin haver brot.

16. Toge de Peder Benditson, fulde hannem paa gronnen Vold: Saa hugge de hannem sit Hovet fra, alt over hans eget Skiold.

17. Det var Peder lille Benditson, hand bukker under blanken Sverd: Som mend lever Knud af Mycklegaard, hand hevner vist min Færd.

18. Og det stod saa udi Vinter, og saa i otte Aar: Forend der kom Bud fra Spanie Land, og ind til Mycklegaard.

19. Det var Knud af Mycklegaard, sidder over sit brede Bord: Saa mange kommer hannem i Tanker sine, hand tenker paa Peder lilles Ord.

20. Og hand lader byde over alt sit Land, baade over Læg og Lærd: End fik hand syv tusind Mand, som bære kund Brynie og Sverd.

21. De vunde op deres silke Seyl, saa hoyt i forgyldene Raa: Saa seyler de dem til Spanie Land, ikke minder end Maanede to.

22. Vegteren stander paa hoyen Mure, hand vinker ud over de Strande: Her kommer seylende Orlog-Skib, som fore forgyldene Brande.

23. Kom-

23. Kommer her seylend de Orlog-Skib, fleere end du kand nevne: Vist er det Knud af Mycklegaard, sin Broders Død at hevne. De ædele Sønner og de rige.

24. Og det var Spanie Lands Konning, robte over all sin Gaard: Vel op alle mine gode Hofmænd, her er en Fiende saa haard.

25. Høre I det mine ærlige Mænd, I stride nu uden all falsk: I stride imod Knud af Mycklegaard, hand er saa haard en Hals.

26. Det var Knud af Mycklegaard, hand styrde sin Snekke udi Havn: Og hannem fulde efter syv tusind Mand, saa vide gaaer der af Savn.

27. Det var Spanie Lands Konning, hand ganger hannem strax imod: Hannem fulde vel femten tusind Hofmænd, i Jern fra Haand til Fod.

28. Og de fegtedes dennem i Dage, de fegtedes i Dage to: Eene stod Knud af Mycklegaard, hans Folk var falden hannem fra.

29. End vorde hand sig for Kongens Mænd, hand vorde sig for dem alle: Lige som Løv mod Vinters Tid, saa monne de for hannem falde.

30. Ud kom løbendes Jomfru Dagmar, og gav hun saa for Raad: Slaa I strax løs den vilde Biørn, da bliver Knud vist hans Braad.

31. Det var Knud af Mycklegaard, hand stod saa hart i Brynie: I lade det aldrig til Danmark spørges, I biede mig med eders Hunde.

32. Tage I Knud af Mycklegaard, lade hannem i Bolten slaa: Lede I hannem i Morgen for oven Slot, lader hugge hannem Hovedet fra.

33. Det var Knud af Mycklegaard, hand bukker under Skiold saa rød: Som mend lever hand

Bend

Bendit Knudson, da hevner hand vist min Død. og vaske Sønner og de rige.

34. Det stod saa den Vinter igiennem, den Sommer kom saa vilde: Saa fast da lengdes Bendit Knudson, at hand det ikke maatte vide.

35. Og der kom Tidende hiem til Lande, de vare ikke allerest gode: Slagen er hand Knud af Myckelegaard, og ingen byder for hannem Bod.

36. Det var Bendit Knudson blev vred, hand udbyder saa mangen Mand: Saa seylede hand med Snecker tolv, saa frit til Spanie Land.

37. Der de komme nu udi den Havn, som dem lystet her at hvile: Bendit tager paa sitte Pillegrims Klæder, bad dem en liden Stund dvele.

38. Her sidde I alle mine gode Hofmænd, saa stille for inden Skibsbord: Medens jeg gaaer bort til Spanie Lands Kong, at tale med hannem et Ord.

39. Hil sidde I gode Jomfru Dagmar, hin bære og hin skiønne: Ville I laane en Pillegrim Huus, HErre Gud hand eder det lønne.

40. Haver du ikke været til Tinge, og haver du været til Stevne: Haver du hørt Knuds Sønner af Mycklegaard, de ville deres Faders Død hevne.

41. Alt haver jeg været til Ting og Stevne, og hørt der Tidende fra: Knuds Sønner kunde aldrig føre Krig, fordi de ere saa smaa.

42. Og hun løfte op hans Pillegrims Hat, og saae hans silke Hue: Det du siger dig en Pillegrim være, det monne du for mig lyve.

43. Ikke er jeg en Pillegrim, den kand saa libet due: Jeg er eders kieriste Søster-Søn, jeg er Knud Paars af Ty.

44. Est du allerkieriste Søster-Søn min, en

Per ... Dervis

Hertug Søn bold og rig: Den klare Viin, d
søde Miød, den lader jeg skienke for dig. De æd
Sønner og de rige.

45. Ikke da skalt du skienke for mig, der om s
ville vi kaste: Hvad Terningen sig begive vil, sk
ingen af os laste.

46. De legte Skacktavel de Ædlinge baade,
Terning fulde Bendit fra: Hør I stolte Jomf
Dagmar, mig bør at skienke gaa.

47. Hand skienkte Miød og hand skienkte Vi
gav nok enhver og alle: Drukken saa bleve de Ko
gens Hofmænd, og Søvn monne paa dem falde.

48. Det var unge Bendit Knudsøn, hand l
ker ud til den Strand: Hand raaber og vinker
Danske Mænd, at de skulle legge til Lande.

49. Det var unge Bendit Knudsøn, hand i
ad Dørren træn. Det da var hand Spanie Lan
Konning, hand stander hannem op igien.

50. Hør du kiere Bendit Knudsøn, og vilt d
lade mig leve: Hin væne Jomfru Dagmar mi
Daatter, og hende vil jeg dig give.

51. Hin unge Dagmar, i hvor hun er, og he
de vil jeg vel faa: Det var min Fader og Fa
broder, som du ihiel lod slaa.

52. Først vog hand Spanie Lands Konning,
saa hans gode Hofmænd: I stande op unge Jo
fru Dagmar, følger mig til Danmark ind.

53. Saa tog hand alle de døde Kroppe, lag
dem i sorten Jord: Saa gierne fulde hanne
Jomfru Dagmar, hen hiem til Mycklegaard.

54. Bendit tiente saa hovisk en Ridder, ha
vilde hannem ikke svige: Hannem gav hand un
Jomfru Dagmar, de drukke deres Bryllup tillig
De ædele Sønner og de rige.

Herr Jon Rimaardsøns Skriftemaal og Endeligt.

Maa vel skee, denne Herr Rimaardsøn, haver været Bundit Rimaardsøns Broder, som ogsaa var en Søehane, og fangede Hr. Alf Anno 1289, som herefter skal omtales, Hr. Jon haver været en Navnkundig Voghals, og i sin Livs Tid til Land og Vand, giort meere Skade end Gavn, som hand selv bekiender: Dog hand for sin Dristighed og Søefarenhed haver været berømt og antagen i Kongens Gaard. Et Exempel paa det som siges, Kanden gaaer til Kilden til enjger Dag: Om dem som forhærdelige synde, og paa sidste maa vare sig for Budsis Stød under Brindholm.

Item.

Ah miser, & si qvis primum perjuria celet,
Sera tamen tacitis pœna venit pedibus.

Enddog mand Synden med Meen-Eed skyl.
Saa kommer dog langsom, Løn som skyld.

☞ Tvende Omqvedninge ere sæt til denne Viise, som den og ellers siunges anderledes, og ikke af den eene som af den anden.

II.

Snecken hun ligger paa Lande, og Græsset under hende groer: Og hende styrde aldrig saa rask en Hofmand, siden hende styrde Herre Holk: Men Søen hun tager saa mangen.

2. Dan Konning hand sidder udi Ribe, og skriver hand ud saa vide: Hand biuder alle sine gode Hofmænd, af Styreshavn sig udrede.

3. Og det var Herr Jon Rimaardsøn, kaste Brynien over hviden Hals: J hvo som ikke vil feyle i Dag, hand tiener sin Herre med Falsk. Min skiønneste unge Liv, hun ganges mig aldrig udaf Hue.

4. Det var Herr Jon Rimaardsøn, hand giordet sig med sit Sverd: J hvo som ikke vil feyle i Dag, hand tiener sin Herre med Flerd. Min skiønneste.

5. J Aften saa ville vi drikke, om vi kunde Øllet

faa: I Morgen saa ville vi seyle, om Boren den vil staa. Men Soen hun tager.

6. Det svarede Herr Jon Rimaardson, det maa vor Herre ikke spore: Hand sende os Bud og dertil Brev, det maa vi lyde og høre.

7. Og det var Skipper Hogen hin fromme, han løfter sine Øyne mod Sky: I hvo som Soen vil seyle i Dag, kommer aldrig levend til By.

8. Det svarede Herr Jon Rimaardson, og hand tog atter oppaa: I hvo i Dag gaaer ikke til Skibs, hand er sin Konning u-tro.

9. Det melte hand gamle Skipper Hogen, hand ud af Vinduet saae: Ikke kand nogen Mand seyle i Dag, medens saadan Storm staar paa. Mit skiønneste unge Liv, hun ganges mig aldrig udaf Hue.

10. Det var Herr Jon Rimaardson, hand robte overall den Havn: I vinde op Seyl I Danske Hofmænd, med mig i HErrens Navn.

11. Og der de komme lidet ud fra Land, den Bølge reyste sig under Sky: Alt sad hand gamle Skipper Hogen, hand viste hverken Land eller Ly.

12. Der de komme paa det vilde Hav, de Bølger legte fra Grunde: Alt da sad den gamle Skipper, saa saare hans Øyne de runde.

13. Skibet vilde ikke lyde sin Roer, det drev for Vog og Vind: Alt sad hand Herr Jon Rimaardson, med sørgende Haand under Kind.

14. Hver den salte Søe som Stormen drev, den gik over Budses Bord: Saa stille sad Herr Jon Rimaardson, som Fruer havde skaaren hans Haar. Men Soen hun tager saa mangen.

15. Hvor ere nu de gode Hofmænd, i Aftes talde saa stort: De tage nu selv den Skipper i Haand, og nu gaaer Ankeret bort.

16. Hvor

16. Hvor ere nu de store Voghalse, i Aftes drukke den Rus? De gaae her selv til Styren at holde, og nu er Seylet løst. Men Soen 2c.

17. Melt det Skipperen af stor Angest, og sagde hand derfra: Her er vist en Bandsmand inde, medens Skibet vil ikke fremgaae.

18. Vi ville kaste den Lod omkring, og see hvo den faldet paa: Er her nogen u-dedisk Mand inde, hand skal for Skibs-Borde gaae.

19. Og det var Herr Jon Rimaardson, hand talede til liden Smaadreng: Du hente mig ind mit Taffelbord, de Terning maa have deres Genge.

20. Saa kaste de med Terning omkring, de Terninge vare saa smaa: Og det falt Herr Jon Rimaardson til, hand skulde for Skibs-Borde gaae.

21. Nu ere vi komne saa langt fra Land, jeg kand ikke Præsten naa: Thi vil jeg giøre mit Skriftemaal, vor HErre maa høre derpaa.

22. Det var Herr Jon Rimaardson, falt paa sine bare Knæ: Og saa giorde hand sit Skriftemaal, alt til det Seyle-Træ.

23. Lokket saa haver jeg mangen skiøn Enke, og daaret saa mangen Møe: Men det kom aldrig udi min Hu, jeg skulde paa Havet døe.

24. Lokket saa haver jeg Enker, og daaret saa mangen Viv: Men det kom aldrig udi min Tanke, jeg skulde her miste mit Liv.

25. Jeg haver gangen paa Helsingborg, bedreven baade Hoer og Mord: Saa mangen ærlig Bonde-Søn, begraven i Hedenske Jord.

26. De hellige Kirker dem haver jeg brødt, og Klokker haver jeg brend: Saa mangen haver jeg til Jomfru, paa Hæder og Ære skiend.

27. Den rige Christ i Himmerig, jeg takker her for sin Naade: Havde jeg henfaren uden Skriftemaal, min Siæl maatte lid stor Vaade. Men Soen hun tager saa mangen.

28. Kommer der nogen af eder til Land, og møder min Festemoe: I sige, hun maa vel gifte sig, jeg sank udi salten Soe.

29. Kommer der nogen af eder til Land, og spørger min Moder ad mig: I sige, jeg tiener i Kongens Gaard, og er baade kårsk og qveg.

30. Det var Herr Jon Rimardsøn, hand Poser tre paa sig. Og den skal aldrig fattig bortdøe, som skal jorde mit Liv.

31. Det var stor ynk der hand giorde Kaars, alt over den Bølge blaa: Og tog saa bort den vilde Sti, til Havsens dybe Baand laa.

32. Og de vare syv og syvsindstive, udaf de Kongens Mænd: Der kom ingen til Land uden fem, der iblant var Herr Jons Dreng.

33. Vi gaae os til Kirkegaard, bede GUD i Himmerige: Vi bede for Herr Jon Rimaardsøn, Kongen fanger aldrig hans Lige,

34. Og nu ligger Budtz for Boringholm, og saa for striden Strøm: Der flyde omkring de uselig Lige, hun giver dem ikke i giem. Men Soen hun tager saa mangen.

Liden Hanved og unge Svend Trøst.

Det er ikke usandt mand siger, at føre sviger de Sorne end de Baarne, og at Blodet er tykkere end Vand. Hvilket bevises af dette merkelige Exempel, som sees her udi unge Svend Trost, i det at hand ikke forlader sin Broder, der alle de andre hans Hofmænd rømte hannem fra, men stoed mandelig bi med hannem, og udi Broders sted, som mand siger. Deraf befantes, det som tilforn var uvitterligt, at de

de begge vare to kiødelige Brødre, som deres Moder giver dennem siden tilkiende.

III.

Hvad skal jeg i Danmark, deres Brynie ere mig for tunge: De Danske Hofmænd de spotte mig, for jeg kand ikke deres Tunge. Men jeg nimmer aldrig goden Danske.

2. Det var ungen Danneved, hand beder legge Sadel paa Hest, Jeg vil ride til Borreby, min kiere Moder at gieste.

3. Deres Sporer vare saa klingend, deres Hester hande god Gang: Udi Lunde Kirke i Skaane kand, der horde de Ottesang.

4. Først da horde de Ottesang, og saa de Messen [illegible]. Saa lystede hannem ungen Danneved, alt [illegible] sin Ganger sti.

5. Det meldte hin gode Herre Oluf, hand var deres Sogne-Præst: Som mend ved liden Danneved, i Dag blive I min Giest.

6. I Dag vil jeg med ingen Mand æde, eller drikke den klare Viin: Førend jeg kommer til Borreby, og taler med Moder min.

7. Hør I Kiereste ungen Danved, I sige det [illegible]: Saa mange da ere de Fiender, der [illegible] for uden vor By.

8. Først troer jeg mit gode Sverd, og saa min gode Hest: Dernest troer jeg mine Dannes Svenne, jeg troer mig selv allerbest.

9. Vel maa I tro eders gode Sverd, og saa [illegible] raske Hest: Og saa tro I eders Danne-Svenne, de svige eder allerførst.

10. Og det var liden Danved, hand kom for [illegible] den By: Der møder hannem hans Fiender,

de vare vel tolffer ni. Men jeg [illegible]
goden Danske.

11. Saa sterke da vare disse Fiender, [illegible]
i Lov og Liv: Alle Danveds Svenne [illegible]
han fra deres Herre at sky.

12. Alle da tøge de Hofmænd Orlof, [illegible]
deres Herre at sky: Foruden hin unge [illegible]
Trost, hand tog da Tienist af ny.

13. Og jeg haver slit eders Klæder, og [illegible]
ver reden eders Hest; Jeg skal stande [illegible]
Dag, i meden eder trenger mest.

14. Tagen haver jeg eders Guld og [illegible]
ædt haver jeg eders Brød; Ikke rommer jeg [illegible]
fra eder, skulde det end vorde min Død.

15. Saa lagde de deres Bag tilsammen [illegible]
inden den grønne Lund; De to de vog vel [illegible]
alleene, for inden den Morgenstund.

16. Saa stode de deres Rygge tilsammen
inden de tykke Riis; De to de vog vel tredi[illegible]
lene, derfore bære de stoer Priis.

17. Det var ungen Danved, hand bar
Sverd ved Side; Saa monne de Ædeling[illegible]
gladelige hiem til deres Moder ride.

18. Det var ungen Danved, hand kom [illegible]
dendes i Gaard; Det da var hans aller[illegible]
Moder, hun ud imod hannem gaaer.

19. Du vær velkommen liden Danved, [illegible]
lerkiereste Søn min; Hvad da lyster dig [illegible]
drikke, af enten Miød eller Viin.

20. Jeg vil hverken æde eller drikke [illegible]
Miød eller klaren Viin; Forend I give hin[illegible]
Svend Trost, kiere eeniste Søster min.

21. Og hør du det min kiereste Søn, [illegible]

... ikke fordi; Saa sandelig hielpe mig GUD af ... I ere alle Sydskende tre. Men jeg nim... ... aldrig goden Danske.

22. Hor i det allerkiereste Moder min, I sige mig det med Liste; Hvor da fødde j hannem unge Svend Trost, men jeg det aldrig viste.

23. Hand var sig saa lidet ydske Barn, der jeg sende hannem af Land; Saa sandelig spurde jeg hand var død, thi klagede jeg ingen min Vaande.

24. Det melte hand liden Danved, en Ridder-Søn saa rig; Nu vil jeg mig aldrig meere klage, men jeg haver Brødre slig.

25. Signe dig GUD hin unge Svend Trost, min Tro vil jeg dig give; Aldrig at svige eller undfalde, medens jeg er i Live.

26. Liden Danved og unge Svend Trost, klæd-de sig i Sabel og Maar; Saa ride de dem saa gladeligen bort, alt udi Keyserens Gaard. Men jeg nimmer aldrig goden Danske.

Palle, Baar og Liden, tre Brødre dræbe hver anden.

Undertiden er det saa som sagd er, at Brødre ere hin anden tryggeste, men det vender sig ofte, at mand seer Vederspillet. Saa at det befindes, som siges: Fratrum qvoqve gratia rara est. Og naar der kommer da Ueenighed imellem Brødre, da er den Vrede den skarpeste og uforligeligste. Saa at ligerviis som Forældre haver ofte stor Glæde af deres mange Børn, saa have de ogsaa ofte allerstørste Sorge af deres u-lykkelige Færd, Lefnet og Endeligt, som dette efterfølgende Exempel udviser.

IV.

Liden hand rider til Tinge, lader skue sine dødelig Saar; Og det giorde mig aldrig nogen Verdsens Mand, foruden min Broder Baar. Der de ikke ride maatte.

2. Opstod unge Herre Baar, og binder hand for sig Lov: Og jeg binder dig baade Guld og Sølf, der til min Fæderne Skov. Der de ikke ride maatte.

3. Have du selv dit hvide Sølf, der til dit Guld saa rød: Seer du denne liden hvide Haand, og den skal vorde din Død.

4. Palle og Baar ride af Lands-Ting, de viste sig ingen Sag: Liden og hans Svenne fem, de fulde dem fast paa Bag.

5. Palle, Baar og Liden vare tre, de mødtes under grønnen Lide: Det var stor Ynk at see der paa, hvor Sverde de runde af Skæde.

6. Først vog hand sin Broder Palle, og saa da vog hand Baar: Det vil jeg for sanden sige, Liden fik selv sit Bane-Saar.

7. Op saa toge de Palle og Baar, og forde de dennem til By: Liden hand ligger i Rosens Lund, saa blodig under aaben Sky.

8. Nu ligger Liden for Ugle og Ørn, og andre Diur til Føde: Det spurde hiem hans Festemør, hun sørger sig selv til døde.

9. Havde hand lyd sin Moders Ord, og talet sin Sag med rætte: Da havde hans Brødre væren uslagen, og skild havde været deres Trætte.

10. Saa saare sørger stolte Mette lille, alt for sine Sønner tre: HErre GUd naade mig den sorgfuld stund, jeg eder med Øyne skulde see.

11. Saa saare græd hun for Palle, end meere græd hun for Baar: Men allermeest græd hun for Liden, hand kom i Heden Jord. Der de ikke ride maatte.

Nilaus Baggisen og brune Herr Erick.

Af ringe Aarsage kommer ofte stor Trætte, som bliver Men-

neden indbyrdes til stor Skade og Fordervelse. Thi er det bedre udi lang tide at stille Bekken end Aaen, som mand almindeligen siger. Lyksalig er den, som bliver viis af en anden Mands Skade. Derfor sættes os for saadanne Diat, som her for Haanden er, og de Gamle uden Tvil saadant vilde hermed have os paamindt.

V.

Det var Nilaus Baggisøn, hand beder legge Sadel paa Hest: Og vi ville ride os op paa Land, hin brune Herr Erick at gieste. De Herrer ligge slagne paa Volden i saa saare.

2. Herr Nilaus og hans gode Hofmænd, de komme der ridendes i Gaard: Og ude stoed brune Herr Erick, hand var vel svøbt i Maard.

3. Vær velkommen Nilaus Baggisøn, velkommen i min Gaard: Den brune Miød, den klare Viin, skal være for dig uspard.

4. Hør du brune Herr Erick, alt hvad jeg siger til dig: Du haver en Svend udi dit Brød, den haver du lokket fra mig.

5. Alle de Svenne jeg haver i Tienist, dem haver jeg fangen med lige: Jeg passer ikke paa dig Niels Baggisøn, jeg vil dig ikke vige.

6. Bort da reed hand Nilaus Baggisøn, hand havde ikke Svenne uden fem: Efter loed stande hin brune Hr. Erick, med tredive Jernklædde Hofmænd.

7. Og det var Nilaus Baggisøn, hand sig tilbage saae: Og hisset kommer hand brune Herr Erick, med tredive Jernklædde Mænd.

8. Holde I her mine gode Hofmænd, I merke vel paa min tale: Medens jeg rider tilbage igien, jeg vil eder GUd befale.

9. Holde I her mine gode Hofmænd, som jeg giver Klædde og Brød: Jeg rider imod brune Herr Erick, det bliver begges vor Død.

10. Sammen da reede de Herrer to, de vilde hver anden ikke vige: Sætte de Sverdet for Sadelbue, de stunge hver anden tillige. De Herrer ligge slagne paa Volden i saa saare.

11. Nu ligge begge de Herrer gode, og Blodet rinder dem til døde: Deres gode Hofmænd løbe vide om Land, hvor de kunde fange deres Føde. De Herrer ligge slagne paa Volden i saa saare.

Stolt Signild hielper sin Broder af Døds-Nød.

Qvinder kunde ogsaa giøre Mands Gierning: Som vi see baade af denne Digt og andre deslige. Og vore Danske Historier formelde, at vi have haft hine gamle Skioldmøer i fordom Dage her udi Riget, iblant hvilke vare Jomfru Alvilde i Kong Sigers Tid, og Jomfru Visne, som førde Danmarkes Merke og Hovet-Bannere udi den Braviske Slagtning, som stoed imellem Kong Harald og Kong Ring af Sverrige. Udi hvilken Strid baade Dronning Hette og Jomfru Vegbiorg og andre duelige Skioldmøer giorde deres beste, og kunde vel lignes med Dronning Penthiselea, som omtales hos Virgilium og Homerum vitløftige i deres Bøger.

VI.

Stolte Signild lader brygge og blande Viin, saa faur da falder den Rhin: Hun binder hendes Broder hiem til sin. Udi Brynie alle.

2. Og de skienkte Miød og de skienkte Viin, saa faur da falder den Rhin: De skienkte saa lenge som Solen skin.

3. Hendes Broder, og hand vilde ride hiem, saa faur da falder den Rhin: Stolten Signild binder hannem Følge-Svenne.

4. Og hvad skal jeg med Følge-Svenne, saa faur da falder den Rhin: Mine Fiender de ere nu alle i Senge.

5. Og der hand kom for oven den By, saa faur da falder den Rhin: Der mødte hannem hans Fiender sin. Udi Brynie alle.

6. Og der hand kom i tykken Riß, saa faur da falder den Rhin: Der blev hand hans Fiender viis.

7. Jeg beder eder mine Fiender for GUd, saa faur da falder den Rhin: J lade mig blæse i min forgyldene Liud.

8. Og du skalt have vort Minde der til, saa faur da falder den Rhin: Du blæs der udi medens du vilt.

9. Hand blæste i Liud, hand blæste saa hart, saa faur da falder den Rhin: Det hørde stolte Signild til sin Gaard.

10. Og hand blæste i sin Liud saa lenge, saa faur da falder den Rhin: Det hørde Jomfru Signild til sin Seng.

11. Stolt Signild rober over all sin Gaard, saa faur da falder den Rhin: J lede mig ud min Ganger graa.

12. J lede mig ud min Ganger graa, saa faur da falder den Rhin: Vel sin Aar siden hand Solen saae.

13. Hand Solen ey saae vel i sin Aar, saa faur da falder den Rhin: Vel Femten siden hand Sadelen baar.

14. J hente mig ind min Glafvend og Spiud, saa faur da falder den Rhin: Vel Atten Aar siden de vare ude.

15. Stolt Signild reed, saa fast hun rende, saa faur da falder den Rhin: Sin gode Fole der over hun sprengde.

16. Stolt Signild raaber og var saa vaande, saa

saa faur da falder den Rhin: Du svare mig Broder, om du kandt. Udi Brynie alle.

17. Ikke er jeg vee, ikke er jeg vaandt, saa faur da falder den Rhin: Du hielpe mig Søster om du kandt.

18. Hun hug ihiel hans Fiender sin, saa faur da falder den Rhin: Saa førde hun hannem levende til By.

19. Og havde de været to for een, saa faur da falder den Rhin: Hun havde giort dem Dødsens Meen. Udi Brynie alle.

Søster spurde hun anden, &c.

Det som tilforne rørt er om Signild hendes Manddom, sees ogsaa her det samme om disse tvende Skioldmøer, som haver hefnt deres Faders Død paa Erland. Det stoed alt i en aabenbare Feide i gamle Dage med saadanne indbyrdes Kif og Drab. Mand viste lidet af Lov og Ræt, eller der ved at udføre sine Sager i gamle Dage. Hver hefnde sin Vaande paa den anden, naar hand saa sig synest og best raadrom til, efter sin Hedenske Viis og Skik.

VII.

Søster spurde hun anden, for den der mig haver lovet i Løn: Og vilt du dig ikke Mande. Hun boer under Skoven i saa grønnen.

2. Jeg vil mig ikke gifte under Øe, for den der mig haver lovet i Løn: For jeg faar hefnd min Faders Død.

3. Og hvor skulle vi det hefne, for den der mig haver lovet i Løn: Vi haver hverken Sverd eller Brynie.

4. Her boer saa rige Bønder i Bye, for den der mig haver Lovet i Løn: De laane os Sverd og Brynie ny.

5. Saa toge de deres Kaabe og Krave, for den der mig

mig haver lovet i Løn: De skaare sig Ridder-Klæder deraf. Hun boer under Skoven i saa grønnen.

6. De Jomfruer binder dem Sverd ved Side, for den der mig haver lovet i Løn: Og saa lystet dem til Hove at ride.

7. Der de komme til Borge-Led, for den der mig haver lovet i Løn: Herr Erlands Frue hun stander der ved.

8. Her stander I Herr Erlands Frue, for den der mig haver lovet i Løn: Og er Herr Erland hiemme i Stue.

9. Herr Erland er i Stuen ind, for den der mig haver lovet i Løn: Han drikker Viin med Giester sin.

10. De Jomfruer ind ad Dørren træn, for den der mig haver lovet i Løn: Herr Erland stander dem op igien.

11. Herr Erland klapper paa Hiøndet blaa, for den der mig haver lovet i Løn: Ville I to unge Svenne hvile her paa.

12. Vi ere ikke trædte, vi ere ikke mød, for den der mig haver lovet i Løn: En liden Hvile hun er dog god.

13. Hvad heller er I gifte Mænd, for den der mig haver lovet i Løn: Eller I ride først at gilie i Løn.

14. Ikke da ere vi gifte Mænd, for den der mig haver lovet i Løn: Men vi ride os ad gilie i Løn.

15. Da viser jeg eder op under Øe, for den der mig haver lovet i Løn: Til to saa rige Faderløs Møer.

16. Medens de dem saa rige vare, for den der mig haver lovet i Løn: Og hvi I ikke dem da selver bad.

17. Saa gierne jeg det visseligen giorde, for den der mig haver lovet i Løn: Om jeg for Synden ellers torde.

18. Havde jeg ikke vejet deres Fader, for den der mig haver lovet i Løn: Havde jeg ikke sovet hos deres Moder. Hun boer under Skoven i saa grønnen.

19. Det du vogst vor kiære Fader, for den der mig haver lovet i Løn: Det liuger du paa vor kiere Moder.

20. Saa Qvindelig som de Sverd uddrog, for den der mig haver lovet i Løn: Saa Mandelig de til hannem hug.

21. Hugge de Herr Erland alt saa smaa, for den der mig haver lovet i Løn: Lige som den Spaan i Lunden laa.

22. Saa saare da græder de Jomfruer to, for den der mig haver lovet i Løn: Der de skulde sin den til Skrifte gaa.

23. De finge ikke andet for Herr Erlands Død, for den der mig haver lovet i Løn: End tre Fredage til Vand og Brød. Hun boer under Skoven i saa grønnen.

Daatter spurde hun Moder.

Denne Vise kommer fast over et med den fremfarne. Er ikke stort Skilsmis paa færde. Det haver alt saa været i gamle Dage: Dolus an virtus qvis in hoste reqvirat, &c.

Det er:

Det gielder alt et, tro ey paa Leide,
Din Fiendes Konst og aabenbar Feide.

VIII.

Daatter spurde hun Moder, der falder saa faur en Rim: Havde jeg aldrig nogen Broder. Saa vel da ganges der Dantzen.

2. Brødre dem aatte du bolde, der falder saa faur en Rim: De ere dem i Grevens Volde.

3. Jomfruen ganger til Stalde, der falder saa faur en Rim: Hun skode de Foler alle.

4. Hun skode den brune, hun skode den graa, den

der falder saa faur en Rim: Den beste lagde hun Sadel paa. Saa vel da ganges der Dantzen.

5. Der hun kom for Borge-Led, der falder saa faur en Rim: Der stander Grevens Fridle ved.

6. Hør du Grevens Fridle, der falder saa faur en Rim: Er din Herre hiemme saa silde.

7. Min Herre hand foer til Tinge i gaar, der falder saa faur en Rim: At domme saa rig en Fange for Mord.

8. Hør du Grevens Fridle Qvinde, der falder saa faur en Rim: Sig mig hvor hviles de Fanger inde.

9. Udi vor Gaard der stander et Huus, der falder saa faur en Rim: Der hviles de Fanger uden Ild og Lius.

10. Der sidder for Døren en Elver Pind, der falder saa faur en Rim: Der komer slet ingen Jomfruer ind.

11. Jomfruen drog af sin Handske smaa, der falder saa faur en Rim: Saa tager hun den Jern-Slaae der fra.

12. Hør du det kiere Broder min, der falder saa faur en Rim: Lodst du dig binde af fleere end een?

13. Mig bant ikke fire, mig bant ikke fem, der falder saa faur en Rim: Mig bunde vel tredive raske Hofmænd.

14. Jeg stander saa smal som Lilie-vand, der falder saa faur en Rim: der skulde ikke tredive binde min Haand.

15. Jeg stander alleene nu her en Qvinde, der falder saa faur en Rim: Mig skulde ikke tredive Hofmænd binde.

16. Saa tog hun ud sin Broders Been, der falder saa faur en Rim: Hun sætte Grevens Fridle der ind igien.

Disse tvende Adels Herrer haver begge boed og Lunde Sogn i Vester Herret paa hin Side V er Svend Graa hans Navn funden optegnet udi de g ke-Bøger i vor Tid, for et halft hundret Aar. Udi V de hannem med bagvend Navn Graa Svend. Vise at de begge skulde ligge for St. Stafnes Altere i Ch ket vel muligt er. Thi der mand haver muret Erlig o dig Mand Thomas Stygge sin Graf Anno Domini haver mand opgravet der nogle store Skinnebeen, vel gang saa lange, som nu kand være en voxen Mands største og lengste Skinbeen: Og der hos funden en Eg Lig-Kiste meere end fire Alne lang. Nogle siunge d saaledes, at de give tilkiende, at baade Svend Gra Thule Vognsøn skulle blevet paa Steden, men det er at Herr Thule som forrasket hannem, og var hanne sterk, haver tagen hannem med Fordeel. Aarsag til di synes at være kommen af Trætte for Stoelstand, saa vilde været over den anden, og der med ikke kund e Trætte, forend de have tagen Livet af hver andre, og rom under Jorden, der de kunde ikke forliges oven pa med hver andre.

IX.

I Lunde Kirke der yppes en Stefn, og d til baade Ridder og Svenne, Ri Svenne, Jomfruer og Moer, den Dronning i Skarlagen rod. Lever hand Vognsøn, og det skal hefnes.

2. Jomfruer og Moer, og Dansken Dro

Skarlagen rød: Frue Mette lille lader en Guld-Stoel giøre, lader den i Lunde Kirke indføre. Lever hand Thule Vognsøn, og det skal hefnes.

3. Guld-Stoel giøre, lader den i Lunde Kirke indføre: J Londom blef den Guld-Stoel giort, til Lunde Kirke med Hofmodført.

4. Guld-Stoel giort, til Lunde Kirke med Hofmod ført: Stolt Mette lille skulde til Kirken fare, Herr Graa Svend tager alt paa hende vare.

5. Til Kirke fare, Herr Graa Svend tager alt paa hende vare: Fru Mette ganger i Guld-Stoel, at staa, Herr Graa Svend giver hende Spott der paa.

6. J Guld-Stoel at staa, Herr Graa Svend giver hende Spot der paa: Fru Mette lille skulle til Offer gaa, Herr Graa Svend ganger i Guld-Stoelen at staa.

7. Til Offer gaa, Herr Graa Svend ganger i Guldstoelen at staa: Fru Mette sig fra Alter omvende, saa stride da rinder hende Taare paa Kinde.

8. Fra Alteret omvende, saa stride da rinder hende Taare paa Kinde: Herr Graa Svend, lad fare din Gammen, vi forliges aldrig i Stoel tilsammen.

9. Lad fare din Gammen, vi forliges aldrig i Stoel tilsammen: Graa Svend tog Fru Mette lille i Haar, hand slog hende ned til sorten Jord.

10. Fru Mette lille i Haar, hand slog hende ned til sorten Jord: Frue Mette lille kom fra Kirken hiem, og hendes siu Sønner ganger hende igien.

11. Fra Kirken og hiem, og hendes siu Sønner ganger hende igien: Hendes siu Sønner gaaer hende imod, den Yngste bredde Hende Pelt under Foed.

12. Gaar hende imod, den Yngste bredde hende

de Peit under Foed: Fru Mette kiere Moder m
hvi rinder eder Taare paa hviden Kind. L
hand Thule Vognsøn, og det skal hefnes.

13. Kiere Moder min, hvi rinder eder Taare
hviden Kind: Fordi rinder Taare paa hviden K
Herr Graa Svend dref mig udaf Stoel min.

14. Paa hviden Kind, Herr Graa Svend
mig udaf Stoel min: Det haver jeg for eders
der under Jord, baade Last og Harm, og Had
Ord: Saa kaste hun sin Kaabe paa Bord, H
Thule du tenk paa din Faders Mord.

15. Sin Kaabe paa Bord, Herr Thule du
paa din Faders Mord: Min kiere Moder J gr
ikke saa, der skal komme snart god Bod paa.

16. J græde ikke saa, der skal komme snart
Bod paa: Kiere Moder J laane mig Skarla
smaa, og Søster J sætte mig Guld-Krone pa

17. Skarlagen smaa, og Søster J sætte
Guld-Krone paa: J laane mig eders Ermka
rød, saa skal jeg hefne min Faders Død.

18. Ermkaabe rød, saa skal jeg hevne min Fa
Død: Herr Thule hand havde en liden smaa Dre
hand var Herr Graa Svends fuld tro Ven.

19. En liden Smaadreng, hand var Herr G
Svends fuld tro Ven: Det var Herr G
Svends gode Ven, hand sende Herr Graa Sv
Bud igien.

20. Gode Ven, hand sende Hr. Graa Svends B
igien: Herr Graa Svend J skynde eder snarli
hiem, Herr Vogns Sønner agte eder et Meen.

21. Snarligen hiem, Herr Vogns Sø
agte eder et Meen: Hvi skulde jeg saa fra Ki
hiemfare, jeg seer saa faur en Brude-Skare.

22.

22. Fra Kirken hiemfare, jeg seer saa faur en Brude-Skare; Herr Graa Svend I skynde eder snarligen ud, den Jomfru-Skare bliver eder ikke god. Lever hand Thule Vognsøn, og det skal hefnes.

23. Snarligen ud, den Jomfru-Skare bliver eder ikke god: Herr Thule hand først over Stædten træn, Hr. Graa Svend rekker hannem Handen igien.

24. Over Stædten træn, Hr. Graa Svend rekker hannem Haanden igien: Herr Graa Svend du holdt din Hand hos dig, du veedst du vog min Fader fra mig.

25. Din Haand hos dig, du veedst du vog min Fader fra mig: Hvad jeg mod dig dermed haver brødt, det haver jeg med det røde Guld bødt.

26. Der med haver brødt, det haver jeg med det røde Guld bødt: Af Sølv og Guld tre tusind Mark, det var en fattig Svend bod vel sterk.

27. Tre tusind Mark, det var en fattig Svend bod vel sterk: Haver du min Fader med Æren bødt, da er min Moder af Guld-Stolen stødt.

28. Med Æren bødt, da er min Moder af Guld-Stoelen stødt: Saa hielpe mig Gud og den H. Aand, jeg rørde hende hverken med Foed eller Haand.

29. Den hellig Aand, jeg rørde hende hverken med Foed eller Haand: Herr Thule drager Sverd under Skarlagens Skind, Herr Graa Svend kommer ad Kirken ind.

30. Under Skarlagens Skind, Hr. Graa Svend kommer ad Kirken ind: Herr Thule hand sit Sverd uddrog, Herr Graa Svend hand i Stykker hug.

31. Sit Sverd uddrog, Herr Graa Svend hand i Stykker hug: For Mariæ Alter der stiltes det Blod, for S. Staffens Alter ligge de baade. Lever hand Thule Vognsen, og det skal hefnes.

Og jeg stoed for min Herres Bo[rd]

Hvad heller denne Vise skal være Eventyrs Digt [...]
savn, kand vel tviles. Ikke ville vi heller bemøde [...]
meget der efter at randsage, lad den ikkun saa pas[...]
andre, og hver holde og domme der om, hvad hannem [...]

X.

Og jeg stod for min Herres Bord, je[g ...]
baade Miød og Viin: Og da kom [...]
Tidende fore, at slagen var Br[...]
Jeg maatte ikke Fred for Svertiges Konni[...]

2. Og saa fulde jeg min Herre til S[...]
til hans Kiære til Hvile: Saa ledde jeg [...]
gode Hest, lagde paa forgyldene Mile.

3. Saa ledde jeg ud min gode Hest, la[...]
forgyldene Mile: Forend jeg lagde af m[...]
rod, jeg reed vel Femten Valske Mile.

4. Der jeg kom for det samme Huus, som [...]
per drukke Miød og Viin: Der horde [...]
min kiære Moder, hun græd over Broder [...]

5. Og saa spente jeg min gode Bue, je[g ...]
en Straale der paa: Saa skiød jeg K[...]
Kæmper tolf, som veyede min Broder fra.

6. Saa reed jeg mig til Tinge, og saa t[...]
retz-Stefne: De Sex dennem bød jeg [...]
Bod, og Sex for Broder at hefne.

7. Jeg gik mig Tredie gang paa Ting, [...]
der for dem en skellig Bod: Og op da sto[d ...]
gens Lehnsmand, hand stoed mig hart imod[.]

8. Og op da stoed den Kongens Lehn[smand ...]
stod mig saa hart imod; Og op da stode De[...]
demænd tolf, de svore mig Freden fra.

9. Saa da spente jeg min gode Bue, jeg [...]
Straale der paa; Der skiød jeg til den [...]

Lehnsmand, at Straalen i Hiertet monne staa. Jeg maatte ikke Fred for Sverriges Konning nyde.

10. Jeg gik mig snarlig af Tinget ud, og til min gode Hest; Og da tyktes mig i Tanke min, at Skoven skiulte mig best.

11. Og jeg var mig i Skoven i Skiul, og vel i Vinter otte: Jeg hafde ikke andet at føde mig med, end Græs og Løf jeg aad.

12. Jeg havde ikke andet at føde mig af, end Græs og Løf jeg aad: Jeg hafde ikke andre Senge Stalbrødre, end Biørne og Basser to.

13. Og det lide fast mod Pintze-Dag, fast mod de hellige Tide: Og da lystet hannem Sverrigs Riges Konning, til Kirken at udride.

14. Og saa spente jeg min gode Bue, lagde min Straale der paa: Saa skiød jeg til den Svenske Konning, at Straalen i Hiertet monne staa.

15. Og nu ligger Sverriges Konning, og Blod rinder hannem til Død: Saa gave de mig Sverrigs Dronning igien, hun var mig hver Dag god. Jeg maatte ikke Fred for Sverriges Konning nyde.

Herr Verner undkommer af Lindholms Huus med Liste fra Frue Ingeborg.

Hvo denne Herr Verner eller Frue Ingeborg haver været, eller om hvilket Huus dette Lindholm enten i Skaane, Sælland, eller i Jutland skal forstaaes, er altsammen uklart. Lade det saa staa, og dømme der om hver hvad hannem synes. Thi det er ikke muligt at mand saa kand finde Rede paa alle disse gamle Digt, at mand kand pege paa og sige: det er skeed her, og det er skeed der, efterdi de visse Omstænde ere ikke rørt her hos. Og er vel muligt saadant kunde været noksom overliust i de Dage som Digten er giort, og Gierningen haver været nyligen skeed og standen udi fersk Hukommelse og Mande-Minde.

XI.

Paa Lindholms Huus, de Svenne de drikke og

giore got Ruus; De Svenne de drikke og giore sig glad, saa gior Herr Verner i Tornet sad. De Fruer kunde aldrig giemme saa riger en Fange.

2. De Svenne de giore dem glad, saa giorde og Herr Verner i Taarnet sad; Frue Ingeborg vogner, og op hun saae, hvilken af mine Moer der qvæder saa.

3. Op hun saae, hvilken af mine Moer der qvæder saa; Det er ikke eders Moer der saa qvæde kand, det er Herr Verner den fangen Mand.

4. Der qvæde kand, det er Herr Verner den fangen Mand: Fru Ingeborg heder paa Svenne to, I bede Herr Verner for mig indgaa.

5. Paa Svenne to, I bede Herr Verner for mig indgaa: Herr Verner ind ad Døren træn, Frue Ingeborg stander hannem op igien.

6. Ad Døren træn, Frue Ingeborg stander hannem op igien: Herr Verner hand steddes for breden Bord, her er jeg Frue I sende mig Ord.

7. Hand steddes for breden Bord, her er jeg Frue I sende mig Ord: Fru Ingeborg klapper paa Hiondet blaa, gaar hid Herr Verner hviler her paa.

8. Paa Hiondet blaa, gaar hid Herr Verner I hviler her paa: Hør I Herr Verner hvad jeg siger eder, en Elskovens Vise I for mig qvæder.

9. Hvad jeg siger eder, en Elskovens Vise for mig I qvæder: En Elskovens Vise jeg aldrig nam, men jeg qvæder alt som jeg best kand.

10. Jeg aldrig nam, men jeg qvæder alt som jeg best kand: Herr Verner bar op, en Vise hand qvad, der sofnet Fru Ingeborg i Loftet sad.

11. En Vise hand qvad, det sofnede Fru Ingeborg i Loftet sad: Der sofnede Fruer, der sofnede

Moer,

Moer, der søfnede Frue Ingeborg i Skarlagen rød. De Fruer kunde aldrig giemme saa riger en Fange.

12. Fruer og Moer, der søfnede Fru Ingeborg i Skarlagen rød: Herr Verner hand saa sig op i Vraa, hand fant Nøgle baade store og smaa.

13. Op i Vraa, hand fant de Nøgle under Bulsteren blaa: Herr Verner hand træn ad Døren saa brat, hand glemte at sige Frue Ingeborg god Nat.

14. Ad Døren saa brat, hand glemte at sige Frue Ingeborg god Nat: Og der hand kom ud fore den By, hand begyndte at qvæde en Vise af ny.

15. For oven den By, begyndte hand qvæde en Vise af ny: Herr Verner hand hvipper op med sin Hat, I sige Frue Ingeborg tusind gode Nat.

16. Alt med sin Hat, I sige Frue Ingeborg tusind gode Nat: Og hør du Vægter paa Vagten staar, du liuder alt til hvor Visen den gaar.

17. Paa Vagten staaer, du liuder vel til hvor Visen hun gaaer: I Aftes vilde hun ikke have en Skeppe Guld, nu fanger hun ikke en Pending til fuld.

18. En Skeppe Guld, nu fanger hun ikke en Pending til fuld: Herr Verner hand ganger ad Porten brat, hand glemte at sige de Fruer god Nat. De Fruer kunde aldrig giemme saa riger en Fange.

Oluf Strangesøn, og unge Hafburd.

Almindeligen pleyer det saa at gaa, at den som Trætten først ypper, og fordrer en anden, hand bliver der self gierne i Løbet. Saa er det gaaet med denne unge Hafburd, som synes at have været Kongens nær Slegt og Blodsforvandte. Thi Oluf Straugesøn maa rømme, som den der haver lagt Bold paa en fremmet Gade. Jorsals Land som her nefnes, er Jerusalems Land, som de gamle have saaledes kaldet, og dem som der hen reyste, Jorsalafarer.

XII.

Det var Oluf Strangeson, og saa hin unge Hasburd: Og de tiente dennem saa lenge i Danner Kongens Gaard. Saa brender deres Gods inde paa Ryland.

2. Og de tiente dennem saa lenge, paa Danner Kongens beste: Saa yppede de dennem en Trætte, om begge deres gode Heste.

3. De vild' og Dysten prøve, alt om saa ven en Viv; Det vil jeg for sanden sige, det kosted deres unge Liv.

4. Og hør du ungen Hasburd, jeg vil ikke med dig trætte: Din Moder var min gode Gud-Moder, hun skal ikke for os græde.

5. Hør du kiere Oluf Strangeson, alt hvad jeg siger til dig: Og du skalt fegtes med mig i Dag, eller du skalt rende med mig.

6. Og er din Moder min gode Gudmoder, og siger du det med skiel: GUd lade dig aldrig blive Mandens mage, foruden du dyster med mig.

7. Hvo kand vel rose mine sterke Hænder, som dennem ingen gang haver frist: Men det vil jeg for sanden sige, saa rask da haver jeg Hest.

8. GUd veed, det er mig saare imod, At jeg skal med dig stride: Men heder jeg Oluf Strangesen, jeg skal dig i Morgen bide.

9. Aarle var det en Morgens Stund, og lenge for Lerken hun sang; Op da stoed hand Oluf Strangeson, hand klædde sig for sin Seng.

10. Aarle om Morgenen vel god Tid, langt føre den Dag giordes Lius: Saa mange da vare de sadiede Hest, alt for det Dyste-Huus.

11. Den første Dyst de sammen reed, begynte deres

deres Heste at lege: Og der stod Fruer og stolte Jomfruer, de bleve i Kinder saa blege. Saa brender deres Gods inde paa Nyland.

12. Den anden Dyst de sammen rede, da knæ-lede Hafburds Hest: Saa mangen Dyst den ha-ver jeg reden, jeg frygter denne bliver mig verst.

13. Den tredie Dyst de sammen reed, og da blev Hafburd saar: Og der stode Fruer og stolte Jomfruer, de selde saa modige Taare.

14. Den fierde Dyst de sammen rede, og da blev Hafburd nær dod: Og der stode Fruer og Dron-ningen self, de daanet under Skarlagen rod.

15. Det var Oluf Strangeson, hand tog ham i sin Arm, du sætte dig nu paa min Hest, forlad mig all din Harm.

16. Gierne vil jeg tilgive dig, jeg agter ey om din Hest; Jeg beder dig for den overste GUd, at du nu skaffer mig Præst.

17. Jeg beder dig for den overste Gud, forlad mig nu din Dod; GUd veed det er mig saare i mod, at jeg saa mod dig brod.

18. Fuld gierne tilgiver jeg dig min dod, GUd løse saa vel vor Qvide; Men det vil koste dit unge Lif, om min Fader det faar at vide.

19. Og det var Oluf Strangeson, og taler hand til sin Hest: Nu tykkes mig self udi mit Sind, at Skoven vil skiule os best.

20 Og det var Oluf Strangeson, slog op med hviden Haand: Give det GUd Fader i Himme-rig, jeg var i fremmede Land.

21. Der til svarede Danner Konning, hand holt der lidet fra: Og det forbiude den overste GUd, at du skulde Skoven naa.

22. D

22. Og nu ligger ungen Hafburd, og er slagen død fra Hest: Oluf Strangeson er en fredløs Mand, og Skoven skiuler hannem best. Saa brender deres Gods inde paa Ryland.

23. Og nu ligger ungen Hafburd, og Blodet rinder hannem til døde: Oluf Strangeson rider til Jorsals Land, hand kand vel tiene sin Føde.

24. I give mig Vand at ledske min Torst, jeg drikker det heller end Viin: Det aldrig kommer jeg fra Jorsal hiem, at tale med Moder min.

25. Tak saa have Oluf Strangeson, hand var ikke meget seen: Og hand reed sig af Landet ud, fra Kongen og alle hans Mænd. Saa brender deres Gods inde paa Ryland.

Herr Ofve bliver slagen af Herr Torkild ved Ydsted i Skaane.

Herr Ofve eller Herr Aage som andre hannem kalder, haver formodet sig alt for meget paa sig self, og foragtet sin Fiende, og derover falden i hans Haand. Hvad Drømme skal have at sætte, siges her intet fra. De Gamle, som det sig lader ansee, have holt meget der af, det lade vi u-disputeret. Er her hos at merke, at det haver været et ifrigt Folk her i Riget i gamle Dage, som vel sees og formerkes af disse gamle Viser. Thi det er ikkun giord og sagt med faa Ord. Hvo der noget haver skad paa hin anden, og det strax giort til Ende, uden videre Mundklammer og Qvindagtig Trætte. Haver tagen hinanden om Hovedet, uden videre Dom og Rættergang, lige som hver kunde see og ramme sin Fordeel best. Men det er ikke af vor HErre, som befaler, at vi skulle have Fred med hver Mand, saa meget os mueligt er. Og pleyer jo at gaa ulykkeligen af, at hvo som tager Sverdet, maa døe under Sverdet. Der tvert imod, ere salige de Fredsommelige, thi de skulle besidde Jorden. De ere jo Guds Børn, som slegte hannem, at de lade ikke Solen gaa ned over deres Vrede, men elske saa vel Frynde som Fiende, efter vor HErres Exempel, som lader sin Soel saa vel gaae ned over de Onde som Gode.

XIII.

Herr Ofve hand vogner om Midienat, sine sterke Dromme siger hand saa brat. Herr Ofvis Svenne ride vilde igiennem Skoven.

2. Om Midienat, sine sterke Dromme siger hand saa brat: Mig tyktes at de Biorne tre, alt for min Seng saa stode de.

3. De Biorne tre, alt for min Seng saa stode de: Mig tyktes at den forste, hand havde mig spent udi Bryste.

4. Den forste, hand hafde mig spent udi Bryste: Og mig tyktes at den anden, hand hafde mig spent med Rammer.

5. Den anden, hand hafde mig spent med Rammer: Og mig tyktes at den tredie, hand hafde mig spent udi Midie.

6. Den tredie, hand hafde mig spent udi Midie: Og mig syntes at den lille Hund, hand bar mit Hovet udi Rosens Lund:

7. Den lille Hund, hand drog mit Hofvet giennem Rosens Lund: Og mig dromte at de Falke tv, de toge mit Hierte imellem deres Klo.

8. De Falke tv, de toge mit Hierte imellem deres Klo: Det svarede Herr Ofvis neste Svend, hand kunde vel raade Herr Ofvis Drom.

9. Hans neste Svend, hand kunde vel raade Hr. Ofvis Drom: Herr Ofve I lade eders Ydsteds Red, I vide saa vel Herr Torkild er vred.

10. Eders Ydsteds Red, I vide saa vel Herr Torkild er vred: Det jeg vide all Skaane var vred; jeg skal ikke lade min Ydsteds Red.

11. All Skaane var vred, jeg skal ikke lade min Ydsteds Red; I lader i Skaale, I drikke mig til,

Det

det vorder vel got naar HErre GUD vil. Herr Ofvis Svenne ride vilde igiennem Skoven.

12. I drikke mig til, det vorder vel got, naar HErre GUD vil: For Herr Torkild bær jeg ingen Fare, jeg veed hvor med jeg skal hannem svare.

13. Bær jeg ingen Fare, jeg veed hvor med jeg skal hannem svare: Hr. Ofve hand rider giennem Ydsteds By, hannem fulde vel hundrede Glafvind i Sky.

14. Igiennem Ydsteds By, hannem fulde vel hundrede Glafvind i Sky: Herr Ofve hand rider giennem Ydsteds Gade, hannem fulde vel hundrede Hofmænd i Plade.

15. Igiennem Ydsteds Gade, hannem fulde vel hundrede Hofmænd i Plade: Herr Ofve og hans Svenne Fem, udi Harnisk saa klædde de dem.

16. Hans Svenne fem, udi Harnisk saa klædde hand dem: Herr Ofve og hans Svenne ni, udi Harnisk saa klædde hand alle de.

17. Hans Svenne ni, udi Harnisk saa klædde hand alle de: Og der hand kom udi Rosens Lund, og der mødte hannem den liden Hund.

18. Udi Rosens Lund, og der mødte hannem den liden Hund: Jeg seer det paa min liden Rakke, mine Sønner monne til mig fremlakke.

19. Liden Rakke, mine Sønner monne til mig fremlakke: Herr Ofve hand hørde de Heste kny, hand kunde ikke for sine Fiender fly.

20. De Heste kny, hand kunde ikke for sine Fiender fly: Thi loed hand staa ad Kloster Port, og alle sine Svenne dem viste hand bort.

21. Til Kloster Port, og alle sine Svenne saa viste hand bort: Herr Ofve og hans liden Smaadreng, i Kloster-Stuen saa ginge de dem.

22. Li-

22. Liden Smaadreng, i Kloster-Stuen saa ginge de dem: Torkild hand gaaer Herr Ofve imod, du veiet min Morbroder, gaf mig ey Bod. Hr. Oves Svenne de ride vilde igiennem Skoven.

23. Herr Ofve imod, du vejet min Morbroder, bød mig ikke Bod: Hr. Ofve støder op Muld med Foed, der haver du Bod for Morbroder god.

24. Op Muld med Foed, der haver du Bod for Morbroder god: Herr Torkild hand sit Sverd uddrog, Herr Ofve hand ned til Jorden hug.

25. Sit Sverd uddrog, Herr Ofve hand ned til Jorden hug: Herr Torkild hand triner til sin Hest, mig tykkes at Skoven er mig best.

26. Til sin Hest, mig tykkes at Skoven er mig best: Herr Torkild rider over Nybro, og alle de Fieller dem løste hand af.

27. Over Nybro, og alle de Fieller saa løste hand af: Herr Torkild rider op i Tostrops Gaard, udstaar Herr Anders Niel'on, var svøbt udi Maard.

28. I Tostrops Gaard, ud stander Herr Anders Nielsen var svøbt i Maard: Herr Torkild blæser i sin forgyldte Horn, nu haver jeg vejet den Skaanske Biorn.

29. Sin forgyldte Horn, nu haver jeg vejet den Skaanske Biorn: Herr Anders Nielsen monne saa inderlig lee, det var saa ilde den Skade skulde skee. Hr. Ofvis Svenne de ride vilde igiennem Skoven.

Minder Herr Alf, Greve af Tunsberg, steylet for Helsingborg.

Tilforn er omtalt i hvorledes de Norske hafde giort Herr Marsk Steg hielp udi den Feide og Oprør, som sig her i Riget begyndt haver, for Kong Erick Gleppings Utugtighed. Iblant andre som af Norge have ladet sig bruge, finnes og

saa

saa denne Mindre eller Milde Herr Alf Ellingsøn, som betideligen haver begyndt at røve og tage paa Danske, Tydske, Skotter og Engelske, indtil saa lenge hand maatte betale med Knappen, og er lagd paa steyler for Helsingborg, alle Søefarende Mænd til et Exempel. Hvilket skeede Anno Domini 1290, der Konning Erick Menved var saa got som nyligen kommen til Regimentet, og hans Moder Dronning Agnes endnu en Deel var udi hans Raad. Denne samme Liden eller Mindre Herr Alf, blef giort til Greve over Tunsberg af Kong Erick Magnussøn Anno Domini 1285, og berømmes meget af sin Dristighed og Søefarenhed. Men hvad er det for en Roes, der som hverken sand Gllds Frygt eller ærlige Dyd, Løw og Oprigtighed intet agtes eller findes? Mod lærer nogen Qvinde til at spinde. Saa er det og her tilgaaet. Hand slog en fin ærlig from Riddermands Mand ihiel i Sverrig, som heede Herr Hakild, og der over rømte hand fra Sverrige, og maatte saa holde det udi Søen. Der over blef hand saa berømmet for sin Skalkhed og Røverj, at mand end ogsaa haver lagd to eller tre Viser om hannem, som de sige om Pilato, at hand er kommen udi Credo, ikke alt for sin Dyd skyld. Disse tvende Viser sætte vi som vi have dennem fangen for os: Den tredie er ikke kommen os fuldkommen til Hænde: Den linder saaledes: Og Sønden seyle de Tydske Mænd, alt baade med Meel og Malt: Men Alf hand ligger i Øresund, hand tager det fra dennem alt. Og er ellers Omqvedning til hans Viser: Fordi klæder Alf baade Steyle og Hiul saa høyt for Øresund.

XIV.

Herr Alf hand er en Edeling, baade til Stefne og saa til Ting. Kiende I Alf.

2. Herr Alf hand lader en Snekke bo, han vil baade røve og ro.

3. Herr Alf hand lader de Snekker giore, hand vil en Søerøvere være.

4. Hand skref Kredtzen paa den Sand, og saa sprang hand i fremmer Stafn.

5. Alf hand staar i fremmer Stafn, hand seer de Kogger for Kiøbenhafn.

6. Alf hand seer udi Soen saa vide, hand veed de Stie som Skibene monne skride. Kiende I Alf.

7. Hisset seer jeg de Kogger ni, det bliver mit Gods som der er udi. Kiende I Alf.

8. Hand satte sig alleene i Baad, og saa roer hand de Kogger imod.

9. Vel modt, vel modt raske Hofmænd, hvor ville I udi Havnen ind.

10. Vi seyle os til den Havn ind, som vi kunde geniisten Herr Alf find.

11. Hvad ville I da give den Mand, som eder Herr Alf viise kand.

12. Vi ville give hannem Guld og Solv, Penninge, saa mange hand have vil.

13. Ad Gave og Skienck skal hand ey lede, Snecken med all sin gandske Rede.

14. Kiere Hofmænd, hvad ville I Alf giøre, om I kunde hannem opspore.

15. Hans Svenne dem ville vi hugge og slaa, hannem legge vi selv den Bolte paa.

16. Her skulle I Minder Alf finde, saa liden Seyr I af mig vinde.

17. Vel op, vel op, I raske Drenge, I hugge sonder baade Tov og Strenge.

18. Herr Alf hand hug til hand var mod, hand stod i femten Ridders Blod.

19. Saa tog hand alle de Kogger ni, og seylede der med til Danmark fri.

20. Og der kom Tidende til Rostock ind, der blegnet saa mangt et Rosens Kind.

21. Der græde Enker og der græde Born, dem havde giort fattig denne skadelig Orn.

22. Dog de maatte lide denne Harm og Meen.

deres Bon falt ikke paa Stok eller Steen. Kiende I Alf.

Den anden Vise om Minder Herr Alf, Græve udi Tunsbierg.

Hvad denne Græve Herr Alf Erlingsøns Historie er anrørendes, er tilforn noksom omtalet. Mand meener hand skulde haft en Befæstning ved Skaaner, og der haft sin Tilflugt til og fra, ikke langt fra Søekanten, hvorom her intet formeldes andet, end hvorledes hand blev fangen af Herr Bendix Rimaarson, som haver uden Tvivl været tilforn i Staalbroder Laug i Ungdommen med hannem. Maa vel skee, været saa god paa Haandværket som hand, som det findes af Herr Jon Rimaarsons Handel, som tilforn blev rørt. Saa beder mand undertiden best, den eene Ræf med den anden, rc. Men det er raadeligt at følge den viise Davids Raad, Ps. 37. Haabe paa HErren, og gior got, bliv i Landet og nære dig rædelig.

XV.

Alf hand er i Norge Land fød, hannem lyster der intet at være: Hand haver vel femten Herreder i Leen, hand kand sig deraf nære.

2. Alf hand ganger paa grønnen Vold, og læser hand der sin Tide: Der møder hannem Bendit Rimaardson, hans Skæben vare hannem ikke blide.

3. God Morgen, god Dag, liden Milde Alf, du est saa modig en Herre: Men bliver du Kongens Fange i Dag, ikke staar Landet disværre.

4. Ikke saa er jeg Mindre Herr Alf, du tør det ikke vente: Jeg er en liden Messe-Dreng, skal Viin for Præsten hente.

5. Saa løfte hand op hans høye Hat, og saae hannem i sin Pande: Alt est du Norske Herr Minder Alf, om jeg kand ret forstande.

6. Du haver været en Klerk med mig, det maa jeg sige for sande: Jeg kiendte dig i det Skole-Huus, du giorde os andre stor Vaande.

7. Og

7. Og est du Bendit Rimaardsøn, og da est du min Frende: Du svær en Eed for mig i Dag, det du mig aldrig kiende.

8. Saa toge de hannem Minder Herr Alf, de loge hannem Bolten om Foed: Forde de hannem til Helsingborg, den Danske Dronning imod.

9. Tage I nu Minder Herr Alf, lade hannem i Stuen indgange: I lade de Fruer og stolte Jomfruer, skue saa rig en Fange.

10. Det da svarede den Danske Dronning, det første hun Minder Alf saae: Er det ikke andet for en Mand, der saadanne Safn gaar fra.

11. Enddog jeg er paa Vexten liden, dog er jeg Mandelig kiøn: Men aldrig lever du saa god en Dag, at du føder saadan en Søn.

12. Jeg gav der til min Kaabe blaa, er skaaren i Roser og Lillie: Jeg maatte ikkun en Nat hos eder sove, om det var saa eders Villie.

13. Maatte jeg en Nat ikkun hos eder sove, det viste ikke uden eders Terne: Det vil jeg for sanden sige, I bade for mig saa gierne.

14. Det svarede hannem Dansker Dronning, hun slog sin Haand imod Bord: Du skalt klædde en Steyle i Morgen, førend Folk de gaae til Bord.

15. Hvi steylede du ikke Knud af Sønderborg, ikke Iver af Holstebroe. Ikke da vare de meget bedre end jeg, dog de vare dig nest tro.

16. Toge de liden Greve Herr Alf, lode hannem af Stuen udgange: Nok saa have Fruer og stolte Jomfruer, skued denne Skamfagtige Fange.

17. Og de ledde Minder Greve Herr Alf, Østen for Helsingborg ud: Sine Synder hand kiendes saa klagelig, saa fast raabte hand til Gud.

18. Jeg raader hver ærlig Danne-Qvindes Søn, hand tragter efter Heder og Ære: Hand bliver i Land og tee sig vel, med Lige kand hand sig nære.

19. Nu haver jeg tagen og røvet uden skiel, saa mangen god Dag og Aar: Hvad mand med Synd og Uræt bekommer, med Skam og Sorg det gaar.

20. En Græve var jeg af Ellings Art, over Tunsbergs Læn det rige: Det volte mig Fald og Vedermod, jeg vilde for ingen Mand vige.

21. Først da bedrev jeg grueligt Mord, paa hver som jeg fik i Sinde: Saa sparde jeg hverken Qvinde eller Moe, jeg dem baade laste og skende.

22. Jeg tog den fattig Borgere fra, sit Gods og Liv tillige: Det klager baade Enke og Faderløs Barn, saa høyt til GUd monne skrige.

23. GUd være mig blid og miskundelig, der efter monne jeg forlange: At jeg efter denne her haanlige Død, det ævige Liv maatte fange.

De Røvere ligge for Norden Skov, &c.

Det endes alt derpaa, som tilforn er sagt, at GUd er Taalsgod, og langmodig. Men naar Maalet er fuldkommen, saa straffer hand saaledes, at jo lenger hand haver fortøvet, jo desstørre bliver Straffen. Thi misbruge sig ingen GUds Langmodighed, efterdi hand, som vi see, veed saa behendeligen at legge Skalken over Benken, og straffe hannem, naar hand meener sig at sidde allertryggeste midt udi sin Skalkheds Bedrift &c. Nogle meene at denne Drost Herr Peder Høsesl, som er en gammel Adelske Slegt her udi Riget, eller som andre kalde hannem, Drost Herr Ofve, skulde boet her udi Jydland paa Brodskov. Hvad her om kand være, staar videre til at forfare udi sin Tid.

XVI.

De Røvere ligge for Norden Skov, og Skoven er deres Skiul: Om Natten gaae de til Bondens

dens Gaard, de drikke med hannem god Juul. De Røvere hvile for Norden under Skoven.

2. Og de gaae dennem til Bondens Gaard, med skarpe Spind i Hænde: Du give os af din Jule-Tonde, du est vor skylde Frende. De Røvere 2c.

3. Og du skalt laane os Huus i Nat, og pleye os herlig vel: Og vi ville hos din Hustru sove, og slaa dig selv ihiel.

4. Jeg vil give eder baade Øll og Mad, og pleye eder saare vel: Jeg beder eder for den øverste Guld, I giøre mig ingen Uskiel.

5. Og ville I her tage Huus med Magt, og raade for Alting selv: Og ville I krænke min unge Viif, da skeer mig stoer Uskiel.

6. Somme kaste deres Sværd paa Bord, og somme deres Skarlagen Skind, og somme bade Bondens Hustru, bære for dem Øll og Viin.

7. Tak have Bondens Hustru, som ey vilde hos Røvere sove; Hun bar til dennem Øll og Miød, alt ind i Bondens Stuve.

8. Det var Aase Bondens Hustru, hun kunde vel føye sine Ord: Og saa tog hun de Silke-Duge, hun slog dem over det Bord.

9. De aade og drukke en liden Stund, og ikke end saare lenge; Opstod Aase Bondens Hustru, hun sagde hun vilde rede Senge.

10. Det var Aase lille Bondens Hustru, hun vilde hos Røvere ikke sove: Derfore gik hun den lange Vey, igiennem de mørke Skove.

11. Og hun tog Foed saa rask i Haand, saa saare modig hun var; Hun havde vel fire sterke Mile, til Drost Herr Peders Gaard.

12. Der hun kom udi Herr Peders Gaard, der

agselet hun Kaaben blaae; Saa gaar hun dristig i Hove Loft, som Herr Peder han laa. De Røvere de hvile for Norden under Skoven.

13. I vaage op Drost Herr Peder Hosceoll, og I sove alt saa hart; De Røvere som laa for Norden Skove, de ere til vort i Nat. De Røvere etc.

14. Sove I Herr Peder Hosceoll, eller I og vaagen er; Nu maa I finde de Røvere tolv, de sidde i Bondens Gaard.

15. Det var Drost Herr Peder Hosceoll, hand raaber paa sine Hosmænd; I vaage op, I sove ikke lenger, thi os komme Tidende til Hænde.

16. I vaage op, det er nu Tid, I drage paa Brynie uden Falsk; I vogte eder for Nilaus Ufred, hand er saa haard en Hals.

17. Det da mældte de Røvere tolv, som drukke i Bondens Stove, hvor er Bondens venne Hustru, som i Nat skal hos os sove?

18. Bonden svared et Ord saa brat, at hun nu tover saa længe, I vredes ey ved, hun skynder sig snart, at rede de Gieste-Senge.

19. Og det var goden Bonde, hand ud af Vinduet saae. Her holder vel tredive raske Hosmænd, de ere som Duer graa.

20. Det svared Herr Niels Ufred, der hand de Hosmænd saae; Ikke frygter jeg i Dag for dem, som Sverdet holde maa.

21. Det var Herr Lave Rimaardsøn, saae de Hosmænd komme til Bye; Dem agte vi ikke ved en Bønne, for dem ville vi ikke fly.

22. De stødte paa Dørren, det gav god Bulder, de stødte med Glavind og Spiud; Du stat op Nilaus Ufredsøn, du kom til at herud.

23. Vel siu Tønder Guld og otte af Sølv, dennem vil jeg eder give; I lade mine Staldbrødre fare med mig, I lade os blive i Live. De Røvere de hvile for Norden under Skoven.

24. Ikke passer jeg paa dit hvide Sølv, fast minder paa dit Guld; For dig er mangt et Faderløst Barn, som sidder saa sorgefuld.

25. Og det var Nilaus Ufred, hand vorde sig som en Mand: Hand hug og slog saa længe om sig, imedens hand Bielke fand.

26. Saa giorde og Herr Lave Rimaardsøn, hand vorde sig i saa fast: Saa lenge indtil hans gode Sverd, det sønder i Hialtet brast.

27. Saa slog hand Klodden imod en Steen, stak Odden i sorten Jord. Nu maa jeg give mig fangen i Dag, mig hielpe Guld og gode Ord.

28. Jeg byder for mig de Kister Tolv, alle fulde af Guld saa rød; Der for har jeg mangen Mand myrd, og skændt baade Fruer og Møer.

29. Jeg tager ingen Gave, og helst for slig en Mand; Du skalt klæde en Steyle ny, om jeg den betale kand.

30. Jeg beder eder Drost Peder Hoseoll, I giøre mig ingen Uræt: Thi Dronningen var saa nær min Frenke, min Fader af Keyserens Æt.

31. Og var Dronningen din Frenke saa nær, Fader af Keyserens Æt: Hvi gik du da til Bondens Gaard, giorde hannem saa stor Uræt.

32. Saa toge man de Røvere Tolv, fulde dem for oven den Bye: Paa Steyler sætte de dem tillige, og de vare alle af ny.

33. Nu ligge de paa Steyl' og Hiul, alt baade for Hede og Kuld, Drosten forde de til Kongens Gaard,

Tolv Kister fulde med Guld. De Rovere de hvile for Norden under Skoven.

Herr Tidemand bliver halshuggen for Bondens Hustru hand voldtog.

Vi finde Tvende Viser af en Meening, som begge have været gengs her udi Riget, dog de legges tvende adskillige Personer til. Udi den eene nævnes Herr Tidemand, som vi her sætte, udi den anden Ebbe Galt, hvilke begge siges at have tient i Kongens Gaard, men røres dog intet om deres Herkomst eller andre deres Vilkor. Hver Viise haver sin Omqvædning. Til Ebbes Viise siges: For den der mig turde bie om en Aften; Den anden sætte vi som den er funden. Er et merkeligt Exempel, at ingen Synde paa de Høgte, at hand ikke skal straffes. Og sees her Kongelige Retfærdighed, at endda hand havde Herr Tidemand saare kier, og vilde løst den for en usigelig stor Penning, saa maa hand dog lade Rætten have sin Gang. Thi der bør ingen Persons Anseelse gielde, besynderlig i saadanne grove Syndefald og udediske Gierninger.

XVII.

De Hofmænd sidde i Roskilde Bye, de drikke til Dagen giores lius: Saa gior og unge Herr Tidemand, til Hesten er hand saa fuus. I ride nu til Linden med.

2. Det var unge Herr Tidemand, hand rider giennem Rosens Lund: Der møder hannem Bondens venne Hustru, alt i saa onder en Stund. I ride nu til Linden med.

3. Hør du kiere Bondens Hustru, vil du vise mig til Bye: Jeg giver dig Gave og Skienk saa stor, en Kiortel af Lundiske ny. For den der mig turde bie om en Aften.

4. Veyen vil jeg dig viise saa gierne, mig tykkes du est det fuld vel værd: Jeg følger saa nødig en drukken Hofmand, Vor HErre vare i vor Færd.

5. Der hand kom ind i Bondens Gaard, der stod det endda verre: Hand slog og banded saa hart om sig, og tænkte saa lidet paa vor HErre. I ride nu til Linden med.

6. Bondens Hustru gaar til og fra, hun biuder ham af det beste: Men hvad hand meente hende derimod, det var udaf det værste. I ride nu til Linden med.

7. Hun lagde hannem paa en Seng var god, af Bulster og Silke hin rode: Forend hun kom udi forste Sofn, da alle hendes Dorre hand brod.

8. Hand hug hende med sin Kaarde skarp, hand drog hende i sit Haar: Havde ikke Øllet været hans Herre, hand havde det aldrig giort.

9. Nu have I faaet eders Villie frem, os begge til liden Gavn: Jeg beder eder for den overste GUD, I sige mig af eders Navn.

10. Hesten rider jeg Abildgraa, min Kaabe er stribet og blaa. Nogle kalde mig Herr Tidemand, og saa lade de mig gaa.

11. Og Tak saa have goden Bonde, hand ganger for Kongen at kiære: Min Hustru er med Vold tagen, derfore saa kommer jeg her.

12. Det var Danner-Konning blev vred, og tog hand til sin Kniv: Haver nogen af mine Hofmænd det giort, da skal det koste hans Liv.

13. Det meldte hand den dristige Bonde, og saa log hand oppaa: Nogle de kalde hannem Herr Tidemand, som der gaar Safnen fra.

14. Og det var Danner-Konning saa brad, hand slog sin Haand mod Bord: Det Ord vilde jeg ikke selv have sagt, for Landet som der staar.

15. I tale mig til Herr Tidemand, hand kommer

her ind til mig: Jeg dømmer paa hannem ret ingenlund, førre hand maa svare for sig. I ride nu til Linden med.

16. Fremtraad hand bolde Herr Tidemand, hand svaret saa dristelig: Du lad din Hustru tilstede komme, hun klager jo ikke over mig.

17. Det var den sorgfuld Bonde, hand sig over Axel saae: Hisset kommer hun Hustru Gunder, hun rider paa Ganger graa.

18. Det svarede Bondens venne Hustru, og Gunder var hendes Nafn: Gud naade os begge, Herr Tidemand, vi ere saa vit i Safn.

19. I mindes vel bolde Herr Tidemand, der I var i vor Gaard: Den brune Miød, den klare Viin den var for eder uspard.

20. Den brune Miød, den klare Viin, for eder og alle eders Svenne: Det giorde jeg paa min Hosbonds Trost, og selv var hand ikke hiemme.

21. Jeg lod eders Seng af Silke rede, som Riddere pleye at sove: Saa lod jeg eder til Senge følge med Kerte og brændende Lue.

22. Saa gik jeg mig med Born at hvile, som jeg var vant at giore: I mindes vel bolde Herr Tidemand, I sloge op alle vore Dørre. I ride nu ꝛc.

23. Vel fem udaf mine næste Moer, dem giorde I Bane-Saar: Og tre udaf mine gieveste Svenne, de ligge under sorten Moer. I ride nu til Linden med.

24. Og opstod Herre Peder hans Fader, hand var en Helt saa sterk: Jeg biuder for hin unge Herr Tidemand, min Hest og tusinde Mark.

25. Der til svarede Danner Konning, Herr Tidemand for Dommen stod: Jeg løste hannem med tre

re tusinde Marck, kunde jeg det svare for Gud, For den der mig torde bie om en Aften.

26. Det meldte hand da Herr Tidemand, den Tid de ledde hannem bort: Ikke vilde jeg vorde at lade mit Lif, havde hun ikke været saa sort.

27. Der til svarede Danske Dronning, hun meldte et Ord med Ære: Hvad heller at hun var sort eller hvid, skulde du have ladet hende være. For den der mig torde bie om en Aften.

28. Saa toge de bolde Herr Tidemand, fulde hannem paa grønnen Vold: Saa hugge de hannem hans Hovet fra, alt over hans eget Skiold. Iride nu til Linden med.

Erik Pycheson bliver halshuggen til Stockholm.

Denne efterfølgendis Vise qvædis almindeligen om Erik Styggeson, og meenis af nogle, at hand skulde været greben af de Svenske udi Feyde-Tid, og medfaren som Visen indeholder. Men der om findis intet udi vore eller de Svenskis Historier. Alleene nefnis Herr Erick Nielsen af Jutland som Kong Erik Pommer sætte med fem hundret Mand til Hovitsmænd paa Stokholms Slot, at tage vare paa i hans Fraværelse. Dog hvorledes hand er kommen der fra, formeldes intet synderligt. Men om Erik Pycheson, eller som de Svenske nevne hannem Pukkeson, skrivis klarligen, at hand ved denne Tid, Anno Domini 1436. er vorden usamdregtig med Sverrigs Riges Marsk, Herr Carl Knudson i Sverrig, og hyllede Dale-Karlene og andre fleere steds Bønderne i Landet til sig, og kommen til Slagning med hannem. Og der Herr Carl formerkte, at hand ikke med Magten kunde bestaae hannem, lagde hand sig udi en venlig Fordrag med hannem til Vesteraas, og som de der vare forsamlede udi Graabrødre Kloster, og Erik vilde ikke vige Herr Carl, blev der med Trædskhed giort en slem Røg og Damp udi Convents-Stuen, og Herr Carl begiærede af den Aarsage, at de skulde drage ind paa Slottet og fordrage Sagen. Hvilket skeede, og der over lod hand fange Erik Pycheson, og forsende hannem paa Fraa til

Herr

Herr Christen Nielson Rigens Drost til Stokholm, og der blev hand selv halshuggen, og hans neste Raad Hans Martenson blev steyled, imod all den Tryghed og Leide, som dem var tilsagt af Herr Carl: Og Erkebispen Oluf af Opsal, og Bisskop Thomas af Strengenes, med andre gode Mænd, havde sagt god faare. Hvilket dennem saa hart fortrød, og de aldrig siden den Dag, vilde søge til nogen Mode eller Land-Dag, ey heller uddeele Sacrament der efter, deris gandske Livs Tid. Saa det findes fast troligt, at denne Vise er lagt her om, baade af Omqvedningen og anden Omstende.

XVIII.

De Bønder de klage dem op paa Land, de Hofmænd der de udride: De klage sig for Erik Pycheson, hand maatte sin Leyde ikke nyde. I Dalen der kommer hand aldrig.

2. Men det var Erik Pycheson, hand skulde til Klosteret fare: Der møder hannem her Carl Knudsøn, som HErre Gud loed det saa være.

3. Og hør du Erik Pycheson, hvad jeg monne sige til dig: I Dag saa skalt du være min Giæst, og faa dig Mad med mig.

4. Saa gierne vil jeg din Giæst være, og faa mig Mad med dig: Viste jeg du var min fuldtro Ven, vilde ingenlunde svige mig. I Dalen der kommer hand aldrig.

5. Her stander jeg i min Saddens Troye, og i min Solvspente Sko: Christ svige den udi Himmerig, hin anden sviger i Tro.

6. Saa toge de da hver anden om Haand, og fulgdis i Kirken ind: Der lydde de paa den hellige Sang, og hørde den Messe til Ende.

7. De toge hver anden om hviden Haand, skulde være hver andens Geste: Men ikke viste Erik Pycheson andet, end der var Meening hin beste.

8. Ude

8. Ude saa stode de Svenske Hofmænd, de ere saa glade før: Foruden hin gode Erik Pycheson, hand river i Hovet og Haar. I Dalen da kommer hand aldrig.

9. Alle da sidde de Svenske Hofmænd, de drikke baade Moed og Viin: Foruden hin gode Erik Pycheson, hand blegner om hviden Kind.

10. Alle da sidde de Svenske Hofmænd, og drikke de Miod af Horn: Foruden hin sorgfuld Erik Pycheson, hand sortner som en Jord.

11. Ind da kom den liden Smaadreng, var klæd i Kiortel grøn: Men du skalt hente mig Bolten ind, som jeg skal hannem i spende.

12. Og du skalt hente mig Bolten ind, som hand skal fangen i blive: Saa føre vi hannem til Stokholm hen, den unge Herr Drost at give.

13. Der til svaret den liden Smaadreng, hans Ord de fulde gaat skel: Forend jeg vil hente eder Bolten ind, mit Liv da lader jeg selv.

14. Saa toge de strax den fangen Mand, og førde hannem nøgen til Hest: Foruden hans eeniste Skiorte smaa, hun var hannem allerbest.

15. Saa førde de hannem ad Gaden frem, som Folket stod aller flæst: Og ude da stoed den Svenske Drost, hand glædis fast ved denne Gest.

16. Hveden kommer os denne rige Fange, som holder paa Ganger graa: Det er forvist Erick Pycheson, i Dag sit Lif lade maa.

17. Og det vil jeg for sanden sige, hand hengdis i Galie green: Hannem fulde saa nær den liden Smaadreng, hand hengdis ret under hans Been.

Hans Skrifver hand tiener, 2c.

Der hafver været tvende Rafnkundige Skrifvere paa en kort Tid paa Kiøbenhafns Slot, som have hast begge liden Lyk-

Lykke til deris Hoftieniste, hvorlunde det ellers haver været med deris Sag, der om dømmer alleene den som Alting dømmer Retfærdeligen. Den Eene hedte Anders Skriver, var Konning Hans meget kier, og høyt andragen for sin Tieniste. Men der siges at hand skulde der over hofmodet sig, og foragtet baade Adels Personer og andre got Folk. Hvorfore hand blev hadet af mange, og paa det sidste forførd, at hand skulde slagen Kongens Pendinge under sig, og der over er hand kast i det Blaa Torn og pint, men dog ikke bleven stadig ved sin Bekiendelse, som og Kongen selv paahørde. Der med er hand hendømt til Galgen og standen sin Straf, Anno Domini 1494. Men strax der efter skrives, at Kong Hans er falden udi en stoer sterck Melancholi, hvilke nogle meente, for denne samme Sag skyld, dog nogle meene anderledis, &c. Denne Anden, Hans Skriver, som her omtales i Visen, er det gaaet fast lige saa, udi Kong Christians den fangens Tid, at hand haver mißbrugt sin Herris Gunst og Hyllest, og er der over vorden Hofmodig og traadtzig, indtil paa det sidste, at hans Vogn heldte, og mand haver skudt der efter, saa at hand er overilet og tagen om Hovedet og kast i Fengsel, og hens Regenskab er hannem forvilt i midler Tumult, saa hand kunde der med ikke bestaa, og maatte gaa den Gang som denne anden gik, blev hengt paa St. Mortens Aften uden for Kiøbenhavn, Anno Domini 1516.

XIX.

Hans Skriver hand tiener i Kongens Gaard, hand tiener sin Herre det beste hand formaar, der om saa ville vi siunge: Der tiene saa mange i Kongens Gaard, men somme de lagde hannem Had paa, med falske Hierter og Tunge.

2. Hans Skriver gaar for sin Herre at staa, ville I mig høre hvad Retten formaa, jeg haver eder tient med Ære: Jeg haver eder tient uden Falsk og Svig, som GUD skal være trofast mod mig, naar jeg skal Livet ombære.

3. Den Tid jeg foer til Norge Land, jeg tiente eder som en Christen Mand, baade Guld og Sølv eder tiente: Nu er jeg for eders Raade beforj, med Falsk

Falsk og Svig saa er det giort, det kunde I selv betenke.

4. Den jeg havde der til Staldbroder min, jeg skienkte hannem baade Miød og Viin, og heldst udaf det beste: Hand vil mig ikke saa lang Frist give, at jeg maa være en Dag i Live, saa naade mig JEsu Christe.

5. De toge Hans Skriver paa Kiøbenhavns Vold, hand raabte paa GUd fem tusind fold, GUd lad det sig miskunde: De bunde hans Hænder med Bond saa stærke, saa saare da monne hans Hierte verke, saa stride hans Øyne de runde

6. De sætte Hans Skriver i Taarnet ind, og hannem randt Taare paa hviden Kind, saa saare monne hand sig undskylde; I hvor Hans Skriver hand ganger frem, da raader hand baade Qvinde og Mand, I vogte eders Børn fra Herre Hylde.

7. Det er den Løn der jeg skal have, alt for min Tieneste saa mange gode Dage, saa hielp mig, JEsu HErre: De lede Hans Skriver foruden Bye, hand løfte sine Øyne saa høyt i Skye, hand saae den Galie der være.

8. Nu beder jeg eder baade Qvinde og Mand, I bede for mig af Hiertens Grund, GUd vilde mig Synden forlade: Og der brænde Liuß i klaren Sky, det maatte vel see baade Fattig og Rig, GUd teede mod hannem sin Naade.

9. GUd teede mod hannem sin retvis Dom, den Tid hand ned af Galien kom, i Kirkegaarden blev hand begraven: Det er et Exempel af Himmelen stort, om Jule Nat lagdes hand i Jord, det siger jeg eder mine Venner.

Her haver vi nu Ende paa de gamle Viser, som os paa denne Tid syntes at lade udgaa. Sette her hos, som en Tilgift, tvende Viser om de fornemmeste Byer og Stæder her ere udi Riget. Denne første er digtet efter den Fadzon som Ranilds Vise er giort, og indholder Navn paa alle de Kiøbstæder, som under Danmarkes Krone beregnes, fra Rensborg indtil Skaven, og saa igiennem Øerne indtil Assiner i Skaane paa den Svenske Grentze.

Og det springer saa vide om Land, Rensborg er tagen til Fange: Slesvig kom ikke til Husom i Aar, havde Flensborg vist det skulde saa gange: Sonderborg maa lide det ynkeligste Mord, som Aabenraa var spaad for lange.

2. Tonning rider ad Bredsted ind, Tonder bod Ribe god Dag sin Herre: Christ vogte dig Wedel ogsaa Kolding, Varde, Ringkiøbing, og Lymvig med Ære: Hostebro, Tidsted, Nykiøbing i Mors, under Vigborrig Skive vil være.

3. Horing og Seby og dertil Skaven, Hosbro og Grenaa, Ebletoft forgætte: Mariagger tien Randers og Olborg By, den giveste de Aarhuus agte, Kalundborg bær Slagels udi sin Favn, Kaarsfor det ikke formaatte.

4. Faaborg vil fare til Aßnes By, for Medelfers Pending og Klæder: Men Othensee tager fra Bogense sit Liv, Kerteminde hun dertil raader: Nyborg vilde bære den Krone i Aar, Svenborg efter Ærrekiøbing leder.

5. I hugge af Nagskof Hænder og Fodder, og Mariboes Øyne udstinge: Sarkiøbing gior paa Surkiøbing det Mord, som Nysted og Rudkiøbing skal twinge: Men all den Pine som Nykiøbing bær, det er for Stubkiøbing eene.

6. I hugge

hugge af Stæge en Hænder eller Fødder,
rg beholder sine Øyne: Men Nestved skal
ielsker hendes Død, som Præstøe monne
Hedding skal lide saa haard en Straf, at
al qvæles udi Pine.

g de ledde Roskild af Kiøbenhavn ud, Ring-
Hænder saa saare: Alle de Veyrmøller
ngerup staa, de felde for Holbeck Taare:
ng bød Soborg tusind god Nat, Helsingør
singborg vel fare.

e fulde Landskrone til Lundeby, hun saae
noes Spiir opstande: Christ signe Træl-
Falsterbo, fra Ydsteds og Ahuses Vaande:
Semmershafn bleven hos Vee i Aar, Syl-
gik Lykken til Haande.

avde Vardbierg i Lavholm en Ven, Engel-
bud til Halmsted vilde bære; Falckenberg
sback sende sit Bud, Lunterthim gav Elle
en Ære: Christ signe Tommerup ogsaa
Rodneby deres Hiertens Kiære.

J bede for Visbye paa Gudland staar, for
aa Boringholm hin brede: J læse et Pater
or Svanickes Siel, Aakirke forvilde sin
At Nexø maatte fare fra Lybsk Mand bort,
Dansk Mands Ro og Glæde.

anden Vise om Kiøbstæderne, er ikkun om de beste
ige Stæder og Byer som Domkirker ere udi, og er
e lagd af Doctor Morten Borup, som var en navn-
lærder Mand udi Aarhuus, dog hand hverken giver
eller de andre nogen synderlig Lof, undertagen Kir-
allerne, for Høyskolens og Kongelig Hovet-Slottens
hver af de andre ere vel ellers saa bersømmelige,
er man vil see til Gammelheden eller andre Dum-
der og god Beleylighed. Hvad den gode Mand eller

Bb Hau

haver xort til denne Digt, som man ellers maatte vel Libellum Famosum, om den havde været giort i vor Tid. efterdi den haver været brugelig her indtil i Riget, lade saa løbe her hen under de andre.

I.

Clericali & Regali,
Turba gaude HAFNIA,
Non est talis, nec æqvalis.
Civitas in DANIA.
Artium officina
Omnium pulcherrima
Merces exerces,
Colligis & possides
Per terrarum spacia.

2.

Tace LUNDIS Rusticalis,
Nisi qvid Ecclesia.
Time RIPIS ripam maris,
Ingeniis viges & moribus,
Campestris clama VIBERGIA,
Ure tua stramina,
Contentiosa, famosa
Litium certamine
Et judicum prudentia.

3.

Cultus Mundi, vis confundi: Villula,
BURGLANENSI insula:
Monachorum stringe lorum,
Tota tua gloria:
Mane par OTTHONIA
Sed fuisti Domina:

disti, cepisti
Dominos Monachos
go manes famula.
4.
llus ergo te Laudare
Audet nunc ARHUSIA:
m qvi recum vult regnare,
Deducis per avia:
eris astutia:
Plus qvam sapientia:
ælatum pergratum,
Temere perdere
des in malitia.
5.
.ESVIGA luto oblita,
Pone supercilia:
put & pedes perdita,
Langues ad officia:
ta in Pisciculis,
Frigida, rigida,
ota pene exanimis:
Regum bibis sangvinem,
oc habes præconium.
6.
loquace ore tace,
Garrula ROSCHILDIA:
vid de tuo gaudes clero,
In tua superbia,
vis de tuo copia,
Ut Petrus de Scotia,

Tam mirificè docere
Dogmata plurima:
Poßit jam in DANIA.

7.

Civitates DEO gratas,
Vos conservet Trinitas
Nam sanctorum plurimorum,
Vobis floret sanctitas
Clemens & Laurentius
Chetillus & Lucius,
Canutus & Lambertus,
Meritis plurimis:
Maria sed in omnibus.

FINIS.

APPENDIX.

En kort Historiske Beretning om [de] gamle Danske Kongers og Kæmpers Ti[d,] Regimente og Afgang, af vore Danske Historier uddragen, og nu paa ny colligeret.

Aar efter Christi Fødsel 1671.

Skal Dannemarkis Rigis Begyndelse, Sa[m]-
stige Læsere, overveyes og ansees efter [de]
Aars Maal, som Gassarus for haver anteg[net]
Dannemarkis Begyndelse. Naar vi nu regne [paa]
hver Konge lige mange Aar hid indtil, da fal[der]
hver Konge til at have regieret 25 Aar, eller [ved]
det Pas.

Skal Danmarkis Rigis Begyndelse regnis fra Kong Davids Tid, &c. indtil Christi Fødsels Aar, da skal hver Konge have regieret 46 Aar, om vi skal efterfølge deris Meening, som forsøye Dannemarkis Begyndelse til Gideonis og Tholæ, Israelitiske Dommere deris Tide, da vil hver Konge tilfalde 50 Aar. Ville vi videre forstrekke disse Rigers Begyndelse til Sarug Abrahams Oldefaders Tide, da skal hver af de fornevnde Konger tilfalde 80 eller 90 Aar, hvilket er utroligt. Derfore maa vi enten sige nogle Konger at være forbigangen og forglemt i Catalogo, eller dem, paa de Tider, at have levet længer end andre Mennisker; Og ligesom disse 2 første Meeninger ikke aldelis ere at forskiude, saa kunis og den tredie Gassari Meening mest sandru, thi at iblant forige optegnede Konger, da er hver tredie enten ihielslagen, eller forkortet sin rette Alder, saa de ikke alle haver naaet de 25 Aar, men somme meere, somme mindre.

Efter Sigfridi Petri Computatz skal hver Konge fra Kong Dan og til Christi Fødsels Aar, tilfalde ungefær noget meere end 12 Aar. In Summa, her om kand efter Velb. og Sl. Arild Hvidfelds Meening intet vist Aars-Tal sættis eller giøris.

Ydermeere siger forbemelte S. Arild Hvidfeld: Vi vide inter hvorledis vore Forfædre haver regnet deris Aar. Det vide vi, at de have atskilt Aaret ved Winteren og Sommer, og da var gangen saa mange Wintere, men hvad Tid og Dag de have endet det, vide vi ikke.

Julianus Annus var ikke heller endda indsat.

Til med er os Rune Bogstaver, og den gamle Skrift og Liter, som brugtis udi fordum Dage

afskaffet af dennem, som førde os den Ch
Tro paa, og disse Latine Bogstaver udi st
get, saa vi ikke vide noget enkende, de gam
tiqviteter, end det som de gamle Mon
Steendysser og Høye, baade i Danmark o
ge endnu udviser.

Ydermeere en kort Extract om K
og deris Begravelser hos os Danske i
Dage.

Kæmper kaldedis fordum nogle drabelige
mænd, Balgere, Fegtere og Bovehal
kaldis Krigs-Overster, Capiteiner, &c. Di
meeste Parten store, sterke og føre Person
Samson, Goliath og Sterke-Odder, &c.
saa store, som Kierlingen haver digtet
de gamle Kæmpeviser. Deris Begravel
velsom den meenige Mands, vare udi Ma
kast af Jord, og med Steene mesteparten
hvor udi hver Familia og Slegt havde der
gravelser paa Hedenske Viis, efter som
gen Kirker havde udi de Dage.

Paa samme Høye komme de tilsamm
havde deris Ceremonier: Men mit paa dem
gemeenligen opsæt 2. eller 3. Steene, og
en flad og bred Steen, paa hvilken de offre
Afguder.

Det er om voris Kempe Sæd,
At du ey deris Navn forgæt.

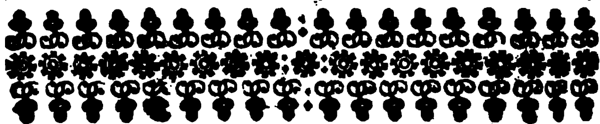

Det
Andet Hundret Viser
Om
Danske Konger,
Kæmper og Andre,

Som er
Denne Vise-Bogs
Fierde Part.

Trykt Aar 1739.

1.

Bjalkemaal hin Gamle.

1. Nu Dagen vil oprinde,
Og Hanen gal paa tinde,
Tid er at Odins Sønner
Arbeid og striden rønner.
O! vaager, opper eder,
I Hovetsmænd fremtræder,
Af Adils venner største,
Hver er i krig den første.

2. Har som Haardhænded byder,
De Vaabn' og Rolv som skyder,
Samt andr' af gode slegter,
Som løber ey, men fegter.
Op, ey til lystigt gilde,
Ey Jomfru snak hin milde,
Men Hilders leg den haarde,
Hver skal mod fienden baarde.

3. Lar drik og leflen fare,
Paa krigen tager vare,
Hvo Kongen trolig mener,
For guld og penge tiener;
Nu kand her prisen vindes
Af hver, som trofast findes.
Bort feghed, frygt af bringe!
Om mand skal fienden tvinge.

Den geveste blant alle,
Som vi mon Konger kalde,
Rolv, gav os guld og sverde,
Med mad og klæder nærde.
Nu ligger hand nedfælded,
Med svig og overvældet.
Den skal en Niding være,
Som hevner ey sin Herre.

Forklaring.

Dette Vers haver dette Navn af Bjarke K. Rolvs Svo-ger, som blev slagen i Leyre, hvorom Saxo i Anden Bog, men Kemperne opregnis udi Edda, eller af en n Bjarke Skald; og er vel et af de ældste, som man ha- i henseende, at det efter manges Meening var til nogle)rede Aar for Christi Fødsel.

Saxo haver udsat denne Vise i herlige Latinske Vers, haver udeladt de 4 første Rim, men slutter saaledis om em alle: Denne Formaning og til, eggelse var udsat i mmel Vise, hvilken mange endnu paa denne Dag vide at je, som have forfarenhed og kundskab i de gamle Historier. i det var stor skade, at Saxo ey indførde denne og andre da brugelige maal; hvilket er og at beklage om K. Fro- Gravskrift, som ey heller blev indsat af hannem i sit ret- prog.

De 2 første Sangvers findes endogsaa i det gamle maal i Trykte Nordske Krønnike i St. Olufs Historie, og i Kon- ga-Sagan, trykt paa Svenst i Visingsborg 1670. F. og her i det nu brugelige maal udsatte. De andre 2 vers nogenledis udlæste af Saxes vidtløftige digt. Men Tor Skald sang samme Vise, der S. Olaf Konge skulde stri- aa høyt, at ald Hæren vognede derved og lydde til. Der n var udsinnger, takkede de hannem og sagde: den være ret bekvem og tækkelig paa den tid, og kallede den Hus-kar vot, det er Hofmands Hvashed; thi den eggede og tilskyn- dem til snarhed og frimodighed. Kongen gav hannem elv en guldring derfor. v. s. f.

I Landnamma Saga, Item Spec. Islandiæ og Crymo- tales om Slegge, en Islænder, som seylede vidt omkring.

at der hand laa under Sycland, gik hand paa Landet og groi i Rolvs Høy, hvor hand kom ind og fand K. Rolv med Hjalte og Biarke, siddende i deres fulde Harnisk, men tog hans sverd Skdfuung og meget andet gods. Med sverdet vand hand siden mangt et slag; hvilket sverd var det ypperste, som nogen tid til Island var kommen, hvor efter og Islænderne og Skaldrene have kalled et hvert godt sverd Skovnung.

Kong Adils eller Attil siges at have været Konge i Sverrig (thi deres ældste Historiskriver Ericus Upsalensis, som levede i det femtende hundret aar, bruger disse Ord, Narratur, Fertur, og Snare Sturlesen udfader ham, paa det sted i sin Norske Kronnike, hvor hand opregner de Svenske Konger) hand skulde og have sæt en Hund til Konge over Danmark, hvorom dog intet findes enten i vore Danske eller Nordiske Krønniker, hvoraf de Svenske dog have meget af deres, men alleene at det skulde være skeedt i Norge: Men de Svenske have det uden tvil deraf, at een af de 5 Høvdinger, som regerede Danmark, heed Hunding. Og i den Anden Orden eller Serie Regum Daniæ læses: i Hans tima vart fem Hofdinga i Danmark, og Sverikes Kunung skipade en Ragga ad var da Kunung i Danmark. Hunding forsvarede sig og forhindrede og forderbede andre (K. Erik Pomers Krøn:) kand derfor mueligt til spot af landsens fiender være kalded Hund. Hvoraf skal være kommen den Fabel om Hundekongen eller Rakke. Hvortil Johannes Magni haver vel hialped og ellers ilde forvendt meget af Saxo i K. Rolvs Historie. Med hvilket hans sædvanlige forhold hand anstiller sig utaknemmelig mod vore Nørre Historiers Fader, af hvilken hand dog maa laane at bygge paa, om endskiont hand ey altid bygger fasteligen og paa Sandheds klippe. Tilmed haver dette end ikke nogen lighed med sandhed, i betragtning, at K. Rolv (i hvis tid Johannes Magni forfører dette) roses i Rolvs Saga og nogle steds i Edda og kaldes Agiætastr alra Konga. Item at Hrolfr Konger i Hledru var mestur madr a Nördelondum. Saaog Gram hin gioflasti, storlati ɔ: Fornemste blant alle Kongr, og K. Rolf i Ledre var største Konge i Nordlandene. Item hin Rundeste og høysindede. Ja de drukke Rolf Konges, som en fornemme Heltes skaal. N. Kron. 27 S. Ellers taler vel baade Saxo og Snorre om den Hunde-Konge i Norge. Udi gamle Riimkronike taler Rolv saaledis:

Sv

Svenske siæ thet met falske skundh,
Ath the sænde Danske til Koning en hundh,
Och at thet skullæ wedh myn tid ske,
Som jeg skullæ Danmarks rygæ skorse,
Men hade the tha santh then hwnd,
Jeg skullæ ræth ladhed them enghenlwnd,
Jeg skullæ saa latet hannum atthem got,
Ath saaræ skullæ theres nackæ hafve blot.
Ware them æn at then samme hwund
Han drauer ey op en ondher grwmd,
Komme the fore hans tand igen,
Som the haffve været, the fo eth men, o.s.f.

Jeg tør vel og sige, at de Danske og Nordske skulde før et sig ihielsla, end have en Hund til Konge og saadan spot.
Har ɔ: Høj. Saa kaldes Odin blant mange andre navne, lket navn indføres stedse i Edda hvor Har altid svarer til ørsmaalet, som Gangler gior eller Gylfe.
Hilde ɔ: Gudinde for krig. Hildes leg ɔ: Strid.

II.

m To Danske Konger, Hake og Krake.

Mange dræbte Hakes Sverde,
Flere Krakes penge nærde.
Hake dræbt med skarpe staal,
Krake blev som brændt paa baal.

Item:

Hakes sverd hug ned for foden,
Krakes penge fremde floden (ɔ: forfremmede og forøgede skibe og folk.)
Hake tog af sverd sin død,
Krake faldt ved ild og glød.

Forklaring.

Disse ere synderlige kunstvers i det gamle maal, og kunde

[illegible] [illegible] nævnes noget saadant, hvorom jeg har meldet noget i Beretning om Cimb. Seyrs. 122. S.

Disse 2 Kongers Navne og ældre haver været uvist, som [illegible] af nøjene. Hvilken var den Konning, som regerede efter K. Rolv Krake eller Krage, som hand indføres for den Syttende Konge i Tallet i Gamle Rimkrønike, Og Hvitfeld skriver, at Hake hevnede K. Rolvs død paa Hjartvar, men blev siden slagen selv: Og endskiønt der skal vel ikke findes hos mange af vore Historie-Skrivere, saa findes der dog Danske Konger, som af een eller faa ere optegnede. F. E. Her regerede K. Hemer, der de Asier komme fra. Saa findis og hos en deel, Alv, Asmund, Balder, Bo, Frode, Foge, Eskil, Heldrik, Hiding, Helser, Sigfrid, o. a. f. See og Antegnelser til 5te Vise. K. Hegen i Jylland berømmes høit af Stalodder, saasom der og tidt vare Under-Konger i Jylland og andensteds under Overkongen af Ledre. Her vare og andre smaa Konger, Eimer, Sigfrid Horn, Ottelin. Ja og Konge Sønner lode sig kalde Konger; hvilket og Grever, Hertuger og andre fornemme Herrer giorde undertiden. Hvorom findes nok i Viserne. Historien om K. Rolf Krake beskrives vitløftigen af Saxo i hans Anden Bog, hvor og vises orsagen til dette hans Tilnavn. Thi Krake bemerkede fordom et langt smalt træ med afhugne grene noget fra bullen, saa mand kunde krybe der op ad, som paa en anden stige. Hvoraf siges endnu her paa landet, en Krybe-Krage. Ja ordet skal endnu være brugeligt i disse Nørrelande, saasom det og findes i Skaanske Lov. Men i Edda haver dette hans tilnavn en langt anden betydning, nemlig, fordi Rolf syntes liden der hand sad (thi somme mænd ere høje, andre lave i sæde) kaldede Vigge ham en Krage, som er en bekiendt fugl, endog Rolf ellers uden sæde var høj og anseelig nok. Saaledis kand Saxo og Edda lignes og forliges sammen, at de ere hinanden lidet eller intet imod.

Af Krake, er Krække ɔ: kroget træ Lejre-krekker kaldes de kræer ved Ledre eller Lethra i Sjeland.

K. Rolv blev af sin svoger Hjartvar slagen paa sit Slot Ledre, hvoraf de kaldtes Ledru-Konger, som i Sverrig Upsala-Konger. Men som der blev sat ild paa Byen, siges hand her som opbrændt, enddog hand skal være der (en miil fra Roskild) begraven tillige med andre Konger, Dan (thi der vises og Dans høj) Oluf, Harald Hyllетand og fleere. Siden ha-

Skegge Islænder graved der i Højen og fundet K. Rolv,
rom tilforn i 1. Vise. Ligesom den anden Rolv, (som med
rdmændene indtog en deel af Frankerig og bebode den, kal
af dem Normandi) opgrov en af de Gotiske Kongers gra
, og efter megen udstanden besværlighed og forhindring
rvandt Gengangeren, og førde ypperligt liggendefæ bort
d sig. Historia Island. Geniorum Msc. hvilken og foruden
etters Historie opregner en anden nyere, som er skeedt til
'alholt i Island ved Aar 1500, hvor een iligemaade sloges
d de dødes efterspøgelse, og blev ilde medhandled.
Udi Rolfs Saga meldes K. Rolv at være ihjelslagen og alle
ns Kemper; Item K. Hjorvardr og hans folck, og Skuld
Rolfs Syster at have regered Danmarck en stakked Tid.

III.

K. Regner Lodbrogs Første Vise.

Jeg voved har mit kiere Liv
For dig, o skionne Kvinde,
Og dræbte saa jordslangen stiv,
Kun femtem aar i minde.
Dend om dit bur kringbjøed laa,
Men nu har hul i hierte,
Skal mig og andr' ej meere slaa,
Ej giore skad' og smerte.

Forklaring.

Denne og efterfølgende gamle Vise er i det rette gamle
Sprog indførde i Stefani Antegnelser og forklaringer
er Saxo; hvilke ere komne fra Magno Olavio af Island
ed flere de gamle Skaldres Sange, og oversendte til D. Oluf
Sorm, vore Gamle Sagers meget kyndige og forfarne ud-
rsker.
Historien haver sig saaledes: Thora Borgerhjortnr eller
hore Hiort var K. Herouds Dotter af Vester Gylland, som
K. Regner af Danmarck til ekte paa denne maade: der He-
ud og Bose havde hjemførdt det med Guld-bogstaver be-
alede egg af *Bjarmeland*, med saa stor Livsfare, hvorom
agaer handler vidtløftigen, da fandtes en liden Guldfarved
Orm

Orm (lingur gulla-lytur) derudi, hvilken Kongen gav sin Dotter til Tandfæ (ↄ: en gave, naar børn fange tænder) som opfødde ormen, til hand blev snart saa stor, at hand laa om Jomfruens bur, og var som et grumt og forfærdeligt trold, saa at ingen torde komme til Jomfruen, uden Kongen og den, som gav ormen mad, nemlig en oxe til hvert maal. Derudover lover Kongen ikke at gifte sin Dotter, uden til den, som dette uhyre kunde tage af dage, og gaa i buret til hende. Dette torde ingen vove sig til, førend Regner Sigurd Rings Søn kom, som blev kalded Lodbrog, og af ham Lodbroka at Landnamma Saga. Regner havde og prøved sligt med sin første Brud Latgerthe, som og havde sat en hund og en biørn for sin dør mod ham. Saxo.

Der findes vel nogle ulige Omstændigheder hos dem, som denne Historie beskrive, saasom blant andet, at Saxo siger at det var 2 Orme, Joh. Magni 2 Biørne, Loccenius 2 grumme Dyyr, Meursius 2 mægtige Kemper, som herved forstodes. Men nogle af disse Meeninger kunde forliges, og om de ikke kunde, bør Saxonis, som den ældstes, at gielde meest.

Ligesaa blev og Alvilda K. Sivars Dotter af Gotland bevared af 2 Orme, hvilke Alv, K. Sigers Søn af Danmark, dræbte og vand Jomfruen, som dog heller havende Lyst til Krig end Kierlighed, blev en Skioldmø og stridde længe til Soes, til hun omsider blev anden gang vunden, til at være Alvs Hustru, hvorom Saxo videre. Saadanne Dyyr sætte de for Dørene af Frygt for Kæmperne, som ville borttage dem. Disse Jomfruer kaldes Skemma meyar, af Skemr, ↄ: Sært-kammer, hvor de indelnktes af Skamr, ↄ: kort, snever.

Da nu Regner havde skudt sit Spyd i denne gruelige Orm og den strakte sig forfærdelig mod Døden, gik Tora ud og spurde hvo hand var, men Regner svarede med denne Vise, som nu er indført.

VI.

Kong Regners Anden Vise.

Efterat Kong Regner havde mist ved Døden sin Dronning Tore Hjort, seglede hand ud af Danmark, og kom til en Havn i Norge, hvor der laa en liden Bondegaard, Spangerid ved Agdesiden. Der fik hand at see en overmaade skiøn Pige, som var holden for at være [illegible] Dotter, som den [illegible]

nævntes Kraka eller Krage. Hende lod hand kalde ud
a sit Skib; men hun vilde ikke, med mindre Kongen lovede,
hun vel og foruden skam skulde komme derfra igien. Hvil-
Kongen og giorde, og der hand begyndte at være glad med
ide, qvad hun denne Vise:

Slig en fornemme Ridder
Hos en skær Jomfru sidder,
Dog hand mon Kronen føre,
Skuld' ey drømt hend' at røre.
Uskæmmet skaltu hende,
O Konge! hiem hensende,
Som var tilforn udlovet,
Før hun sig hid har vovet.

Denne Krage var dog ikke disse Bønderfolkes, som mand
tænkte, men K. Sigurds Fofnesbanes Dotter. Saa
dtes Sigurd, fordi hand var Ormens Fofnes Bane og Ø-
egger. Fofner hed saa, fordi hand favnede Guldet og laa
paa, som ellers Drager fordum giorde. Om K. Sigurd
des videre i Edda, og endda meere i K. Regners Saga.
iddog dette var hende selv alleene bevist, dog kunde Regner,
n en klog Herre, vel kiende, at hun havde ikke Bonde-lader
Sind, dog hun var ilde klæd, som Otters Moder og dømte
yt om den paltuge Syrite, som og vogtede Geder. (Saxo
Bog.) Fik derfor i sinde, at tage hende sig til Dronning.
orfor hand sang saaledes:

See her en Serk, min Gave,
Som Tore før mon have,
Med Guld- og Sølve-Bremmer,
Den dig saa vel beqvemmer.
Med hvilken Haand hun giorde
Det Verk, og meere torde.
Hun var mig tro i Nøden
Og tækkelig til Døden.

Derpaa svarede Krage iligemaade udi Vers:

Jeg tør den ey beholde,

Som Tore giord' hin bolde,
Med dyre Sølve-Bremmer,
Den ikke mig beqvemmer.
Derfor jeg Krage heder
I de kulsorte Klæder.
Jeg gik i Grut og Sanden,
Og Geder drev ved Stranden.

Videre Antegnelse.

Efterkommerne have tidt taget af disse og andre gamle Viser og underligen omstøbt dennem, saasom det og her er skeet, hvor der sees Forandring paa Navne, Omstændigheder og andet meere, ligesom Regner, hvilken her kaldes Regenfred (om hvilken i vore og fremmede Historier) skulde tient da i K. Sigurs Hof, der hand selv var en vældig Konge over Danmark og fleere Lande. Item at hand ledte saa mange Aar efter hende, og siden førde hende bort til Hest og ev til Skibs, dog begge Deele kunde skee, først det eene, saa det andet. Saa kaldes hun her Svanelild; Men af Saxo Svanlaug, og ellers i andre gamle Skrifter, Aslaug. Svane haver været et Kvindenavn fordom brugeligt hos os, som sees heraf og andre viser. Item Edda. Svanhilde Dottr Sigurdar hun var alra kvenna fegurst, Men Svanhvide eller Svanhvitar var et almindeligt Kvindenavn, saa og Svanleda og Svanhild. Hun var en Konge-Daatter og dog maa vogte geder, ligesom Syrithe, K. Sivalds Dotter, Item Regner og Tarald, den Svenske K. Hundings Sønner bleve tvungne af deres stivmoder til at vogte fæ. Saxo 1. og 7. Bog. Visen lyder saaledis.

Det springer nu saa vide, Saa vidt over alle Land; Kong Sigurd haver sin Dotter mist, Hun blev hannem staalen fra. I meden jeg rider selv eene.

2. Det var Sigurd Konge, Hand svøber sit Hovet i Skind, Saa ganger hand i Høyeloft, For Riddere og Hofmænd ind.

3. De kasted Terning paa Bord, De Terninger

unde saa vide, Det fald Regnfred Kongens Son
il, Hand skulde den Jomfru oplede. I meden
eg rider selv eene.

4. Hand ledte efter hende i Vintere, Hand ledte
efter hende i fem, Ikke kunde hand den Jomfru finde,
I allesammen dem.

5. Det var Regnfred Kongens Søn, Hand
red i grønnen Lund, Der modte hannem en liden
smaa Dreng, Alt om en Morgenstund.

6. O hør du det min liden smaa Dreng, Alt hvad
jeg siger dig, Den første Jomfru der du veedst, Og
den saa viser du mig.

7. Hør I fager ungen Svend, I tage det ikke til
vrede, Den første Jomfru der jeg veed, Hun vogter
Herr Habors Geder.

8. Hendes Kiortel er af Kidskind, Hendes Kappe
af Vadmel graa, Hendes Haar det skinner som
spunden Guld, Imellem hendes Hærder laa.

9. Hand reed over de Enge, Igiennem den tykke
Torn, Der fand hand den Jomfru, Hun gente de
Geder fra Korn.

10. Hand tog Hende listelig i sin Arm, Klappede
hende ved hviden Kind, Jeg beder dig ved den øverste
Gud, Du siig mig Fader din.

11. En gammel Mand er min Fader, Hand gemmer
de Geder af Mose, Selv da heder jeg Kragelille,
Min Byrd vil jeg ey rose.

12. Det var Regnfred Kongens Søn, Og hand
tog til sin Kniv: Du skalt sige mig Fader din, Eller
det skal koste dit Liv.

13. Sigurd Konning heder min Fader, Og
Dronningen er min Moder, Selv da heder jeg Svanehvid,
Det Navn kommer mig at bære.

14. Det var Regnfred Kongens Søn, Sl
ver hende Kaaben blaa, løfted hand hende saa
lig, Alt til sin Ganger graa.

15. Og hand reed over de Agre, Og hand
over de Tofte, Efter løb den gamle Mand, G
fast paa Kragelild raabte.

16. Hand gav ham baade Guld og Sølv,
ermed løb hand bort; Saa førde hand hende
listelig, Hiem til det Høveloft.

17. Nu haver Regnfred Kongens Søn,
vunded ald sin Harm, Hand sover i saa glad
Udi sin Jomfrues Arm.

18. Nu haver Jomfru Svanelid Forvun
ald sin Qvide, Hun sover i saa gladelige, ved
Konges Side. I meden jeg rider selv eene.

Der findes og en anden Vise siden, som og nogen
kommer overeens hermed. Men fleere saadanne korte
i et Sangvers, baade Regners, Aslavgs og hans Søn
findes i Kong Regners Saga, og i Haandskrevne Norske
nike. o. a. f.

V.

Kong Regners Tredie Vise.

Vi hugge med Kaarde, Der Ormen hin sva
Jeg overvand. I Sverriges Lande og T
forsande Gik mig til Haand. Jeg hende væ
tykte At tage i Favn. Saa vide gik Rygte af L
brogs Navn.

2. Vi hugge med Kaarde, Fuld lidet til Aare
var den gang. I Østere strande Med blodige
de Saa mangen sbam. Da gaves de fugle Sp
saa kund, De radder vi kuulte i Oresund.

3. Vi hugge med kaarde, Paa bagen mig

Kun tyve aar; Der otte Jareler, Som armeste træller Fulde til Jord. Der luktes saa mangt Et Oje til, Det spurdes vel langt, Jeg sige vil.

4. Vi hugge med kaarde I striden hin haarde Til Odins hiem. De Helsinger ginge, Vor flode kand vinge Den Vexelstrøm, I skiolde og brynne, Da veed den odd, Der sverdet mon grine, Blev bølgen blod.

5. Vi hugge med kaarde, Slet ingen sig sparde, Men maatte staa. Herod mon falde, Saa kæk over alde, Paa bølgen blaa. Mand ingen kand minde Til skibs, som hand; Hand mødte sin Fiende, Alt som en mand.

6. Vi hugge med kaarde, Og skiolde nedlagde, Da spydet blank Med jernet hin haarde, Der uden ald naade I mangen sank. Kong Ravn der mon kvide Af banesaar, Og blodet rand stride Af hoved og haar.

7. Vi hugge med kaarde, Og ravnen sig spaade, Til føden braad. Vi redte paa love Vilde dyr af skove En davre kaad; Da pilene stødte, Som hagl af sky, Og buerne hødte, der gik af ry.

8. Vi hugge med kaarde, Og sverdene raabte, I høien sky. Paa Uldene hede Blev Ejsten hin lede, I vaabengny; Hans guld vi mon tømme, Dend hjernemost Sprang af dem i strømme, Som vand af post.

9. Vi hugge med kaarde, Vi hærdede sverde, I mandeblod; Da kløvdes de skiolde, For Boringholms volde, Af pile og skud; Kong Volmer vi lavde Et birtings bad, De høge der havde Nok til sin mad.

10. Vi hugge med kaarde, Dend strid obenbar

re, Tog overhand. Der maatte da falde Kong Frejer med alde I Fleming land, Paa pandser og sverde Der blodet flod; Hver Jomfru da kærde Sin boles død.

11. Vi hugge med kaarde, Slog' inden skibsborde foruden tal; ved Engellands side Sex dage vi stridde, Kong Valtioft falt; Der hulde vi messe Og ottesang, Saa det udi fæste Og odden klang.

12. Vi hugge med kaarde, Fra sverdene haarde, Da regned blod; Der ravnen fik føde Af dennem som døde ved Bardeflod; Af giftige pile Saa hart det beed, Af panden mon ile Hin blodig sved.

13. Vi hugge med kaarde, Vi giorde os haarde, Med sorten kunst; Vi brynier brøde Og hielmer afstødte Uden ald gunst; At røre de buer Det var slig harm, Som skionne jomfruer At tage i arm.

14. Vi hugge med kaarde, Der fienden erfarde Vort vaabenbrag; Hvo ikke undflyde, Men os vild' anbyde, Ej saae mere dag. Det var som at kyssi En enke ung; Vi monne dem tysse I søvnen tung.

15. Vi hugge med kaarde, Hertiof sig vaarde, Og brugte been: Paa Orkenørs lande Ragvalder forsande Fik dødsens meen; Da greeb der stor kvide Dend høge-flok, Thi Ragvald i stride Dem skaffed nok.

16. Vi hugge med kaarde, Den eene tvert over Dend anden laa: Irernes Herre Tord' ikke udskære Sin fiendes bag. Af krager og ravne K. Marstens krop, Med flere mand savner, Der aades op.

17. Vi hugge med kaarde, Saa mangen helt forde Der yppe kiv, I oddenes trætte, Der Agner tilsætte Sit unge liv, Hand haver giord mange

Saa

Saa bange kaar, Nu monne hand sange Sit banesaar.

18. Vi hugge med kaarde, De helte saa haarde, Nok brocked i, Og Endils ulve De lekkere smule, Opslugde fri. Som jomfruer skenker Det liftigt er, Saa tidt jeg paatæncker Skjoldungers fær.

19. Vi hugge med kaarde, Der Harald Haarfagre, Hand falmed fast. Hand plejed at gille, Nu endes paa tille Hans fryd med hast. Der bukked Kong Ørn Paa Ilesund; De bleve som børn Nedslagne i grund.

20. Vi hugge med kaarde, Saa jernet hin haarde I stykker brast; Tre Konger tillige De maatte os vige Og holde fast. De vare saa faa, Som kvade derved, De Irlænder laa, Som slagted fæ.

21. Vi hugge med kaarde, Skjoldbider vi baare, Saa højt i vær; Forgyldene spyde De pandsere pryde, I stykker gik hver Mand kunde vel kjende Om hundred aar, De pladser, hvor denne Skermydsel var.

22. Vi hugge med kaarde, Mand kæk der vel torde Saa frem sin vej; Om hand end mon dvele, I oddenes eele Er aldrig fri. Hvo arges og reddes, Hand ikke staar, Af angest hand svedes For døden haard.

23. Vi hugge med kaarde, Saa skal mand det raade I sverdt trok, At karl imod anden, Og mand imod manden Kand staa i trop, Der i monne hvile Det adels blod; Hvo jomfru vil gille, Skal have mod.

24. Vi hugge med kaarde, Dog Dyser hin snare Har vundet spil. Hvort skebnen vil trekke, Vi efer mon strekke. Jeg tænkt' ej til, At Ella skal træn-

ge Af mig mit liv, Der jeg kunde sprenge Med blod hans skib.

25. Vi hugge med kaarde, Vi ville ej spare Af hierneskal Godt øll at tylle Og halsen at skylle, J Odins sal. En frejdig ej græder, Jmod den død, Men mere sig glæder, Hand er ham sød.

26. Vi hugge med kaarde, O vidste de maager, Min væ og qval! De skulle vel blande Til Ella for-sande, Saa besk en skaal. Thi hand lader orme Sli-de mit Liv, Op sønner og stormer Og ypper kiv.

27. Vi hugge med kaarde, Mit liv nu geraade Paa helding staar. De øgler og orme Mit hierte be-storme; Dog naar jeg faar Syv sønners sverd druk-ned J Elles blod, Den sorrig er slukked Og gived bood.

28. Vi hugge med kaarde, J slagtningen vorde Halv hundred mand, Min' øjen' at lukke, For døden at bukke Jeg tænkt ey end. At farve mit sverd Saa ung jeg nam, Jeg skyde ingen færd. Kom død saa gram.

29. Hæt op o Rune, Nu lader jeg stunde Til O-dins gaard; Hand lader mig kalde For kemperne al-de At sættes til bord, Hvor der skal nedsvelles Baad' øll og miod, Men livet nu qvæles, Jeg døer dog sødt.

Forklaring.

Denne Viise haver den vidtberømte Dr. Oluf Worm ind-fordt og forklaret, som den fandtes i det gamle Sprog digted af Kong Regner paa hans yderste, der hand var kast i Orme-Taarnet af Kong Ella i Engeland, saasom denne straf fordom var i brug, som kand sees af Edda og fleere Viser, og endnu fortælles nok om sligt i de Fabeler, som kaldes Eventyr hos gemeen Mand. Ellers læse vi og i Beskrivelserne om A-merika, at Montesuma, fordom Konge i Mexiko, havde Orme-Kellere.

Visen udelader jeg derfor i det gamle sprog, men fører den hid i det nu brugelige, lidet anderledes, hvor fornødent giordes, end jeg den haver fundet udsat for mig.

Kong Regner Lodbroas Idrætter og Endeligt beskrives videligen af Saxo udi 9de Bog, enddog her ogsaa opregnes noget, hvorom intet findes der, saasom og i gamle Rimkrønike mældes om, at hand vand Grønland ved det halvniende hundred Aar efter Christi Fødsel, naar dog Grønland mögen i de Tøle med Norske Folk skal allerførst være besat, uden at Landet, som troligt er, haver før været beboet af Skrælinger, som er et andet Folk af Tartariet eller andensteds fra; som noksom erfares af dem, som hidføres med vore Skibe fra de Pladser, i det de have intet Gemeenskab i Sprog eller andet med de Nordske. Disse Skrælinger af hvilke landet og kaldes Skrælinga-land, menes nu at have faaet slet overhaand og ødelagd de Nordske, som beboede en deel af landet. Andre mene at de Nordske ere der endnu, hvorom kand læses Arngrimi Jonæ Bog om Grønland udgiven af Bisp Tord i Skalholt 1688. 4. Men at mand endog i det Romerske Rige haver da vidst af Grønland at sige, kand sees af Kejser Ludvigs og Pave Gregorii breve, i hvilke det nævnes.

Dette slags vers er kaldet Krakemaal og Bjartamal af Paafinderne, eller at det er gjordt efter dend maade, som Bjarkamal. Og er det synderligt her, at det som ellers kaldes Omkvædet, og staar sidst i Verset paa andre Viser, kand her hede Forkvædet, eftersom det sættes først, og meningen i alle Versene er som begyndelsen lyder, idel kaarde-hug og strid, som her artigen efter Poetiske viis paa saa mange slags maneer beskrives.

1. Sangvers. Her indeholdes korteligen Historien om Tore Kong Herots Dotter af Gautland ɔ: Gotland, Gylland, som er en deel af Sverrig og fordom havde sin egen Konge eller Jarl, enddog Danmark blev og tilforn kalled Gotland i Edda, og Jylland Reid-Gotland.

2. Sangvers. Østerstrand er Østersøen. Vi kuulte ɔ: begrove, nedsænkte der de døde rader og legemer; Men fuglene spises vel, hvor der skeer stort nederlag.

3. Om de 8 Jarler eller Grever, som Regner i sit 20de aar skal have nedslaad ved Dinuminne eller Dunemünde og Dunemünnen i Lifland, mældes intet om i Krønikerne, ej heller om

om disse efterfølgende i de Vers som komme efter: Kong Ra
K. Ejsten, K. Volmer ved Borringholm. K. Frejer i Flen
gia lande ɔ: Flandern. K. Valthiof ved Englanæs og
frid ved Bardafjor. K. Herthiofr. K. Orn i Ilesund,
Tre Irlændske Konger. Jeg mener, at disse have kun va
Sjø-konger, saasom Kongernes Sønner gemeenligen vare, s
velsom og andre Smaa- og Under-Konger, (hvorom meer i
anden Vises Forklaring) som ellers kaldtes Fylbes-Konger, L
se-Vig- og Herrets-Konger, Item Skatte-Konger, fordi de re
de kun over et Fylke, Ness eller Herret, og stode under
Store Kongers befalning, og gave skat til dem, men
giorde sig beromte til søes, og forhverved sig der gods og
Dette holdtes for en lovlig skik her i Norden; Hvorfor der
saa i de Nordiske Kongers Kroniker er saa stor forandring
ulighed udi Kongernes Tal og Navne, i det nogle føre un
tiden dette slags Konger ind iblant de Store Enevolds K
ger. Foruden det, at der og have været flere af disse
det gemeene Konge-tal medfører. Udi gamle Islandske
flendoms-saga tales om Kong Dagr i Danmark, og i
gamle paa pergmen haandskrevne Nordske Kronike om Dan
ogsaa Konge i Danmark, ja i Edda opregnes mange Ko
her i Norden ubekjendte for os.

Saa ere der endnu Smaa Konger i Indien, Afrika o
merika, saasom fordom i Kanaan, hvor Josva overvant
saadanne. Om dette slags mældes og tidt i vore Viser,
Kongelige Børn, Grever og Andre store Herrer, som
satte over noget land og folk, kaldtes og Konger, som M
i 5 Bogs 33. Kap. 5. v. Ellers læse vi at Kong Frode F
gode havde 220 Smaa Konger under sig.

4. De Helsinger ginge til Odings Hjem ɔ: bleve sla
thi da skulde de fare til Odin. Af dennem og Tore Helsin
res begynder, kaldes Helsinge-land, som havde fordom t
egen Konge og Lov. Her ere ellers Helsingborg og Helsing
item Landsbyen Helsinge hos os.

Vexel-strøm ɔ: Vistola, da kalded I nu og vest laa.
gamle havde andre navne til adskillige Byer, Floder, o
end vi nu have. F. E. Stredet kaldtes Norvasund, og
nogles mening Xantus i Phrygien Valdskjalf, Ta
Tvedda, o. s. f.

Sverdet siges at grine, som de grumme dyr, na
ville bide og skade.

5. Her berømmes Herod, hans Svogerfader, som skal være falden i slaget, maa skee der hand hjalp Kong Regner mod sine egne oprørske undersaatter. Johan Magni i sin Svenske Krønike siger, at man veed intet vist herom.

8. Denne K. Eisten, maa været dend fornemste i Harald Klaks parti, mod hvilken Regner stridde paa Uldhede i Sverrig, som kaldes her Ullar aker og af Saxe, Laneus Campus. Her skal have været en herlig Kongelig gaard, hvoraf nu dog gandske intet findis, som kand vidne om, hvor den har staaet, uden det, at af N. Krønike sluttes, at dend maa have været i egnen ved Upsal, hvor der endnu er og kaldes Uller akers Herret. Ellers finde vi og at Ejsten eller Jngel Jldraade blev endeligen ihjelslagen af Lodbrogs Sønner, saa at een af dem Biørn Jernside, indtog saa Sverrig, v. s. v.

Sverdene raabte ɔ: klingede, skrege efter mandeblod.

11. Her tales om Odda-messu, Oddenes eller Sverdenes messe ɔ: strid, hvor mand hører sverdene siunge. Dette siger hand, som dend arrigste hedning og Guds tienestes og ords bespotter.

13. Vi giorde os haarde. See herefter niende Vise. At stride var dem saa kiert, som at snakke med jomfruer, drikke øll og mjød, som og i 17de og 18de vers. Udi Kejser Karls Krøn: som vi have paa Danske, staar der, at hans mænd vare gladere til at stride, end drikke Vin, naar de vare tørstige. Saadant finder mand og tidt i Viserne.

14. Dette skede i en part af Engelland, som det gamle Sprog lyder, a Northumbra, hvilke de Danske baade da, saavelsom og tilforn, og siden besøgte med indfald og krig. Northumber-land Aj. Norphan-humber-land, som ligger norden for dend flod Humber. Der tales og tilforn om et Slag ved Engellands side eller Engla-ness. Meningen er: De Danske havde denne part af Engelland til og fra i mange hundrede aar.

15. Ragvald, een af K. Regners sønner, for hvilken høgene sørgede, at de havde mist hannem, som skaffede dem føde af de slagne i striden.

16. Jrernes Herre. Kongen i Jrland, K. Marstan, som ej torde udskære sin fiendes Bag, ɔ: hand var saa ræd, at hand ej torde staa i striden, der at overvinde fienden, og udskære hans ryg i ørne-ulve-eller orme-lige. Dette kallede de Blod-ørn, Blod-ugle, og Blod-risil. Udi gl. Rimkrønike om K. Regners Sønner, som straffede K. Ella saaledis, findes dette:

Vi grebe hans (Regners) bane i krig utryg,
Vi skreve en orm oppaa hans ryggh,
Ther strødde vi uthi saa længæ salth,
At han af sorgh og pynæ blev kvalt.

De vare ypperlige Krigsmænd, og hevnede deres Faders død, og dræbte K. Ella i Engeland. Sigurd Ormøje tog Bleja K. Ellas Dotter til Hustru. Der var og en K. Ella længe tilforn i Engelland, om hvilken ogsaa mældes i Historierne, Chronol. Anglo Sax: og Sigeberti Gemlac: Krøn: til Aar 599. Men med denne Ella skede det i Christi aar 867. som Dr. Worm beviser af Alfredi Krønike. See og om det forrige N. Krøn: 118. S.

17. Agnar, een af K. Regners Sønner, slagen af Egil.

J Oddenes trette. J Odda sennin ɔ: i strid, naar sverdene klinge paa hinanden, og ligesom skendes, sendes og trettes.

18. Endils Ulve Endil var en hav-gud, hvis Ulve ere de graadige fiske, som fortære de døde, heldst gedden, som og derfor kaldes Lupus, ɔ: der blev mangen helt opædt af fiske.

Skjold-Ungers fær ɔ: Danske Kongers, af K. Skjold, ligesom de kaldes Knutlinger af K. Knud; og de Svenske Inglinger af Kong Inge.

19. Heraf sees at K. Harald Haarfager, den første Enevolds Konge i Norge, skal i de tider have stridet med Kong Regner.

Paa tille. ɔ: Skibsbunken. Den Haffru dandser paa tille. (Udi Visen) Tille. T. Ticl. A. Til. As. B. Bord, Bredde i skibet, og det i staalden, hvorpaa Hestene staae. Peder Basse fordom Lændsmand paa Møen, sagde, at Bønderne kunde vel staae i Kirken, alligevel de stode ikke paa tille.

21. Skioldbidere ɔ: Sverde.

22. J Oddenes eele. ɔ: Stabregn, naar det regner med de skarpe pile. Meningen er: Døden flyer for en frimodig mand i krigen, men følger efter den ræbde.

23. Sverde-trok ɔ: Naar sverdene udtrekkes. J disse Ord, siger Regner, at ret Adelskab bestaar;

Hrokne ej degn fyrie degne,
Det var Drejngs adal lejnge.

Thegn og Dreng betyde tilforn Mandhaftig. Godur Drejngur ɔ: God Krigsmand. Drejnskab, Mandighed. Odrejngr, [illegible]. Thegn og træl. Thegen ɔ: fornemme tjenere [illegible] minister. i M. [illegible] Sv: Lover og Ofsted. Til [illegible]

Tilfulde, som en mand. The degen. B. Ekki er eg van at fara amillum tignarmanno: Plejer ej at omgaas med fornemme mænd. Disse ord ere siden komne i ringere værd.

24. Dyser ere de Gudinder, som udsendtes af Odin, at indbyde dem til sig, som fulde i krigen.

25. De mandhaftige Krigs-helte trode, at de skulde efter døden frem for andre vel medhandles af Odin og drikke i hans sal af deres Hjerne-skale, hvilke de tilforn havde ihjelslaged. Det gjorde de og stundom, men de levede. F. E. Alboin de Longobarders Konning bad sin Dronning Rosimunda drikke med sin Fader, det er af Kunimunds de Gepiders Konges Hoved-skal, som hand havde dræbt; hvilket hun saaledis tog sig til Hjerte, at hun lod ham derefter formyrde. P. Diac.

26. Maager. ɔ: Sønner. Nu bemerker det slegt og frendskab.

29. Hæt op. Hæta ɔ: Holde. Hand har intet ved at hække. Jeg hætte mig ved den byrde, (i gl. Rimkrøn.)

Han ropte fasth og bad them hæthe,
Hvadh giør i nu i undhe væthe. (udi H. Ivans Haandskr. gl. Saga.)

Jeg leer dog sødt. Som Agner og giorde. Saxo 2den Bog, og mange andre, som ginge saa glade til døden, af begærlighed til det vellystige levnet, som de siden skulde nyde hos Odin. Regner ender nu Sangen og Livet tillige, saasom og Halmunder, Asmund Prude og andre sjunge om sine Bedrivter i deres døds stund. Jo flere de havde dræbt, jo yppere skulde de siden være i høysædet hos Odin.

Dette skulde være deres

E N D E.

VI.

Asbjørn Prudes Vise.

O Moder min Svanhvide, Som boer i Danmarks land; Det skaltu fra mig vide, Din søn døer nu paa stand. Hans haar du ej i sommer Faaer byrsted eller kæmt; Hand aldrig til dig kommer, Thi sverdet har ham klemt.

2. D

2. Det var alt andet hiemme, Da mellem skaal og vegg Vi sade; skibet fremme Sig lod ved vind og dregg. Af Hordeland vi fare, Saa drukke miød og øll Med snak. J røver-skare Jeg er og vikingbøl.

3. Det var alt andet hiemme, Da med os Orm saa frek, Og fleere mænd fornemme, Stod' i forstavnen kæk. Vi med de lange skibe Lagd' ind i Øresund; Nu vil mig trolden gribe, Og plage mangelund.

4. Det var alt andet hiemme, Der Orm i striden lod Blod-tørstig fugl see svemme, Saa mangen helt i blod: Hand stridde hart at vinde, Saa vargen spise faar, Ved flodens Jfas minde Hugg dødelige saar.

5. Det var alt andet hiemme, Der jeg ved Elveskær J Sønden torde skremme Med hvasse piil og sverd Den fiende, Orm mon væde De kold' i fiende-blod, Enddog de var' ej rædde, Faldt dog hver ned for fod.

6. Det var alt andet hiemme, Vi sammen var' i hob, Jeg kand det ikke glemme, Der var Hok, Haki, Hrok, Og Toke; Odvars sønner, Got, Glumer, Stare, Gejr, Samr, Seming; Jeg nu rønner Ej meer slig fryd og fejr.

7. Det var alt andet hiemme, Vi fore paa den strand, Jeg kand det fuld vel giemme, J hu og god forstand; Der vare Hogen, Hrani, Samt Tune, Torfe, Teit, Med Sorkvir, Gunner, Grani, Hjelm, Stefnir, Grim og Heit.

8. Det var alt andet hiemme, Vi havde sig [illegible] traa Til krig og strid at fremme, Jeg aldrig raadde fra. Vi brugte hvassen kaarde Og hugge ned for haand; Men Orm det beste giorde, Og fienden overvand.

9. Hvor Orm sin pande [illegible] og [illegible]

e sig', Om hand saae kun tilfulde Min pin' og qvale
lig. Hand tosse-kempen lede, Om nogen raad stod
il Betale skuld' i vrede, For hand mig plage vil.

Anmerkninger.

Der vare mange andre, som efter K. Regners maade, opregnede paa deres yderste de forrige af sig bedrevne mandelige gjerninger, og det i vers, saasom Halmunder nu dødeligen saared i Gretters Saga, og Orvar-Oddr, som det findes i hans Saga. Men Asbjørn Prude, en Dansk Herre, der Kempen Bruse nu pinede hannem grummeligen, uddragende hans indvolde af hannem, gav hand dog ikke een suk, (som Bruse siden bekjendte for Orm) men sang selv disse 9 vers, som findes i Orms Stor-Ulfsens Saga, og indføres af den ædle Th. Bartholino den yngre, i hans herlige Latinske Skrivt, Om Orsagerne, hvorfor de Danske Hedninge fordom saa foragtede doden; Hvorfor jeg allene af det gamle Danske Sprog haver udsat dem i nu brugelige Danske rim.

Mange havde dette Prudes Tilnavn, som betyder from, retskaffen, dydig og retsindig, hvorudi den rette skjønhed bestaar. F. E. Torgrim Prude, Gunde hin Prude under K. Ejsten, Huge hin Prude, en Greve af Engelland. Norske Krønike 394. S.

Her er ogsaa Forkvædet sat først i hvert Sangvers, uden i det Første og Sidste Vers.

Om mjod og øll, som vare de gængse drikke her i Norden i fordom tid, mældes saa mangesteds i vore Gamle Sagar, og vare vel godt, at mand til nodtorvt nøjedes dermed endnu. (See mine Ordspr. 2 Part. 53. S.) Endbog de ogsaa i forrige tider gjorde alt formeget deraf. Men Kong Frode og Sterk-Odder i deres tid vare saa afholdige, at de skjøtte ej engang Om mjød, ligesom saadan sød drik hørde ikkun til lekre og umandige folk. Nu har mand funded som paa fremmede retter, saa og drikke. Jeg meener ej de mange slags Viin i Europa, men de af vand kaagede Cofee, Chocholate og Thee, af Afrika og det længst afligne Sina i Asia. Men hvorledis (som dog foregives) de hielpe helbreden, eller forlænge livet, kand forfarenhed vel lære os.

Hordaland. Var ej vidt fra Bergen, nu afdeelt i Sund- og Nordhordland. Isa eller [illegible] ... forgangne [illegible] Forklaring.

Elva-skær synes at være de Skær eller Klipper ved Elven, ɔ: Gaut elv eller Raum-elffar.

Vikinge bøle ɔ: Røver-bolig Sø-Røver-kule, hvilke de havde henne paa udøer, ja vel ogsaa i stæderne, saasom de der boede i Jamsborg kaldtes Jomsvikinger.

Frek. i det gamle maal kaldes hand Orm hin Frekne ɔ: mandige, dristige, saasom der og vare Konger af dette tilnavn.

Udi 6 og 7 Sang-vers opregnes mange Egne navne, af hvilke en deel endnu ere i brug.

Trold, Troldkempe kaldtes og Tosse, Tossekempe, halvtosse, Tosse-blanding, Rise, Halv-rise, Trold, Halv-trold. Haugbue, som boer i høje, hvor der tidt saaes Havga-eldr, det er Ild i højene, som de fordom kunde see, da spøgeri var mere gængse. Aptergangu, Gengangere, som de nu kaldes. Liuflinger, som vare lios alfar og Svart-alfar, Luft- og Underjords djevle. Ovetter og Meinvetter. Skadelige spøgelser. Naar mand ellers sagde: En god Vette haver det borte (saa man faaer det snart uskadt igen) Men Alfer eller Elver, siges, som Halfer ɔ: Halv-mennisker.

VII.

Jomsvikingers Vise.

Af Norden jeg da hørde, Torgerdr storm fremførde, Som streng og ond sig teede, Det skrap paa skiold hin brede; Af skyen mon nedregne Steen-hagel, hvorved blegne Og sole saar og svide, Jomsvikinger, som stride.

2. Hver haglsteen vog en ore, Og mon stor skade giore; Saa blodet rand vel stride, Og valen fald saa vide; Spyd, sverd og Bue prale Dem purpur-saft bemale. Hver paa de Jarle nekker Til slaget modig trekker.

3. De lede trolde trende, Udskyd' af fingerende Saa dødelige pile, Som flux til mandfald ile. Det

aa de Helte rige Medslagne plat tillige, Af Hagel-
el og kaarde, Dog de sig mandigt vorde.

4. Sligt Sigvald Jarlen skremmer, Saa hand
g heftigt gremmer. Hand bort med skib' er gangen,
Som nok er spurdt forlangen, Befool og samme
nde De andre segl at vinde, Hver lod ad søen stan-
e, Og børen bar fra lande.

Forklaring.

Sigvald Jarl, en Hovding blant Jomsvikingerne, klager over den store Hagel-eel, som kom dem imod, saa at de kunde slaaes med Fienden, men maa en part dræbes eller fan-es, og en part flye. Den gamle Text findes trykt i forbemel. Th. Bartholini Skrift, om Dødens Foragt hos de Danske edninge.

Meningen over Historien er denne, som videre kand læses i Saxo og Norske Kronike. Hagen Jarl, som da havde rege-ngen i Norge, befrygtede sig før disse Danske Jomsvikingers agt, og derfor trøstede sig paa sine Gudinder, Thorgerd og Irpe og offrede sin søn Erling. Hvorfor de ikke allene lode omme forfærdelige ilinger med store Hagelsteene i øjnene paa enden, men endogsaa selv sees at stride, saa at der fløje pile af ver finger paa dem, som dræbte Jomsvikingerne. Hvorud-ver Sigvald Jarl siger sig vel at have gjordt et løfte, at stride od mennisker, men ikke med trolde, og derpaa flyer med ne skibe af slaget.

Thorgerdr kaldes og Holgabrudr, her som udi Edda, af Kong Holge (hvoraf Haloge-land i Norge) men her med sin sy-er Yppe bleve dyrkede med offer. Sathan her, som i meget ndet hos Hedningene, vilde abe GUd efter, som det skeede med Bremno paa den Øe Delphis, hvor Afguden Apollo slog med orden og hagelsteene blant fienderne, og Minerva iligemaade aa de Perser, hvorom Justinus og Herodotus kunde læses, aasom Gud tilforn havde slaget Ægypterne og andre Israels iender hermed.

Disse Haglsteene vare store, saa at hver vog en Øre, som be-ider baade Penning og Vegt, nemlig 2 lod. Aar 1275. var aa stor hagel i Norge, at de største steene veyede mange lod. Og 405 fulde her i Danmark hagelsteene, store som egg.

Jom-

Jomsvikinger kaldtes de Danske, som havde besat Jom eller Jomsborg i Vindland eller Pomeren, som og blev kalded Julin, da en overmaade stor Stad, men nu vidt forringed fra den forrige Herlighed, og kalded Wollin, eftersom den blev ødelagt af Kong Waldemar I. De vare Vikinger, det er Sjø-røvere, hvilken Idret var fordom lovlig og tilladt her i Norden, og det i Hedenskabet og lang tid derefter. Saaledes droge de Danske til Søes om paa Frankrig, Irland, Engelland, hvor de for den Aarsag ogsaa bleve kallede Vikinger.

Der Sigvald Jarl nu flyde, skieldede Bogn Aageson, (hvis saavelsom og de andres mandelige Ord og Gierninger berømmes i Historien) hannem for Niding >: U-ærlig, Skelm, thi intet holdtes skammeligere eller u-ærligere, end fly. Nithing. A. As. Neqvam, Infamis. Nud. As. Malitia. Udi vore gamle Lov og Gildes-skraer, findes om dem, som groveligen forsaae sig, at de skulde gaae af Gildet med Nithings-Ord. Nidingskab, Nidings-Verk >: Ubodemaals Gierning, som ej kunde bødes for. Heraf og Gaardniding Grid-niding.

Valen, Valur >: de døde Legemer, som ligge paa Valstedet. Deraf Valfader >: Odin. Valhal. De Dødes Sal hos Odin.

VIII.

Kong Magnus Barfods Kierligheds Vise.

Hvad er i Heimi bettra,
Hygg Skald, at thui sialdan
Mjog er lang, sa dvel dreingi
Dag, enn Vife fogra.
Thungan ber ek af thingi
Thann harm, er ek skal svanna,
Skreitist menn a moti
Min aldreigi finna.

Denne gamle Text vilde jeg uden Rim lige efter Ordene udsætte, at den desbedre kunde forstaaes, saaledes:

Hvad er i Verden bedre,
End en faver Viv?
Det betænker Skalden vel.

Sielden er den Dag meget lang,
Paa hvilken mand dveler (er hos den)
Men jeg bær den tunge Sorg, at
Nu Folket forsamles,
Jeg kand min Kierest ikke finde.

Antegnelser.

Denne Vise sang Kong Magnus af Norge til Mathild, Kejserens Dotter. Men om det skulde saa i Sandhed ...re tilgaaet, tviler jeg meget om, i Betænkning, at K. Mag...s Barfod var neppe 20 Aar gammel der hand kom til Regementet, hvilket hand forestood i 10 Aar, og imidlertid fik Mar...ete Fredkone, K. Inges Dotter af Sverrig til Dronning, ...m blev kaldet Fredkolla, fordi ved det Giftermaal stiftedes ...red igien mellem Rigerne. Hvorom alting er, saa er det snart ...e meget, enten det er saa eller ikke. Thi de gamle have ...te selv optænkt slige Kierligheds Skrifter og Viser, hvoraf ... have ikkun her det eene Sangvers; de andre 2de, med dette, ...des i Haandskrevne N. Kronike, med meere og rettere paa ...ange steder, end i den Trykte. Saadant er og det Gamle ...uiars Kvæde, som bestaar af 80 Sangvers, men de 2 første ...e som Fortalen til det andet, og give tilkiende, at Mesteren ...erfor haver digtet Visen, til sin Kierestes Tidsfordriv, saa...des:

Theige thu Audrun, Thier vil eg gamma, Og ungre mey ...mæt skemta. ɔ: Tie stille o Audrun, Med dig vil jeg øve ...ammen, og skemte med den unge Mø.

Jons Dotter tharf opt ad hugga, Tha Moder er meye fær...e ɔ: Jons Dotter har Trøst behov, naar Moderen er langt ...orte fra hende, o. s. f.

Saa ere og Ferrøeske Viser om Silveria Kejserens Dotter ...g Robert. Item hvorledes Koradr bad om Mættild Kejserens Dotter. Saa og om Thorstein Noregs Konges Søn, som ...il ur Riki fly bort i okun land (ɔ: fremmede land) at fri til Danmarka Konge-Dotter.

Heima, Verden Nordur Halfo Heimsins ɔ: Nørre Ver...den. Kringil Heimsens. ɔ: Verdens kreds, kaldes den Nord...ske Kronike af de 2 første Ord, hvoraf den begyndes.

Vise, Viv, Kvinde. Saavg A. Al. B. Weib. T. At tage ...n Hustru. *Visan, Al. Wiven B.* Vi seer heraf, at dette Ord er ... gam...

gammelt og gyldigt, enddog det kommer overeens med Tydsken; hvilket ey er at undre, i henseende, der endog i det gamle Sprog komme mange Ord for, som ere brugelige i det Tydske og andre, men nu ere endeel komne af Brug, endeel endnu i Brug hos os.

Her seer mand og den lange Ordenes Oversættelse, hvilket Skalderne paa det sidste, meere end tilforn søgte efter med Flid, at de ey saa let skulle forstaaes; hvilket og har foraarsaget deres Skrifters Undergang og Forglemmelse, i det mand jo meere og meere kiedes ved saadan Mørkhed, og derfor endeligen [illegible] og aflagde dem.

Svanna er et Qvinde-navn, item Svane, hvorom i 4de Vise.

Skrejtist, Skrider, lakker frem, eller Skeitist, af Skeita, at pryde sig.

Dette efterfølgende om Kong Magnus findes ey i Norske Krøn. Men i andre gamle Sager, og Mansers Kronike i vort Maal udsat, saaledes: K. Magnus Barfod stridde under Brotland med 2 Jarler, af hvilke den eene blev slagen. Der om kvad Kale Torbiørnsen en Vise. Der Kongen blev en Vinter i Suderøerne, men Øversterne vare ilde tilfreds dermed, og seylede fra Kongen, da bad Kale, som var en af de fornemste Høvdinger, at Kongen vilde munstre sit Folk, med denne halve Vise:

Hur launa thier thinar
Thiugriker Hofdingiar?
Vestur bi fast rong i kosta,
Reyn du oss Kongur Huossar.

Det er: hvor lønner dig dine (af mange) tingrige Høvdinger? Der segles over Vesterstrømmen, Prøv os o Konge.

Men Kongen svarede strax derpaa med den anden halve Deel af Visen.

Aar 1098 vilde K. Magnus forfare om St. Olufs Legem var endnu urodnet, og befool derfor at aabne hans Kiste; Men der Bispen og Klerkeriet stod imod, gik Kongen alligevel dristeligen til og med Magt lod oplukke den. Der hand nu baade saae med Øyene og følte med Hænderne hans uforrodnede Legem, blev hand forskrekked og gik hastig derfra. Om Natten derefter aabenbaredes St. Oluf for ham i en Syun, sigende: Udvæl dig et af to, enten at miste livet og Riget inden 30 Dage, eller at flye af Norrig og aldrig meere komme did igien? [illegible]

opvaagnede, kaldede hand Fyrsterne og de Ældste til
da giorde dem dette. Hvorover de forfærdedes og raad-
m at hand i største Hast skulde fare af Norrig; Hvor-
og strax lod berede sig en Flode af 160 Skibe, og seile-
l Orkenøer. Hvilke hand strax med Man-øerne og fle-
, v. s. v. Siden sendte hand til K. Murekard i Irland
, med Befaling, at hand Juledag skulde bære dem paa
, i Sendebudenes Paasyn, at hand deraf kunde vide,
ard var hannem underdanig. Der Irerne det hørde,
de hønligen derpaa; Men Kongen var visere, og jeg
cene, sagde hand, bære, men end og heller æde dem,
Magnus skulde forderve nogen Ort i Irland. Hvorfor
efterkom Befalningen, og ærede Sendebudene meget.
ndte og stor Skænk til K. Magnus, og giorde Forbund
nem. Men der Budene komme tilbage og fortalte
rre om Irlands Skiønhed, Frugtbarhed og sunde luft,
K. Magnus paa hvor hand kunde undertvinge sig ald
befoel derfor Skibsfloden at samles; Men selv vilde
d 16 Skibe gaae foran og udspeyde Landet. Der hand
sig u-varligen fra Skibene, blev hand hasteligen om-
f Irerne, og omkom med de fleeste, som vare med han-
graven ved St. Patricii Kirke.

IX.

Vidrik Verlandsens Vise.

lakmand Konge vogner om nat, Og taler
hand om sine drømme: J fulde femten vin-
tre, Er mig ej sligt forekommet. J ride med
n en aften.

Mig tykte jeg var paa Birtings-hald, Og slo-
d biørne tre; Jeg slog dem neder under mig,
ognede i alle de.

Siden var jeg paa Birtings-hald, Og sloges
d en løve; Den løve traadde mig under sig,
ig alt med sine kløve.

Svarede det den Kempe god, Som Kongen
ilrede: Min Herre i agte det ingenlund, De
e have intet at sæde.

5. Det var Blakmænds Konning, Sit F
mon sammenkalde; En Konge bor at holde sit
Skulde jeg end sejerlos falde. I ride med mig

6. Hiem da kom det sende-bud, Hand mon
længe dvelge, Men ingen hog og ingen hund, K
hannem ad vejen folge.

7. Her sidder du ungen Alf von Jern, Og ka
noget skode, I morgen udi Birtingshald, D
den Herre dig mode.

8. Og da stode de kemper, Og bade sadle
heste: Mældte det Vidrik Verlandson, I
mig den beste.

9. De droge ud ad Holster-by, Og frem ad
sterby-myre; Mand talde vel 18000 mænd, S
læste i brynie dyre.

10. De rede frem for Birting, Og gennem
tings-by, Der sloge de deres folk i ring, Giorde
drik til Hovedsmand paa ny.

11. De giorde dem en firkant orden, Det
hver mand vel see, Hundrede, trediv' og fire til,
De der i hverende led.

12. Hundrede, trediv' og fire til, I hveren
monne komme, Men fyrety' og fire til, Saa
de kemper fromme.

13. Paa Bortings hede sloge de deres fane,
love saae mand der flyve, Det var saa mange
skyldig mand, Som der maatte lade sit liv.

14. Det var Vidrik Verlandson, Og hand
i saa fast, Og fem og ni og tosser ti Hug ha
hverende kast.

15. Det var Blackmænds Konge, Hand sa
om blant alde: O mon ikke Vidrik være her
Hvi monne mit folk saa falde?

Det var Blakmand Konge, Hand blev ikkun-
/leg: O havde jeg det forre vidst, Jeg havde
enne leg. I ride med mig om en aften.
Vil nu lykken sia saa give, At jeg skal sejerlos
Da skal jeg mandelig verge mig, Det skal j
med alde.
Det var Blakmand Konge, Hand blev i huen
)d, Hand hugg der ned de kemper to, De ful-
Vidriks fod.
Det var Vidrik Verlandsen, For ham blev
n bange, Viltu have dit liv i dag, Da skaltu
un fange.
Du skalt faa det beste fængsel, Som nogen
lyster, Og jeg vil give dig Brattingsborg,
min yngste syster.
Jeg haver mig en jomfru fæst, Kongens Dot-
Frankerige; Hun skal det aldrig sporge, At
een skal vige.
Hor det Vidrik Verlandsen, Her er slet in-
d; Du est en Kempe hvor af gaar savn, For
and vil jeg doe.
Saa lagde hand om sin gyldene hielm, Dend
rad hin rode, Du hug nu Vidrik Verland-
eg haaber det skal ej blode.
Vidrik taler til sit sverd, Mimerung mon du
)ne, Det var ikke i femten aar, Jeg hug af
hue. I ride med mig om.
Vidrik drog sit gode sverd, Som det var
i kavle, Hand hug paa Blakmand Konge
t, At Odden gik i hans navle.
Det var Vidrik Verlandsen, Hand hug og
d hodte; Hand hug paa Blakmand Kogen
, At odden i sadelen modte.

27. Mældte det Vidrik Verlandsen, Hand blev i kinderne rød: Det var stor ynk at see derpaa, At saadan en kempe skulde død. I rede med mig ꝛc.

28. Tage vi op det kongelige lig, Vi lade det vel begrave; Ald ære og roos og værdighed, Ved slig en kempe at have.

29. Nu haver jeg været i mangen dands, Blant kempe-hænder og haarde, Men aldrig jeg tilforne fandt, Dend sig saa mandelig vaarde.

30. Denne Vise, som i nu have hørdt, Hun haver fanget en ende; Og dend gjorde Vidrik Verlandsen, De kemper ham fuld vel kjende. I ride med mig om en aften.

Forklaring.

Denne er en meget gammel Vise, digted af Vidrik Verlandsen, hvilket og vel kand være, hvad meningen anlanger. Hvorfor jeg kalder dend Vidrik Verlandsens Vise, som jeg har fundet for mig. Begyndelsen findes i det første hundrede saaledis:

Det var ungen Ulv van Jern, og findes mange af de samme vers i begge, hvilke jeg ikke her indfører, baade fordi meningen er fuldkommen alligevel, saaog at jeg ikke skal fylde bogen med det, som tilforn er prentet.

Saxo i K. Sigars Historie taler om de Blakmænd, hvilke Alv Kong Sigers Søn overvand, dersom tiden kunde bekvemme, (hvilken dog i Viserne ej altid kand være rigtig) da er denne Alv, som i somme Viser kaldes Ulv og disse Blakmænds Konge, som her overvindes. Det kand sluttes af Saxo, at de Blakmænd, have ikke boed vidt fra Sverrig, maa skee i Bleking (thi navnene komme noget overeens) eller i Bjarmeland, som det kaldes i en gl. Haandskr. bog i Grimers Vise, i stedet for Birtingsland; Og i denne Vise siges de at have stridet paa Birtings-hede, endog det af disse Ord Bratens Vendel, Birtings hald, o. a. f. synes at være skeet i Cimberlandet. Viserne ere ikke Historier, og kunde derfor ikke alle omstændigheder saa nøje agtes.

Birtingsland, Brattenborg, o. a. f. synes at være

hellige navne, som siges om et hvert stridbart landskab eller sted. Hvilket let kand eragtes af dend, som legger stæderne tilsammen, hvor disse ord i de gamle Viser findes.

Vidrik kaldes i Heldenbuch Wittich Vejlandson. Wittich ɔ: Wittig. Vittiges kaldtes een af de Gothiske Konger i Italien. Vidrik. ɔ: Vid-rig, og er det samme som Sinderícus ɔ: Sinderig.

Det var ej femten aar jeg hug af vredere hu. Saa findes her rettere, end i dend Trykte, hvor sættes hundret aar.

Kongen bandt en rød silketraad om sin hjelm, og meente at Vidriks sverd skulde da ej skade hannem. Det er et gammelt trylderi, at gjøre sig haard, som eragtes kand af Saxo i Kong Grams og K. Fridlefs Historier, saa og Ovidii Fabler om Cycnus og Coeneus. I vor tid kaldes det Sverdbrev og Passauisk Kunst, hvorved det dødelige legem spares en kort tid, men den udødelige siel forlaares evindeligen. Det er ligt med det, som Tyrkerne kalde Pandser-bøn, som siges at være given Mahamet af Engelen (uden tvil af den sorte Engel) og var ham i steden for harnisk; Men i det store møde til Odensee i Fyen, 1657. da det kom i tale over borde, om at gjøre sig haard, sagde Kongen, at om nogen vilde give sig an, og udstaa et skud af hannem selv, vilde hand holde det for vist. Nu blev dette nok udspredt, tilmed vare og mange Militariske personer i byen, dog torde ingen vove sig hertil.

Andre derimod forgjorde deres fienders sverde, saasom den Afgud Odin kunde døve sine fienders vaabne, ja hans efterfølgere og dyrkere vidste og samme kunst, samt raad derimod, som i Visen:

Du kast dit sverd tre gang' omkring,
Og stik det siden i jord.
Afvends kaste hand sit sverd omkring,
Fordi det var forgjordt.

Om sligt findes mere i gl. Viser og Sagar. Men i vore forfædres tider tænkte mange at gjøre det ved den afskyelige Signekunst, misbrugende dertil Guds ord saaledis:

Vor Herre hand drog i Herrefærd,
Hand døved' alle dragne sverd,
Alle dragne sverd hand saae,
Dem tog hand odd og eggen fra, v.s.f.

Nu von eller fon Jern, som de gamle Tydske skreve det med og ikke v. Maaskee det er Bern i Lombardi eller Walland ɔ:

 Jt

Italien, hvor vore forfædre her i Norden droge af og til, og tilbage.

X.

Tore Kals Vise.

Torekal kom af Skogie heim, Trætte var ha mode, Tiuvan har stole bort hammeren h Han viste eike hvem det giorde. Torekal maa foelen sin med toumaa. o. s. f. o. s. f.

Forklaring.

Dette er en Nordisk Vise bestaaende af 20 Sangvers ti men, hvoraf jeg ikkun indfører det Første. De a indhold er i forrige Visers Første Part indførde, 122. S var Tord af Hafsgaard : : saa der er lidet forskel m dem; thi de ere begge nogenledis tagne af Edda, dog e sammen, i henseende, at dette er enten lagdt til Visen eller at det er borte af vor Edda, som haver været langt og fuldkommeligere tilforn. Tore-Kal er Tord af Asga eller Asgaalen, som den Nordske kalder den, ligesom Oi kaldes KalRane i K. Rolfs Saga. Asgaard, hvor og de andre berømte Asier boede, kaldes uretteligen gaard i forbemeldte Vise. Denne Asgaard var ikke Tr ler Byfants, som man haver meent, men Ashof ved T Flod; Men at det skulde holdes for dismere berømmeli de vare komne fra saadanne store og bekjendte steder, er d ledis opdigtet.

Lokke kaldes Lejemand i den Danske, men Lagenso Nordske og Laufejarson i Edda; Om hvilken og Ud Lokke eller Utgartilok Saxo haver meget, som iligem af Edda. Om Lokke ere endnu mange Ordsproge bri og indførde iblant mine Trykte.

Der tales ofte i Viserne om Fædre-ham og kaldes i Valsham, som Lokke floj udi. Ja der tales og om andr fløje ved kunst. End mindes mig ogsaa at have læst ungdom et lidet Skrivt de Arte volandi, om Flyve og exempler derpaa, baade at det er gaaet vel og ilde af.

Tosse-greven kaldes i den Nordske Vise Jotulen og Troldkempe. Men endnu kalde vi en taabelig selle, greve, Tosse.

XI.

Det er best, at de blive sammen, som heldst ville.

Kong Gorel haver en Dotter, Hun er saa skiøn en jomfru, Hendes fader vil hende ej mand give, Selv vil hun Grev Henrik trolove. Nu stander Lovsalen med ære.

2. Kongen lader en skovsal giøre, Saa dybt alt neder i jorde, Hand sætter der i den skjønne jomfru, Som mangen mand efterspurde.

3. Kongen sidder over sit bord, Og svor hand paa sin sand; Nu haver jeg min Dotter saa giemt, Det hende finder ingen mand.

4. Nu haver jeg min Dotter saa giemt, at hende finder ingen mand, Ej heller hin unge Grev Henrik, De ramme runer kand.

5. Alt da stod den liden smaadreng, Og lyde hand herpaa; Hand gaaer til Unge Grev Henrik, Og siger ham ordene saa:

6. Hør i Unge Grev Henrik, Og vil i være mig huld, Jeg vil Eder sige af Kongens Dotter, Hun er i skoven duld. Nu stander lovsalen udi ære.

7. Hav du tak du liden dreng, Jeg vil dig love og prise, Jeg giver dig det røde guld, Du skalt mig vejen vise.

8. Saa lod hand en guldbaand veve, J fine silke twinde; Der monne Greve Henrik saa snart, Det hvide-guul' haar i binde.

9. Hand lod det med silke, Ogsaa med røde guld veve; Det vil jeg for sanden sige, Hans haar have de jomfru farve.

10. Der hand kom paa heden ud, Der prov-

Greven sin hest, Der hand kom mod Kongens gaard, Hand rider som en jomfru best. Nu stander 2c.

11. Hand havde ladet sig kleder skære, Alt udi jomfru-lige, Saa reed hand sig til Kongens gaard, Og sleven vilde hand lære.

12. Kongen stander i højeloft, Seer hand ud saa vide, Vel vorde mig alde mine dage, Hisset seer jeg en jomfru ride.

13. Midt udi den borgegaard, Der agsled hand sit skind, Saa gaaer hand i højeloft For Danner-Konning ind. Nu stander lovsalen.

14. Hel sidder i Kong Gorel, Over eders brede bord, Kongen min kjere fader, Haver send eder brev og ord.

15. Eders fader haver mig skrevet til, Min Dotter skal eder lære, Ald den gierning, som hun kand, Dend lærer hun eder saa gierne.

16. Kongen taler til jomfruen skjøn, Medens vi ere eene tu; Hvad mon eders Fader ville svare, Om jeg beder om eder nu.

17. Da lo den unge Grev Henrik, Saa listlig ved sig ene: Min fader haver mig forboded, At tale med eder saa længe.

18. Hertug Gorel heder min systerson, hand skal eder vejen vise, Naar i kommer i marken ud, Eders ganger skal i prise.

19. Det var Danner-Kongen selv, Hand fulte den jomfru til hest, Der hun kom i marken ud, En Ridder hende fulte nest.

20. Siger mig det Hertug Gorel, Siger mig det uden sorrig; Er her en jomfru i skoven duld, Som heder jomfru Ellensborg.

21. Hor i det min skionne Jomfru, Eder folg

baade tukt og ære: Derind' er jomfru Ellensborg, Med andre jomfruer flere. Nu stander løvsalen.

22. Der er inde de Konge-Børn, De Hertugs-Døttre fem, Der er jomfru Rosensang, Hun lærer alle dem.

23. Hør i det min skjønne jomfru, Jeg siger eder paa min ære, Der er inde de skjønneste jomfruer, Der kunde i verden være.

24. Det var unge Grev Henrik, Hand ind ad døren treen, Alle de der inde vare, De stode ham op igien.

25. Hel sidder i fruer og stolte jomfruer, Baade møer og høviske kvinder, Og først og sidst Jomfru Rosensang, Om hun er ellers her inde.

26. Det var unge Grev Henrik, Tog ud de breve nu; Dem sendte Eder eders fader, I raader selv for dennem nu.

27. Min Fader haver mig skreved til, At jeg skal eder lære; All den gierning som jeg kand, Den lærer jeg Eder saa gierne.

28. Saa forgik den klare dag, Den nat kom saa brat, Alt spurde unge Grev Henrik, Hvor hand skulde ligge den nat. Nu stander løvsalen.

29. Det meldte jomfru Rosensang, Hun svared i saa brat, Lade inu den fremmede jomfru, Sove hos mig selv i nat. Nu stander løvsalen.

30. Det svared jomfru Ellensborg, Hun frykted sin broder skulde døe. Sover den jomfru hos eder i nat, Da bliver i ikke mø.

31. De hente ind de voxe-lys, De vare med æren brende, Saa fulde de de unge to, Hen i den fruerstue.

32. Det da vare de unge to, De laae hinanden saa nær, Begyndte de hinanden at spørge, Hvem de mest havde kier. Nu stander.

33. Siger mig jomfru Rosensang, Mens vi ere

ene tu, Veed i nogen i verden til, Paa hvilken staar eders hu. Nu stander løvsalen med ære.

34. Jeg veed ingen i verden, Der min hu stander paa, Ude da er Grev Henrik, Og han maa jeg ej faae. Nu stander løvsalen udi ære.

35. Er det unge Grev Henrik, I haver i hiertet saa kier, Saa mænd min jomfru Rosensang, Hand ligger eder alt saa nær.

36. Da svared jomfru Rosensang, Hun sig til veggen vende, Gud give det vidste min fader, Og saa mine rige frende.

37. Om alle eders frender det viste, Baade mand og dertil qvinde, Alt er hand nest i hænde haver, Baade nu og hver en finde. Nu stander løvsalen.

38. Hor i Unge Græv Henrik, i vogte saa vel eders liv, Fornemmer det min tienistekvind, Der yppes saa ond en kiv.

39. Hor i det Grev Henrik, I siger sagt herfra; Den terne er ej vidt herfra. Hun giver der agt oppaa. Nu stander løvsalen.

40. Alt da stød den tienestekvind, Og lydde hun derpaa; Hun ganger strax til Kongen, Og siger til hannem saa:

41. I vaager op Herre Konge, I sover nu alt for længe, Nu ligger unge Grev Henrik, Hos eders Dotter i senge.

42. Tig du, tig du tienestekvind, Jeg vil dig ikke tro; Der er saa mangen en stolt jomfru, Som bliver løyet paa. Nu stander løvsalen.

43. Hør i det Danner-Konning, Vil i mig ikke tro; Her have i hans gode sverd, Dertil hans sølvspendte sko.

44. Længe laa Kongen, og tænkte hand derpaa

Hvor kand jeg min Dotter forsee, Bedre end ret ligesaa. Nu staner lovsalen.

45. Der var fryd i skovsal, Og lyst at høre derpaa, Kongen gav sin Dotter bort, Grev Henrik hende tog. Nu stander lovsalen udi ære.

46. De brode ned den skovsal, De giorde deraf et grin, Saa glade vare de jömfruer, Hver kom da hiem til sin. Nu stander.

47. Nu have begge de unge to Forvunden baade angest og harm, De sove nu saa gladeligt Udi hver andens arm. Nu stander lovsalen med ære.

Anmerkninger.

Dette er skeet paa den maade, som i Hafburds Vise, uden det at her er en bedre udgang og ende. Begge Konger lukker deres Døttre inde, ligesom Acrisius Konge i Argos indslutede sin Dotter Danaë i et taarn, til hvilken dog Jupiter kom en gylden regns liguelse, det er, formedelst gave og guld nood hendes kierlighed. Ved denne leylighed vil jeg handle lidet om Hafbur og Signe, enddog den Vise er trykt tilforn, og begyndes saa: Siger Konge og Hafbur Konge. Der er vel striďighed om steden, hvor det skulde være skeet, i det J. Messenius imod J. Magni deres egen Histori-skriver giver for, at det skeede ved Sigtun i Sverrig, Andre i H. Henrik Ransovs bog, om de Cimbers Begyndelse, o. s. f. at det er skeet paa Synderborg paa Øen Als. A. Vellejus i bredden af sin Danske Saxo siger at nogle meene det at være hændet ved Falkenberg i Halland. Til alle disse meeninger er ingen grund. Er derfor best at blive ved Saxo i saadan og anden gammel handel, som dette beskriver i hans syvende bog. Her er Sigersted, som haver navn af K. Siger, hvor og vises hans Gravsted, og sees endnu ufeylbarlige tegn og levninger af det opbrændte Signes bur. Item vises der Hage-Høj, hvor Hafbur blev hengt, Valbrønden, hvor Valstedet er og Slaget skeede, Susaa-aa, o. s. m. Er der end Habors Plads ved Sigtun, som Messenius skriver, saa kand det være kaldet saa efter en anden af samme navn. Ja tiden, som Messenius sætter, kommer ey heller overeens med Sandhed, som den skulde; Dog haver han herom skrevet en Tragoedie, som er trykt, hvor hand ind-

fører meget af Visen, som skal være brugelig her over ald Norden. Ellers mældes der og lidet herom i Edda: Sigar thadan eru Siglingar kommer, thadan er æt Siglys, sem Heingde Hagbard; Hieraf Heiter galge Haabards Hestur.

K. Sarel skal have boet paa Sarlsborg, som har ligget ved Haraldsted (nu Harrested) ved Ringsted.

Rosensang og andre deslige, som tidt forekomme i Viserne, synes at være saaledes optænkte.

Sleben, Sleven ɔ: Sommeu. Sleber ɔ: Drager. Slögd Sv. Messenius. Min Fader er derined nögder, Jeg hoos henne lärer slögder. Sclabe A. Foccus sericus.

Sølvspendte Sko brugtes i de Tider, som ogsaa endnu.

XII.

Kierlighed gaar for Konge-Bud.

Jeg vil ey om lysen dag I mark eller skov udride; Thi jeg bær for en stolt jomfru Baade sorrig og megen kvide. Thi skiñer min skiold saa vide.

2. Det var ungen Anfind Haver sig en jomfru fæst; Men de havde hende i Kloster givet, Det gaar ham til hiertet meest. Thi skinner.

3. Det var ungen Anfind, Hand raader med broder sin, Jeg vil slaa det Kloster ned, Og tage ud Festemo min.

4. Viltu slaa det kloster ned, Og giore saa stor ufred, Sporger hand det Konning Byrge, Saa saare hand vredes derved.

5. Det var ungen Anfind, Hand raader med sine svenne, Vi ville slaa det kloster ned, Og tage den jomfru venne.

6. Det da svarede de Dannesvenne, Og sagde deres Herre saa: Vi ville slaa det kloster ned, Det gaae siden hure det maa.

7. Det gaar med Kongens venskab, Hvor Herre Gud det vil, Jeg skal slaa det kloster ned, Og lade saa lykken slaa til. Thi skinner.

8. De rede til den klostermur, Og hørde de dervaa; Saa faverligt siunge de nattergale, Der kvede de jomfruer smaa. Thi skinner min Skiold saa vide.

9 Saa herligt siunge de nattergale, Der kvede de jomfruer ni; Alt kvad jomfru Benedit fejrest af alle di. Thi skinner min skiold saa vide.

10. Hand slog ned den klostermur, Saa saare det skalv derved, Og tog hand ud den stolte jomfru, Af kirken der hun bad.

11. Det svared jomfru Sirelild, For alteret som hun stod, Spør hand det Konning Byrge, det koster dit Hierte-blod.

12. Tog hand jomfru Benedit, Lofted hende paa sin hest, Førde hand hende til stranden ud, Som hand kund' allerbest.

13. Det mældte jomfru Benedit, Hun saae de forgyldte fløje; Give det Gud Fader i himmerig, Det skib maatte siunk' i søe.

14. Svared det Ungen Ansind, Hand svared den venne mø: Den snekke hun er saa vel bevart, Hun bær os vel over søe.

15. Vunde de op deres silke sejl, Med deres forgyldene fløje, Saa sejled de dem til Norges land, vel udi dagene to.

16. Hand førde hende til sin faders gaard, Lod der sit brøllup bo, de levde sammen i otte aar, Alt baade med glæde og ro.

17. Det lidde ad det niende aar, Der det monne fast forgaa, Da lagdes ungen Ansind, I sterke Helle-traa. Thi skinner min skjold saa vide.

18. Det var ungen Ansind, Hand tog sin kjerest i arm; *Det være for Herren kært, Vi havde ej sammen et barn.* Thi skinner.

19. Det

19. Det svared stolten Fru Benedit, Og der stand taare paa kind; Dis riger' ere eders fren Dis storre er sorgen min. Thi skinner nu s

20. Angest og sorg var alt forglemt, den mer til mig igien, Jeg skilles nu ved min kiere ver vred' af venner til.

21. Hun satt' en kirke over hans grav, Et gul over hans been; Saa foor stolten Fru Be Hjem til kier broder sin.

22. Her sidder i Herre Konning Byrge, All reste broder min, Hvad for naade viltu gjore kiereste Syster din?

23. Ikke vidste jeg liden Benedit, Kiereste min, At du drogst i fremmede land, Med saa en svend.

24. Det svarede stolten Fru Benedit, med tukt og ære, Havde Gud ladet ham lev mig, Aldrig havde jeg kommet here.

25. Svarede det stolten Fru Benedit, Og hun for sig; Havde Gud ladet ham leve med Aldrig havde jeg trængd til dig.

26. Opstood Konning Herr Byrge, Han hend' i sin favn: Alt det gode som jeg forma skal komme dig til gavn.

Antegnelser.

Om Kong Byrge i Sverrig og hans Brødre, som h svelte ihjel, have vi en Vise i det forrige hundret, og er meget i de Svenske Historier, men om dette in som der og ofte findes det i Viserne, hvorom lidet eller tet mældes i Historierne.

At legges i Hellefraa, Dannetraa, Hellebrud, He siges naar mand brydes og drages med Helsot og bliv I Edda holdis Hel for et af Lokkes Børn, hvilken kaste i Helvede, og alle sot, og af ælde døde Meng

de. Thi de andre, som fulde i Krigen, meente de at kom-
i Odinssal.
Af Helsiges og i Helsla. Isl. Ihielsla, Helhest, Helspet-
, o. s. f.

XIII.

Som Begyndelsen, saa og gemeenligen Enden.

Magnus var Kong i Sverrig, Og aatte de Døttre to; De vare dem baade unge og smaa, Der dem faldt Moder fra. Saa
e da legge de Helte deres veye over Sverrig.

2. Hør du stolten Ellen, Og kiere Dotter min,
iltu give dig i Kloster, For kiere Moder din?

3. Ja saamænd min kiere Fader, Det maa vel
i være; Jeg vil give mig i Brede-Kloster, Der
jeg leve med ære.

4. Det var stolten Ellen, Hun skrev de breve paa
nd, Hun sendte dem Kongen af Spanien, De
n Herr Sonne til Haand.

5. Saa vide legge de Helte deres veye, Saa vide
er Sverrigs land; Saa ilde giorde Sonne Fol-
rsen, Hand brød den jomfrues brev.

6. Det var Sonne Folkersen, Hand taled til sin
oder Knud, Vi ville os nu fare af sted, Og ride til
planden ud.

7. De rede i saa saare, Alt til Oplanden ud, De
mme for den Slotsport, De bøde Kong Mag-
[illegible]ud.

8. Det da svared den Portener, Og en af Kong-
ns Mænd, Kongen ligger i sit [illegible], [illegible]
[illegible] mere.

9. [illegible] vare de Herrer to, De [illegible]
fro; End skal vi i aften gieste Det [illegible]
[illegible]

Ee 10. De

10. De rede dem saa flux af sted, Hen ri[...] landen ind, De komme for den Kloster-port[...] ryssed' udi den ring. Saa vide da legge de[...] deres veye over Sverrig.

11. De rede for den Kloster-port, Og ry[...] den Ring: Luk op liden port-pige, Og l[...] snart herind. Saa vide da legge de 2c.

12. Den tid de komme i Kloster, Udi den[...] ind, Der møder liden tienestemø, Hun var [...] i skind. Saa vide da 2c.

13. Hør du liden tienestemø, Hvad jeg [...] sige dig, Veedstu hvor den jomfru er, Du[...] ikke for mig.

14. Huset er af Marmor, Og Taget [...] Sengen er med silke bredt, En jomfru sover [...]

15. Der vare de i dage, De vare der i to, [...] de ikke i kammeret komme, For Kongens taffel[...] smaa. Saa vide 2c.

16. De kunde ikke i Kammeret komme, For[...] eller onde ord, Forend de hugge de taffelsvenne[...] Saa de fulde døde til jord.

17. Saa snart da blev den kammerdør, [...] snart af hengsler løft; Og det var stolten E[...] Hun blev af sengen rykt.

18. Hvo bryder Brede-kloster, Og hvo saa [...] her ind; Og hvo tør slukke de natte-lys, Alt over [...] stolte Ellin.

19. Hr. Sonne hand bryder Brede-kloster, [...] Ridder gaar der ind, Selv slukker jeg de nat[...] Alt over hin stolte Ellin.

20. Oben-hoved og barfoded, Og saa [...] der, Aldrig hørde jeg noget Kongebarn, [...] af Klosteret ferdt.

21. Hun var hos ham i vintre, Hun var hos hannem i ni, Aldrig var hende saa vee eller vel, Hun taled med ham i di. Saa vide da legge de Helte deres veye over Sverrig.

22. Det var stolten Ellin, Hun lagdes i lange traa, Hun sendte bud efter Herr Sonne, Bad hand skulde til hende gaa.

23. Længe stod Herr Sonne, Og tenkte hand ved sig: Hvi monne stolten Ellin Nu sende bud efter mig? Saa vide rc.

24. Ind saa kom Herr Sonne, Og stedes hand for bord, Hvad vil j nu stolten Ellin, Hvi haver j sendt mig ord?

25. Jeg haver faaed min helsot, Jeg veed jeg skal nu doe, Jeg takker GUd Fader i Himmerig, Som mig haver løst af nød.

26. Hand tog hende i sin arm, Klapped hende ved hviden kind, Forlader j mig ald brøde, Hiert allerkiereste min.

27. Jeg kand eder ikke forlade, Alt for saa megen vee; Jeg haver med eder de døttre tre, Jeg maatte dem aldrig see.

28. Lader j nu den sorte jord, Hen over med silke brede, Og lader j nu de skiønne jomfruer, For deres moder indlede.

29. Det da var den sorte jord, Hun blev med silke bredt, Det da vare de skiønne jomfruer, De bleve i stuen ledt.

30. Velkommen stolten Ingerlild, Alt med dit favre haar, Og velkommen stolten Karen, Og Kongens Festemaar.

31. Velkommen liden Kirstin, Og yngste Dotter min, Viltu give dig i Kloster For kiere Moder din.

32. Svarede det liden Kirsten, Jeg siger det paa min sand; Hør j min kiere Moder, Jeg lover mig heller en Mand. Saa vide da legge de Helte deres veye over Sverrig.

33. Det var stolten Ellen, Hun græd af angest og harm: Maatte mig ikke vides en bon Udaf mit eget barn. Saa vide 2c.

34. Svarede det liden Kirsten, Hende rand taare paa kind; Jeg vil mig gierne kloster give, Fra kiere Moder min.

35. Bliver du der indgiven Udi en silke-serk, End bliver du der uddragen, Alt med stor hiertens verk.

36. Hand tog hende anden gang i sin arm, Klapped hende ved hviden kind, Forlader mig ald broden, Hiert-allerkieriste min.

37. Jeg kand eder ikke forlade, Alt for saa megen Harm; J haver taget min tienestekvinde, Og lagd hende i eders Arm.

38. J haver taget min tienestekvind, Lagd hende paa bolstret blaa, Mig haver j af sengen skudt, Udi de bare straa.

39. Hand tog hende tredie gang i sin arm, Klapped hende ved hviden kind, Forlader j mig al broden, Hiert-allerkiereste min.

40. Hun tog Guldringene af sine Hænder, Slog dem mod sorten jord; J tog mig af kloster, Mig selv saa meget imod.

41. J tog mig af kloster, Mig selv saa meget imod, J slog de taffelsvenne tolv, Der gik endnu aldrig for bod.

42. Frem da ginge de Jomfruer tre, Og dem rand taare paa kind, Saa bade de strax Venskab, Deres Fader af Moder sin.

43. Det var stolten Ellen, Hun legges til vegghen i dvale, Det vil jeg for sandingen sige, Hun døde ved den tale. Saa vide da legge de Helte deres veye over Sverrig.

44. Saa toge de stolt Ellen, Lagde hende i forten jord, Saa saare sørgede Herr Sonne, For hand var hend' ikke god. Saa vide da legge de Helte deres veye over Sverrig.

Forklaring.

Dette synes ikke at have været nogen anden Konning, end K. Magnus Ladelaas, endbog der vare og andre Konger i Sverrig af Magni Navn.

K. Magnus lod bygge mange Klostere, og blant dem eet, hvorudi hand satte sin Dotter, fir Aar gammel, med andre Nunner, som fulgede S. Franses Regel. Men det Kloster var ved Stokholm, og blev kaldet S. Claræ Kloster. Hand kaldtes Ladelaas, fordi der var god Fred i hans Tid, saa mand havde ey behov at sætte Laas for Laden, saasom i gl. Sv. Riimkrønike siges:

Almogen förty migh Ladelås kalle,
Jagh fredade riika och fattiga alle,
Og låt them såttia knapp för lade,
Och fruchta sidan ingen skade.

Om denne Herr Sonne, og andet som her findes, angaaende denne Voldtægt, veed jeg intet mig at have læst nogensteds i de Svenske Kroniker. Det skeer ofte, som jeg erindrede tilforn, at der findes allehaande Historisk i Viserne, som ey engang i de rette Historier.

XIV.

Var er Broder-løs bag.

Der var en Greve i Saxenland, Hand havde en Dotter en Liljevand. De hviles op under Oland.

2. Hand havde ikke Dotter foruden een, Ej heller havde hand uden een Son.

3. Hin unge Herr Guldbrand saa heed han Søn, Ismar saa heed hans Dotter skiøn. D hviles op under Øland.

4. Saa døde Greven under Øe, Saa død Grevinden det var stor Nød.

5. Herr Guldbrand og Ismar den Lillievand Raadde saa for deres Faders Land.

6. Herr Guldbrand skulde af Landet fare, Jom fru Ismar skulde hiemme være.

7. Det spurde Kong Hogen under Øe, At hu var hiemme den venne Mø.

8. Kong Hogen segler under Øe, Saa tog han bort den venne Mø.

9. Hand førde hende hiem til sit Land, Anvo ded hende sin Forstind' i haand.

10. Her haver j en Lillievand, Den ville vi gi vor Søn i Haand.

11. Herr Guldbrand kom i Landet hiem, Bor var hans Syster den Jomfru skiøn.

12. Herr Guldbrand lader virke Snekker ni Alle af Styrke saa vare di.

13. De to skulde til Verie være, De to skul store Kartover bære.

14. De to skulde til Heden-Kongens Land, D lede efter den Lillievand.

15. Dismeere de ledte, dismindre mand fan Til Guldbrand kom til Kong Hogens Land.

16. Der hand kom i Kong Hogens Gaard, stod Dronningen vel sysbt i Maar.

17. Hil være Eder Dronning saa fabr og Aldrig saae jeg nogen skiønner end J.

18. End haver jeg en Jomfru hos mig, S meget skiønner end jeg.

19. Alt haver jeg mig en Terne, Hun skinner som Morgenstierne. De hviles op under Oland.

20. Jeg giver eder det Guld saa rød, Lader mig i aften see den Møe.

21. Dronningen gaaer i Bure, Hun taler til Ismar prude.

22. Stat op Ismar, klæd du dig, I Aften skalt du skenke for mig.

23. Jomfru Ismar ind ad Døren tren, Herr Guldbrand stander hende op igien.

24. Guldbrand klapper paa hyndet blaa, Vil I skiøn Jomfru hvile herpaa.

25. I sider her ned ved denne Steen, Forteller eders Slegt og Afbyrds Green.

26. I Saxen er jeg baaren, Der ere mine Klæder først skaaren.

27. Jeg haver ey Broder foruden een, Og hand foor sig til Jorsal hen.

28. Men maatte jeg engang leve den Dag, At jeg maatte finde min Broder glad.

29. Hand klapped hende ved hviden Kind, Forvist estu kier Syster min.

30. Hun tog hannem i Armen sin, Jeg følger dig gierne kier Broder min.

31. Saa løfte hand hende paa sin Hest, Og fore til Skibs, som de kunde best.

32. Du siig Kong Hogen saa mangen ond Stund, Som der er Sand paa Havsens Bund.

33. Vare min Herre her hiemme, Du skulde hend' ey saa nemme.

34. Jeg siger, som jeg mon meene, Du skuld' ey tage hende saa eene. De hviles op under Oland.

Forklaring.

Det var fordum Skik baade her i Norden og andensteds, at tage sig Hustruer med Magt eller List. Hvorfor de og med stor Besværlighed maatte søge efter dem igien. I den Haandskrevne Bog in Fol. som findes i vort Akademies Bibliotekes Koor, om Norges første Begyndelse, tales om Kong Thormoter, som regerede over de Lande, som nu kaldes Findland, og Hvenland, (maaskee Kvenland siden) hand aatte 3 Sonner (1) Leerdt, som var kalded Aaghi. (2) Loghi. (3) Hare, hand var Fader Frostes, Fader Snees den gamle, hans Søn hred Tord, som havde to Sonner Mjor og Gjor, og en Dotter Goy, hvilken blev borte, men de søgte mange Aar efter hende, Mjor til Lands og Gjor til Vands, o. s. f.

Der findes og en anden Vise lidet anderledes end denne, med et andet Omkvæd: For hun var idel skiøn. Men jeg lader den ude, eftersom Indholdet er alt det samme.

Isinar var ogsaa en Konge i Venden, som Saxo omtaler i K. Sigvars Historie. Jorsal er Jerusalem, hvorthen de giorde Pillegrims-fær til den H. Grav. Her mældes om Valske Kartover, eftersom mand læser i endeel Historier, at de i Valland først bleve brugte. Men at Skydt for skal være paafundet og det af en Dansk Munk, giver D. Thomas Bartholinus tilkiende i sin Bog, om de Danskes hiemmefundne Lægedom; Og at de havde brugt skyden med Krud i disse Lande, strax efter det Trettende Hundret Aar fra Christi Fødsel, vidner Pontanus i sin Latinske Krønike om Danske Handel, ja vi see og skydt og stykker i vore meget gamle Malninger. P. Langius Chron. Citiz. skriver, at 1360, brændte Consistorium af til Lybek ved deres Forsømmelse, som giorde Krud. Kong Kristoffer siges at være thielskudt af en Bysse, Aar 1280. S. Majolus D. Can. af Crantzii Vandalia.

Det synes vel at her forstaaes en Skatte-Konge i Jylland eller andensteds, ved Kong Hogen.

XV.

Exempel paa stor Kvinde-Troskab og Kierlighed.

Hrige GUd i høyeste sal, Hielp mig at ramme maade og tal, At jeg maa sandhed finde; I-

Beder du vilt mig bistaa, Til denne Vise at finde paa, Som jeg vil nu begynde, Om en Ridder af Styrmark, Af adel god med ære, Hand var skiøn, ung og dertil stærk, Men uden fader mon være, Som nu var død udi sit land, Sit rige en anden Ridder befoel, Reed selv at tiene i fremmede land.

2. Hand kom til Danmark i Kongens gaard, Som hand af barndom tugtet var, Saa monne hand altid leve. I retfærdighed, tukt og ære, Blusel, GUds hellige ord og lære, Der i monne hand sig øve, Sin fader, før hand opgav sin aand, Fire lærdomme hand hannem kiende, Dem lovede Sønnen med mund og haand, I hvad hannem kommer tilhænde, At hand vilde hannem lydig være, Det holdt hand fast i ald sin tid, Der af havde hand stor lov og ære.

3. Den første lære af hiertens grund, Hor Guds bud baade dag og stund, Hvor tiden kand sig give, At dig ey hindrer lívsens nød, Med den fattige skift dit brød, Som monne i armod leve. Den tredie lære af fader sin, At skulle Kvindfolk ære, Hielpe Fruer og Jomfruer fiin, Deres gode tugt formeere, Det fierde var Præste som GUds ord lære, Dem skal du visselig holde i agt, Der af formeeres din egen ære.

4. Ingen mandelig gierning slog hand af, Som jeg haver læst foruden straf, Dertil da var hand kiønner, End Hektor som af Troja reed, Thi hand maat tit bevise det, Saa var hand ogsaa skiønner, End Salomon den Konning viis, Ingen Ridder faver forsande, Der af hannem kunde vinde priis, Hvem med hannem monne rende, Dem giorde hand deres sadel tom, I alle gierninger kiek hand var, Beholt og altid priis og rom.

5. Konningen havde en dotter bold, Hendes lige var ikke i verdsens vold, En arving til Danmarkes rige, Floradebel heed hun forsand, Den skionne Helena af Grækerland, Kunde ikke være hendes lige, Den Ridders ven hun hemmelig blev, For manddom som hand giorde, Hun sende ham hemmeligt bud og brev, Deraf vilde noget vorde, Trianus du unge mand, I Danmark skalt du Konning blive, Men jeg beholder liv og aand.

6. Mit hierte haver dig udvald, Og ingen anden enten stolt eller bold, Agt det og vær men stille, Min Fader haver mig inderlig kier, Jeg kand og mange konster fleer, Dermed at fremme vor villie, At vi kunde komme i ægteskab, Vilt du og dette giøre, Da skriv mig til om dit behof, At jeg din ville kand høre, Den Ridder skrev hende snarlig til, Om det er eders ville saa, Jeg intet heller begiere vil.

7. Den Jomfru lagdes paa sengen ned, Med megen utaalmodighed, Hun græd og gav sig saare, Konningen var bedrøved forsand, Efter Mestere skrev hand i alle Land, I hvo der kunde forfare, Hans Dotters sygdom, og hielpe hende da, Dem vilde hand vel betale, Men der de hendes vand besaa, Hendes Hierte lagdes i dvale, Hendes puls den slog, det kunde de see, Naturligen er hun ikke syg, Dog gior det Kongen i hiertet vee.

8. Kongen gik til hende behend, Dine øyne, sagde hand, til mig vend, Og klag for mig din vaade, Naturlig sygdom du ey bær, Sig mig dog hvad dit hierte begier, Hvad dig er kommet tilhaande, Det er paa jorden hvad det kand, Det svær jeg ved min Krone, Jeg vil hielpe dig paastand, Ey noget vil jeg skone, Hun sagde, du haver i tienneste din, Een ædel mægtig Ridder skion, For hannem bær jeg sygdom min

9. Enddog hand aldrig rørde mig, Jeg omkom-
ner dog endelig, Uden hand min kand blive, Gods,
re og liv, hvad jeg formaar, Og døden vil jeg un-
ergaa, Og aldrig vær' i live, Er det, sagde Kongen,
n begier, Stat op det skal ja blive, Om hand end
Svine-Hyrde er, Dog ingen Ridder i Verden
ou leve, Som kand være hans lige, Hand er en af
Ridderskab fød, Til Stadelborg i Østerrige.

10. Kongen forsamled sine Raad, Sagde dem
n meening forsand, Hvad der var da forhaande,
Da sagde alle med et frit mod, De vidste ingen bedre
Ridder good, J tydske eller danske lande, Den Kro-
en bedre kunde forstaa, Naar J monne heden sove,
De sendte bud efter den Ridder da, Og saa den
onne Jomfrue, De to maatte boe tilsammen best,
Intet menniske var i det heele land, De hulde jo fryd
g glæde-fæst.

11. Hand sagde Kongen lov og ær', Den stund
g lever i verden her, Eders villie vil jeg giøre, Kon-
ingen sagde, hun er dig huld, For Kejser, Konger,
iv eller guld, Som du maat see og høre, Thi maat
u sige hende tak og priis, Den stund du est i live,
Derom jeg beder dig Ridder viis, Saa vil jeg dig
give min Krone, Men naar jeg ved døden gaar af,
Den sag haver du vundet frit, Formedelst dit mæg-
ge Ridderskab.

12. J tredive dage deres brøllup stood, Ey større
yd og lystigt mod huldtes i nogle lande, Hvem disse
enni[sker] fik at see, Af hiertens glæde deres hierte
aatte lee, Saa længe som verden haver standet,
avde Gud paa jorden menniskens kiøn, Ey bedre
mmenføyed, Af Frankerig kom en Ridder skiøn,
er paa Slottet blev hand ledet. Hand saae der

ædele Jomfru riig, Sagde, uden Dronningen af Frankerig, Jeg ingen veed som hun er lig.

13. Hun er den skionneste i verden er til, Hendes ansigt og billed jeg sige vil, Mand maa det lystes at skue, Trianus merked det aabenbar; Der nogen tid forgangen var, Sagde hand det til sin Frue, Mand taler om den skionneste Kvinde, Som mand kand under Solen finde, En Dronning bold og meget fiin, Af Frankerig kalder mand hende, Om j vil give mig saa lang tiid, Jeg vil beskue hende der, Hendes billed vil jeg føre hid.

14. Dronningen sagde af hvad Aarsag, Vil j henvandre, det er min klag, Bliver hiemme, derom jeg beder, Den lange reyse med stor umag, Hvad kand eder hielpe denne Sag, Om j end seer hendes fæder, Hendes billeds skionhed og meere, Hvad lyst kunde j der finde, Jeg undrer at j saadant begier, Hvad kunde j der finde, Det gior jeg Dronning for den skionhed, jeg troer ey nogen i Verden er til, Som er din lige, det jeg nu veed.

15. Mit Hierte haver sprekke og vee, Endtil jeg faar den Dronning at see, Jeg vil snarlig igien komme, Giv dertil orlof kiereste min, Saa giver jeg dig min tro igien, Jeg vil mig ikke forsømme, Jeg vil selv snarlig komme hid, Den sag hende gik til hierte, Hand tog sit sverd dermed bortreed, Det giorde hende vee og smerte, Hand kom til Frankerig i det land, Nu hører til det store eventyr, Hvad under den Ridder gik til Haand.

16. Hand kom derfor snarlig der, Hand holdt sig vel med tugt og ær, Mand fandt da ey hans lige, J form og skik jeg sige vil, Hand var en mægtig Ridder dertil, Dronningen af Frankerige, Hun var de Tyd-

ke besynderlig huld, Der hun de tidender spurde, Hun klæde sig med sølv og guld, Den Ridder kom hun til orde, Hun skude hans ansigt underlig da, Sagde hun, siden mig skabte GUd, En skiønner Mand jeg aldrig saae.

17. En dag som Kongen reed paa jagt, Efter vilde dyr, det var hans agt, Kort vil jeg dermed giøre, Den Ridder ind til Dronningen gik, Godt svar hand paa sit ærend fik, Der hand det mon fremføre, At hand vilde lade hende skildre af, For hand derfra vilde ride, Hun lovede strax den Ridder brav, Hand maatte vel derpaa lide, Hun vild' ham tiene i allenstund, Sit Contrafej hand skulde faae, Hand glædde sig da saa mangelund.

18. Der var en gammel Kammer-Viv, Hun giorde deraf saa ond en kiv, Gav Konningen det tilkiende, Hvorledes en unger Ridder var, I Dronningens kamer aabenbar, Hand kom derhen behende, Og støtte flux op den kammer-dør, Fandt dennem ene derinde, Hand sagde, dette straffes bør, Jeg hevner det dette sinde, Ridderen maatte i tornet gaa, Kongen sammenkalder sit Raad, I give nu eders Dom derpaa.

19. Der det fornam den Ridders knekt, Hand tenkte, O væ! her hielper ey ret, Hvad ondt vil her nu fødes, Hand sætte sig genesten paa sin hest, Og red ad Danmark som hand kunde best, Alt før hans Herre skulde dødes, Hand kom der til den Dronning ung, Lod hende saa straxen vide, Sin Herres [illegible] saa svaar og tung, Det i hendes hierte mon svide, Hun rev sit haar og hænderne vreed, Gav sig dog strax til hest derfra, Nu hører [illegible].

20. En [illegible] hun med sig nam, Og [illegible]

[illegible]

re det for himmelen klagd, De ville bor
glæde, Ach hvad er nu best for Raad, La
Vand i dette fad, Dermed eders ansigt at
ragekniv her haver jeg, Hvormed jeg vil af
eders Ansigt haar og skieg, Nu værer ikkun
eder vist vil hielpe herfra, Strax tager Ed
af, Men mine skal j drage paa.

22. Og for de Vægter klager hart, Ede
vrider og fuld svart, Eders ansigt skal j skyv
finder j naar det er skeed, Den knegt me
bered, Der ud' j skovens hule, Sid paa de
rid derfra, Agt ey hvor det mig ganger,
dommen varer paa, Der efter mig forlæng
kand frelse saa dit Liv, Den Ridder folg
raad, O skuer an en trofast Viv.

23. Sin dreng derhos hand blive lood,
lykken blev dem good, Hand skulde det
Den tid forgik, den dom gik an, Den kvi
der som en mand, De retten der begynde, E

kvind og ingen mand, Seer mine bryst og skuer an, Men at jeg dette finde, De Ridders klæder haver paa, Jeg derfor giøre vilde, At jeg mig kunde vel bestaa, og ey min ære spilde, I fred, i krig jeg giern er med, Var jeg ey klæd da som en mand, Det blev mig ofte til fortræd.

25. Nu hører hvorfor jeg kom hid, Jeg haver spurt for langen tid, Om Dronningen af Frankerige, At hun var vist den skiønneste Viv, Som fødder var af moders liv, Vi vare hin anden lige, Sligt volder at jeg nu er her, Jeg selv vild' hende skue, Hun er fuld udaf tugt og ær, Den dyderige Frue, Jeg siger eder grundelig, Jeg er en Dronning af Dannemark, Sligt maa j vide foruden svig.

26. Der hun aldt det af mig forstood, Sit bud til mig hun skikke lood, Og føre mig i sit kammer, Jeg bad hende om sit Conterfej, Deraf opkommer ald den rej, Og slig unyttig klammer, Jeg satte mig hos hende ned, Skal man os derfor straffe? Fortæld de hende vort lands sæd, Hvad jeg her havd at skaffe, I det kom Kongen ind med magt, Jeg maatte strax i taarnet ind, I dommere giver her paa agt.

27. Derpaa saa blev afsagt en dom, Men hun for den aarsag hidkom, Og mon en Dronning være, Betee mand skulde hende godt, Og for det fængsel, haan og spot, Beviise hende største ære, Hun sagde jeg maa denne tiid, Til mit land igien fare, Hr. Konning lader had og niid, Mod Dronningen ey længer vare, Thi hun er from og dydefuld, Da glædde sig den Konning riig, Og saa det Ridderskab saa hold.

28. Den Frue fik stoor lov og priis, Og skenk udaf den Konning viis, Med guld og riige gave, Den Dronning førde hende omkring, Gav med de

ypperligste tima, Som hun heldst vilde have, Derneſt saa fulde Kongen med, Det var saa faver en skare, Hen ud alt til den strande bred, De bade hende vel fare, Hun snart lagd op paa holster sand, Der holdt hendes Faderbroder Hof, Som var en Hertug i det land.

29. Sin dreng hun skikked straxen ud, At hand skal føre den Herre bud, Bad ham ey sorg' eller kvide, Hun vild her tove til hand kom, Men naar hand sagen kun fornam, Da skuld hand hastig ride, Det bud var snar, reed nat og dag, Hand mon i Stiermark komme, Alt til sin Herre i fuld god mag, Det bliver os til fromme, Min naadig Frue med got skel, Forvunden haver ald sin nød, Hun lever nu og lider vel.

30. Den Herre frydes mangelund, Og sagde udi samme stund, Det budskab skal dig gavne, Hvor er min glæd-og sorg-fordriv, Udvalde skat og skionne liv, Og at jeg dig kund' omfavne, Med bitter graad af glæde stoor, Hans øjne vilde flyde, Da tieneren talde disse oord, Nu skal j ogsaa vide, J holsten er den Frue ven, Den Herre derfor sætte sig Til hesten sin og vær ey seen.

31. Hand reed afsted udi en iil, Enddog derhen var mangen miil, Hand snart til Holsten rende, Da var der glæde mangefold, Den Ridder og den Frue bold, Deres lyst havd' ingen ende, Derneſt de sig i Danmark ind, Med længsel monne skynde, Da fryder sig hver mand og kvind, Ald lyst mon da begynde, Den gamle Konge døer saa hen, Men Ridderen sætter kronen paa, At styre Danmarks riige igien.

32. Det styrde hand i langer tiid, Mod alle var hand from og bliid, Den Dronning og deslige, J

ed ald' hun overgik, Stor priis de begg' af alle
Meer kand jeg ey af sige, Den tienner good saa-
lev lønt, Styrmark fik hand at raade, Hans
lev ham tilfulde lønt, Hand fik deraf stoor baa-
Enhver streb efter dyden ven, Naar alting far
den hen, Da bliver ær' og priis igien.

Anmerkning.

enne Viise haver jeg fundet saaledes udsat af Tydsken, saa-
som den findes gammel og yndig i Lieder-buch. Mand
: ogsaa meget i de gamle Franske, Hollandske og Tydske
der om Danmark og de Danske, hvoraf sluttes, hvorledes
dog udenlands have været bekiendte. Foruden det, at
eget gamle Skribentere, Procopius og Jornandes taler
em. Saa have og de ældste Jislænder kaldet sit Sprog,
var felles med disse Nørre riger og almindeligt, efter de
ske. F. E. A. Thessa bok lat eg rita fornar fra sogrur
øfdingia, tha sem riik hafa hast a Nordurløndum, og
sk tungemal hafa mælt. ɔ: J denne Bog lod jeg skrive for-
asagn om Høfdinger, som rige have havt i Nordlandene,
Dansk Tungemaal have mældt. Men hvad om denne
kand være, veed jeg intet vist at slutte. Vel er K. Kri-
r hid indkommen af Bejeren, som var Paltzgreve af den
Neumark (hvilken nu som andre fleere, saasom af Mas-
Amberg, o. a. f. ey ere til) saa jeg meener, at her kand
Neumark, for Steurmark; dog komme endda ikke de
Omstændigheder overeens hermed. Enten her nu længe
n, eller da er passeret noget sligt herinde eller ey, saa have
inte dog her med fornemmeligen vildet havd bestandig tro-
og kierlighed i Egteskab berømmet. Ellers regerede nu-
den de Danske Kongers Brødre i Holsten, som her i Visen
des.

aadant et Exempel, at en Kvinde haver udgivet sig for en
d, og udfriet ham, have vi iden Tydske Kalloandro, af
ken udsat, og i Visen, om den Greve af Rom, o. s. f.

XVI.

Hvo som giør ondt, og det gaaer vel, maa sige af Lykken.

Kongens Dotter af Engelland, Hun leder den ald kvide, Hende er gangen sorg til hu, Hun haver trolovet hin unge Herr St
2. Hun er til tukt og ære vant, Hun vil ey anden mand.
3. Kongens Søn af Danmark, Hand be Jomfruen af ald magt.
4. Det lidde fast at fyrretyv' ugers dag, Jomfru længes med megen klag.
5. Den jomfru tager over sig kaaben bl ned til buret monne hun gaa.
6. Og ned til buret hun ganger hen, De hun en søn saa ven.
7. Hun tog det barn, svøbte det i liin, Og det i forgyldte skriin.
8. Hun lagde derhos viet salt og lius, For de de ey været i Guds Huus.
9. Den jomfru tager over sig kaaben blaa, ned til stranden monne hun gaa.
10. Hun ganger hen ud ved den strand, Og det skriin saa langt fra land.
11. Hun kaste det skriin saa langt fra sig, riige Christ befaler jeg dig.
12. Den rige Christ leverer jeg dig, Du ikke længer moder i mig.
13. Kongen hand jager ud med den strand, fand det skriin var drevet til land.
14. Hand slog det skriin op, saae der i, Saa et drenge-barn laa derudi.
15. Kongen tog vendinge af sin pung, Og det barn til Kristendom.

16. Derneſt tog hand det lille nøør, Og fløde det til forſtermoor. Hun haver trolovet hin unge ker Styge.

17. Du for det barn ret omhu bær, Af ſtore folk t viſt kommet er.

18. Hun foſtrede ham i vintre fem, Siden blev nd Kongens egen ſmaadreng.

19. Hand voxte ſaa til i atten aar, At hand Kon- ns eget baner baar.

20. Kongen gav hannem ſaa borg' og læne, Der- l hans egen Dotter hin venne.

21. Kongen taler til Dotteren ſin, Og naar ſaa ltu gifte dig?

22. Naar min Herre Fader ſiger til, Og naar ns faderlig Hierte vil.

23. Herr Karl er opperſt i min gaard, Ney det er Styge, min hu falder paa.

24. Det monne faſt ad bryllupet lide, Den nfru hun bær daglige kvide.

25. Saa drukke de bryllup i dagene fem, Ikke lde Bruden til ſengs i dem.

26. Den ſidſte dag ad kvelde, Da toge de bru- n med vælde.

27. Saa ſætte de Bruden i ſengen ned, Hr. Karl and dvældes ey længe ved.

28. Hand klapped' hende ved hviden kind, I ven- er eder hid allerkiereſte min.

29. Du tige kvær Karl, tier ſønnen min, Thi jeg kiereſte moder din.

30. Og det er ſpot i min faders land, En moder al have ſin ſøn til mand.

31. Og det er ſpot paa denne øe, I bær guldkrone g er ey møe.

32. Om morgenen Kongen hand spor dem ad, Hvor haver j lidet i denne Nat.

33. Jeg takker nu Kongen for alt got, At ægte min moder, det var stor spot.

34. Kongen har giordt mod mig allerbest, Det er min moder, som jeg haver fæst.

35. Min dotter ville vi stege og brænde, Eller til Heden Konge hensende.

36. Ak ney, med min moder handler ey saa, Giver hende Herr Styge, det er mit raad.

Antegnelse.

Mand kand letteligen slutte af denne og mange andre Viser, at der haver været stor Omgængelse, ja og Svogerskab mellem os og de Engelske, helst meden vore Danske der regierede. Men hvo denne Konge-Dotter af Engelland, eller Konge-søn af Danmark haver været, kand ey for vist siges. Kong Regner af Danmark, som krigede paa Engelland, havde mange sønner, af hvilke maaskee een haver elsket denne Frøken, som ved hannem haver fød en Søn, og var kaldet Styge, som er et Dansk Fornavn og Tilnavn. Ellers var Maaden ikke lovlig, saaledes at elske i løn og omgaaes med sit Foster, hvilket hun daarligen meente at være vel forvaret, naar det havde viet Salt og viede Lys med sig, hvilke Ting i Pavedommet stor Kraft tillegges.

XVII.

Lykken spiller underligen.

De Rovere vilde stiele gaa, Saa langt i fremmede lande, Saa stale de bort den Konges barn, Den jomfru heed Skion Anna.

2. De forde hende i fremmede land, En Hertugs Søn tilhaande, For hende saa meget guld gav hand, Den jomfru heed Skion Anna.

3. De vare tilsammen i otte aar, Siu sønner tilsammen monne fange, For hendes dyd og ydmyghed, Blev den Herre en Konge.

4. Der

4. Den Herre var af Mekelborg land, Af Forstelig blod og stamme, Kongens Dotter af Engeland, Var solt ham selv til haande.

5. Det otte Aar forgangen var, Hun kunde det merke og kiende, At hand vilde sig en anden feste, Forlade vilde hand hende.

6. Skion Anna gaar for hans Moder at staa, Moder sagde hun Frue, Vil Jeders Søn bede om, At hand vil mig trolove.

7. Jo saamend da vil jeg saa, Jeg vil det gierne giøre, Hand lover sig aldrig nogen Jomfru, Der mig kand kierer være.

8. Den Forstinde gik for sin Søn at staa, Konning sagde hun Herre, Hvorlænge vilt du leve saa, I slegfreds levnet meere.

9. Du skalt love Skion Anna din Viv Din ægte Brud at være, Og da bliver eders sønner syv, Til ægte born med ære.

10. Ney saamænd Moder giør jeg ey, Hun er af fremmede lande, Hendes Forældre kiender jeg ey, Hun er mig solt i haande.

11. Den Herre lod breve gaae ud, Ja bryllups-breve skrive, En anden fæste sig til Brud, Hans Dronning skulde blive.

12. Skion Anna staar i høyeloft, Hun hørde de Ridderes røste, Give det Gud Fader i Himmerig Mit hierte maatte brøste.

13. Skion Anna staar i høyeloft, Hun hørde de Riddere holde, Hielp nu Gud Fader i Himmerig, Jeg maatte min kierest beholde.

14. Den Herre hand gaar for Skion Anna at staa, Anna du deylige kvinde, Hvad haver du for gaver ud, Til min Brud og Forstinde.

15. Jeg vil give hende gaver rig, Konning sagde hun Herre, Jeg giver hende mine Sønner syv, De skulde hendes tienere være.

16. Det er slet ingen gaver riig, Anna du dydelige qvinde, Andre gaver skalt du hende give, Vilt du mit venskab vinde.

17. Da skal jeg give hende gaver riig, Konning sagde hun Herre, Jeg giver hende eders eget liv, Jeg vilde saa nødigt ombære.

18. Det er ingen gave riig, Anna du dydelige qvinde, Dit beste guldspan du hende giv, Vilt du hendes venskab vinde.

19. Mit beste guldspan skal hun ikke faa, Jeg vil det ikke ombære, Det gav j mig til morgen-gave, Derfor fik j min ære.

20. Den Herre gaar for sin Brud at staa, Min adelig Brud og Forstinde, Hvad for gaver giver j nu, Anna min slegfred qvinde?

21. Jeg vil give hende gave god, Konning sagde hun Herre, Jeg vil give hende mine gamle sko, Hun sømmer dem best at bære.

22. Saadan er ikke gaver nok, Min ædelig Brud og Forstinde, J giver hende andre gaver god, Om j mit venskab vil vinde.

23. Saa vil jeg give hende gave rig, Konning sagde hun Herre, Jeg vil give hende mine møller syv, De ligger over Riin saa ferre.

24. De møller ere saa vel belagt, De ere saa vel beprydet, Og det vil jeg for sanden sige, De maale kaneel og hvede.

25. Skiøn Anna sagde hun min ædle Herre, Vil j mig det forlove, At jeg maa gaa til høyeloft, Eders unge Brud at skue.

26. Ney saa nænd da maa du ey, Du maa det ... giøre, Kom ikke i det Brudehuus, Lad mig det ...ke spøre.

27. Skiøn Anna gaar for hans Moder at staa, Moder sagde hun Frue, Maa jeg i det Brudehuus gaae, Min Herres Brud at skue.

28. Jo saamænd da maa du saa, Sagde hans Moder til hende, Tag kun dine beste klæder paa, Med alle dine møer og qvinder.

29. Skiøn Anna ind ad døren treen, Baade med angest og møde, Hendes syv Sønner de for hende gik, Var klæd i Skarlagen hin røde.

30. Skiøn Anna tager sølvkande paa haand, For Bruden begynte at skenke, Taarene hende paa Kinden rand, Som hver vel selv kand tenke.

31. Den Brud gaar for sin Herre at staa, Konning sagde hun Herre, Hvor er os den skiønne som...kru fra, Hvi græder hun saa saare.

32. Hør det kiere unge Brud min, Jeg siger eder sandt, Det er min søster-dotter fiin, Er hendt af et fremmed land.

33. Ak ney min Herre, det er ey saa, Det kand jeg vel forstande, Eders slegfred vil det være maa, Raade Gud hvor det vil gange.

34. Sandhed jeg eder sige vil, Til hendes sorrig og vaande, Hun blev mig bødet for penge til, Og sold af fremmede lande.

35. Det er hendes børn som j her seer, Syv som ...er for eder stande, De skulle nu eders tiennere være, Det giør hende sorg og vaande.

36. Jeg havde mig en Søster klein, En Søster som heed Anna, Hun blev af røvere staalet hen, Og ...ld i fremmede land.

37. Hun blev staalet hun var et barn, Udi sin ungdoms aare, Hendes forældre til stor harm, De sørger for hende saa saare.

38. Est du skion Anna Søster min, Du ædle fiols blomme, Ret aldrig glad var Moder din, Siden du af land monne komme.

39. Du est min Søster hør jeg vel, Det er nok aabenbare, Behold ikkun din Herre selv, Gud eder længe spare.

40. Der blev glæde over ald den gaard, Ja var stor lyst og gammen, Den Konning og skion Anna da, Blev begge viede tilsammen.

41. Hiem drog den unge Brud igien, Alt til sin Faders lande, Den yngste Søn fulde hende hiem, Hvis Moder var skion Anna.

Anmerkning.

Endog denne Vise er om udvortes folk, saa lader jeg dend dog gaa i tallet, fordi den er gammel og i brug hos mange; Og jeg haver ogsaa hørd siunges og nævnes Her Daner Konning. Der siunges ellers mange andre Viser paa Danske om fremmede, med hvilke vore da havde omgængelse. Der har været stort Røveri i gamle dage, eftersom det i synderlighed til Søes haver været tilladt og lovligt, som noksom af vore Nordiske Historier, Sagar og Viser erfares. Saaledis have de og kiøbt og soldt Mennisker, som de havde røved, lige ved andet gods, saasom endnu skik er hos de Barbariske folk.

XVIII.

Kierlighed giver Raad og Dristighed.

Vill' I høre og lyde, Det jeg nu kvæder forsand, Hvor hun liden Kirsten, Sin sorrig ej forvand. Der ald vor sorrig fordrives.

2. Forst døde jomfruens Fader, Og saa hendes kier moder, Saa døde junker Baldemar, Jomfruens yngste broder.

3. Hun

3. Hende bedes en Konge-son, Dend vilde hun ikke ha, Men hende bad saa rig en Ridder, Og hannem sagde hun ja. Der ald vor sorrig fordrives.

4. Hende bads til saa rig en Ridder, Og hand hedde Knud af Borg, Hand levde med hende en stakket stund, Deraf ogtes jomfruens sorg.

5. Knud hand gaar i kelleren, Hand smager baade miod og vin; Bede vi Sander Kongen, Til begges vor brollup ind.

6. Svared det liden Kirsten, Og hende rand saare paa kinder, Bede vi Sander Kongen, Vor glæde hun bliver minder.

7. Det var liden Knud af Borg, Hand beder sadle heste, Vi ville ride til stranden ud, Den unge Konning at geste.

8. Det var liden Knud af Borg, Hand reed ud med dend strand, Det var dend unge Konning, Hand ganger paa hviden sand.

9. Hor i Danner Konning, Vil i giøre mig dend ære, At blive hos mig denne dag, Mit brollup vil jeg giøre. Der ald vor sorrig fordrives.

10. Du hav tak liden Knud af Borg, Du hav tak for din møde, Jeg havde vel til brollup kommed, Dersom du havde mig ej boded.

11. Saa sættede det folk i ring, Som de kunde allerbest, Det var Danner Kongen, Sad bruden allernest. Der ald vor sorrig fordrives.

12. Saa drukke de den brune miod, Og saa den klare vin, Alt sad hun liden Kirsten, Med haand under hviden kind.

13. Det var liden Knud af Borg, Klapped hende ved sorrigfuld kind, Hvi sorger i saa saare, Hiert allerkiereste min.

14. Hør i liden Kirsten, Hvi giøres eders kinder saa bleg, Hvad heller har i det fanged, Af harpe eller pibe-leg. Der ald vor sorrig fordrives.

15. Jeg haver det ikke af harpen, Og ikke af pibe-leg; Det er meere i mit sind, Kongen tænker mod eder svig.

16. I tige kver liden Kirsten, I tage det intet til fare, Jeg vil gaae i høye-loft, Og drage paa brynien haarde.

17. I vogter eder liden Knud af Borg; Thi Kongen vil eder ilde, Had bød to af sine geveste Ridder, Eders unge liv at spilde.

18. Det var ungen Konning, Hand taler til sine mænd: Hvilken af mine Danne-svenne, Vil følge min Brud til seng.

19. Hvilken af mine Danske Hovmænd, Vil følge den Brud at sove, Hvilken af mine Danske Hovmænd, Vil veye liden Knud i stove.

20. Alle da vilde de Danske Hovmænd, Følge den Brud at sove; Ingen af de Danske Hovmænd, Vilde veye liden Knud i stove.

21. Det var Sander Konning, Sætte sig i sengen ned, Det da var den unge Brud, Hun vendes til veggen ved.

22. Jeg beder eder Herre Konning, Alt for min megen møde, Lader mig jomfru en nat sove, Alt for den haarde død.

23. Den første nat de sammen sove, Hun undte ham ikke vel, Den anden nat derefter, Da slog hun hannem ihiel.

24. Lig du der Sander Konning, HErre Gud løse vel min sorg; Det giorde mig saa ildt i hiertet, Du vogst liden Knud af Borg. Der ald vor sorrig fordrives.

Anmerkning.

Borg maaskee Pedersborg eller det som siden kalledes Kalundborg, saasom Borg-Sogn endnu er derved.

Om K. Erik Glepings Død for saadan Gierning, der hand begik mod Marsk Stigs Hustru, er alle bevist. Men at ellers nogen Danner Konning (eller Sander Konning, som endeel Haandskrevne Bøger haver) skulde saaledes, og for saadan Sags skyld være omkommen, findes intet om i Historierne, men meget om i Viserne. Maaskee her forstaaes nogle merkelige Høfdinger, som have regieret over vores Forvandte udenlands, eller og andre ypperlige Mænd, baarne af Kongelig Slegt, som tidt have strebet efter Riget og nydt det en føye Tid, eller havd en Deel deraf, eller været Søe-Konger, og derfor kallede med Konge-Navn.

XIX.

Mand skal kun fare sagt, enddog mand haver Magt.

Herr Orm hand tiener i Kongens Gaard, Og ypperst i Kongens raad, Hand feste hin skionne Jomfru Solverland, Saa vide gaar saven fra, Og ikke i denne her Maaner end saa kommer Herr Orm hiem.

2. Hand fæste hin skionne Jomfru Solverland, Den skionnest over alle qvinder, Saa reed hand til landsting, Og der trolovede hand hende.

3. Hand fæsted hende paa landsting, Og alle hendes frender til ære, Hun torde det ikke aabenbare, At Kongen havde hende kiær.

4. Kongen lovede sig en pillegrims reyse, At gaa til den hellige grav, Da lod hin rige Herr Orm Sit bryllup giore i stad.

5. Det spørges alt saa vide, Og mest over Kongens gaard, At hvor hin rige Herr Orm, Hand havde sit bryllup giort.

6. Alt hvor hin rige Herr Orm, Havde fæst den klare lillie, Det vil jeg for sanden sige, Det var ikke med Kongens villie.

7. Det var Danner Konning, Hand ganger i Raadstue, Hand kallede sine gode mænd tilsammen, Med dennem saa vilde hand raade.

8. Raade hand med sine gode Hovmænd, Om landets gavn og beste, Det vil jeg for sandingen sige, For Herr Orms skyld skeede det meste.

9. Kongen lader udskrive, Alle sine gode mænd, Og allermest hin rige Herr Orm, Hand skulde følge dem.

10. Det var Danner Konning, Hand lader et ud-bud giøre, Taler hand til hin rige Her Orm, Du skalt mit banner føre.

11. Lenge stod unger Her Orm, Hand kunde ikke tale et ord, Monne det være Kongens alvor, Jeg skal af landet fare.

12. Svared ham Danner Konning, Baade af kempt og had, Du var fast helder i fruerstuen, Hos hin skionne Fru Solverland.

13. Svared det hin rige Her Orm, Baade med tugt og ære, Saa gierne far jeg af landet ud, Med eder min ædelig Herre.

14. Det da vaa hin rige Her Orm, Og hand sprang til sin hest, Nu vil jeg først hiemride, Og tale med min allerkierist.

15. Det var hin rige Her Orm, Kom i sin egen gaar, Opstod dend skionne Frue Solverland, Og gik sin Herre imod.

16. Velkommen hin rige Her Orm, Allerkieriste Herre min, Hvad var tiding i Kongens gaard, Men j kommer saa snart igien.

17. Det

17. Det var Tiding i Kongens gaard, At Kongen hand var vred, Vi skulde alle i leding i aar, Om vi vare end halve flere.

18. Svared det stolten Fru Solverland, Iblant de Fruer saa bolde, Give det Gud Fader i himmerig, Jeg var under sorten mulde.

19. Det var stolten Fru Solverland, Hun vred sin haand af møde, Det være for vor Herre kært, Jeg bliver i morgen død.

20. Bort saa red hin rige Her Orm, Ikke meget i hiertet glad, Svart da sørge de fruer, Og mest Fru Solverland.

21. Det da var hin rige Her Orm, Kom ridend' i Kongens gaard, Opstod Danner Kongen, Og gik hannem selv imod.

22. Velkommen hid Her Orm, Og hvor laastu i nat, Hvor lider hin skiønne Fru Solverland, Skiltes du fra hende saa brat.

23. Saa da lider skiønnen Fru Solverland, Med andre fruer bolde, Hun ønskede sig tusind ganger ned, Alt under sorten mulde.

24. Opstod Danner Kongen, Og hand slog haand i bord, Du skynde dig bort Her Orm, Du haver saa mange ord.

25. Saa droge de af Kongens gaard, Med blanke sverd i hænde, Her Orm deris banner førde, Og vejen hand dem kiende.

26. Her Orm hand drog giennem Holsterland, Hand lod ikke lenge bie, Kongen hand sende Fru Solverland bud, Bad hun vilde hiemme bie.

27. Det var Fru Solverland, Hun lod de longebrev skrive, Saamænd vil jeg for sanden sige, Det hende randt taare paa kind.

28. Det var stolten Fru Sølverland, Sætte sig i den forgyldene karm, Saa drog hun til hendes kier moder, Alt baade med sorrig og harm.

29. Hør j kiere moder, J kiender mig raadet best, Kongen hand haver mig budet sendt, At hand vil være min giest.

30. Kongen haver mig budet sendt, At hand vil være min giæst, Jeg frygter fast i hiertet mit, At det bliver ikke mit best.

31. Du lad dit gulv med Amur stro, Bred benke med silke det hvide, Du gak mod den ædelig Herr, Du fanger hans komme saa blide.

32. Det da svared den tieneste pige, J bier den Herre ikke hiemme, Det vil jeg for sandingen sige, Det bliver min Frue til meene.

33. Herr Orm hand er i fremmede land, Og ligger for bosse og piil, Før jeg skal giøre hannem nogen svig, Det skal før koste mit liv.

34. Saa tog hun over sig løv-grøn skind, Og paa sig kaaben blaa, Saa gik hun saa sorgelig, Ud af hendes egen gaard.

35. De toge posen paa sin bag, Og pillegrims stav i hænde, Saa ginge de i fremmede land, Som ingen Mand dem kiende.

36. Det var Danner Konning, Hand kom der ridend i gaard, Lood hand det udsporge, Alt mest hvor Sølverland var.

37. Op da stod den portener, Hand svared den Herre saa brat, Ikke er stolten Fru Sølverland her, Hun er alt dragen af land.

38. Hun haver lovet sig en Romer-reise, Alt til den hellige grav, Det vil jeg for sandingen sige, Hun drog derhen i dag.

Længe stod Danner Konning, Og tenkte
erpaa, Hvi monne den ædle Frue, Alt drage
egen gaard.
Saa reed hand bort den ædle Herre, Stor
vde hand i sinde, Hans hu stod til den ædle
, Net aldrig forglemmer hand hende.
Bort drog skionne Fru Solverland, Var
illegrims lige, Hun haver Herr Orm i hiertet
, Hun vilde hannem aldrig svige.
Tak have skionne Fru Solverland, Hun
ongen ikke hiemme bie, Gik hun sig til frem
nde, J Kloster monne hun sig give.
Nu lever hun skionne Fru Solverland, J
med tugt og ære, Hiem kom hin rige Herr
Med fleere af Kongens mænd.
Det var hin rige Herr Orm, Hand tienner i
ns gaard, Det var Danner Konning, Hand
ham selv imod.
Vær velkommen hiem Herr Orm, Hvor ha
været saa længe, Borte er skionne Fru Sol
d, Og ikke saa er hun hiemme.
Længe stood rigen Herr Orm, Og hand blev
bleg og rod, Er min kierest af landet romt,
org ganger mig til dod.
Er min Hustru af landet romt, Den sorrig
mig til dode, Jeg sætter dertil huus og gaard,
de tvang dertil node.
Længe stod hand der Herr Orm, Hand var
rne bleg, Er min Hustru af landet romt, Hun
det ikke af leg.
Er min Hustru af landet romt, Og er i frem
and, Jeg skal hende visselig finde, Alt om jeg
and.

50. Længe stod Danner Konning, Ham tyktes det være stor harm, Aldrig jeg din hustru saae, Alt siden hun var et barn.

51. Det var riger Her Orm, Hand tager af sin hat, Herre j giver mig eders forlov, Og haver j tusind gode nat.

52. Saa sorgefuld var hin rige Herr Orm, Hand gik neder af de tinde, Efter stod Danner Konning, Hans sorrig var ikke dismindre.

53. Ikke vilde hin rige Her Orm, Hiem til sin egen gaard, For hand fik visse tidinge, Alt hvor hans hustru var.

54. Det var stolten Fru Solverland, Hun lood de lonnebrev skrive, Sener hun dennem til Helsing-Oor, Sin kiere moder at give.

55. Det svared stolten Fru Mette lild, Der hun de lonnebrev saae, Loved være Gud i himmerig, Min dotter lever endnu.

56. Det var stolten Fru Mette lild, Hun svobte sit hoved i skind, Saa ganger hun i hojeloft, Saa glad for Her Orm ind.

57. Her sider du Her Orm, Med suk og sorrig i sinde, I vor Frue Kloster under Oe, Der skaltu din hustru finde.

58. Det var riger Her Orm, Der hand de breve saae, Det vil jeg for sandingen sige, Hand blev i hiertet saa fro.

59. Det var rige Her Orm, Hand lader de lonnebrev skrive, Sender hand dennem til Helsingborg, Vor unge Konning at give.

60. Sig hannem Danner Konning, Og sig hannem tidinge saa, Fru Solverland er under vester Oe, I Kloster sig givet har.

61. Og

61. Og beder hannem Danne Konning, Laane mig, af sine mænd, Og fire af sine beste Skibe, Men eg henter min hustru hiem.

62. Svared det Danner Konning, Hand var haſig og grum, Jeg leder hannem ikke hustru op, Og laaner hannem af mine mænd.

63. Ikke skøtter Her Orm derom, At Kongen hand var grum, Saa segled hand til Vesteros, Og hendte sin hustru igen.

64. Saa glad var riger Her Orm, Der hand sin hustru fandt, Hand tog hende saa listelig i arm, All i dend samme stund.

65. Hun tog hannem saa listelig i sin arm, Teller hannem af sin qvide, Saamænd ved riger Her Orm, Jeg tor hannem ikke hiemme bide.

66. Saamænd ved rigen Her Orm, Jeg torde hannem ikke bie, Jeg reddes for Kongens Vrede, Og mest alt for min ære.

67. Hand tog hende saa listelig i sin arm, Og gav hende guld hin røde, Saamænd skiønne Fru Sølverland, For din skyld vilde jeg død.

68. Det var Danner Konning, Der hand de tinge spurde, At Sølverland havde ham klaged paa, Dog hand hende intet giorde.

69. Det var Danner Konning, Hand taler til henne to, I bede rigen Her Orm, For mig i stuen indgaa.

70. Det var rigen Her Orm, Hand taler til Sølverland, Nu tøkkes mig i allenstund, Det er best at rømme af land.

71. Opstod stolten Fru Sølverland, Saa blidelig hun hannem svared, Hvorsom I i verden vil, Da vil jeg med eder fare.

72. Her Orm hand blev af Landet dreve Kongen hand var hannem vred, Hand tog baade hustru og børn, Hand drog under Vest

73. Hand tog med sig baade hustru og børn drog fra huus og gaard, Saamænd ved D Konning, Her græde fleere end som før.

74. Her Orm drog ind i Vesteroo, Der hand skib og feste, Det vil jeg for sandingen si var ikke for Kongens beste.

75. Hand bygger baade slot og feste, Det med Kongens minde, Maa jeg leve en liden Jeg skal Danner Kongen finde.

76. Her Orm lader bygge de snekker ni, forgyldene floje, Saa loster hannem at seg udi dend vester Soo.

77. Det var Danner Konning, Hand st hojelofts bro, Hvilke er os de sneker, Son Haved saa fro.

78. Det da svared dend liden smaadreng, stod ikke langt der fra, Det er vist rigen Her Som segler i Havet saa.

79. Det er rigen Herr Orm, Som længe været hen, Hand er nu kommen til eders la føre eder skatten hiem.

80. Det var rigen Her Orm, Hand førde ker ny, Hand vil nu til sit land igen, Og føre os til by.

81. Det var Danner Konning, Hand ven sin baad, I legger nu ud for dette land, Jeg hannem imod.

82. Velkommen rige Her Orm, hvor ha væred saa lenge, Hvad haver du paa di snek Viltu føre skatten hiem.

Saamænd Danner Konning, Jeg siger eder
Jeg agter ikke at skrive; Jeg er en fredlos

Haver du væred i fremmede land, Med
borte fald fridan, Og det kand hende saa man-
nd, Det skal nu bedre tilgaa.
Haver du ej saa mangt et aar, Dit fæderne
nded see, Men væred med sorg i fremmede
du skal en lege og lee
Den sag blev der saa vel forligt, Det var en
g færd, Hans frender saa saare da frydede sig,
e mod hannem der, Og ikke i denne her maa
kommer Heer Orm hiem.

Forklaring.

aar her moxen til, som i Marsk Stigs Viser. Men
m er i Leding og paa et Tog gennem Holsterland, vilde
forlokke hans Frue, og sendte derfor Bud til hende.
raader hende til at bie hiemme og strø sit Gulv med
et er hin velluktende Melilotus eller Steenklee, og
il. Men hendes Terne giver et bedre raad, at hun
ve Kongens tilkomst; Og dermed giver tilkiende, at
nge folk kunde undertiden give gode raad. Ligesom
befæstede Hielm og gav sig derind, saa haver ogsaa
n begivet sig paa en Ud-øe, derfra at søge belejlig Tid
endog det siden ved Forligelse gik bedre til.
ældes ofte i Viserne om Pilegrims fær, og i denne,
ens og Fru Sølverlands Rejse, efter de Tiders brug.
Erik Ejegod læse vi, at hand døde paa sin Reise til den
rav.

XX.

ørnemste er at have Brudens Villie.

mising tiente i Kongens gaard, Hand lokked
Kongens søster den venne maar. I lyder og
adet.

2. Hør j det nu liden Kirsten, Vil j være
kiereste min. J lyder op paa raadet.

3. Saa gierne jeg det giorde, Om jeg f
broder torde.

4. Hand svøbte hende i sin kaabe blaa, O
hende paa sin ganger graa.

5. Hand sætte hende paa sin gode hest, O
hende hiem, som hand kunde best.

6. De sagde Kongen tidende ny, Samsin
førte eders søster af by.

7. Kongen hand taler til sine hovmænd,
strax hente min søster hiem.

8. Kongen lader byde over ald sin gaard,
svenne tager brynie paa.

9. J gode hovmænd have i det hørdt, Mi
hun er med vold bortførdt.

10. J gode hovmænd klæder eder ude
Samsing er saa haard en hals.

11. J skulle ride op under øe, At hente mig
sing levend eller død.

12. Hans gode hovmænd vare ikke seen
spendte strax spore om been.

13. Der de komme i de grønne enge, Der
deres heste springe.

14 Og der de komme til Borge-led, D
Samsons moder ved.

15. Hør j Samsons moder favr og fin,
Samson sønnen din.

16. Samson hand drog af by i gaar, O
mer ej hiem før juul et aar.

17. Vi give dig det røde guld, Vilt du os v
Samson huld.

18. Det røde guld er godt at giemme, Men Samsing min søn er ikke hiemme. I lyder op paa raadet.

19. Det røde guld er godt i kiste, Men Samsing er saa ond at miste.

20. De bredde ud den kaabe saa blaa, Der lagde de det røde guld paa.

21. Der stander et huus norden i vor gaard, Der ligger Samson med sin unge maar.

22. Hans moder var ham ikke huld, Hun soldte ham for det røde guld.

23. De hovmænd reed' i Samsings gaard, De agtede dem stor sejer at faa.

24. De stødte paa døren med skiold og spiud, Du staar op Samsing og kom her ud.

25. Jeg er ikke Samsing, jeg er hans gæst, I baalden der stander min sadlede hest.

26. Samsing ud af Vinduet saae, I ere saa mange, vi ere saa faa.

27. I gode hovmænd i tøver en stund, Alt mens jeg klæder mig anderlund.

28. Hans hiertens kiere var ham ikke falsk, Hun bendte selv brynsen om hans hals.

29. Samsing ud af døren sprang, Hand giorde rum, som før var trang.

30. Først vog hand fire, saa vog hand fem, Saa vog hand tredive af Kongens mænd.

31. Samsing hug til hand var mod, Hand stod i 30 hovmænds blod.

32. Samson beder sadle sin ganger graa, Jeg vil ride mig til Kongens gaard.

33. Der hand kom til Borgeled, Der stod hans moder og hviled' sig ved.

34. Samsing tager til sin kniv, Var j ej mi
der, det galdt eders liv. J lyder op paa r

35. J gaar var j mig ikke huld, Men sold
for det røde guld.

36. Det rødeste guld som legges i skrin, Det
da før sønnen din.

37. Kongen ud af vinduet saae, Her holder
Samsing i vor gaard.

38. Hør du Samsing, hør nu mig, Hvor
hovmænd jeg sendte efter dig?

39. Eders hovmænd ligge i min gaard, S
me ere døde og somme have saar.

40. Somme have sot og somme ere syg, Og
me ligge paa baaren lig.

41. Hør j det, Konning favr og fiin, Naar
hente eders oldensviin.

42. J lader nu for rustvogne fem, Og hent
nem saa alle hiem.

43. Saa tager Samsing til sit sverd, Var
Konning j fik en ufærd.

44. Hør du Samson stik ind dit sværd, J
dig min søster, du est hende værd.

45. Du brug her hverken sværd eller kniv,
hold min søster den venne Viv.

46. Samsing takker og vender omkring, S
der hand til sin brud igien.

47. Det fik Samsing, som ej var ræd, D
som hand i Kongelig æt.

Forklaring.

Samsing eller Samson (i hvo hand ellers haver n
bortfører Kongens Søster mod hendes Broders, me
hendes egen Villie, og med sin Mandom' vilander, hve

der hos Kongen, at hand holdes værdig til at beholde hende og kaldes Kongens svoger.

Om denne Konning kand det samme siges, som i de forrige Viser. Men her er et sært Exempel paa en Moders Utroskab, som haver guld kierere end sin egen Søn.

XXI.

Kydskheds Exempel.

Der gaar dands paa tofte, ved strande, Det hører de Dankonning i lofte. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

2. Der gaar dands i enge, ved strande, Det hørde Dankongen i senge.

3. For da dandser Herr Iver Lang, Dend geveste Ridder i dette land.

4. Dan Konning taler om midie nat, Hvo er den harpen slar saa brat?

5. Det er ikke harpe eller harpe-slet, Det er Herr Iver hand kveder saa let.

6. Dend midsommers nat er stakket og blid, Mig lyster gierne at ride did.

7. Kongen lader sadle sin ganger graa, Hand vilde see hvo dandsen traar.

8. Dan Kongen holder ved linde-grene, Hand kuede der de raske svenne.

9. Aldrig saae jeg en vennere svend, Der mand i landet kunde finde uden een.

10. Hand er paa livet lang som en trane, Paa farven hvid alt som en svane.

11. Dertil svared smaadreng saa trøster, Herr Iver hand haver en vennere søster.

12. Hun er saa ven, saa faver og hvid, De Kongens born er hun saa lig.

13. Hun slider baade sabel og maar, Kongens born hun overgaar. Vel er den der aldrig.

14. Hvid som lillie, smal som ror, Espeiel er hun for alle moer.

15. Hun gaar aldrig nogen natte-gang, Hun lyder ej heller paa fugle-sang.

16. Tosser reed hand dend dands omkring, Og skuede dend raske ædeling.

17. Dan Kongen hand i dandsen sprang, Tog saa Herr Iver ved sin haand.

18. Hor du Herr Iver en Svend saa fiin, Hvad gior stolt Elselild soster din.

19. Hun sidder i bure slar guld lad, Et sorrig fuld Hierte er sielden glad.

20. Hun sidder i bure slar guld i ror, Saa gior hver ærlig moderlos mo.

21. Hor du Herr Iver en svend fiin, Lad hente til dandsen soster din.

22. Gierne jeg det giorde; Om jeg for hendes ork forde.

23. Det sømmer sig ingen jomfru venne, I dands at træde med drukken svenne.

24. Dan Kongen hand stiger til hosen hest, Hand rider hiem som hand kunde best.

25. Hand fik ikke ro om natten at sove, For jomfruen hand horde i lunden love.

26. Dan Kongen hand taler til liden smaadreng, Hvor fanger vi stolt Elselild at see i lon.

27. I morgen skal vies de Nunner fem, Stolt Elselild skal folge alle dem.

28. Dan Konning stiger til hosen hest, Hand rider til kirken som hand kunde best.

29. Stolt Elselild ganger under bliant smaa, Dan Konning holdt og saae der paa. Vel er den &c.

30. De toge af dem de bliant smaa, Saa finge de dem kappen graa.

31. De toge af dem røde guld-list, For sorten in af sindale best.

32. Bispen stod for alter og sang, De feuer prøve sin offergang.

33. Stolt Elselild med sit krused haar, En krands af perler der paa bar.

34. Stolt Elselild vendes alteret fra, Det var det første hun Kongen saa.

35. Stolt Elselild nejer for Kongen paa stand, Hendes hierte var da sted i vaand.

36. Dan Kongen hand taler til hende saa fro, Stolt Elselild giver mig eders tro.

37. Stolt Elselild svared af stor harm, Jeg er en ærlig Ridders barn.

38. Stolt Elselild taler til Fostermoder sin, I give mig raad i sorgen min.

39. Kier Fostermoor I give mig raad, Jeg frygter at Kongen vil giore mig baad.

40. Og lover jeg heller en fattig med ære, End haadings navn for røde guld bære.

41. Stolt Elselild taler til Terne sin, Du skifte med mig klæder din.

42. Saa gierne vil jeg min Jomfru høre, Hvad hun byder mig at giore.

43. Saa fik hun Ternen bliant smaa, Men Jomfruen tog kappen graa.

44. Saa fik hun hende sine guld-spange, I Ternens klæder vilde hun gange.

48. Danner Konning tog Elselild ved
Løfted hende saa i forgyldene karm.
49. Danner Konning hand reed, Den
aag, Stolt Elselild sig en anden vey tog.
50. Stolt Elselild lader sig ikke forfor
lader sig lukke forinden de giomme.
51. Hun lader sig lukke forinden de m
ingen skulde vide hendes bunre.
52. Og der de komme i rosens lund,
Dan Konning at hvile en stund.
53. Dan Kongen tog hende ved sin ar
løfted hende fra forgyldene karm.
54. Stolt Elselild hvilde det op fortr
os de linde-løv at bryde.
55. Vi bryde nu os de linde-blade,
giøres vores Hierter glade.
56. Dagen er lang og veyen er tran
her høre paa Nattergals-sang.

Den midsommers nat var stakket og kold, Kongen hand rider i grønnen vold.
Dan Kongen hand reed, hans svenne de ren-
kke kunde de stolt Elselild finde.
Bruden er i lunden dult, Hun er saa dybt jorden skyvlt.
Der de komme i Rosens lund, Der hørde saa liden en hund.
De kaste op muld, de kaste op steen, De toge den lilliegreen.
De toge silke og røde guld-baand, Og bunde uens hvide haand.
Nu skal jeg føre dig bunden hen, Du skalt de saa let igien.
Der skaltu giore villien min, Og mine svenne i løn.
De sloge over hende kappen blaa, Saa løfte de paa ganger graa.
Der de komme i rosens lund, Der lysted Dem ng at hvile een stund.
Hielp mig Marie du reene mø, Jeg maatte fru med ære døe.
Stolt Elselild raabte det højest hun kund, Det de Røvere ude paa sund.
Det hørde de Røvere paa sundet laa, Og hvor s det ynkelig raab.
De Røvere spatsere ud med strand, Dan t hand reed sin ganger paa sand.
Hold stille du Ridder og prøv dit skiold, Elt kalt lade os den jomfru hold.
Og lader du os ikke denne mø, For hender t skaltu døe.

78. Lader du os ikke denne viv, For hendes skyld skaltu miste dit liv. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

79. Langt heller saa lader jeg eder den viv, End jeg for hende mister mit liv.

80. De skare sønder det røde guld-baand, Og løste saa jomfruens hvide haand.

81. De tog af hende dend kappe blaa, Saa løfte de hende af ganger graa.

82. Saa klædde de hende i sabel og maar, Saa løfte de hende forinden skibs bord.

83. Alt det de sejled og alt det de rode, Alt sad stolt Elselild og græd saa modig.

84. Skiøn jomfru j græder ej paa strand, Saa rig en høfding kommer j til haand.

85. Vi fører eder til Spanieland, Saa rig en høfding gaar j til haand.

86. Vi selge eder for saa meget guld, De maaler os det med skaalene fuld.

87. Der de komme lidt fra sund, Der olmede vejr saa hart og undt.

88. Den storm sig reiste saa streng og ond, De Røvere siunke til havsens bond.

89. Den Røver-hob paa havet blev, Stolt Elselild til Engelland drev.

90. Stolt Elselild sad ud med den strand, Hun var saa modig ud af det vand.

91. Stolt Elselild vreed sin silke-serk, Jeg maa vel sige af hiertens verk.

92. Stolt Elselild ganger ud med den strand, Herr Adelmand rider sin ganger paa sand.

93. Hør j det min jomfru venne, Hvi ganger j her saa moes alleene.

94. Fremmede jomfruer lærde mig at sy, Med
lde saa blev jeg ført af by. Vel er den der al
g kommer udi vaade.
95. Hand slog over hende sin kappe blaa, Hand
te hende til sin ganger graa.
96. Der hand kom til borgeled, Der stod hans
der og hvilede ved.
97. Hør du Her Adelmand kier sønnen min,
vor haver du faaet den jomfru fin.
98. Jeg reed mig lidt ude ved strand, Jeg fand den
nfru paa hviden sand.
99. Fremmede jomfruer lærde hend' at sy, Med
d saa blev hun førdt af by.
100. Vil den jomfru hos os være, Da skal vi
ide elske og ære.
101. Der var hun i ugerne fem, God villie vorte
lle dem.
102. Der var hun i ugerne ni, God villie vorte
lle di.
103. Herr Adelmand og hans moder, De legte
dtavel over borde.
104. Hør du Herr Adelmand kier sønnen min,
vad haver du meest i hugen din.
105. Dukken og fruen dem tager du vare, De
ale spil dem lader du fare.
106. Det volder den jomfru jeg fand ved sund,
in kiere moder bliver hend' ikke ond.
107. Det volder stolt Elselild, hun det ej veed,
in kiere moder vær hend' ikke vreed.
108. Hvad viltu med den jomfru giøre, Hun ha
ikke venner eller frender here.
109. Haver hun ej venner og frender here, Da er
i vel rig paa ære.

110. Hans

110. Hans moder smilede under skind, For hun vilde prøve Herr Adelmands sind. Vel er den der rc.

111. Da skaltu have mit minde der til, At ekte denn Jomfru om du vil.

112. De laved paa brøllup i maaneder fem, Stolt Elselild glæddes i alle dem.

113. Herr Iver kom der ridend i gaard, Ude stod Herr Adelmands moder var svøbt i maar.

114. Herr stander i en frue saa bold, Blev her ikke en Jomfru for røde guld sold.

115. Min Søn hand reed sig ude ved strand, Hand fand en Jomfru paa hviden sand.

116. Det er i dag deres brøllups-dag, I gaaer i slaen, forøger deres lag.

117. Herr Iver hand treen ad døren ind, Den unge brud smilker under skind.

118. Og det er eeneste broder min, Som hid er kommen over salten Rin.

119. Adelmand svared, lad dig behage, Jeg ekter din søster i disse dage.

120. Herr Iver hand svared Herr Adelmand saa, Hun kunde aldrig bedre lykke faa.

121. Da skaltu være min broder og ven, Og have til ekte min søster igien.

122. De solde deres gods for guldet rød, ved strande, Og bleve i Engelland til deres død. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

Antegnelser.

Disse Iver og Else have været af de Langer, vor Saxo Gram. var og af denne Slegt. Tue Lang levde i Valdem. I. Tid, og med eget Skib og Folk fektede mod Rigens Fiender.

5. Sangvers. Harpeslet, af Slag, Slager, Slaer, rc. Slet-Mand, som slaer Græs af i Enge slet, Klokke-slet, naar Klokken slaer.

. Det er ej desbedre, at hun med klædedragt, saasom Bliant
v.) overgaar Kongens Børn; Hvilket ey heller bekom-
hende vel. Man skal klæde sig efter og ikke over sin
nd.

3. En god Lærdom, at Jomfruer holde sig inde og i Skj-
Hvorfor ogsaa Venus er fordom afmaled med en Snegel
sig, at Kvinne-kiønnet helst skal være i Huuset. Man
hvad Dina udrettede med sin Spatsere-gang.

). Maaden, at indvie Nunner.

9. Haad, Haading, Haadings-Barn, kaldes endnu et u-
Barn. Hadings Ord ɔ: ukvems Ord.

5. Ranil Jonsen blev ogsaa forraad og røved ved sin Hund,
hand ellers holdt sig forborgen i Graabrødre-Kloster i
ild.

3. Det maa være skeet, men Søerøverie endda ikke efter
enskabet her var aflagt, som tilforn var priseligt her udi
den.

5. Fordom skiftede de Guld og Penge med Skaaler. Da
es der og om rige Bønder, at de havde Skiepper Penge;
i, at der vare saa mange Penge efter dem, at de maalte
elte dem ud med Skaaler.

1. Silke-serk, Silke-skiorte, Silke-segl, o. a. m. tales om
lle Viser. Enddog det er let at beviise, at vore Gamle
e megen Fart og Handel i Østerleden, saa haver dog ej
t saadan en mængde her af Silke; Men dette sættes her
isk, et bedre slags for ringere. Ellers besyde de ogsaa
Linklæder med Silke, og der mældes om Silke-lagen med
-border omkring, af Hvitfeld i Christ. 1.

2. Her var Fordom Tid stor Omgængelse mellem Dan-
g Engelske, saa at de og bode og givtede sig tilsammen,
om nok findes i Historier og Viser.

XXII.

Bedre ingen Børn, end onde.

Det var stolten Svane-lille, Og saa hin unge
Her Karl, De legte dem guld-terning, Dend
nerlange dag. For hun haver snakked med
den ud af Sverrig.

2. Hør du stolten Svane lille, Hvad jeg nu siger dig, Haver du nogen lønlig sorg, Da døl dend ikke for mig. For hun haver snakked med svenden ud af Sverrig.

3. Jeg haver ej meer lønlig sorg, End fruer og jomfruer maa vide, Men det forbyde dend øverste Gud, Jeg skulde dig det aldt sige.

4. Det var ungen Herre Karl, Hand svøber sit hovet i skind, Saa gaar hand i højeloft, For sine hovmænd ind.

5. Her sider i mine gode hovmænd, Hvad raad vil j mig kiende, Aldt om hende stolten Svanelille, Hvor jeg skal hende binde.

6. Det da svared den gamle mand, For hand var hende good, Hvorfor viltu stolt Svanelild binde, Hun har sin ære og troo.

7. Det hørde hendes pige I gaarden som hun stood, Saa gaar hun i højeloft, Fru stolte Svanelild imod.

8. I samler aldt eders guld i skriin, Og hvad i haver her inde, I vogter eder for hin unge Herr Karl, Hand vil eder hordelig binde.

9. Det var stolten Svanelille, Hun samler guld i skriin, Saa drager hun sig op i land, Der ingen mand kiendte hende.

10. Dend tiid jeg fra hiemmet drog, Jeg havde femten gangere hvide, Dend tiid jeg kom til Lunde mark, Da havde jeg kun min lilde.

11. Det var stolten Svanelille, Hun kom i Sverrigs land, Der gested hun en Bartsker, Som hun da for sig fand.

12. Hør i goden Bartsker, Hvad jeg spør eder ad, Er ej Herr Konning Erik, En Herr i dette land?

13. Visst er hand Konning Erik, En Herre i det-land; Det vil jeg eder sige, Det maa I troo for-sand. For hun haver snakked.

14. Hør i goden Bartsker, vil j med mig gaa, Da vil jeg give eder saa meget guld, Som j vil sætte paa.

15. Det var stolten Svanelille, Hun reed sin gan-ger i gaard, Udgaar Herr Konning Erik, Hand var vel født i maard.

16. Hør du stolten Svanelild, Hvi kommer du mig paa haand, Er her ej Horer og Skøger nok, Her udi Sverrigs land.

17. Der til svared hans moder, Hun var en frue saa ven, Hun viiste hend' i højeloft, Aldt i en opredt seng.

18. Det var stolten Svanelilde, Satte sig i sen-gen ned, Det vil jeg for sanden sige, Hun fødde tu sønner ved.

19. Der var ingen i stuen der, Som hun torde vel paa lide, Saa sende hun bud i højeloft, Aldt efter sin lille pige.

20. Det var stolten Svanelilde, Hun ned i sengen sad, Saa skrev hun de lønne-breve, Saa ilde som hun gad.

21. Tag du nu mine børn saa smaa, Og lad dem Kristendom faa, Du kald den eene Konning Erik, Den anden hin unge Herr Karl.

22. Det første de have naaed syv aar, Du lad dem til skole gaa, Naar de ere fulde femten aar, Lad dem de lønbreve faa.

23. Det var stolten Svanelild, Hun havd' ej me-get godt, mine sønner tør end leve deres dag, De hevne deres moders spot.

24. Det var stolten Svanelild, Hun laa ud [illegible]

harm, Saa døde hun saa hastelig, Udi sin piges arm. For hun haver snakked med svenden af Sverrig.

25. Det stood saa i aare, Ja vel i sexten aar, Det var rigen Konning Erik, Hand ej sine sønner saae.

26. Det var Herr Konning Erik, Hand vild' i marken udride, Der motte hannem hans sønner to, Udi saa onde tide.

27. Vel mødt, vel mødt Herr Fader, Nu skal j det undgelde, Det j vor moder haver ilde giordt, At vi maatte slegfred være.

28. Hør j det mine sønner to, Og vill' j lade mig leve, Jeg giver eder det røde guld, Og helten mit Kongerige.

29. Vi skiøtter ej eders røde guld, Ej paa eders Kongerige, Hvor som heldst vi komme frem Da spotter os vore jefnlige.

30. Os spotte de store, os spotte de smaa, Det er fuld ondt at være, J hvor vi ride, i hvor vi gaa, Vi kaldes slegfred at være.

31. Det var Erik og Herr Karl, Hver da sit sverd uddrog, Det vil jeg i Sandhed sige, Deres Fader de nedhug.

32. Det var Erik og Herr Karl, De sprunge da til hest, Nu tøkkes os udi vort sind, At skoven skyler os best.

Antegnelse.

Der ere hværet mange Konger i Sverrig med Kong Eriks Navn, af hvilke nogle ere ihielslagne. Men at en Fader skulde af sine Sønner være dræbt, enddog hans Forseelse mod deres Moder kunde være stor, er et svart Exempel. Dog Orestes efter de Grækers foregivende, ihielslog sin Moder, at hevne sin Faders Død, og man vel ofte haver læst, hvorledis Sønnen haver stridet mod Faderen, fanged og ilde handled med hannem. Ja det som meere er, Blanka lod forgive Søn

Sverrigs Konge, Moderen sin Søn, hvilken sagde at hand nu Døden af den samme, som tilforn havde givet hannem Livet.

XXIII.

Alle Baand ere forsvage til at binde Kierlighed.

De legte guldtavel ved breden bord, I glæde og lyst med alde, De fruer tvende med ære stor, Saa underlig lægen mon falde. Men lykken vender sig ofte om.

2. De ferninger løbe ofte omkring, De sig saa snart monne vende, Saa giør og lykkens hiul udi ring, Dends løb mand neplig kand kiende.

3. Fru Julli og Dronning Malfred, De lagde guldtavl med ære, Paa gulvet ganger det barn der ved, Og legte med eble og perre.

4. Paa gulvet ganger det barn saa ven, Og legte med eble og blomme, Da indkom Her Axel Tordsen, Hand agted til Rom at komme.

5. Hand hilsed fruer og jomfruer skiøn, Hannem hulte baade tukt og snilde, Hand elsker det edle barn udi løn; Thi lykken vilde for dennem spille.

6. Paa armen tog hand den liden dukk', Klapped hende ved hviden kind, Christ give at du varst voxen nok, Da blevst du snart min mandind.

7. Hans yngste søster svarede saa brat, Paa klæder hun guld monne bære, Var hun end voxen i denne nat, I maatte ey sammen være.

8. Jomfruens moder talede ret, Hun mon hannem sandhed sige, I ere alt for nær udi æt, Dog vel din andens Lige.

9. Hand tog en guldring af sin haand, Wad bare

net der med leege, Der hun fremvoxte i alder forsand, Det giorde hendis kinder blæge. Men lykken ven-der sig ofte om.

10. Kom vel ihu min lille brud, I dag monne jeg dig fæste, Jeg vil nu reyse af Landet ud, Og fremmede Herrer gæste.

11. Her Axel drager af Landet ud, Hannem føl-ger tugt og ære, I klosteret sættis hans liden brud, At hun skulde Sømmen lære.

12. De lærde hende silke-søm at sye, At læse lodde hende lære, Af hendis dyd gik herlig rye, Hende fulde stor tugt og ære.

13. Slig adelig sæder som hun bær, Maa hver med rette prise, I sindet hun og forstandig er, Og regnis iblant de vise.

14. I klosteret var hun ellefve aar, Til Gud hen-dis moder kalte: Dog tog hende Dronningen i sin gaard, For alle hun hende udvalde.

15. Her Axel tiener i Kejserens gaard, Forgylte ha-ver hand spore, Sit sverd hand vel ved siden bar Og Ridderlig var hans fore.

16. Her Axel sover saa sødelig, Alt som en Herre mon somme, Om natten har hand ej roe hos sig, Alt for sine sterke drømme.

17. Her Axel hand sover i Høyestuv', Og hviler paa silke det bløde, Hand haver ej roe om natten at sove, Hand drømmer om Festems føde.

18. Hand drømmer at Valdborrig Immersdot-ter, I fløyel staar klæd med ære, Hos hende sig Haa-gen Kongens Søn satte, En bøn monne hand be-giære.

19. Aarle om morgen det blef dag, Og Lerken sin

stemme rørde, Opstod Her Axel med god behag, Sig snarlig i klæderne førde. Men lykken vender sig ofte om.

20. Saa snarlig sadler hand Ganger graa, Ham lyster i lunden at ride, Sine drommetancker af Hovedet slaa, Og lyde paa Fuglesang blide.

21. Der nu Axel Tordson, Kom hen i rosens-lunde, Der moder hannem en pillegrim skiøn, Udi de samme stunde.

22. Vel mødt, god dag du pillegrim from, Hvort hen stadt din begiere, Fra mine lande monne du kom, Din klæder kand mig det lære.

23. Norge det er mit fæderneland, Jeg er udaf Gildske stamme, Til Rom haver jeg mig svoren forsand, Om jeg kand Paven der ramme.

24. Est du kommen af gildske æt: Og dit est du min frende, Har stolten Valdborrig mig forgiæt, Sig mig om du hende kiende.

25. Valdborrig er en jomfru saa skiøn, Jeg hende saa vel monne kiende, Der er saa mangen Riddersøn, Som sætter sin love til hende.

26. Jeg kiender saa vel den jomfru der, Hun slider sabel og maar, Blant alle jomfruer hun prisen bær, Som tiener i Dronningens gaard.

27. Opvoxen er Valdborrig Immersdaatter, Som lillen fejerst paa kvisle, Blant alle jomfruer i landet er, En skiønnere ingen viste.

28. Fru Julli hviler under Marmorsteen, Alt hos sin ædle Herre, Dronning Malfred og skiøn Valdborrig hen, Hun hende mon elske og ære.

29. Guld bær hun om sin hvide Haand, I perler letter sit haar, Herr Axels brud, af alle mand Hun æret, i hvort hun gaar.

30. De kalder hende Axels Fæstemoe skion, Og gior der af got gammen, De agter hende Haagen Kongens søn, Jeg meener de kommer tilsammen. Men lykken vender sig ofte om.

31. Det var Her Axel Tordsøn, Hand svøbte sig udi skind, Saa ganger hand udi salen hen, For Rommerske Kejser ind.

32. Hil sidder i Keyser Henrik saa from, I ere en Herre saa blide, Orlov monne jeg eder bede om, Til fæderneland at ride.

33. Mig er fader og moder fra død, Mit gods staar nu udi vove, Mig tvinger dog mest min fæstemoe sød, En anden vil hende trolove.

34. Orlov det skal du gierne faa, Selv vil jeg dig det give, Om du tilbage komme maa, Din Plats skal aaben blive.

35. Herr Axel rider af Kejserens gaard, Ham fulde saa herlig en skare, Og alle de udi gaarden var, De bad ham alle vel fare.

36. Paa reysen var hand saa frisk og snart, Ham følgede tredive svenne, Der hand kom til sin moders gaard, Da reed den Herre alleene.

37. Der nu Her Axel Tordsøn Kom fram til borgeled, Ud stod Fru Helfred hans søster ven, Og hvilte hun sig der ved.

38. Her stander du Helfred søster fin, Nu venter du ikke min komme, Hvor lever Valdborrig fæstemoe min, En rose for alle de blomme?

39. Skion Valdborrig lider meget vel, Den skionneste jomfru for alle, Hun tiener og vores Droning selv, For alle hun hende udvalde.

40. Du raade mig Helfred søster fin, Du give mig raad de gode, Hvor jeg kand tale med fæstemoe

[illegible]an, At ingen mand det forstode. Men lykken ven[illegible]der sig ofte om.

41. Svøb du dig udi silke skion, Og klæd du dig udi piæld, Sig at du est mit bud udi løn, At tale med jomfruen sel.

42. Det var Her Axel Tordson, Gaar ofver de hoveloftts svange, Der møder hannem Dronningens jomfruer skion, De komme fra Aftensange.

43. Hand rakte skion Valdborrig hviden haand, Og talde saa mildelige, Jeg er Fru Helfreds sender[illegible] sand, Jeg haver eder noget at sige.

44. Hun brød op de lønnebrev stor, Hun læste det ud med alle, Der stode udi de Eisklovens Ord, Som nogen best kund udtale.

45. Der laa udi de guldringe fem, Var dreven i roser og lilier, Eder giver Axel Tordson dem, Hand der sin ung haver [illegible].

46. I lovede at være min fæstemoe, Den tro skal I mig holde, Jeg sviger eder ej paa verdens ø, Det [illegible] jeg eder min bolde. Men lykken vender sig ofte om.

47. Saa suldtis de over den høye bro, Som [illegible] dennem til raad, Der gave de hin anden [illegible] tro, Og Eeder svore de baade.

48. De svore om sancte Dorethæ i ær, Og om den hellige Moe, I æren vilde de leve her, I æren vilde de døe.

49. Herr Axel rider i Kongens gaard, Hand var [illegible] glad og fro, Hans fæstemøe udi hoveloft staar Hun baade legte og loe.

50. Det stod saa i maaneder fem, Og vel udi mage [illegible], Elleve Greve Sønner gik bort, [illegible] baade [illegible].

51. Elleve vare de Riddere skion, Til hende i æren mon gilde, Dend tolfte var Haagen Kongens son, Hand bad hende aarle og silde. Men lykken vender sig ofte om.

52. Hor I det skon Valborrig fin, Og vil I vaere min kiære? Da tager jeg eder til Dronningen min, Og kronen den skal j bære.

53. Hor j Herr Haagen Kongens son, Og det kand ikke saa gaa, Jeg haver lovet Herr Axel i lon, Det ganger jeg aldrig fra.

54. Vred blev Haagen Kongens son, Og svøbte hand sig udi skind, Saa gaar hand i salen saa skion, For sin kier moder ind.

55. Her sider j kiere moder min, Hvad giver j mig for raad? Jeg beder skon Valdborrig fin, Hun binder mig spot og had.

56. Jeg binder hende baade hæder og ær, Sampt rige og land tillige, Hun siger hun haver Herr Axel saa kier, Hun vil hannem aldrig svige.

57. Haver hun sin tro bortjæt, Da er hun dend pligtig at holde, Her er vel fleere af Greve-æt, Saa biurdige og saa bolde.

58. Vel er der Greve-Dottre fleer, Saa bolde og saa rige, Men ingen saa skion som Valdborrig er, Ey heller saa dyderige.

59. Med magt kand du hende ikke faae, Thi det var skam at hore, Med Vaaben om du hende vinde maa, Kand sig Her Axel og rore.

60. Vred blev Haagen Kongens son, Og vred saa gik hand ud, Der motte hannem hans Skriftefader skion, Hand kaldes sorte Broder Knud.

61. Hvi ganger min Herre saa sorglig frem? Hvor hen stander hans begiere? Er hannem [illegible]

kommen nogen modgang slem? Da siger hand mig det here. Men lykken vender sig ofte om.

62. Modgang stor er mig kommen paa, Som tvinger mig allermeest, Stolt Valdborrig kand jeg ikke faae, Her Axel har hende først.

63. Haver Her Axel skion Valdborrig først, Hand skal ey fore hende hiem, I Sorte-Brødre klöster her næst, Der ligger deres herkomst igien.

64. Nær sødskende born de begge er, Af frender saa høye og gode, En Frue holdt dennem til daaben med ær, Paa Høyborrig som hun boede.

65. Daabe-søskende ere nu de, For vores kloster-vært, Her hos kand vi erfare og see, De ere i tredie slegt.

66. Min Herre lader skrive breve om land, Capitelet skal de liude, Herr Axel faaer ikke den lillie-band, Wi ville ham det forbiude.

67. Det var Haagen Kongens søn, Hand kalder paa svenne saa: I beder jomfruens morbroder i løn, I stuen for mig at indgaae.

68. De Grever de stedes for breden bord, Med tugt og megen ære, Vor naadige Herre os sende ord, Hand sige os sin begiere.

69. Jeg beder om eders Søster-dotter, I æren hos mig at blive, Til Dronning vil jeg hende sette, Om I mig hende vil give.

70. Svarede det hendes morbrødre tre, De bleve baade glade og fro, Vel er skion Valborrig fød; Thi see en Konge-søn lover hende tro.

71. Det var ædle Grever da, Svøbte de sig und kind, I have løst strax monne de gaae, For Dronning Malfred ind.

72. Først hilse de Dronning [illegible]

74. Haver I mig troloovet den, Da vi...
ge, Her Axel er min kiereste ven, Jeg vil...
brig swige.

75. Svarede hendes morbrødre tre, ...
Grever saa bolde, Det skal i sandhed a...
du det lofte skal beholde.

76. Det var Haagen Kongens son, ...
breve af ny, Og lader hente den Erkebisp...
Cletkerne fra gange ti.

77. Mette det mester Erland, Hand ...
gebrev ud, Skam faa de som dette pa...
forst og sidst broder Knud.

78. Erkebispen hand steddes for bord...
til Kongen med ære, Min naadige Herr...
mig ord, Hvad monne hans villie være.

79. Jeg haver mig en jomfru fæst, Ti...
I mig vie, Herr Axel er hende om Hierte...
skal hannem overgive.

83. Det melte hun stolten Valdborrig, Hun kom di rosens lund, Glæden sukte glad hierte af sorrig, len ofte leer sorrigfuld mund. Men lykken vender g ofte om.

84. Den Ridder hand rider paa hojen hest, Hans aker de løbe saa vide, Deld jomfru han følger i rmen nest, Hun døller sin sorg med snilde.

85. Uden Mariæ kirkegaard, Der traadde de Herr fra heste, Der efter de ind i kirken gaar, De Fren og Ridder beste.

86. De hvilde mit paa den kirkegang, Der møtte m Bisper og klerke, At de var begge i hiertet bang, Det kundt mand paa dem merke.

87. Der møtte dem Erkebispen selff, Med sølfbun en staf udi hænde, Med alle sine ordens brødre el, Som deris venskab skulle vende.

88. Fremtraade strax fore Broder Knud, Med egtebog udi hænde, Hand læsde den arvetavle ud, It Axel var Valdborrigs frende.

89. Saa læsde de op den arvetal, Som manken af dennem til raade, Nar sødskende born vare de di var, Paa moderne slegtinge baade.

90. Nær sødskende born de rettelig var, Af adels g blod det beste, J fierde leed deris slegtskab staar, Strax skilde dem ad de Præste.

91. De vare kommen af gildske rod, Nær sødskende born saa fromme, Herr Axel og skion Valdborrig god, Maatte ikke tilsammen komme.

92. En frue dem begge til daaben bar, Det de nge daabens gave, Her Asbiorn begge deris fader ar, Hin anden maatte de ej have.

93. Saa fulde de dennem til Alteret hen, Fik dem n haandklæde udi hænde, De løsde det baand og baare

vaare ej seen, For svenden var jomfruens frende. Men lykken vender sig ofte om.

94. De vare frender af biurd og blod, Af adelige gildske slekte, Derneft var de Gudsodskende god, De komme ej sammen i ekte.

95. Det handklæde mellem dem skaaren blev, Hver fik af dennem et stykke, Saa lever den aldrig i verden saa giev, Der selv kand raade sin lykke.

96. Det handklædde sønderskaaret er, Hvor med i monne os adskille, Saa lenge vi leve det aldrig skeer, I bryder vor venskab og villie.

97. De toge guldringe af fingrene hen, Guld armbaand af hendes Haand, Da fik den Ridder sin gave igien, Opløst var kierligheds baand.

98. Her Axel kastet guld paa alteret da, Gav det sanct Oluf til ære, Svor alle de dage hand leve maa, Hand Valdborrigs ven vilde være.

99. Da vredis Haagen Kongens søn, Alt under sit silke rod, Men du kand hende ej glemme i løn, Det er hun vist ikke moe.

100. Erland Erke-Degn talde paa stand, Den viseste blant de klerkke, Den agter jeg for en ufriskmand, Der kiender ej elskoven sterkke.

101. Med vand udslukker mand ilden stor, Det til den brendende brand, Men kierligheds bryndelangt overgaar, Der ingen mand dempe kand.

102. Solens heede den falder saa sterk, At ingen den ledske kand, Men elskovens baand er haarder verk, Det aldrig slet brydis forsand.

103. Der til svarede Her Axel saa, Hand stod silke rod, Den sag skal jeg mig legge fra, Skuld jeg i morgen do.

104. Da blev Haagen Kongens søn vred, Kro-

.. frem paa breeden steen, I morgen skalt du mig ..ære en eed, Og det foruden all meen. Men lyk.. .. vender sig ofte om.

105. Svære skalt du i morgen mig, Paa sværd .. hellige læst, Om Baldhotrig hun er moe for dig, ..ller du har sovet hende næst.

106. Skal jeg Loven give saa, Jeg kand det fuld ..el giore, I kampen tor jeg end bestaa, Saa lenge ..g mig kand rore. Men lykken vender sig ofte om.

107. I loftet hvil Estelin Haagens Frue, Hun ..ogner af sovne saa brat, Sanct Birgitta raade nu ..or min hue, Hvad haver jeg dromt i nat.

108. Jeg dromte om Julli hin venne, Som hvi.. ..er i sorten muld, Hun bad mig saa meget gierne, At ..ære hendis dotter huld.

109. Min Herre, jeg haver de sonner siun, Og ..ver haver tredive svenne, De binde op sverd og våbe ..ris liv, At hielpe den jomfru saa venne.

110. Min Herre hand sadler Ganger ti, Og rider ..ort som en Herre, I folger dem med, i staar hende ..j, Det motte end blive dis bedre.

111. Siu sonner haver vi nu tilsammen, De unge Hertuger bolde, Det er voris egen glæde og gam..pen, De ridderlig sig kand holde.

112 Sodskende born vi tvende var, Fru Julli og ..eg her baade, Hvorfore det os vel ilde staar, Om vi ..endis dotter forlode.

113. Aarle om den morgen saa kion, Der solen ..inde over de heede, Paa slottet ganger den Ridder ..aa skion, At svære de dyre eede.

114. Færdig Her Axel Tordson var, Og ragte ..in haand fra sig, I kommer hid Greuer af gildske ..aard, Og lover i dag med mig.

115. Breun

[illegible] Jeg er elendig vist.

117. Hendis morbroder Tue svared[illegible] de saa til hende, Ene du selber svære m[illegible] varst du selv ene.

118. Melte det Erkedegn Erland, Og[illegible] oppaa, Frenderne du mange finde ka[illegible] nerne haver du faa.

119. Frenderne du vel mange har, [illegible] kandst du ej finde, Gud hielpe dig vel u[illegible] Du maatte din sorrig forvinde.

120. At mig er fader og moder fra d[illegible] maa jeg det klage, Den Gud som hielpe[illegible] Hand veed vel all min aarsage.

121. Fru Julli hviler under marmo[illegible] Immer i sorten muld, Men vare de [illegible] Da vare mine frender mig huld.

122. Der hun saa sad med jammer [illegible] sin største sorrig, Da kom Herr Haagen

her hos un stande. Men lykken vender sig

Elleve Hertuge sonner ginge frem, Var
abel og maar, Paa forstelig viis og klædde
Og kruset var deris haar.
Elleve Grever gik sammen i flok, De vare
færde, Krusede var deris gule lok, Forgylte
is sverde.
Med jomfruen vi nu svære vil, Og loven med
ore, I ædeling to i træder her til, Thi alle
paa hore.
Paa Messebog lagde Her Axel sin haand,
det holt hand udi feste, Hans rige frender
forsand, De gieveste og de beste.
Heftet det holt hand i sin haand, Og Odden
i en steen, Saa giorde hand strax sin eed paa
ig det foruden all meen.
Vel haver jeg haft skion Valdborrig kier,
r min hojeste trost, Jeg hende dog aldrig var
At jeg hende en gang kost.
Paa Messebog lagde den jomfru sin haand,
hun om vor Frue, Mine ojne var aldrig saa
rsand, Jeg torde Her Axel anskue.
Saa lofte de over hende himmel skion, Og bar
er hende skrud, Saa fulde de hende paa sa
, Og kaldet hende Kongens brud.
Ind kom Haagen Kongens son, Hand talde
i brat, Hverken svend eller ridder [illegible], Maa
fra i nat.
Jeg fæster i dag stolt Valdborrig fin, Alt til
ens kiere, Hun skal nu være Dronning min,
[illegible] rode guld bære.
Der bredes dug, de sættes til bord [illegible]

skienkte baade miod og viin, Herr Axel sad med sorgelig ord, Og talde med kiereste sin. Men lykken vender sig ofte om.

137. I siger mig Valdborrig Hiertens kier, Mens vi ere ene her inde, Hvad raad os begge nu best monne vær, Hvor længsel den kand forsvinde.

138. Faar jeg Kongen om det saa skeer, Da er det mod min minde, Om jeg i tusinde Aar levede her, I ganger mig aldrig af sinde.

139. Jeg vil sidde i høye loft viid, Og virke det guld i hue, Saa sørgelig vil jeg leve min Tid, All som en Turtel-Due.

140. Hun hviler aldrig paa grønnen green, Hendes been er aldrig saa møde, Hun drikker aldrig det vand saa reen, Men rører det først med Fødder.

141. Min Herre I rider saa lystelig, At beede den vilde Raa, Alle de tanker j faar om mig, I lader dem snart bortgaa.

142. Min Herre I rider saa lystelig, Og beedet den vildene Hare, Alle de tanker j faar om mig, I lader dem snart bortfare.

143. Om jeg end rider i rosens lund, Og beedet de diur i Skove, Hvad skal jeg giøre om nattestund, Maar jeg kand ikke sove.

144. Mit fæderne gods jeg sælger forsand, For sølv og guld det røde, Saa vil jeg drage i fremmede land, Og sørge mig selv til døde.

145. Min Herre I selger ey eders Jord, Det er saa hart at miste, Men sender nu strax Herr Aßbiørn ord, Hans dotter den skal j fæste.

146. Alhed hans dotter j fæste maa, Og leve hos hende med ære, I moders sted vil jeg eder staa, Og sorgen saa for os bære.

147. Ingen skion jomfru jeg have maa, Og ingen zolover jeg mig, Kunde jeg end Keisereus dotter faa, Mens jeg fik ikke dig. Men lykken vender sig ofte om.

148. Erland Erkedegn svarede brat, Hand klap-pede dennem med ære, I siger hin anden I aften god nat, Det kand nu andet ej være.

149. Erkebispen hand raabte det ud, Sin tunge kunde hand vel røre, Skam faa forten broder Knud, Som her i splid monne giøre.

150. Her Axel hand bød dend jomfru god nat, Hand giorde det ikke gierne, Hans hierte det var med sorrig belat, Som fangen der ligger i jerne.

151. Skion Valdborrig gaar i høyeloft hen, Hen-dis moder følger hende at sove, Hendis hierte det brænde af sorrig og meen, Som ilden i lysende lue.

152. Aarle om den morgenstund, Der solen skin-ne med alle, Begynder hun Dronningen mange-stund, Paa jomfruer sine at kalde.

153. Dronningen beder strax jomfruer sin, At virke det guld saa røde, Stille stod Valdborrig jom-fru saa fin, Hendis hierte af sorrig blødde.

154. Hør du Valdborrig jomfru kier, Hvi sid-der du saa drud, En hiertens glæde mon det dig vær, At du bliver Kongens brud.

155. Langt heller vil jeg Her Axel have, Og leve med hannem i ære, End jeg vilde med den store gave, Den Nordske Krone bære.

156. Saa lidet det mig gavne kand, Mine frender de sig monne glæde, Naar jeg med mine øyens vand, Mine kinder maa dagligen væde.

157. Det stod nu en tid saa rom, Ja meere end maaneder to, Her Axel og den jomfru saa from, De hverken legte eller lo.

Svend, Lod sig og ikke forfærde.
160. Det var Haagen Kongens fo
i Herrefærd, Hand biuder i landet hve
bære kunde sværd.
161. Hand biuder ud over alt det lan
gen som sverde kunde bære, Her Axel
mand, Hand skulde hans hovitzmand
162. Hans skiold var baade hvid o
kiendis i marken vide, To rode hierte
staa, For æren vilde hand stride.
163. Der de komme i marken ud, S
fiender glantze, Der galt da mod og ma
Og ikke med fruer at dantze.
164. Her Axel prover saa stor Hof
derneland til fromme, For hannem fa
mænd saa sterk, Hand gior dennem sa
165. Hand slog saa mangen velbi
Hand traade dennem under sin heste. F

stien, Hand gav sig der ved med alle. Men lykken vender sig ofte om.

169. Hor Her Axel Tordson ret, Du hevne tilfulde min død, Saa fanger du land og rige slet, Der til og begge voris møe.

170. Tilfulde skal jeg hevne din død, Saa det skal spørgis til by, Jeg skoner mig ej for noget stød, Og aldrig skal jeg fly.

171. Her Axel render i Hoben ind, Hand var saa vred i møde, Enhver som hannem møtte gesvind, Den slog hand ned for føde.

172. Da falt alle de sterke mænd, Som bønderne korn monne høste, Her Axel den høyædle svend, Saa mandelig sig monne trøste.

173. Saa lenge vergede den Herre sig, Til hand miste brynien bolde, Hand stride saa frisk og mandelig, Til kleven bleve hans skiolde.

174. Hand vergede sig saa mandelig der, Og monne sig selver trøste, Indtil saa lenge hans gode sverd, Det monne i heftet brøste.

175. Ved atten vare de dødelig saar, Den Herre hand havde i brøste, I teltet de hannem siden bar, Saa nødig de hannem miste.

176. Den Herre rand blodet saa stridelig, For keyeren maatte hand døe, Det sidste ord hand talde for sig, Var om hans fæstemøe.

177. I siger skion Valdborrig tusind god nat, Vor HErre skal for hende raade, I himmerige vi findis saa brat, Og sankkis saa gladelig baade.

178. Ind da kom den liden smaadreng, Og stedis hand for bord, I talen var hand snild og kreng, Hand kunde vel føye sine Ord. Men lykken vender sig ofte om.

179. Jomfruer aflegger nu silke rød, Og bærer de hvide lin, Haagen Kongens søn er nu død, Og Axel kiere Herre min. Men lykken vender sig ofte om.

180. Død er Haagen Kongens søn fiin, Hand ligger paa lige-baar, Det hevnet Her Axel Herre min, Thi fik hand sit bane-saar.

181. Sejeren haver de vunden vist, All Norriges land til ære, Saa mangen bonde haver livet mist, Og mangen ædelig Herre.

182. Saa saare græd Dronning Malfred skiøn, Det kand hver moder vel vide, Skiøn Valdborrig sørgede og saare i løn, Sine hænder monne hun vride.

183. Hun kalde strax til tienere sin, Bad hand skulde snarlig være, Du henter mig mit forgylte skrin, Du maat det strax indbære.

184. I spender graa ganger for karmen rød, Til kloster vil jeg mig give, Jeg glemmer aldrig Her Axels død, Saa lenge jeg er udi live.

185. Uden for Mariæ Kirkegaard, Der traadde hun fra sin karm, Saa sørgelig hun i kirken gaar, Hun havde baade angist og harm.

186. Guldkronen tog hun med sin haand, Hun satte den paa de steene, Nu vil jeg aldrig have mand, Men leve en jomfru alleene.

187. To gange var jeg festemø, Men aldrig brud kunde blive, Nu vil jeg udi klosteret døe, Fra verden mig gandske give.

188. De bare frem det forgylte skrin, Der var udi guld det meeste, Det skifte hun blant frenderne sin, Det ypperste og det beste.

189. Hun tog guld og det store halsbaand, Saa

i de smykker monne henge, Det gav hun Fru Estelin paa stand, Som hende havde elsket saa lenge. Men lykken vender sig ofte om.

190. Saa tog hun op de store guldbaand, Der til de bradser brede, Det gav hun Her Haagen med mund og haand, Som svor med hende de Ede.

191. Hun tog guld og sølf saa kiøn, Vel hundrede guldringe, Dem gav hun de Hertuge sønner skiøn, Som loven med hende i ginge.

192. Hun gav til kirker og kloster vel, Og dennem som skulde læse, For sin og for sin kiærestes siæl, Hun skiftede daglige messe.

193. Hun gav til enker og faderløs born, Og dennem som vandrer om føde, Til sancte Annæ billede skiøn, Gav hun Guldkronen den røde.

194. I træder frem Bisp ærværdig Herre, I vier mig ind med muld, Den kloster Orden jeg sværer her, Jeg haaber i vorder mig huld.

195. Kommer Aage Erkebisp kier, I vier mig ind for Gud, Jeg kommer aldrig af klosteret her, For jeg bæris død der ud.

196. Der vare saa mange Grever bold, Som bare derved stor harm, Der de nu kaste det sorte muld, Over skiøn Valdborrigs arm.

197. Nu ganger Valdborrig i klosteret der, Hun lider saa megen tvang, Messen hun aldrig forsømmet her, Ej heller otte-sang.

198. I klosteret mange given er, Baade møer og hoviske kvinder, Dog ingen saa skiøn som Valdborrig kier, Hvis lige mand ikke kand finde.

190. Bedre er det ej være fød, End stedse i sorgen leve, Med længsel daglig at æde sit brød, Og aldrig lystighed prøve.

200. Gud dennem forlade som aarsag er, A
ej sammen maa være, Som haver hin ande
Hiertet kier, Og elsker i tukt og ære. Men ly
vender sig ofte om.

Antegnelser.

Dette er en skiøn Historiske Vise, fuld af adskillige b
Lærdomme og Indfald, om hvad i Norge skee: e
de tvende forelskte høje Personer, Axel Tordsen og Vall
Immersdotter, i Kejser Henriks den 2. eller 3. Tider, so
synes; Da ogsaa levede K. Amund Kulbrænder, og K. A
Slemme i Sverrig (enddog her er ogsaa et Opland i N
Men Axel siges her at have tient i Kejser Henriks gaard.
den komme begge Frierne, Haagen Kongens Søn og
Strid med de Oplænder og beholde en blodig Sejervin
i det de begge sætte Livet til.

Axel og Valdborg vare ellers, foruden Slegtskab i
Led, Gud-eller Daab-Søskende, og derfor ej maatte e
anden; Men deres Løfte skilles ad, med at sønderski
Haandklæde, og fly hver sit stykke. De siges og begge
re af Gilske Æt, maaskee af K. Harald Gille, eller en
tilforn, om ellers Tiderne skulle komme overeens.

Aage siges at være Erkebisp, kandskee udeladt af dere
og K. Hogens moder kaldes Malfred, som baade Dron
og andre kaldtes saaledis i N. Krøn.

De svore om Dorothe og den hellige Møe, ja end-ogsa
sverde og hellige Læst, det var Messebøger. See 105 og
Sang vers; Men St. Berete skulde raade deres Drøm

179. De sorgede i hvide Liin, som endnu. De offrede
til St. Oluf, en Guldkrone til St. Annæ Billede.

XXIV.

Egteskab er beskæret.

Conjugia sunt fatalia,

Det var ungen Svegder, Hand skulde sp
lege, Bolden drev i jomfruens skiød, D
de Underne blege; Du taler dine ord vel.

2. Bolden drev i jomfruens bur, Da fo

gik, før hand ud af buret kom, Stor sorg i hiertet hand fik. Du taler dine ord vel.

3. Du torst ikke kaste med bold, Og kast den ikke efter mig, Der sidder en jomfru i fremmede land, Hun lider fast efter dig.

4. Du skalt aldrig søvnen sove, Og aldrig roen fange, For du faar løst dend skiønne jomfru, Som ligger for dig i tvange.

5. Det var ungen Svegder, Hand svøber sit hoved i skind, Saa gaar hand i høieloft, For sine hovmænd ind.

6. Her sidder I alde mine gode mænd, I drikke miød af skaale, Mens jeg gaar i bierget ind, Alt med de døde at tale.

7. Her sidder I alde mine gode hofmænd, I drikke miød og viin, Mens jeg ganger i bierget ind, Og taler med moder min.

8. Det var ungen Svegder, Hand tager til at kalde, Det revned muur og marmorsteen, Og bierget tager til at falde.

9. Hvo er det mig vekker, Eller bruger slige ord, Men jeg maa ikke med freden ligge, Her under dend sorte jord.

10. Det er ungen Svegder, Og kiere sønnen din, Hand vilde saa gierne have godt raad, Af kiere moder sin.

11. Jeg haver fanged stivmoder, Hun er mig saa haard, Og hun haver kast mig Runerne paa, For dend jeg aldrig saae.

12. Jeg skal give dig folen god, Hand skal bære dig frem, Saa vel kand hand løbe paa haf, Som paa den grønne eng.

13. Jeg skal give dig dugen, Hand er af Agerylds ...

Ald den mad du ynsker, Den skal dig staa pa
Du taler dine ord vel.

14. Jeg skal give dig dyrre-horen, De ere
med guld, Ald den drik du ynsker dig, Den s
for dig fuld.

15. Jeg skal give dig sværdet, Er hærdet
geblod, I hvor du drager igiennem skoven, D
det som en boel.

16. Jeg skal give dig Snekken, Hun skal v
goed, Hun løber saa vel paa grønnen jord,
paa hin vilden floed.

17. De vunde op deris silke segel Høit i fo
raa Saa seglede de til samme land, Som de
fru var paa.

18. Saa kaste de deris anker, Paa den
sand, Det var ungen Svegder, Hand trin d
paa land.

19. Det var ungen Svegder, Hand st
Snekke for land, Det første der dennem mot
var en gammel Mand.

20. Det da var dend gammel mand, Ha
spørge først, Hvad da heder dend unge svend,
er i hiertet trøst?

21. Svenden heder ungen Svegder, S
ganger sagn der af, Hand er lagt i lang attra
dend hand aldrig saae.

22. Her er en jomfru paa det land, Hun
langen attraa, For en svend heder Svegder,
hannem aldrig saae.

23. Lenges hun efter en unger svend, Hun
hannem aldrig seet, Heder hand ungen Sv
Da er hand nu kommen hid.

24. Hør du det du gammel mand, Er de

...ger mig, Bliver jeg Konge paa dette land, Til Gre-
ve saa gior jeg dig. Du taler dine ord vel.

25. Mit udi dend grønne lund, Der stander min
jomfrues gaard, Huset er af graa mar morsteen, Og
gaarden er lagd med staal.

26. Huset er af graa marmorsteen, Og gaarden
er lagd med staal, Porten er af det røde guld, Tol
biørne stander der for.

27. Mit udi min jomfrues gaard, Der stander
en lind saa grøn, Est du den rette Svegder, Du
gak saa dristelig frem.

28. Bort reed ungen Svegder, Og ind ad porten
hand saae, Alle de laase der hengde, De ginge ledi-
ge fra.

29. Der falmer løv, Der falmer lind, Og gresset
under linde-roed, De løver og de biørne, De fulde
den Herre til foed.

30. Der hand kom i den borge-gaard, Der axler
hand sit skind, Saa ganger hand i høyeloft, For he-
denske Kongen ind.

31. Her sidder j hedenske Konge, Alt over eders
brede bord, Vil j mig eders dotter give, J vider
mig ansvar god.

32. Jeg haver ikke dotter, Og dotter foruden een,
Hun ligger lagt i lang attraa, Alt for en unger
svend.

33. Hun ligger lagt i langen attraa, For den
hun aldrig saae, Svenden heder Svegder, Saa vin-
de ganger sagn der fra.

34. Ind da kom den liden smaa dreng, Var klæd
i skarlagen hvid, Lenges eder nu efter Svegder, Da
er hand kommen hid.

35. Ind da kom den skionne jomfru, Var klæd
i silke

i silke hvid, Vær velkommen ungen Svegder, Hier-
te allerkiereste min. Du taler din Ord vel.

36. Vil j lade eder døbe, Og tage ved christelig tro, Og følge mig til Danmark, Hos ungen Svegder at boe.

37. Gierne vil jeg lade mig døbe, Tage ved den christelig tro, Og følge eder saa til Danmark, Hos eder ungen Svegder at boe.

38. Om løverdagen lod hun sig døbe, Tog ved den christelige tro, Om Søndagen lod de deres bryllup boe, De levede tilsammen med roe.

39. De drukke bryllup i dage, Og vel i dage ni, Alt da sad den gamle mand, Og sørged i alle di.

40. Tak have ungen Svegder, Saa vel holt hand sin ord, Hand giorde hannem til Ridder, Og sætte hannem øverst til bord.

41. Nu haver unge Svegder Forvunden ald sin nød, Hand blev Konge paa det land, Og hun Dronning efter faders død. Du taler dine ord vel.

Antegnelser.

Sveigder (var tilforn et Norsk Navn) begærer Hielp af de døde, som var Skik i Hedenskabet, hvilket sees af Sagar og Viser; ja disse vildfarelses Levninger have og været først i Kristendømmen. Hand søger om raad og Undsætning af sin moder, og bekommer disse underlige Ting, som vel havde den Kraft efter deres viis, som Fortunati Pung og Ynskehat; hvilket alt er vel fast lige troligt.

I Hedenskabet bleve de begravne i Bierge, saasom K. Frode i Frode-bierget ved Vere-Bro, eller i Høje, saasom de Konger ved Ledre og andensteds. Man seer endnu den gemeene Begravelses Maade i Højene, som obnes, saasom jeg selv haver agted det, i dette 1694. aar, da den høj-velbaarne Friherre, Herr Jens Juul lod opgrave steene af nogle Høje her omkring Juling. Graverne vare heldst vende i Synder og Nor, umsatte med 4 store steene, udventil [illegible]ne, og en meget stor og flad

Ste-

n paa. Disse vare tættede med mangfoldige smaa
reene, og undertiden Kile-steene (som vi ellers kalde
reene) hvilke efter Doctor J. D. Majors Meening, i
om dette og andet udi Cimbrien, trykt i Plon 1692.
igtes af dem i Striden mod deres Fiender.
ene i disse, vare sommesteds større og sommesteds lige
es. Men D. Henrik Gerner, nu Biskop i Viborg,
ig en Tand suy større end andre, opgraven i en Dyß
erød, 1693. og skrev derhos, at Hoved-Panden var og
ghed derefter.
iste Runer paa nogen, er det samme som at fortrylde.

XXV.

Vise er vel kvædet, som vel er hørdt.

ongen hand sidder i Ribe, Hand drikker viin,
Saa byder hand de Danske Riddere hiem til
sin. Saa herlig dandser hand Hogen.
J stander op alle mine mænd, Og Ridder bold,
eder j mig en bedre dands, Over grønnen vold.
Nu lyster Danner Kongen, J dandsen at træ-
er ganger Helled Hogen, Hand for dennem
.
Op vogned Dansken Dronning, J loftet hun
vilken af mine jomfruer, Slaer harpen saa.
Det er ingen af eders jomfruer, Deris harpe
Det er Helled Hogen, Hand kvæder saa læt.
J stander op alle mine jomfruer, Med rosen-
s, Vi ville os bortride, Til dend bedre dands.
For rider Danske Dronning, J skarlagen rød,
rider fruer og jomfruer, Og hovedske møer.
Vel tosser rider Danske Dronning, Dend
omkring, Og alt skuede hun Helled Hogen,
deling.
*Det var Helled Hogen rakte haand fra sig.
der nu min nandige frue, At dandse hos mig.*

10. De

10. Og nu dandser Helled Hogen, Og Dronningen sammen, Og det vil jeg for sanden sige, de haver godt gammen. Saa herlig dandser hand Hogen.

11. Op da stod dend liden moe, J kiortel blaa, J vogter eder for de falske klaffer, De lyder der paa.

12. Det var Danner Kongen, Hand lader der adsporre, Hvad monne Danske Dronning, Her udi dandsen giøre?

13. Langt bedre sad hun i højeloft, Guld harpen at slaa, End hun monne her i dandsen gaa, ved Hogens haand.

14. Op da stod den liden moe, J kiortelen rød, J skynder eder nu min naadige frue, Min Herre bliver vred.

15. Jeg er saa nylig i dandsen kommen, Hun haver ikke faaet ende, Saa vel maa min Herre og Konning, Blive blid igien.

16. Op da stod den liden dreng, J kiortelen grøn, J skynder eder nu min naadige frue, Min Herre rider hiem.

17. Skam faae Helle Hogen, For Vise hand kvad, Dronningen sidder i høyeloft, Hun er uglad. Saa herlig dandser hand Hogen.

Antegnelse.

Det er vel saa, at strengeleg og andet Spil haver vel en angenem Lyd, men Menniskens Røst og Sang overgaar dem. De have fordom meget beflittet sig paa Sang, ej alleene i Fred til Dands og Gestebud, men end-og i Krig hvorom i Fortalen. En Konge i Norge blev saa betagen af en Tieneste-kvindes Sang, der hun maal ved Møllen, at hand avlede Barn med hende, som siden ogsaa blev en berømt Konge der sammesteds. Fru Jngeborg og alle hendes møer sovnede ved H. Verners Sang, saa hand undkom af Fengselet. Men denne Dronning bliver urolig, ervaagen og uglad herved.

XXVI.

XXVI.

Kierlighed haver hverken Lov eller Styrsel.

Der boer en Jarl i Engelland, Og hand er sig saa rig; Hand haver og de sonner to, De ere hver anden u-lig. Jeg sadler min hest og rider dag til hove.

2. Rigen Jarl udi Engelland, Hand haver de Sonner to, Edmund og Benedit, Nevned saa er de baade.

3. Benedit er i sin faders gaard, Favr er hand og fiin, De vilde hannem sende til Jorsel hen, Over den salte Riin.

4. Benedit er i sin faders gaard, Hand skinner som en lille, Oyne haver hand som stierner klar, Og haard som rode guld spinds.

5. Hoy du est kiere frende min, Skion est du som en lille, Du skalt fare over kaalden Riin, Vores kiereste Son til ville.

6. De lod hannem klæder skiære, Dem syde baade fruer og moer, De vare med roser og liller sat, Og syde med guld saa rod.

7. De vare med roser og liller sat, Og syd med rode guld paa herde, Tak have hver moder goed, Sin son pryder saa med ære.

8. Det melte Benedit, Som rode guld havde paa, Hand helsede hver det barn der var, Alt forend hand reed der fra.

9. Hand helsede hver det barn der var, Hans fader og sin kiere moder, Og allermest den skionne Jomfrue, Som hannem de klæder giorde.

10. Hannem fulde baade fader og moder, Saa langt ud af leed, Hver det barn i gaarden var, Til stranden med ham reed.

11. Saa

11. Saa saare græd hans kiere moder, Hun var saa rig en frue, Taaren af hendes øyen falt, Ret neder paa jordens tue. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

12. Taaren af hendes øyne falt, Ret neder paa solv-spendte skoe, Det du drager af Kongens gaard, Er mig fuld hart imod.

13. Svarde det Edmunds Frue, Med tugt og fuld god sinde, Far vel Benedit broder min, Gud raade naar vi findes.

14. Meldte det Benedit, Hand triner udi fremmerste stavn, I drager ind vores anker, Udi JEsu Christi navn.

15. De hissed op de silke seyl, De ud fra landet ginge, De kaldte paa JEsu Mariæ son, Saa blid en bør de finge.

16. De vunde op deres silke seyl, Rokken legte ved raa, De stroge ikke seyl ned, Forend de folde Riin saae.

17. Kaste de deres anker, Paa den hvide sand, Det var Benedit, Hand trinte der først paa land.

18. Benedit ganger udi Kongens gaard, Med de solv-spendte skoe, Af rode guld var hans axelbord, Og perler paa jorden drog.

19. Benedit ind i salen trin, Der axeler hand sit skind, Saa snarlig gaar hand i loftet, For Kong Her Magnus ind.

20. Benedit ind i salen trin, Hand kunde vel megen lyst, Hand helsede dem alle paa benken sad, Men Kongen allerførst. Jeg sadler min hest og rider.

21. Der hand var kommen i salen ind, Hand kunde saa smukke sæder, Hand helsede alle som hand burde, Saa satte hand sig neder.

22. Melte det Kongens raad, De havde der over stoer under, Hvo monne den ungersvend være, Slig klæder lade giore kunde. Jeg sadler min hest.

23. Melte det Kongens raadgivere, Røde guld drager hand, Jeg saae aldrig saa feisk en mand, Komme paa dette land.

24. Talte det Magnus Konge, Alt under skarlagen skind, Give det Gud fader i himmerig, At Benedit var sonnen min.

25. Hand var ej i Kongens gaard, Uden i maaneder to, Hand lagde sig i med Kongens dotter, J saa stor en elskov.

26. Kong Magnus haver en dotter, Overmaadig skiøn og rig, Hende maa ikke soelen paa skinne, Uden om Paaske tide.

27. Hun kand alt med hænder giore, Som sømmer vel en kvinde, Hun kand Bog og Runemaal, Det røde guld kand hun spinde.

28. Hun kand alt med hænder giore Det fruer lære maa, Klippe, sy og skære pielt, De kand ej alle giore saa. Jeg sadler min hest og rider.

29. Mund haver hun som rosen rød, Og øjen som falken graa, Hver det ord hun taler, Falder alt som Runemaal.

30. Det første Kong Magnus det merkede, Benedit hans dotter vel and, Hand lod bygge saa fast et huus, Paa det samme land.

31. Det var Magnus Konge, Hand lod det giore saa, Udi saa høy en guld-sal, Lod hand sin dotter inde staa.

32. Udi saa hoj en guld-sal, Lod hand sin dotter indgaa, Alle de som til buret ginge, Lod hand i jern slaa.

33. Hvile

33. Hvilken Mand som i buret gaar, Ud af denne lønlige sti, Ingen i det gandske rige, Skal borge for hans liv. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

34. Svarde det Benedit, Hand stod der lidet fra, Alt skal jeg trede den lønlige sti, Og sige saa lidet der af.

35. Svarde det Kong Magnus, Hand tager til sølf-bunden kniv, Hvo der treder den lønlige sti, Da skal det koste hans liv.

36. Benedit rider i skoven ud, Hand beder dend vilde raa, Om natten sover hand i jomfruens buer, Det gielder hans liv paa.

37. Om dagen rider Benedit i marken ud, Og beder dend vilde hind, Om natten sover hand hos jomfruen sin, Alt under dend hvide lin.

38. Jomfruen kemmer hans hvide haar, Under dit silke smaa, Nu raade Gud fader i himmerig, Hvad ende det vil faae.

39. Var jeg nu udi Engelland, Min edelig rose fin, Ingen Konge udi Norde-riger Skulle stride imod mit liv.

40. Det var Benedit, Ganger ud af jomfruens buer; Den liden smaadreng hannem møtte, Hvor fra da kommer i nu?

41. Det Mælte Kongens liden smaadreng, Hand axeler kaaben blaa, Det du ganger i jomfruens buer, Vil gielde dit liv paa.

42. Svarede det Benedit, Hand stoed udi silke-tvinde, Jeg skal gaa i buret ind, Det begge dine øjne udginge.

43. Mælte det Margrete Kongens datter, Hun stod i skarlagen smaa, I slaar ihjel min faders dreng, Saa siger hand intet der fra.

44. T

44. Det mælte Benedit, For hand var altid gved, Jeg tor ikke saa synde, Og udgyde saa hans blod. Jeg sadler min hest.

45. Det var liden smaadreng, Hand axeler sin kabe blaa, Saa gaar hand for Kongens bord, Og siger saa for ord.

46. Her sidder i Magnus Konge glad, Og drikker miod og viin, Benedit ganger i guldsalen, Og sover hos datter din.

47. Jeg vil tusind eeder sverge, Saa snart denne dag oder lider, Da skal Benedit, Ej lenger blive [illegible].

48. Hand svor tusind eeder, Saa sterkelig derpaa, At hand strax Benedit, Skulde i jernet slaa.

49. De toge Benedit, Sloge de hannem i baand, De sparde ej liner og lerker, Om hans hvide haand.

50. Frem ginge Prester og Klerker, Og der til Biskop [illegible], De bode borgen for Benedit, Udi Konge Her Magnus sal.

51. De bode for Benedit, Saa meget guld det rode, Det hvide solv og edele steene, At lose den Herre fra dode.

52. De bode for hannem alle, Som vare baade ude og inde, Der var ingen i Kongens gaard, Der denne bon kunde vinde.

53. Det var Kong Magnusis Dronning, Og axeler skarlagen smaa, Faverlig var hindis fore, For Kongen monne hun gaa.

54. I tog mig af min faders gaard, Forruden deris raad, Hver den bon, der jeg eder bad, Sagde I skulde være ja.

55. Hver den bon du mig beder, Skal vist være

re ja, Foruden det at Benedit, Staar aldrig til lo-
sen at faae. Jeg sadler min hest og rider i dag.

56. Svarede det Dronning Margrete, Alt me-
saa megen vrede, Troløß est du Herre min, For di-
ne ord har ej at sede.

57. Det var Margrete Kongens dotter, Hun
hafde baade sorrig og meen, Saa gaar hun for fa-
der sin, I silke serk alleene.

58. Det var Margrete Kongens dotter, Hun fald
for Kongen i knæ. En bon vil jeg eder bede, Kiere fa-
der i vide mig den.

59. Jeg vil ej meere af riget have, End min kior-
tel, giort af Tvinde, Tienne vil jeg for øll og mad,
Som en anden fattig kvinde.

60. Jeg vil ej meere af riget have, End kiortel af
vadmel graa, I giver mig Benedit, Vi ville af lan-
det gaa.

61. Gak bort Margrete dotter min, Jeg vil dig ikke
høre, Det sømmer saa ilde mit gode sverd, I kvin-
de blod at røre. Jeg sadler min hest og rider i dag
til hove.

62. Mine øren gider dig ikke hort, Mine øjen ikke
seet dig paa, Til jeg mit sverd haver baaret, Om jeg
dig nu skal slaa.

63. Mælte det Benedit, Med røde guld paa hen-
der, I hente mig prest mig skrivte skal, Jeg lefer
ikke leve lenger.

64. Svarde det Magnus Konge, I sin skarla-
gen saa, Prest og der til skriftemaal, Det skal du full
vel faa.

65. Hand skriftede der for Presten, Og saa for
Biskoper tu, Taarene af hans øjen falt, For saa
skon en jomfru.

66. Da

66. Hand bar op sit skriftemaal, Det kunde vel saa være, En jomfru haver jeg daaret, Og krenket haver jeg hendes ære. Jeg sadler min hest.

67. En jomfru haver jeg loved mig, Og aldrig flere moer, Jeg vil ikke sorga, Men gierne for hende døe.

68. Det mælte Benedit, Hand var saa sorgefuld, I lader en Ridder afhugge mig, Den jomfru er jeg saa huld.

69. HErre Gud Fader i himmerig, Bevare dend skiønne Viv, Det vil jeg for sanden sige, For hende jeg lader mit liv.

70. Svarde det Magnus Konge, Hand giørde hannem stor meen, En træl skal dig afhugge, Som uger os veden hiem.

71. Svarde det Benedit, Hand strog det guld af hænde, Hog du hug mit hovet af, Du est min neste frende.

72. Du sig skiønne Margrete god nat, Hendes moer og alle hendes kvinder, Du bede hende være fro og glad, Vi findes i himmerige.

73. Du bede min broder hevne min død, Og bære slet ingen sorg, Og ej meere leve i Kongens gaard, Men søge en anden borg.

74. Saa ferdig lagde Benedit, Sig over dend tinge-stok, Saa hugges hannem hovedet fra, Der kom ikke blod paa hans lock.

75. Den Herre hugges hovedet fra, Der var stor ynk paa færde, Trælen kaste hen sit sverd, Af sorg daaned hand neder.

76. Nu ligger Benedit, Blodet rinder hannem til døde, Igien lever stolten Margrede, Med sorg og megen møde.

77. Vel er den i verden til, Den Gud har til bedre udvald, Jeg er elendig og lever igien, Mit hierte er i mig kvald. Jeg sadler min hest og rider i dag.

78. De bare det lig i Mariæ kirke, Der til vare de vel fuß, Margrete stod for alteret, Tænde op for hannem bluß.

79. Den jomfru ganger paa kirke-gul, Med sorg og megen kvide, HErre Gud unde mig dend glæde, Jeg maatte doe her inde.

80. Hun vrier sine hvide hænder, Ud af stoer hiertens nød, Det vil jeg for sanden sige, Hun faldt til Jorden død.

81. Nu haver dend skiønne jomfru, Forvunden ald sin kvide, Hun blev ald død af sorg, Og ligger ved Benedits side.

82. Mælte det Magnus Konge, Hand talte til sine svenne et ord, I hente mig ind Høg Hermandson, Og lader ham gaa til vort bord.

83. De ledte ud og ledte ind, De ledte ved vilden strand, Der var fuldt ondt at finde den svend, Som var bortfløyen af land.

84. Hor j min edelige Herre, Og vi ville sige eder sand, Det er Høg Hermandsen, Som bort er fløyen af land.

85. Det var Magnus Konge, Hand kunde ej tale et ord, De kinder som føre var røde, De bleve da sorte som jord.

86. Det var Høg Hermandsen, Kom hiem til Engelland, Edmund sidder over breden bord, Drikker miød med sine mænd.

87. Mit udi den borge gaard, Der axeler hand sit skind, Saa gaar hand i høje loft, For ungen Edmund ind.

88. Velkommen Hog Hermandsen, Lyster dig Miod eller klaren viin, Hvar lider dem i Kongens gaard, Og Benedit broder min. Jeg sadler min ganger og rider i dag til hove.

89. Benedit lokkede Kongens dotter, Og det dueu længer at dølie, Derfor blev hand slagen ihiel, Og mod min villie.

90. Da mælte ungen Edmund, Hand blev baade bleg og rod, Det vil jeg for sanden sige', Jeg skal hevne min broders dod.

91. Benedit bad dig hevne sin dod, Og være slet uden sorg, Og ikke leve i Kongens gaard, Men soge uden borg.

92. Edmund bleste i sin forgylte luud, Baade til ting og stevne, Naar hand kaldte en, saa kom der to, Hans broders dod at hevne.

93. Det var Edmund Greve, Hand rider i fremmer-stavn, J drager ind voris anker, i JEsu Christi navn.

94. De stroge op deris silke-seyl, Og bolgen legte ved raa, De stroge ikke seyl paa bunken ned, Forend de Kerrene saae.

95. De lagde ud deris anker, J sin lonlig en havn, Hog du drag til Kongens gaard, Gior os af Kongen navn.

96. Mit udi dend borge gaard, Der axler hand Karlagen smaa, Snarlig var hans fore, For Kong Magnus monne hand gaa.

97. Velkommen Hog Hermandsen, Velkommen hid til min, Drik tillige hvad du vilt, Miod eller klaren viin.

98. Mig er ej om din brune miod, Ei mindre om din

din klare viin, Jeg vil hevne Benedits død, Som var kiere frende min. Jeg sadler min hest og rider.

99. Det svared Magnus Konge, Med saa grum en vrede, Est du kommen at hevne hans død, Hvor er da svenne flere?

100. Svarde det Høg Hermandsen, Hand stod i brynie blaa, Under mig frist en liden stund, Svenne vil jeg vel faa.

101. Det var Kong Magnus, Hand beder gribe dend mand, Hand skal aldrig budet bære, Her fra til Engelland.

102. Det var Høg Hermandsøn, Hand løb saa rask tilbage, De kunde hannem ej med øjen feste, End mindre med hænder tage.

103. Høg hand gaar til skibene, Med saa megen priis, Edmund staar paa bunken, Saa blank som en graa Jis.

104. Velkommen Høg Hermandsen, Inden min skibs-borde, Hvor tog Magnus Konge, Mod dine ærende og ord.

105. Mig svarde Magnus Konge, Med saa stor: en Vrede, Om jeg var kommen at hevne han, Hvor da vare svenne fleere?

106. Mælte det Edmund Erlandsen, Hand var baade gram og vred, Maa jeg leve en liden stund, Mine svenne skal hand see.

107. Ind kom Kongens liden smaadreng, Hand sagde tidender fra, Jeg seer saa mangen Riddersmand, Og mangen brynie blaa.

108. Vred blev Magnus Konge, Alt med saa stor en hast, Tre hundred i jern hand klædde, I harnisk klædde hand sig fast.

109. Præster og de lærde, De vilde see den færd.

Oster for den borge, Der sloge de deris hærd. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

110. De sloge tilsammen dend første dag, Dend anden dag at kvelde, Saa fast da hug hand Edmund, Alt med saa stor en velde.

111. Det var ungen Edmund, Hand saa mangen mand skød, Der falt saa mangen ned til jord, Og blev uskyldig død.

112. Edmund taler til sine mænd, Hand beder dem striden ende, Jeg blæser i min for gyldene lyd, Denne strid kand ej vare lenge.

113. Udi landet sprang Rani Rolf, Med Eegen udi hænde, Hand holdt ved toppen, og slog med roden, Saa monne hand den leeg ende.

114. Der de hafde slaget alle Kongens mænd, Og giordt hannem det meen, Der leved ej mere end Kongen selv, Og saa hans liden smaadreng.

115. Det da var Kong Magnus, Hand var saa sorgefuld, Jeg byder i dag for mit liv, Gods og det røde guld.

116. Svarede Høg Hermandsen, Hand var ond til røn, Mindis eder Magnus Konge, I ville ej vide os bøn.

117. Jeg bad for min frende, Og for eders dotter kier, At I vilde stede eders minde der til, De motte tilsammen være.

118. Benedit lod I aflive, Eders dotter sørget sig til døde, Hør I Magnus Konge, I volte den store møde.

119. Melte det Edmund Erlandsen, Med røde guld paa hænde, I lader den Herre aflive, Hand skal ej leve lenger.

120. Det var Kong Her Magnus, Hand var saa

saa fuld af sorg, De hug hans hoved af med hast, Det skeede paa hans egen borg. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

121. Glad var Edmund Erlandsen, Der hand saae Kongen død falde, Hør I nu alle mine mænd, Nu ville vi Gud takke alle.

122. Edmund gik i Mariæ kirke, Hand tog sin broder af grav, Hand laa baade heel og holden, Alt paa den samme dag.

123. Hos hannem laa Kongens dotter, Hun sørged sig til døde, Dette er vist, og det er sandt, Hun laa baade hvid og røed.

124. Melte det Edmund Erlandsen, Hand stoed i saa bange, Og takker Gud af himmerig, At jeg disse liig haver fanged.

125. Det var Edmund Erlandsen Hand hevnet sin broders død, Hand satte ild paa Kongens gaard, Og brendte hannem i glød.

126. Det var ungen Edmund, Hand feilede til Engelland, Hand levede i mange aar, Alt baade med sorg og vaande.

127. Jeg ikke meere kvede vil, Om denne sørgelig sang, De Kongens børn døde saa ynkelig, Og fik saa sørgelig en afgang, Jeg sadler min hest, i dag rider jeg til hove.

Anmerkninger.

Grever kaldtes fordom Jarler her i Norden. Og saafremt de Danske og Nordske tidt stridde paa Engelland, Skotland og Hyberneland, og indtoge nu en deel af dennem, og omsider de Danske ald Engelland, beholde de der adskillige ord af vort Sprog, og blant andre dette Jarls Navn, som de forvendte siden til Carl. De Englosaxer have og disse ord Carl og Carldom, det er Greve og Grevedom.

Hun kand Bog og Runemaal. Item. Hvert [illegible] kalts, falder alt som Runemaal: det [illegible]

og Jotnamaal, som holdtes for det fornemste, i disse Norre Riger.

Benedit og hans Kiereste bleve fundne i graven uforfulede; Hvilket kunde skee naturligen, baade for Jords monnets, Lufteus og andre Orsagers skyld. Udi Olestrup Kirke, en Miil fra Nestved, haver jeg seet Johann Vensterwands og hans Frues, Kirstin Beks, Legemer uforrodnede, ja og tørre og lette, samt andre andensteds. Hans Legem haver ligget der 100 Aar og meere, men hendes ej saa længe.

Kong Magnus maa have været i Norge eller Sverrig, enddog mand haver intet i Historierne, at de Engelske skulde nogentid have erholded saadan sejer i enten af rigerne, uden hvad mand haver i Legenderne om Kong Artus, og efter gammel Frasagn, at nogle fremmede Fiender (af Engelland eller Skotland, som nogle meene) vare indkomne i Norge, men slagne i Guldbrands Dalen; Hvor og til en Aamindelse et Kors er opreist.

XXVII.

Hiemme er best at hvile.

Det er i nat vaage-nat. Der vaager hvo som vil. Der komme saa mange til dandsen brat. Der vaager hun stolt Signelild under, saa grønnen De.

2. Stolt Signelild spurde sin moder brat, Maa jeg gaa at vaage i nat?

3. Hvad vilt du til vogstue giøre, Du haver dig hverken søster eller brødre.

4. Og hverken broder eller søstermand, Ikke skal du til vogstuve gaa.

5. Saa lenge bad dend Jomfru fin, Det hun fik lov af moder sin.

6. Du gak du gak nu dotter min, Til vogstue gik aldrig moder din.

7. Der kommer Kongen og alle hans mend, der du mit raad da bliver du hiemme.

8. Der kommer Dronningen med hindes moer alle, Min moder lover mig med dennem at tale. Der vaager hun stolt Signelild under saa grønnen Oe.

9. Hun gik sig igiennem lunde, Saa monne hun til vogstue stunde.

10. Der hun kom over grønnen eng, Da var Dronningen gangen til seng.

11. Der hun kom til Borge-led, Beder dands der gik det ved.

12. Der dandsed alle de Kongens mænd, Selv træde Kongen i dands for dem.

13. Kongen rekker sin Haand fra sig, Vil I skion jomfru dandse hos mig.

14. Jeg er gangen her over dale, For jeg vil med Danske Dronning tale.

15. I dandser med os en liden tid, Saa kommer Dronningen til os hid.

16. Frem gik Signild smal som vaand, Hun gaar i dandsen hos Kongens haand.

17. Hør Signild, hvad jeg siger dig, En elskovens viise da kveder du mig.

18. En elskovens viise jeg aldrig nam, Jeg kveder en anden som jeg kand.

19. Stolten Signelild begynte, en vise hun kvad, Det hørde Dronning i lofted sad.

20. Det meldte Dronningen i lofted hun laa, Hvilken af mine jomfruer kvæder visen saa.

21. Hvilken af mine jomfruer dandser saa lenge, Hvi fulde de mig ikke til senge.

22. Det svared dend svend udi kiortelen rod, Det er ikke af eders moer.

23. Det er ikke af eders moer, Det er stolten Sig-

nild under Oe. Der vaager hun stolt Signelild under saa grønnen Oe.

24. I tager mig hid min skarlagen smaa, Jeg skal gaa bort dend jomfru at skue.

25. Der hun kom til Borge-led, Beder dands saa gik der ved.

26. Tosser dandsede de dend dands omkring, Alt stoed Dronningen og saae den ring.

27. Det sagde Dronningen være stor vande, At Signild dandsed ved Kongens haand.

28. Sophi taler til tieniste kvind, Hent du mig et horn med viin.

29. Hent du mig et horn af guld, Lad det være af vinen fuld.

30. Kongen rakte hand haand fra sig, Vil I Sophia dandse hos mig.

31. Ikke der jeg dandse vil, Forend stolten Signild drikker mig til.

32. Hun holt det til og hun drak, Uskyldige hierte i brystet sprak.

33. Lenge stod Kongen, hand saae der paa, Jomfruen for hans fødder laa.

34. Net aldrig saae jeg en vennere moe, Saa uskyldig komme til sin død.

35. For hender græd moer og gode kvinder, De bare hindes liig i kirken ind.

36. Havde hun lydet sin moders raad, Der voger hvo som vil, Det havde hende ikke saa ilde gaaed. Der voger hun stolten Signelild under saa grønnen Oe.

Anmerkning.

Signe lærer andre Børn med sin egen Skade, at lyde sine Forældre, og ej giøre mod deres raad. Dronning Sophia

phia haver maaskee været Valdemari den 1. Dronning, hvorom siden i 41 og 42 Vise, eller en anden af samme Navn, som haver været mistænkelig, grum og hevngierig.

Der have været sære Vaage-Nætter til dands og læg, som af denne og fleere andre Viser kand sluttes.

XXVIII.

Sorgen forvindes.

Liden Kirsten og hendes moder, Hvo bryder loven af de træer, De syde de silke-huer. Saa træder hun duggen af jorden.

2. Moderen syde saa liden en som, Og datteren græd saa stridig en strom.

3. Hør du liden Kirsten kier dotter min, Hvi falmer dit haar, hvi blegner din kind?

4. Det er ikke under jeg er bleg og syg, Jeg haver saa meget at skære og sy.

5. Her er og fleere jomfruer i by, Som bedre kand skære og bedre kand sy.

6. Det duer ikke lenger at dølle for dig; Vor unge Konge har lokked mig.

7. Haver vor unge Konge lokked dig, Hvad gav hand da for æren dig?

8. Hand gav mig en silke-serk, Jeg sled den med saa megen verk.

9. Hand gav mig de sølv-spendte sko, Jeg sled dem med saa stoer uro.

10. Hand gav mig en harpe af guld, At bruge naar jeg var sorgefuld.

11. Hun slog paa den første streng, Det hørde vor unge Konge til sin seng.

12. Hun slog paa de andre strenge, Den unge Konge ej dvalde længe.

13. V

13. Vor unge Konge heder paa svenne to, I beder liden Kirsten ind for mig gaa. Saa træder ꝛc.

14. Ind kom liden Kirsten og steddes for bord, Hvad vil unge Konge, Men I sende mig ord.

15. Vor unge Konge klapped paa hyndet blaa, I sidder liden Kirsten og hviler der paa.

16. Jeg er ikke træt, jeg kand vel staa, I siger mit ærind og lader mig gaa.

17. Hand tog liden Kirsten i sin favn, Gav hende guld-krone og Dronnings navn.

18. Nu har liden Kirsten forvunden sin kvide, Hvo bryder løven af de træer, Hun sover hver nat ved Kongens side. Saa træder hun duggen af jorden.

Anmerkning.

Det skeer undertiden, at af ond Begyndelse kommer en god ende; Meningen forlade sig der paa, i Betænkning, at det skeer ofte langt anderledis. Det visseste er: Vel begyndt er halv fuld-endt. Harpe og Harpelæg haver været flux brugelig hos de gamle.

XXIX.

Kierlighed haver Surt og Sødt, Honning og Galde.

Liden Malfred ganger i lunden, I lunden gaar hun saa eene; Der møder hende Salemand Kongens søn, Med tredive af sine svenne. Gud stille min allerkierest ved sin angest.

2. Det var Malfred Grevens dotter, Hun ganger i lunden saa bold; Der møder hende Salemand Tygesen, Hand tog den jomfru med vold.

3. Hand rev sønder hendes klæder, Hand drog hend' i sit haar, Ret aldrig havde hand dend gierning giordt,

giordt, Havde ulykken stander ham for. Gud skille min allerkiereſt ved ſin angeſt.

4. Nu haver j rykt mine klæder ſønder, Og giordt mig laſt og ſkam; Jeg beder eder for dend overſte Gud, J ſiger mig eders navn.

5. Jeg haver rykt dine klæder ſønder, Og giordt dig laſter og ſkam, Salemand Tygeſen er mit navn, Derfor rømmer jeg ej land.

6. Om jeg rømmer af landet ud, For brødr' og frænder dine, Naar fyrretyv' ugger forgangen er, Saa vil jeg komm' igien.

7. Hiem gik Malfred Grevens dotter, Saa mangefold var hendes moed, Ingen vilde hun ſin ſorrig klage, For hendes kier fader var død.

8. Hun var ind' i Maaned, Og hun var der i tre, Ingen af de ſkiønne Jomfruer, Saae hend' enten leg' eller lee.

9. Det var Malfred Grevens dotter, Gaar for hendis moder at ſtaa; J love mig min kier moder, J vor ſteenſtuv' at gaa.

10. Da ſvared hendis kier moder, Hun ſtoed i ſkarlagen rød; Der plejer ingen i ſteenſtuen gaa, Foruden de børn ville føde.

11. Der var hun ind' i maaned, Og vel i maaneder fem, Aldrig kom hendes moder til hende, Og ikke i alle dem.

12. Det ſtod ſaa i fyrretyve ugger, Hun byrſted ikke ſit haar, De ſaae hend' ej andet giøre, End græd' og ſukke ſaa ſaare.

13. De fyrretyve ugger forgangen vare, Dend jomfru tog til at lange, Saa ſende hun bud til moder ſin, Bad hun ſkulde til ſig gange.

14. Bort da gik den tienniſte møe, Hun ...

fra hende blive: Eders dotter bad I skulde til hende gange, Om hun skal findes i live. Gud skille min allerkiereste ved sin angest.

15. Gak du bort du tienneste møe, Og siig du hende saa: Saa lidet raade hun med moder sin, Der hun til lunden monne gaa.

16. Bort da gik dend tieneste møe, Og blev hun saa til raade, At hun vild' ikke sige de ord, Som hendes kier moder sagde.

17. Ind da kom den liden møe, Og sagde de ord saa: Naar eders Stiffader er gangen i seng, Saa vil hun til eder gaa.

18. Gak nu til min moder igien, Og siig hend' af min nød, Og bed hende ved mig tale, Førend jeg ganger til død.

19. Ind da kom dend tienneste møe, Hun klager saa saare hendes nød; Eders dotter bad I skulde til hende gaa, Alt før hun ganger til død.

20. Længe stod hendes moder, Og tænkte hun der paa: Lige vel er hun min dotter, Jeg vil til hende gaa.

21. Det var Malfred Grevens Frue, Hun ind ad dørren treen, Det var hendes kier dotter, Hun rakte hende haanden igien.

22. Malfred gik sin Moder imod, Var bleg og ikke rød: Hielper mig min kier Moder, Jeg klager for eder min nød.

23. Jeg var udgangen i lunden, I lunden aldt saa eene, Der møtte mig Salemand Tygesen, Hand giorde mig og last meen.

24. Enddog hand giorde mig last og meen, Som jeg maa for eder kære Kommer hand vel i landet igien, Hand gior mig heder og ære.

25. Hører I min kier Moder, Jeg beder eder i saa giern

gierne, Kommer hand Salemand Tygesen hiem, gior ham intet til mene. Gud skille min allerkier[e] ved sin angest.

26. Alle de Fruer og skionne Jomfruer, De mo[n]ne for Malfred græde, Men allermest hendes k[i]moder, Hun mon saa sorrigfuld være.

27. Det var ikke der efter Ej dage uden fem, D[et] det var Salemand Tygesen, Hand kom i land[e] hiem.

28. Forgyldte vare hans anker, Og saa ha[ns] aarer smaa, Saa var og den fremmer stavn, So[m] Malfred skulde indgaa.

29. Det var Salemand Tygesen, Tager over si[n] skarlagen skind, Saa ganger hand i høje loft, Fo[r] fruer og jomfruer ind.

30. Hilser hand fruer og stolte jomfruer, Sam[t] moer og gode kvinde, Og mest Malfred Grevens dotter, Aldt om hun var inde.

31. Det svared hendes kier Moder, Hun var i huen saa gram: Saa lidet tør I efter hende spør-ge, Men I haver giordt hende skam.

32. Det vare Malfreds brodre alle, Og hver tog til sin kniv, Havde vor søster ikke for dig bedet, Da skulde vi raade dit liv.

33. Det svared Salemand Tygesen, Hand sva-red et ord med ære, I give mig eders kier søster, Hun er min hiertens kiere.

34. Vor søster haver bedet for dig, Vi maa dig intet skade, Saa mænd ved Salemand Tygesen, Hun maa der selv for raade.

35. Det svared Malfred, Jertens frue, Og sm[i]log hun paa; Malfred ligger i Steenstuven, Hun haver de sønner smaa.

36. Det

36. Malfred ligger i stuven ind, Hun haver de sonner saa hvide, Saa mænd ved Salemand Tygesen, de er' eder aldt saa lige. Gud skille min allerkierest ved sin angest.

37. Det melte Salemand Tygesen, Saa tog hand op paa; Hør j min kier Moder, Og maa jeg til hende gaa.

38. Saa vel da maa J til hende gaa, Alt om J vil hende egte, Om J vil gior' os alle dend glæde, Da ville vi det ikke negte.

39. Saa gierne vil jeg hend' egte, Saa gierne vil jeg hender have; J lade det brollup med ære giore, Jeg egter hend' alle mine dage.

40. Det var Salemand Tygesen, Tager over sig kaaben sin, Saa gaar hand i hoseloft, For sin allerkierest ind.

41. Det svared Salemand Tygesen, Hand ind ad Doren treen, Det var Malfred Grevens dotter, Hun rekker ham haanden igen.

42. Det var Malfred Grevens dotter, Tog hannem i sin arm, Nu veed Gud fader i himmerig, Jeg haver lid spot og harm.

43. Det var Salemand Tygesen, Tog hend' i armen sin, Sorger ej Malfred Grevens dotter, J er allerkiereste min.

44. Det var Malfred Grevens dotter, Taler til sin moder saa; Lader nu Salemand Tygesen, See sine sonner smaa.

45. Det var Salemand Tygesen, Tog bornen i sin arm. Loved være Gud Fader i himmerig, Som haver os lost af harm.

46. Nu haver Salemand Tygesen, Forvunden sin harm, Saa haver og Malfred Grevens dotter

ter, Hun sover i hans arm. Gud skille mi
kierest ved sin angest.

Anmerkninger.

Her er atter et Exempel, som ligner Dinæ spadser Skarlagen Skind. Skind var et almindeligt N Klæder, og betydde ej dem alleene, som vare af Dyre der, men og andre. De axle deres Skind ɔ: Sette de der i lave, toge kiortelen op paa Axlerne.

Saamænd ved Sal. T. Saaledis svore de ved an Saamænd ved Danner Konning, o. a. m. Saa sv ved Faraos Liv. Skab. B. 42. Kap.

Forgyldte anker, aarer og stavn. Endog det synes, giøres meget af efter de gamle Skaldres viis, saave naar der findes i somme Viser:

De vunde op deres Silke-Segl,
Saa høit i forgyldene Raa.

Saa have de dog havd præktige og store Skibe her den i gamle dage, som eragtes kand af de Danske, Sv Nordiske Kroniker. Udi S. Olufs Saga tales om S forgyldte Fløje, gule og blaa Segl, o. a. m.

Salmand eller Salemand findes ikke sielden i vore V kaldes undertiden Salomon. Skal være et gammel briisk eget Navn. Den højlærde Mart. Sejller skriver man heder i gammel Tydsk en Frelser, Anfanger, Forsvar for noget.

XXX.

Slegfred Viv, Orsag til Kiv.

Liden Kirsten hun stoed paa høje lofts sval lyder hun paa her Stranges tale, Mig ges i alle mine dage.

2. Hand siger hand elsker sin Slegefru saa, Kirsten skal aldrig en goed dag faa.

3. Liden Kirsten lader sin karm tilrede, Strange hand lader sin Ganger udlede.

4. Liden Kirsten hun aag, Herr Strange red, Dend lange nat over den mørke hed.

5. Liden Kirsten hun kom paa tinget ind, Hende stander imod baade Mand og Kvind. Mig længes alle mine dage.

6. Velkommen liden Kirsten, kiere søster min, Hvad nyt haver du om skebne din.

7. Om dagen er jeg truet og bødt, Om natten er jeg af sengen udstødt.

8. Om natten er jeg af sengen udtrykt, Saa er jeg og i mit favre haar rykt.

9. Hand siger hand vil elske hans Slegefru saa, Liden Kirsten skal aldrig en goed dag faa.

10. Hand siger hand vil elske sin slege Viv, Liden Kirsten skal faa et stakket liv.

11. Danner Konning beder paa svenne to, I beder Herr Strange for mig indgaa.

12. Ind kom Herr Strange hand stoed der for bord, Min naadige Herre har sendt mig ord.

13. Hør du Strange hvad jeg siger dig, Hvorledis med liden Kirsten lever du mig?

14. Saaledis lever jeg med søsteren jær, Jeg haaber hun skal ikke over mig kiær.

15. Saa tar I Herr Strange i hans gule top, I hugger hans hovet alt fra hans krop.

16. De lagde Herr Strange alt over en block, De hugge hans hovet derfra hans krop.

17. Liden Kirsten hun græd, hendes hænder hun vred, Den sorrig jeg har, hun legger mig ned.

18. Liden Kirsten hun græd, sine hænder hun slog, For havde jeg sorg, nu haver jeg to. Mig længes i alle mine dage.

Anmerkning.

En Mand skal ikke være en Løve i sit Huus, [illegible] en Skorpion, som Qvindanden [illegible]

ee var alt forhaard mod sin Egtefelle, og derfor haardeligen straffes af Kongen for hans onde Forhold mod søsteren.

XXXI.

Hvor lykkes sielden.

Stolt Ingeborg lader sig hovedklædet skære, Hun siger hun vil en hovmand være. Selv sorget hun for hannem saa lonlig.

2. Stolt Ingeborg stiger til sin hest, Hun siger, hun vil være Kongens gæst.

3. Hor I unge Konning, hvad jeg siger jær, Har I fornoden min tieneste her?

4. En staalddreng behoves her best, Var her kun staalderum for hans hest.

5. Hans hest maa stande hos Ganger min, Selv skal hand sove hos mig under lin.

6. I try aar tiente hun i Kongens gaard, Ret ingen vidste det var en maard.

7. I tree aar tiente hun for staalddreng, Og drev de foler hen udi eng.

8. I tre aar ledte hun de foler til vand, De vidste ej andet end hun var en mand.

9. Stolt Ingerlild kand de fruer vel glæde, Det til kand hun saa herligen kvæde.

10. Haar haver hun som spundet guld, Derfor var Kongens Søn hende huld.

11. Hun gaar sig saa i Kongens gaard, Hende falmer baade lyd og haar.

12. Den staalddreng har faaet saa underlig fore, Hand kand ej spende sin' egne spore.

13. Hand haver faaet saa underlig en færd, Hand

kand ikke drage sit eget sverd. Selv sorger hun for hannem saa lonlig.

14. Kongens Søn heder paa Jomfruer fem, Stolt Ingerlild er den geveste blant dem.

15. De svøbte hende i deres skind, Saa følge de hende i steenstuen ind.

16. De sætte hende paa bulster blaa, Og strax fødde hun to sønner smaa.

17. Da kom ind Kongens søn og lo, Kunde hver staalddreng faa saadanne to.

18. Hand klapped' hende ved hviden kind, Sorg nu ikke allerkiereste min.

19. Hand sætte paa hende guldkronen rod, Med mig saa skaltu leve og døe. Selv sørger hun for hannem saa lonlig.

Anmerkning.

Jomfru Inger kommer til Hove, at tiene Kongens Søn (som her og ellers kaldes den unge Konge) og giver sig ud for en Mand, men var enten tilforn eller nu kiendt af hannem, at de disbedre kunde omgaaes ubekiendte, til hun bliver svanger ved hannem og nyder den Lykke, af en Slegfred at blive hans Ektefelle. Denne Vise er af samme Indhold, som dend 28, og fleere.

XXXII.

Ungen Mø bliver tidt ej længe Mø.

Hellelild sider i bure, Min sorrig veed ingen uden Gud, Hun syer de somme pure, For dend lever ikke der jeg tør klage min sorrig.

2. Hun syer de sømme saa hvide og smaa, Jeg sukker og kvider og lonligt sørge maa.

3. Merkte det Dronningens smaadreng, Find, Hand førde ded for Dronning Ellen ind.

4. Hellelild sidder og syer med hast, Mens sørger

og sukker der hos saa fast. For dend lever ikke der jeg tor klage min sorrig.

5. Dronningen svøber sit hovet i skind, Saa gaar hun til Hellelild ind.

6. Hor du Hellelild du syer med flid, Men aldrig andet en sømmen hvid?

7. Derfor syer jeg saa sømmen hvid, Min lykke har været mig meget ublid.

8. Jeg var kun paa mit tolvte aar, Min fader hen ad leding far.

9. Min fader hand vilde ad leding fare, Tolv Riddere fik hand mig at vare.

10. De Elleve tiente mig dagligen vel, Den tolvte mig lokkede med uskel.

11. Min fader hand lod stor uvillie tee, Hand vilde mig hverken høre eller see.

12. Min fader hand vilde mig selle, Min moder hun vilde mig kvelle.

13. De soldte mig for en klokke saa ny, hun henger i Maribo Kirkeby.

14. Det første slag den klokke hun slo, Da brast min moders hierte i to.

15. Det andet slag den klokke hun slo, Da segned min fader død til jord.

16. Hør du Hellelild du siger nu mig, Hvad heed den Ridder der lokked dig?

17. Den Ridder hand heed Hillebrand, En Konge søn saa kaldes hand.

18. Hvad siger du mig om Hildebrand, Det var min elskelig' søn for sand.

19. Hand havde ei moder uden mig, Forvist skal hand trolove dig.

20. De ord var neppe af munden udtalt ...

Hellelild af glæde daaned og falt. For dend lever ikke der jeg tør klage min sorrig.

21. Dronning Ellene løfte hende op fra jord, Og trøsted hende med saa frydefuld' ord.

Anmerkning.

Mand haver i gamle dage ville bevare Fruentimmeret paa en og anden Maade for Mandfolkes Overvold, Hvorpaa her ere adskillige Exempler i disse Viser, ja endogsaa i vore Historier og Sagar, men alt forgeves. Dend er Ære værd, som selv utvungen bevarer sin Ære. Denne Vise er ej meget gammel, eftersom her tales om Maribo Kirke og dends Klokke, hvorfor Hellelild blev søldt.

De søgte og da mest efter at tage Jomfruer, heller end at bede om den, saasom Tage-retten da var højest agted, men nu aflagd. Om Dronning Ellene og hendes Søn Hildebrand, sluttes det samme her, som tilforn, at her kaldtes mange store Herrer Konger, og deres Børn Konge-Børn. Mand betroer undertiden den noget at bevare, som er mest utro; hvilket er at betro Ulven faaret, og binde Hunden til Pølsen.

XXXIII.

Tro haver Ære.

Det var liden Kirsten, Hun svøber sit hoved i skind, Saa gaar hun i højeloft, For sine Hovmænd ind. Nu staar ald min glæde i min jomfrues vælde.

2. Hil sidde j mine hovmænd, J drikke baade miød og vin, Morgen ville vi til Holsterland, At hent festemand min.

3. Det var liden Kirsten, faldt for Holsterlands Konge i knæ, Jeg byder for min festemand, Baade guld og liggendefæ.

4. Ikke faar du din fæstemand, hverken for fæ eller guld, For jeg faar din Færnegaard, Som staar i ofens lund.

5. Aldrig faar du min Færnegaard, Som staar i rosens lund, Aldrig faar du en stage deraf, Mens jeg er i live sund.

6. Kand jeg ikke min fæstemand faa, Hverken for guld eller fæ, Da skal jeg sætte Holsten i brand, Der skal ej findes ly eller læ.

7. Hør du liden Kirsten, Og du tør ikke saa braske, Hvor er dine stolte hovmænd, Du før af Landet saa raske?

8. Jeg er mig baade liden og ung, Jeg orker ej hovmænd at holde, Jeg haver tolv tusinde Jomfruer, Som holder her under Skiolde.

9. Det var Holsterlands Konning, Hand ud af vinduet saa, Der holt tolv tusinde raske hovmænd, De skinte under harnisk blaa.

10. Det var Holsterlands Konning, Hand bede paa liden smaadreng, Fly liden Kirsten sin fæstemand, Vær snar og tov ej læng.

11. Tak have hun liden Kirsten, Hun holt saa vel sin tro, Selv drog hun giennem sit Rige, Og løste sin fæstemand ud. Nu staar ald min glæde i min Jomfrues vælde.

Anmerkning.

Det synes at denne liden Kirsten haver været en Prinsesse i et af disse Lande, som med Magt haver tvunged Holsterlands Konge (thi der vare fordum Konger, forend der bleve Hertuger) at lade sin fangne fæstemand løs.

XXXIV.

Omskabelser.

Signelild sidder i bure, Hun slaar guld harpen prude, Og de legte over volden.

2. Hun slaer guldharpen under Skarlagen Skind, Og der kom Lindormen skridende ind.

3. Stoldt Signelild lover du mig, Det guid saa rodt det giver jeg dig. Og de legte over volden.

4. Og det forbyde dend overste Gud, Jeg lover dend Lindorm leed og grum.

5. Men jeg kand ikke een af eder faa, Saa minder j mig og lader mig gaa.

6. Og hun lagde liin i melle, Saa minde hun Lindormen snilde.

7. Og hand slog op med Orme-finde, Det blodet rand ned af skarlagen skind.

8. Lind-Ormen neder af loftet skreed, Efter gik stolten Signelild, hendes hænder hun vreed.

9. Og der hun kom paa hoyelofts svale, Der motte hun hendes syv brodre i skare.

10. Velkommen stolten Signelild søster vor, Est du nu kommen i Linde-Orms skar.

11. Fordi er jeg kommen i Linde-orms skare, For min lykke mig ikke bedre vare.

12. Lind-ormen ind ad bierget skreed, Efter gik stolten Signelild, hendes hænder hun vreed.

13. Hun faldt paa knæ og giorde sin bon, O hielp os nu Mariæ son.

14. Der hand var kommen i bierget ind, Da kaste hand sin Orme-find.

15. Og der kaste hand sin Orme-ham, En Ridders skikkelse hand paa sig nam.

16. Jeg takker eder stolten Signe, for eders mod, Hos eder saa vil jeg leve og do.

17. Nu haver stolten Signelild forvunden ald sin harm, Hun sover hver nat udi en Konge-Sons arm.

Anmerkning.

I Viser og Sagar tales tidt om Omskabelser, og gemeen mand troer endnu, at Troldfolk kand forvandle sig til

og andet slags Dyr, ja de selv ere og i samme Meening, at naar de smørge sig med en sær Salve, som er befunden at foraarsage Søvn, indbilde de sig, at forandres og fare hen til Gilde og Giestebud, naar de dog ligge stille, men Sathan saaledes forvirrer deres Fantasi og Tanker. Thi at et Legem skulde omskiftes til et andet, er ey mueligt for nogen, uden Gud alleene. Her af falder og den vraage Meening, at nogle Mennisker skulle blive til Varulve eller Marer, og atter til Mennisker igien, i hvor mange Historier end Olaus Magni og andre indfører derom, See 57 Vise herefter.

XXXV.

Mand troer og utroelige Ting.

Algreven blæser i sin luur, den langeste nat, Det horde Dronningen i sit buur, Mig tvinger Elskoven.

2. Dronningen beder paa liden smaadreng, Du bed Algreven ind for mig gaa.

3. Ind kom Algreven og stedes for bord, Hvad vil I mig Dronning, men I sender mig ord.

4. Der som jeg lever min Herres dod, Da skalt du raade for mit guld saa rød.

5. Holder op skion Dronning, I siger ikke saa, I veed ikke hvo der lyder her paa.

6. De viste ikke andet end de var eene to, Da stod den Konning og lydte paa.

7. Konningen beder paa svenne to, Beder Dronningen ind for mig gaa.

8. Hor I min Dronning faver og fiin, Hvad talte I i gaar med Greven min.

9. Jeg talte ikke andet med Greven din, End jeg sagde I var dannis, dydig og fiin.

10. Kongen hand beder paa svenne to, I beder Greven ind for mig gaa.

11. Hor du min Greve hvad jeg siger dig, Hvad

talde du i gaar med Dronningen om mig. Mig twinger Elskoven.

12. Jeg talde ikke andet med Dronningen i gaar, End at J dannis og dydefuld var.

13. Kongen hand heder paa liden smaadreng, Bed de Kokke at gaa til mig frem.

14. Hugger Greven i stykker efter mit ord, Og bærer ham ind paa Dronningens bord.

15. J hugger ham saa smaa som fisk, J bærer ham ind paa Dronningens Disk.

16. Lenge sad Dronningen saae hun der paa, Og intet er dette af nogen raa.

17. Men det er Algreven i Kongens gaard, Hun sanked op de stykker smaa.

18. Hun svobte dem i det hvide hermelin, Hun lagde dem i det forgyldte skrin.

19. Hun sanked op stykker baade store og sm a, Til Mareboe kilde monne hun gaa.

20. Hun dopped dem i det klareste vand, Stat op, Stat op du kristen mand.

21. Den mand stod op og takkede Gud, Saa drog hand sig af landet ud.

Anmerkning.

Enddog mand vel legger adskillige Kilder stor Kraft til, saa er den dog ofte mindre end udi gemeen troes. Thi hvor Vandet i Jorden gaar forbi nogle Mineralier, kand det vel deraf have nogen Dyd mod en eller anden Sygdom, men ey mod alle. Langt mindre haver nogen Kilde havt den Kraft, at give nogen Død Liv igien; Men Skaldrene have herved givet tilkiende, at hand besynderligen ved GUds Hielp af største Livs Fare er undkommen.

En deel Kilder kaldtes hellige, fordi de første Kristne døbtes i dennem; En deel af adskillige Helgene, saasom de berømte *Helenæ Kilder*, af hende, som er indflydt og begraven derhos [illegible] kaldtes Kilden Tiis, [illegible] efter

Tyr eller Tisa, som vare af disse Nordiske Afguder, ligesom Torskilde, én halv Miil fra Roskild, af Tor. Saa siges og en Kilde opbrusten ved Harrested (Haraldsted) dersom St Knud Hertug blev slagen, og ved Karise (Karls-riis) dersom Hellig Marthas Lig hvilede. Ved det forfaldne Slot Bistrup hos Roeskilde er og en heelsom Kilde, kaldet det Hellige Blod, som og til Vilsnach og fleere steds, fordi der var skeet fordum noget Tegn med Blodregn eller sligt, som de i Pavedommet udtyde til sin Fordeel.

XXXVI.

Om Ganger-Pilten.

Hor du goden unger svend, Leeg tavlbord med mig, Jeg haver intet rode guld, At sætte op for mig, Forinden den fryd saa leve de sammen baade.

2. Sæt du op din gode hat, Og fast om den er graa, Jeg sætter mod min Perlesnor, Tag den om du kandst faa.

3. Den forste guldtærning, Som over tavlbord rand, Den unger-svend hand tabte, Saa glat den Jomfru vand.

4. Hor du goden unger svend, Leeg tavlbord med mig, Jeg haver intet rode guld, At sætte op for mig.

5. Sæt du op din Kiortel, Og fast om den er graa, Jeg sætter op min kron' af guld, Tag den om du kandst faa.

6. Den anden guldtærning, Som over tavlbord rand, Den unger svend hand tabte, Saa glat den jomfru vand.

7. Horst du goden unger svend, Leeg tavlbord med mig, Jeg haver intet rode guld, At sætte op for mig.

8. Sæt du op din Hoser, Og saa der til din Sko, Jeg sætter mod min Ære, Og saa der til min troe.

9. Den trede guldtærning, Som over tavlbord vand, Den jomfru hun slet tabte, Men unger svend vand. Forinden den fryd saa leve de sammen rc.

10. Horst du liden Gangerpilt, Skynd dig brat fra mig, Min sølvbunden knive dem vil jeg give dig.

11. Din sølvbunden knive, dem faar jeg naar jeg kand, Men jeg vil have den jomfru, Som jeg med guldtærning vand.

12. Horst du liden Gangerpilt, Skynd dig brat fra mig, Silkesyde skiorter, dem vil jeg give dig.

13. Din silkesyde skiorter, dem faar jeg naar jeg kand, Men jeg vil have den jomfru, Som jeg med guldtærning vand.

14. Horst du liden Gangerpilt, Skynd du dig fra mig, Hvid hest og sadel, dem vil jeg give dig.

15. Hvid hest og sadel, dem faar jeg naar jeg kand, Men jeg vil have den jomfru, Som jeg med guldtærning vand.

16. Horst du liden Gangerpilt, Skynd dig brat fra mig, Mit slot og mit fæste, Dem vil jeg give dig.

17. Dit slot og dit fæste, Dem faar jeg naar jeg kand, Men jeg vil have den jomfru, Som jeg med guldtærning vand.

18. Jomfruen stander i bure, Og borster hun sit haar, HErre GUd bedre mig fattige moe, For giftermaal jeg faar.

19. Unger svend stander i Gaarden, Hand støtter sig ved sit sverd, Og du faar bedre giftermaal, End du est nogen tid værd.

20. Og jeg er ingen Gangerpilt, Alligevel du siger saa, Jeg er den beste Konge-Søn, I verden leve maa.

21. Est du den beste Konge-søn, I verden leve maa.

maa, Da skalt du have min ære, Og saa t
tro. Forinden den fryd saa leve de samm

Anmerkning.

Mange af ypperlig Slekt ere tidt komne blant
eller frivilligen af en og anden Aarsag have ho
dem til en Tid.

Hvo som gaaer i Leeg, faaer at sætte til, dog er
holde op naar Legen er fejerst. Thi den Fordeel af
ey vurdes eller agtes for noget, men sielden, som
nogen spilled sig Lykke og Velstand til.

XXXVII.

Siælands første Befolkning

Japhet var en mæktig helt, De Jetter
ædt, Og de som boer inden belt, J hv
har hedt. Tiden fortærer alle fædre.

2. Singar var saa slet et land, For ost
Frat, Der meente mand mod stolten vand,
at rejse brat.

3. Gud selv besaae det stolte verk, De K
Aberie, Hand sagde, det er giordt saa sterk
for skud er fri.

4. Ens maal havde da hver mand, Hin a
forstod, Men syv halvsnese sprog blev bland
tog i haand sin fod.

5. Med Jyder Japhet og sin slekt, Fr
maatte gaa, For dem var hovding Gom
Hand loed mod norden staa.

6. Gommer gav de Kæmper navn, Alt
sorte hav, Af dem gik vidt om lande savn,
holt sig brav.

7. Jetter var og kemper it, Som Cimbri
Rom, Ved Tanais de boede lit, For de til
mark kom.

8. Der af fik de Danske navn, For Dan en gang blev fød, De heed dog Kemper ud med Skavn, Hos hem paa Romersk brød. Tiden fortærer alle fæ-fremminde.

9. Magogs afkom var forsterk, Fra Rydsland Jyden gik, Ham møtte mangt et blodigt verk, For hand kom ret i skik.

10. Ved Askanæs blant Svenske skiær, Fik Jetter høvding ny, De meente vel hand var det værd, Af sig at nævn' en by.

11. Af Askanæs det Skaanske land, Blev først saa retlig kaldt, Thi aldrig viste nogen mand, Hvor hver ting bedre faldt.

12. Det Folk med Askanæs fremdrog, Paa skiær og Svenske field, Et afvrid det paa maalet tog, Som det i klippen smeld.

13. Thi hvo der raabte Jætte, Gotte klippen skiald, De sig der for nedsette, Mand Gotter haver kald.

14. Der af er nu Gothenland, Mod øst-og vester hav, De runden er af Japhets Spand, Udhuggen med hans stav.

15. Vider tenkte Jætter frem, Segud for ham drog, Videslet blev først hans hiem, Dend tiente best en plog.

16. Natte-lejr ved Gomers rød, For reisen dend gik an, Tog det folk af Gomer fød, Som de paa Tog var van.

17. Aarle før det gryd ad dag, Ved Helsingborg de stode, Hundred Sneker laa til tag, Som Segud skibe lod.

18. Belt da først de Jætter saa, Og Lav ved Øre-sund, Hun hopped op, i Hiertet løe, Der de greb Selands grund.

19. S-

19. Segud tren her forst af vand, Til sæd er jorden god, Hand sagde her er Sæde-land, Hvo skuld det have trod?

20. Op ad dagen kom fra nord, Saa skars en kole-vind, Dend holt de fleeste folk om bord, Det faretoj drev blind.

21. Segud saae sig langlig om, Veir holt hans Runner varm, Mand saae dem stunden nep for skum, Saa giorde stranden larm.

22. Der solen nu gik for Selsø Og vild' ad hvile gaa, De Runner drev for Hiortholms sø, Ney de kunde Runsted naa.

23. Med strut og nød de kom i land, Og natten rand dem paa, Dend plads hvor de for oven strand laa, Runsted hede maa.

24. Segud strax om anden dag, Lod blese i sit horn, Hand tænkte her var ræde sag, Her græs kand gro og korn.

25. Det folk kom frem til Seguds telt, De Runner motte med, At takke Gud forst lod den helt, For landgang som var sæd.

26. I seer Burs, sagde Segud hojt, Et land med viden slet, Om vi det faar for alvor plojd, Korn groer paa hver en plet.

27. Med ham samtykte hver en mand, Det land var fedt og godt, Om vi det kalder Sæd god Land, Det skeede ingen Spot.

28. Ney svared Segud ikke saa, Det Sædland hede skal, Hvor Jætter end henkomme maa, Det bær blant lande pral.

29. Hvor Japhets Jætter kommer hen, Og Gommers Kæmper med, Af Sædland skal de tage læn, Og bukke for det ned.

30. I Sædland skal en Konge-Stol, Med tiden reises op, Den vare skal med verdens Soel, Mens stierner holder trop.

31. Saa sette sig i Sædland ned, Segnd med Japhets æt, Som sprede sig til Jylland med, Og der har Cimbri hedt. Tiden fortærer alle fædre-minde.

Anmerkning.

Denne Vise om udgammel Herkomst, og efterfølgende, om Danevirke eller det gamle de Danskes Verk, haver jeg bekommed af min gode Ven, H. Laurits Kok, Provst og Præst i Atsherret, en flittig og vel forfaren Mand i vore gamle sager. Enddog disse ere nye, og der vel er noget i dem, som ey kand finde Samtykke hos mange, saa vil jeg alligevel for Aarsags skyld intet videre herom mælde.

XXXVIII.

Om Tyre Danebod.

Danmark deiligst vang og vænge, Lukt med bølgen blaa, Hvor de vakre voxne drenge, Kand i leding gaa, Mod de Tydske, Slaver, Vender, Hvort mand dem paa tog hensender, En ting mangler for dend have, Ledet er af lave.

2. Belt af Guds forsiun her hegner, Værger fleeste land, Hvad mand under Danmark regner, Nyder værn af vand, Ingen Nabo, som vil vinde, Tør paa Danmark gaa i blinde, Fik vi ledet hengt tilrætte, Landet skulde vi tætte.

3. Melfar sund os Fyn beskytter, Samt hin høje Klint, Indtil Getsør ingen Rytter, Ride skal forsvindt, Guldborg sund for Laaland gienner, Øre-sund vort Sælland tiener, Hvert land har sit eget lukke, Alt maa Jylland bukke.

4. Holster, Bagrer, Lyneborger, Som en skad

[illegible]

5. [illegible]

6. [illegible]

7. Det som fast i hver mands øre, Og en hver [illegible] fast, Lod sig af Kong Harald høre, Tælles [illegible] Bud mand over Riget sende, Hvo sig for en Dan[illegible] vil kiende, Motte der med vogn og heste, Vold[illegible] at befæste.

8. Fra den østre Danmarks side, Kom de Skaan[illegible] ske stark, Sælandsfaren het vil slide, Ingen var s[illegible] knap, Fynbo, Lolliken og Jyden, Sampt hvo sa[illegible] næst ved gryden, Ingen sig da glemte hiemme, S[illegible] det verk kunde fremme.

9. Danebod sig hiertlig glædde, Der hun Ska[illegible] saae, Sagde, vi om høit tør vædde, Verket fort sk[illegible] gaae, Henter, Jyder ost og kage, Mens de and[illegible] Muld mon age, Jær kost kand jær umag spar[illegible] Skal dend Gierning vare.

10. Skaaningen begynt' at grave, Først fra K[illegible] legat, Frem til Hallingsted, og lave, Volden høj o[illegible] brat. Fem gang sex fod blev dend lavet, Sex gang[illegible]

økte fod var ragest, Sommesteds kun fyrretyve, Som dend best kunde blive.

11. Sælandsfar og Fynboe resten, Giorde fær-dig snart, Joden skaffed mad for gæster, Intet blev der spart. En Port paa hvert hundred favne, Rei-ste de, Lod taarn ej savne, Hvor af Fienden ramte kade, Naar hand tog til Stade.

12. At dissnarer færdis kunde, Det verk med be-hor, Dronning Tyre lod af grunde Reise, som mand jor, Giennem volden sig en bure, Paa det verk at have kure, Kart sig noget ret vil føje, Under frem-med øje.

13. Efter ønske voxte volden, Dannevirke kaldt, Som har mangen torning holden, For dend slet for-faldt, Ledet sagde Dronning Tyre, Har vi hengt, Gud vangen hyrde, At dend ingen fremmed bryder, Eller hosbud byder.

14. Dannemark vi nu kand ligne, Ved en frugt-bar vang, Hegned runt omkring, Gud signe dend i nød og trang, Lad som korn oppvoxe knekte, Der land frisk mod fienden fekte, Og om Danebod en tale, Naar hun er i dvale.

Anmerkning.

Her findes Tyre Danebods Berømmelse med Danevirkes Opbyggelse. Om hende haver Svend Aagesen, den første af voris Historie-skrivere meget i sin korte Latinske Krønike. Snorre Sturlesen imod alle andre, skriver i sin Nordske Krø-nike, at hun var Harald Klakkes Dotter, fød her i Danmark. Men ligesom Snorre staar mest til troende i de Nordske, saa og vor Saxo i de Danske Sager.

XXXIX.

St. Knud Konge.

Solen skinner klar som dag, Og aldting
styrke, Det da kom vel udi lag, Bort'
ten hin mørke, Utysk' og Trolde monne da bo
De grumme dyvr monne da bortsky, Sig
glæder med grøde, I Danmark solen gik o
bold, St. Knud Konning fik der vold, Hedn
lagde hand øde.

2. Dend Soel skinde ald Danmark om,
bleve glade og fro, Der Knud hand skikked
dom, Lærde folket paa Gud at tro, Danmark
Knud med ære, Der hand Konning monne vær
Gud sit sind hand vende, Guds Monstere
hand til priis, Knud den anden Salomon viis
folk hans viisdom kiende.

3. Knud try huus lod bygge af ny, Udi S
de tu monne være, Udi Lund og saa udi Dalby,
til hæder og ære, Det tredie udi Roskild staar,
seer det langt i hvo did gaar, Luds Kirke mon
hede, Klerke siunge der med skiøn løst, Guds fol
ger der hielp og trøst, Som der til Gud vil
4. Danmark styrde Knud dydelig, Alt me
HErris naade, Hans folk vorte og gudelig, Og
me vare stedse i vaade, Hand brugede sig som
god, Hand var kommen af ædelig rod, Dette
folk skulde yde, Oluf som var Kains lige, Han
de sin broder svige, Og lod sig ej fortryde.

5. I Oluf de Jyder eggede til, At de skulde
forraade, De Fonboer brugte deris spil, Knud
de ikke raade, S. Knud flyde med en fart, Til
Albans kirke snart, Hun hans moder mon vær

skriftemaal og Sakramente, Himmerig monne hand sig vente, Hand fik der det med ære.

6. Saa snart hans fiend' efter kom, Baade saa grumme og lede, De drebte et uskyldigt lam, De finge derfor Guds vrede, Der var jammer og sorrig stor. Udi Guds Huus giorde de det mord, De toge dend Herre af live, Det var stor ynk at see der paa, Sønnen udi moderens Liv laa, Hans siel med Faderen mon blive.

7. Knud glædes nu foruden ende, Udi himmerig hand dend kand finde, Saa stor Guds plage mon dem hende, Den Herre som vilde pine, Deris find vaandes mangelund, Somme druknede i samme stund, Fleere deres tunger aade, De jordede Knud i Othense by, Der giorde hand jertegn ny, Det skeede aldt med Guds naade.

8. Danmark Danmark din priis er stor, Du tør dig ej forfærde, Du haver udi himmeriges Koor, En naadig Gud og HErre, Og mange tusinde helgen fleere, De prisede Gud og hannem ære, Thi skaltu det sind føre, Og j Danmarks Herrer gode, Hielper nu vel at styre og raade, At vi Guds villie giøre.

9. Op paa Gud vi strax kalde, Som trende folk monne være, Hædrer nu hans helligen alle, Som giøre Gud hæder og ære, Og JEsu Christ du Koning skiøn, Hielp os trolig med din forbøn, Vi maatte i himmerig vende, Sankte Knuds fodspor og sind, At vi hannem følge i himmerig ind, Naar dette liv faar ende.

Forklaring.

Der findes og en Vise i det forige Hundret, lagd om Kong Knud, som vel begyndes lige med denne, men ellers ere de ulige. Hand kaldes af denne Handel, Othense Knud, eller Knud Othense, og efter hannem er Sankte Albani Kirke kal-

det Sankte Knuds Kirke, Item Knuds brodre. F
rommes ellers i Historierne, dog Papisterne giøre o
get deraf, ligesom og med St. Oluf, hvilken Arn
den lærde Jislænder, beviser at være holded for h
gle Papistiske Miraklers skyld, men i mange stykker
tet mindre været end hellig. En Munk Ælnotus
meere end 500 Aar, dette Drab videligen beskrevet
afmales her og der i Kirkerne. J St. Peders Kirk
sees, hvorledes de stille store skydt mod Kirken, hvo
inde var (See tilforn XIV. Vise) Item hvorledis h
leggelse forrettes, o. a. m. Der vises og Knuds-S
en, i hvilken kiendes endnu, hvor hand sad og
Flugten for Fienden, hvilket er vel lige saa vist,
i ligemaade fortælles om Sterk Odder. Hans Fo
komme alle ilde, ligesom ogsaa St. Eriks. Ja
og det samme om dend Hednings Julii Cæsaris,

Mønstere siges som Monasteria, ligesom Klost
strum, Claustrum, i den gamle Bog om Christi
Idretter.

Vi som trende folk monne være. Det synes
digtet, men disse 3 Nørre-riger vare med hinande
Hoved og Herre sammen foreenede.

XL.

Herr Asbiørn Snare.

Dan Konning og Hr. Asbiorn Snare
staar herlig og grøn, de drikker viner
re. Den sommer og den eng, saa vel kun

2. De drikker miød og de drikker viin, D
saa meget om den liden Kirstin.

3. Hør i Daner Konning hvad jeg siger
ver mig liden Kirsten eders dotter kier.

4. Liden Kirsten hun er kun aarene ti, H
eders Hof-klæder hverken skiere eller sy.

5. Liden Kirsten er ung, hun kand vel l
ver mig hende med hæder og Ære.

6. Her Asbiorn rider til Ribe, Silke o

kiøbe. Den sømmer og den eng, saa vel kunde sammen.

7. Hand kiøber silke og sindal rød, Det sender hand hen alt til den møe.

8. Det første liden Kirsten hun sømmen fik, Hun strax ind til sin foster-moder gik.

9. Min foster-moder kier, I kiender mig raad, Sømmen hun blev mig sendt udi gaar.

10. Hør du liden Kirsten, skik sømmen fra dig, Hun er dig sent til spot, tro mig.

11. Liden Kirsten hun ganger i lønkammer ind, Saa skaar hun sømmen efter sit eget sind.

12. Hun satte sig paa sømmestoel, Hun sømte imod den klare soel.

13. Hun syde i hans side søm, Fisken som skrider i striden strøm.

14. Hun syde over hans hærd, Femten Ridder med dragen sværd.

15. Hun syde i hans erme en krants, Femten jomfruer i dands.

16. Hun syde i hans bryste, Hver Ridder en jomfru kyste.

17. Nu er sømmen syed og skaaren, HErre Christ give den var nu hiembaaren.

18. Det svarede jomfruens egen svend, Saa gierne bær jeg sømmen hiem.

19. Det første Her Asbiørn sømmen saa, HErre Christ signe de fingre smaa.

20. Melte det jomfruens egen svend, Hvad giver I jomfruen til sømme-løn.

21. Hvad skulle jomfruen have andet til sømmeløn, End mig selver en Ridder saa skiøn.

22. Hiem kom smaa svend, hand sagde vel, Dend ridder hand vil eder have sel. Dend sommer og den eng, saa vel kunde sammen.

23. Du beder Riddern seile over Aa, Aldrig skal hand mig i tale faa.

24. Du beder Ridderen seile over Aa, Skoven staar herlig og grøn, Ret aldrig skal hand faa min tro. Den sommer og den eng, saa vel kunde samen.

Anmerkning.

Herr Esbern Snare og hans Broder Biskop Axel eller Absalon vare af Islandsk Herkomst, som M. Brynolf vidtløftigen beviser Conjectani in Sax. Ellers findes nok om deris dyd og mandighed i Saxone og fleere; Men om dette hans Frieri slutter jeg intet vist.

De have i de Tider brugt meget Væsen med Historier og andet at sy paa Skiorter, saasom nu omstunder paa Silkesyde Dyne, Hvoraf jeg troer og at de kaldes Silke-Skiorter, Serke, o. s. f.

XLI.

K. Waldemar 1. og hans Syster.

Kong Waldemar og Dronning Sophie i sale, Kirsten lille var from, De kom' om liden Kirsten i tale, Saa herlig kunde hun raade de Runner.

2. Hør I Danner Konning kier Herre min, Vil I give Buris liden Kirstin.

3. I har en syster og jeg en broor, Saa herlig Giftermaal giører vi i aar.

4. Det skal ikke skee men mig undes liv, At give min syster en Heste-tyv.

5. Liden Kirsten hun er en Froken saa ven, Hert Buris er lig en heste-dreng.

6. Dronningen blegnet i rosens kind, Min ædelig Herre hvi forakter I mig?

7. Dronningen slog sin haand imod bord; Saa

[..]ndelig skal jeg hevne de ord. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

8. Kong Waldemar skulde i Leding fare, Herr Buris skulde tage landet vare.

9. Kongen hand rejser af Landet hen, Ham fulde saa mangen Ridder skion.

10. Hannem fulde saa mangen Ridder skare, Hand gav bort sin syster det spegel klare.

11. Een megtige Forste baade rig og fiin, Gav hand liden Kirsten syster sin.

12. Dronning Sophie og Her Buris sade over bord, Hun tænkte paa Kong Waldemars Ord.

13. Hør du Her Buris, kier broder min, Og du skal lokke Kongens syster fiin.

14. Her Buris hand til sin syster saa, Min kjere syster hvi tal J saa?

15. Ret aldrig vil jeg den gierning giøre, Jeg agter hende til min Hiertens kiere.

16. At du hende ekted det skytter jeg ej, Hvis ej min Herre havde spotted dig.

17. Dronningen slog sin haand mod bord, Du mot vel rette dig efter mine Ord.

18. Her Buris tager over sig kaaben blaa, Til Froken Kirsten monne hand gaa.

19. Hand bad hinde baade aarle og silde; Men ikke kunde hand fremme sin villie.

20. Her Buris hvi vil J mig saa forraade, Hvor vil J det for min Her Broder svare.

21. Bort gik Her Buris med blege kinde, Af Hiertens grund saa elsked hand hinde.

22. Her Buris tager over sig Skarlagen skinde Saa ganger hand for Dronning Sophia ind.

23. Den jomfru hun er saa fast udi Sind, Slet in[..]

gen Ridder kand hende overvind. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

24. Hvad est du da for en elskovs mand, Men du ikke Runnerne læse kand.

25. Med troskab vil jeg tienne min Herre, Jeg skøtter ikke om dine Runner at lære.

26. Kong Waldemar betrode mig riger og land, Skulde jeg saa forraade hans syster forsand.

27. Saa skrev hun hannem Runner udi hænde, Hand kaste dem i den jomfrues seng.

28. Liden Kirsten blev baade angest og bange, Til Her Buris monne hun gange.

29. Hun bankede paa døren under skind, Staa i op Her Buris og lader mig ind.

30. Op stod Her Buris i skarlagen rød, Saa lokked hand ind den venne møe.

31. Den Nat sov hun i Ridderens arm, Sig selv til Sorrig og daglig harm.

32. Det lide fast imod sommer og høst, Liden Kirsten tyknedes for sit brøst.

33. Liden Kirsten taler til tieneste-mø sin, Du skalt følge mig i Fruerstuen ind.

34. Du hente mig ind de fruer fem, Bed og Dronning Sophia følge dem.

35. Liden Kirsten taler til liden smaadreng, Hent mig strax Her Buris her hen.

36. De møttes paa den høyeløfts svale, Saa sørgeligen monne de sammen tale.

37. Der med toge de hinanden i arm, De daanede begge af hiertens harm.

38. Det Ord det var da gangen omkring, Kong Waldemar kom fra Leding hiem.

39. Kong Waldemar ind ad døren treen, Dron-

ning Sophia rekker ham haand igen. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

40. Kongen hand sig over axel saae, Hvor er min søster, hvor monne det gaae?

41. Dronning Sophia smiler under skarlagen skind, Det er try maaneder siden jeg saa hinde.

42. Skulde jeg Dronning i Danmark være, Da skulde jeg bedre mine jomfruer lære.

43. Dronningen svarede, hun er ud at lære, Thi hun lyder mig ikke med ære.

44. Hvi giver I over min søster kiære, Hun haver jo altid leved med ære.

45. Hun er gangen i vor steen-stue ind, Hun haver fød et lidet kind.

46. Kongen hand blev i huen saa mod, Sophia jeg troer aldrig din ord.

47. Det er Guds sanden og ikke løyet, Hun haver mig til sit Barsel bødet.

48. Kongen hand taler til Riddere fem, I skal hente mig min søster hiem.

49. Saa rede de bort som Kongen hand bød, De ønskede heller at være død.

50. De bankked paa dørren under skind, Liden Kirsten I lader os ind.

51. Til dørren saa gik den tienneste kvind, Vi beder os forlov at gange her ind.

52. Saa vel maa I gange i Fruerstuen ind, Her haver slet ingen faaet en kind. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

53. Det svarede Her Peder med sorrigfuld mod, Gud give at sande motte være din Ord.

54. Staar op liden Kirsten, I kleder eder brat, I skal til eders broder i nat.

55. I klæder eder brat og væter ej seen, Eders broder er kommen af Leding igien. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

56. Da tager min dotter svøber hende i lin, Aldrig meere seer hun moder sin.

57. I hielper min dotter til Kristendom, Hendes lykke bliver hende fuld tung.

58. I kalder hende stolten Ingerlille, Min lykke vil for mig ilde spille.

59. Liden Kirsten taler til Terne sin, Du hent mig det forgyldene skrin.

60. Hun lod op sit liggende fæ, Saa deelte hun ud til sine tiennere.

61. Først og sidst gav hun sin Tærne, Hun skulde hendes dotter lære.

62. Hun gav hende det røde guld, At hun skulde være sin dotter huld.

63. Da kand hver kvinde tenke best, Hvordan sieg kand nu ride min hest.

64. Det kand hver menniske tanke ved sig, Den natte-reise er ond for mig.

65. De løfte hende til hesten saa sorrigfuld, Hendes haar det skinner som spunden guld.

66. Der de kom for højeloft bro, Da faldt liden Kirsten for heste fod.

67. Dronning staar i Vinduet og leer, Kommer og seer eders søsters fær.

68. Knud lille tog hende op i sin favn, I være frimodig i JEsu navn.

69. De løfte hende paa den højelofts svale, Den rige Christ vi eder befale.

70. I dørren giorde hun kors for sig, Den rige Christ befaler jeg mig.

71. Liden Kirsten ind ad dorren treen, Kong Waldemar rekker hinde haand igen. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

72. Hun rakte sin broder hviden haand, Jeg glædes I vel er kommen til Land.

73. Stor naad' og venskab hand hende beteed', Derfor blev Dronning Sophia vred.

74. Kongen hand tog et glas med viin, Du drik mig til kier søster min.

75. Hør liden Kirsten hvad jeg siger dig, En Elskovs vise qvæder du mig.

76. En elskovs vise jeg aldrig nam, Jeg synger en anden det beste jeg kand.

77. Du skalt dandse og du skalt kvæde, Mine gester skaltu i aften glæde.

78. Liden Kirsten begyndt en vise og kvad, Saa mangen Ridder efter traad'.

79. Kongen hand med i dandsen sprang, Hand tog sin søster ved hviden haand.

80. De dandsed' ud og de dandsed' ind, Hand kunde dog ikke kiende det paa hind'.

81. Hand prøvet saa ofte hendes sang, Fast meere saae hand paa hendes gang.

82. Saa maalte hand hinde med belte i sær, Hand kunde dog intet kiende der.

83. Skam faae du Sophi Dronning min, Saa haver du løyed paa liden Kirstin.

84. Det er Guds sanden og ikke løgn, Hun haver fød en dotter i løn.

85. Hun giorde liden Kirsten meere harm, Hun tog hendes bryster af hendes barm.

86. Hun giorde Dan Kongen meere imod, Hun malkede melk for Kongens fod.

87. Hu

87. Huu malkede melk for Kongen paa jord, Min ædelig Herre troer nu mine ord. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

88. Kongen hand blev saa sort som muld, Liden Kirsten hun daaned saa sorgefuld.

89. Jeg havde agtet at giøre dit brøllup snart, Nu skaltu i aften døe med fart.

90. En megtig Herre vilde jeg dig giv', Nu skaltu i aften lade dit liv.

91. Den haardeste død du taale kånd, Der skaltu lide i aften for-sand.

92. Liden Kirsten hun falt for Kongen i knæ, Kier broder naadelig til mig see.

93. Du maatt paa jorden ey være, saa stort, Et hovmod er det du haver mig giort.

94. Jeg kand ikke benaade dig, Saa ilde haver du giort mod mig.

95. Jeg lovet dig bort, jeg viste ej af, Til Kongens søn her over det hav.

96. Kongen hand taler til liden Smaadreng, Du henter mig ind de Øllsvøber fem.

97. Du tør ej hente fire eller fem, Jeg haver nok i en af dem.

98. Liden Kirsten fald paa bare knæ, HErre Gud du naadelig til mig see.

99. Kongen hand tog de Ølsvøber i haand, Hand var fuld af sorrig og vaand'.

100. Stat op Dronning Sophie og bed for mig, J og eders broder det har voldet mig.

101. Jlde havde jeg sted min Dronninglig fore, Skulde jeg hielpe din arrige hore.

102. Ja da skal jeg saa straffe hende, At det skal sporge baade mand og kvinde.

103. Saa slog hand hende saa meget lenge, Til hun laa i blodige stromme. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

104. Hun krob under Dronning Sophies skind, Hun sparked hende ud med foden sin.

105. I skyvle mig under eders Skarlagen rod, For Christi skyld som taalte for os dod.

106. Jeg fælder saa mangen modig taar, Gud naade min lykke har været saa haard.

107. O broder lad mig saa længe leve, I mens jeg skifter min siele-gave.

108. Eder selv giver jeg min' slotte bolde, For I haver mit Liv i volde.

109. Min dotter giver jeg mit guld saa rod, For hun skal lade hevne min dod.

110. Dronning Sophi giver jeg min solvbunden kniv, For hun forraade mit unge liv.

111. O Borre lille Gud give dig vee, Nu er mit hierte i sorgen sted.

112. Nu haver jeg mit skriftemaal giort, Min kiær broder værer mig god.

113. Den Rige Christ giver jeg min siæl, Her er den mig ey under vel. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

114. Hun bod dem gode nat der var inde, Saa ynkelig græde de alle for hende.

115. Der græde for hende fruer og møer, Foruden Dronning Sophi den onde knor.

116. Saa gav den rose op sin aand, Og den b[illegible] falede Gud i haand.

117. Da blev Kongen af banghed kryst, Og han[illegible] nem slog hiertet udi bryst.

118. O Sophi hvad est du en nydelig kvinde! [illegible]

Men du vilt ikke ynkes over hende. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

119 Skam faa du Sophi du onde kvinde, Nu er det skeet du gierne vilde.

120. Nu er min kiere søster død, Hvor skal vi legge den rose rød.

121. Vi legger hende paa Riber gade, Hver dag under min heste-vlade.

122. Net aldrig skaltu faae den glæde, Din gange skal over hende træde.

123. Til Vestervig kloster jeg lader hende føre, De røde borgre over hende giøre.

124. Hand lod liden Kirsten saa herlig begrave, Hand sørged for hende i alle sine dage.

125. Nu vil jeg være i saa mørk et huus, At jeg seer hverken ild eller liius.

126. Der maa ey Soelen over mig skinne, For jeg faar bødet synderne mine.

127. Kongen hand taler til syn dreng, Du bed Her Buris komme her frem.

128. Hør du Her Buris hvad jeg siger dig, Hvorledes haver du tient hos mig?

129. En Viingaard fik jeg dig at vare, Der over har du giort mig stor skade.

130. Det faverste viintræ har du lagt øde, Dig selv til sorrig og daglig møde.

131. Her Buris falt for Kongen i knæ, Min kiere Herre forlader mig det.

132. Jo du maatt' vel og saa lide nogen nød, Hun tolde for dig saa haard en død.

133. Den allerverste død I mig vil giv', Den lider jeg gierne for den hoviske Viv.

134. Hans øjne skal udstinges, den hestetvb, For hand forraadde den venne Viv.

135. Saa lod hand udstinge hans ojne baade, Dronning Sophi sig monne klage saa saare. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

136. Hans hojre haand og venstre fod, Hand og tillige afhugge lod.

137. Saa lod hand hannem følge af Slottet ned, Dronning Sophi til spot og spee.

138. De giorde Dronning Sophi det til ære, Og lod Børres ojne ind for hende bære.

139. See nu din broder den megtige Herre, Som ville saa meget forstlig være.

140. Kongen hand lod en kenke smede, I Vesterwig Kloster lod hand den legge.

141. Der ved gik Buris i elleve aar, Hver dag hand til hendes grav mon gaa.

142. Hand monne det hver dag af Kongen tinge, Hand maatte i klosteret begraves hos hende.

143. Alle sine lande maatte hand Kongen give, Forend hand maatte i klosteret ligge.

144. Hand døde saa brat paa det tolvte aar, Kirstin lille var from, Kongen var Dronningen aldrig god. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

Forklaring.

Denne Vise, saavelsom fleere, sinnges og paa en anden maade, og disse Omkvæde: I Sadelen ville vi ride; De Fruer bære lønlige kvide. Item: Under de Roser to; Jeg sover ikke om Aftenen. I een af dem findes ogsaa: Børre hand stal en Ganger i fior. Hvorfor hand og her kaldes Heste tyv. Jeg siger ellers om Denne og den Forregaaende, samt Efterfølgende, at der er lidet eller intet i Historierne herom. Ej heller troer jeg, at saadan en ypperlig og berømt Konge skulde forøved den Grumhed mod sin syster, omendskiønt hendes Forseelse kunde været stor; Dog Svend Aagesen siger o hannem i sin Lat. Kronike, at hand var forhaard mod s

hvilket Crantius in Norv. videre fortæller.

Kirsten kaldes Christense i Lyskaudri Sl
Norge og hiemsendt igen, som nogle gange om
nike. Hendes Grav findes ved Vestervig
hvortil Hertug Buris gik. Der skal ligge
paa, hvorover K. Valdemars Dronning ree
Sporrene af Heste-Skoene kiendes der i.
Kirstens Begravelse ved Vestervig skriver og
Descr. Dan.

Kund, om hvilken her tales, mener jeg at
des broders, K. Valdamars Søn, som reg
eftersom hand i en anden Vise, kalder hende

XLII.

K. Valdemars I. Søster

Kongen og Dronning Sophi de s
De snakked saa mangt et gamm
læt Da ganger der dandsen.

2. Sig mig nu kiere Herre min, Hv
aerlild søsterdotter din.

være hendis moder med alle. Saa læt da ganger der dandsen.

8. Fader og moder maatte hun os kalde, Vi vilde hende for voris dotter holde.

9. Kongen hand svarede samme stund, Du taler det ej af hiertens grund.

10. Du haver ej levet mod hende saa fiin, At hun skulle kalde dig moder sin.

11. Ingerlille veed det vel selv, At du under hender intet vel.

12. Hvor skulle du elske den Vennevin, Thi du forraadde hendes moders liv.

13. Hvi skulle jeg ikke elske den venne maar, Om hun ville tienne i Kongens gaard?

14. Min Herre I giver eders minde dertil, At Ingerlille mig tienne vil.

15. Saa gierne giver jeg mit minde der til, Ingerlille at tienne hvor hun vil.

16. I spender graa ganger for karmen rod, Lader hente mig Ingerlille den venne mo.

17. Ind da kom dend liden smaadreng, Eders morbroder haver mig til eder sent.

18. Svarde det Ingerlille den jomfru fin, Saa gierne taler jeg med morbroder min.

19. Ingerlille kaste baade sax og som, Saa klæde hun sig i silke grøn.

20. De slog over hende det skarlagen skind, Saa løfte de hende i karmen ind.

21. Ingerlille kiører op i Kongens gaard, Kongen gaar ud mod den venne maar.

22. Kongen tog hende i sin arm, Hand løfte hende af den skionne karm.

23. Velkommen Ingerlille en rosens blomme

Men du vilt til din morbroder komme. Saa
da ganger der dandsen.

24. Hand slog over hende skarlagen skind, S
fulde hand hende i hoseloft ind.

25. Ingerlille ind ad doren treen, Dronnin
stander hende op igien.

26. Længe stod Ingerlille og tenkte ved sig,
er ikke af det gode du tager imod mig.

27. Kongen tog hende under sit skind, Lyster
at hvile med morbroder din.

28. Siig mig Ingerlille saa ven en mgar, L
dig at tienne i Kongens gaard.

29. Hor du Ingerlild hvad jeg siger dig, Til P
ske dag saa tienner du mig.

30. Du skal intet andet giore, End jeg vil sig
lade dig hore.

31. Bære mig baade klæder og vand, Og t
ne mig baade til fod og til haand.

32. Du skalt bære mit skarlagen skind, Og f
mig selv baade ud og ind.

33. Hor I Dan Kongen kier morbroder
Maa jeg svare den Dronning fiin.

34. Saa gierne giver jeg mit minde der til,
svarer hende som hun taler dig til.

35. Ilde haver jeg fest min favre kynd, S
jeg være eders Noglekvind.

36. Ilde havde jed sted min jomfru fore, S
jeg tienne din Biskope-hore.

37. Jeg det med mine Oyen saae, At Erik Bi
hos dig laa.

38. Hor du Ingerlille fosterdotter fin, Spot
meere Dronningen min.

39. Saa hielp Marieden jomfru mig, Sa

skal aldrig lyve paa dig. Saa lœt da ganger den dandsen.

40. Hvor vilt du Ingerlille din føde faa, Men du vilt ikke tienne i Kongens gaard.

41. Jeg vil mig i Kloster give, Og tienne vor HErre men jeg er i live.

42. J naar du kommer i kloster ind, Saa ypper du moders kynde din.

43. Min moder er død og ligger under mold, Det haver du selv Dronning Sophie voldt.

44. Min moder er død og ligger under jord, End nu lever du din Erke-Bispe-hore.

45. Kongen hand rødmede som et blod, Dronning Sophie fortnede som jord.

46. Er det sandt du siger saa, Sophia i min seng ey komme maa.

47. Min kier Ingerlille sig ikke saa, Ret visselig du lyver mig paa.

48. Det er Guds sanden du haver det giordt, Og bedreved baade hoor og mord.

49. Siig mig Ingerlille, fosterdotter fiin, Hvad død vilt du unde Dronning min.

50. Det maatte hun Dronning Sophie vel vide, Hvad det er svøber at slide.

51. Den død ville vi hende give, For hun flyde min kier moder af live.

52. Kongen taler til liden smaadreng, Du henter mig ind de Ølsvøber fem.

53. Du henter mig ind de Ølsvøber fem, Sophie skal slide alle dem.

54. Kongen lod hende saa lenge slaa, Hun udi blodige strømme laa.

55. Hun krøb under Ingerlilles skind, Hun slot-

ke hende ud med foden sin. Saa læt da ganger der dandsen.

56. Ilde havde jeg sted min jomfru fore, Skulle jeg skyvle din arrige hore.

57. De sloge hende saa lenge, At doden monne hende trenge.

58. Dod er Dronning Sophie den onde viv, Hvor skal vi nu legge hendes liig.

59. Vi legger hende midt paa Riber-bro, Der agtet hun min kier moder skulle boe.

60. Jeg vil lyde dit raad saa brat, Og skynde hende af gaarden snart.

61. Nu ligger Dronning Sophie paa Riber bro, Nu raader stolt Ingerlild for hendes boe.

62. Nu ligger Dronning Sophie under sorten muld, Nu raader stolt Ingerlild for hendes guld.

63. Siden blev Ingerlild en Dronning bold, All Engelland fik hun i sin vold. Saa læt da ganger der dandsen.

Forklaring.

Om Dronning Sophia ere adskillige Meeninger. Erved Lindenbruch i sin Latinske Kronike siger, at hun var Kong Sverkes dotter i Sverrig, som og findes paa Pergamenstavler i Ringsted om de Begravelser der paa steden. Somme give for at hun var en Konges Dotter i Polen; Men Saxo, at hun var Magni, Kong Nielses Sons Dotter; Andre at hun var Kong Valanders af Ryslands Dotter. Saa det synes, at Kong Valdemar havde 2 Dronninger med Sophiæ Navn, enddog hand havde og en anden tilforn, Margrete. Den Danske Saxo siger, at Sophia, Kong Knuds Søsters Fader, var en Ryslænder, saa at hun havde intet Jordegods i Danmark. Dette synes en Haandskr. Slegtebog at forklare saaledis: Hake var af Grevelig Slegt og fød i Rysland; Hand kom i Sverrig og fik der en Herremands Dotter, med hvilken hand avlede en Søn Sverke Hak, som blev Kong i Sverrig

Samme avlede med Ulvilde, Kongens Dotter af Norge, hvilken hand forlokkede (hun var Kong Nielses i Danmark første Husfrue, før hand blev Konge) 2 Sønner, Karl og Hans, og fik efter hendes død, Dron. Hellevig, Kong Mogenses (som var Kong Nielses Søn) Dronning, hvilken var en Forstinde af Polen, og avlede med hende, Dron. Sophia, Valdemars 1. Dronning i Danmark. Det andet her i Visen holder jeg for Fabelverk, med mindre der maa have været en anden Dronning Sophia, som før er ommældt.

XLIII.

Kong Valdemars II. Klagemaal over sin Søns Død.

Leonora Dronning i Barsels nød, Leonora Dronning i barsels nød, Sit unge liv sætte til og blev død, Ak, Ak, Ak! Sit unge liv sætte til og blev død.

2. Hun kom til Danmark fra Portugal :,: Hun rejste bort til Guds frydesal, Ak, Ak, Ak! Hun rejste bort til Guds frydesal.

3. Hun glædes med siælen i Englekor :,: Men kroppen hviler i Sant Bentis jord, Ak, A, Ak!

4. Hof holt hendes Herre paa Kallundborg, :,: Hand tænkte med tiden at slukke den sorg, Ak, Ak, Ak! Hand tænkte med tiden at slukke den sorg.

5. Nep var ni maaneder gangen nu :,: Den Herre fik lyst at svale sin hu, Ak, Ak, Ak!

6. En snee var falden en maaned for juel :,: Dend vingde de vilde dyr af deris skiul, Ak, Ak, Ak!

7. Kongen hand sagde om morgenen flux, :,: Jagt-klepperen sadler og svede-fux, Ak, Ak, Ak!

8. Sin bue Kongen sit kogger med pil :,: Tilpa te sin krop efter gammel stil, Ak, Ak, Ak!

9. Kongen hand steg saa fage til hest :,: Som fuglen hvipper af sit nest, Ak, Ak, Ak!

10. Ad Revsnes red Kong Valdemar i Revsnes red Kong Valdemar i jagt, At be var i hans agt, Ak, Ak, Ak! at bede de dyr i agt.

11. Det jagtfolk ham fulte og svenne fem de garn og hunde havde de med dem, Ak, A

12. Fra dyre-haves tykning til Bunek forste sat gik skoven over tver, Ak, Ak, Ak!

13. Fra Griben de klapped og giente til rev og hare kom i det spil; Ak, Ak, Ak!

14. Men der de kom til Ryldere høj :,: en hind saa meget snøj, Ak, Ak, Ak!

15. Staalbuen spend't' Eskild, lagde paa Hand meente den hind skulde blive hans Ak, Ak!

16. Frem sprank hinden for Kongens V terkom kollen giorde Kongen meen, Ak, Ak,

17. Nedfalt Kongen af hesten saa brat, sagde ey længe der efter god nat, Ak, Ak, A

18. Ald lunden hørde der Kongen raa Jagt folked med graad til Liget sig gav, A

19. Fiskene strax paa dybet løb ud :,: D bie det sorge-bud, Ak, Ak, Ak!

20. Det skrig i sønder strand hørde o Af sorrig sig under vandet hand stak, Ak, A

21. Sorten steen sørged end og udi no farve hand havde ret aldrig for, Ak, Ak, Ak

22. Det spurde hans fader Kong Sejr, :,: Det stak ham i hiertet som et spe Ak! Det stak ham i hiertet som et spejr.

23. Hans fingre de knak der hand dem v sorrig hand tænderne sammenbed Ak, Ak, rig hand tænderne sammenbed.

24. End mindes os, sagde hand, Lyse jagt, :,: Men her er falden ald Danmarks magt, Ak, Ak, Ak!

25. Som stormen afslaar det mode korn :,: Saa ligger og Danmarks haab og horn, Ak, Ak, Ak!

26. O Danmark om du din skade forstod :,: Da maatte du græde det bare blod, Ak, Ak, Ak!

27. For sant vi sige kand alt for tit :,: Sig Danmark har jaget til liden profit, Ak, Ak, Ak!

28. Her efter skal Revsnes finde den vind, :,: At der sig ej bierge kand raa eller hind, Ak, Ak, Ak!

29. Hvor Revsnes før havde tusinde træer, :,: Skal den hensvie sterk kule-vær, Ak, Ak, Ak!

30. Paa Revsnes hvor før stod eger og bøg :,: Her efter skal grø skarns hunde-løg, Ak, Ak, Ak!

31. For lysten mand saae paa Revsnes tilforn :,: Her efter nep findes skal en torn, Ak, Ak, Ak!

32. Med Liget den klage til Ringsted gik, Med Liget den klage til Ringsted gik, Sanct Bentis kirke det Konge-Lig fik. Ak, Ak, Ak! Sanct Bentis Kirke det Konge-Liig fik.

Forklaring.

Denne er og een af Hr. Laurits Koks Viser saavelsom og den 45. om den unge Kong Valdemars III. (Som Faderen havde taget i Regimentet med sig) ynkelige og for Danmark begrædelige Død, formedelst et Vaade-skud i hans Been paa jagt i Rosnes eller Revsnes Hefte-have den 28 Novembr. Aar 1231.

Blab er en stor Steen. De andre Navne og Omstændigheder kunde af Visen forstaaes.

XLIV.

Kong Valdemar IV.

Her gaar dands i borgegaard, Der dandser Dronning Helvig med udslagen haar. M... dens Herre Kong Valdemar kand lobe ... baade.

2. Forst dandser Dronningen og siden S
Og saa der efter mangen stolt jomfru.
3. Dronning Helvig hun sig over axel saae,
seer hun Tovelild i dandsen gaae.
4. Hor du Tovelild en jomfru fin, Du ka
silke for foden din.
5. Det silke maa vel for fodderne slaa, Saa
bliver jeg Dronning i Aar.
6. Det skal ey skee men mig undes liv, Vel m
te du være Kongens slegfred Viv.
7. Dan Kongen og Tovelild stander under
le, De havde saa meget om Dan Dronning at
8. Krist give at Dronningen hun var død,
skulde du bære guldkronen rød.
9. Krist give Dronningen hun var lig',
skulde du bære bliant hvid.
10. Tiger stille Danner Konning, I sige ey
I veed ey hvo der lyder paa.
11. Da lad dem lyde som lyde maa, Saa
jeg at saa maatte gaa.
12. Thi du est langt varmer om du var død,
Dronningen med sit guld saa rød.
13. De tænkte de var eene to, Der stod
Dronning og lydde der paa.
14. Saa gav hand hende saa godt et guldbag
Ret aldrig kom det bedre om Dronningens haa
15. Saa gav hand hende et forgyldene sk
Saa fik Kong Waldemar villien sin.
16. Dronningen heder paa svenne to, I bi
Jomfru Tovelild for mig gaa.
17. Indkom Jomfru Tovelild stedis for
Hvad vil I Dan Dronning men I sender mig
18. Hor du Tovelild en jomfru den, Hvad
d du med min Herre i løn.

19. Jeg snakked ej andet med hannem der, End I maatte jo været saa nær.

20. Det var alt om en ridder jeg bad, Dronning Helvig, jeg spurde eders Herre til raad.

21. Nej hør du Tovelild du far med tant, Du snakked alt andet, jeg siger sandt.

22. O bliver du en Dronning i Danmarck i aar, Da lukker du vel først dit gule haar.

23. Kong Valdemar hand skulde i leding fare, Dronning Helvig skulde tage landene vare.

24. Hør I Dronning Helvig baade favr og ven, I vogte mig landet til jeg kommer igen.

25. I vogte mig landet til jeg kommer igen, Det til jomfru Tovelild en jomfru ven.

26. Saa vel skal jeg hende vogte og giemme, At som Kong Valdemar I selv var hiemme.

27. Dronning Helvig hun lader en badstu hede, Jomfru Tovelild hun skulde først der i trede.

28. Jomfru Tovelild bad de skulde dørene opslaa, Dronningen bad dem giøre ild oppaa.

29. Der kunde de høre saa langt i stræde, Hvor Tovelild mon i badstuen græde.

30. Det kunde Dronningen høre over borgegaard, Hvor Tovelild fik en død saa haard.

31. Kong Valdemar kommer af Leding hiem, Borte var Tovelild den jomfru ven.

32. Det fik Dronning Helvig for Tovelild var død, Ret aldrig bar hun guldkronen rød.

33. Det fik Dronning Helvig for Tovelild var brændt, Ret aldrig kom hun med Dan Kongen til seng. Medens Her Kong Valdemar kand leve dem baade.

Forklaring.

Kong Valdemar IV. elskede denne Tove (hvilket
endnu brugeligt her) som var af Nyland, og siges,
des Moder havde bundet noget paa hende, som et Ki
Tynder. Hvorfor og Kongen elskede hende saa høit,
endog efter hendes død, førde hendes Lig om med sig
ved Tienerne kiedde, som skulde bære Kisten med Lig
ind, og derudofver der Kongen var ei tilstæde, oplod een
Kisten, at see hvad i var, og der hand saae liget og
om Halsen med noget Tøj udi, tog hand det og stak de
Strax elskede Kongen hannem og skiøtte intet om Ki
hand stedse maatte være hos Kongen, hvor hand var,
gav ham mange og store Foræringer. Omsider der ha
vilde være i Rolighed, end i slig daglig Opvartning,
det tingest og bandt paa enden af et Spyd, og stak ne
Morats. Derpaa lod Kongen ham fare, og fik usigeli
dette sted, som er vel bevist, og som Meursius skriver,
elskte det sted Gure, ja endog meere, end hannem burd
Jislandske Autor in Hist. Seniorum Msc. taler ogsa
samme, og legger til hvorledis hand skulde komme
sin Død, med mange førte Medfolgere, o. s. v.

Saa mælde og en Deel Skribentere om Keiser
Store, at hand blev forelsked i en slet Kvindes Per
hvilken hand altid vår, endog efter hendes død, indtil
Erke-Bisp i Keiserens Fraværelse besaae Liget, og
ring under Tungen, hvilken haud tog til sig. Hv
Keiseren, som opvogned af en dyb søvn, befool det død
at begraves, men elskede siden saaledis Erke-Bispen,
stedse maatte være hos hannem. Og saasom Turpin
de, at samme Ring kunde komme i andres Hænder, kast
samme Ring bort i en Søe ved Aken. Efter hvilken Ti
ren havde saadan Lyst til dette sted, at hand stedse sid
helst være der, hvor hand og døde og blev begraven.

Samme Kong Valdemar blev engang staaende læn
een Fod i Stibøjelen og den anden paa Jorden, og de
af hans Tienere, befryktende hans Haardhed, torde spø
om, var dog en saa dristig, der det nu varede meget læng
spurde Kongen, om hand ej vilde stige paa Hesten, svared
Du skalt fly mig at vide, om det kand skee, som jeg
eller aldrig komme for mine Øjne. Tieneren gik der

tænkende aldrig at komme igien, og paa Vejen fandt En siddende ved en Ild i Skoven, som tilspurde hannem om hans færd, hvilken hand fortalte med alle Omstændigheder. Denne sagde, at dersom Koen kunde kommei Kalven, saa og Sverrig til Danmark; hvilket sidste skal skee, naar Kongen avler en Datter ved Dr. Helvig, hvilken hand havde forskudt. Der paa forføjer Tieneren sig til Kongen igien og siger hannem forbemældte. Kongen siger det første vel at være tænkt, men det sidste aldrig at skee. Nogen stund derefter kom Kongen til Søeborg, og der uforvarende saae en overmaade skiøn Jomfru udi grønne Klæder. Begærede derfor af Hofsinderne, at de skulde føre hende til sig; Men der hun ingenlunde vilde, ja bad og ydmygeligen derhos, at de vilde forskaane hende herfor, klædde de Dronningen, som der var fangen, i hendes grønne Klædning, og forde saa til Kongen, hvilken sov hos hende og avlede Margrete, som siden vandt Sverrig til Danmark. Dette giver og Meursius nogenledis tilkiende, og Lyskander siger, at hun med behændig Trædskhed undfik ved sin Herre, og hannem uvidende, avlede den mægtige og vidtberømte Dronning Margrete.

XLV.

Dronning Lisabets Grav-Skrivt.

Her under marmorstene, Hviler mine kaalde beene, Judsvøbt i jorde-klæder, Hvorover hver mand træder.

2. Jeg er Karl Kejsers søster, Mit navn hvo vide lyster, Elisabeth jeg heder, Fra stor magt kommen neder.

3. Fra trende Kongeriger, Jeg hidtil Flandren viger, Det falder mig dis tunger, Jeg baaren er af Konger.

4. Min skabning var vel denne, Min HErre maatte mig eene, Vel elsked over horen, Som hand mig havde soren.

5. Fem børn jeg hannem fødde, Som nu er vide omstrødde, Mit liv har jeg fremdraget, Den be[...] beiden smaget.

6. Sorg, kummer og elende, Hun lærde mig at kiende, At hiertet maatte bristed, For alt det jeg har fristed.

7. Ney var jeg femten vintre, Jeg blev dog ey dis mindre, Fra mine given gandske, I fremmede land til Danske.

8. Jeg sette ald min troning, Til den stormegtig Konning, Kong Kristiern den Anden, Og taalde mangen banden.

9. Dog har jeg fuldt min Herre, I ald nød og besvære, Og hvad ham haver plaget, Der af jeg mit har taget.

10. Den tid vi med stor sorrig, Fra Dannemark, Sverrig og Norrig, Og fleere land maatte romme, Det skal GUd selver domme.

11. Hvis jeg min ære vilde, I denne post forspilde, Da maatte det mig naget, Frem for det jeg har draget.

12. Hvad tretten aar er baaret, Som mig saa tidt har saaret, Det skal Gud vel belonne, Og mig i Himmelen ronne.

13. Vor forstelig bedrifter, Vor adelskab sig skifter, Vor titel, navn og vælde, De kand saa snart nedhelde.

14. Vor mange land og stæder, De falder alle neder; Men sorgen mig nu metter, I evig glæde setter.

15. Et speil for alle Herrer, I hvad Gud dem beskærer, De drister ey paa lykke, Thi den kand snart nedtrykke.

16. Paa pragt, gevalt, palatser, Den daarlig er som traadser, Men hvo paa lykken tænker, Den seer vel hvad hun skienker.

17. Alt hvad hun venlig giver Med høyre haand, Det river Hun til sig med sin keiste, Hun i kvintin ud-te-

18. Me-

18. Naar hun nu klarest blinker, Med sine øyne blinker, Da har hun ondt i sinde, Og vil ulykke spinde.

19. Min Herre høyt er baaren, Af danske Konger kaaren, Til trende Kongeriger, Men faldt dybt, som man siger.

20. Af Guds forsyn og domme, Hand lyde maa den tromme, Jeg selv af store Herrer, Er fød, som vidt regierer.

21. Nu er jeg, og min Herre, Fra ald slig pragt og ære, Men tvert imod geraaden, I nød og trang nedtraaden.

22. Den evig fryd og glæde, Vist har et evigt sæde, Den Gud vist med mig deeler, Som mine taare tæller.

23. Tre aar var jeg udlændig, Over mig selv ey rendig, Nu har mig Flandern huset, Og ald min nød udruset.

24. Min død faldt ey besværlig, Hvis mine børn kun ærlig, Eller og selv min Herre, Sit Rige maatte regiere.

25. Hvis vore been kun begges, I danske jord maatte legges, Da skulde jeg min klage, Ey nær saa vidt andrage.

26. Men Gud efter sin ville, Selv alting vil bestille; Hand vil os ey forunde, Vi kand hans lov udgrunde.

27. Hvo til min Gravskrift kommer, Den blive af mig frommer, Foragte verdens ære, Og kaarset taalig bære.

28. Forældre eller venner, Mig nu slet intet tiener, Høy byrd og blos forvandte, De mig nu alle vante.

29. Vor rigdom og formue, At ald verden maa grue

grue, For mine brødres vælde, Kand for en Av
gielde.

30. Tre mine søstre lever, De haver Herrer
Grever, Det kunds dog ey baade, Eller mindske
vaade.

31. Imellem død og livet Er største forskiel g
Thi ryktet ikkun lever, Og efter døden svever.

32. Mig Dannemark haver æred, Mig Tyst
seet besværet, Min krop maa Gent forvare, G
saae mig sidst i fare.

Forklaring.

Denne Vise er efter Cor. Scepperi Lat. vers udsat, og
holder Dronningens Levnet og Død. Hun er b
ven i S. Peders Abbedi til Gent, og døde 1525. i Landsfl
hed, men af sin store hiemgivt, nemlig 300000 gylden,
tre Rigers Indkomst efterlod ikkun 300 Hollandske Gyld

XLVI.

Kong Fredrik II. i Dytmersken.

Kong Frederik hand sidder paa Kolding-h
Hand holder med svenne et got ruus, De D
mersk Herrer de have deres liv forlaaret.

2. Kong Frederik hand lader sig klæder ski
Hand synes en Kiøbmand at være.

3. Kong Frederik lader skiære sig en kappe g
Hand solde de Øren baade store og smaa.

4. Kong Frederik hand rider i Dytmersken
Med frisker mod og rosen kind.

5. Og der var hand i dage ni, Baade stæd
byer besaae hand ti.

6. Sildig om Aften der dugen falt paa, Pig
tager over sig kaaben blaa.

7. Ind for Kong Frederik saa monne hun
Eders Anslag giver vel agt oppaa.

8. Og ere I Kong Frederik af Dannemark, Taer eder vel vare i denne her nat. De Dytmerske Herrer de have deris liv forlaaret.

9. Det haver ingen fare i denne her nat, Du skalt mig følge til Dannemark.

10. Kong Frederik hand havde en Ganger spag, Hand bar ham der fra i fuld god mag.

11. Hør du Færgemand kom hid snart, Du føre mig over med en fart.

12. Ikke jeg tør og ikke jeg maa, For jeg faar bud fra Borgemester og Raad.

13. Jeg giver dig fuld god en løn, Du setter mig over det sund saa skiøn.

14. Den færgemand fik saa svagt et mod, Torde ikke føre over den Konge god.

15. Den menige mand i sinde kam, En anden tidend at komme fram.

16. De Herrer i Dytmersken reve i haar, Raade Gud, her er vel bange kaar.

17. Kong Frederik hand tvingde den færgemand hart, Du føre mig nu over alt med en fart.

18. Den færgemand holt sig saare stiv, Hand frygtet det vilde koste hans liv.

19. Dend færgemand holt sig atter saa strunk, Kong Frederik lagde ham over den bunk.

20. Kong Frederik gav ham de daler tj, Saa føre hand over baade frisk og frj.

21. Der haver du pending de ere nu told, Gud befaler jeg dig i vold.

22. Kong Frederik hand triner af Færen paa stand, Jeg ynsker dig lykke du Dytmerske land.

23. De Dytmersker frygtet sig saare saa brat. Kong Frederik visted ad dem med hat.

24. I siger de Dytmerske Herrer god nat, agter at komme til dennem saa brat. De Dyt ske Herrer de have deris liv forlaaret.

25. Og forend de skulle have Dytmersk Kunde de vel lære en ko at spinde.

26. Eders trotsige hierte, sind og mod, Er men af eders onde rod.

27. Hvor efter nu opvoxe vil, Et seltsom derligt spil.

28. Eders trots og sind foruden skempt, eder ikke vorde forglemt.

29. Thi tænker til og tager vel vare, Vi v see vi fange den hare.

30. De tenker sig saa at stikke bort, Vi vill for ham den port.

31. Saa vovede Kong Frederik sit forstel Holt sig mandelig og der til stiv.

32. Vandt sig saa det mægtige Dytmerske Hvilket Gud HErren gav ham i haand.

33. Gud bevare naadelig sin Christenhed saa vor kiere Ovrighed.

34. Lov skee dig Gud vor fader kier, Som h saa vel baade fiærn og nær, Kong Frederik m haver Dytmersken forhvervet. Item: De merske Herrer de have deris liv forlaaret.

Forklaring.

Dette er dend, saa gængse blant os, Dytmerske Vi Kong Frederiks den Anden, hemmelige Rejse ind mersken, og siden lykkelige Sejervinding over det. Pige siges, at have følged Kongen til Danmark, og hannem med Bondergods rundeliaen være begaved, hendes Børn, efter hende skal have nydt, til de sidste af siden bortdøde udi Roskild for nogle aar siden. Kon demar den Sidste af de Navn, drog til Gulland

en Kiøbmand, og var der Vinteren over, at bespejde Lan-
, førend hand siden indtog det. See mere i Strel. Gull.
Ønike.

XLVII.

Hertug Hanses Reise til Rysland.

Hiertelig mon jeg mig gremme, At jeg skal drage af land, Did jeg er meget fremmed, Det klager jeg for sand, Af længsel, sorrig og vee, At det saa skulde skee, Mit unge hierte lengis, Som er kand tænke og see.

2. Fra frender og fra venner, Maa jeg nu skillis ot, Fra alle de mig kiender, Forældere bliver jeg is, Fra broder og fra søster al, Gud jeg dennem be-l, Hielp Gud det maatte lykkes, Jeg visselig haa-s skal.

3. Ret nu maa jeg forlade, Danmarkes Krone d, Der til hans Kongelig naade, Som haver af erte rod, Mig megen ære giordt, Og vel vide er urd, Som jeg aldrig forglemmer, Paa denne verd-ns jord.

4. Et sorgefuld hierte havde jeg, Der jeg til skibs on gaa, Dog monne det mest bedrøve mig, At jeg er mange saae, For min skyld fælde taare, For jeg ulde bortfare, Græde der mange saare.

5. Det kand ej andet være, Ade mit fæderneland, Befalendes eder vor HErre, Den eder bevare kand, Og om det ikke skeer, At vi her sees meer, Gud give i findis i Himmerig, Med Guds udvalde meer.

6. Gud jeg det høiligen klager, Min hiertens bit-erhed, Som mig gior angest og plage, At jeg vel nogle veed, Som sig da lode see, For sorrig vel kun-e lee, Lode sig ej gaa til hierte, At det saa skulde skee.

7. Her fra haver jeg faret, Med deilig veir og vin-

vind, Min sorrig haver jeg sparet, For det gik efter mit sind, Med hast kom jeg til land, Min sorrig strax forsvand, Blev hæderlig undfangen, Med ære siet forsand.

8. Med prakt saa megen ære, De mig beviste der, Nu er ald min begiere, At see min hiertens kier, Ti mit hierte alleen, Skal løse af ald meen, Fordrive ald sorrig og smerte, Den Keiserinde reen.

9. Nu haver Venus betaget, Mit unge hierte med vold, Og monne mit hierte plage, For den Keiserinde bold; Og det bebundet saa, Som det i fængsel laa, Hun eniste det forløser, Mit hierte mon i fortraa.

10. Saa ynsker jeg tillige, Baade slegt og venner min, Danmarkis Kong og Rige, Med min Keiserinde fin, Gud vil samtlig bevare, Og naadelig spare, Farer vel nu allesammen, Til Muskov vil jeg fare.

Forklaring.

Udi det Nørre Kongernes Kapel i Roskild første Keller, ere begravne Prints Christian, Hertug Ulrik og Hertug Hans, som her vintales, med et vidtløftigt Gravskrivt, hvori udi hans korte Levnets Løb opregnes, og at hand i sit tyvende Aar begav sig til Grotførsten eller Tzaren i Moskov, hvor hand blev meget vel modtagen, men strax derefter angreben af en hidsig Feber; Hvoraf hand og døde i Moskov Aar 1602. Med Tzarens, de Russers, saavelsom og sine egnes store Sorg. Denne hans Reise er vidtløftigt beskreven paa Danske, og trykt i Kiøbenhavn, 1606. 8vo og paa Tydsk i Hamburg. Christ: Solinus. Chron. Holsat. skriver, at Hertug Hans Christ: 4. Broder var troloved med Storførstens Boris Gudenovs Dotter.

Siden skulde og Grev Valdemar, Christ. 4. Naturlige Søn, havd til ekte Irinam Tzarens Dotter, men fordi hand ei vilde lade sig omdøbe og antage deres Religion, efter en lang Samtale, som hand berømmeligen holdt med Joseph deres Patriarch

iark derom i Moskov, Aar 1644, blev der intet af Giftermaa-
t, Men hand begav sig derfra igien.

XLVIII.

Klage over Christian IV. Død.

Hvad vil os de tegn betyde, Hvilke Gud i dette Aar, Udi lyften lader lyde, Som vi nok fornommen har, Derpaa følger fejd' og krig, Og a store Herrers Lig.

2. Vi tør ikke der om spørge, Thi det er nu alt forndt, Vi nu offentlig maa høre, Med stor suk i alle nd, Død er Danske Konning god, Christian det ke blod.

3. Naar en heldt i strid mon falde, Sørger straxn gandske hær, Med nedvende vaaben alle, Same heldt til største ær'. Tegner der med sorg og klag, daf saadan nederlag.

4. Ak vi frygter større plage, Christian ej en' er d! Skuld' ej undersaatters klage, Blive større med r nød, Tit og ofte saadan død, Anfang er til rre nød.

5. Dannemark du maat det klage, Døden hug dit het af, Ja som stormen meget fage, Styrte ned dit rn saa braf, Ak nu er afstøt dit horn, Bygning har intet taarn.

6. Hand dig meget kierlig vædsket, Som en beck almetræ, Ofte haver hand dig lædsket, Dig forret, kandstu see, Den din forsvar var i nød, n dig frelste er nu død.

7. Om jeg ellers ret kand minde, Er hand visst den dreде, Som jeg monn' i Orden finde, Iblant anske Kongerne, See hand har dig nu forladt, din krone slet hensat.

 8. Hand

8. Hand er nu i saadan ære, At hand ej for
sens skat, Skulde den en stund ombære, Thi
har det beste sat! Hannem er en kron tilred: (
retfærdighed.

9. Kunde jeg dit levnet tegne, Du højb
Koning god, Var dit arbeyd allevegne, Thi du
de ej din fod: Slig en Herre som du var, Meer
end hvile har.

10. Var det ej din store smerte, At din P
bortdøde her, Hvilken var dit halve hierte: Di
ner' var dig kier', Ak hvor mangen nat bort gi
ey søvn, for sorrig fik!

11. Sparde du i krig og feyde, For dit Rige
blod, Nej du sparde ej arbejde, Din natur va
god, Ja du stod med ære stor, Som en hyrde
hiord.

12. Med min Pen tør jeg ej tegne, Hvord
har levet her, Det bevises allevegne, J det r
en hver, Som nu væder Øyen' rød, For dig, s
faders død.

13. Jeg maa ham vel fader kalde, At han
femti aar, Som en fader from med alde, Os p
men kierlig bar, Ak hvad sorg i sidste krig,
hand for mig og dig.

14. Vel er stort en Kong' at være, Have
herlighed, Dog maa hand stor byrde bære, O
stor fortræd, Mangen efter kronen staar, Ho
sig kand tage var'.

15. Saadan sorg er hand undgangen, Ha
nu et Rige stor, Gud ham selver har om
Sat ham udi Engle-Kor, Hand med stor Sa
ighed, Gav sig udi dødsens strid.

16. Sagde: Jeg vil dig befale, JEsu

kel i haand, Som en Christen from med alle, Kaldte paa sin frelsermand, Døde lystig med Andagt, Som en Christen født og sagt.

17. Hand er nu i roe og hvile, Nyder evig herlighed, Frj fra Satans listig pile, Seer dog ofte til os ned, Vi som her i sorgen boer, Og maa lide møje stor.

18. Af hvad vil vi raab' og skrige: Gud giv fred og rolighed, Efterdi vi monne ligge, Udi synden siunken ned, Voris land maa lide vee, Til det giør som Ninive.

19. Alle disse nordske lande, Ønsker jeg af hiertens grund, At de udi fred maa stande, Af Gud styres allenstund, Indtil sôrg ved Friedrichs stand, Til vor lyst forandris kand.

Antegnelse.

Dette er Danmarks Klagemaal over Fædernes-Landets Fader, hvis Aamindelse endnu er frisk hos os; Ja endog remmede over ald Europa vide meget om hans Heroiske Dyder og ypperligheder, saa at ogsaa een af Italien, den Greve Gvaldo Priorato skriver berommeligen om hannem saaledis: Christian den 4 død, Aar 1648. den 9 Martii, N. St. i sit Alders 73, sit Regerings 51 Aar i Kiøbenhavn, En Herre, som var orvaagen og flittig, skiøtte lidet om Søvn, hurtig i ald sin Handel, som eftertænkte og udforskede mange Sager, Nygierig til at vide alting. Hand talede og lidet dog venligt mod enhver, elskede Ære, foragtede Fare og beviiste sig ufortrøden til Arbejde, stræbede efter Dyder og havde Afskye til Laster, saa at ald hans Raadslagen var Retfærdighed, og hans høye Mood ankeret til hans forehavende Idretters Skib. Ja det mand maa forundre sig over, at der hand var vel Aldrene, vovede hand sig i den Krig mod de Svenske ud paa det vilde Hav, og er lod mangfoldeligen see sin Heroiske Dapperhed, o. a. m.

XLIX.

Klage over Kong Frederiks III. Død.

Hvelder nu taare, o Danmark og Norrig, Sætter ald vellyst langt bag eders dør, Slider nu tiden med angest og sorrig, Som udi vellyst saa blomstrede før. Græder og hyler, som vant var' at siunge, Med strakte arme og rystende tunge.

2. Ingen umage paa Kongen blev sparet, Udi forfarneste lægernes kunst, Skiønt hand er af sin Dravanter forsvared, Var det disverre altsammen omsonst. Krabbe ham skiulte udi sine arme, Døden dog treffet ham med største harme.

3. Eja hvor findes den Konge paa jorden, Saa vel opdraget i Gudsfrygtighed. Enten i Østen, Vesten, Synden og Norden, Og saa vel grundet i sin salighed? Konger paa jorden er ikke hans lige, Udi Guds kundskab, det tør jeg vel sige.

4. Ret og retfærdighed blev hos ham øvet, Saa vidt som sagen var hannem bekiendt, Ingen fra hannem utrøstet, bedrøvet gik, Var de høye, lav, Herre og svend. Mildhed af hannem blev alle beviset, Derfor i graven hand herlig er priset.

5. Ville vi skue vor naadige Konning, Hvor hand begræder sin Her Faders død, Samt vores ældre og yngere Dronning, Med heldte hoveder i deres skiød. See vi Princessernes øyene røde, Maa et steenhierte derover vist bløde.

6. Trofaste tienere, som er til hove, Er snart som sandsen var taget fra dem, Vaager og sukker, naar de skulde sove, Finder ey lystighed i noget lem; Døden de elsker og livet de hader, For de omborer und Herren en fader.

7. Uden og inden de mure og porte, Høres ey andet end ak væ, ak væ! Somme gaae hvide og somme gaae sorte, Alle de græder og ingen sees lee; Bispen, Høylærde og Rigernes Præste, Øvrighed, Borger, og fremmede geste.

8. Summa, ald glæde af landet blev taget, Det Landsens Fader nu opgav sin aand, Og Konning Frederik blev fra dennem taget, Jammer da hørdes af kvinde og mand. Alle sig ynskede, fattig' og rige, Hannem at finde i Himmerigs rige.

9. I hans regering blev korset ey borte, Der hand af fienderne var indeklemt; Men der Gud merkte hvad hannem mon skaarte. Blev hand ey længer af hannem forglemt. HErren tog Jægeren, brød og hans snare, Frelste sin Salved fra vaade og fare.

10. Om mand vil tænke, hvor hver mand de græde, Der Konning Friderik opgav sin aand, Tænke, hvad der var for glæde, Ham af hans lænder var boren en mand, Som kand med viisdom annamme hans krone, Klæde med ære hans Kongelig trone.

11. Endelig falder min bøn og begæring, Gud vil Kong Christian begave med Salomons Viisdom i ald hans regiering, Sundhed og fredsomhed uden fortræd; Farfaders mandighed og Samsons styrke, Jonathans tro i nød og korsens styrke.

12. Timelig, evig velsignelse rekke vor Konning, Dronning med Kongelig Huus, Lade hans lænders sæd, en anden rekke haanden, saa aldrig udslukkes det lius. Kongen skee lykke nu og alle stunde, Der trus hand drikker hans skaal ud til bunde.

Antegnelse.

Dette er Dori Digt, som med det rette Navn kaldtes Klaus Bang, og havde været Præst i Jylland, men siden og ...

holdt sig i Kiøbenhavn og skrev mange Vers i vort Maal til sin Dødedag.

Enddog Friderik den Tredies (høylovlig Hukommelse) død var hastig, som Kejser Augustus ynskede sig en brad Død, saa alligevel haver vor Sal. Herre betrakted Dødens uvisse Snarhed tilforn, der hand ligesom lignede sig ved en Rakeet, hvilken hastig forsvinder, dog den tilforn udskyder vel tusinde Straaler, saa ere ogsaa Hans Kongelige Dyder saa mange og store, at de ey alleene lode sig see i denne Norde-Verden, men endog saa vidt og bredt andensteds. Hand havde selv, lidet for sin Død, tegned i sin Skriver-tavle dette: Jeg var lig en Rakeet, som er tænd, og i et Øyeblik opfaer i Luften, hvor hun med et Glimt, som med tusind Straaler pranger; Da saa jeg plat min Kraft forsvand for deres Øyne, som saae mig, faldt paa Jorden og blev til Støv, Muld og Aske.

L.

Lyk-Ynskning til Christ. V. Regering.

O Danmark du est lykkerig, Din tilstand vorder glædelig, Gud haver dig beskæret En Konge, som er god og from, Og fordrer Guds Ord, ræt og dom; Hand derfor bliver æret.

2. Den ynskte Dagmoor af sit hiem, Det klare skin os bragte frem, Stort Lyys var at formode: Vor sool gik ned om middags tid, En anden sool sig teede blid; Det Danske folk til gode.

3. Den straalefuld udglandser saa, At sorrigs mørk fordrives maa, Os glædens lys besøger: Ved straalene det gandske land Oplyses og fuld-kveges kand: Thi skinnet sig forøger.

4. Det Himmel-høye Ceder-træ, Som bærer frugt og giver læ, Er landets største Hæder, Og til Forlystning, naar det op For andre stikker med sin top, Og greene vidt udbreder.

5. Der under til behag med ro, De undersaatter kunde bo, Og nyde skerm og skygge, At deres næring

for sig gaar, Og hver af dennem vel bestaar, Men de da ere trygge.

6. God bliver Christi Kirkes stand, Ved den Guds riges Embedsmand, Og ved sin fosterfader: Ved denne stytte, som er fast, Staar landets velferd u-omkast, Og anstød ikke skader.

7. Som græs og grøde gives kraft Til vext af dug og himmelsaft, At jorden finder, baade: Saa fordres det gemeene gavn, Som kiendes paa hver sted og stavn, Ved Kongens gunst og naade.

8. Et kiert og kosteligt Signet, I Guds haand er Hans Majestet, Som elskes og bevares: Ved hannem, som er mild beteed, Besegler Gud sin kierlighed Med folket, som forsvares.

9. Til lykke Konning Christian Med riget, som er nævnt af Dan, Og med de andre lande: Til lykke med den Herre-spiir, Og med den store magt og ziir, Som u-forrykt skal stande.

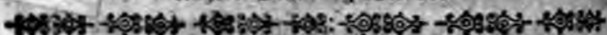
10. Vor Konge paa forfædres viis Regiere længe med stor priis, Vor velstand, styd og lykke! Hans krone blomstres i ald fred, Hans throne stedse blive ved, At ingen den skal rykke!

11. Gud Kongers Konge til alt gavn, Velsigne Kongen, at hans navn Maa vidt berømmet være! Hans huus formeeres idelig Lyksaligheden øge sig, Gud fremme Danmarks Ære.

Anmerkning.

Denne Viise haver Dr. Erik Pontoppidan, min Svoger og sær gode Ven, digtet førend hand blev Biskop i Trundhiem. Hand var kroned Poet og haver skrevet mange herlige Vers, fornemmeligen i det Latinske Sprog: Men dette for hans velmeente Kierligheds Vidnesbyrd mod vor Fæderne-lands Fader fortiener særdelis Berømelse. Vi ville ønske eendrægteligen: Kongen leve! Kongen vorde Aarsæl og Seiersæl! og vi saaledis Kongsæler!

have vi læst i dette Halve Hundrede Viser om Kongelige og Fornemme Personer; I efterfølgende Halve Hundrede handles om dem, som ere af ringere Stand og Vilkor.

LI.

List overvindes med List.

Det var Herre Peder, Hand boer sig ude ved Aa; Hand vil ey andet giore, End baade feil' og roo. Drømt haver Svenden om Jomfruen ald nat.

2. Hand vil ey andet giore, End baade feil' og roo, Hand lokker saa mangen stolt Jomfru, Hand giver dem løser tro.

3. Det var Herre Peder, Hand taler til svenne to, I skulle jomfru Usalille Med fagren tale faa.

4. Bort da rede de Dannesvenne Til Jomfru Uselilles gaard, De sende deres bud til hende, Om de maatte til hende gaa.

5. Ind da komme de Dannesvenne, Og steddes de for bord, De vare snild' i tunge, De kunde vel føye deres ord.

6. Eders syv brødre af Skaane, De have nu sendt eder bud, Og bad' I skulde dem finde, Forinden deres skibsbord.

7. Ville de ved mig tale, Og være med mig stil ords, Her skulle de mig finde, Alt over mit eget bord.

8. Der plejer ingen skion jomfru, At gange forinden skibsbord, Uden hende følger last og meen, Saa mangt et hadings ord.

9. Bort da rede de Dannesvenne, Og sagde da deres ord saa; De kunde ikke Jomfru Uselille, Med favren tale faa.

10. Kan

10. Kand jeg ikke jomfru Usalille, Med favren tale faa, Da skal jeg hende svige, Om runen mig hielpe maa. Drømt haver svenden om jomfruen asd nat.

11. Hand drog i sin trøje, Og den var sat med guld, Overdrog hand den hiorte-ham, Og den var svigefuld.

12. Alt da spilled den vilde hiort, For jomfru Uselilles gaard, Hvert et haar paa hannem var, Det skinte som røde guld.

13. Obet da stod det borgeled, Den hiort hand løb derind, Alle da spilte de rakker smaa, Under jomfru Uselilles skind.

14. Hand spilled op og hand spilled ned, Hand spilled ud med de skove, Efter ganger jomfru Uselille, Med sine rakker i tove.

15. Hand spilled op og hand spilled ned, Hand spilled ud med de enge; Efter ganger jomfru Usalille, Hun lokker med hviden haand.

16. Det var jomfru Usalille, Hun lokker med hviden Haand, Giv det Gud fader i himmerig, At hiorten nu var tam!

17. Give det Gud i himmerig, At hiorten hand var min, Hand skulde aldrig drikke, Foruden dend klare vin.

18. Hand skuld' aldrig drikke, Foruden dend klare vin, Hand skulde aldrig sove, Foruden i armen min.

19. Det da var Herre Peder, Hand kaste sin hiorteham, Saamænd ved jomfru Uselille, Og nu er hiorten tam.

20. Længe stod jomfru Uselille, Og tænkte hen ved sig; Gud sende mig nu snelle raad, Og skille mig snart ved dig!

21. Ho

21. Havde jeg det forre vidst, Det jeg mon vide nu, De born skuld' aldrig fattig blevet Vi skulde tilsammen faaet.

22. Jeg var mig saa lidet et barn, Hiem' i min faders gaard, Den tid de grove det guld i jord, Fuld vel veed jeg hvor det staar.

23. De grove det ned ved strande, Alt under saa bred en steen; Did straxen gik Her Peder, At hente det guld saa reen.

24. De grov' op dend haarde hald, Det revned i jorden ved. Mand skal aldrig guld opgrave, Hvor intet er kommet ned.

25. Mand skal aldrig guld opgrave, Hvor intet er kommet ned, Dend svend ogsaa dend skionne jomfru De fandtes ret aldrig meer. Drømt haver svenden om jomfruen ald nat.

Forklaring.

Bedrageren bedrages her, og endda af een kvinde, hvilken strax som Fikteren paa Pladsen, finder et Raad, hvormed hun bringer det tilveje som hun ej kunde med magt. Hand bruger vel sit faver Mæle, Runer og andet svig, Hvormed mange endnu meene, at ville tvinge hierterne, naar dog kierlighed allerbest gior Gienkierlighed, efter det gamle ord:

Vil du elskes, tro kun mig,
Vær først selver elskelig.

Ligesom den Fisk Sargus bedrages af Fiskeren, som tager et Gedskind over sig, og dermed fanges, meenende Fiskeren at være en Geed, hvilken hand gierne kand lide, saa vilde og denne under en Hiorteham giort det samme ved Usa. Dersom mand dette paa en anden Maade, efter de Grædske og Latinske Fablers viis, vil udtyde, kunde det saaledis være, at hand ligner hiorten i Raskhed, at opløbe dend hand elskede. Saa som Jupiter siges, at have taget nu en Tyrs, nu en gylden Regns Gestalt paa, naar hand bortførde Europa paa et Skib, som kaldtis Tyren, bevegede Dianam til Kierlighed med guld, o. s. f. Saaledis siges de tidt i Edda og andre Sagaer, at ha-

orvandled sig til Ørne og andre gesvindige Dyur, naar de ha-
e brugt Magt, Snelhed og Snilhed tillige.

Runner kaldtes de gamle Bogstave, hvilke og brugtes til Trylderi, hvorom saa ofte udi Viserne og andensteds.

LII.

En god Villie drager et stort Læs.

En Jomfru sender sin allerkiereste bud, Saa-
sild' om aftens tid; Hvilken svend som mig
haver kier, Hand skal i Aften ride. Da kun-
de jeg vel kiende min skionne jomfru. Eller: Selv
vinder hand jomfruen med stor ære.

2. Hvilken svend som mig haver kier, Alt baade med tukt og ære, Haud skal opvogn' af søvnen først, Og aarle hos mig være.

3. Haver hand mig i sit hierte kier, Da skal hand i aften ride, Jeg holder min tro jeg haver jæt, Men hand skal tiden bide.

4. Min hest er træt, og jeg er mød, I aften kand jeg ikke ride; Du beder hende holde det hun har lo-ved, Og bie mig huld under lide.

5. Dog gik jeg til min gode hest, Dog jeg var træt og mod; Saa reed jeg femten sterke mile, For villen var saa god.

6. Jeg gik saa til min gode hest, Forgyldne vare de mile, Og reed hen til min skionne jomfru, Forend mig lystet at hvile.

7. Jeg bandt min hest for oven, Alt ved de grøn-ne tofte, Saa gik jeg den liden grøn-sti, Som løb til jomfruens Lofte..

8. Der kom jeg til den Portener, Og kaldte han-nem min frende; Hand soor alt om dend øverste Gud, At hand mig aldrig kiende.

9. Jeg giver dig min kaabe, Og saa mit løvgrø skind, Om du vilt bære mit bud i dag For fruer og jomfruer ind. Da kunde jeg vel kiende min skiønne jomfru. Eller: Selv vinder hand jomfruen med stor ære.

10. Ind da kom den portener, Og stilledes hand for bord, Hand var snild i tale, Hand kunde vel føje sin' ord.

11. Her holder en svend forúden vor gaard, Hans klæder er' alle hvide; Hver den svend hand haver med sig, Hand lignes ved Riddere rige.

12. Her holder en svend foruden vor gaard, Hans hest er abildgraa, Hver en svend hand haver med sig, Ham skinner blank harnisk paa.

13. Den jomfru sprang over breden bord, Med sølvkar i hvide hænde, Og saa gaar hun i gaarden ud, Hun kaldte ham være sin frende.

14. Gak du dig i stuen ind, Drik der baade miød og vin, I mens jeg ganger i høje-loft, Og samler det guld i skrin.

15. Hvad skal jeg i højeloft Blant drukne hofmænd være? Hold du mig det du haver sæt, Jeg haver saa langt at fare.

16. Jeg gik mig i højeloft, Jeg skelved som en hare; Mit øje var til den skiønne Jomfru, Var for de andre stor fare.

17. Dend eene bar øll, dend anden mad, Dend tredie mig hyndet bar, Dend fierde hun mig spurde ad, Hvorfra jeg kommen var.

18. Jeg er en fattig pillegrim, Eder ej i fruerstue; Men hvilken jomfru mig haver kier, Hun kommer mig vel ihue.

19. I er ingen pilegrim, Eders kiort er singlet

ved guld; Jeg kand det paa eders ojne see, At I er en jomfru huld. Og kunde jeg vel kiende min skiønne jomfru. Eller: Selv vinder hand jomfruen med stor ære.

20. Der vare vel tredive dragne sverd, Udi det Brude-huus, For jeg kunde vinde min skionne jomfru, Var derfor til hesten fus.

21. Saa tog jeg dend stolte jomfru, Løfte hende paa min hest, Saa reed jeg af gaarden ud, Som jeg kund' allerbest.

22. Jeg reed hen over de enge, Og over de grønne sider: De fugle de sange som nattergal, Og selv vare vi saa blide.

23. Tak have bolde Hr. Niels, Hand torde sin hals vel vove, Hand førde hende paa sin egen hest Igiennem de lange Skove.

24. Hand førde hende med ære, Saa listelig giennem den by: Hand førde hende til sin egen gaard, Der drukke de bryllup paa ny. Da kunde jeg vel kiende min skonne jomfru. Eller: Selv vinder hand jomfruen med stor ære.

Forklaring.

Miød haver fordom været dend geveste drik, og efter de Tiders Tarvelighed, vidste de ej meget af Vin at sige, men lode sig med sit eget benøje. At Miød haver været udi brug i disse Lande, langt før Christi Fødsel, see vi af K. Hadings Histori hos Saxo i Første Bog, og i dend gamle Rim-Kronike, prentet 1501. Hvorom tales ogsaa i Fru Grimilds Vise, een af de ældste. Meere derom findes og i dend vidtberømte Doct. Thomas Barthol. Bog, om de Danskes Lægedom.

Pilegrim saasom Peregrin, af det Latinske Peregrinus, kaldtes dend, som ubekiendt udi ringe Dragt besøgte fremmede og hellige Stæder. Dette blev og siden til et Adels Navn.

Her Peder Pelegrim var dend sidste Ridder, som bode paa Hø gested i Skaane.

Fus o: Snar, Som skal ud. Fusere (i N. Hirdskraa) være fremfusende. Jeg er af Dysten fus. (i Visen) Meden tha est therefter saa meget fus (i gl. Haandskr. Kronike.)

LIII.

Tro ej hver Faver-talende.

Her Nielus undte stolt Mettelild vel, Saa listelig ved sig eene; Hand haver hende i sit hierte saa kier, Som guld og ædele steene. Alt om hun vilde hannem naade.

2. Her Nielus lader sig klæder skære, Alt baade i roser og lille, Saa reed hand til den skionne jomfru Og sagde hend' af sin ville.

3. Det var bolde Her Nielus, Hand kom der ridend i gaard, Ude staar stolten Mettelille, Var klæd i sabel og maar.

4. Her stander I stolten Mettelild, Og vil I være min kiere, Alle de dage I leve maa, Jeg skal eder elske og ære.

5. Vil du mig fæst' og føre mig hiem, Da er det med min ville; Du skalt mig aldrig for Hading faa, Vil du mig end hver dag gille.

6. Min hest kand ikke jomfruer bære, Det er ikke med min ville, Jeg agter ej at føre dem hiem, Som jeg i londom giller.

7. Jeg kand det paa dig vel forstaa, Du vilt mig have for had; Men aldrig lever du saa god en dag, Det du skalt mig saa faa.

8. Da skal jeg sadle min ganger graa, Og ride skal jeg til Rom, Og aldrig skaltu leve den dag, At jeg skal til dig komme.

9. Du haver jo selv din ganger betalt, Hand er

dig pligtig at bære; Og viltu ikke komme igien, Du naat fuld vel lade være. Alt om hun vilde han tem naade.

10. I lover mig stolten Mettelild, I er saa klar en Ille; Jeg skal vist giøre for eders skyld, Alt hvad eder er til ville.

11. Det da svared dend skionne jomfru, Dend Ridder vilde løve saa gierne: Heller seer jeg at maa jen er vred, End solen og alle stierner.

12. Dend maaned meener jeg eder med, Jeg ha ver eder ikke saa kier: Gud gemme min Fader og moder, Som mig have tuktet og lærd.

13. Den Ridder kaste sin ganger omkring, Hand reed saa vred af gaard; Dend jomfru hun ganger i Høielost, Hun legte skak-tavel paa bord.

14. Tak have hver ærlig moder, Sin dotter mon tukte og lære. Hand reed geenesten til Landsting, Fæsted hende for hæder og ære.

15. Tak have dend skionne jomfru, Hun var saa dydefuld: Dend Ridder reed sig til Landsting, Fæste hende med meget guld. Alt om hun vilde han tem naade.

Anmerkning.

Jomfruen her retteligen forskyder den løse Kierlighed, og vil ej sætte Lid til Ulid. Svøbt i Sabel og Maard. Det sy nes af denne Vise er ej saa gammel, som en Deel andre, hv er ikkun nævnes maard; Item, vel svøbt i skind. Og saa igen, jo ældre tider, jo større Tarvelighed i Klæde og Føde.

At faa en for Had eller Hading, ɔ: som til Slegfred. De Barn, som de avlede, kaldtes Hadingsbarn.

Her og andensteds tales om, at fæste sin brud til Landsting, som det synes at have været i Brug, maaskee, at der kun e ta ges Tingsvidne efter, at det ej skulde gaa tilbage, som ellers ofte skeer.

LIV.
Mand faar ofte det for gode Ord, som ej for andet.

Det var Henrik Valmarson, Beder sadle gangger graa: Jeg vil ride mig op ad land, Og skue min fæderne bo. De lege alle dage.

2. Jeg vil ride mig op ad land, Og lyde paa fuglesang, Thi jeg gider ikke hiemme været, For dagen giores mig lang.

3. Det var Henrik Valmarson, Hand rider i grønnen lund, Der motte hannem Her Peder, Alt om en morgenstund.

4. Vel modt Henrik Valmarson, Og hvor laa du i nat? Hvo haver dig de klæder givet, Saa vel med roser omsat?

5. Jeg takker stolten Fru Mettelild, Hun er saa skion en Frue; Hun giorde det for sin egen ære, Gav mig befalning herpaa.

6. Jeg takker stolten Fru Mettelild, Hun boer sig under øe, Hun med sine Jomfruer, Lod dennem med roser strø.

7. Hør I det mine Dannesvenne, I skulle ej længe tie: Fanger Fru Mettelild bud fra mig, Hun monne mig hiemme bie.

8. Det var Henrik Valdmarson, Hand kom der ridend' i gaard, Ude stod stolten Fru Mettelild, Hun var vel svobt i maard.

9. Her stander I stolten Fru Mettelild, I er saa skion en frue, Laaner mig huus i denne nat, Og bliver saa min hustrue.

10. Øll og mad skal være uspart, Og andet vil jeg eder give, Men aldrig fanger I vold over mig, Mens stund jeg er i live.

11.

11. Saa toge de Henrik Valmarson, Fulte hannem i stuen ind, Hand var saa sorgend' i sinde, Og blegnede fast om kind. De lege alle dage.

12. Saa toge de vand og haandklæde brat, De sætte den Herre til bord; Hans hu den var af elskoven mod, Hand kund' ey tale et ord.

13. Det mældte stolten Fru Mettelild, Og saa tog hun oppaa: Hør i det Henrik Valmarson, Hvi er J i huen saa mod?

14. Hør J det Henrik Valmarson, Giører eder i aften blid, Mine piger skulle eder en vise kvæde, Dermed fordrivis den tid.

15. Hør j det stolten fru Mettelild, J er saa skiøn en frue: Det ord J mig i aftes sagde, Det ganger mig aldrig af hue.

16. Mig er ikke om eders jomfruer, Eller om deres favre sang; Det ord J mig i aftes sagde, Giør mig i hiertet bang.

17. Hør J stolten Fru Mettelild, J give mig eders tro, Jeg vil eder ikke svige, Dend stund jeg leve maa.

18. Hør J Henrik Valmarson, Jeg veed ej hvad jeg skal tro; Der er saa mangen som lover godt, Og sviger hin anden dog.

19. Jeg beder eder allerkiereste min, J give mig eders tro, Jeg vil eder aldrig svige, Saa længe jeg leve maa.

20. Op stod hun Fru Mettelild, Saa smal som Lilie-vand, Gav hun ham af hiert' og hu Sin tro der strax til pant.

21. Nu haver Henrik Valmarson forvunden længsel og harm; Hand sover nu saa sødelig Udi stolt Mettelilds arm. De lege alle dage.

Anmerkning.

At kvæde Viser var meget i Brug, og i Synderlighed til Hove og i Borgestuverne, hvoraf de og kaldes Borgestue-Viser. Og der have ikke alleeniste været mænd, men endog saa kvinder, som saa artigen have digted og siunged, (som der tales og i Guds Ord om Sangere og Sangersker) at de tidt have overgaaet Mændene, og bleve kallede Skaldmøer af Skalde-Vers. Men Skioldmøer kaldtes de som bare Skiold og Hielm i Striden: Hos Grækere, Saffo og Erynna, som kunde lignes med Homerus; Og Koriana, som 5 gange med Lyriske eller Sangvers, overvandt Pindarus, og tidt var lige ved hannem; o. a. f. Saa blev K. Sigurd i Norge optænd af Kierlighed til Tora, en Tienestekvinde, der hand hørde hende meget Lifligen siunge; Der tales og tilforn om een saaledis:

Dend eene begyndte en Vise at kvæde
Saa fayrt over alle kvinde, o. s. v.

Ved en Lilie-vaand eller smal Liliestengel lignes ofte i Viserne de, som vare tynde og smale i Midie, hvilket vel hælder Kvindekiønet.

LV.

Hvo sin Ære vil ære, bliver meere æred.

Det var silde om en aften, Og duggen dend dreb paa, Da lysted hannem Hertug Henrik, Sin gylden' harp' at slaa. Foroven ved de biergë.

2. Ude stod jomfru Malfred, Og lydde hun derpaa: Gud giv' at Hertug Henrik, Nu vilde til os gaa.

3. Hand skuld' aldrig sove Foruden i armen min, Hand skulde aldrig drikke Foruden den klare vin.

4. Det var hendes kier forstermoder, Og saa tog hun paa: Tig kver jomfru Malfred, I faar kun spot derfor.

5. Du est dog saa liden, Og est saa unger en mø, Din Fader vil dig ej mand give, Endnu i disse try aar.

6. Du lad mig være saa liden, Saa unger ...

jeg et, Og var hand min i aften, Alt vild' jeg have hannem kier. Forøven ved de bierge.

7. Ikke vidste jomfru Malfred andet, End de var eene to, Og ude stod Hertug Henrik, Og lydde hand derpaa.

8. Op stod Hertug Henrik, Og svarede hand der saa: Vel vorde dig Jomfru Malfred, Men du haver mig saa kier.

9. Det var sildig om en aften, Og duggen dend faldt paa, Udlede Hertug Henrik, Af staalden sin Ganger graa.

10. Det var sildig om en aften, Der duggen dreb over linde, Da lysted Hertug Henrik, Hin stolte Malfred at finde.

11. Selv sadled hand sin Ganger, Og eene reed hand did, Hand tog med sig hverken svend eller dreng; Hand tord' ej paa dem lide.

12. Sadel af sølv og bidsel af guld, Saa lagde hand derpaa; Saa reed hand den liden gronsti, Til Jomfruens bur laa.

13. Stat nu op Jomfru Malfred, Luk mig i høieloft ind; Jeg er Hertug Henrik, Dend allerkiereste din.

14. I er eder en valdig Herre, I raader for borg' og feste, Jeg haver ikke raad i aften, Alt til saa rige geste.

15. Jeg passer ikke paa din viin, Jeg passer ej paa din miød; Du leg mig i din hvide arm, Kald mig allerkiereste din.

16. Legger jeg eder i hviden arm, Kalder eder kiereste min, Fornemmer det min kier fader, Da vorder hand mig vred.

17. Jeg haver sprengd min Ganger, For jeg vilde tal

tale med dig, Kommer jeg ikke i aften ind, Ret al- drig fanger du mig. Foroven ved de bierge.

18. Jeg skotter ej din Ganger graa, Ej heller hans stor' umage; Jeg passer meere paa min ære, Og spotten paa min bag.

19. Du stat op stolten Malfred, Du lad mig snarlig ind, Saa rider jeg til din faders gaard, Og beder hannem om dig.

20. J have tak Hertug Henrik, J kommer dog ikke ind, For J beder fader og moder, Og dertil frender min.

21. Bort reed Hertug Henrik, J huen saa meget vred; Alleene stod liden Malfred, Saa hojt hun lo derved.

22. Tak have jomfru Malfred, Hun torde den Ridder saa svare: Hand reed til Hendes Faders gaard, Og bad om hende med ære.

23. Tak have Hertug Henrik, For hand vilde den jomfru gille; Fæste hand hende til Landsting, Med alle hendes frenders ville.

24. Det fik Jomfru Malfred, For hun var ær- lier: Nu er hun en veldig Forstinde, Og raader for Borge fleere. Foroven ved de bierge.

Anmerkning.

Hvad Sang og yndeligt Spil kand formaa, vise ej alleene de Grækers Skrivter om Orfevs og Amfion, men end og vo- re egne. Saxo i K. Erik Ejegods Historie taler om en under- lig og heel bevegelig Spillemand, v. f. f. J Viserne mældes om Falkor Spillemand, en af de fornemste Kemper, som kaldes Falker Fidler i Heldenbuch.

Dette er maaskee en Nordisk Vise, som mand vel af adskilligt nogenledis kand slutte.

LVI.

Kierlighed er den heftigste Sindets Bevegelse.

Det var ungen Herre Karl. Fik sot, og syg hand laa, Saa mange mister hand messer Og halv fleere ottesang. I fryder eder baade tiden og stunden min kierist. Eller: I bier mig under tielden min kierist.

2. Saa mange mister hand messer, Og halv fleere ottesang, Hans moder og hans søster, De gange hannem til og fra.

3. Foregaar hans søstre to, De hannem ej vekke torde, Eftergaar hans kier moder, Hun vekker hannem op med ord.

4. Sig mig ungen Herre Karl, Men vi ere eene her: Er det sot eller sygdom, Hvoraf du ligger nu her? I fryder eder baade tiden.

5. Det er ikke sot eller sygdom, Hvoraf jeg ligger her, Det er for Jomfru Rigmor, Thi jeg haver hende saa kier.

6. Er det Jomfru Rigmor, Den som din hu til staar, Raad skal jeg dig kiende, At du hende fuld vel faar.

7. Jeg haver spurdt hendes fader, Alt med saa fuld god ville; Hand sagde jeg skulde hend aldrig faa, Uden jeg hende lønligen giller.

8. Saa toge de ungen Herre Karl, Sætte ham paa forgyldte skrin, Saa vende de om hans Ridder navn, Og kaldte ham liden Kirstin.

9. Det var ungen Herre Karl, Hand ganger om Kirkegaard, Saa højt da skinner hans hovedguld, Alt over lin og maard.

mder frnd: Hvo er og den fremme[de]
der kommer gaaend' ind.

12. Det da mælde den tieneste[…]
bedre viis: Det er hin liden Kirstin,
søster af Riis.

13. Det var Jomfru Rigmor, [...]
haanden fra sig, Vil I liden Kir[stin]
stoel hos mig?

14. Hør I liden Kirstin, Vil I [...]
mig? Saa mange viser og eventyr [...]
tælle for dig.

15. Saa mange viser og eventyr, [...]
ve dig, Og om Her Karl din broder,
de følge mig?

16. Det var ungen Herre Karl Sti[...]
lagen kind: Aldrig haver jeg det [...]
haand søg uu eller kvind.

17. Messen var udsiungen, Og h[...]

paa, Det var Jomfru Kirstin lille, Hun vilde ride derfra. I fryder eder baade tiden og stunden min kierist. Eller: I bier mig und r tielden min kierist.

21. Hun soor om Gud, Hun soor om mand, Hun soor om alle dem, I skal ikk' i aften bort, Og følge de drukne hiem.

22. Det var Jomfru Rigmor, Hun lysted' at sove gaa, Efter gik ungen Herre Karl, Saa hierteligt da hand lo.

23. Hand drog af hans kiortel, Den var af silke blaa, Under var hand i brynie, Og de var' alle smaa.

24. Det mældte Jomfru Rigmor, Ret udaf hiertens verk: Saa mange Jomfruer haver jeg seet, De havde aldrig slig en serk.

25. Siger mig Jomfru Rigmor, Men vi ere eene to; Er der nogen i verden, Hvortil staar eders atraa.

26. Der er ingen i verden til, Og den min hu tilstaar, Foruden hin unge Herre Karl, Dend jeg vel aldrig faar.

27. Er det Her Karl min broder, Og den din hu ligger paa, Raad skal jeg dig kiende, Du skalt hannem fuld vel faa.

28. Og er det ungen Herre Karl, Du har i hiertet saa kier, Saamænd ved Jomfru Rigmor, Hand sover dig alt saa nær.

29. Hør I ungen Herre Karl, Hvi vil I mig saa skænde? Hvi reed I ey til min faders gaard, Med hog paa høyre hænde?

30. Hør I ungen Herre Karl, I skal mig intet vor' I gaar blev jeg kloster-given, Med mine elleve moer.

31. Hand lagde sin haand paa hendes bryste, Og

er min hiertens kiere; Peng' og guld befaler jeg dig, Dertil baade hæder og ære. I fryder eder baade tiden og stunden min kierist. Eller: I bier mig under tielden min kierist.

32. Det var aarle om morgen, Hand klædde sig for den seng; Stat op Jomfru Rigmor, Om du vilt i Kloster ind?

33. Hvad skal jeg i kloster, Jeg har været i Ridderens seng, I lave nu fast til brollup, Lader det ey vare læng'.

34. Der var glæd' i gaarde, Og end halv meere gammen, Saa drukke de baade brollup, Og festensoll tilsammen. I fryder eder baade tiden og stunden min kierist. Eller: I bier mig under tielden min kierist.

Antegnelser.

Karl haver været af Riis, saa nu Byen af hannem kaldes Karls-Riis eller Karits, ved Tryggevelde i Sielland. Hand forklæder sig, som Hagbur og i K. Gørels og andre Viser; Saaog Odin med Rinda Kongens datter af Rysland, Hvorom Saxo i Tredie Bog.

De kappedes fordum med hinanden, hvo de fleeste Viser og Eventyr fortelle kunde, og det den eene efter den anden, som en hver faldt til paa rad. Disse vare mestendeel lagde om Kierlighed og underlige Hændelser. Gemeenligen var der og noget Historisk under, eller i det ringeste kunde mand lære noget der af, hvorledis Dyderne lønnedes, men Lasterne straffedes.

Rogen, ɔ: Duggen, som opstiger som en Rog. Otte sang Den Sang, som holdes i Morgenstunden. Otta, Ottæstund ɔ: Morgenstund. Ottu ɔ: tilig.

Hun svor om Mænd, nemligen ved Helgenes Eed, som det endnu siges: Helligmænd. Saamænd. Nejmænd.

LVII.

En Stivmoder, Sielden goder.

Min fader reed sig op paa land, Vilde til en Jomfru bejle; Fæste hand sig saa arg en trold, Det duer ey sanden at dølge. Maatte jeg een med de venneste fange.

2. Den første nat de sammensov', Hun var min moder saa blid; Den anden nat derefter kom, Hun blev min stivmoder striid.

3. Jeg sad ved min faders bord, Og legte med rakke og mynde: Min stivmoder kom mig gangend' imod, Hun giorde mine kor saa tynde.

4. Hun skabte mig til en liden hind, Bad mig ad skoven løbe, Mine syv møer i ulve-lige, Bad hun de skulde mig rive.

5. Mine syv møer havde mig saa kier, De vilde mig ikke rive, Det fortrød min stivmoder, At lykken ey værre vilde blive.

6. Her Orm hand tiener i Kongens gaard, Hand var en Ridder saa skiøn, Hand sørger for Jomfruen dag og nat, Den sorg bær hand i løn.

7. Her Orm hand reed af Kongens gaard, Og freden kunde hand ey nyde, Reed hand sig til rosens lund, Hand agted der dyyr at bede.

8. Her Orm sætte buen for sit knæ, Hand reed den hind saa nær; Hinden vild' ikke for hundene fly, For hun havde Ridderen kier.

9. De hunde de traadde den hind saa nær, Saa hinden maatte da fly, Hun skabte sig til en liden fugl, Og fløj saa høyt i skye.

10. Hand satte snaren paa den sti, Som hinden var van at gange, Da blev hun for hans øjne saa snar, Hand kunde ey fuglen fange.

11. M

11. Med da fløy den liden fugl, Satte sig paa linde-green; Her Orm hand stander der neden for, Saa saare mon hand sig vene. Maatte jeg een med de venneste fange.

12. Med fløj favren liden fugl, Den braad mon hende vel smage, Som Her Orm skar udaf sit bryst, Den monne saa vel behage.

13. Derefter favren liden fugl, Satte sig paa hvi-ven sand, Hun blev til saa skiøn en Jomfru, Som var udi det land.

14. Jomfruen staar under lindegreen, Hun var nu løst af møde, Her Orm hand stander saa nær der-hos, De kære hver andre deres nød.

15. I have tak hin rige Her Orm, I haver mig løst af kvide, I skal aldrig søvnen sove, Foruden hos min side.

16. Tak saa have hin rige Her Orm, Saa vel holdt hand sin tro, Maanetsdag derefter kom, Lod hand sit bryllup bo. Saa Vinder den svend sin Jomfru. Eller: Maatte jeg een af de venneste fange.

Antegnelse.

Her meldes om Forskabelse til en Hind og Hunde formedelst Trylderi, ligesom Actæon blev af Diana forvendt til en Hiort. Enddog Dievelen, og onde Mennisker ved hannem kunde tidt udrette store Ting, saa kunde de dog hverken skabe eller omskabe. Et hvert levende Legem er danet efter sin egen Siæl, og Siælen kand virke i sit eget og intet andet Legem; Og hvorledis skulde Menniskelige Legemer omvendes til Fugle, Katte, o. a. s. lade sig tvinge til at blive saa smaa, og dog ei formindskes? Lade sig trænge gennem saa snevre Huller, og dog ej føle Smerte? Saa at det ogsaa er ikkun Satans Abespil med dette, saavelsom og med Marer, Var-Ulve og meere sligt; Hvorom saa meget fortælles af Snorre Sturlesen i Nordiske Krønike, og Erik Upsal: i sin Svenske Krønike, af Snorre om K. Wal-

K. Balander i Sverrig, som blev kvalt af en Mare. Men O-lans Magni skriver om nogles Forandring til Var-Ulve, li-gesom det maatte være de vissiste Historier. See tilforn 34 Vise.

Der findes i det forrige hundret, 162 Side, Otte Vers af denne Vise, men Begyndelsen og Enden er borte der, men fin-des her.

LVIII.

Hvad duer Kierlighed uden Bestan-dighed?

Her Esbern tiener i Kongens gaard, Hand tien-te saa mangen god dag; Kongen slog hannem til Ridder, Og hannem forlæninger gav. Nu længes mig hiem af landet til min kiereft.

2. Hand tiente saa vel sin Herre, Og var hans geveste mand: Saa gav hand ham Jomfru Sidsel lille, Hun var en lillievand.

3. De levde sammen i vintre da, Og vel i vintre fem: Mand storre Kierlighed aldrig saae, End mand kunde hore hos dem.

4. De levde sammen i glæde stor, Fast meere end vintre ni; Mand hord' af dem ej vredens ord, Men fryd og kierlighed fri.

5. Her Esbern hand ganger i gaarden, Hand leger med solvbundet sverd; Saa ofte kom hannem i hue, Sin lange Jorsals færd.

6. Her sidder I stolten Fru Sidsel, Og spender det guld paa teen; Den Jorsals-færd jeg har loved, Staar alt tilbage igien.

7. Nok saa haver I solv og guld, Som ligger fore inden eders kiste; I giver eders svend eders ærende for, Eder selv kand jeg ej miste.

8. Nok saa haver I guld og solv, Som ligger fore inden eders skrin; I lader eders svend hen fare, dog bliver hiemme, allerkiereste min.

9. Hör I stolten Sidselille, I steder eders minde
dertil, At jeg maatte holde loftet mit, Jeg snarlig
hiemkomme vil. Nu længes mig hiem af landet
til min kiereste.

10. Det var om en Sondag, Saa hellige vare de
tide: Her Esbern rider til Kirken hen, Hand bydet
ud frender sine.

11. Haver jeg noget mod eder brudt, Og været
eder til meen, I hevne det paa mig selv i dag, Og
ej paa min hustru ven.

12. Her Esbern giorde sig rede, Ad stranden lodet
hand staa, Fru Sidsel græd og klagede fast, Med
vaade ojne hun saae.

13. Hun fulde sin Herre til skibet hen, Med salte
taare paa kind; I kommer ihu min kiereste ven,
Jeg er en fruktsommelig kvind.

14. Hun tog den Herr' udi sin favn, Og bod ham
tusind god nat: I lader eder mindes min ædle Her-
re, Hvre det er med mig fat.

15. Estu begaved med livsens frukt, I ektestand
er det skeet, Med kierlighed i ære og tukt, Det Gud
vor HErre vel veed.

16. Gud signe dig min kiereste Ven, Jeg maa dig
lade her hiemme; I hvor jeg kommer i verden hen,
Jeg skal dig aldrig forglemme.

17. Det var ædle Her Esbern, Hand styrde sin
snekke fra land, Ad vilden soe hand stande lod, Saa
saare brused den strand.

18. Hand tænkt' ej bort' at blive, Uden aar og
maaned een; Det var fulde atten aar, For den Her-
re kom igien.

19. Det var ikke derefter, Maanet forud en ...
Fru Sidsel ganger i hojeloft, Hun foder en ...
fan den.

20. ...

20. Hand var bort i atten aar, Ja meer' og ikke minde, Saa tager hand til at længes, Saa saare hiem til sin kvinde. Nu længes mig hiem af landet til min kierlist.

21. Hand var bort' i atten aar, Man intet af ham vidste: Nu kand hver tænke, hvad længsel svar, Fru Sidsel midlertid friste.

22. Der atten aar forgangen vare, Da kom hand hiem til land; Der saae Her Esbern hvor hyrden gaar, Og vogter sit kveg ved strand.

23. Hør du gode hyrdemand, Som driver det kveg for dig: Er nogen enke paa dette land, Du dølg det ikke for mig?

24. Her er en enke paa dette land, Fru Sidsel mon hun hede; For atten aar bortdrog hendes mand, Da miste hun ald sin glæde.

25. Hvor lider folk paa dette land, Alt baade fiern og nær? Hvor lider stolten Fru Sidsel lild, Hun er min hiertens kiere.

26. Vel lider folk paa dette land, Alt baade ude og inde; Og vel lider stolten Fru Sidsel lild, Hun er saa dydig en kvinde.

27. Her Esbern søgte flux op paa land, Fra skibet monne hand gaa; Hand søgte sin hiertens lillievand, Fandt hende i gaarden staa.

28. Hand havde posen paa sin bag, Og pilegrims stav i hænde; Der hand kom i sin egen gaard, Slet ingen hannem kiende.

29. Hand hilsed hende med talen smild, Som hun det værd mon være: I laane mig huus for Her Esberns skyld, Som er iær hiertens kiere.

30. Det svared stolten Fru Sidsel lild, Og hende rand taare paa kind: Fuldgierne i vor HErres navn, Fo-

For kiere hosbond min. Nun længes mig hied af landet til min kierest.

31. Her stander J stolten Sidsel lild, J er an Frue saa fin, Lad mig dog en badstue rede, For kiere hosbond din.

32. Selv hendte hun ham luud, Og selv hente hun hannem vand; Saa tiente hun Her Esbern, Den fromme, ærlige mand.

33. Jeg haver en dotter er hans og min, Hun atten aar mon være; Men aldrig saae hun fader sin, Jeg bær stor sorg min Herre.

34. Det var stolten Fru Sidsel lild, Hun tog hans hvide haand: Bære sig aldrig Ridders navn, Som længer sig dølge kand.

35. Hand klapped hende paa sit brost, Kalte hende sin hiertens kiere: Nu skaltu fange glæd' og lyst: Jeg er din hosbond med ære.

36. Jeg mig ej længer dølge kand, Din venlighed mig mon vinde: Jeg er Her Esbern din ekte mand, Og du min dydige kvinde.

37. Saa fulte de Her Esbern hen, Udi den Fruerstuv ind; Da lo stolten Fru Sidsel lild, Som for var blegen kind.

38. Der var glæd' i Her Esberns gaard, Alt baade ud og inde; Hans dotter blev i stuen indled, Den skionneste Solen paa skinner.

39. Saa gived hand sin dotter, Hun var som dagen ven; Hand gav hende hin unge Her Karl, Hand var en Ridder saa skion.

40. Nu tænk en hver hvad glæde stor, Der monne være paa færde, Ej nogen større troer jeg, Her kund' i verden være.

41. De levde siden i mangt et aar, J kierlig

nd tillige; Den eene den andens byrde bar, De
ve frugtbare og rige. Nu længes mig hiem af
idet til min kiereste.

42. Et spegel for ektefolk de vare, Hin anden de
d' ej svige, Dog skilsmis vared i atten aar, De ble
trofaste tillige. Nu længes den Herre af landet
m til sin kiereste.

Antegnelse.

Denne Vise haver og en anden Begyndelse saaledis: Fikken tager sin Fod' i Vand, Og Ørnen op under sin Klo, Gi Gud en Staaldbroder god, Naar jeg skal sætte mit Bo. ligesom Ulysses kom hiem til sin Penelope, efter 20 Aars aværelse, saa kom og Her Esbern efter atten Aars. Begge mme som Pilegrime, og gave sig først tilkiende for Hyrder. gge funde sine Hustruer levende i Kydskhed, med forlængsel r sig.

Esbern siges af As ɔ: En Asier, Gud, Guddommelig, og orn; saasom Asgrim, ɔ: Asernes Ulv, eller, Guddommelig . Askel. Gudernes kedel. Aslake. Gudernes Tiener. As- nd. Guddommelig mund. So hialpi mier hin helge As; mligen Odin eller Tor. Saaledis svore Hedningene i disse nde. Asgards eller Ashof (som endnu skal findes) hvor As e eller vore gamle Afguder bode. Asfeld kaldes den Plads B. Diac. hvor de Longobarder beholde Seier over de ilder.

LIX.

Et godt Skifte og venligt Bytte.

Det var Her Peder, Hand reed sig under Øe, Fested hand sig liden Kirsten, Hun er saa ven en moe. Thi fryder hun sig daglig.

2. Fester hand liden Kirsten, Alt med saa meget ld; Det vil jeg for sanden sige, Hun bliver ham ig huld.

3. Hør I min kier festemoe, I er min højeste ro; g vil ride mig op ad land. Og lade mit bryllup bo-

4. Jeg siger eder H. Peder, Enddog I have m fæst; Dog er det bolde Her Nielus, Jeg under i [...] tet best. Thi fryder hun sig daglig.

5. Under I Her Nielus best, Siger I saa god tro, Skulde vi tilsammen være, Det blev til Uro.

6. Hor I liden Kirsten, I er min hiertens [...] Dog maa de best tilsammen være, Tilsammen [...] at være.

7. Det var Herre Peder, Hand ganger ad [...] frem, Der modte ham bolde Her Nielus, S[...] da hilsed hand ham.

8. Vel modt Herre Nielus, Og kiere sta[...] der min: Jeg giver dig min festemoe, Til hie[...] stru din.

9. Det svarede Her Nielus, Ham kom s[...] get i hu: Mig tykkes at være et underligt ord du fremforer nu.

10. Jeg reed til den skionne Jomfru, Der s[...] de hende fæst: Hun sagde du varst den samme Som hun undte allerbest.

11. Det var bolde Her Nielus, Tog Her P[...] sin arm; Giver du mig min festemoe, For[...] er ald min harm.

12. Giver du mig din festemoe, Baade me[...] de og ro, Da giver jeg dig min soster igien, V[...] vort bryllup bo.

13. Giver du mig stolten Mettelild, Kiere[...] ster din, Fuldvel lader jeg mig noje, Hun er en [...] fru fin.

14. Saa giorde de det skifte, Som Gud g[...] til raade, Nu have de begge glæde og gamm[...] leve med ære baade.

15. Tak da have de rige Riddere, Saa vel hulde
in tro, De lode baade brygge og blande, Med
[illegible]frúerne brøllup at bo. Thi fryder hun sig
[illegible]lig.

Anmerkning.

Det er intet værdt, at elske dend, som en anden haver kier. Thi tvungen Kierlighed og farved Skiønhed varer ej læn[ge] Dend kommer nødig i Armen, som ej haver været i Barmen; det er svart at nøde nogen til god Villie. Hvorfor det er [...]t at give god Villie bort og faae ingen igen; Ja det er en [...]k, som søger Kierlighed, hvor ingen er, Og naar en elsker [...] ej elskes igen, er som een talede, og dend anden ej svarede.

LX.

Best vindes Kierlighed ved Kierlighed.

HErre Gud løse vel min angest, Og sorgen af mit bryst; Thi dend som haver en lønlig sorg, Hans hierte er jammerlig kryst. HErre Gud [...] vel vor angest.

2. Her Peder hand bad om Mettelild, I fulde [...]tre fem; Aldrig kunde hannem den glæde hæn[...], Hun vilde ham svare i dem.

3. Hør i skiønne Mettelild, Og vil I være min kie[...] Alle de dage I leve maa, Jeg vil eder elske og æ[...] HErre Gud løse.

4. Min Broder hand tiener I Kongens gaard, [...]nd er en Ridder saa fin, Vil I sporge hannem [...]raad, Dis mindre er sorgen min.

[...]. Jeg vil ej sporge din broder ad, For jeg haver [...]stunde: Vil tu giøre som jeg beder, Da mød [...] i grønnen lunde.

[...]. Vil I ej sporge min broder ad, Og give eder [...]il stunde, Ret aldrig lever I saa god en dag, Jeg [...]er i grønnen lunde.

 7. Vill

9. Saa skrev hand de ramm
stolt Mettelilles skind; Blodet s
Og taaren paa hviden kind.

10. Der hand havde skreve
Mettelild til haand, Saa steg l
Og seglede strax fra land.

11. Det stod i saa længe, O
hrig kunde nogen hende glader s
længes i de.

12. Det var stolten Mettelil
skind, Saa monne hun i hojel
Jomfruer ind.

13. Vil sidder I alle fruer, O
Hvo vil med mig stande, Og lid

14. Det svared liden Kirsten
fruen først: Jeg vil med eder s
nød og løst.

15. Hun gik af hendes foder

8. Kuren stande paa hojen vern, Og seer hand
aa vide, Seer hand stolten Mettelild; Og snek-
under hende skride. HErre Gud lose vel vor
est.
9. Det da var dend vægter, Tog over sig kaaben
l; Saa gaar hand paa det samme loft, Hvor
re Peder laa.
o. Her er kommen paa vort land, To saa hove-
binde, Obenhoved og barfoded, I silke-serk allee-

1. Er her kommen paa vort land, To saa hoveske
de, Da er det skionne Fru Mettelild, Du lad
le snarlig ind.
2. Det var Herre Peder, Hand svober sig i skind,
a gaar hand i hojeloft, For sin kier moder ind.
3. Hil sidder I min kier moder, I er vel svobt i
; I hilser vel stolten Mettelild, Hun er aller-
ste min.
4. Her Peder ganger i gaarde, Hand rekker hen-
hviden haand: I være velkommen stolt Mettelild,
ette fremmede land.
5. Hor I det Her Peder, Hvi vil I mig saa ilde?
kked mig af min faders gaard, Vil saa min ære
e.
6. Hor I stolten Mettelild, I skal det ikke kære,
il slide skarlagen rod, Vi leve tilsammen med ære.
7. Hand tog hende ved sin haand, Klapped hen-
ed hviden kind; Saa ginge de i hojeloft, For
s kier moder ind.
8. Det var Her Peders moder, Klapped hende
hviden kind: Velkommen hid stolt Mettelild,
sonne-hustru min.
9. Hor I det stolt Mettelild, I skal slet intet
kra-

kære; Alle de dage jeg leve maa, Jeg vil eders n
være.

30. Her Peder taled' hende venlig til, O
hend' i sin favn, Alt det gode jeg have maa, Det
os begge til gavn.

31. Tak have Herre Peder, Saa vel holdt
sin tro, Maanedsdag der efter kom, Lod ha
brollup bo. HErre Gud lose vel vor anges

Anmerkning.

Runer betydde baade de gamle Bogstave, saavelsom
skilligt Trylderi, som gemeenligen skeede ved dem.
disse giorde Odin Rinde ligesom gal og afvittig; Men
Part af Edda, som kaldes Runa-Kapitula, beklender
hvorledis hand kand vende en Kvindes Sind, og boje
Kierlighed; foruden andre store Ting, som hand ved R
vilde udrette. Der findes endnu Levninger af denne
lighed hos dem, som siges at sætte Potten paa Ilde
nogen, eller med Trylderi forskaffe sig andres Kier
Ram-runer kaldes de af ram ɔ: skarpsmagende, barsk,
Thi de meentes at have stor Kraft. Ilt er ved ramma
at draga. Ont at drage Reeb eller Kattestrud med den
Saxo 5 Bog. Ramme kaldes og Biørneklo og andet,
sterkt til at fatte eller holde noget fast.

LXI.

Kierlighed til dig, jeg kand det ej dol
Friligt mig stedse til graven vil folg

Her Lave hand kom fra tinge hiem, Fo
den, Hans dotter ganger ham mod ige
ligge alle de aarer ud for borde.

2. Vær velkommen kier fader hiem, For n
Og hvad var tidend i dag paa ting.

3. Og der var tidend allermest, For norder
rige Her Oluf haver dig fæst.

4. Haver hand rige Her Oluf mig fæst, S

gaar ham til lykke mest. Nu ligge alle de aarer id for borde.

5. Her Oluf blev syg under oe, Hand sender bud efter sin festemoe.

6. Du bed hende giøre det for hendes dyd, Og ride til mig, men jeg er syg.

7. Stolt Mettelild svøbte sit hoved i skind, Og gaar i løftet for sin moder ind.

8. Min kiere moder er det skam, At Jomfru rider til fæstemand.

9. Det er hend' hæder og ingen skam, At Jomfru rider til fæstemand.

10. Stolt Mettelild leder ud ganger graa, Saa sorgende rider hun derfra.

11. Og der hun kom til borgeled, Der staar hans moder og hviler ved.

12. Her stander I Fru Sidselid fin, Hvor lider Her Oluf kier Herre min?

13. Saa lider Her Oluf kier Herre din, Hand ligger nu paa baaren lig.

14. Hun trod' ikke hans moders Ord, Selv reed hun i Her Olufs gaard.

15. Stolt Mettelild ind ad dørren treen, Her Oluf rekker hende haand igien.

16. Her Oluf hand taler til smaadreng sin, Du hent mig ind det forgyldene skriin.

17. Her Oluf sætte det skriin for knæ, Hand gav sin fæstemøe guld og fæ.

18. Hand gav hende guld-ringe fem og ni, Og ædelsteene i alle di.

19. Hand gav hende de bradser saa bred, Derfore blev hans moder vred.

20. Du holdt op søn, du giv ey saa, Du tenk paa dine

dine sydskende smaa. Nu ligge alle de aarer ud for borde.

21. Mine de have baade gods og jord, Min kiereste sad aldrig over mit bord.

22. Mine søstre have baad' ager og eng, Min kierest kom aldrig i min seng.

23. Her Oluf vendes til veggen saa brat, Hand døde end for midie-nat.

24. Nu ligger Her Oluf i sorten jord, For woden, Hans fæstemøe loved hans yngste brodr. Nu ligge alle de aarer ud for borde.

Anmerkning.

Guld og Fæ. Ved Fæ forstaaes og Penge; Thi de Gamles Rigdom bestod i Fæ eller Kvæg: Ligesom de Latiner har derfor sagt Pecunia a Pecu, Her af Liggendefæ, Lausafæ, Rede Penge. Kiste-fæ. Sv. Lov.

LXII.

Af ond Begyndelse kommer dog sielden godt.

Ingefred og Gudrune, De sade udi deres bure. Det er saa favert om sommeren.

2. De sade i deres bure, Stolten Ingefred guldet giorde, Gudrune græd saa saare.

3. Giorde, Gudrune græd saa saare, Hør du Gudrune kier søster min, Hvi rinder dig taare paa kind?

4. Kier søster min, hvi rinder dig taare paa kind! Fuld vel da maa jeg kvide, For jeg maa sorgen lide.

5. Kvide, for sorgen maa jeg lide: Hør Ingefred hvad jeg siger dig, Viltu i nat være brud for mig?

6. Jeg siger dig, Vilt du i nat være bruud for mig? Alle mine brude-klæder, Saa gierne giver jeg dig?

7. Brud for mig, De brudeklæder giver jeg dig; Jeg vil give dig meere, Ald min brude-rede.

8. Meere, Ald min brude-reede. Ikke vil jeg være brud for dig, Uden jeg faar din fæstemand med.

9. Brud for dig, Uden jeg faar din brudgom med. Mig skeer hvad min HErre Gud vil, Ikke fanger du min brudgom til.

10. HErre Gud vil, Ikke fanger du min brudgom til. De klædde bruden i silke, Saa ledde de hende i kirke.

11. I silke, Saa ledde de hende til kirke. Præsten stod i guld-sko, Saa viede hand Samsing til sin bruud.

12. I guld-sko, Saa viede hand Samsing til sin brud. De fore over enge og ma-jord, Hvor hyrden ganger med sin hiord.

13. Og ma-jord, Hvor hyrder ginge med sin hiord. I vogt' eder vel venne maard, Kommer ikke i Her Samsings gaard.

14. Venne maard, Kommer ikke i Her Samsings gaard; Her Samsing haver to nattergale, De kunde saa artigt om fruer tale.

15. Nattergale, De kunde saa artigt om fruer tale. De kunde saa vel det sige, Om hand faaer kvind' eller pige.

16. Det sige, Om hand faaer kvind' eller pige. De vende deres karm i grønnen lund, Og skifte deres klæder i samme stund.

17. I grønnen lund, De skifte deres klæder i samme stund: De skifte meere og de skifte minde, De kunde ey skifte deres rosens kinde.

18. Minde, De kunde ey skifte deres rosens kinde. De

De førde bruden i Her Samsings gaard, Det røde guld var der uspard.

19. Samsings gaard, Det røde guld var der uspard, De satte bruden paa brudebenk, For da bare de Riddere skenk.

20. Brudebenk, For da bare Riddere skenk, Det mældte den Leger i sit sted, Mig tykkes I er stolt Ingefred.

21. I sit sted, Mig tykkes I er stolt Ingefred, Hun tog guldringen af sin haand, Den gav hun den spillemand.

22. Af sin haand, Den gav hun den spillemand, Jeg staar her en drukken daare, I tager ey mine Ord til fare.

23. En drukken daare, I tager ey mine ord til fare. Hun traade den Leger paa sin fod, Blodet gik af negle-rod.

24. Paa sin fod, Blodet sprang af neglerod: Ingen tage min' ord til gemme, Foruden min Herre Samsing alleene.

25. Til gemme, Uden min Herre Samsing alleene. Silde om aften rogen faldt paa, Den unge bruud skulde til senge gaa.

26. Rogen faldt paa, den unge bruud skulde til senge gaa. Her Samsing taler til Nattergale, I skulle for min unge brud tale.

27. Nattergale, I skulle for min unge brud tale; I synger en sang til ende, Om jeg haver møe i senge.

28. Sang til ende, Om jeg haver møe i senge. Du haver møe i brudeseng, Stolt Gudrune staar paa gulvet end.

29. Brudeseng, Stolt Gudrun staar paa gulvet

und. Gak af min seng stolt Ingefred, Gudrune kom gien her hid.

30. Ingefred, Gudrune kom igien her ind, Sig nig Gudrune kiereste min, Hvi da rommer du sengen din?

31. Kierest min, Hvi da rommer du sengen din? Min fader boer ved strande, Hvor ufred lagdes til ande.

32. Ved Strande, Hvor ufred lagdes til lande; De vare vel otte mit bure brod, En Ridder der min ere nod.

33. Mit bure brod, En Ridder der min ære nod. Een af hans svenne holdt min haand, Det var en Ridder min ære vand.

34. Holdt min haand, Det var en Ridder min ære vand. Hand klapped hende ved hviden kind, Du sørg ikke allerkiereste min.

35. Ved hviden kind, Du sørg ikke allerkiereste min; Det var mine svenne der buret brod, Selv var jeg den din ære nod.

36. Dit bure brod, Selv var jeg den, din ære nod, Det var mine svenne toge dig ved haand, Selv var jeg den din ære vand.

37. Toge dig om haand, Selv var jeg den din ære vand. Ingefred fik for brud hun var, Saa rig en Ridder i Kongens gaard. Det er saa favert om sommeren.

Forklaring.

Denne Vise findes eens-lydende i tvende gamle Haandskrevne Bøger; thi ellers ere de gierne ulige. Dog kaldes dend eene Solverland i een af dennem. Der vare vel nogle navne, som endedes paa land, ligesom nogle paa Borg og gaard. Men Gudrun var et gammelt navn, som Adelrun.

Der var fordum meget utrygt at bo ved strandsiden, fordi Sø-

So Roveri var da saa gemeenat her udi Norden; Hvorfor og de gamle Kiøbstæder ere bygde oppe i landet, vidt fra Søekanten.

De gamle have og meget agtet Fugleskrig, ligesom og de Romere og Græker; Saxo i sin 6 Bog, skriver om K. Fridlæf forstoed Svanesang, og Snorre Sturlesen i Nordiske Krønike om K. Oluf Kyrre, hvorledis en Bonde kunde vide af Kragalen, at Kongen havde ladet tage hans Øre fra hannem. Af Saadant Kragemaal, forstaa vi ej nu: men det maa da være gaaet til, som i Æsopi Tid, da Dyur og Fugle talede.

Ma-jord ↄ: Eng-bond. Mader, Enge, disse Ord bruges endnu paa landet.

LXIII.

Sorg og Glæde følges ad.

Det var Magnus Aalegrevens Søn, Og det hans største harm. Hand blev fra sin fæstemø dreven, Dend tid hand var et barn. De Aalegrevens sønner af Laaland bede om freden.

2. Det var Drost Her Lovmand, Fæste sig saa ven en møe; Der hand med hende vilde leve, Da maatte hand for hende døe.

3. Det var Drost her Lovmand, Hand lader sit brøllup bo; Det var Magnus Aalegrevens søn, Hand lader sin ganger sko.

4. Det var Drost Her Lovmand, Lader giøre sit brøllup med ære; Did rider Magnus Aalegrevens søn, Hand vil ej hiemme være.

5. Det var Magnus Aalegrevens søn, Hand klæder sine svenne med priis, J silke klædde hand sin smaadreng, Der ham skulde vejen viis'.

6. Jnd saa kom den liden smaadreng, Var klæd saa vel i maard, Her holder saa mange vebnede mænd For oven ved vor gaard.

7. Her holder saa mangen rasker Ridder, Ved

iven ved vor gaard, Foroven ere de i silke, For ne-
en i brynde haard.

8. Skarpe ere deres glavind, Og spendt er deres
ue, Vrede ere de i sinde, Og haard' ere de i hue.
De Aalegrevens sønner af Laaland bede om freden.

9. Svared det Drost Her Lovmand, De ord
og hand i agt: Det er Magnus Aalegrevens søn,
Hand haver mig længe undsagt.

10. Mældte det stolten Ellensborg, Og hende
and taare paa kind: Er det Magnus Aalegrevens
on, Da løber ham mangt i sind.

11. I tager af mig mit hovedguld, I sætter mig
lant de kvinde; Kommer hand Aalegrevens søn,
Hand maa mig intet kiende.

12. Alle sadde Fruer og Jomfruer, De blegned'
nder liin, Men mest hin stolte Ellensborg; Thi
ende rand taare paa kind.

13. Ind kom Magnus Aalegrevens søn, Med
verd i højre haand; Hans øje stod til stolten Ellens-
org, Saa snart hand hende fand.

14. Det mælte stolten Ellensborg, Med taare paa
viden kind: I skenker med viin dend unger svend,
Der kom i aften ind.

15. Jeg gider ej ædt, jeg gider ej drukked, Enddog
I giver mig viin, For jeg faar eder vunded, Som
r allerkiereste min.

16. Det var Magnus Aalegrevens søn, Tog hen-
de i sin arm: I mindes det stolten Ellensborg, I var
nig given et barn.

17. Mælte det stolten Ellensborg, Med tukt og
negen snilde: Mangen gior efter frenders raad, Og
ykkes det siden vær' ilde.

18. Hør du Drost Her Lovmand, Og nu saa tale

20. Det var Magnus Aale
hug over bord og benke, Hand
mænd, Saa mon hand til broll

21. End brugte Aalegrevens
sverd, Og hug til Drost Her Lo
en ufærd.

22. Tak have Magnus Aal
vel holt hand sin tro; Saa
blande viin, Og strax sit bro
grevens sønner af Laaland be

Forklarin

Man veed af adskillige Grever, so
stelige Personer. Der ere B
Paltsgrever og Burggrever, som for
serlig Hof eller Borg. Det Ordspr
i Grevens Tid, ɔ: i en ond Tid, er kon
hvis Tog ind i Danmark gik hannem
tales og om andre Grever, som tilfor
en Herske over Troldom, eftersom

ære en anden Bestilling, hvorom i Svenske og Nor-
'er.
id. Var for et eget navn, som Falkor Lovmandsen,
en er det et Bestillings og felles Navn, Lovmand,
, som Loven i Norge betiener. Der have fordom væ-
mænd, kaldede de Lovmandsener, som Vognsener, A-
). s. f. Drost Her Lovmand tales og om i andre Vi-
nde Viin. Dette findes ikke sielden. Jeg meener,
i de i gammel Tid lidet eller intet brugte fremmed
e skal forstaaes om vores egen, persed af Eble, og
hvilken de da, saavelsom endnu, have vidst at blande
ied adskilligt godt.
:r her at merke, hvorledis denne Selvhevn er alt fun-
: Gamle, da enhver haver selv, uden Lov og Ræt, vil-
aqt hevne egen Skade eller døe derover. Item, at
ilde tage sig Festemøer til, end bede derom, hvilket og
ders Viis holdtes for en priselig Gierning.

LXIV.

ere tidt fleere bejle til een Bruud.

:Lave hand reed sig under øe, I ere vel baarn;
Der feste hand sig saa ven en møe. Jeg rider
ned sagde Jon. I binder op hielm af guld
r Her Jon.
j feste hand brud og førde hende hiem, I ere
i; Ridder' og svenne rende dem igen. Her
sagde Jon.
atte de bruden paa brudebenk, Her Jon bød
vel iskenk', Drikker ud flux sagde Jon.
ørde de bruden til brudeseng, De glemte at
les snørelenk; Jeg vil løse, sagde Jon. All
nde, sagde Jon.
:r Jon hand lukte den dør saa brat, I sige
e fre mig god nat; Jeg ligger her sagde Jon.
er kom bud for Her Lave ind, Her Jon fo-
unge brud din. Det gior jeg, sagde Jon.

Rr 7. Her

7. Her Lave klapper paa dorren med fin, ...
op Her Jon og lad os ind. Stadt ude, ...
I binder op hielm af guld og folger Her Jon.

8. Hand stotte paa dorren med skiold y...
Stat op Her Jon og kom her ud. See ...
det, sagde Jon.

9. Maa min brud ej med freden være, Di...
det for Kongen kære. Ja vel, sagde Jon.

10. Aarle om morgen, det var daa, Her ...
for Kongen at klag'. Jeg vil med sagde Jon.

11. Jeg havde mig en Jomfru fæst, ...
Her Jon soved hende nest. Det giorde jeg, ...
Jon.

12. Men I have begge den jomfru faa ...
skulle I bryde herom et spær. Jeg nojes, sagde ...

13. Der Sool om morgen mon opstaa, ...
komme de Ridder' at see derpaa. Her er jeg ...
Jon.

14. Den forste dyst de sammen-reed, He...
hest fald i knæene ned. Hielp nu Gud, sagde J...

15. Den anden dyst de sammen reed, He...
fald til jorden ned: Der ligger hand, sagde J...

16. Her Jon hand ganger i sin gaard, ...
hans jomfru for hannem staar. Du est ...
de Jon.

17. Nu haver Her Jon forvunden sin har...
velborn, Nu sover hand i sin jomfrues arm. ...
jeg hende, sagde Jon. I binder op hielm ...
og folger Her Jon.

Anmerkning.

De gamle have meget brugt Tornering og Dyst-re...
Ære at indlegge hos Fruentimmeret, saavelsom ...

Den skal være opkommen i Kejser Manuels Kommen-
ller der Kejser Henrik Fuglefænger hande slaged 40000.
ter ved Merseborg, da dette Ridderspil skal være indstif-
hvilket haver siden afskaffet sig selv, for Fares og Ulykkes
), som deraf fororsagedes, foruden det, at det i Pavelig
ar forbodet. Hvorfor Gemes, den Tyrkeske Kejsers
er, der hand til Rom blev tilspurt, hvorledis ham disse
monne befalde, svarede hand: Skeer det for Alvor, da
forlidet; skeer det for Skemt, da er det formeget. Om
Opstrenden, Spær-bryden og Tornering, findes meget i
: Viser og Legender.

LXV.

land skal bejle til Dyd og ikke Rigdom.

Liden Kirsten sider ved Dronningens bord, med
tukt og gode lader; Og vil Her Peder holde
sine ord, Og Gud vil give mig sin naade! Hun
r sig selv med æren.

. Dertil svared Danske Dronning: Tig stille,
ej saa; Sporger det Herre Peder, Du faar kun
derfor.

3. Mælde det liden Kirsten, Med tukt og megen
e: Aldrig spotter Her Peder mig, Eller nogen
eller kvinde.

4. Det var Dansker Dronning, Hun taler til
adreng sin: Du bed hin skionne Fru Mettelild,
mig i stuven gaa ind.

5. Jeg spor eder Fru Mettelild, Har I det ej for
rd; Her Peder vil liden Kirsten trolov', Hun er
fattig en jomfru.

6. Opstood skionne Fru Mettelild, Hun var ej
get glad: Jeg takker hojligen eders naad', For
mig varde derad.

7. Det var skionne Fru Mettelild, Tager over sig
rlagen skind, Saa gaar hun i hojeloft, For Here

te Peder ind. Hun lover sig selv me

8. Her sider du min kiere søn, Det har jeg spurd, At du vilt have liden Kirsten, Hun er sa en jomfru.

9. Hendes fader er død, hendes gods fors selv kand hun ei nære; Saamænd Her Pe kiere søn, Det maa slet intet være.

10. Hun er saa fattig og faderløs, Hun være din lige; Dronningen vil give dig He Dotter, Med alle sine borge rige.

11. Jeg takker Dronningens naade, For med borge rige; Saa kier har jeg liden Kirst vil hende aldrig svige.

12. Hendes fader er død, Hendes gods Det kand hun saa lidet volde; Saamænd m moder, Den jomfru vil jeg beholde.

13. Er hun en fattig faderløs moe, Sig se hun vel nære; Hun for hendes dyd og ydm En Ridders Frue skal være.

14. Liden Kirsten staar uden højeloft, Hu paa begges tale, Hendes øjne græd' hendes h Hun hørde den Ridder saa svare.

15. Det var Herre Peder, Tog liden K arm, Det var Fru Mette hans moder, Hun dend harm.

16. Nu ligger skionne Fru Mettelid I jor og død; Mens raader liden Kirsten, For hen saa rød. Hun lover sig selv med æren.

Anmerkning.

Der have og mægtigere Herrer taged ringere Mo Kong Erik i Sverrig, som førde den lange Kong Friderik den Anden, lod sig vie til Karen Mo ter, og hende offentligen krone til Sverriges Dro

Hun i nogle aar havde været hans Boelskab, og ellers var ringeste og foragtelig Slegt.

Bent Kong Knuds Søn i Sverrig tog til ekte en Bonde-datter Sigrid den venne, som var overmaade dejlig. Hvorom ...re i mine Ordsprogs Anden Part. Jeg vil intet røre om Eseldis eller andre i vore Danske Romainer.

Liden Kirsten holdes værd at kaldes en Ridders Frue. I en Handskr. Adels Slegte-Bog findes, at i de ældste Tider, blev en kalded Frue, uden hun havde en Ridder, men ikkun Fru.

LXVI.

Sielden paa en ond Begyndelse følger saa god en Ende.

Paa Lindholms bierg der stander en lind, Som bugner til jorden med blade. Her Eskild har lokked hin liden Kirstin, Sig snart til angest naade. Hende beder en Ridder saa lønlig.

2. Her Eskild hand ganger i stuven frem sit har-mon hand ophenge, Liden Kirsten bad ham vel-kommen hiem, Hvor haver I været saa længe?

3. Du torst ikke ved at spørge, Du torst ej efter lange; En anden jomfru jeg haver fæst, Gud ...e mig hende at fange.

4. Lindholms bierg det giver jeg dig, Der til mine ... er ni, En af mine svenne saa ypperlig, Og hvil-... dig lyster af di.

5. Fra ager I ikke lokkede mig, Fra skov og grøn-eng, Men fra det jomfru-kloster med svig, Og fra ... jomfru-seng.

6. Jeg har slided skarlagen skiøn, Alt siden jeg nam gange, Jeg trolover ingen bonde-søn, En Ridder ...d jeg vel fange.

7. Du maat aflegge dit skarlagen skiøn, Og slide vadmel graa, Og gierne trolove en bonde-søn.

Er Ridder bekymring ...
Ridder saa haarlig.

8. Det var liden Kirsten ...
der lenende fande; ...
land, Een ...

9. ...
... faae: ...
dig faaed ...

10. Her Peder hand ...
mde hende saa: Jeg monne ...
Eder kongl. sig ...

11. Her Peder hand ...
... Guld paa ...
... , Og vare Her Espern ...

12. ... Peder ...
til den gaard, Her Espern var ...
var vel fiolit i maard.

13. Velkommen, velkommen hid ...
der stoldbroder min, Jeg har mied i ...
Dertil den klareste vin.

14. Haver du mied i Kelder for ...
klareste vin, Da ville vi dette brollup ...
dig og liden Kirstin.

15. Lindholms bierg jeg hende gav, ...
moller ni, Og een af mine tienere beste, ...
befalder af di.

16. Her Peder bleu saa vred i sind, ...
ud sit sverd: Om du ikke ecter den liden ...
Kirsten faa en ufærd.

17. Her Peder bleu gram udi sit ...
hand til sin kniv; Vilt du ej ecte der ...
skal det koste din liv.

18. Her Espern gik sig ...

æste; Thi blev der glæde, jeg sige vil, Der kom strax fremmede gæste. Hende beder en Ridder lønlig.

19. Der kom saa mangen Ridder-Søn, Og unne dennem lykke, Dertil saa mangen jomfru skiøn, En brøllupsdag at smykke.

20. Stor glæde blev der i gaarden da, Blant es frender geve; Her Eskild mon liden Kirstin, I ære med hende at leve.

21. Her Eskild drak brøllup med liden Kirstin, Et var stor lyst at høre; Hun blev ham given af Stiffader sin; Det kunde Her Peder giøre.

22. De drukke brøllup i den gaard, Og gesterne saa glade; De levede sammen i mange aar, Med glæde og lystighed baade.

23. Nu har liden Kirsten forvunden sin nød, Og sin lønlig kvide; Hun faar hver nat søvnen sød, hos sin kiereestes side.

24. Nu lever hun med glæde og fryd, Og haver vunden sin harm; Hendes Hierte var fuldt af æ og dyd: Thi sover hun i hans arm.

25. Gud give dem lykke og salighed, Som æren mon trakte, Og lad den aldrig have fred, Sin este vil foragte! Hende beder en Ridder saa løn

Forklaring.

Endskiøndt det som begyndes ilde, endes sielden vel, saa kommer der dog tidt, som Terentius siger, stort Venskab ef en slet Begyndelse. Her Eskild havde lokked liden Kirstin aqtede og saa Hale i Band med hende, Men Her Peder hendes Stiffader nødde ham til at ekte hende, og saaledis giøre hende Ære Spot. Saaledis tvinges ham Kierligheden af, og der er omsider et godt Egteskab.

er meenes det Lindholm, som ligger her i Sieland ved Bor

Borrevejle, og var det gamle Lindholm bygt paa det
det fra det ny Lindholm, hvor endnu sees Levningerne
ødelagde Bygning. Item den store Lind, hvorom tale
og fleere Viser. De 5 Møller ere endnu ved Magt, m
derne kiendes hvor de 4 have været. Dend Fabel om
som jeg haver fundet i en Slektebog, er for vidtløftig h
føre.

LXVII.

Exempel paa Kvinde-List.

Det var Jomfru Gundelille, Sin mod
de hun ad: Maa jeg drikke jule-drik, M
ge Her Palle i aar? Der springer u
i saa grønnen.

2. Vel maattu drikke jule-drik, Med
Palle i aar; Saa krænker hand din ære, S
saa læng' eftertraar.

3. Jeg vil sætte derimod, Alt baade huus o
At jeg vil faa min kioresvend, Med rige H
til bord.

4. Jeg vil sætte derimod, Baade ager
eng; Jeg vil faa min kioresvend, Med rige
le i seng.

5. Det var Jomfru Gundelille, Hun
ken fare; Der møder hende rige Her P
vilde hende der voldtage.

6. Det var rige Her Palle, Hand reed
Karm, Mindte hand Jomfru Gundelild,
sin arm.

7. Hør I Jomfru Gundelille, Vil I
Klere? Alle de dage jeg leve maa, Jeg vil
ære. Der springer ud.

8. Hør I Ridder Her Palle, I
maen, Naar messen er udsiunget, Saa
[illegible]

9. Hor I Ridder Her Palle, I giore mig ingen ...rm, Naar messen er udsiungen, Saa sætter eder ...in karm. Der springer ud løven' i saa grønnen.

10. Det var Ridder Her Palle, Hand rider til ...kegaard, Forgyldene vare hans mile, Forgyldene ...re hans spoere.

11. Der messen var udsiungen, Og folket foor ...m, Det var Jomfru Gundelille, glemte sig i kir... igen.

12. Saa klædde hun sin kioresvend, I silke og saa ...maard, Selv drager Jomfru Gundelille, Sin kio...svends klæder paa.

13. Det var Jomfru Gundelille, Tog svob' og ...mme i hænde, Saa kiorde hun i Her Palles gaard, ... ingen hende kiende.

14. Det var rige Her Palle, Hand ganger til hen...ide karm, Minded hand Jomfruens koresvend, ...and tog hannem i sin arm.

15. Tog hand Jomfruens kioresvend, Fulte han... ...tuen ind, Efter ganger Jomfru Gundelild, Hun ...ar hendes kioresvends skind.

16. Toge de Jomfruens kioresvend, Satte han...nem paa brudebenk, Selv gaar Jomfru Gunderlild, Til mioden for ham at skenk'.

17. Saa togede den kioresvend, Og sætte hannem ...il bord, Selv gaar Jomfru Gundelild, Og giver ...ne Heste foor.

18. Alt da sidder hendes kioresvend, Og drikker den ...lare viin, Selv gaar Jomfru Gundelild, Og van...er Hesten sin.

19. Det var silde om aftenen, Der toger den fald ...aa, Det var Jomfruens kioresvend, Hand skulde ...i senge gaa.

20. Saa lagde de Jomfruens kioresvend, [...] desengen ned, Det var Ridder Her Palle, [...] dveldes ej længe ved. Der springer ud love[...] gronnen.

21. Det var Ridder Her Palle, Klap[...] ved hviden kind, Vender eder hid Jomfru G[...] lild, I er allerkiereste min.

22. Jeg er ikke Jomfru Gundelild, Jeg er [...] kioresvend; Jeg beder rige Her Palle, I gi[...] ingen meen.

23. Estu ikke Jomfru Gundelille, Men [...] des kioresvend, Aldrig skaltu levende komme, A[...] ne brudeseng.

24. Det var rige Her Palle, Hand sedte [...] vind og spiud, Det da var den kioresvend, [...] sprang af vinduet ud.

25. Det da var den kioresvend, Hand ud [...] duet sprang, Der holdt Jomfru Gundelille, A[...] sin hengende karm.

26. Tak have Jomfruens kioresvend, Ha[...] hend' alt saa tro, Hand glemt' ikke hendes [...] guld, Ej heller de solvspendte sko.

27. Det var Jomfru Gundelild, Kiorde [...] karm af gaarde, Det vil jeg for sanden sige, H[...] derved saa saare.

28. Det var Jomfru Gundelild, Hun s[...] brev' under oe; Lod sporge Ridder Her Palle, [...] hendes kioresvend var moe.

29. End giorde Jomfru Gundelild, Ha[...] langt storre harm, Hun sendte ham vugge og [...] klæde, Alt til sin kioresvends barn.

30. Det var Ridder Her Palle, Hand blev [...] en saa mod; Give det Gud i himmerig, [...]

orten jord. Der springer ud loven' i saa gron-
nen.

31. Saa ofte Ridder Her Palle, Sig ynskte selver
dod, Endnu lever Jomfru Gundelild, Hun er
saa ven en moe. Der springer ud loven' i saa gron-
nen.

Anmerkning.

Jomfru Gunder af Sodring eller Sødringsborg (som lig-
ger i Aarhuus Stifft i Jylland) udklæder sin Kudsk til
Bruud i stedet for sig, saasom Tord af Hafsgaard og Lokke
sendte en Mand, at være Tossegrevens Bruud for deres Søster.

LXVIII.

Ingen æder andens Mad, Uden hand vil bliv' Uglad.

Her Lovmand reed sig under oe, Dandser I vel
mit skionne unge liv. Hand fæste stolt In-
gerlild saa ven en moe. Hun maatte vel væ-
re min.

2. Hor I stolt Ingerlild under oe, Hvor længe
vil I bie mig moe.

3. I otte vintre fulde, Den niende om jeg skulde.

4. Der otte aar forgangne vare, Stolt Inger-
lild længtes saa saare.

5. Stolt Ingerlilds brodre gaar sammen i raad,
Vi ville givte vor søster i aar.

6. Vi ville give hende rige Her Tord, Hand har
meere solv end Her Lovmand jord.

7. Hand har meere guld paa brystet sin, End Her
Lovmand i forgyldene skrin.

8. Hand har meere gods i arken, End Her Lov-
mand jord i marken.

9. De drukke brollup i dage fem, Ikke vilde bruden
til sengs i dem.

10. Der

10. Den siette dag ad kvælde, Da toge de b
med vælde. Hun maatte vel være min.

11. Skal jeg nu til senge gaa, Da følger mi
til højelofts bro.

12. De ledde stolt Ingerlild paa højelofts
Hendes ojne stod' ad salten fiord.

13. Hisset seer jeg seglene gule og blaa, Den
jeg med mine fingere smaa.

14. Havde jeg mig en fuldtro ven, Did vilde
hen og snart igen.

15. Hør du Her Peder kier broder min, Dra
til stranden for Søster din.

16. Her Peder gik i staalde, Hand skuede fol
bolde. Hun maatte vel være min.

17. Hand skued de gule, Hand skued de graa,
fejerste lagde hand sadel paa.

18. Her Lovmand styrer sin snekke til land,
Peder rider paa hviden sand.

19. Hør du Her Peder staaldbroder fin,
lider Ingerlild festemoe min?

20. Saa lider Ingerlild festemo din; I dag
ker hun brøllup med sin.

21. I syv aar laa jeg syg under øe, Det var s
de jeg kund' ikke døe.

22. Skam saa faa de vive, Som mig have b
i live.

23. Skam saa faa de bølger blaa, At de ikke
mit skib saa smaa.

24. Tig stille, Her Lovmand, Hvi vil du døe,
finder endnu stolt Ingerlild moe.

25. Hør du Her Peder, Staaldbroder min,
du laane mig graa ganger din?

26. Laan mig nu graa ganger din, Saa

goden snekke min. Hun maatte vel være

Her Lovmand hand reed og rende, Sin gode
danger hand sprengde.
Her Lovmand hand kom ikke for, End der
blus for brudehuus dør.
Her Lovmand sprang ind og var ey seen, Stat
der ude, det du faa meen.
Her Lovmand lukte den dør saa bras, I sige
ord saa mangen god nat.
Jeg giver Her Tord kier Søster min, Med
miød og klaren viin.
Tolv tønder miød og tolv tønder most, Jeg
Her Tord til brylupskost.
Saa snart kom bud for Her Tord ind, Nu
Her Lovmand hos unge brud din.
Sover Her Lovmand hos unge brud sin, Da
n hans før hun blev min.
Hand sover hos din unge brud, Og giver dig
n søster prud.
Saa gierne lover jeg hans søster under øe,
hand sover hos min festemøe.
Nu haver Her Lovmand sin festemøe ven,
gav Her Tord sin søster igien.
Der var glæde og halv større gammen, Her
og Her Lovmand drukke bryllup sammen.
Der kom da glæde for sorrig igien, Dandser
nit skionne unge Liv. Da hver førde selv sin
re hiem. Hun maatte end vorde min.

Forklaring.

øres saa godt et Skifte, at de paa begge Sider ere vel
nøyede. See og tilforn LIX. Vise af lige Indhold.
ovmand meener, at de have beded ham til Live igien,
naar

naar hand ellers havde bleved død; hvorom er meget
iblant os, og mange Exempler om dem, som siges, at ha
faaet ligesom til Live igien paa ny, og været opvakte fra
døde, formedelst deres Venners utidige Graad og Hy
Men have dog anstilled sig heel underligen, førend de ere
derefter ere hensovede og døde igien. Saadanne nævnes
os Genkaldinger. Saasom Poeterne give for, at
pina, formedelst sin Moders, og Evridica for sin Mands
gemaals skyld, maatte komme tilbage fra de døde, ligesom
des og i Edda om Balder, der hand var død, sendte
bud hen om gandske Verden, at alle skulle græde Balder
af Helvede; hvilket de og giorde, o. s. f. Ellers fortæller
binus i sin Forklaring over Ovidii Forandringer, om
Bejeren, som ved Bøn og Klagemaal raabte sin døde
til Live igien, som levede nogen Tid derefter og forrettede
stilligt i Huuset. I vore Danske Viser mældes og om
Valdemar Sejer, hvilken med de Nærværende igien
Dron. Dagmar. Hvilket tilsammen maa staae ved sit

LXIX.

De som skulle sammen, komme dog sammen.

Torkild hand er den gæveste svend, Som
det kand bære ved side, Og hver den dag
Østen dages, Da lyster hannem at ride,
felder hun lyden for hannem.

2. Hand rider sig saa aarle ud, Som fuglen
der oe, Feste hand sig stolten Adeluds, Hun er
ven en moe.

3. Hand rider sig at bede dyvr, Udi Her Lave
ve, Lover hand stolten Adeluds, Hand agter at
hende have.

4. Der var hand i nætter, Og der var hand
Ingen mand det vidste, Og ingen mand det fro.

5. Ingen mand det vidste, Og ingen mand
fro, Foruden Adeludses tienniste moe, Og der
hans svenne to.

Torkild tager Jomfruen i sin favn, Hand
il hende med gammen, Det er stor ynk at skille
d, Som gierne vilde være tilsammen. Saa
hun lyden for hannem.
Det svarede Adeludses tienneste moe, Hun
baade tugt og ære, Torkild I vogter og varer
el, I spilder ikke min Jomfrues ære.
Svarede det Torkild Trundesen, Hand ikke
rtet lo: Hør du Ellenelilde, Du skal det ikke

Torkild hand lader hende klæder skiære, Hvor
e hun vilde dem have, Hver den som som der
aa, Lod hand med røde guld dräge.
Meldte det stolten Adeluds der hun de klæder
Christ signe alle de Skrædere, Som her lag
nd oppaa.
. Christ signe alle de Skrædere som der lagde
oppaa, Baade først og sidst, Torkild Trunde-
Som ald den kostning mønne staa.
1. Kongen hand lader en Herredag giøre, Med
er og raske Hovmænd, Og ikke kom Torkild
ndesen, For Herredagen havde ende.
3. Det var om en Søndag, Saa hellig vare
de, Det var Torkild Trundesen, Hand lyster
ongen at ride.
4. Torkild hand kom der ridend' i gaard, Og
mest for alle sine svenne, Kongen hand spurde
em selver ad, Hvor haver du været saa lenge?
5. Med min høg og med min hund, Var jeg re-
i grønnen lund, hvilken svend som Dyrene vil
, Hand skal end tøve en stund.
6. Du rider saa lenge at bede dyr, Udi Her-
s have, Det samme dyr du lyster at bede, Det
rdt liv udi grave.

17. Jeg

17. Jeg skal faa dig andet at giøre, Snd bede d
dyvr i have, Du skal fare til Island, Alt med H
Esben Snare. Saa felder hun ynden for hannem.

18. Da svarede Torkild Trundesen, Hand svar
sin Herre med ære; Jeg haver saa ofte i Island væ
ret, Jeg maatte end skot hiemme være.

19. Det var Danner Konning, Hand slog s
haand imod bord, Hand sad alt saa længe, Og tænk
te paa det ord.

20. Her er vel de dig ynke, Og ikke forglemm
dig, Hør det Torkild Trundesen, Til Island sk
du for mig.

21. Det var Torkild Trundesen, Sin ord kun
de hand vel vende, I er min Herre, jeg er eders svend
I hvor I vil mig sende.

22. Det var om en Søndag, Saa hellig da v
den tid, Torkild hand sende sin svend for sig, A
Præsten efter hannem bide.

23. Det var Torkild Trundesen, Bad sadle s
Ganger med ære, Hand rider til den samme kirk
Hvor Adeluds mon være.

24. Det var Torkild Trundesen, Hand gang
ad kirken ind, Helser hand Fruer og stolte Jomfru
Saa hæderlig helser hand dem.

25. Hand taler til Fruer og stolte Jomfru
Som hannem stod allernest, Baade først og s
stolten Adeluds, Hand undte hende allerbest.

26. Det var stolten Adeluds, Hun spurde s
Moder sin, Hvem da er det Sendigebud, Der sk
til Island ride.

27. Det svarede hendes kiere Moder, Hun sm
lede under sit skind, Det skal Torkild Trundesen
Den allerkiereste din.

B

28. Jeg haver ikke meere med Torkild, End med anden unger svend, HErre Gud lade mig leve [illegible] dag, At Torkild kommer glad igien. Saa sel- [illegible] hun lydeit for hannem.

29. Messen hun var siungen, Og folket det foer [illegible]m, Torkild og stolten Adeluds, De giorde deris [illegible]e saa lenge.

30. Hor du stolten Adeluds, Dir skalt hverken [illegible]ge eller bolde, En liden stund ikke halve lenge, Will [illegible] til Island ride.

31. En stakked reise er snarlig endt, Til Island ride; Den tokkis en stakked tid være lang, Som [illegible]ade skal sorge og kvide.

32. Det var stolten Adeluds, Fuldte Torkild til [illegible]anger sin, Der hun vende tilbage igien, Da vand [illegible]nde taare paa kind.

33. Der var liden glæde, De bode hver andre gode [illegible]t, Saa finge de bor hin blide, De segled' til Is- [illegible]d saa brat.

34. Fire af sine svenne, Tog hand af Landet med [illegible], J andre skulde hiemme være, At vogte min hier- [illegible]s kiere.

35. De vunde op deres silke-segl, Under deres for- [illegible]de raa, Saa seglede de til Island, Mindre end [illegible]aaneder to.

36. De vunde op deres silke-segl, Dennem bleste [illegible]nde vest og vind, Alt sad Torkild Trundesen, Med [illegible]and under hviden kind.

37. Vejret det bleste og skibene skred, Og bolger- [illegible] legte for bord, Stille sad Torkild Trundesen, [illegible]and talede ikke et ord.

38. Det var Her Esben Snare, Hand talede om [illegible] vind: Ikke er her segled den for i dag, At Tor- [illegible]

kild tor blegne om kind. Saa felder hun lyden for hannem.

39. Jeg vil segle en søe med dig, Om tusind gylden at være, Jeg vil bryde en stang med dig, For alle Jomfruers ære.

40. Saa kaste de deres Anker, Alt paa den hvide sand, Torkild og Her Esben Snare, De træder først paa land.

41. Mit udi den borrig-gaard, Da axlede de deres skind, Og saa gaa de i høje loft, For Islands Konning ind.

42. Hil sidder J Islands Konning, Alt over eders brede bord, Konningen ud af Dannemark, Haver sendt eder brev og ord.

43. Det var Islands Konning Der hand udi brevet saae, Saa tog hand ud en liden kniv, Og skar dem udi stykker smaa.

44. Det melte Islands Konning, Hannem bar saa meget i hu, For haver man hørt saa fattig en svend, Haver faaet saa rig en Jomfru.

45. Det svarede Torkild Trundesen, Hand stod Kongen allernest; Ikke var brevet saa ilde skrevet, At J maatte det jo have for lest.

46. Hør du Torkild Trundesen, Fuldvel kiender jeg dig, Syv tønder af det hvide sølv, Dem skyldte din fader fra mig.

47. Syv tønder af det hvide sølv, Det skyldte din fader fra mig, Otte tønder af det røde guld, Vil jeg ikke have for dig.

48. Det svarede Torkild Trundesen, Det med der hand torde, Fuld lidet kand jeg volde der i, Hvad som min fader giorde.

49. Hør du Torkild Trundesen, Haver du

e for hort, Det skal griisen gielde, Det gamle skin
pe giort. Saa felder him loden for hannem.

50. Det svared Torkild Trundesen, Det beste
t hand kunde, Op da voxer den liden griis Med
nafe tænder i munde.

51. Alle da finge de Kongens mænd, Orlob hiem
fare, Foruden Torkild Trundesen, Hand maatte
e eene være.

52. Alle Danner Kongens mænd, Fore hiem
er til sin urde, Foruden Torkild Trundesen, Hand
ulde udi taarnet doe.

53. Toge de Torkild Trundesen, Lode hannem i
ruedind, Hand tænkte paa Fruer og stolte Jom
ver, Og mest paa kiereste sin.

54. Alle da stode de Danske hovmænd, De saae
e der ved, Toge de Torkild Trundesen, Vunde
annem i taarnet ned.

55. Det svarede Torkilds liden smaadreng, Var
udi Norges rod, Enten skal jeg folge Torkild hiem,
ller jeg skal med hannem doe.

56. Hor du nu Her Esben Snare, En bon saa
der jeg dig, Siig stolten Adelutz tusind gode nat,
edi hende ej forglemme mig.

57. Du bede hender dandse og kvede, Og være
lade glad og fro, Jeg vil uden aar og dag, Med
nde bygge og bo.

58. De vunde op deres silke-segl, Under deres fore
lode raa, Saa skilede de til Dannemark, Mindre
d maaneder fo.

59. Kaste de deres anker, Alt paa dend hvide sand,
et var Her Esben Snare, Hand ginge først
aa land.

60. Det var Her Esben Snare, Hand ginge der

forst paa land, Det var stolten Adeluds, Hun rak hannem hviden haand. Saa felder hun lyden f hannem.

61. Velkommen Her Esben Snare, Og vilt d sige mig, Hvor lider Torkild Trundesen, Af land foer med dig.

62. Torkild hand tienner udi Island, Baade guld og ære, Han sender eder tusinde gode nat, J hans hiertens kiere.

63. Hand bad eder hverken sørge og kvide, J sk de være baade glad og fro, Hand vil inden aar dag, Med eder bygge og bo.

64. Da svarede stolten Adeluds, Og hende rand taare paa kind, Det raade Gud Fader i himmer At Torkild bliver nogen tid min.

65. Det da svared den liden smaadreng, Var kl i kiortel rød, Torkild hand sidder udi Island, J net monne hand doe.

66. Torkild hand sidder udi Island, Allt inden fa haarde giemme, Hand bad eder for den øverste Gud, J skulde hannem ikke forglemme.

67. Er nu Torkild udi Island, Alt udi taarne sat, Det vil jeg for sandingen sige, At mig nyder hand det ad.

68. Sidder nu Torkild Trundesen, Allt inden haarde giemme, Jeg vil mit liv for Torkild vove, J vil hannem aldrig forglemme.

69. Det var ikke der efter, Maaneder uden Det var Her Stj Jonsen, Hand bode for S den aa.

70. Det var Her Sti Jonsen, Hand bad sa sin hest, Jeg vil ride mig op paa land, Her Kate jeg gieste.

71. Det var Her Sti Jonsen, Hand kom der ri-
d' i gaarde; Ude stander Her Lave, Hand var vel
et i magt.

72. Hil stander du Her Lave, Du est vel skabt i
d, Du giver mig stolten Adeluds, Den kiereste
er din.

3. Det svarede Her Lave, Hand var baade klog
uld, Jeg vil spørge min datter ad, Om det er
des villie.

4. Hil sidder du stolten Adeluds, Vel er dig du
s, Dig beder Her Sti Jonsen, Og hannem vil
dig gifte.

5. Hil sidder du stolten Adeluds, Vel er dig alle
dage, Dig beder Her Sti Jonsen, Og hannem
at have.

6. Det svarede stolten Adeluds, Hun svarer [illegible]
og mænd; Det kom aldrig i min hu, At jeg vil
[illegible]

7. Det svarede hendes kiere moder, Og svarede
da saa: Dend svend hand er i Island, Der
es [illegible]

8. Dend svend hand er i Island, Der mon din
igger paa, Var hand endnu af Island, Du
hannem aldrig faa.

9. Jeg haver ikke meere med Torkild, End med
iden unger svend, HErre Gud lad mig leve den
At Torkild kommer glad igien.

0. Det svarede Adeludsis tienniste-moe, Og sva-
hun der til, I giver ikke min Jomfru anden
, End hun selv have vil.

1. Fuld snart da svared Her Lave, Hand var
and saa brat; Fuld vel giver jeg min datter
Og spørg ikke min terne til raad.

82. Aldrig finge de hendes Villie, Og aldrig sa[...] de hun ja. Drukke de deres bryllup Dend [...] maanets-dag. Saa felder hun lyden for hannem.

83. Drukke de deres bryllup, Alt baade med g[...] og gammen, Adeluds og hendes tienneste-mø, [...] vidste vel mildhed tilsammen.

84. Det var silde om en aften, Der de fulde [...] den til seng, Stolten Adeluds og hendes mø, [...] giorde deres tale saa længe.

85. Hør du Ellinelild Vilt du være brud for [...] Alle de dage jeg leve maa, Fuld vel skal jeg [...]

86. Det svarede Ellinelilde, Hun svarede [...] Jomfru med ære, Gierne vilde jeg det giøre, [...] eder til villie kand være.

87. Silde om den aften Da skikkede de det [...] lenlild hun ganger til brude-huus, Og stolten [...] luds ganger der fra.

88. Det var Her Stj Jonsen, Hand [...] hende ved hviden kind, Er jeg nu dend aller[...] I haver udi eders sind.

89. Det var Ellinelilde Hun svarede sin Jomfru[...] ord, Alt er I den allerkieriste, Men jeg maa ikke [...] kild faa.

90. Jeg vil det aldrig forsvære, At Torkild [...] mig ej kier, Men det vil jeg for sandingen sige, [...] bod mig aldrig u-ære.

91. Aarle om den morgen, Da skikkede de det [...] Adeluds hun gik til brude-huus, Og Ellin gik [...] fra. Saa felder hun lyden for hannem.

92. Aarle om den morgen, Det første dag[...] lyus, Det var Danner Konning, Hand gange[...] brude-huus.

93. Jeg giver dig det hvide foly, Og saa de[...]

i rod, At du tier kver Her Stj Jonsen, Om bru-
i var ikke møe. Saa felder hun lyden for han-
n.

94. Jeg giver dig det hvide sølv, Og saa det røde
ldbaand, Du tier kver Her Stj Jonsen, Om der
: tvivel iblant.

95. Have I selv eders hvide sølv, Og saa eders
ld saa rød, I gave mig stolten Adeluds, Hun var
i den en møe.

96. Er det sandingen du siger for mig, At Adeluds
it er møe, Da skal Torkild Trundesen, Udi Is-
id for hende ikke døe.

97. Drukke de deres bryllup, Saa meget glædde
dem, Otte dage der efter kom, Da fulde de bru-
i hiem.

98. Det var ikke der efter, Maaneder uden fem,
et var Torkild Trundesen, Hand kom fra Island
m.

99. Det var Torkild Trundesen, Hand kom fra
land hiem, Sterke vare de tidinger, Hannem gin-
imod igien.

100. Sterke da vare de tidende, Det giorde Tor-
i allerverst, Det var Her Stj Jonsen Havde stol-
Adeluds fest.

101. Det var om en Sondag, Saa hellige da va-
le tide, Torkild hand sender sine svenne for sig,
id Præsten efter ham bide.

102. Torkild hand ganger ad kirken ind, Hans
ir det skinner som guld, Det maatte man vel paa
nnem see, Hans hierte var sorgefuld.

103. Det var Torkild Trundesen, Hand melte et
med ære, Hvo tog af det røde guld, Stolt Ade-
s pleide at bære.

104. Der til svarede den liden smaadreng, svarede han Torkild saa, Det giorde Her Sti sen, Hand bode for synden under aa. Saa hun lyden for hannem.

105. Messen var udsiungen, Og folket di hiem, Torkild hand ganger ad kirken frem, Ha ser alle dem.

106. Hand taler til Fruer og stolten Jom Som hannem stod allernest, Forst og sidst t ten Adeluds, Hand undte hende allerbest.

107. Hor du stolten Adeluds, Og hvad jeg dig, Var det med din villie, At du brodst m mig.

108. Det svarede stolten Adeluds, Med fuld god sinde; Det giorde alt venner og fren ne, Det var aldrig med mit minde.

109. Hor du stolten Adeluds, Og er det m villie, Da vil jeg slaa Her Stj Jonsen ihiel, fra hannem adskille.

110. Hor J Torkild Trundesen, Det med min villie, Den samme Gud os samm Hand kand os best adskille.

111. Hor J Torkild Trundesen, En bo mig vide, J skal ride op paa land, Om He dotter at bede.

112. J bede ikke om den yngste, J bede ik ældste, J bede om stolten Sidsellild, Hun e lerbeste.

113. J bede om stolten Sidsellild, Hun favr og hvid, Det sige de alle der hende seer, er mig saa lig.

114. Hor du stolten Adeluds, For din det saa være, Dog vil jeg dig for landim.

:nde aldrig kier. Saa felder hun lyden for

Det var Torkild Trundesen, Hand bad sad-
, Jeg vil ride mig op paa land, Her Peder
g gieste.
Det var Torkild Trundesen, Hand kom der
gaard, Ude stander Her Peder, Hand var
l maard.
Hil stander J Her Peder, Jer vel svobt udi
iver mig stolten Sidselild, Allerkiereste dot-

Det svarede Her Peder, Hand var een mand
Jeg gaar mig i hoyeloft, Jeg spør min dot-
ad.
Hil sidder du stolten Sidsellild, Vel er dig
Dig beder Torkild Trundesen, Og hannem
g give.
Det svarede stolten Sidsellild, Hun kunde
gt og ære, Det er ikke godt at love den svend,
n haver kier.
De finge hendes ville derpaa, Gladelig sagde
Drukke de deres bryllup, Dend samme
-dag.
Det var Torkild Trundesen, Hand bad sadle
Jeg vil end i aften, Min kiere moder gieste.
Det var Torkild Trundesen, Hand spurde
: med ære, Hvo skal være den eene Frue, Der
skal fremføre.
Det svarede hans kiere moder, Saa lystelig
id; Du beder hin stolten Adeluds, Dend
ste din.
Det var Torkild Trundesen, Hand bad sad-
Jeg vil ride mig op paa land, Her Hi

Jonsen vil jeg gieste. Saa felder hun lyden hannem.

126. Det var Torkild Trundesen, Hand kom ridend i gaard, Ude staar Her Stj Jonsen, Ha var vel svøbt i maard.

127. Hil stander du stolten Adeluds, Du est svøbt i skind, Vil du være den ene Frue, Der s fore bruden min.

128. Længe stod stolten Adeluds, Og intet to hun svare, Ja sagde Her Stj Jonsen, Du skal d gierne giøre.

129. Hun skar under to silke, Og saa to finda vefve, Ingen der til bryllupet kom, Gav bruden saa dan Gave.

130. Ingen der til bryllupet kom, Der brude gav saadan gave, Hun gav hende den samme som Som hun agtet selver at have.

131. Det var stolten Adeluds, Rider Torkil brud imod, Silke og saa det røde findal, Hengi over gangerens food.

132. De rede over de grønne enge, Igiennem grønne skove, Aldrig kom Torkilds hvide haand, stolten Adeludses sadelbue.

133. Hør du stolten Adeluds, Jeg spør dig De, Hvad sagde Her Stj Jonsen, For du var ke moe.

134. Jeg takker Ellin min tieniste moe, Bru var hun for mig, Og hun løste der æren min, med hviden hals for dig.

135. Det var Torkild Trundesen, Og smiled ha derved, J aften skal jeg mig vogte, For saadan de sned.

136. Det svared stolten Adeluds, Lo listelig

kind', Hvor singe I de nødelige ord, Hiertte aller-
kereste min. Saa selder han lyder for hannem.

137. Det var silde om aftenen, De fulde bruden
til seng, Torkild og stolten Adelud, De giorde den
tale saa lang.

138. Hvi stander I her saa lenge, Det vorder eder
kalde vere, I fanger utak af eders brud, Og jeg unde
af min Herre.

139. Hielp mig saa sandt den salde Gud, Bande
af sorrig og kvide, At jeg vilde heller med eder tale,
End sove hos brudens side.

140. Hielp mig saa snart Gud af himmerig, Bande
af sorrig og harm, Jeg vilde heller med eder tale,
End sove i brudens arm.

141. Det var stolten Adeluds, Hun drog de spar-
lagen sammen, Hendes Kinde runde og bleget guard,
Hun giorde det ej af gammen.

142. Det var stolten Adeluds, Hun drog over
den silke peld, Det veed Gud Fader i himmerig, At
jeg heller laa det selv.

143. Det var stolten Adeluds, Hun lukte den
dør saa brat, Torkild og hans unge brud, Sagde
hun tusind gode nat.

144. Det var Her Sti Jonsen, Af sot og sug-
dom laa, Det var stolten Adeluds, Hun gik han-
nem til og fra.

145. Det var Hr. Sti Jonsen, Hand mælte et
ord af harm, Det veed Gud fader i himmerig, Vi
have ikke sammen et barn.

146. Det svarede stolten Adelude, Saa tidelig
under skind, Det baader rige [illegible] [illegible], Den
den bliver min.

147. Det

147. Det var Her Sti Jonsen, Hand vende s[ig til] veggen der ved, Det vil jeg for sandingen s[ige], Hand døde i saa slet.

148. Ind saa kom den liden smaadrenge, B[lant] klæd i kiortel rod, Et Pater nost r for Her Sti Jo[n]sen, Hand bad for hand var død.

149. Det var Torkild Trundesen, Hand slo[g de] tavelbord sammen, Et Pater noster for hans s[iel] hand bad, Det var alt udaf gammen.

150. Det var ikke der efter, Meere end maa[nder] tre, Det var stolten Sidsel, Hun fødde saa s[ven]son.

151. Det var stolten Sidsel, Hun var s[aa] Frue, Det vil jeg for sandingen sige, For hannem s[it] liv der loed.

152. Det var stolten Adeluds, Hun brede s[in] benkke, HErre Gud Fader i himmerig, Hand v[eed] mig det jeg tenkker.

153. HErre Gud Fader i himmerig, Hand v[eed] mig det jeg tenkker, Lad mig være inden dag og aar, Hverken moe eller enkke.

154. Det var Torkild Trundesen, Hand b[ede] sadle sin hest, Jeg vil ride mig op paa land, St[ol]ten Adeluds vil jeg geste.

155. Det var Torkild Trundesen, Hand kom[me] ridend i gaard, Ude staar stolten Adeluds, Hun va[r] vel svøbt i maard.

156. Det var Torkild Trundesen, Hand tale t[il] hende saa brat, Hører I stolten Adeluds, I laa[ne] mig huus i nat.

157. Hør I Torkild Trundesen, I stander af v[or]ders hest, Vild I have her hiemme, Det er eder al[ler]beste.

158. Hør I Torkild Trundesen, Iige ikke andet ... Et aar vil jeg efter eder enke sidde, Sit i mit egen ... Saa felder hun lyden for hannem.

159. Det var megen glæde, Der de vare komne sammen, Det var alldeeres meste sorg, Den som ... naar var ikke lang.

160. Det giorde stolten Adeluds, Alt med hun saa ... Gav hun Ellen sin kiereste moe, En af ... Kilds ...

161. Det var Torkild Trundesen, Og hand bad ... sin hest, Jeg vil ride mig op paa land, Her ... skal vil jeg gieste.

162. Det var Torkild Trundesen, Hand kom ridend i gaard, Ude stander Her Lave, Hand var spobt i maard.

163. Hil stander du Her Lave, Du est vel spobt ... Giv mig stolten Adeluds, Allerkiereste datter ...

164. Det svarede Her Lave, Han var een mand ... klog, Jeg vil gange udi højeloft, Og spørge min ... ter ad.

165. Hil sidder du stolten Adeluds, Vel er dig du ... er, Om dig beder Torkild Trundesen, Og hannem ... jeg dig give.

166. Med min sax og med min søm, Der med vil ... mig føde, Jeg vil ikke gifte mig igien, Jeg gider ... ke hast dend møde.

167. Med din sax og med din søm, Der med kand ... u lidet vinde, Du skalt gifte dig igien, Som andre ... gode kvinder.

168. Det svarede stolten Adeluds, Saa ... hun lo, Det kom aldrig i min hu, ...

169. ...

maaneds-dag.

171. Drukke de deres bryll
glade, Der var ikke det røde gu

172. Drukke de deres bryllu
de og gammen, Nu sidde de i m
syv sonner tilsammen, Saa
hannem.

Forklarin

Denne Vise er meget gængse; H
være i Tallet med de andre. Hv
ve været, kand ey forvist siges. Kon
de een, som heed Torkild, hvilken forr
paa hans vegne. Om samme Torki
send til Jisland, der Kongen havde
siges, at Esbern Snare var med, hvilk
i Kong Valdemars den Førstes og h
Tid. Konger i Jisland have ingen
ges baade i denne og andre Viser; k
den fornemste, som med fleere der fo

t eget Skib Esbern Snare fra Norge, hvor hand var Gissel. Esbern Snares Fader heed Skialm Hvide, Farfader Adser Rig; Af hvilket og andre Exempler man seer, at de tidt forandrede Stam-Navnene og Vaabene af adskillige Hændelser. See om hannem tilforn 40 Vise. Sandhed at sige, da kand om dette Jisland, og meere her findes, intet uden Gietninger fremføres: Hvorfor det er best, at lade det staa ved sit værd, henseende, at udi Viser vil ey alting agtes saa nøje.

Fordom kaldtes den Litverpur, som kaster, fælder Lydden i Ansigtet.

Synden aa. Hvitfeld i K. Erik 6. taler om Hertug Valdemar for Synden aa, ɔ: i Synder Jylland.

At ride til Jisland, ɔ: At fare, som i 33 Vers forklares med at sejle. De Latiner bruge og det Ord Ire, ɔ: At gaa, enten et skeer til Lands eller Vands.

LXX.

Vidt er Vjemod, og underligen kunde Folk samles igien.

Jeg stod mig ved en bek at toe, Under lide. Der komme ridende de Riddere fro. Hvor vill' I Her Hogens sønner udride.

2. Den eene hand reed sin vey forbi, Under lide. Den anden stod og snakked med mig.

3. Skiøn Jomfru, skiøn Jomfru trolov nu mig; Saa godt et guldbaand giver jeg dig.

4. Hvad skulde jeg min fostermoder svare, Naar hun saae mig det guldbaand bare.

5. Du siig, du gik ude ved strande. Du fandst det guldbaand paa sande.

6. Hvad skulde jeg svare fostermoder min, Naar hun seer mig med blegen kind.

7. Naar hun seer dig blege kinder bære, Da siig jeg vil dig hedre og ære.

8. Men viltu ikke trolove mig, Da sæt dig ned snak med mig. Hvor vill' I Her Hogens Sønner udride.

9. Du sæt dig ned paa brede steene, udaf frender dine.

10. En aften stund saa var jeg fød, gool min moder var død.

11. Den tiid de lagde min moder i G ringde det for min fader i stad.

12. Der de lagde min fader i Grav, det for min sødskend i stad.

13. Nu ere de alle døde, Som mig og føde.

14. Saa nær som Her Svend min der, Hand satte mig til min fostermoder.

15. Min fostermoder gav mig at di, Jomfruer lærde mig at sy.

16. Fremmede Jomfruer lærde mig at lærde mig selv til ære og dyd.

17. Der hør jeg nu paa talen din, At du syster min.

18. Vel an min søster tro du mig, Saa Ridder giver jeg dig.

19. Søster, søster børst dit haar, Saa Ridder skaltu faae.

20. Glæd dig, et brollup skal dig giores, lide: Det skal over Dannemark spores. langt vill' I Her Hogens sønner udride.

Anmerkning.

Underligen og efter mange Aars borteværelse finder der Her Svend sin søster igien, i det hun fortælle hvorledis hendes Frender vare døde efter hinanden, de begrove moderen, ringede de for Faderen, o. s. f. staaes den ringen, som fordom kaldtes Sieleringen, steds paa Landet hos os er brugt, indtil for nogle Aar da, saa tilig Manden udgik af Mennesket, løbe Klokken, og ringte nogen tid hen, imedens, ning, at Sielen foor til Himmels.

LXXI.

...ge vove, men een gaaer af med Byttet.

...ang reed jeg paa Dovrefield, Der drukke
...mper med fniid godt held, I føre saa vel
...e Runer mens vi ey maa.
... Dovre-field, Der drukke Kæmper med
...eld, Der saa druk hand Jon Rand, Der-
... Her Rosen-vand.
...i Rand, Dertil hin rige Her Rosen-vand;
...aktavel under skind, De spotted saa man-
... kvind.
...der deres skind, De spotted saa mangen
...nd, Hør du Jon Rand kier staldbroder
...eg veed en saa hovisk Jomfru.
...r staldbroder nu, Og jeg veed een saa ho-
...fru, Hun er for alle saa ven en moe, Spot-
...de, det vorder din død.
...aa ven en moe, Spotter du hende, det vor-
...d, Hør du Her Jon Rand kier staldbro-
... Du lad os ride og skue hend.
...r staldbroder min, Du lad os ride og skue
...e lagde sadel paa deres heste, Og rede som
... beste.
...eres heste, Og rede som heldte de beste, Og
...e til den molledam, De strømme af blod
...e fram.
...en molledam, De strømme af blod der run-
... Hør du Her Jon Rand kier staldbroder
...ad betyder os den underlig ting.
...ier staldbroder min, Hvad betyder os den
...ting, Og det er alle de Riders blod, Som
...er til den Jomfru god.

11. De Ridders blod, Som have rided til
Jomfru god, Hor du Her Jon Rand, her sta
broder min, Vi vende vore heste og ride omkring.
fore saa vel vore Runer mens vi ey maa.

12. Kier staaldbroder min, Vi vende vore
og ride omkring, Jeg lader det ikke for min død,
vil jo skue den hoviske moe.

13. For min død, Jeg vil jo skue den hoviske
Og de komme til det gierde, Det var af blodig
de. I fore saa vel vore Runer.

14. Det gierde, Det var af blodige sverde
hver en staver i gierdet mon staa, Der var e
mands hovet paa.

15. I gierdet mon staa, Der var en død
hovet paa, Hor du Jon Rand kier staald
min, Hvad betyder os den underlig Ting.

16. Kier staaldbroder min, Hvad betyder
underlig Ting, Og det er alt de Ridders h
Som haver bejled til den stolte Jomfru.

17. De Ridders hovder, Som haver be
den stolte Jomfru, Og hør du det kier staald
min, Vi vende vore heste, vi ride omkring.

18. Kier staaldbroder min, Vi vende vo
vi ride omkring, Jeg lader det ikke for min dø
vil jo skue den venne moe.

19. For min død, Jeg vil skue den venn
Og der de kom til borgeleed, Ude staær Jomfr
lener sig ved.

20. Til borgeleed, Ude staar Jomfruen
ner sig ved, Hvi er I saa dierv i sind, At I
vove denne rejse hid.

21. Saa dierv i sind, At I torre vove den
hid, Det haver volded Jomfru good, S
Kionhed stoor.

22. O Jomfru good; Eders dyd og skiønhed
r, Eder at skuer vor attraa, Saa vidt da gan-
der savner fra. I føre saa vel vore Runer mens
y maa.

23. Er vor attraa, Saa vidt da ganger der sav-
fra, I være velkommen Her Rosenvand, Og I
være min festemand.

24. Her Rosenvand; Og I skal være min feste-
nd, Eders manddom og store dyd, Kand mig al-
e give fryd.

25. Og store dyd, Kand mig aldeene give fryd,
her have værd vaere mig ikke væred, Derfor saa
e de fanged ufærd.

26. Vare mig ikke værd, Derfor saa have de
ged ufærd, Den Ridder fulde Jomfruen samme-
nd, Deres elskov sigtede saa mangelund, I føre
vel vore Runer mens vi ey maa.

Antegnelse.

Dofrafield i Norge siges i Viiserne at være beboet; Det er
saa kaldet af Kæmpen Dofra, som der boede, hvorom i
rdiske Krønike, og Torarini Latinske Haldan Svartes Saga.
err der kun nogle Stuer for dereisende, at de der om Nat-
kunde forblive.

Mange af denne Jomfrues Beylere have for deres Frieri
d sat Livet til; Men hende behager omsider denne Rosen-
d, eller Lillievand for sin Tapperheds skyld, hvorom hun
get havde hørt. Dette Eventyr er noget nær ligt med den
storie Saxo fortæller om Amlet, og det korteligen andrages
mle Konge-Krønike, saaledes:

Tha var i Skotland en Drotning so dol,
Hun giorde sinæ Beslæ saa meget utol.
Vare the ikke, som hun gad aa,
Tha lod hun hugge them hovedet fra, o. s. f.

Ligesaa giorde og Kong Sigvar af Gylland, Men Gunnare
paa en høy Klippe med Ild omkring, udi Edda. Eller
ælles ogsaa adskillige Eventyr fra Mand til Mand

...eiemste og dydigste Jomfruer, hvorledes de sade paa ... ...ærge og de farligste Steder, hvor ingen, uden største Be... lighed kunde komme hen. Der skulle først dræbes Kæm... Orme, grumme Dyr og anden Uhyre, forend mand kunde ... de dem, som kand sees tilforn i Regner Lodbrogs Vise. ... findes og om en af Melusinæ Søstre i den lille Danske ... og den større Hollandske, om Melusina, som holdes af ... for en vis Historie. Hvorom i min Danske Boglade ...

LXXII.

Det var ey godt, stod det altid til Me-niskene.

Kirstenlild tiener i Kongens gaard, Kirsten... af Fyyn, Hun slider silke, hun drager ..., Kirstenlild kand dølge for de Runer.

2. De Ridder og de svenne de have hende ... Kirstenlild af Fyyn, Men Danner Konning ... der hende aldt saa nær.

3. Gud give, liden Kirsten, min Dronning ... død, Da skulde du være min festemø.

4. I lader Danner Kong, I sige ikke saa, ... pige sin Dronning ey lig være maa.

5. Dansken Dronning er venner naar hun ... død, End jeg er i alt mit Skarlagen rød.

6. Dansker Dronning er veñer naar hun ... End naar jeg meest er sund og kvig.

7. De viste ey andet end de vare eene to, Da ... de Dansker Dronning derpaa.

8. Den Dronning hun heder paa svenne to, ... bede liden Kirsten for mig indgaa.

9. Indkom liden Kirsten og stæddes for bo... Haver min naadig Dronning sendt mig oord?

10. Hør liden Kirsten hvad jeg siger dig, H... snakked du i gaar med Kongen om mig?

11. Jeg snakked ey andet, saa Gud hielpe mig? End J var dannes og dyderig. Kirstenlild kand dølge for de Runer.

12. Dronningen raader med sine frende, Vi ville liden Kirsten stege og brænde.

13 Vi ville hende hverken stege eller brænde, Men til den heden Konge hensende.

14. Wil hand stege og brænde hende, Saa gierne lader jeg til mit minde.

15. De breve hun skrev og var ey seen, De skulde blive liden Kirsten til meen.

16. Saa flyde hun dem de svenne i haand, Der til liden Kirsten den lillievand.

17. Men der de komme paa stranden hen, De omskreve dem alle paa ny igien.

18. At hand skulde vorde liden Kirsten huld, Og egte hende som var dydefuld.

19. Liden Kirsten kom ind i den Heden Konges Gaard, Ude stod den Herre var svøbt i maard.

20. Forend jeg vilde vare hans viv, Da vilde jeg lade mit unge liv.

21. For jeg skulde slig en Jomfru miste, Da vilde jeg lade mig døbe og kristne.

22. Løverdag aften lod hand sig døbe, Sondag morgen sit brøllup giøre.

23. Liden Kirsten ofred det røde guld, Hendes svenne de ofrede to skaale fuld.

24. J siger Danner Kongen saa mangen god nat, Som Himlen er med Stierner besat.

25. J sige Danner Dronning saa mangt et ondt aar, Kirstenlild af Fyen, Som linden bær løv og hinden bær haar. Kirstenlild kand dølge for de Runer.

Antegnelser.

Hun kunde dølge de Runer, maaskee med andre Runer, lige som de Finner kunde med en Gan tvinge den anden, og een mand med en Troldom fordriver den anden. Eller og hun bedrog gik sig for dem, som stræbte at vinde hendes Kierlighed, meer ved Runer og Tryldert, end Elskelighed.

De Breve, som skulde tilført hende Døden, tilføre hende livet og den høyeste Ære, i det de snildeligen omskrives og forandres af hende og hendes Medfølgere. Saa giorde Amleth ogsaa med de Breve Fenga havde givet ham til Kongen i Engelland, hvorom Saxo vidtløftigen. Saadant et Exempel haver og Sim. Majolus i sin Latinske Bog, Hunde-Dage kaldet.

Denne Hedenske Konge, som her omtales, og tilforn i denne Wise, kand have været en i Venden, eller nest beliggende Lande, hvilke vare Hedenske, efter at vi havde antaget Kristendommen.

LXXIII.

Sielden findes Stumhed hos Kvindekiønet.

Broder spurde søster ad, Tidt og mange sinde, Viltu dig ey mand give i stad. All sorger hun for hiertekiere sin.

2. Nej aanej, O broder kier, Tidt og mange sinde, Jeg ikke endnu mandvogsen er.

3. Hvi hør jeg da baade fra og til, Saa ofte at du giftes vil?

4. Mand siger saa vidt baade til og fra, Det er en daare, der liid sætter paa.

5. Hvad var det for en Ridder fiin, I mon[?] reed af gaarden din?

6. Det var ingen Ridder fiin, Det var min dreng paa hesten sin.

7. Hvad vare der for to par sko, Forleden som for sengen stood?

8. Det var ingen to par sko, Det var mine [illegible] taske to.

Hvad vare det for kinder smaa, Him anden dag eng laa? Alt sorger hun for hiertekiere sin.
. Det var ingen kinder smaa, De leege-dukker ig laa.
. Hvad var det for borneskrig, Som jeg i es horde hos dig?
. De born sig ikke klage saa, Min pige græd glene smaa.
. Hvad var det for en vugge skon, Som jeg et hos dig i lon?
. Det var ingen vugge gev, Det var min lig-ilke-vev.
Broder veestu meere, Jeg veed dig gensvar

Naar kvindfolk fattes svar paa stand, Tidt nge sinde. I vester hav da fattes vand. Alt hun for hiertekiere sin.

Anmerkning.

mangler intet, at her jo følger Gensvar paa Tiltale, saa det yndelige Kvindekiøn derfor altid er tillagd en løbende, og een selv bekiender det same hos den Komœdieskri-tum: Multum loqvaces nos merito omnes habemur: tam repertam esse dicunt ullam mulierem ullô seculô.

LXXIV.

En stridbar Munk.

er ligger et kloster for oven den skov, Det har rer forgyllene slove, Der ligger for de Kæmper tolv, De vilde det kloster forøde.
Der ligger for de Kæmper tolv, De ville det forøde, De slaa ihiel baade Øxen og kiør, de Munke skulle have til føde.
Munken udaf vinduet saae, Der rennet bindure, Ere de Kæmper ey fleere end tolv, Saa r dennem styre.

 4. Mun

4. Munken taler til sin dreng, Du hente mig m min kolle; Jeg vil mig i skoven gaa, De Kæm vil jeg stille.

5. Femten vare de den kolle inddrog, Og fem og ikke ferre, Munken løfte hende med fingre to, So lettelig kunde hand den bære.

6. Munken tog kollen paa sin bag, Ad skove monne hand gange, Der mødte hannem de Kæm per tolv, De ville hannem gribe og fange.

7. De skrev der Kredsen paa den Jord, Og kved hver anden en vise, Det vil jeg eder for sanden si Det var saa beest en lejse.

8. Først vog hand fire saa vog hand fem, Hand vog dem alle tillige. Det da var den skallede mun Hand lystet da meere at stride.

9. Det da var den skallede munk, Hand lystet da meere at spatzere. Saa gik hand af skoven ud, Saa listelige over de hede.

10. Saa gik hand af skoven ud, Saa listelig o ver de felde, Der mødte hannem en arge Trold, Den kaldte mand Sivordt Gielde.

11. Estu endnu den samme Munk, Som giorde de Kæmper den vaande, Enten skalt du skammelig fly, Eller du skalt mandelig stande.

12. Endnu er jeg den samme Munk, Som gior de de Kæmper den vaande, Ikke da vil jeg skammelig fly, Men jeg vil mandelig stande.

13. Det første slag den Trold hand slog, Hand slog den munk til plade, Huden imellem hans Hø der sprak, Hans klæder blev blodige og vaade.

14. Det første slag den munk hand slog, Hand slog den Trold til jord, Ach kam saa saa du skalled munk, Din kolle-hug de ere store.

15. Holt nu op du skallede Munk, Og slaa du mig ey meere. Jeg vil give dig sølv og guld, Og dertil Pendinge fleere.

16. Munken løb, og Trolden krøb; De vare endda begge lige høye, Der viiste hand hannem et lidet Huus, Med femten forgyldte fløye.

17. Der viiste hand hannem et lidet huus, Med femten forgyldte fløye, Der fik munken baade sølv og guld, Til hand vilde lade sig nøye.

18. Syv læs sølv og syv læs guld, Lod hand til klosteret føre. Nu beder hannem sende en anden ud, Som kollen kand bedre røre.

19. Det lidde fast ad aften, Og solen gik til hvile, Endda havde munken til klosteret, Vel femten velske miile.

20. Det lidde fast ad aften, Og solen gik til jorde, Endda fik munken af den første ræt, Som for Abbeden kom til borde.

21. Femten munke hug hand i blød, For vellingen var ikke rede. Femte hengde hand op i røg, For ilden var ikke søden.

22. Det da melte den liden dreng, Der grynen til vellingen hente, Hver gang munken til kloster kommer, Da maa vi os saadant vente.

23. Det lidde fast ad aftenen, Og folket skulde gaa til senge. Da slog hand ud Abbeden det eene øye, For hand vilde sidde saa lenge.

24. Abbeden ud til sengen løb, Hand torde ikke lenge bide. Det vil jeg for sanden sige, Hand havde baade last og kvide.

25. Aarlig om morgen det var dag, De Klokker begyndte at ringe, Ikke vilde den skallede Munk, Hverken læse eller sjunge.

Tt 5 26. End

26. Endog gik hand op i det koor, Som Mun-ke og Nunner var inde, Ingen torde for den skal-de munk, Hverken læse eller siunge.

27. Saa giorde de den Abbed saa from, At ti en munk med alle. Saa blev da sæt den skalde munk, Til Abbed over dem alle.

28. Saa holt hand det kloster ved magt, I mange vintre og fleere. Saa døde da den skallede munk, En Abbed over dem alle.

Forklaring.

Jeg indfører denne Viise her, fordi den i de forrige Tryk er som et Tilheng, lagt til de andre Viser. Den maa vel være digted efter den Anledning, som findes i den gamle Viise om Munk Broder Alsing, som maa være kommen af det Eiland Als; Thi de kaldes Alsinger, som der ere fødde eller boe. I Tydske Heldenbuch kaldes hand Mönnich Ylsan. Ellers have Aandelige Fædre og fordom været med i Krig og Herrefærd, Saasom Turpin, Erkebisp i Frankerige, een af de 12 Jævninger, og meget berømt i K. Karls og Holger Danskes Krønnike. Bisp Axel eller Absalon hos os, og Bispen af Münster, An. 1672, og derefter. Mand haver og hørdt om den Præst i Tydskland, som i disse Tider holdt og forsvarede en Fæstning saa længe, at Fienden omsider maatte overgive Beleyringen. Saa er det og troligt, at denne Munk, (om der skal være noget om) haver anført andre mod disse Klosterets Fiender, og saaledes med deres Hielp ødelagd dem.

LXXV.

Drømme ere forfængelige, dog stundom sande.

Hellelild vogner om midie nat, Fortalde sine stærke drømme, Vaagen laa hendes kier moder, Hun gav det vel i giemme. Her Godhand taler med stolten Hellelild.

2. Og jeg gik mig til kilden, Mine hænder der at toe; Der kom fluende to Nattergale, De bygge-de egne udhug.

3. De hugge mig i min side, De hugge mig for
it bryst; Alle de lemmer som paa mig var, De va-
saa jammerlig kryst.

4. Jeg haver drømt saa underlig, Alt om mit
et liv, At jeg blev sønder i midie skaaren, Med un-
Her Godes kniv.

5. Du vogt dig Hellelild dotter min, Du vogt
g vel i aar: Her Gode hand slunder efter æren din,
om falken efter en raa.

6. Det stod saa i lang tid hen, Og vel i maane-
kem, Stolt Hellelild tord' ey vove, Til kirken at
e i dem.

7. Det var om en Søndag, Saa hellige vare
tide, Til kirken vilde stolt Hellelild, Til kirken
de hun ride.

8. Her Gode holder i rosens lund, Hand leeger
d sine svenne: Det første hand stolt Hellelild saae,
a fik den leeg en ende.

9. Her Gode hand rider til hengende karm,
nd mindte hendes mund saa rød; Der blev hun
t med elskovens baand, Som hende mon tvinge
død.

10. Stolt Hellelild ganger ud og ind, Hun kla-
alt saa saare; Og alt saa spurde hendes moder
I hvad som hende mon skade.

11. Hør I det min kier moder, Jeg vil eder sige
harm: Jeg ganger saa inderlig bunden, Med
e Her Godes barn.

12. Det var ynk i Fruerstue, Saa alle deres
ne der runde, Og mest med stolt Hellelild, De
d' hende kevle i munde.

13. Der var ynk i fruerstuve, Ja graad og store
kvide, Men mest med stolten Hellelild, De skare
ud af hendes side.

Anmerkning.

Enddog Drømme ere forfængelige, og saasom mand vil... de efter Skyggen, saa alligevel have de sommetids ... at sede, og betyde noget; Hvorpaa kunde gives man... Exempler af Verdslige Historier, at jeg nu intet skal m... den Hellige Skrift.

LXXVI.

Underligt Giftermaal.

Her Karl sidder over tavelbord, Og tale ... svenne sine: I skulle mig en Jomfru ... Den venneste solen over skinner. I m... hand rider mod hende.

2. I skulle lede over lande, Og over de vo... ge, Og hente mig en Jomfru ven, Der vel ... være min lige.

3. I skulle mig den Jomfru faa, Der vel ... være min lige, Er hun dannes og dyderig, Jeg ... ter ey om hendes rige.

4. Bort da rede de Danne-svenne, Baade ... land og rige, Og de kund' ikke finde den møe, S... dem tykte være hans lige.

5. Hiem da rede de Danne-svenne, All over de grønne tvede, Da funde de saa skiøn en Jomfru, Som vogtede bøndernes fæ.

6. Det da mældte den gamle svend, Hand ... kiortelen rod; Nu seer jeg under lide, Og ... ven en møe.

7. Det da var den gamle svend, Hand ... bierget ned; Taled hand til den skiønne møe, ... hun vilde følge med.

8. Sig mig nu o skiønne møe, Og sig mig ... i løn; Hvad Adel er I kommen af, I meden I ... saa skiøn.

9. Hyrden er min fader, Hand vogter det fæ undlide, Selv heder jeg Kragelild, I meden I vil vide. I meden hand rider mod hende.
10. Revne saa vare hendes klæder, Tilsammen kker smaa; Haar havde hun som spundet guld, om mellem hendes hærder laa.
11. Hendes hals var hvid som hermelin, Hen- kinder rosen rod; Det undred' alle de Danske vmænd, At hun skulde lide den nød.
12. Det da var den gamle svend, Svøbte hende arlagen smaa; Saa løste hand hende saa liste- , Alt paa sin ganger graa.
13. Vill' I mig saa bortføre, Saa brat og over- ls? Lader mig paa marken blive, Og genne det til huus.
14. Hør I det min skionne jomfru, I skal hver- sorg' eller kvide; Jeg før eder af landet ud, Saa en Ridder at give.
15. Klædde de hende i silke, Og saa i skarlagen); Det vil jeg for sanden sige, Det var saa ven mø.
16. Klædde de hende i silke, Slog' over hende rlagen skind, Saa fulte de hend' i høyeloft, For ge Her Karl ind.
17. Det var ungen Herre Karl, Hand klapped a hyndet blaa: Hør I det min skionne jomfru, hviler her lidet paa.
18. I sige mig nu min skionne moe, I mens vi saa eene: Hvad for Adel er I af, Men I er e hin venne?
19. Her Karl heed min Fader, En Ridder kæk kion, Frue Brynial heed min moder, Selv he- jeg Adelbrun.

20. Her

20. Jeg var mig saa liden, Og end saa liden maard, De bonder slog min fader ihiel, Kaste hannem i ormegaard. I medens hand rider mod ha

21. De bonder sloge min fader ihiel, De mod hannem stride, Min moder blev af landet f Mig selv til sorg og kvide.

22. Min moder blev af landet fort, Jeg ved om hun er død; Siden var jeg hos de bonder, de have mig opfød.

23. Det var ungen Herre Karl, Klapped de ved hviden kind; I skal hverken sorg' eller I er allerkiereste min.

24. Vil Gud udi Himmerig, mig give bertil ne, Da skal jeg inden maanets dag, Dig over bonder hevne.

25. Vil I mig over de bonder hevne, mig ikke imod, I skaane bondens hustru, Hun mig altid god.

26. Tak have ungen Herre Karl, Saa holdt hand sin tro, Maaneds dag der efter kom hand sit bryllup boe. I medens hand rider hende.

Antegnelser.

Denne Vise kommer meget overeens med den Regners Vise (den 4 i dette hundret) og med den, hos findes, ja denne ubekiendte mø heder ogsaa Krage. have da ikke beyled efter got Navn og Rygte, som burde men som de funde og saae, ligesom i den første Verden, og son siden, dem, som behagede deres Øyne vel, og meer som deres Ører

Om Ormegaard, see femte Vise, om R. Regne

LXXVII.

Gammel Kierlighed doer dog ikke, Fryd frys ikke.

Det var ungen Her Svend Dyring, Hand raade med Moder sin, Jeg vil mig udride, Her Magnus brud igien. I dag tager den sig orlov udaf herren.

2. Vil du dig udride, Her Magnus brud igien, beder dig for den alleroverste Gud, Du skynder snarlig hiem.

3. Det svarede unge Her Svend Dyre, Hand den brud imod, Silke og det sindal fort, Heng med for heste-fod.

4. Alle da rider de brudefolk, De rider udi en, Foruden Her Svend Dyre, Hand rider saa omkring.

5. Det var unge Her Svend Dyre, Hand rider med den strand: Bidselet udaf det røde guld, skinner udi hans haand.

6. Det da melte stolten Ellensborg, Hun smi under skind, Hvo er os den unge svend, Der dra Golden kind.

7. Det da svared den skionne Jomfru, Der bru sad allerneest, Det er hin unge Svend Dyre, rider den høye hest.

8. Er det hin unge Her Svend Dyre, Der rider høye hest, Det veed Gud Fader i Himmerig, under mig af hiertet best.

9. Alt da rider de brudefolk, De ride deres he beede, Foruden unge Her Svend Dyre, Hand efter sit sæde.

10. Tager jeg mig et hinnde selv, Tager jeg mig stol, Jeg vil fidde for bruden i dag, Og skole hen for den Sool.

11. Det svarede brudens fader, Og saa tog h... paa, Du sidder ikke for min datter i dag, G... saa langt her fra.

12. Jeg haver været i Paris, Iblandt de... folk, Alt haver min tunge, Været for mig e...

13. Du haver været i Paris, Iblandt sa... ge folk, Alt haver din Tunge Giort dig til ...

14. Ind kom unge Her Svend Dyre, ... ikke hendes faders ord, Saa tog hand stol i ... Sætte sig den brud imod.

15. Det sidde fast ad aften, Hver skulde ... søge, Alt spurde Her Svend Dyre, Hvor ... om natten skulde ligge.

16. Foruden for den høyelofts broe, ... for de tinde, Der skal Her Svend Dyre, ... ten under ligge.

17. Silde om den aften, De fulde den b... seng, Udgik Her Svend Dyring, Hand ... sine Hovmænd.

18. Drager Jeders harnisk paa, Og ... brynie blaa, Saa skulle J med fuld got mod, ... til det brudehuus gaa.

19. Saa fulde de den unge brud, Hen ... brudehuus, Frem gik Her Svend Dyring, ... slukte de høye blus.

20. Saa tænder de op de vorkerte ny, O... de høye blus, Saa fulte de den unge brud T... brude-huus.

21. Det svarede brudens moder, For hun ... hastig og gram, Hvo slukte ud de brude-blus, ... re Gud give ham skam.

22. Det svarede Her Svend Dyring, H... tog de ord til sig, Jeg slukte ud de brude-blus, ... der ikke mig.

3. Det var ungen Svend Dyring, Slog over en kappen blaa, Saa løfte hand hende saa li- , Alt til sin ganger graa.

4. Somme de lukte op brudehuus dør, Og ne monne blus optænde; Den herre hand tog brud med magt, Ad skoven monne hand rende.

5. Der hand kom i rosens lund, Der lod hand ore: Haver tak rige Her Magnus, I seer os al- meer.

6. Saa reed hand gennem de grønne skove, Alt de grønne enge, Alt kom hand til sin moders d For folket gik til senge.

7. Mod ham gik stolten fru Mettelild, Saa vel svøbt i maard, Saa vel favner hun ungen Her end Dyring, Og saa hans unge brud.

8. Tak have Her Svend Dyring, Saa vel t hand sin troe, Hand førde hende til sin egen ard, Hand lod sit bryllup boe.

Anmerkning.

r bruges alt Tageretten, som længe udi Christendommen arede, indtil den endeligen blev aflagt. Dog her er dens Villie saa god som hans, der tager hende. aade Leeg og Lærde rejste fordom mest til Paris, hvoraf kaldtes Paris-Klerker.

LXXVIII.

Den Dødes Igienkomst.

Svend Dyring hand rider sig op under øe, Vare jeg selver ung, Der fæste hand sig saa ven en moe. Mig lyster udi Lunden at ride.

. Tilsammen vare de i syv aar, Og syv børn de mmen faar.

. Saa kom der døden paa det land, Der døe en deylig lillie vand.

7. De smaa born stoed m
Hun støtte dem bort alt for si
8. Hun gav de smaa born
sagde: J skal lide hunger og h
9. Hun tog fra dem de buls
J skal ligge i bare straa.
10. Hun tog fra dem de st
nu ligge i mørken huus.
11. Om aftenen silde der l
hørde deres moder under muld
12. Det hørde den kvinde un
vist maa jeg til mine smaa børn
13. Den kvinde gaar frem fo
Og maa jeg til mine smaa born g
14. Hun bad ham saa læn
hende gange.
15. Og du skal komme igien

1. Hvor skulle jeg være favr og fiin, Jeg har
t død, bær blegen kind. Mig lyster i Lunden ꝛc.
2. Min moder var hvid med kinder rød, Men
it bleg og ligner en død.
3. Hvor skulde jeg være hvid og rød, Saa
e haver jeg været død.
4. Der hun kom i stuen ind, De smaa børn
med taare paa kind.
5. Det eene hun bøsted, Det andet hun flette,
tredie hun løste, Det fierde hun lette.
6. Det femte hun sette paa sit skiød, Og gav
af sin dj saa sød.
7. Hun bad ældste datter sin, Du bed Svend
ing gaa til mig ind.
8. Der hand kom i stuen ind, Hun talte til ham
vreden sind.
9. Jeg levnte efter mig baade øll og brød, Mi
aa børn lide hungers nød.
10. Jeg levnte efter mig bulster blaa, Mine smaa
ligge i bare straa.
11. Jeg levnte efter mig de store voxlius, Mine
i børn ligger i mørken huus.
12. Skal jeg tiere hiem til jer gaa, Saa krank
kke skal I faa.
13. Det svarede liden Kirsten i sengen laa, Alt
eg være dine børn god.
14. Hver gang de hørde de hunde gioe, Saa
de børnene øll og brød.
15. Det første de hørde den hunde-glam, Saa
s de for den dødes gang.
16. Det første de hørde de smaa hunde tude;
jeg selver ung; Saa frygtede de for den døde der
Mig lyster i lunden at ride. Eller: Favre ord
saa mangt et hierte. Uu 2

Antegnelse.

Det var maaskee denne hans Hustru, som nu døde.
her opregnes idel Papistiske Fabler. Om de Døde
komst, at spørge sig Forlov af vor HErre, om Hanegal
s. m. Denne eene vilde jeg dog indføre af flere, som jeg h
lige Overtro, at mand heraf kand see, hvad for tyk Vild
Mørke de fordum have sveved udi. Ellers om Ha
haver mand og andet anderledes, nemlig at Dødningen
tede den sorte eller hvide Hane, men ikkun den røde, om
hand sagde:

Nu gal Hanen den røde, Til Jorden stunder den
Derfor legges endnu helst røde Haner til.

Dyrer og Dyringer have været fornemme Adel,
endnu til.

LXXIX.

Kierlighed medfører Sorg.

Stolten Ellensborg stander i høyeloft, O
hun ud saa vide, Hisset seer jeg Her Olu
grønnen lunde at ride; Thi sørger hu
hannem i saa lønlig.

2. Hissed seer jeg Her Oluf, I grønnen lu
ride, Give Gud Fader i Himmerig, At hand
ride hid.

3. Det var stolten Ellensborg, Og raade
med sin terne, Og hvad skal jeg Her Oluf s
Hand beder mig alt saa gierne.

4. Svare hannem vel med tugt og ære, I
hannem som I hannem kand, Hand er den all
ste i eders hu, For nogen verdens mand.

5. Det var Her Oluf, Hand kom der ri
gaard, Ude stander stolten Ellensborg, Hun
svøbt i maard.

6. Her stander I stolten Ellensborg,
mig eders tro, Jeg vil eder elske og ære.
ved stor ure.

7. Slig er J Her Oluf for andre Mænd, Som
iolen for Liuset Stierner, Havde J ikke veyed min
'orbroder, Jeg troloved eder saa gierne. Thi før-
r hun for hannem i saa lønlig.
8. Jeg vil give eder guld og sølv, For kiere Mor-
oder din, Og dertil bøn og knæfald, Med Danne-
end paa ting.
9. J tiger kiere Her Oluf, Og siger J ikke slig
), Je[illegible] haver eder i mit Hierte kier, For nogen
: lever paa Jord.
10. Saa listelig i den samme stund, De gave
:r andre deres tro, Saa de hver andre vilde elske,
en stund de levde baade.
11. J skynder eder Her Oluf, J drager af denne
ard, Kommer Her Magnus min broder hiem,
g frygter det ilde gaaer.
12. Saa sorgende vare de unge to, De bøde
r andre god nat, Give det Gud Fader i Himme-
, At de maatte findes brat.
13. Det var Her Oluf, Hand rider i grønnen
d, Der møder hannem Her Magnus, J saa
r en stund.
14. Vel mødt Her Oluf, Hvi rider du mig i-
d, Og du haver veyed min Morbroder, Du
ost mig aldrig bod.
15. Jeg vil give dig guld og sølv, For kiere Mor-
oder din, Og dertil bøn og knæfald, Med Dan-
nænd til ting.
16. Du haver veyed min Morbroder, Du bødst
g aldrig bod, Og du haver troloved min Søster,
iv mig der aldrig for ord.
17. Jeg haver trolovet din Søster, Baade for
er og ære, Og alle de dage jeg leve maa, For bro-
il jeg dig være.

20. Det var Her Mag
sverdet ved side, Og saa m
Til sin søster ride.

21. Det var Her Ma
gaard, Ude staander hans
vel svøbt i maard.

22. Vær velkommen H
broder min, Og hvad for
Enten hiort eller hind.

23. Ingen diur saa hav
hel eller maar, Men jeg
hiort, Som var i vor gaar

24. Haver du veyet He
denne vee, Ret aldrig skal
mig glad skal see.

25. Men du haver veye
mig den møde, Da skal j

29. Da ynkedes Her Magnus, Udover den sto- nod, Havde jeg den Elskovs sorg vist, Hand skul- ikke blevet død. Thi sørger hun for hannem i a lønlig.

30. O HErre GUd i Himmerig, Hvi vilde du g saa plage, At min allerkiereste skulde falde fra g, Og jeg skulde sorgen drage.

31. Den Jomfru hun sørger saa saare, Hun ger sig selv fra sinde, Alt for sin allerkiereste, som n havde mist, Hun kunde hannem ikke finde. Thi ger hun for hannem i saa lønlig.

Anmerkning.

illensborgs egen Broder Magnus af utidig Hevngierig- hed (som her i den ny plantede Kristendom længe var bru- g, ligesom tilforn i Hedenskabet) ihielslog hendes Feste- id, og dermed sætte hende i slig en sørgelig Tilstand, som ey kunde forvinde, førend Døden giør Ende derpaa.

LXXX.

Kierlighed udstaar sin Prøve.

De Ledingsmænd lagdes under øe, Der viises villien min. De tretted' om saa ven en møe. Hun lover hannem sin tro.

2. Jeg tør sætte ved mit guld saa rød, Liden sten skiotter ey Nordmands død.

. Jeg tør sætte ved min hvide Hals, Liden sten er Her Normand ey falsk.

. Her Normand stoed og hørde derpaa, End jeg prøve begge deres ord.

. Her Normand klædde sig i silke rød, Og lag- g ned, som hand var død.

. De Kongens mænd styrde deres snekke til land, n Kirsten ganger paa hviden sand. Hun lover em sin tro.

7. Været velkommen I Kongens Mænd, h
har eder liidt i Ledingen hen. Hun lover ham
sin tro.

8. Saa haver os liidt i Ledingen hen, At v
ve mist en mand saa ven.

9. Vi have mist saa fin en mand, Hi
Nordmand saa heder hand.

10. Liden Kirsten stod og hørde de Ord, h
daanede vel ti gange til jord.

11. Er det nu sandt Her Normand er død,
bygger over ham en kirke saa rod.

12. Muuren af graa marmorsteen, Og
af det hvide hvalsbeen.

13. Jeg skal hans kiste med sølv beslaa, O
forgyldte bogstave paa.

14. Saa sige de alle som der gaa fram, D
ger liden Kirstens festemand.

15. Her Normand kunde ey lide den harm,
op, tog hende ti gang i arm.

16. Tak have Her Normand, Hand h
tro, Med ære lod hand sit bryllup bo.

17. Tak saa have den skionne Jomfru, J
var hannem saa huld og tro.

18. Nu haver den Jomfru forbunded sin
Der vises villien min. Hun sover hver na
Normands arm. Hun lover hannem sin tr

Anmerkning.

Endog Kierlighed er tidt ubestandig hos mange,
Skismisse forkoler den tidt, saa sees her alligevel
Exempel, at Hun alvorligen sørger for Her Normar
ket Navn haver fordum, og endnu er et Stamm

LXXXI.

Folk kunde tvinges til Frygt, De skulle overtales til Kierlighed.

Karl Hofding hand sider paa Ramsøe, Min hierte lild rosen er min kiere, Taler hand om en venne moe, Mens hannem vindes lived.

2. Jeg vil mig ride op under øe, Og fæste Inger rnsteg, Saa ven en moe.

3. Det svared den svend i kiortelen sort, Den mfru hun er given bort.

4. Det svared den svend, som hand stod nest, er Magnus haver den Jomfru fæst.

5. Forend hun skulde blive Her Magnus viv, r skal det koste mit unge liv.

6. Hvilke af mine svenne vil med mig fare, Og sit ey for mig spare.

7. Torkild hand soor om Gud og mænd, Bru n ikke kom fra kirken end.

8. Hør du Torkild kier staldbroder min, Vilt laane mig gangeren din.

9. Vilt du skifte din' klæder med mig, Alt mit ykke giver jeg dig.

10. Jeg gior det ikke for gave eller guld, Jeg svi r ikke Her Magnus, hand er mig huld.

11. Vilt du skifte klæder med mig, Liden Kirsten in søster giver jeg dig.

12. De fuldes gennem den grønne lund, De ifte deres klæder i samme stund.

13. Endnu du haver skift klæder med mig, Lad ig i dag skenke for dig.

14. Nu haver vi skift klæder med ære, Lad mig in for bruden bære.

15. De ride udi brudeskar, De vidſ
ken Karl Hofding var. Meus hannem t
16. Hand reed frem for den brude-ka
havde deraf baade glæde og harm.
17. De førde bruden i Her Magn
Det er ikke guld for legeren ſpard.
18. De ſætte bruden paa brude-benk,
ding gaar paa gulvet at ſkenk'.
19. Karl Hofding hand luder over b
Hand taler til hende et ſkemtſom ord.
20. Hvad heller vil J være Her Ma
Eller J vil følge mig til Ramſøe.
21. Heller vil jeg følge eder til Ramſø
vil være Her Magnuſes moe.
22. Forend jeg vilde være Her Mag
Da vilde jeg vove mit unge liv.
23. Tige kver allerkiereſte, ſiig ikke ſa
dre raad ſaa ville vi faa.
24. Silde om aftenen riim falt paa,
brud lyſter at ſove gaa.
25. De fuldte bruden til brude-ſeng,
gen fulte hende ſelv der hen.
26. De fulte bruden til Senge, Kar
dval ey længe.
27. Karl Hofding hand i den brude-ſe
Hand ſlugte ud lius med høyre haand.
28. Det mældte Dronningen og hun b
Hvo ſlukke ud lius mand ſkal ved ſee.
29. Hvem er Niding i brude-huus, S
for den unge brud lius.
30. Jeg er ey Niding, jeg vil have den n
heder Karl Hofding til Ramſøe.
31. Dronningen taler til ſine moer,
...et ſlig under for?

Udgik den Dronning med sine moer, Karl
ıg lukte det loftes dør. Mens hannem ꝛc.
Dronningen gaar ad salen frem, Hun rek-
: Magnus sin høyre haand.
Saa underlig tidinger jeg til dig bær, Karl
:g sover hos din hiertens kier.
Karl Hofding sover hos din lillie vand, Hev-
)er Magnus om du kand.
Her Magnus hand tog til sin kniv, Det skal
ıns unge liv.
Saa snart var brynien af bielken rykt, Og
ı jern paa hoved trykt.
De stødte paa døren med glavind og spiud,
p Her Karl og gak her ud.
Karl Hofding hand ud ad vinduet saa, J ere
ıge, vi ere saa faa.
J ere saa mange, vi ere kun to, Dog skal
ne til eder gaa.
Det er min allerstørste harm, Jeg skal af
jomfrues arm.
Karl Hofding hand paa gulvet sprang, Den
ı slog seyers klæder over ham.
Her haver J saa godt et sverd, Udi mit blod
:t hærdt.
Jngen sværd eder skade kand, J medens J
et sværd i haand.
Her haver J en brynie saa god, Der bider
ıal oppaa.
Tager J nu det sværd i haand, J forskaane
er, om J kand.
Karl Hofding ud af døren løb, Sit gode
and for sig bød.
)and vejed i den første slok, Her Magnus
ıule lok.

49. Hand veyed i den anden skare, Her M... tre brødre og brudens fader. Mens hannem ... des livet.

50. Stolt Inger fik stor møde, Hun saa ... fader bløde.

51. I en sorrigfuld stund saa er jeg fød, M... der er for min skyld død.

52. Hand klapped hende ved hviden kind, I... ger ikke allerkiereste min.

53. Jeg kunde det ikke volde, Om jeg ... de holde.

54. Karl Høfding stak sit sværd ved ..., J... fru vil I med mig ride.

55. Jeg vil dog følge dig af land, Alt ... verdens mand.

56. Saa glad var ald Karl Høfdings ... De fulde den Jomfru over de enge.

57. De fulde den Jomfru til strande, ... broder fulde dem til lande.

58. De vant op seyl og forgylden fløy, ... seyled de til Ramsøe.

59. Tak have Karl Høfding, hand holdt ... Saa lod hand sit bryllup boe.

60. Hand lod sig dertil løste, Han gav ... hans søster.

61. Hand gav ham sin søster saa ven e... Min hierte lild rosen er min kiereste, Med hen... Ramsøe, Men hand vinder hende saa liden; Mens hannem vindes livet.

Forklaring.

Bruden giver sin Brudgom et udvalt Sverd og ... som intet Sverd kunde skade. Saadanne S... Vaabne, havde de fordom Tid, som den Grædske ... og beskriver Achilles Vaabne at have ...

noget Trylderi i med, som og det, at hun kaste Sejers-klæ- over ham. Mand siger endnu at somme Børn fødes med ers-hue eller Hielm, eller Sejers Serk, hvorved de skul- blive sær lykkelige frem for andre.

Jeg finder et ukiendeligt Tilnavn til Inger i Haandskr: , noget ligt efter Jernskeg, et gammelt Adels Navn, baa- Norge og her. Peder Jernskeg siges i en Slegte-Bog, at havt en Skave til Hustru, berygtet for Letfærdighed, den hand derfor kryste ihiel i Barselseng, der hand havde Harnisk paa under Klæderne, og hand meente det ey at være Barn. Hans Søn var Bisp Peder Jernskeg i Roskild, 1416. og begraven under det Nørre Taarn, hvis Grav aabnet af Her Niels Trolle, da hand der lod giøre sin Be- velse; Og var der muuret, som en Kiste om hannem, hvor laae i sine Bispeklæder, med Stav, o. a. m.

Af Karl Høfdings modige Gierning, sige vi endnu Ord- vis: Det er en svar Karl Høvding.

Ved Rainsøe (hvilken Bye Saxo ogsaa nævner) forstaaes ikke den Gaard neder ved Søen; Eller det kand være nsøe i Jylland, som og findes i en Haandskr: Bog.

LXXXII.

Glem ey GUD, at hand ey glemmer dig igien.

Her Jonas og Her Nielus Maard, De vare Staaldbrødre baade, De ride dem at bede dyhr, En signede Paaskemorgen. Den eene und vinder den anden dyrene af.

2. De rede dem for kirke og kloster, Paa messen ive de ikke giem, Der de komme paa heden, De lde hver andre deres drøm.

3. Mig tøkte at min Faders gaard, Stod udi den glød, Og mig tøkte det min Festemøe, Hun a paa baaren død.

4. Mig tøkte jeg var udreden, over en saa breed bro, Og ald den strøm der under løb, Var som t røde blod.

5. 500

5. Haver du mig dine drømme talt, A
grønne eng, Saa mænd ved min kiere stald
Jeg taler dig mine igien. Den eene han
den anden dyrene af.

6. Mig tokte det min Faders gaard, S
brændend brand, Og mig tokte det stolten F
sel, Havde mist sin eene haand.

7. Mig tokte det mine støvle, De vare
blod, Min ganger slog mig under sig, H
til vilden stod.

8. Her Jonas og Her Nielus Maard,
for drømmen fare, Der sprang op saa lid
De totte det var en hare.

9. Det var bolde Her Nielus, Hand te
sin drøm, Du skynd dig snart Jonas hid,
nu ride hiem.

10 Det svarede Her Jonas, Hand gar
udi giem, Vi ville bede en liden Hare, Sa
ride os hiem.

11. Det da svaret det lille dyr, Det sva
saa stort, Og beder du mig med hunde i dag
rer du mig saa bort.

12. Beder du mig med hunde i dag, I
kommer jeg paa bord, Hvilken svend mig
Hand taler aldrig fleer ord.

13. Tilsammen da rede de staldbrødre to,
grønne lunde, Og de yppede dennem en tre
deres heste og hunde.

14. Mine hunde vil jeg ikke rose, Enddo
de beste, Det vil jeg for sanden sige, Saa
ere mine heste.

15. Langt bedre saa maattu Jomfru-sve
snakke med Jomfru din, End du rider he
ud, Og spotter gangeren min.

5. Det du kalder mig en Jomfru-svend, Der-
il jeg dig intet vige, Saavel maa Jomfru Met-
d, Alt være Fru Sidsels lige. Den eene hand
er den anden dyrene af.

7. Sammen da ginge de staldbrødre to, De
es baade til fod, Sammen da løbe deres heste,
baade bede og slo.

8. Sammen da løbe de heste, De sloges der
stor møde, Og sammen da løbe deres hunde,
bede hver andre til døde.

9. Fuld ilde da vare de hunde fødde, Som lagte
er Kongens bord, To staldbrødre sloge hver an-
ihiel, Der vilde for ingen give bod.

10. Saa saare da sørged hun Sidsellild, Saa
r og Her Jonas moe, Det var hans kiere moder,
in monne i sorgen døe, Den eene hand binder den
len dyrene af.

Forklaring.

bi en Slegte-Bog findes dette om dennem, Her Niels
Maar af Tolstrupgaard i Nørager Sogn i Sønderherret,
Her Jens af Merup, jagede baade helligt og søgnt. Paa
Paaskedag hidsede de efter en hare, som forsvandt. Hun-
: bede hin anden ihiel, og omsider Ridderne dræbte hinan-
Dette er udhugget paa Vestre Enden af Nørager Kirke
en Kampesteen.

Aar 1411. Paaskenat ere 5 Mænd udgangne at jage, og
det ringede til Otesang, ginge de to til Kirken, men de tre
omvendte med Hunde og Garn til Steen, mellem Sandrog
ite paa Gulland. Strelov. Gul. Kr.

Dersom Jagt en kand tillades om hellige Dage, end og efter
ds Tienestes Forretning, da kand det mindre skee med dens
sømmelse. Saa skal der en Adelmands Frue have født
nem Børn med Hundehoveder, hannem, hvis største Lyst
til Hunde og Jagt paa Hviledagen. Men Exempler paa
illig Ulykke, kommen af Jagen, have vi i vore egne Histo-
besynderligen om K. Valdemar 2. og 3. hans Søn, item
K. Eric

K. Erik Gleping, af hvilke hin blev fangen, men disse ... te, at jeg intet skal mælde om fremmede.

Nielus og Nialus er vort Danske Navn Niels, som kommer for i gamle Skrifter, Og vi haver en Saga om ... lus den Viise paa Island. Maaskee de saaledes ... des rettere end Nicolaus.

LXXXIII.

Kydskhed er berømmelig.

Engang skulde jeg min kierest ven lære, Baade i tugt og saa i ære. Æren er det fegerste ... udi skoven.

2. Min kierest ven lære, Baade i tugt og saa i ære: Hvor du kommer i fruerstu ind, Vær snild i tale og tugtig i sind.

3. I fruerstu ind, Vær snild i tale og tugtig i sind; I hvor du kommer til Ridder eller svenne, Du vogt saa vel din ære alleene.

4. Til Ridder eller svenne, Du vogt saa vel din ære alleene: Det er langt bedre med æren at døe, End staa for klaffers mund bleg og rød.

5. Med ære døe, End staa for klaffer bleg og rød: Det er ikke løgn den viise mand sagde, En liden lyst giør langvarig skade.

6. Viise mand sagde, En liden lyst giør langvarig skade. Hvo der vil lade skalken evne, Hand ... staa mangen bleger stevne.

7. Lade skalken evne, Hand skal staa mangen bleger stevne. Saa er en ungersvend i sin tro, Som mand træder paa troske-bro.

8. I sin troe, Som man træder paa troske-bro: Broen brister og Manden falder neer, Saa ... de skam, som dem troer meer.

9. Manden falder neer, Saa faae de skam som
n troe meer. Saa er ungersvenden i sin tale,
= som mand griber en aal i hale.

10 I deres tale, Som mand griber en aal i ha-
Aalen løber bort og ned til bunde, Deres tale
alsk af hiertens grunde.

11. Ned til bunde, Deres tale er falsk af hier-
s grunde. Nu haver jeg min kierest ven lærd,
hende følger baade tukt og ære. Æren er det
rste træ udi Skoven.

Anmerkning.

er findes adskillige gode Lærdomme for det unge Kvinde-
Kiøn, saasom og andensteds.

LXXXIV.

et Brøllups Glæde for Søsteren, naar Brødrene ihielslaaes.

Her Helmer Blaa rider sig i rosens lund, Selv
førde hand sin høg og hund. Saa fri rider
hand i sadelen.

. I grønnen lund, Selv førde hand sin høg og
d. Hand saae sig under lide, Jomfruens syv
dre ride.

. Under lide, Jomfruens syv brødre ride. Her
mer hand raader med sin dreng: Veedst du no-
gode raad, sig mig dem?

. Med sin dreng, Veedst du nogle gode raad,
sig dem? De beste raad som jeg kand vide, I
ey tøve, men strax bortride.

. Som jeg kand vide, I skal ey tøve, men strax
ride. Det skal min fæstemøe ey spørge til by,
g skal for hendes brødre fly.

6. Sporge til by; At jeg skal for hendes [...] fly. Her Helmer var ved et frit mod, Saa [...] hand hendes brodre imod. Saa frit rider [...] sadelen.

7. Ved et frit mod, Saa frek reed hand [...] brodre imod. Her Helmer hvi rider du os imod? Du veyet vor morbroder, bod os ey bod.

8. Os imod, Du veyed vor morbroder, [...] ey bood? Troloved vor foster, spurd' os ey til raad?

9. Bod os ey bood, Troloved vor foster, [...] os ey til raad? Ti mark guld ligger i mit skrin, [...] er bod for morbroder din.

10. Ligger i skrin, Det er bod for morbroder [...] Jeg vil ikke have anden bod, End hoyre haand [...] venstre fod.

11. Anden bod, End hoyre haand og venstre [...] For du skalt enten faa haand eller fod, Da [...] hende et vedermod.

12. Haand eller fod, Da skal dig hende [...] mod. Her Helmer hand sit sværd uddrog, [...] bes hoved hand afhug.

13. Sit sværd uddrog, Her Ebbes hoved [...] afhug. Forst da veyed hand Ebbe og Lang, [...] da var sværdet kommet paa gang.

14. Ebbe og Lang, Og da var sværdet kom[...] paa gang. Saa veyed hand Ulv og Adser [...] Saa vare fire slagne tillig.

15. Og Adser Hvid, Saa vare fire slagne ti[...] Saa veyed hand Torkild og saa Tord, Saa [...] sex brodre slagne til jord.

16. Torkild og Tord, Saa vare sex brod[...] gne til jord. Op stod Her Palle rod som blod, [...] hans venner var hand god.

7. Rød som blod, Alle hans venner var hand
Her Helmer Blaa stil nu din kiv, Jeg vil dig
kier søster giv, Saa fri rider hand i sadelen.
8. Stil din kiv, Jeg vil dig min kier søster giv.
mer støtte sit sværd mod jord, Nu hører jeg en
ers ord.
9. Sit sværd mod jord, Nu hører jeg en bro-
s ord. Hav tak Her Helmer for din gave, Du
min broder alle dage.
10. For din gave, Du est min broder alle dage.
de rede dem som brødre hiem, Her Helmer gav
n sin søster igien.
11. Som brødre hiem, Her Helmer gav ham
søster igien. Saa drukke de brøllup med glæde
gammen, Foruden ald harm de leve tilsammen.
ia fri rider hand i sadelen.

Forklaring.

er Helmer nødes til at slaa fra sig, og giør Nødverge mod
sin Jomfrues syv Brødre, af hvilke hand dræbte sex, Og
aa drikker Bryllup med hende. Det gik alt ud i de dage
Selv-hevn, som gik dog tidt ilde af, i det den hevngierige
slagen.
Der tales om Her Iver Blaa i forrige gamle Viiser. Men
Levestegaard udi Skaane bode de Blaaer mange Aar, før
det blev kristnet. Her Iver blaa var i Sverrig, 1240
var en Iver Blaa paa Rosbølle, siden kaldet Ulfeldsholm,
est Ellensborg, og nu Holkenhavn. Saaledes forandres
egaardenes Navne, at naar mand læser om de gamle,
o da besværligt kand vide, hvilke, og hvor de have været.
Mavrits Blaas Gravskrift siges at være saaledes:

Her liger Her Mavrits Blaa, en Ridder saa bold,
Et stund førde hand den blanke Skiold;
Nu ligger hand under sorten Mold.

LXXXV.

Hvor To yndes de vel finde

Jeg vil eder en vise kværde, Hun er mig for munde, Hvorledes hand hin u Glob, Jomfru Margrete vel under. des jeg sover i Ridderens arm.

2. Her Grimer Jomfru Margrete fest Her Glob hende miste; Saa saare da sorg ge to, Som fuglen paa vilden kviste.

3. Her Glob ganger ad gaden frem, O ne viste hand ikke: Havde jeg nogen mig hie Hand skuld' ey brøllup drikke.

4. Svared det hans kier morbroder, viste bedre raad: Tag du dig en anden Saa vel kandstu den faa.

5. Ingen skion Jomfru vil jeg have, jeg ægte vil; Kunde jeg end Kæyserens da Men Jomfru Margrete er til.

6. Det var Jomfru Margrete, Hun kirken fare, Der blev hun var hin unge Po Den ypperste i den skare.

7. Her Glob hand holder paa bryniet ha sukker og sorger saa saare, Jomfruen ha ganger graa, Og felder saa modige taare.

8. Det var den skionne Jomfru, Hun g kirke omkring, Der moder hun den Ri Og dem rand taare paa kind.

9. Hør du skionne Fru Margrete, Ale siger dig; Var det med din ville, Du bro mod mig?

10. Det svared Fru Margrete, Med sin paa kind; Det var min faders raad; D ville min.

11. Hor I skionne Fru Margrete, Vil I følge mig af land, Da vil jeg slaa Her Grimer ihiel, Og bære for eder den vaand'. I mindes jeg sover i Ridderens arm.

12. Hor I det min kiereste Glob, Det skal ey være min ville; Den samme Gud os sammenkom, Hand kand os best adskille.

13. Det var Herre Globs moder, Hun var en Frue saa fin: Skynder eder Fru Margrete, Skynder eder fra kirken hiem.

14. Det var Her Povel Glob, Hand fulte den Frue til hest: Eder mindes vel Fru Margrete, Hvilken svend I under best.

15. Ja viid det min kiere ven, Jeg drages det vel til minde, Maatte jeg leve i tusinde aar, I gaar mig aldrig af sinde.

16. Det var Ridder Her Glob, Hand bod den Frue god nat: Det vil jeg for sanden sige, Sorgen havde hans hierte fat.

17. Det var stolten Fru Margrete, Hun kom fra kirken hiem; Det var Her Grimer, Hand gaar hend' ud igien.

18. Velkommen skionne Fru Margrete, Hvi have eders øyne saa runded? Haver I været i kirke i dag, Og der Her Glob funded?

19. Alt var jeg mig i kirke, Men hannem jeg ikke fand; Jeg har mist mine guldringe ni, Og saa mit gode guldbaand.

20. Hor I det stolten Margrete, Og græder ikke for di; Vil Gud at jeg leve maa, Jeg vil eder fast fleere fly.

21. Var det ikke for eders rige frender, Som bo-

boe i dette land; Jeg seer saa megen und paa Jeg gav dig Her Glob i haand. I mindes ja ver i Riddereens arm.

22. Det var Ridder Her Glob, Fik sot, og hand laa; Det var hans kier moder, Hun gaar ham til og fra.

23. Hor du det min kiere son, Hvad jeg vil dig; Haver du sorg og sygdom, Da dolg det for mig.

24. Jeg veed ikke det i verden er, Hvortil hu kand staa, Foruden hin skionne Fru Marg Og hende maa jeg ey faa.

25. Derpaa lader hun skabe en trold, udi hinde-lige, Den sender hun til Her Grimers gaard At hun kunde hannem svige.

26. Her Grimer spendte buen for sit knæ, Lo de vilde hand skyde; Pilen vendes tilbage igien, O monne hans hierte bryde.

27. Det var Herre Grimer, Hand laa i bl traa, Det var stolte Frue Margrete, Hun gaar til og fra.

28. Det var Ridder Grimer, Vende s veggen brat; Det vil jeg for sanden sige: dode samme nat.

29. Saa toge de Her Grimers Lig, Og lag i jord; Det var Fru Margrete, Hun send Ridder ord.

30. Det var hin unge Ridder Glob, H der legge sadel paa heste; Vi ville ride o land, Saa riig en enke at geste.

31. Her stander I skionne Fru Margret vel svobt i skind: Vil I laane mig huus i bliv' allerkiereste min.

.. Hør I Ridder unge Her Glob, I staar af
Hest: I skal have her hiemme, Og være her
g gæst. I mindes jeg sover i Ridderens arm.
. Hør I det skionne Fru Margrete, I er min
od: Maa jeg eder nu enke faae, Men jeg fik
ey moe?
.. Et aar vil jeg enke sidde, Og raade selv for
o, Saa vil jeg spørge fader og frender mine,
ive eder ansvar god.
. Det var hin unge Her Glob, Hand reed
e til og fra; Hand bad der om saa inderlig,
aar det vilde forgaa.
. Tak have hin unge Her Glob, Hand holdt
el sin tro, Maanets dag der efter kom, Lod
sit brøllup bo.
. Gud forlade fader og frender, Som skiller
lle og gammen; Glob og Fru Margrete,
e otte børn tilsammen. I mindes jeg sover i
erens arm.

Forklaring.

ne Vise kommer overeens med Torkild Trundesens, an-
det end at her bruges et ulovligt Middel, til at tage Her
r af dage med den omskabte og fortryllede Hind, saasom
g var en Levning fra Hedenskabet, og var ikkun Dievel-
et Spøgeri og Spilfekting, ved Guds Tilladelse, kraf-
Vantroens Børn, hvorom tilforn er talet.
de Grim er meldes lidet hos Hvitfeld Aar 1417: Men
Slegte-Bogerne: Her Peder Grimer til Torstrup (hvor
og Graver endnu sees,) kom sine Bønder i Hammer til
Præsten i Lydderup ihiel, som hand viede for dem ind i
. De begyndte at hugge Dørren, som endnu er tilsy-
Siden lod hand rette Bønderne, og meente der med, at
ndskyldt; Men Dronning Margrete belagde hannem,
lsider maatte give sig.
tales om en Povel Glob i Niels Ebbesens Vise, og er
tilforn, som var med at indhente Dronning Dagmar.

Om Anders Glob, som havde tient i Keyserens Gaard, Her Jens Glob, som ihielslog Bisp Oluf af Bergl... bierg Kirke i Ty, Aar 1261., for den store Uret ... spen havde giort hans Moder, derom tales ... Slegte-Bøgerne, at det ey her kand indføres.

LXXXVI.

Ukyndskheds lystig Anfang Og sorgelig Udgang.

Oluf Pant hand sidder paa Korsoer... drikker med sine svenne, At de saa ... godt ruus, Saa de sig ey kunde ... Pant hin venne med sine svenne, De ... sorgelig kvide.

2. Enten vill' J have orlovs brev, Og ... tieneste gev, Eller J ville følge mig til ... see hvor min bole blev.

3. Jngen vilde deres tieneste miste, ... svenne saa bolde, Ey heller give længer ... de vilde Hesten holde.

4. Hand beder sadle de skionne heste, ... de i staalden finde, Mads Burmand i ... vi geste, Hand skal det draae til minde.

5. De rede saa frem for Studeby, ... for Lund dernest, Tyge Olesen stod under ... Og bad dem ind til gest.

6. Det da var den rige Oluf Pant, ... Gerlev gade; Det kand jeg vel sige for sandt, ... hest sprang som en skade.

7. Hand rider i Mads Burmands gaard, ... prægtig svobt i maard; Bonden mon der ... Udi sin kiortel graa.

8. Du skalt laane os huus i nat, Og pleye ... delig vel, Og give os din hustru saa brat, ... slaa dig ihiel.

9. ... fald ... mig ... ne,

10. dem ... raad...

11. kel g... op til...

12. den b... driver...

13. snart ... Dorre...

14. de ove... Dra...

15. dig ... Pan...

16. ind ... Sa...

1... Ma... rig,

1... bred... Er ...

1... ban...

Skal jeg laane eder huus i nat, Og pleye eder
oel, Og give bort min hustru saa brat, Da skeer
stor uskel. Oluf Pant hin venne med sine sven.
De monne saa sorgelig kvide.

). Lader eders heste i staalden ind, Bærer for
havre og hoe; Gaar saa i stuen lystig ind, Og
er for hustru og moe.

. Bonden mon sig vende og vrie, Udi sin kior.
raa, Saa søgte hand den genneste sti, Som
Anderskov laa.

. Oluf Mortensen den gode Prior, Tilspør
onde saa brat, Hvad er det for fare stor, Dig
r her op i nat?

. Saadan stor vold er mig paafort, Saa
før jeg det tænkt; Bliver ey Oluf Pant af
en kiort, Da bliver min hustru krænkt.

. Det var Prior Oluf Mortensen, Lader raa.
er ald sin gaard: Vel op mine raske hovmænd,
ager paa brynien haard.

. I tage til vaaben alle tillige, Og det uden
eller falsk, Det vil jeg for sanden sige, Oluf
t er saa haard en hals.

6. Gak strax hiem du arme bonde, Og luk flux
dine hunde; Stil ogsaa dine folkes munde,
a vil jeg efter kunde.

7. Prioren var da rusted til krig, Og reed i
s Burmands gaard: Hielp nu Gud i himme.
Oluf Pant tager til sin kaarde.

8. Oluf Mortensen ind ad dorren trein, Saa
i hu og sind; Oluf Pant stander ham op igien,
ystig og gesvind.

. Hvo lover dig til Gerlev by, Mine trofaste
er at geste? Af dette skal vorde landers. Da
for

monne med helene fegte.

22. Oluf Pant krob op
ikke da ret glad; Prioren f
Hand vilde ham legge i bad.

23. Sloge de saa hin r
hans svenne ni, Foruden fr
Ham gave de sit liv. Oluf
svenne, De monne saa for

Anmerk

De Panter have fordum været
mark. J en Slegtebog finde
steret Anderskov kaldes Jep Mort
om hvilken Slegt tilforn, og der
sen Jernskeg var af Erling, som
Pant blev ihielslagen, Aar 1397.

LXXX

Manaen rider ra

4. Jeg ikke tor, jeg ikke maa, I morgen skal mit
bllup staa. Men dandsen den gaar saa let gen-
n lunden.
5. Hør du Her Oluf, træd dandsen med mig, To
kkeskinds støvle saa giver jeg dig.
6. To bukkeskinds støvle sider vel om been, For-
ldene spore derom spend.
7. Hør du Her Oluf, træd dandsen med mig,
silke-skiorte giver jeg dig.
8. En silke-skiorte saa hvid og fiin, Den blegte
n moder ved maane-skin.
9. Jeg ikke tor, jeg ikke maa, I morgen skal mit
bllup staa.
10. Hør du Her Oluf, træd dandsen med mig,
hoved af guld saa giver jeg dig.
11. Et hoved af guld kand jeg vel faa, Men dand-
med dig tor jeg saa.
12. Og vil du ikke dandse med mig, Sot og syg-
n skal følge dig.
13. Hun slog hannem mellem sine hærde, Aldrig
r hand slagen verre.
14. Hun løfte Her Oluf paa ganger rød, Og
nu hiem til din festemø.
15. Der hand kom til borgeled, Der staar hans
der og hviler ved.
16. Hør du Her Oluf kier sønnen min, Hvi bær
nu saa blegen kind?
17. Og jeg maa vel bære kinden bleg, For jeg har
et i Ellekonens leg.
18. Hør du Her Oluf, min søn saa prud, Hvad
l jeg svare din unge brud?
19. I skal sige jeg er udi lunde, At prøve min hest
aa mine hunde.

20. Var-

20. Aarle om morgen, dag det var, Ri[...] den brud med brudeskar. Men dandsen [...] saa let gennem lunden.

21. De skenkte miod og de skenkte vin: [...] Her Oluf brudgom min?

22. Her Oluf hand reed sig hen i lunde, [...] proved sin Hest ogsaa sine hunde.

23. Hun tog op det skarlagen rød, Der la[...] Oluf og var død.

24. Aarle om Morgen dag det var, De [...] tre Lig af Her Olufs gaard.

25. Her Oluf og hans festemø, Hans m[...] og af sorgen død. Men dandsen den gaa[...] gennem lunden.

Antegnelser.

Der holdes for, og gemeen mand troer det endnu, [...] en Ellekonge i Stevens, og at der maatte inge[...] Konning komme der ind, men Christian den 4. Frede[...] Christian den 5. have været her nogle gange, og gio[...] denne Meening til intet. Til vor Allernaadigste Herre [...] stian den 5. der hand efter sin Norske Reise over [...] holdt sit Indtog i Stevens, 4. Nov. 1685. giorde [...] leverede dette Klinge-Vers:

Sæt Foden lykkelig paa lidet Stevens-Land,
O store Konning, som dit vide Norg' i Somme[...]
Besaae, men nu til halv-befestet Sternbo kom[...]
Fra yderst Tule hid, (Guds egen salved Mand.
Det onde Herberg, hvor man ey forlystes kand
Hvor Dofra fordum laa, hin gesteløse Jette,
Det ubesogte Field af andre Konger, dette
Bestigde vor Monark, det vovede forst hand.
Wort Stevens og hvor faa af Konger eller inge[...]
Var seet, (thi hver har meent,) mand sad her under
Vingen
Og Elvekonaens Haand) nu raaber med got E[...]
Her hen til Hekkenfeld, du Klint og Elvekona:
Med ald din Elveflok af vores Mark og [...]
Men Danner-Konning kom, leo sund og seierfal.

ns Daatter, Ellefrue og Ellekone kaldes den, som
ndfolk, og Ellen eller Elven, som bedrager Kvind-
pogeri, fordom meget gængse, hvorom nu i dette
lii Lys ey meget høres. Mand taler og om El-
n de gave undertiden bort til dem, hvilke de elske-
kunde spaa om allehaande tilkommende Ting.
var forførd af dem, kaldtes Ellevild, og sagdes om
t legte med dem. Men denne Her Oluf er her
let og Elleskudt, fordi hand ey vilde ellers, eller
Elvedands med disse Ellefolk.

LXXXVIII.

egyndelse faar sielden god Ende.

t er en Greve-søn, Om det er eders villie,
nd gilled Guldborg, det var i løn. Der
n legtes for dem.
d gilled hende fra hun var barn, Og si-
voxen var.
dborg giver mig eders tro, J et bedre
al J boe.
skal føre jer paa det land, Hvor aldrig
rg til haand.
skal føre jer paa den øe, Hvor J skal leve
døe.
rer mig aldrig paa det land, Mig kand jo
g til haand.
rer mig aldrig paa den øe, Jeg er jo Gud
døe.
groer ey andet græs end løg, Der syn-
en fugl end gøg.
rinder ey andet vand end viin, J maa for-
en min.
vor skulde jeg komme af gaarde med dig,
a mange som vogte paa mig?
g vogter fader og mig vogter moder, Mig
r og mig vogter broder.

12. Mig

15. Jeg giorder dig med
synes det ingen Jomfrufær
16. Jeg spender dig gyld
kandst du ride dine frender m
17. Hand slog over hen
sætte hand hende paa ganger
18. Der de kom paa hed
Greve.
19. Hør du Ribolt, kier
har du faaet denne smaadre
20. Det er min yngste
fra min moder.
21. Du torst det ikke dol
Guldborg jeg kiender vel di
22. Kandst du dølge din
vel kiender jeg din rosens kin
23. Jeg kiender dig paa
tient' i din faders gaard.

9. Der hand kom i Her Truids gaard, Der
:r hand over breden bord. Der huen legtes for

.

o. Her sidder du Her Truid, drikker miød og
, Ribolt rider bort med festemø din.
1. Truid lader raabe over ald sin gaard, J
e hovmænd drager brynie paa.
2. Der de komme en stund dersfra, Guldborg
ilbage saae.
3. Hisset seer jeg min faders høye hest, Jeg seer
en Ridder, Som mig haver fæst.
4. Guldborg J lader eder dertil somme, J hol-
egge vore heste i tomme.
5. End om du seer mig falde, Du skal ikke paa
kalde.
6. End om du seer mig bløde, Du nævn mig
til døde.
7. Ribolt kaste sin brynie om hals, Guldborg
bte den uden falsk.
8. Hand hug i den første skare, Her Truid og
'es kiere fader.
9. Hand hug i den anden flok, Hendes brødre
gulen lok.
o. Holder op Ribolt min hiertens kiere, J stin-
omsider ind eders sværd.
.1. Min yngste broder J intet ont giøre, Hand
d min moder tidende føre.
.2. Hand førde hende tidende om de døde, O væ
: nogentid dotter fødde!
43. J det som Ribolt nævnet var, Og da fik
id sit banesaar.
44. Ribolt stak sit sværd i skede; Kommer Guld-
g, nu ville vi ride.

45. De

45. De rede gennem rosens-lund, De ...
et ord af deres mund. Der hven legtes for ...
46. Hor I Ribolt min hiertens kiere, Hv...
ikke saa glad som forre?
47. Et er det at mig rinder blod, Et andet ...
hu er mod.
48. Det tredie er, at jeg skal døe, Det ...
Guldborg at du est møe.
49. Jeg tager af mit snørrebaand, Og ...
for blodet, som jeg kand.
50. Gud naade dig Guldborg, saa lidt ...
Slet intet duer her dit snørebaand.
51. Der hand kom til borgeled, Der ...
moder og hvilte sig ved.
52. Velkommen Ribolt, sønnen min, En ...
hun ogsaa unge brud din.
53. Nu saae jeg aldrig saa bleg en brud, Dri...
des saa langt foruden guldskrud.
54. Det er ey under at hun er bleg; Thi ...
ver seet saa haard en leg.
55. Gud give jeg maatte leve en stund, ...
bytter siele-gav' ud.
56. Min fader giver jeg min høye hest, ...
kier moder I hente mig Præst.
57. Min kier broder mig staar saa nær, ...
ver Guldborg, jeg haver saa kier.
58. Gierne jeg det giorde, Om jeg for ...
torde.
59. Hielp mig Gud af ald min nød, Sa...
er Guldborg for mig møe.
60. Jeg lod mig engang lyste, At jeg ...
gang kyste.
61. Det skal ey skee men jeg maa leve, ...
brødre min tro skal give.

52. Ribolt var død for hanen goel, Guldborg
de for opraand sool. Der huen legtes for dem.

63. Der komme af det bure, Tre Lig, de vare
i prude.

64. Det eene var Ribolt, det andet hans moe,
n det er eders villie; Det tredie hans moder,
n sørged sig død. Der huen legtes for dem.

Antegnelse.

Ribolt tager sin Festemøe, som var given en anden, hvilket
koster hans og manges liv.

De hulde for, som Israels Børn, at Løg var saa god en
; og Gøgen saa skiøn en Sang-Fugl, som dog raaber det
mme, hvilket kaldes Coccysmus i de lærde Sproge. Hans
ng er behagelig, fordi den høres kun sielden og alleene om
aaret i den fejerste Tid.

De Brokker ere komne af Skotland, ligesom de Bryster og
klar; Og Eske Brok til Estrup, som og bode paa Vemme-
, var den sidste Mand af den Stamme. En af hans Døt-
var Fru Lisabet Brok, som kaldede Broksøe i Porsmosen
e sig. Det er lang Sagn, om den Hat, som Eske Brok
af den Dverg paa Marken, hvilken for at faa den igien,
ham og hans Efterkommere gode Vilkaar, dog at hand
ulde efterlade sig Sønner, men Døttre. Ligesom og den
esøvs Frue fik en Gave fra de Underjordiske, som Fru
phia Ransov af Søeholm, videre fortalde mig, og anden-
e ogsaa læses om.

LXXXIX.

Alle Kunster ere ikke lovlige.

Paa dofrefield i Norge, Laa de Kæmper uden
sorge. Men hvo skal føre vore Runer, Men
vi ey selv maa.

2. Der var saa mangen Kæmpe bold, Dron-
g Ingeborgs brødre alle tolv.

3. Den første kunde vende vejret med sin haand;
n anden kunde stille det rindende vand.

4. Den Tredie foor under vandet som en fisk, Den fierde fattes aldrig mad paa disk. Men hvo skal føre vore Runer, Men vi ey selv maa.

5. Den Femte kunde guld-harpen slaa, At alle dandsede, der hørde paa.

6. Den Siette blæste i forgyldene luur, Saa alle det hørde, maatte grue derfor.

7. Den Syvende kunde under jorden gaa, Den Ottende kunde gaa paa bølgen blaa.

8. Den Niende bandt alle dyr i skove; Den Tiende kunde aldrig søvnen sove.

9. Den Ellevte band Lindormen i græsset laa; Ja meere kunde hand og formaa.

10. Den Tolvte var saa viis en Mand, Hand vidste hvad skeede i fremmede land.

11. Det siger jeg for vist og sand, Deres lige findes ikke i Norges land.

12. Jeg vil eder sige med et ord, Deres lige findes ikke paa denne jord. Men hvo skal føre vore Runer, Men vi ey selv maa.

Anmerkning.

Her tales nogle gange om Dofrefield i Viserne; Om samme Bierg, see Antegnelser til 71 og 87 Viser.

Vore Skaldre have hermed udviist Exempler paa adskillig Trylleri, saasom Odin deres Afgud var en Mester i saadanne stykker, som her opregnes, hvilke mange have vidst at bruge efter hannem, og endeel endnu i Norge med at opvække Døde. Men Spillemanden i Kong Erik Ejegods og i den Danske Fabel om Munken og Bondedrengen, o. s. f.

XC.

XC.

Mands Moder er tit Sønne konen ond.

Omnes socrûs oderunt suas nurûs. *Terent.*

Her Ove har ey Daatter uden een, Op under saa grøn en lind. Hand giver hende til Elling hen. De ride saa varlig gennem lunden.

2. Hand gav hende en Ridder saa ven, Her Stig Kob saa heder hand.

3. Det lakked fast hen mod et aar, Med fonner da Torelild var.

4. De fulte hende hid, de fulte hende her, Alt blev det jo længer jo verr'.

5. Her Stig svøber sit hoved i skind, Saa gaar hand i loftet for sin moder ind.

6. Hør I kier moder, giver mig raad, Hvor det skal med Torelild gaa.

7. I fyrretyv' uger og et aar, Saa længe Tore med barnet gaar.

8. O ney! kier moder det er ey vist, i 40 uger gik Marie med Christ.

9. I men jeg kand ikke bedre faa, Da fører mig did, som jeg kom fra.

10. Hestene ere i enge, Kiøresvenden er i senge. De ride saa varlig gennem lunden.

11. Kand jeg ey karm og kiøresvend faa, Da skal jeg paa min bare fod gaa.

12. Det ord var ey saa snart udsagt, Hestene vare for karmen lat.

13. Her Stig tog hende listelig i sin arm, Og løfte hend' i forgyldte karm.

14. Hand sætte hende paa bulster blaa, Da ...

18. Det de komme til borg
søster og hviles ved.

19. O min kier søster giv
skal med hende tilgaa.

20. Stolt Mettelild gaar t
vox-born mon virke.

21. Saa svøber hun sit hov
loftet for sin moder ind.

22. O min kier moder forl
tager eders sønne-born i eders-

23. Jeg tenkte med mitt n
kast' alting omkring.

24. Jeg meent' alting var
der som Torelilds brud-kiste st

25. Den kiste af steden bl
Torelild var der paa sat.

Her Stig giver jeg en rosens blomme, Gud ham snart hend' at bekomme! De ride saa gennem lunden.

Antegnelser.

findes saa ofte Exempler paa Troldom og forgiørelse, som her, at hun ey skal føde, og Alcmena ey heller kunde rculem, førend hendes Pige løy for Lucina, som hin ødselen, og sagde, at det var allerede overstaaet; n meere hos Poeterne.

bytter og Sielegave ud for sin Død, som Ribolt til-
rde.

Rober, saasom og de Knober, vare tilforn Adels-Slegt.
Om Her Axel Knob finde vi, at hand først bygte ard, 1412.

XCI.

, men see hvem. Fide, sed cui vide.

ier møder I strax kiender mig raad. Mig tyk-
kes det er tungt. Hvorledes jeg Marstigs
datter kand saa. Mig tykkes det er tungt at

Saa giorde hun hest af klareste vand, Og bide
adel af hvideste sand.
Saa skabte hun ham til en Ridder saa fayr,
eed hand til Marie kirkegaard.
Hand bant sin hest til kirkekam, Saa gik
osser kirken avet om.
Den havmand gaar ad kirkedørren ind, Alle
illeder vendtes omkring.
Det mælde Præsten for alteret stod, Hvad
er en Ridder god?
Marstigs daatter smiller under kind, Gud
n Ridder vare min.

Jeg giver dig ikk og følger di

11. De ginge af kirken e
dandsede gladelig uden ald f

12. De dandsede dem a
Siöst da var der ingen med.

13. O Marstigs daatter
Men jeg bygger skib som jeg l

14. Der de komme til hv
tes alle smaa baade til land.

15. Der de komme midt u
daatter sank ned til bund.

16. De hørde det saa la
Marstigs daatter skreg i det

17. Jeg raader alle og h
ikke i dands med stor hovmo
tungt at udride.

Forklari

Saadanne Havmænd kaldes elle
dom at forføre og drukne M
geliI Lærdom forsvinder sligt Spø

til Minde er opsat. Her Stig Hvid af Bistrup stiftede ·ek Kloster paa Dronningborg Læn; Levede i Kong os den Stores Tid, og lod først bygge Biørnholm. 1560. døde Jacob Hvid af Rokier, den sidste af denne gt.

XCII.

Her Ebbes Døttre i Burø.

Her Ebbe lod bygge saa høy en bure, Den staar endnu til minde; Der synger stær og nattergal faver, To Jomfruer sove der in- Saa listeligt de fare.

. Her Ebbe skulde til Island fare, Sin herres d' at rykte; Hans døttre skulde tage Burø va- Dem selv til liden lykke.

. Her Bonde og Her Skammel, Ginge med s moder i raad, Her Ebbes døttre at gille, Og dem spaat og haad.

. Den yngste broder frygtede ved, At byde de nfruer skand, Kommer Her Ebbe hiem med fred, d hevner det om hand kand.

. Hans moder blegned i hviden kind, Og blev n vred; Ikke haver du din faders sind, Men du leven saa red.

. Der er ingen hiemme til vern, Foruden de ge smaa, Vare de end klædde i jern, De kun- der ikke modstaa.

. Aarle om den morgen, Skerped de deres), Silde om den aften, Rede de til Buren ud.

. Under de høyelofts tille, Brøde de Riddere Imod de Jomfruers ville, Komme de i høye- ind.

Op da vogned' de Jomfruer [illegible] . Og [illegible]

12. Den yngste syster græ
hun fik først til meene: Vi vi
hast, Og siunke os ned med s
13. Den ældste syster svared
ster ikke saa, Vi vente vor fade
hevner det om hand maa.
14. Det var den gode Her
Island hiem. Hans kiere dot
ham grædende igien.
15. I være velkommen Fa
for eder saa saare; Her Bon
mild, Have skyvlt vor favre ha
16. Her Ebbe blev i hierte
sorgefuld færd: Ilde stedde jeg
jeg veye mand med sværd.
17. Ikke skal I for vores
skarpen sværd, Vi ville det selv
vær' ære værd.

kind: Staar op I dannekvinder, Og la-
onne-koner ind. Saa listeligt de fore.
r Bonde og Her Skammel, Ginge sig at
Jomfru Trunde ogsaa Signild, Traad-
: dem.
orden i det vaabenhuus, Drog Jomfru
t sværd, Synden for det alterhuus, Fik
i stor en ufærd.
orden for det alter klar, Drog Jomfru
in kniv, Neden ved den kirke-dør, Her
l miste sit Liv.
er staae vi nu enker to, For vi ere ikke moe;
iu eders sønner to, Æder dem til salt og

yv vintre efter dette mord, Stod Højby-
); Der blev ikke prædiken giordt, Ej hel-
n mand.
e bygde et Kapell paa Ellene-bierg, Det
de og mand, Til Paven formildte deres
loste deres kirke af band. Saa listeligt

Forklaring.

s Døttre vare paa Borg i en Søe strax ved Højby:
: Borg kaldtes og Burøe, liggende i Højby Sogn
Her Ebbe var selv rejst til Island, men dette
n tidt findes i Viserne; Men jeg meener, at her
ies Jorsals Land og Færd, hvor fleere reyste hen
tis end til Island. Der findes endnu afmalet i
e som Assverus Barthol. fød der paa steden, haver
storien, hvorledes Ebbes Døttre ligge med As-
aa Sengen; Men den tredie Dotter haver intet,
ldig i alt dette, og derfor ey havde Aflad behov:
eren kommer krybende til Paven, og annammer
em Aflad og Løsgivelse paa det Forbud og Band,
kirke var udi i syv Aar. Kapellet var bygt [illegible]

Om hellig Ander[...]

I Slagelse vár en Sogn[...]
gav ham stor naade; [...]
hand kunde best, Sant[...]
raade; Af Slagelse hand f[...]
bort til det hellige land, Jeru[...]
lig Anders er hans navn, De[...]
de hand gavn, Hand vilde de[...]

2. Udi den hellige fastetid, [...]
hand komme, Hand tiente G[...]
Det er os alle til fromme; H[...]
hans død, Der os haver frel[...]
haarde pine: Hand bad og f[...]
GUD vilde vende dem til sig om[...]
sine.

3. Oppaa den værdige Pa[...]
Messen sagde, Den bor fald[...]

re alle, Hand lagde sig ned, hans sorg var stor,
var hans hu i englekor, Paa GUd hand monne
de.

-. Af ret sorg faldt hand i søvn, Hans sorg fik
et god ende, Det hand da drømte, var ey løgn,
n skeede ham for sande: Hand tøkte en mand alt
t en hest, Forde hannem, som hand kunde best,
ler sin egen villie: Hand vogned op og saae sig
, Paa Hvilehoy sad hand vel sum, Det duer ey
iden at døllie.

6. De hyrder ginge saa raskelig, Til hannem at
tale, Hand blev saa meget underlig, Hand hør-
dem danske tale, Hand meent' hand var i Jerusa-
, Hand vidste ey hvor hand kom hiem, Efter
dan ro og hvile, Hand lovede GUd i Himmerig,
er ham havde fordt saa underlig, Saa mange
ndrede miile.

7. Saa stod hand op og var saa glad, Det kund'
andet være, Saa gik hand ind i Slagelse stad,
et var et stort nymere: Hand sagde Messen i Jeru-
em, Samme dag kom hand end hiem, Aftensang
siunge. Ingen mand kand sige deraf, Hvor hand
n fra den hellige grav, Det hand havde mange
iger.

8. Anden dag som der var næst, Hand vild' ey
nger dvælle, GUd var hannem i huen best, Hand
de de miile tælle; Til S. Jacob og Trundhiem,
nd kom hand alt hiem igien, Forend hans staald-
ødre vare. Hans hest var snar og ikke seen, For-
kom hand saa snart igien, Hans beene var' gand-
snare.

9. Fattige laante hand gierne huus, Naar de vil-
hannem gæste, Mad og øll, Ild og Lys, Gav hand
dem

dem af det beste; En kvinde gav hand sit syn igien, En krobling gav hand hænder og been, Med GUds hielp og naade; Alt det hand i GUds navn gav, Det kom igien som vand til hav, Der fik hand af ...
baade.

10. Alle de i Slagelse boe, Hand agtede deres be-ste, Hand flyde dem græs til deres ko, Og vand til deres heste. Alle de nu GUd kalde paa, Hielp af ham de visselig faae, De fattige med de rige. En dags reyse og aften god, Forleen os Christ med et frit mood, Vi finde slet ingen hans lige.

11. Nu ligger hellig Anders i sorten muld, Ud i St. Peders kirke; Enhver sin GUd er troe og huld, Dem vil GUd hielp' og styrke, Hellig Anders ... nu glædes med GUd, Fordi hand holdt hans hellige bud, Men hand var udi live. O JEsu Christe med din bøn, Lad os i Himmelen faae god løn, Lad os der med dig leve!

Forklaring.

Hvidtfeld holder dette for en Drøm, og at hand i Legem ikke væsentlig, haver været i Joppe til St. Jacob i Compostelle og St. Oluf i Trundhiem paa en Dags Tid. ... pulus de Tempore taler og om denne hans Rejse, hvis Mening i vort Maal er denne: En Præst af Dacia eller Danmark ved Navn Anders, der hand Pilegrims-viis var forreist til den Hellige Grav, og hans Følgeskab vilde nu hiem, sagde hand: Tiden og Steden er hellig, hører først Messe. Men der de dog fore bort, er hand, efter at Messe og Maaltid holdt var, udgangen alleene, hvor en paa en Hest, bad hannem sidde op, og der H. Anders giorde saa, sov hand indtil Aftenen, da hand saae sin egen Kirke for sig; Men hans Anfører bad ham at takke GUd, og dermed forsvand, o. a. m. Ellers haver ogsaa Odin førd Hading paa en Hest over Vandet; Men man vil ikke ligne en Hedning ved denne hellige Mand.

Der sees endnu Hvile-Højen uden for Slagelse. Det Stakit-Verk, som stod om hans Grav, findes endnu i ...

vor haud ligger udhuggen i et Træ, med Kalk og Disk i
anden.

Der er adskillig Sagn, hvorledes hand forskaffede dem i
lagelse Jord, som hand begiærede af Kongen, Valdemar
Sejer, hvilken bevilgede ham saa megen, som hand kunde ri
omkring paa et ni Nætter gammel Føll, mens Kongen var
Bad. Der hand nu indreed en stor Mark til Byen, kom bud
Kongen, at hvis hand ey skyndede sig af Badet, da skulde
nd vel ride al formeget af Landet dertil, o. s. f.

XCIV.

Om S. Lucio og den Trold i Belt.

Saa store hellige gaver, Gud mon Danmark med ære; Af Rom komme hid to Paver, Efter Romerske viis at være, En Messe-degn n tredie er; Hand derfor priis nu bær.

2. St. Lucius er en af de, J Siæland mon hand ere, J Roeskild de hans hoved see, Som for kirker on Kronen bære: En Drage lagde hand øde, Som i Belt giorde folket møde.

3. De Prælater af Roskild stad, Til Rom lade d udgiøre, Mand derom en Prælat bad, Som nu monne høre: Lucii hoved finge de der, Og før til dem i Danmark er'.

4. De toge det hoved og helligdom, Og giorde t meere hæder, Saa førde de det fra Rom, Hid Danmark neder; Det kom saa i den stund, Det rtes over Belte-sund.

5. En Drage var der grum og leed, Skib giorde nd stor plage, Saa mangen mand der bleged ved, Hand vild' en af Skibet have; Det var or ynk og stor nød, Hver saae for sig sin visse død.

6. Der det Skib midsundes var, Som Lucii oved mon føre, Den drage saa de aabenbar, Hand lde dem ondt giøre, Paa døden monne de grue

7. Hand

fro, Paa JEsus Christ mon

9. De førde det hoved til
ud mod dem gange, Og alle f
Guds ord monne de lange.
kirken stion. O JEsu Chri

Forklarin

Af Rom komme hid 2 Paver.
lig Hellighed for nær talet, om
Folk skulde ydmyged, som Alb. Kra
de gaae ey ud at prædike, men helle
v. s. f. Dog siges Benedictus P
Hamborg, og der død og begraven, s
ket min Velynder og fornemme V
Yngre i et Skrift her om beviser
have sig. Disse maa vel have være
Thi naar der og vare 2 Paver paa e
vel, at de kunde følges ad.

Lucius Pave, den første af det R
ken i Roskild kaldes Luds Kirke og L

ctor Povild i sit Svar til Kong Gostes Spørsmaal, skri-
ver om saaledes: Jeg befinder ofte thet store og underlige
, som then benedidede GUd lod ske med thet Trold, som
de beslaget then Strand, som skelner mellem Sieland og
, og kaldes Bælt, hvor thet ofte trængde hver Skib en
nd vraf, saalænge at St. Lucii Martyris og Paves Ho-
anne førdes ther over indtil Roskilde Domkirke, hvor same
ge Martyr haver nu en æwig Amindelse; Men hand er
on udi samme hellige sted. Det var tilforn kaldet Hellig
oldigheds Kirke, bygt først af K. Harald Blaatand.
llers er en gammel Sagn i Roskild, at der nogle underti-
skulde drukne i Isefiord, maaskee ved en Nykke eller Rosmer,
toge Menneskerne bort, og sugede dem; Efter at de antoge
lige slags Ham og Skikkelse. Vel findes i Viserne, at
Oluf kios Søe-Trolde bort, men hand var en levende
nd og Konge, men her var ikkun et dødt Hovet. Dog
d jeg og tro undertiden utrolige Ting.

XCV.

Mist Brud Offer og mist Brud Ædeling.

Det var om en loverdag, Det regned under øe,
Det var Tyge Hermandsen, Skulde hente
sin festemo. Jeg skal ride ud imod saa ven en.
2. Den Herre ud af vinduet saae, De bekke de
e saa stride, Jeg kiober ikke saa dyrt min mo,
g rider mig selv til kolde.
3. Hor du Nilaus Beneditsen, Du haver lange
ne: Jeg beder dig for den veldige Gud, Hent mig
n unge brud hiem.
4. Svared det Nilaus Benditson, Hand sva-
et ord for sig; Skal jeg hente din unge brud,
g gior dig visselig svig.
5. Det var Nilaus Benditson, Hand reed den
d imod, Der hengde silke og sindal grøn, Al
hans gangers fod.

6. De

6. De klæde dem i silke, Og saa i gyldene skri[n]: Saa rede de til kirke, Alt med den unge brud. Je[g] skal ride ud imod saa ven en.

7. Bruden staar for kirke-dor, Rod som rosen[s] blomme; Alt bad bruden til vandet see, Om bru[d]gommen ey mon komme.

8. Svared det Nilaus Benditson, Hand sva[rer] ord saa blide: Hand tord' ey fare over bekke i da[g], For strommene løbe saa stride.

9. De satte bruden paa brudebenk, Baade m[ed] tukt og somme, Alt mon de til vandet see, Om brud[]gommen ey vil komme.

10. Saa skienkte de baad' oll og miod, Udi de[n] solver-skaal, Det leed fast mod aften, Og fast mo[d] senge-maal.

11. Lofte de den unge brud, Udi den brude-seng, Hun sad der vel i timer tre, Ikke kom brudgommen end.

12. De Præster stode for brude-seng, Og sjunge som best kunde være: Hvo skal sove hos bruden i nat, Men brudgom er ey here?

13. Frem gik Nilaus Benditsen, Og sked de solv-spendte sko: Jeg vil sove hos bruden i nat, Jeg giver hende min tro.

14. Saa drukke de det bryllup, Og giorde sig glade og blide, Foruden Tyge Hermandsen, Hand torde ey der over ride.

15. Det var om en Odensdag, Vandet tager til at falde: Over kom Tyge Hermandsen, Med sine brudmænd alle.

16. Hand kom i den bryllups-gaard, Og til det skionne gilde, Det da svared den unge brud, Rid bort, du komst for silde.

17. Hør du stolten Sidsellild, Det haver jeg ...ed dig, At du har loved en anden, Men ilde svi...ed mig? Jeg skal ride ud imod saa ven ein.

18. Hør du Tyge Hermandsøn, Det maatt du ...el vide; Jeg vil ikke have den svend, J regn ey tør ...dride.

19. Havde du været en jomfru-svend, Og havde ...u mig kier, Du havde brudt den bølge blaa, Al ...ed dit blanke sverd.

20. Da vil jeg mig Kloster give, En munk saa vil ...eg være, Men vider stolten Sidsellild, Jeg kom...her her aldrig meere.

21. Falder da din vey her frem, Og stilles da de ...kekke, Haver jeg Oxe fleer' end to, Du faar dem i ...dine sekke.

Anmerkning.

Præsterne sunge for Brude-Sengen, som endnu skal være ... Skik i Sverrig, og var her i min Barndom sædvanligt ...aa Landet. Strax noget gik een imod med Giftermaal el...er andet, Kloster gav mand sig, som de Latiner sige: De...peratio facit tria M.

XCVI.

Mandens List er vel behendig, Kvinde-List er dog u-endig.

Det var Elen Oves-daatter, Var kommen saa vidt i ord. Det er ikke for hendes meget guld. Ey heller hendes grønne jord. Og ...i ere Jomfruens mænd.

2. Det er ikke for hendes meget guld, Ey heller hendes grønne jord, Det er meer for hendes fader, Er prised over Kongens bord.

3. Det var Her Magnus, Hand beder sadle sin hest, Jeg vil ride til Berslevgaard, Elen Oves-daatter at fæste.

4. Der hand kom til Sallingsund, Da spurde hand til Ty, Monne Her Ove være hiemme, Eller er hand dragen af by? Og vi ere jomfruens med

5. Det da svared den Fergemand, Og saa svared hand paa: Her Ove er ikke hiemme, Hand drog af by i gaar.

6. Saa gik hand til kirke-stette, Og der bandt hand sin hest, Saa gik hand i kirken ind, Alt som hand kunde best.

7. Alt da stod de skionne Jomfruer, Og hver hos moder sin, Foruden Elen Oves-daatter, Og hende rand taare paa kind.

8. Traadde hand over skammel, Og vel over fire end to; Staar op Elen Oves-daatter, Og giv mig eders tro.

9. Det da svared den skionne Jomfru, Og hende rand taare paa kind: Jeg er ikke Elen Oves-daatter, Jeg er hendes tieneste-kvind.

10. Laant saa haver jeg hoser, Og laant saa haver jeg sko, Og laant saa haver jeg hoved-guld, Og derfor stander min tro.

11. Hun tog en guldring af sin Haand, Og gav den Sogne-præst, Jeg beder for den øverste Gud, I læser den lange læst.

12. Der hun stod i altergul, Da havde hun hoved-guld paa, Der hun kom til kirkedør, Da havde hun kappen graa.

13. Der hun kom til stette, Der loste hun hans hest, Saa reed hun til Sallingsund, Som hun kund' allerbest.

14. Det var Her Magnus, Hand mon af kirke gaa; Hvor' er Elen Oves-daatter? Og hvad er til raad.

15. Forlænge hørde jeg messen, Ogsaa hin lan-
læst; Bort' er Elen Oves-daater, Og løst har
.. min hest. Og vi ere Jomfruens Mænd.

16. Der hun kom til Sallingsund, Raabte hun
.. færgemand; Her er peng' og gave rund; For
.er strax paa stand.

17. Der hun kom der midt paa sund, Da slog
.. ud sit haar: Hør I det Her Magnus; Jeg
.ver end mø i aar.

18. Der hun kom over Sallingsund, Der viffted
.. med sin hat, Far nu vel Her Magnus, Jeg
.ver end mø i nat. Og vi ere Jomfruens mænd.

Anmerkning.

Som jeg finder i Slektebøgerne, da var hun Her Ove Lun-
ges Daatter af Klausholm; Og skal dette være skeet ved
.ar 1386. Et artigt Qvindesniid, at bevare sin Ære og Tro,
.orfor hun og er berømt med denne Vise.

XCVII.

Kierlighed er snart tændt, men ey saa snart slukt.

Erik Styggesen tiener i Kongens gaard, Hand
havde baade sadel og heste, Liden Kirsten er
paa Forslev-gaard, Hun leger med rode
.ald-neste. Saa glad rider Erik Stygesen mod sin
.omfru.

2. Det var Erik Styggesen, Hand beder sadle
. heste, Vi ville ride os op paa land, Fru Else
.ld at gieste.

3. Velkommen Erik Styggesen, Velkommen i
.or gaard, Den brune miod, den klare viin, Skal
.ære for eder unspard.

ster blaa; Jeg siger eder S
hend' aldrig faa.

7. Det var Erik Stygge
sin hest, Saa reed hand til
hand kund' allerbest.

8. Det var Erik Stygg
Hans at staa, Jeg har mi
maa hend' ikke faa.

9. Mit raad skal det være,
mig: Tag du selv din fæste
mand for dig.

10. Det var Erik Stygg
lon-breve skrive; Sender
gaard, Liden Kirsten at ove

11. Mældte det liden Kir
de lon-breve faa; Raade d
Men det nu saa skal gaa.

12. Det var en Mandag

15. Tak have Erik Styggesen, Hand holt saa sin tro: Hand førde hende til Matrup hen, Lod sit bryllup bo. Saa glad rider Erik Stygge- mod sin Jomfru.

Forklaring.

Erik Styggesen skal have været en Rosenkrands af Matrup, som i K. Hanses Tid tog sig en Jomfru af Froslevgaard i Fors til ægte. Hun var Niels Kaas og Fru Else Jens- daatters Daatter, og fik hand Froslev-gaard med hende, hvor boede i mange Aar.

Den første Kristen Mand af de Rosenkrandser var og en rik Rosenkrands, begraven paa Hioringsholms Mark i ylland i en Høy hos sine Forfædre. Hand var med Stig vid til Rom, og forhverved der den Rosenkrands paa Hiel- len. Her Jep Jensen Rosenkrands blev slagen til Ridder ed den hellige Grav 1441. Her Erik Ottesen kaldte sig først Rosenkrands 1476. Der siges, at Dronning Margrete ey vil- tillade dem at føre dette Vaaben, fordi det var førsteligt og r meget for Adelen. Der meenes ogsaa, at de vare af de Grever af Eberstein, som ere Pommerske, men de føre kun en Rose i Vaabenet.

XCVIII.

Hvor der er Kierlighed, er Tro.

Det var Morten Venstermand, Hand var en mand saa god, Fæste hand sig en skion Jom- fru, Og alle hendes venner imod. Saa glad rider hand af Roskild med sin Jomfru.

2. Det var Jomfruens brødre syv, At de kunde hem adskille, Gave de hend' i kloster ind, Det var mod hendes ville.

3. Det var Morten Venstermand, Gaar sig for Kongen at kære; De have min Jomfru kloster-gi- vet, Og derfor kommer jeg here.

4. Det var Danner-Konning, Og svared hand for sig: Du tag din Jomfru af kloster ud, Og der

mistæder jeg dig. Saa glad rider hand ...
med sin Jomfru.

5. Det var Morteen Wenstermand, ...
svøber i Kind, Saa gaar hand i høye-loft, ...
Lier morbroder ind.

6. Her sider J morbroder Lier, J ...
gode raad, Hvor jeg af klosteret, Kand ...
festemøe faa.

7. Det svarede hans morbroder, H...
dertil med ære: Lov du dig en anden møe, ...
det nu saa være.

8. Det svared Morten Wenstermand, ...
stod i Skarlagen rød, Jeg skal enten den J...
have, Eller vorde for hende død.

9. Hør J det morbroder Lier, Vil J ...
ride, Da legger guld-sadel paa ganger graa, ...
vill' ikke længre bide.

10. De rede gennem Roskild by, De vare ...
saa glade; Mand kund' ikke jorden see, For hest ...
brynie-plade.

11. Tosserrede de det kloster om, Og om den klo-
ster-muur; Det fornam den Priorinde, Som hun
var i sit buur.

12. Saa gaar Morten Wenstermand, For Pri-
orissen ind; Maa jeg med Jomfru Anne tale, Al-
lerkiereste Fæstemø min?

13. Jomfruen er i kloster, Siunger med de an-
dre i kor, Hendes frender have hende gived ind,
Med guld og grønnen jord.

14. Hendes venner have hende kloster-gived,
Her ind at leve sit liv; Du rid bort Morten Wen-
stermand, Hun aldrig blir din viv.

15. Jeg taled med Kongen i gaar, Hand ...

...ig dette raad, At jeg skulde tage min festemoe, Og ...org' eder intet ad. Saa glad rider hand af Ro... ...ild med sin Jomfru.

16. Bort gik Morten Venstermand, Med rige ...ender og mave, Tog hand saa den skionne Jom... ...fru, Udaf den kloster-have.

17. Hand reed gennem Roskild, Og hand var ...ikt saa fro, Ude staa hendes brodre syv, De saae ...p vunder for nu.

18. Hisset rider Morten Venstermand, Paa ...gangeren, den er sort; Hand har været i kloster, Og ...ført vor søster bort.

19. Hand reed hiem, Derefter mon hand sit bryl... ...lup giore, Hand bod did Kongen med alle sine ...mænd, At mand det vidt skulle spore. Saa glad rider hand af Roskild med sin Jomfru.

Forklaring.

Morten Venstermand bode paa Havelsegaard i Sieland. Der hand var Udenlands i Kongens Bestilling, blev hans Festemoe, Jomfru Anne Jens-dotter, given i Vor Frue Kloster i Roskild, som var ved Vor Frue Kirke der samme... ...teds. Morten klagede det for Kongen, som gav hannem Lov at tage hende ud igien. For den Gierning skyld lod Bispen sætte Morten i Band. Hvorfor hand gav sin Gaard Havelse og 5 Læster Korn, til Luds Kirke i Roskild, for hand kunde komme af Band igien, men hand boede der selv den stund hand levede. De finge ingen Børn sammen, og efter hans Død gav hun sig i Vor Frue Kloster igien. Dette i denne og forrige Vise, skeede i Kong Hanses Tid.

Torkild Venstermand bygte Torkilstrup i Falster. Hand var en Hedning og ligger i en lang Kæmpe-Grav i Spare... ...bergs Høy, imellem Torkildstrup og Torpe, hvor der staar en Steen over hannem.

Om Johan Venstermand see tilforn 26 Vise.

XCIX.

Frue Anne Lykkes Vise.

O HErre GUd hvor gaar det til, Men verden beteer sligt et spil, Som tilforn i Susanne tid, Der hun maatte lide sorg og kvid; Saa klage de mig lognagtelig, Og bruge mod mig falsk og svig.

2. Der mand efter GUds byrd skrev, Tusind, sex hundret, sex og tyv', Det i November-maaned var, Nyborg i Fyen er obenbar, En grum Captein med folk saa mange, Kom at tage mig til fange.

3. Hand talte hart, Var fos og stiv, Jeg maatte folge strax hans pib', Fra eene barn og venner fleere, Udi et skib, som var tilreede; Og giorde saa min Herres ville, Hvorefter jeg mig skulde stille.

4. De forde mig saa til Bahuus hen, Hvor jeg fik siden brev igien, Af hvilket jeg har læst og seet, Hvad mine fiender mig har tilreedt, Hos min allernaadigste Herre ved logn, GUd deres dommer være.

5. At de disnarre kunde mig ombringe, Dog det dem ey kunde gelinge, En troldkone af en sted og by, Er kiobt til at fore mig i ry, At jeg min Herre vilde forraade, Til dode, og riget for' i vaade.

6. Men GUd en dommer ret og from, Har fort min sag saa underlig om, At alle kunde see og forstaa, Mig skammelig være loyet paa. Hvorfor jeg kand ey fuldtakke dig, Om engle tung' end var hos mig.

7. Jeg til GUd nu min sag vil sætte, Som ey vil glemm' at kald' i rette, Paa domme-dag ret visselig, Dem som omgaaes med falsk og svig, Da skal sandhed uden twivl Gaa frem, som ligger her i skyul.

8. De

8. Hermed hold op min pen og tunge, O GUd bevar vor naadigst Konge, Fra ald ulykke til liv og siel, Og min' anklagere faa sin deel. Det ynsker jeg ret inderlig, O GUd bevar og bønhør mig!

Anmerkning.

Hun beklager sig i denne Vise, som den der har lidt stor Uret ved sine Anklageres falske Angivende, som hun formeener. Aarsagen til denne hendes Bortførelse, gives tilkiende i Christian den 4. Brev, udgivet i Hovet-Kvarteret i Stade By, den 24 Nov. 1626. Først at hun haver mod alle ærlige Fruentimmers og Enkers Sæder og Brug i almindelig Herredag i Kolding (hvor hun intet havde at forrette) med Drik og anden Letfærdighed, aarle og silde sig hos vores elskelige Her Søn og udvalde Printz, Her Christian opholdt, o. s. f. Dernest haver hun følged hannem af et Land ind i et andet, saa at de baade inden og udenlands, have om hendes Rippen og Rejse vidst at tale spotteligen nok. Saa hun hverken agtede GUd eller Øvrighed, Tugt og Hoviskhed, o. s. f.

Visen er ellers slet sammensat, hvor udi jeg dog haver rettet meget, og det u-nødvendige aldeeles udelukt.

C.

Frøken Annæ Cathrines Vise.

Ald verdslig pragt, Med ald sin herlighed, Er snart ombragt. Det maa jeg give magt, Og forandret til fortræd: Thi den som meener i aar, At hand staar, Om hand end frygter GUd, Kand dog snart faa bud, At hand skal herfra, Lade glæden staa, Hvad er da verden at lide paa?

2. Nu stod jeg vist med glæden i min haand, O JEsu Christ, Hvor snart er glæden mist! O hvor skiort er lykkens baand! Jeg meente det holdt fast, Men det brast, Udi et øyeblik, Fik strax en anden Skik; Ald min fryd og skemt, Hastelig blev temt, Og som en syvn forglemt.

3. Nu var fast tid, At glemme ald min sorg, Nu flog jeg lid, At lykken var mig blid; O Fortuna du falske borg. Jeg efter hans ville sand, Fanged an med fryd igien, Og jage sorgen hen, Da kom sic ry, Over land og by, At min sorg angik paa ny.

4. Ald lyst foor hen, Ald verden blev mig leed, Ey verdslig ven, Kand rejse mig igien, Dødsens pile slog mig ned: Thi den jeg havde ret kier, Og var værd, At holdes for en ven, Tog døden plud-slig hen, At jeg unge blood Miste strax mit mood, Da jeg meente best jeg stood.

5. Christlig og vel, Drev hand sin alders tid, Af sind og siel Elskte GUD, ræt og skæl, Mod hver mand var from og blid. Thi fortryder mig ret hiertelig, At saadant ædelt hiert Skulde hendes saadan smert, Ja saa ynkelig udaf dødsens svig, Overfaldes uformod'lig.

6. Ach bittre død, Hvi giorde du det mord? Din angst og nød, Har giort min' øyne rød', Ak hvad har jeg da giort! Ald min natur blev forvendt Og bespendt Med angest runden om, Da saadant for mig kom, At jeg miste brat, Den ædle skat, Som kom mig for dag og nat.

7. Thi maa med mig Enhver bekiende vel, Da død gior lig Den fattig med den rig, Og tar uden forskiel: Dog naar GUD give vil Sit lov dertil, Med dig maa dandse hen Baade fiende, frende og ven. Ja i alle land, Hverken kvind' el-ler mand, Kand undgaa dødsens haand.

8. Hvo mig har kiend, See mig alvorlig an, Om jeg er den I denne min elend, Som mig kiend-te for Hver mand. Jeg maa bestaa det er sandt, Jeg var vant At elske ær og lyst. Nu har jeg mist

min

min trøst, Udi et øyeblik, Hand drak den drik, Hvorved ald min lyst forgik.

9. Ach min gestalt fra hoved indtil fod, See hvor den faldt, Ved dødsens streng' gevalt; Thi forvandlet sig mit blod: Jeg som var rosenrød, Seer nu en død Meer' lig i farv' og hud, Ach mig bedrøved brud, At den dødsens mord Og ulykke stor Ramte mig om mit hierte-noor!

10. Raaben og skrig har giort mit hierte mat, Mit hoved sygt, Mine øjne svag dislig, Som mig døden havde fat, Legemet mister sin kraft, Det har hast, Som den til grav far hen, Jeg længes til min ven, Eja var jeg nu der, Hvor min allerkiereste er, Det var min hiertens begier.

11. Jammer og graad Er bleven min musik, Jeg er forraad af dødsens gift og braad, Og forgiven af hans drik. Ach kunde jeg ønske mig Sandelig, Ret strax at fare hen, Til min udvalde ven! Thi jeg veed med skiel, At det gaar hannem vel Og, GUd haver giemt hans siel.

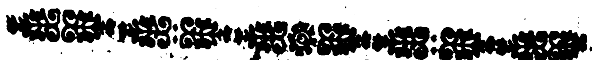
12. Naar findes den Mig lær taalmodigheds konst; Bort er min ven, Jeg sørger her igien, Min begiær' er omsonst. Enddog jeg udøser klag, Nat og dag, Og er ald min begiær, At komme hvor hand er; Men dog lever jeg nu, Med en sorrigfuld hu, Som en eenlig turteldu.

13. Ade god nat, Far vel du prægtig blod, Jeg er nu mat, For dig min ædle skat, Du giorde mig altid got: Om det mig nu forlagt var, Og stod for, at leve her endnu, Stedsʼ est du mig i hu; Thi du varst min beste ven, Jeg var ogsaa din igien, Det twinger mig til graven hen.

Anmerkning.

Denne Vise skal være giort af Frøken Anna Catharina (og er den saa vel digted, som den forrige ilde,) som Bogstavene findes før paa hvert Vers. Her udøser hun sin Hierte-Klage væmodeligen over sin trolovede Kiereste, Frands Rantzovs, da Danmarks Riges Hofmesters, ufor-modelige og u-lykkelige Tilfald, der hand, Aar 1632, den 5 Novembr. udfaldt u forvarende og druknede i Graven, som gaar om Rosenborg i Kongens Have.

Register
Paa
De To Hundrede Danske Konge- og Kæmpe-Viser, som findes udi denne Vise-Bog.

A.

B

Bud-

C

D

E

F.

G.

H.

I.

L.

M.

N.

O.

P.

R.

S.

T.

U.

V.

Bogtrykkeren til Læseren.

Vi ere alle Mennesker, det er, have Feil,
Og det er meere end Menneskeligt ey
t forsee sig. Der ere vel giorde nogle
maa Mistag af Sætteren, som dog let-
eligen kunde kiendes og rettes af Enhver,
om Danske forstaar. De ere kun smaa,
fter min Meening; ere de anderledes ef-
ter Din, da leg dette til de andre
Mine og Dine Forseelser.
Forlad saa og far vel!

